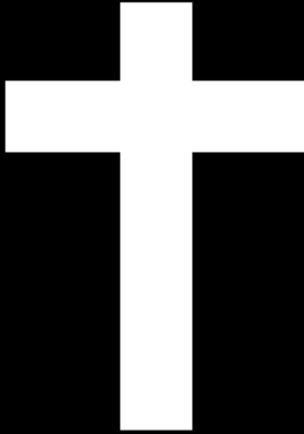

Dzam Wedeye

New Testament in Merye

Dzam Wedeye

New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec

Contents

Mata	1
Markus	69
Luka	114
Yuhana	186
Məsler hay	237
Roma hay	302
1 Korințe hay	335
2 Korințe hay	366
Galat hay	386
Efez hay	398
Filipi hay	409
Kolosi hay	417
1 Tesalonik hay	425
2 Tesalonik hay	432
1 Timote	436
2 Timote	445
Titus	452
Filimon	456
Hebrəe hay	458
Yakuba	482
1 Piyer	490
2 Piyer	499
1 Yuhana	505
2 Yuhana	513
3 Yuhana	515
Yuda	517
Məsine i Yuhana	520

Ngwalak i bazlam nakə

Mata a watsa aye Məfələkwe

Wu nakə Mata a watsa a derewel nakay aye na, anan: Yesu Kəriste neŋgeye ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom a gwad ma sləraweeye ka mändzibəra aye. Mbəlom a dazlay mərehe ha wu nakə a gwad ma vəlatəye a Israyel ma Dzəm Guram eye na, ta neŋgeye. Tə wa na Yesu mə walaŋ i Yahuda hay, kə ndza mə walaŋ tay dərmak. Kwa andza niye bəbay na, labara nakay ka təra hərwi Yahuda hay dəkdək bay, hərwi ndo hay ka mändzibəra tebiye.

Mata kə pay gər a məwetse derewel ŋgay ka madədo ka madədo lele. A dazlay ta məwe i Yesu, madzəhuḅe i Yesu a yam, ada tə məsəpete nakə Fakalaw a səpat na Yesu aye. Kə watsa na məsler i Yesu, labara neheye a tsikawatay a ndo hay aye, matətike ada ta məmbəle tay ha ndo hay abəra ma dəvats.

Mata a ŋəna ha matətike i Yesu wal wal zlam:

- 1) A də ha labara ma tsaholok (5-7).
- 2) Gawla i Yesu hay kuro gər eye sulo ta məsler tay (10).
- 3) Dzeke i Bəy i Mbəlom (13).
- 4) Gawla i Yesu hay ta giye məsler na, kəkay (18).
- 5) Matətike ka gər i mandəve i mändzibəra tə məmaw i Yesu (24-25).

Bəba tətə i Yesu hay *Luka 3.23-38*

¹ Anan derewel i məzele i bəba tətə hay i Yesu Kəriste: Yesu Kəriste na, slala i Davit ada Davit na, slala i Abraham. Bəba tətə i Yesu hay na, anan:

² Abraham a lah məwe Izak. Izak a wa Zakob. Zakob a wa Yahuda ta malamar ŋgay hay.

³ Yahuda a wa Fares tə Zara, may tay na, Tamar. Fares a wa Hesron. Hesron a wa Aram.

⁴ Aram a wa Aminadab. Aminadab a wa Nason. Nason a wa Salmon.

⁵ Salmon a wa Booz, may i Booz na, Rahab. Booz a wa Obed, may i Obed na, Rut. Obed a wa Zese.

⁶ Zese a wa bəy Davit.

Davit a wa Salomon, may i Salomon na, ŋgwas i Uri.

⁷ Salomon a wa Robowam. Robowam a wa Abiya. Abiya a wa Asaf.

⁸ Asaf a wa Zozafat. Zozafat a wa Zoram. Zoram a wa Oziyas.

⁹ Oziyas a wa Yotam. Yotam a wa Akaz. Akaz a wa Ezekiyas.

¹⁰ Ezekiyas a wa Manase. Manase a wa Amon. Amon a wa Zoziyas.

¹¹ Zoziyas a wa Yekoniya ta malamar ŋgay hay. A wa tay ha na, ahəl nakə tə gəs tay beke eye hay a Babilon aye.

¹² Ma dəba eye nakə ti ye tay ha a Babilon aye na, Yekoniya a wa Salatiyel. Salatiyel a wa Zorobabel.

¹³ Zorobabel a wa Abihod. Abihod a wa Eliyakim. Eliyakim a wa Azor.

¹⁴ Azor a wa Sadok. Sadok a wa Akim. Akim a wa Eliyod.

¹⁵ Eliyod a wa Eleyazar. Eleyazar a wa Matan. Matan a wa Zakob.

¹⁶ Zakob a wa Yusufa tuk. Neŋgeye na, zal i Mari nakə a wa Yesu, tə zalay Kəriste aye.

¹⁷ A gəs abəra ka Abraham hus ka Davit na, slala kuro gər eye fad. Ada a gəs abəra ka Davit hus ahəl nakə tə gəs tay ha Israyel hay a Babilon aye na, slala kuro gər eye fad. Sa na, a gas abəra ka mägəse tay ha Israyel hay a Babilon hus ka Kəriste na, slala kuro gər eye fad.

Məwe i Yesu

Luka 2.1-7

¹⁸ Anəŋ ma kəkay nakə tə wa Yesu Kəriste aye. May ŋgay na, tə zalay Mari, neŋgeye mədel i Yusufa. Ane tuk na, ahəl nakə ta zla bo zuk bay aye na, kiye a yay a Mari ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye.

¹⁹ Yusufa mədel ŋgay na, neŋgeye ndo i dedək kame i Mbəlom. A say mändəde horoy ka Mari kame i ndo hay bay. A dzala mə gər ŋgay mägəre ha mədel ŋgay ta məkal.

²⁰ Həlay nakə neŋgeye faya ma dzaliye andza niye na, gawla i Mbəlom a bəzay ha bo ma məsine, a gwaday: «Yusufa, slala i Davit, kə dzədzar məzle mədel yak Mari bay. Hərwi kiye a yay a Mari na, ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye.

²¹ Ma wiye wawa hasləka eye, ada nəkar ka zaleyə Yesu*, hərwi ma təmiye tay ha gwala ŋgay hay abəra mə mezeleme tay.»

²² Wu neheye tebiye tə ndislew na, hərwi ada wu nakə Bəy Maduweŋ a tsik tə bazlam i ndo məde ha bazlam ŋgay aye mə ge bo. A gwad:

²³ «Anəŋ dem nakə a sər zal zuk bay aye ma hutiyə wawa, ma wiye wawa hasləka eye, ta zaleyə Emanuyel.†»

²⁴ Yusufa a pədeke abəra ka mändzehəre na, a ge wu nakə gawla i Mbəlom a gwaday ge aye. A zla na Mari andza ŋgwas ŋgay a gay ŋgay.

²⁵ Ane tuk na, ta dzapa zuk bay hus a pat nakə Mari a wa na wawa hasləka eye. Ada Yusufa ma zaleyə na, Yesu.

2

Ndo matəkay dəre a wurzla hay ti ye ka təv i Yesu

¹ Tə wa Yesu na, ma Betelehem ka dala i Yahuda, a həlay nakə Herod neŋgeye bəy bagwar eye aye. Ma dəba eye tə wa na Yesu na, ndo matəkay dəre a wurzla hay ti yaw mə bəzay, tə ndislew a Zerozelem,² ta tsətsah, tə gwad: «Bəy i Yahuda hay nakə tə wa na anəke aye na, məŋgay? Nəmaa ŋgatay a wurzla ŋgay eye a tsaraw mə bəzay ada nəmaa yaw na, mədəslay ha gər.»

³ Bəy Herod a tsəne bazlam tay niye na, a kwasay gər haladzay tə siye i ndo neheye ma Zerozelem aye tebiye.

⁴ A zalatay a bagwar i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, a tsətsah fataya a gwadatay: «Tə wa Kəriste na, məŋgay?»

⁵ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Tə wa Kəriste na, ma Betelehem, ka dala i Yahuda. Hərwi ndo məde ha bazlam i Mbəlom a watsa, a gwad:

⁶ «Nəkar Betelehem ka dala i Yahuda, nəkar na, makətsa bo eye mə walaŋ i gəma neheye ka dala i Yahuda aye bay.

Hərwi bəy nakə ma tsəkuriye tay ha Israyel ndo ga hay aye na, ma deyeweye abəra ma nəkar.*»

* **1:21** Yesu na, andza mägweđe Bəy Maduweŋ ma təmiye tay ha ndo hay. † **1:23** Andza mägweđe:

«Mbəlom tə nəkway.» Zəba ka Ezay 7.14; 8.8, 10.

* **2:6** Zəba ka Mise 5.2; 2 Samuyel 5.2.

⁷ Yawa! Herod a zalatay a ndo matəkay dāre a wurzla hay ta məkəl. A tsətsah fataya, a gwaɗatay: «Ka ngatumay a wurzla ngay eye a tsaraw na, a həlay waray?»

⁸ Tsa na, a slər tay ha a Betelehem, a gwaɗatay: «Dum, pəlum na wawa eye niye lele. Ka hutum na na, dumara dūmenj ha hərwi ada neŋ dərmaƙ nā ye məɗaslay ha gər.»

⁹ Ndo neheye tə tsəne bazlam i bəy na, tə həl bo, ti ye. Ahəl nakə faya ta diye na, tə ngatay a wurzla nakə a tsaraw mə bəzay aye faya ma diye kame tay. A husa ka gər i gay nakə wawa mə dəma aye na, a lətse.

¹⁰ Tə ngatay andza niye na, dārev tay a rah ta maŋgwese.

¹¹ Tə fələkwa a gay, ti ye naha, tə ngatay a wawa ta may ngay Mari. Ta dəkway gurmets, tə ɗaslay ha gər. Tsa na, tə pəla ha wu tay hay, tə vələy wu kəriye a wawa niye. Tə vələy gura, wu andaya tə zalay *enŋeŋs*[†] ada ta *mir*[‡]. ¹² Ma dəba eye Mbəlom a tsikatay ma məsine, a gwaɗatay: «Kā mbəɗum gər ta təv i Herod sa bay.» Tə tsəne andza niye na, tə həl bo, ti ye a gəma tay ta tsəved mekeleŋ eye.

Mede a Ezipt

¹³ Ahəl nakə ndo matəkay dāre a wurzla hay ti ye wu tay na, gawla i Mbəlom a yaw ka təv i Yusufa ma məsine. A gwaɗay: «Lətse, zla na wawa ta may ngay, hwayum a Ezipt. Ndza mə dəma hus a pat nakə na gwaɗakeye maw aye, bəna Herod faya ma pəliye wawa nakay məkəɗe na.»

¹⁴ Yusufa a tsəne andza niye na, a lətse, a ye tay ha wawa ta may ngay a Ezipt ta həvad.

¹⁵ Tə ndza mə dəma hus a pat nakə Herod a mət aye. Wu neheye tebiye na, hərwi ada wu nakə Bəy Maduweŋ a tsik tə bazlam i ndo məɗe ha bazlam ngay aye mā ge bo parakka, a gwaɗ: «Na zalay a wawa ga mā yaw abəra mə Ezipt. §»

Herod a bəbazl tay ha wawa hay ma Betelehem

¹⁶ Herod a zəba faya ndo matəkay dāre a wurzla hay ta vay gər na, a ndalay haladzay. Tsa na, a slər ndo hay, a vələtay tsəved ka məkəɗe wawa hasləka eye tebiye a dazlay ka neheye a sla məve sulo bay aye ma Betelehem ada ma gəma neheye tə mbay naha aye.

¹⁷ Andza niye, maa ge bo na, bazlam i Zeremi ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom nakə a tsik aye, a gwaɗ:

¹⁸ «Mawude a tsənew abəra ma gəma i Rama, mətuwe tə zlazlay haladzay mə dəma.

Rasel faya ma tuwiye wawa ngay hay.
Daɗa a say mægəse dārev abəra ka mətuwe bay,
hərwi wawa ngay hay andaya sa bay.* »

Məməw abəra mə Ezipt a Nazaret

¹⁹ Ma dəba eye Herod a mət na, gawla i Mbəlom a yaw ka təv i Yusufa ma məsine ma Ezipt.

²⁰ A gwaɗay: «Lətse, zla na wawa ta may ngay ada mbəɗa gər a gəma i Israyel, hərwi ndo neheye ta pəla tsəved ka wawa nakay məkəɗe na aye na, ta mət.»

[†] **2:11** Enŋeŋs na, wu nakə tə fəkawa hərwi məɗaslay ha gər a Mbəlom aye. [‡] **2:11** Mir: Mal nakə a ze hunja lele aye. Tə gawa ka mədahaŋ ada mā ze bay. **§** **2:15** Oze 11.1. ***** **2:18** Zeremi 31.15.

²¹ Yusufa a tsæne andza niye na, a zla na wawa ta may ŋgay, a mbæda gær a gæma i Israyel.

²² Ane tuk na, Yusufa a tsæne Arkelawos kæ ndza a bøy i bæba ŋgay Herod ka dala i Yahuda na, a dzædzar haladzay mede a dæma. Mæsine a gay sa, Mbælom a day ha wu nakæ ma giye. Tsa na, a ye a Galile.

²³ A ye, a ndza ma wuzlahgæma nakæ tæ zalay Nazaret aye. Andza niye wu neheye a ge bo na, andza i ndo mæde ha bazlam i Mbælom neheye tæ tsik aye. A gwad: «Ta zaley na, ndo i Nazaret.»

3

Yuhana madzæhuæ ndo a yam

Markus 1.1-18; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ A hælai niye na, Yuhana madzæhuæ ndo a yam a ndohwaw mæ kæsaf i Yahuda, a dæwa ha bazlam i Mbælom,

² a gwadæwa: «Mbædum ha mede kurom, hærwi Bøy i Mbælom bæse tæ nakuröm.»

³ Yuhana na, ndo nakæ Ezay ndo mæde ha bazlam i Mbælom a tsik faya, a gwad:

«Ndo faya ma wudiye mæ kæsaf, a gwad:
Lambadumay tsæved a Bøy Maduweŋ,

lambadumay tsæved hay fehe lele tæ hædzak bay.*»

⁴ Yuhana a pawa ka bo na, peteked mangara eye ta mækwets i zlægweme. A barawa bæzihud ŋgay na, ta hæzlay. A ndayawa mæ kæsaf niye na, heyew ta wum.

⁵ Ndo neheye ma Zerozelem aye, ka dala i Yahuda tebiye, ada ta ndo neheye tæ mbay naha a magayam i Yurdum aye tebiye tæ yawa ka tæv i Yuhana.

⁶ Tæ dæwa ha mezeleme tay hay parakka kame i ndo hay, ada Yuhana a dzæhuæfawa tay ha a yam mæ magayam nakæ tæ zalay Yurdum aye.

⁷ Yuhana a zæba dære, Farisa hay ta Saduke hay haladzay ta diye ka tæv ŋgay hærwi ada mâ dzæhuæ tay ha a yam na, a gwadatay: «Wawa i palas hay! Maa dakum ha hwayum abæra ka sariya i Mbælom nakæ bæse kæ ndzew aye na, way?»

⁸ Anæke na, gum mæsler neheye ŋgwalak eye, ada ndo hay ta særiye ha ka mbædum ha mede kurom aye tuk.

⁹ Kæ dzalum mæ gær kurom: “Næmay na, wawa i Abraham hay sa na, ma ta gamay mey?” bay! Særum ha na, Mbælom ma sliye faya mæge tay ha kwar neheye anaŋ aye wawa i Abraham hay.

¹⁰ Ba hadzaya malæva bo eye mædæse tay ha dærizl i gærdaf hay færoð abæra ka dala. Dærizl i gærdaf neheye tebiye tæ wa hohway ŋgwalak eye bay aye na, ta dæsiye tay ha ada ta kaliye tay ha ako.»

¹¹ «Neŋ na, na dzæhuæbiye kurom ha a yam tsa hærwi mæde ha na, ka mbædum ha mede kurom. Ane tuk na, ndo nakæ ma deyeweye kame ga aye na, neŋgeye a ze ga ta gædaŋ. Neŋ na sla matsakway ahaya tahærak ŋgay hay abæra mæ sik bay. Neŋgeye na, ma dzæhuæbiye kurom ha ta Mæsæfære Tsædaŋŋa eye ada ta ako.

¹² Wu mahæve daw andaya mæ hælai. Ma ŋgæniye tay ha daw ta dzændzar. Daw na, ma hayay gær ma hælai na a de. Ada dzændzar na, ma dziye a ako nakæ ma mbatiye dæda bay aye.»

* 3:3 Ezay 40.3.

*Yuhana a dzəhuḅ ha Yesu a yam**Markus 1.9-11; Luka 3.21-22; Yuhana 1.29-34*

¹³ Ma dəba eye na, Yesu a yaw abəra ma Galile hus a magayam i Yurdum. A yaw ka təv i Yuhana hərwi ada Yuhana mâ dzəhuḅ ha a yam.

¹⁴ Yuhana a wudə bay. A gwadəy a Yesu: «Nej düh nakə na diye naha ka təv yak ka dzəhuḅeye ga ha a yam aye tuk na, ada nəkar düh ka deyeweeye ka təv ga na, kəkay!»

¹⁵ Ane tuk na, Yesu a mbəḁday faya, a gwadəy: «Təma, mâ ge bo andza niye anəke. Wu nakə Mbəlom a tsətsah aye ka gakweeye andza nakə a tsik aye.»

Yuhana a təma bazlam i Yesu nakə a tsikay aye. A dzəhuḅ ha Yesu a yam tuk.

¹⁶ A dzəhuḅ ha a yam tsa na, Yesu a tsalaw abəra ma yam. Kwayarḅa magərmbəlom a həndək tuwan, ada Yesu a ḡgatay a Məsəfəre i Mbəlom a mbəzlaw andza bodobodo, a yaw a ndza faya. ¹⁷ Tsa na, mətsike me a tsənew mə mbəlom, a gwad: «Nakay na, wawa ga, na wudə nā haladzay. Dərev ga faya ma ḡgwasiye tə neḡgeye.»

4*A say a fakalaw masəpete na Yesu**Markus 1.12-13; Luka 4.1-13*

¹ Ma dəba eye na, Məsəfəre i Mbəlom a ye ha Yesu a makulkwandah hərwi ada Fakalaw mâ səpat na.

² Yesu a ndza məhəne kuro kuro faḁ, həpat həvaḁ ze mənde wu mənday. Ma dəba eye na, may a wur faya.

³ Fakalaw, ndo masəpete ndo a yaw, a həndzəḁka təv i Yesu, a gwadəy: «Tadə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom na, gwadətatay a kwar neheye tã təra wu mənday ada kã nda!»

⁴ Yesu a mbəḁday faya, a gwadəy: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, ndo zezeḅ ma ndziye na, ta wu mənday dəkdək tsa bay, ane tuk na, ma ndziye tə bazlam nakə Mbəlom a tsik aye tebiye.*»

⁵ Fakalaw a ye ha a Zerozelem, gəma tsəḁarḅa eye. A ye ha ka gər i gay i məḁsəlay ha gər a Mbəlom,

⁶ a gwadəy: «Tadə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom na, kal ha bo abəra ka gər i gay nakay ka dala. Hərwi mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: «Mbəlom ma gwadəteye a gawla ḡgay hay tã dzəna kar.

Tã kəndawa kar hərwi ada sik yak mâ ndzay a kwar bay.†»

⁷ Yesu a mbəḁday faya, a gwadəy: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: «Kã dza ha Bəy Maduweḅ yak Mbəlom bay.‡»

⁸ Fakalaw a zla na a ye ha ka gər i məhəmba zəbol eye, a bəzay ha bəy i məndzibəra tə zlele nakə mə dəma aye tebiye.

⁹ A gwadəy a Yesu: «Ka dəkweḅ gurmetə ada ka ḁəsleḅ ha gər na, na vəlakeye ha a nəkar tebiye.»

¹⁰ Yesu a gwadəy: «Fakalaw, do abəra kanarḅ! Hərwi mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: «Dəsəlay ha gər a Bəy Maduweḅ yak Mbəlom, ada ka geye məsler na, a neḡgeye nəte ḡgweḅ.§»

¹¹ Ka təv eye niye na, Fakalaw a gər ha. Gawla i Mbəlom hay ti yaw ka təv i Yesu, tə vəlay wu mənday.

* 4:4 Bazlam mapala eye masulo eye 8.3. † 4:6 Dəmes hay 91.11-12. ‡ 4:7 Bazlam mapala eye masulo eye 6.16. § 4:10 Bazlam mapala eye masulo eye 6.13.

Yesu a dazlay a mäsler ma Galile

Markus 1.14-15; Luka 4.14-15

¹² Ahəl nakə Yesu a tsəne ta gəs na Yuhana madzəhuḅe ndo a yam aye na, a ye a Galile.

¹³ Ahəl nakə faya ma diye na, a ye ta Nazaret təday, tsa na, a ye abəra mə dəma, a ye a Kafernahum ka tsakay i dəlöv i Galile, ma gəma i Zabulon ta Naftali.

¹⁴ A ge bo andza niye na, andza nakə Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom a tsik aye, a gwad:

¹⁵ «Nəkurom ndo neheye ma gəma i Zabulon ta Naftali,
ta nəkurom neheye ka tsəved mede a dəlöv, ta diye i magayam i Yurdum
aye,
a nəkurom neheye ma Galile mandza eye mə walaŋ i ndo neheye Yahuda
hay bay aye!

¹⁶ Nəkurom slala neheye mandza eye ma ləvonj aye na,
ka ŋgatumay a dzaydzay bagwar eye.

Nəkurom neheye mandza eye ma gəma i mezek i mədahaŋ aye na,
dzaydzay ka dəvakum.*»

¹⁷ A həlay niye kwayaŋŋa Yesu a dazlay məde ha bazlam i Mbəlom a ndo hay. A gwadawa: «Mbədum ha mede kurom, hərwi Bəy i Mbəlom ka həndzədəw.»

Yesu a zal gawla ŋgay kurre eye hay

Markus 1.16-20; Luka 5.1-11

¹⁸ Yesu faya ma diye ta tsakay i dəlöv i Galile na, a ndzay a gər a ndo wuray sulo ta malamar ŋgay. Neŋged na, Simoŋ nakə tə zalay Piyer neŋgeye ta malamar ŋgay Aŋdərə. Nəteye ndo mägəse kələf hay, faya ta kaliye gadaŋ tay a dəlöv.

¹⁹ Yesu a gwadatay: «Dumara, pumenj bəzay. Anəke faya ka həlumeye kələf, ane tuk na, na təriye kurom ha ndo məhələw ndo hay.»

²⁰ Kwayaŋŋa tə gər ha gadaŋ tay hay, tə pay bəzay a Yesu.

²¹ Yesu a ye kame dəreŋ tsekweŋ sa na, a ndzatay a gər a ndo mekeleŋ eye sulo ta malamar ŋgay sa, Yakuba ta Yuhana wawa i Dzebede hay. Nəteye mə kwalalaŋ i yam tay ta bəba tay Dzebede, faya ta lambadiye gadaŋ tay hay. Yesu a zalatay.

²² Tə tsəne na, kwayaŋŋa tə gər ha kwalalaŋ i yam ta bəba tay, tə pay bəzay a Yesu.

Yesu ta ndo hay haladzay

Luka 6.17-19

²³ Yesu a həhalawa ka dala i Galile tebiye. A tətikawatay a ndo hay mə gay i maḁuwule me i Yahuda hay. A dəwa ha Labara Ŋgwalak eye i Bəy i Mbəlom ada a mbəlawə tay ha ndo i dəvats hay ta ndo neheye matəra eye hay tebiye mə walaŋ i ndo hay.

²⁴ Labara i Yesu a da zləm kwa ka dala i Siri tebiye. Tə həlayaw ndo neheye faya ta siye dəretsətseh ta dəvats hay wal wal aye, ndo neheye fakalaw mə bo tay aye, ndo neheye mahorvov a gatay aye, ada ta ndo neheye matəra eye hay. Yesu a mbəl tay ha.

²⁵ Ndo hay haladzay mbərzəzza tə paway bəzay a Yesu. Ti yaw ma Galile, ma dala i Dekapol, ma Zerozelem, abəra ka dala i Yahuda ada ka dala nakə ma diye ŋged i magayam i Yurdum aye.†

* **4:16** Ezay 8.23-9.1. † **4:25** Gəma niye na, ta diye i bəzay i dəlöv i Galile.

5

Yesu a da ha bazlam mæ gær i mahamba

¹ Yesu a ngatay a ndo hay haladzay ta diye naha ka tæv ngay na, a tsal ngway a gær i mahamba. A ye naha a ndza ka dala. Gawla ngay hay ta zəngal na ti ye ka tæv ngay.

² A dazlay matətikatay, a gwadatay:

*Ngama i Mbəlom**Luka 6.20-23*

³ «Məngwese ka ndo neheye tæ sær ha mæ dərev tay nəteye mətawak eye hay aye, hərwi Bəy i Mbəlom na, i nəteye.

⁴ «Məngwese ka ndo neheye faya ta tuwiye, hərwi Mbəlom ma matay naha dərev.

⁵ «Məngwese ka ndo neheye ta rəh ha gær tay aye, hərwi nəteye na, Mbəlom ma vəlateye məndzibəra.

⁶ «Məngwese ka ndo neheye may a wur fataya ada yam a gatay aye hərwi marəhe ha gær a Mbəlom, hərwi Mbəlom ma vəlateye wu nakə a satay aye.

⁷ «Məngwese ka ndo neheye faya ta giye ngwalak a siye i ndo hay aye, hərwi Mbəlom ma gateye a dəma ngwalak dərmak.

⁸ «Məngwese ka ndo neheye dərev tay tsədəŋŋa kame i Mbəlom aye, hərwi nəteye na, ta ngateye a Mbəlom.

⁹ «Məngwese ka ndo neheye nəteye faya ta miye tay ha ka bə ndo hay hərwi ada tã ndza zay aye, hərwi Mbəlom ma zalateye na, wawa ga hay.

¹⁰ «Məngwese ka ndo neheye faya ta sateye dəretsətseh hərwi nakə faya ta giye məsler nakə a yay a gær a Mbəlom aye, hərwi Bəy i Mbəlom na, i tay.

¹¹ «Məngwese ka nəkurom tadə ndo hay ta tsadakum, ta sakum dəretsətseh, ada tadə faya ta tsikiye fakuma wu neheye ngwalak eye bay ada ta rawiye fakuma me hərwi nakə ka dzalum ha ka neŋ aye.

¹² Ngwasum haladzay, dərev kurom mã rah ta məngwese, hərwi Mbəlom ma ta vəlakumeye magogoy kurom bagwar eye mæ mbəlom. Sərum ha na, andza niye ta gatay dəretsətseh a ndo mæde ha bazlam i Mbəlom neheye tæ lahakumaw aye.»

*Dzeke i sluwal tæ dzaydzay**Markus 9.50; Luka 4.34-35*

¹³ Yesu a gwadatay sa: «Nəkurom ka tərur ka məndzibəra na, andza sluwal nakə a vəd ma ala aye. Ane tuk na, tadə sluwal a vəd sa bay na, ta sliye matere ha mã vəd hərəbəba sa na, ma kəkay? Ma giye ngama ka wuray sa bay. Ta kutsiye ha, ndo hay ta mbərasliye na tæ sik.

¹⁴ «Nəkurom na, dzaydzay i məndzibəra. Hudgay nakə ta dæzl na ma tsaholok aye na, ma ngahiye bo tæta bay.

¹⁵ Ta pa ako ka lalam na, ta hurəkwiye faya gæse bay. Ta piye na düh na, ka wu məpe lalam hərwi ada mã dəvatay a ndo neheye mæ gay aye tebiye.

¹⁶ Andza niye dərmak, mede kurom mã zəba kame i ndo hay andza dzaydzay nakə ma dəvateye a ndo hay aye, hərwi ada siye tã ngatay a ngwalak nakə faya ka gumeye ada tã zambaday a Bəba kurom mæ mbəlom.»

Yesu tæ bazlam i Musa mapala eye

¹⁷ Yesu a gwadatay sa: «Kã dzalum mæ gær kurom na yaw na, hərwi məmbete ha bazlam i Musa mapala eye tæ matətike i ndo mæde ha bazlam i Mbəlom hay bay. Na yaw hərwi məmbete ha bay. Ane tuk na, na yaw na,

mandëve ha wu nakə bazlam i Musa mapala eye ada wu nakə ndo i maslanj i Mbəlom hay tə tsik mäge aye duh.

¹⁸ Hərwi niye neñ faya na tsikakumeye, sərüm ha, kə ge mägərbəlom ta dala nətey andaya huya na, ndəray ma sliye məmbete ha wuray kwa tsekweñ abəra mə bazlam mapala eye bay. Kwa “i”, kəgəbay wu nakə mawatsa eye tsekweñ bəbay na, ma mbatiye bay, wu tebiye ma giye bo təday.

¹⁹ Hərwi niye, ndoweye kə gər ha bazlam mapala eye nəte, kwa tsekweñ eye, ada faya ma dətay ha a ndo hay tã ge andza neñgeye na, neñgeye ma təriye tsekweñ ma Bəy i Mbəlom. Ane tuk na, tadə ndoweye ka rəhay ha gər a bazlam mapala ada ka tətikatay a siye i ndo hay tã rəhay ha gər dərma na, neñgeye ma təriye bagwar eye ma Bəy i Mbəlom.

²⁰ Hərwi niye neñ faya na gwadumeye sa: Kə ge ka rəhumay ha gər a bazlam i Musa mapala eye a zə i ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay bay aye na, ka deyumeye a Bəy i Mbəlom bay.»

Yesu a tsik ka mäge mevel

Luka 12.57-59

¹² Yesu a gwadətay sa: «Nəkurom na, ka tsənum wu nakə tə tsikatay a bəba tətə kurom hay aye. Tə gwadətay na: “Kã kəf gər i ndo bay. Ndowneye kə kəf gər i ndo na, ta diye ha kame i sariya.*”

²² Ane tuk na, neñ faya na gwadəkumeye: Tadə ndoweye kə ge mevel ka malamar ŋgay na, da ta diye ha kame i ndo mäge sariya. Tadə ndoweye kə gwadəy a malamar ŋgay: “Nəkar matərakahañ eye” na, da ta diye ha kame i ndo mələve dala hay, ta geye sariya. Ada tadə ndoweye kə gwadəy a malamar ŋgay: “Nəkar ka dze” na, ta kaliye ha a ako naka dədə ma mbatiye bay aye.

²³ «Ağala a saka mələtse məvəle wu a Mbəlom, a həlay niye wetete a makaw a gər zəgəle andaya ka bo ta malamar yak na,

²⁴ gər ha wu yak niye kame i təv məvəlay wu a Mbəlom. Do, ta pəsum ha a bo təday, zay mǎ ge mə walañ kurom ada maw, vəlay wu a Mbəlom tuk.

²⁵ «Tadə ka gum a bo wuray ta ndo, nəkurom ka tsəved faya ka deyumeye a sariya na, mum ha ka bo bazlam, sərüm bo bəna, mǎ ye kar ha kame i ndo mäge sariya təday bay. Hərwi ki ye kar ha ka təv i ndo mäge sariya hay na, ta vəlay kar ha a həlay i sidzew hay. Ta kaliye kar ha a dāŋgay.

²⁶ Faya na gwadəkeye: Sər ha na, kə ge ka hama suloy nakə kutoñ məheme, ka vəl ha bay na, ka deyeweye abəra ma dāŋgay bay.»

Yesu a tsik ka mäge madama

Mata 18.8-9; Markus 9.43,47-48

²⁷ Yesu a gwadətay sa: «Nəkurom na, ka tsənum, tə gwad: “Kã ge madama bay.†”

²⁸ Ane tuk na, neñ faya na gwadəkumeye: Ndowneye ka zəba ka ŋgwas, kə ge faya dərə a say a bor i bo ŋgay na, 6a kə ge madama mə dərəv ŋgay ta ŋgwas eye niye tsiy.

²⁹ Kə ge dərə i həlay i mənday yak ma dədiye kar ha a mezeleme na, ŋgwad na ada kã kal ha dərəñ abəra tə nəkar. Ŋgama vərəzl i bo yak nəte mǎ dze tə bəmalə nakə ta kaliye ha bo yak tebiye a ako aye.

³⁰ Kə ge həlay i mənday yak ma dədiye kar ha a mezeleme na, dəs na ada kã kal ha dərəñ tə nəkar. Ŋgama vərəzl i bo yak nəte mǎ dze tə bəmalə nakə bo yak tebiye ma diye a ako aye.»

* 5:21 Madayaw abəra ma Ezipt 20.13; Bazlam mapala eye masulo eye 5.17. † 5:27 Madayaw abəra ma Ezipt 20.14.

Yesu a tsik ka mahəhere ŋgwas

Mata 19.7-9; Markus 10.4-5,10-12; Luka 16.18

³¹ Yesu a gwadatay sa: «Ahəl niye, tə gwad sa: “Tadə ndoweye kə say mahəhar na ŋgwas ŋgay na, kutoŋ mâ watsay dɛrewel i mahəhere a həlay.†”

³² Ane tuk na, neŋ faya na gwadumeye: Ndowneye ka həhar na ŋgwas ŋgay kəriye kə ge madama bay na, ki ye a zal na, nengeye a tɛra ha ndo mäge madama. Ada ndo nakə a zla ŋgwas nakə ta həhar na aye bəbay kə ge madama.‡»

Yesu a tsik ka məmbede

³³ Yesu a gwadatay sa: «Nəkurom ka tsənum wu nakə tə tsikatay ahəl niye a bəba tətə kurom hay aye. Tə gwad: “Kâ mbaďa tə parasay eye bay. Ane tuk na, wu nakə ka mbaďa kame i Mbəlom ka gwad ka giye na, ge na.*»

³⁴ Ane tuk na, neŋ faya na gwadakumeye: Kâ mbaďum bay tebiye. Kâ mbaďum ta mbəlom bay hərwi Mbəlom mandza eye na, mə dəma.

³⁵ Kâ mbaďum ta dala bay hərwi dala na, təv mape sik i Mbəlom. Kâ mbaďum ta Zerozelem bay hərwi Zerozelem na, wuzlahgəma i Bəy bagwar eye.

³⁶ Kâ mbaďa tə gər yak bay, hərwi ka sliye faya matəre ha məkwets i gər yak kudekudek kəgəbay zenzen na, ka sliye faya bay.

³⁷ Kə ge ayaw na, gwadum ayaw! Kə ge a'ay na, gwadum a'ay dɛkdɛk tsa. Wu nakə ta səkah ha faya sa aye na, a yaw abəra mə Fakalaw.»

Kâ mum ha sewed tə sewed bay

Luka 6.29-30

³⁸ Yesu a gwadatay sa: «Nəkurom na, ka tsənum wu nakə tə tsik ahəl niye aye. Tə gwad: “Tadə ndoweye ka huyaslay ha dɛre a ndo na, ta huyaslay ha a dəma dərma, ada ndoweye kə həbay ha zler a ndo na, ta həbay ha a dəma zler dərma.†”

³⁹ Ane tuk na, neŋ faya na gwadakumeye: Tadə ndoweye kə gakum sewed na, kâ mumay ha a dəma bay. Duħ tadə ndoweye kə faka ka maholom i həlay i mənday na, mbəday ha maholom i həlay i gula dərma kə mâ faka faya.

⁴⁰ Tadə a say a ndoweye mede kar ha kame i ndo mäge sariya hərwi məzle fakaya abəra məkelkabo yak wawa eye na, gəray ha faya kələmedze eye, mâ zla na dərma.

⁴¹ Tadə a say a ndoweye məgaka kutoŋ, a gwadaka: “Zleŋ na wu ga anar a mba daladal” na, səkahay ha faya zlay na dərən lele.

⁴² Ndowneye ka tsətsah fakaya wu na, vəlay. Ndowneye ka tsətsah fakaya gwedere i wu na, kâ kərahay ha bay, vəlay.»

Mawudə bo ta ndo mənə dɛre yak

Luka 6.27-28,32-36

⁴³ Yesu a gwadatay sa: «Ka tsənum wu nakə tə tsik ahəl niye aye, tə gwad: “Wudə ndo i maged yak, nay dɛre a ndo mənə dɛre yak.†”

⁴⁴ Ane tuk na, neŋ faya na gwadumeye: Wudum ndo mənə dɛre kurom hay. Duwulumay me a Mbəlom hərwi ndo neheye faya ta sakumeye dɛretsətseh aye.

⁴⁵ Ka gum andza niye na, ka tərumeye wawa i Bəba kurom Mbəlom nengeye mə mbəlom. Hərwi pat ŋgay a dəvatay a ndo i sewed hay ada a dəvatay a ndo

† 5:31 Bazlam mapala eye masulo eye 24.1. § 5:32 Levitik 18.6-18; Məsler hay 15.20, 29. * 5:33 Levitik 19.12; Məpesle 30.3; Bazlam mapala eye masulo eye 23.22-24. † 5:38 Madayaw abəra mə Ezipt 21.23-25; Levitik 24.19-20; Bazlam mapala eye masulo eye 19.21. ‡ 5:43 Levitik 19.18.

i ɲɣwalak hay. A pa yam ɲɣay hærwi ndo neheye mede tay lele aye ada hærwi ndo neheye mede tay lele bay aye dærmak.

⁴⁶ Tadã agana ka wudum na, ndo neheye ta wuda kurom aye dækdek na, magogoy waray nakã Mbælom ma vëlakumeye? Kwa ndo matsekele dzanɲal hay tã ge a ze i kurom.

⁴⁷ Ada tadã faya ka tsikumateye me a malamar kurom hay dækdek na, ada wu nakã ka gum a ze ndo hay aye na, wuye mey? Kwa ndo neheye tã sær Mbælom bay aye na, tã ge a ze i kurom.

⁴⁸ Tærum na, ndo ɲɣwalak eye hay mã wu hay tebiye andza Bæba kurom mã mbælom, neɲgeye ɲɣwalak eye.»

6

Mævæle wu na, kækay?

¹ Yesu a gwadatay sa: «Gum metsehe! A sakum mæge wu nakã bazlam mapala eye a tsætsah fakuma gum aye na, kã gum kame i ndo hay tebiye bay hærwi ada tã zæba fakuma bay. Ka gum andza niye bay na, Bæba kurom mã mbælom ma vëlakumeye magogoy kurom bay.

² «A saka mævæle wu a ndo i mætawak na, kã vëlay parakka kame i ndo hay bay. Ndo i bæbærek hay tã vëlawã andza niye mã gay i maɖuwule me ada ka mazlazlan i tsæved aye hay. Næteye ta pëla ndo hay tã dæslatay ha gær. Faya na gwadakumeye: Næteye na, ɓa ta huta magogoy tay tsiy.

³ Nækar na, tadã ka vëleye wu a ndo i mætawak tã hëlay i mænday na, hëlay i gula yak mã sær faya bay.

⁴ Andza niye, wu nakã ka vëliye na, vël ta mækal. Bæba yak Mbælom a ɲgatay a wu nakã ka vël ta mækal aye. Neɲgeye ma vëlakeye magogoy.»

Maɖuwule me

⁵ Yesu a gwadatay sa: «Ahël nakã ka ðuwulumeye me a Mbælom aye na, kã gum andza i ndo i bæbærek hay bay. Næteye na, ta wuda maɖuwule me mã gay i maɖuwule me ta mælætse ada ka mazlazlan i tsæved hærwi ada ndo hay tebiye tã ɲgatay. Neɲ faya na gwadakumeye: Særum ha, næteye na, ɓa ta huta magogoy tay tsiy.

⁶ Ane tuk na, nækar na, ahël nakã a saka maɖuwulay me a Mbælom aye, do a gay i mæhane yak. Dæræzl ka ɓo ada ðuwulay me a Bæba yak Mbælom. Kwa nækar maɲgaha eye abæra ka ndo hay na, neɲgeye andaya tã nækar ma vëlakeye magogoy yak.

⁷ Ahël nakã faya ka ðuwulumeye me na, kã ðuwulum vëɖvëd haladzay andza i ndo neheye tã sær Mbælom bay aye bay. Tã dzala mã gær tay ta ðuwulay me a Mbælom vëɖvëd haladzay na, Mbælom ma tsæniye tay na.

⁸ Kã gum andza næteye bay, hærwi Mbælom Bæba kurom ɓa kã sær ha wu nakã a sakum aye kwa ahël nakã ka tsætsah zuk bay aye.»

Bæba may

Luka 11.2-4

⁹ Yesu a gwadatay sa: «Ka ðuwulumeye me na, gwadum andza nakay: Bæba may nakã mã mbælom aye,

kwa way mã sær ha, mæzele yak na, tsæɖaɲɲa.

¹⁰ Bæy yak mã yaw a walaɲ may.

Wu nakã a saka aye mã ge ka mændzibæra andza nakã mã mbælom aye dærmak.

¹¹ Vëlamay wu mænday nakã ma slameye bægom aye.

¹² Pæsamay ha mænese

andza nakə nəmay bəbay nəmaa pəsətay ha a ndo neheye tə gamay mənese aye.

¹³ Tsəpa may, hərwi ada Fakalaw mâ səpat may bay.

Ane tuk na, təməmay ahaya abəra mə həlay i Fakalaw.

[Hərwi nəkar na, Bəy ka gər i bəy, nəkar gədanj ada nəkar məzlaḅ eye ka tor eye.

Amen!]

¹⁴ «Andza niye, tadə kə pəsumatay ha mənese a ndo neheye tə gakum mənese aye na, Bəba kurom mə mbəlom ma pəsakumeye ha dərmaḅ.

¹⁵ Ane tuk na, ka pəsumatay ha mənese a ndo neheye tə gakum mənese aye bay na, Bəba kurom Mbəlom ma pəsakumeye ha mənese kurom bay dərmaḅ.»

Daliyam

¹⁶ Yesu a gwadatay sa: «Tadə faya ka gumeye daliyam na, kâ gum andza ndo i bəbəkək hay bay. Nəteye na, ta mbədawa ha dərə tay andza ta mətiye hərwi ada ndo hay tâ zəba fataya nəteye faya ta giye daliyam. Faya na gwadumeye: Sərum ha nəteye na, ta huta magogoy tay tsiy.

¹⁷ Ane tuk na, a saka ka giye daliyam na, bara dərə ada fadā mal ka məkwets i gər yak lele.

¹⁸ Andza niye, ndo hay ta səriye ha nəkar faya ka giye daliyam bay. Ane tuk na, Bəba yak nakə mändza eye ma təv maŋgaha eye neŋgeye nəte ŋgewej a sər ha. Faya ma ŋgateye a wu nakə maŋgaha eye faya ka giye aye. Ada mata vəlaka magogoy yak na, neŋgeye.»

Zlele nakə mə mbəlom aye

Luka 12.33-34

¹⁹ Yesu a gwadatay sa: «Kâ hayumay gər a zlele ka mändzibəra bay hərwi mətul hay ta reŋgez ta nasiye ha tebiye. Məkal hay bəbay ta sləliye gay kurom hay ta həliye zlele niye.

²⁰ Hayumay gər a zlele kurom na, a mbəlom. Mə dəma na, mətul hay ta reŋgez ta nasiye ha bay, məkal hay ta sliye faya mede makəle ahaya bay.

²¹ Hərwi dərev yak mandza eye na, ma təv nakə zlele yak mə dəma aye.»

Dzaydzay ta ləvonj

Luka 11.34-36

²² Yesu a gwadatay sa: «Dərə yak na, andza lalam ma dəviye dzaydzay a bo yak tebiye. Tadə dərə yak a zəba kwetseh kwetseh lele na, bo yak kətsek mə dzaydzay.

²³ Ane tuk na, tadə dərə yak lele bay na, bo yak kətsek ma ləvonj. Yaw, tadə dzaydzay mə nəkar kə mbata na, nəkar mandza eye ma ləvonj zəjzəj eye.»

Mbəlom ta suloy

Luka 16.13

²⁴ Yesu a gwadatay sa: «Ndəray ma sliye məge məsler a ndo i gay ŋgay hay sulo bay. Hərwi pat neŋged na, ma geye sewed a ndo ŋgay neŋged, ma wudiyə na neŋged lele. Kəgəbay ma gəseye me a ndo neŋged, a ndo neŋged ma gəseye me bay tebiye. Nəkurom bəbay, ka slumeye faya məge məsler a Mbəlom ada a suloy sulo sulo bay.»

Məpe mədzaḅ gər ka Mbəlom

Luka 12.22-31

²⁵ Yesu a gwadatay sa: «Hərwi niye, neŋ faya na tsikakumeye: Kâ dzalum gər hərwi wu mənday kəgəbay hərwi wu məsay, kəgəbay hərwi peteked bay. Hərwi məsəfəre na, a ze wu mənday ada bo kurom na, a ze peteked segey.

²⁶ Zəbum ka diyen hay təday. Ta sləga bay, tə pala wu tay tə hayay gər a wuray a de bay. Ane tuk na, Bəba kurom mə mbəlom faya ma vəlateye wu mənday. Nəkurom na, ka zum tay ha diyen ha haladzay.

²⁷ «Way nakə mə walaŋ kurom ma sliye faya masəkah ha məndze ŋgay ka məndzibəra ta mədzele gər ŋgay nakə faya ma dzaliye aye na, way?

²⁸ Faya ka dzalumeye ka petekəd na, hərwi mey? Zəbum ka məvurze i guzer hay mə pesl təday. Tə ge məsler bay, tə ŋgar petekəd bay.

²⁹ Faya na gwadəkumeye, kwa Salomonj nakə zlele eye haladzay aye, dađa kə pa ka bo petekəd andza məvurze i guzer niye hay bay.

³⁰ Andza niye Mbəlom na, faya ma pateye ka bo petekəd a guzer hay ka bəgom nakay. Tədə na, guzer niye hay ta kuliyə. Ta kula na, ta kaliye tay ha a ako. Kə ge andza niye na, nəkurom duh Mbəlom ma pakumeye petekəd ka bo ma ziye i guzer hay bədaw? Kwa a nəkurom neheye mədzał gər tsekweŋ aye bədaw!

³¹ «Kā gwadum: Nəmaa ndiye mey? Nəmaa siye mey? Nəmaa piye ka bo mey na, kə dzalum bay.

³² Maa pəla wu neheye na, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Ane tuk na, Bəba kurom mə mbəlom a sər wu nakə a sakum aye.

³³ Lahum mapəle na, Bəy i Mbəlom təday ada tə wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye. Mə vəlakumeye siye i wu hay tebiye sa.

³⁴ «Kā dzalum ka wu nakə tədə aye bay. Tədə na, ma dzaleye a gər ŋgay. Ka pat məsləlaw na, dəretsətseh ŋgay eye da.»

7

Kā gumatay sariya a ndo hay bay

Luka 6.37-38,41-42

¹ Yesu a gwadatay sa: «Kā gumatay sariya a ndo hay bay hərwi ada Mbəlom mə gakum sariya bay dərmak.

² Hərwi Mbəlom ma gakumeye sariya andza nakə faya ka gumateye a siye i ndo hay aye dərmak. Ma ləvakumeye wu tə wu nakə ka ləvawumatay wu a ndo hay aye.

³ Nəkar na, ka ŋgatay a tsakwal mə dəre i malamar yak. Ane tuk na, mayako nakə mə dəre yak aye ka ŋgatay bay na, hərwi mey?

⁴ Ma kəkay nakə ka sliye məgwaday a malamar yak: “Malamar ga, ehe gər ga ha nā zlaka ahaya tsakwal abəra mə dəre yak”, ada duh mə dəre yak eye na, mayako galawwa.

⁵ Nəkar ndo i bəbərek, lah faya məzle ahaya mayako abəra mə dəre yak təday ada ka ŋgateye a dəre kwetseh kwetseh. Ka zlaya ahaya tsakwal abəra mə dəre i malamar yak tuk.

⁶ «Wu nakə tsədaŋŋa eye na, kə vəlummatay a kəra hay bay. Ka vəlummatay na, ta mbədiye gər fakuma, ta ŋguradiye kurom ha. Wu i maslawa kurom hay na, kə kutsumatay ha a mədəras hay bay bəna ta hatsakumeye faya tə sik.»

Tsətsahum, pəlum, fumay a maged

Luka 11.9-13

⁷ Yesu a gwadatay sa: «Tsətsahum, ta vəlakumeye, pəlum, ka hutumeye, fumay a maged, ta həndəkakumeye abəra ma maged.

⁸ Hərwi kwa way ka tsətsah na, ta vəleye, kwa way ka pəla na, ma hutiye, ada kwa way kə fay a maged na, ta həndəkeye abəra ma maged.

⁹ «Way mə walaŋ kurom tadə wawa ŋgay a tsətsah faya wu mənday na, ma vəleye kwar daw?

10 Kægəbay a tsətsah fakaya kələf na, ka vəleye dədəwə dāw?

11 Nəkurom neheye sadzak ηgwalak eye hay bay aye ka sərūm məvələ wu ηgwalak eye hay a wawa kurom hay dūh tuk na, ada Bəba kurom mə mbəlom ma siye məvələ wu ηgwalak eye a ndo neheye ta tsətsah faya aye bədaw?»

Wu nakə bazlam mapala eye a tsik aye

12 Yesu a gwadatay sa: «Wu nakə a sakum ndo hay tā gakum aye na, gumatay a siye i ndo hay. Nakay na, wu nakə bazlam i Musa mapala eye ta dərēwel i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay faya ta tətikateye a ndo hay aye.»

Tsəved hay sulo

Luka 13.24

13 Yesu a gwadatay sa: «Fələkum ta maged nakə hala bay aye. Hərwi maged nakə zlabatam eye ada tsəved nakə a wur bo mede tə dəma bay aye na, tsəved mede ha ndo a mədze. Ndo neheye faya ta diye tə dəma aye na, nəteye haladzay.

14 Ane tuk na, maged nakə hala bay aye na, ma diye ha ndo a sifa. Tsəved mede tə dəma na, a wur bo haladzay. Ndo neheye faya ta diye tə dəma aye na, nəteye haladzay bay.»

Dərizl i gərdaf ta hohway ηgay eye hay

Luka 6.43-44

15 Yesu a gwadatay sa: «Gum metsehe ta ndo neheye tə gwad nəteye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom aye. Ta deyeweye a walaη kurom andza təbaη hay. Azlakwa bay mə hud i bo tay na, nəteye andza kəra i pesl neheye tereηgez eye haladzay aye.

16 Ka sərūmeye tay ha ka bo abəra na, ta məsler tay nakə faya ta giye aye. Ka slumeye faya maηgəle hohway i werepezl abəra ka dərizl i gərdaf i dak dāw? Ada ka slumeye faya maηgəle hohway i gurov abəra ka dərizl i gərdaf i tsetsiv dāw?

17 Andza niye, dərizl i gərdaf nakə ηgwalak eye na, ma wiye hohway ηgwalak eye hay. Ane tuk na, dərizl i gərdaf dəvats eye na, ma wiye hohway ηgwalak eye bay dərmaκ.

18 Dərizl i gərdaf ηgwalak eye na, ma wiye hohway i dərizl i gərdaf dəvats eye bay, ada dərizl i gərdaf dəvats eye na, ma wiye hohway i dərizl i gərdaf ηgwalak eye bay.

19 Dərizl i gərdaf nakə ma wiye hohway ηgwalak eye bay aye na, ta dəsiye na ada ta kutsiye ha a ako.

20 Andza niye, ka sərūmeye ha ka bo abəra ndo mədə ha bazlam i Mbəlom ta parasay eye na, ta məsler tay nakə faya ta giye aye.»

Dada na sər kurom ha bay

Luka 13.25-27

21 Yesu a gwadatay sa: «Sərūm ha, ndo neheye faya ta tsikerəye: “Bəy Maduweη, Bəy Maduweη” tə bazlam aye na, ta diye tebiye a Bəy i Mbəlom bay. Mata de na, ndo neheye faya ta giye wu nakə a say a Bəba ga mə mbəlom aye.

22 Ahəl nakə aza na deyeweye məgatay sariya a ndo hay aye na, ndo hay haladzay ta gwederəye: “Bəy Maduweη, Bəy Maduweη, nəmaa də ha bazlam i Mbəlom ta məzele yak, nəmaa həhar fakalaw abəra ka ndo hay ta məzele yak, nəmaa ge masuwayaη hay haladzay ta məzele yak bədaw?”

²³ Yaw, na tsikateye parakka: “Daɗa na sər kurom ha bay, nəkururom neheye ka gawum mənese aye, dum abəra ka təv ga.”»

Gay hay sulo

Luka 6.47-49

²⁴ Yesu a gwadatay sa: «Andza niye, kwa way kə tsəne bazlam neheye ada ka rəhay ha gər na, neŋgeye a ndzəkɪt bo ndo nakə a tsah, a dəzl gay ŋgay ka pələf aye.

²⁵ Yam a pa, mazaw a rah a magayam, mətasl a vəzl ta gədaŋ ada mazaw ta mətasl ti yaw ta gədaŋ ka gay niye. Ane tuk na, ka mbəzl bay hərwi mədok eye mapa eye lele ka pələf.

²⁶ Ane tuk na, kwa way kə tsəne bazlam, ada ka rəhay ha gər bay na, neŋgeye a ndzəkɪt bo ndo i matərakahaŋ nakə a dəzl gay ŋgay ka hewiyerŋ aye.

²⁷ Yam a pa, mazaw a rah a magayam, mətasl a vəzl ta gədaŋ ada ti yaw ka gay niye ta gədaŋ. Gay niye a mbəzl hele hele.»

²⁸ Ahəl nakə Yesu a ndəv ha mətəsike me ŋgay aye na, matətike ŋgay niye a gatay hərɓaɓəkka a ndo neheye ka təv ŋgay aye tebiye.

²⁹ Hərwi neŋgeye na, a tsikatay andza i ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye bay, neŋgeye a tsik ta məzlaɓ i Mbəlom.

8

Yesu a mbəl ha ndo madəgwada eye

Markus 1.40-45; Luka 5.12-16

¹ Ahəl nakə Yesu a mbəzlaw abəra mə mahəmba aye na, ndo hay haladzay tə pay bəzay.

² Ahəl nakə faya ta diye na, ndo wuray madəgwada eye a həndzəd naha ka təv ŋgay, a dəkway gurmets a huvo, a gwaday: «ŋgalaka, taɗə kə saka na, ka sliye faya matəre ga ha tsədaŋŋa.»

³ Yesu a nduɗa ha həlay ŋgay, a lamay. Tsa na, a gwaday: «A seŋ na, təra tsədaŋŋa!» Kwayaŋŋa ndo madəgwada eye niye a təra tsədaŋŋa.

⁴ Tsa na, Yesu a gwaday: «Tsəne lele: Kā tsik wu nakay a ndəray bay. Ane tuk na, do ta bəzay ha bo a ndo məvələway wu a Mbəlom ada vəl wu nakə Musa a tsik aye hərwi mədatay ha a ndo hay tebiye na, ka təra tsədaŋŋa.»

Yesu a mbəl ha ndo i məsler i bagwar i sidzew i Roma

Luka 7.1-10

⁵ Yesu a ndisl a Kafernahum. Bagwar i sidzew i Roma hay a həndzəd naha ka təv ŋgay, a tsətsah faya madzəne,

⁶ a gwaday: «Bəy Maduwerŋ, ndo i məsler ga mahəna eye mətagay. Neŋgeye ɗəvats eye, ka təra, a wur faya haladzay.»

⁷ Yesu a mbəɗay faya, a gwaday: «Na diye na mbəliye ha.»

⁸ Bagwar i sidzew niye a gwaday: «Bəy Maduwerŋ, neŋ na sla ɗa nəkar kə ye a gay ga bay. Ane tuk na, ka tsik bazlam yak nəte na, ndo i məsler ga ma mbəliye.

⁹ Neŋ na, faya na rəhay ha gər a bagwar ga ada sidzew ga hay ta rəheŋ ha gər dərmaɓ. Na gwaday a ndo nəte mə walaŋ tay “Do!” na, ma diye. Na gwaday a ndo neŋged “Dara!” na, ma deyeweye. Na gwaday a beke ga “Ge nakay!” na, ma giye.»

¹⁰ Yesu a tsəne bazlam ŋgay neheye na, a yay a gər haladzay, a gwadatay a ndo neheye faya ta pay bəzay aye: «Neŋ faya na tsikakumeye, sərɒm ha, ɗaɗa na ndzay a gər a ndo ta mədzal gər eye haladzay andza nakay ma slala i Israyel hay bay.

11 Sərum ha na, ndo hay haladzay ta deyeweye abəra mə bəzay i mbəlom ada abəra ma mægəma, ta ndiye ka bo wu mənday ta Abraham, ta Izak ada ta Zakob ma Bəy i Mbəlom.

12 Ane tuk na, ndo neheye haḅe ta diye a Bəy i Mbəlom aye na, ta kutsiye tay ha abəra, a ləvonj. Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpəde zler eye.*»

13 Tsa na, Yesu a gwaday a bagwar i sidzew niye: «Do wu yak a mətəgay. Hərwi wu nakə ka dzala ha aye na, ma giye bo.» A həlay niye, kwayanḅa ndo i məsler i sidzew niye a mbəl.

Yesu a mbəl ha mese i Piyer ada tə siye i ndo i dəvats hay
Markus 1.29-34; Luka 4.38-41

14 Ma dəba eye na, Yesu a ye a gay i Piyer. A ye naha a ndzay a gər a mese i Piyer ḅgwas eye mahəna eye, marəbarəḅ a gay.

15 Yesu a ye ka təv ḅgay, a ye naha a lamay həlay. Tsa na, marəbarəḅ a ndala faya abəra, a lətse, a gay mbəlok a Yesu.

16 Huwa a ge na, tə həlaw ndo neheye fakalaw mə bo tay aye a Yesu. A həhar fataya abəra fakalaw niye hay tə bazlam ḅgay. A mbəl tay ha ndo i dəvats hay tebiye dərmaḅ.

17 Andza niye, Yesu a ge na, wu nakə Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom a tsik ahəl niye, a gwad:

«Kə zla fakwaya abəra bəle kway,
ada kə zla fakwaya abəra dəvats kway hay.†»

Ndo neheye a satay məpay bəzay a Yesu aye
Luka 9.57-62

18 Yesu a zəba faya ndo hay haladzay ka təv ḅgay na, a gwadatay a gawla ḅgay hay: «Takwa ka me i dəlov, a diye neḅged.»

19 Tə həl bo, ta diye na, ndo mədzanḅawa bazlam i Mbəlom mapala eye a həndzəd naha ka təv ḅgay, a gwaday: «Miter, kwa a ḅgay ka diye na, na pakeye bəzay.»

20 Yesu a mbəday faya: «Mezerew hay na, bəd tay andaya hərwi məhəne mə dəma, diyeḅ hay dərmaḅ gay tay andaya. Ane tuk na, neḅ Wawa i Ndo na, təv ga andaya nakə na həniye mə dəma hərwi mazəzukwe bo aye bay.»

21 Ndo nəte mə walaḅ i gawla i Yesu hay a gwaday: «Bəy Maduweḅ, vələḅ tsəved nə ye, nə la na bəba ga təday.»

22 Yesu a mbəday faya: «Peḅ bəzay, gər ha mədahəḅ hay tə la bo tay.»

Yesu a gay me a mətasl
Markus 4.35-41; Luka 8.22-25

23 Yesu a tsal a kwalalaḅ i yam na, gawla ḅgay hay tə pay bəzay.

24 Ahəl nakə faya ta diye, tə husa a wuzlah i dəlov aye na, kwayanḅa mətasl bagwar eye a ge haladzay. Yam a tsal ka bo dəḅgwala haladzay. Kə sər mede ha kwalalaḅ i yam a hud i yam. Ane tuk na, Yesu na, neḅgeye mandzahəra eye.

25 Gawla ḅgay hay ta həndzəd naha ka təv ḅgay, ta pədeke ha, tə gwaday: «Bəy Maduweḅ, təma may ha tey? Nəkway faya ka dzakweye.»

26 Tsa na, Yesu a gwadatay: «Ka dzədzarum andza niye na, hərwi mey? Nəkurom na, məpe mədzal gər a kətsakum.»

A lətse, a gay me a mətasl ta yam. Tsa na, tə ndza dədik.

* 8:12 Bazlam nakay a say mægweḅe na, andza nakay: Ndo neheye ta ndziye ma bəra aye na, dərev ma ndalateye, ada ta giye sələk hərwi ta ḅgateye a məndze ḅgwalak eye i dzam i Mbəlom hay. † 8:17 Ezay 53.4.

²⁷ A gatay hərbəbəkka a ndo hay tebiye, tə gwad: «Nakay na, ndo waray nakə mətasl ta yam tə gəsay me aye na, way?»

Yesu a mbəl tay ha ndo hay sulo, fakalaw mə bo tay
Markus 5.1-20; Luka 8.26-39

²⁸ Ahəl nakə Yesu a ye a diye i dəlov neŋged, ka dala i Gadara hay na, ndo hay sulo tə ndohwaw abəra mə walaŋ i tsəvay hay. Ti yaw mədzəgər tə Yesu. Ndo neheye sulo eye fakalaw mə bo tay aye, nəteye sewed eye hay haladzay. Ndəray a sla mede ta tsəved eye niye bay.

²⁹ Ta wuda, tə gwad: «A nəkar Wawa i Mbəlom, a saka ka nəmay na, mey? Ka yaw məgamay dəretsətseh na, həlay eye kə ndislew zuk daw?»

³⁰ Ka təv eye niye dəreŋ tsəfa ta nəteye na, madəras hay andaya haladzay faya ta ndiye wu mənday.

³¹ Fakalaw niye hay tə gay amboh a Yesu, tə gwaday: «Tadə a saka mahəhere may na, slər may ha a bo i madəras taday eheye.»

³² Tsa na, Yesu a gwadatay: «Dum!» Tsa na, tə yaw abəra mə bo i ndo neheye sulo aye, ti ye tə fəlakwa a bo i madəras niye hay. Kwayaŋŋa madəras niye hay tebiye tə mbəzlaw abəra ma təv eye andaya sərpalahha, tə kuts a dəlov tebiye, tə dze a dəma.

³³ Ndo neheye faya ta tsəkuriye madəras niye hay aye ta hway, ti ye a wuzlahgəma. Ti ye naha ta təkəratay wu nakə a ge bo aye ada wu nakə a ge bo ta ndo neheye sulo aye.

³⁴ Tsa na, ndo neheye mə wuzlahgəma aye ti yaw mata dzəgər tə Yesu. Ti yaw, tə ŋgatay a Yesu na, tə gay amboh haladzay, tə gwaday: «Do abəra ka dala may.»

9

Yesu a mbəl ha ndo matəra eye
Markus 2.1-12; Luka 5.17-26

¹ Ma dəba eye na, Yesu a tsal a kwalalaŋ i yam, a tasaw abəra ma dəlov niye, a ye a gəma ŋgay.*

² Ndo hay tə zlay naha ndo wuray matəra eye mahəna eye ka sləlah. Yesu a zəba ka mədzal gər i ndo niye hay na, a gwaday a ndo niye matəra eye: «Wawa ga, dərev mā ye fakaya abəra bay. Na pəsaka ha mezeleme yak hay.»

³ Siye i ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə dzala mə gər tay, tə gwad: «Ndo nakay na, kə tsalay ka gər a Mbəlom.»

⁴ Yesu a sərətay naha ka wu nakə tə dzala mə gər tay aye, a gwadatay: «Ka dzalum mədzal gər nakə ŋgwalak eye bay aye na, hərwi mey?»

⁵ Maa da me məgwede: “Mezeleme yak kə pəsa” na, waray, kəgəbay “Lətse, do” na, maa da me mə dəma na, waray?

⁶ A seŋ na, sərūm ha neŋ Wawa i Ndo na, gədan ga andaya məpəsətay ha mezeleme a ndo hay ka məndzibəra.» Tsa na, Yesu a gwaday a ndo niye matəra eye: «Lətse, zla sləlah yak, do a mətagay.»

⁷ Ndo niye a lətse, a ye a mətagay.

⁸ Ndo hay tə ŋgatay andza niye na, ta dzədzar haladzay. Tə dəslyay ha gər a Mbəlom, tə gwad: «Zambafakway a Mbəlom hərwi kə vələtay gədan a ndo hay haladzay.»

Yesu a zalay a Mata
Markus 2.13-17; Luka 5.27-32

* 9:1 Niye na, wuzlahgəma i Kafernahum. Zəba ma Markus 2.1.

⁹ Yesu a lətse, a ye abəra ma təv niye. Neŋgeye faya ma diye na, a ŋgatay ndo wuray məzele ŋgay Mata, mandza eye mə gay i matsekele dzaŋgal. Yesu a gwaday: «Dara, peŋ bəzay!» Mata a lətse a pay bəzay a Yesu.

¹⁰ Ahəl nakə Yesu faya ta ndiye wu mənday ta gawla ŋgay hay mə gay i Mata aye na, siye i ndo matsekele dzaŋgal hay ta ndo i mezeleme hay ti yaw faya tə ndiye ka bo wu mənday dziye.

¹¹ Farisa hay tə ŋgatay andza niye na, ta tsətsah ka gawla i Yesu hay, tə gwadətay: «Miter kurom faya ta ndiye wu ka bo dziye ta ndo matsekele dzaŋgal hay ada ta ndo i mezeleme hay na, hərwi mey?»

¹² Yesu a tsəne bazlam tay niye na, a gwad: «Ndo neheye wuray a gatay bay nətəye zayzay aye na, ta pəliye ndo i sidem bay. Mata pəle ndo i sidem na, ndo neheye dəvats eye hay aye.»

¹³ Dum, bazlam nakay a say məgwede mey na, tətikum. Mbəlom a gwad: «A seŋ na, gumay ŋgwalak a ndo bəna gənw neheye ka kədumeŋeye bay.†» Na yaw məzalətay a ndo neheye tə gwaday a gər tay nətəye ŋgwalak eye hay aye bay, ane tuk na, məzalətay a ndo i mezeleme hay duh.»

Yesu a tsik ka daliyam

Markus 2.18-22; Luka 5.33-39

¹⁴ Ma dəba eye na, gawla i Yuhana madzəhuḅe ndo a yam hay ti ye ka təv i Yesu, ti ye naha, ta tsətsah faya, tə gwaday: «Nəmay ta Farisa hay na, nəmay faya nəmaa giye daliyam, gawla yak hay tə ge daliyam təbey na, hərwi mey?»

¹⁵ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Nətəye na, ta giye daliyam bay, hərwi nətəye na, andza mə magurlom i məzle dahəlay. Ahəl nakə zal i dahəlay ka təv tay mba aye na, ndo neheye mazala eye a magurlom i məzle dahəlay aye na, ta sliye faya mətuwe bay. Ane tuk na, pat eye ma slaweye ta gasiye fataya abəra zal i dahəlay niye. Pat eye niye na, ta giye daliyam tuk.»

¹⁶ «Andza niye, ndəray ma nasiye ha peteked wedeye mətəpe ka peteked guram eye bay. Hərwi ahəl nakə ta bariye na aye na, peteked wedeye ma ŋgərđiye ha peteked guram eye, peteked guram eye ma səka hiye maŋgurede ma ziye nakə kurre aye.»

¹⁷ Sa na, ndo ma mbədiye guzom lelem eye a gwezem i həzlay guram eye bay na, ka sərūm təbədew? Hərwi ta mbədə a dəma na, guzom niye lelem eye kə kwasa na, həzlay niye guram eye ma ndohwiye. Guzom dərma k səktih ma mbədiye ka dala ada gwezem ma nasiye. Ane tuk na, guzom lelem eye ta mbədiye na, a gwezem i həzlay wedeye dərma k.»

Yesu a mbəl ha dem i bəy ada ŋgwas wuray dəvats eye

Markus 5.21-43; Luka 8.40-56

¹⁸ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikateye andza niye na, bəy wuray a yaw ka təv i Yesu, a dəkway gurmets, a gwaday: «Dem ga kə mət. Ane tuk na, dara pa faya həlay yak, tsa na, ma mbəliye.»

¹⁹ Yesu a lətse ta gawla ŋgay hay, tə pay bəzay a bəy niye.

²⁰ ŋgwas wuray andaya dəvats eye, bambaz a mbədawayaw abəra mə huḅ. Dəvats niye kə ndza faya məve kuro gər eye sulo. A həndzəd naha ka Yesu ta dəba, a lamay a me i peteked ŋgay nets.

²¹ Andza niye, a dzala mə gər ŋgay, a gwad: «Na lamay a peteked ŋgay nets na, na mbəliye.»

²² Tsa na, Yesu a mbədə me a dəba, a ŋgatay, a gwaday: «Tete dem ga! Mədzal gər yak kə mbəl kar ha.» Kwayaŋŋa ŋgwas niye a mbəl.

† 9:13 Oze 6.6.

²³ Yesu a ndisl a gay i bəy niye tuk. A ye naha a ɲgatay a ndo məfe fagam hay ta ndo hay haladzay faya ta tuwiye.

²⁴ Tsa na, a gwadətay: «Dum abəra kanan! Dem nakay kə mət bay, neɲgeye mandzahəra eye.» Ane tuk na, ndo hay tə tsəne andza niye na, wuyi tə ɲgwasa faya.

²⁵ Ta həharatay ahaya ndo hay abəra na, Yesu a fələkwa a gay. A ye naha a gəs dem niye mə həlay, dem niye a lətse.

²⁶ Labara eye a dā a zləm ma gəma niye tebiye.

Yesu a mbəl tay ha guluf hay sulo

²⁷ A həlay nakə ndo neheye sulo, dərə tay a həndək ti ye abəra mə dəma na, guluf hay sulo tə pay bəzay tə mawude eye, tə gwadətay: «Yesu, Wawa i Davit, nəmaā gaka mə bo təbədəw!»

²⁸ Yesu a ndisl a gay ɲgay, a fələkwa a dəma na, guluf niye hay ta həndzəd naha ka təv ɲgay. Yesu, a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ka dzalum na, na sliye məmbəle kurom ha dāw?»

Ta mbədəy faya, tə gwadətay: «Ayaw, Bəy Maduweɲ.»

²⁹ Yesu a lamay a dərə tay, a gwadətay: «Mbəlom mâ vələkum andza nakə faya ka həbumeye ta mədzal gər kurom nakə ka pum faya aye.»

³⁰ Tsa na, dərə tay a həndək.

Yesu a gatay me, a gwadətay: «Tsənum lele, ndəray mâ sər ha wu nakay bay.»

³¹ Ane tuk na, ti ye tə dā ha labara i Yesu ma gəma niye tebiye.

Yesu a mbəl ha ndo wuray madəda eye

³² A həlay nakə ndo neheye sulo, dərə tay a həndək ti ye abəra mə dəma na, tə zlaw ndo wuray a Yesu. Ndo niye madəda eye hərwi fakalaw mə bo ɲgay.

³³ Yesu a həhar faya abəra məsəfəre niye ɲgwalak eye bay aye. Tsa na, a tsik me wulaɲaɲa lele. A gatay a ndo niye hay wadəɲ wadəɲ. Tə gwad: «Dadā ndo kə ɲgatay a slala i wu nakay nəte ma Israyel bay!»

³⁴ Ane tuk na, Farisa hay tə ɲgatay andza niye na, tə gwad: «Maa vələy gədan ka mahəhere fakalaw hay na, bəy i fakalaw hay!»

Ndo hay tə gay mə bo a Yesu

³⁵ Yesu a həhalawa ma wuzlahgəma hay ta gəma hay. A tətikawa tay a ndo hay mə gay i maduwule me hay, a dawa ha Labara ɲgwalak eye i Bəy i Mbəlom, a mbəlawa tay ha ndo i dəvats hay tebiye ada ndo matəra eye hay tebiye.

³⁶ Yesu a zəba ka ndo neheye haladzay aye na, tə gay mə bo haladzay, hərwi mədzal gər tay makwasa eye ada ta ge bəle. Nəteye andza təbən neheye ndo mətsəkure tay andaya bay aye.

³⁷ A gwadətay a gawla ɲgay hay: «Wu mənday andaya haladzay məpele ka dala. Ane tuk ndo məpele na abəra ka dala na, nəteye haladzay bay.

³⁸ Hərwi niye, gumay amboh a ndo i guvah mâ səkah ha ndo i məsler hay hərwi məpele wu mənday abəra ka dala.»

10

Ndo i maslaɲ i Yesu hay kuro gər eye sulo

Markus 3.13-19; Luka 6.12-16

¹ Yesu a zalatay a gawla ɲgay hay kuro gər eye sulo. A vələtay gədan ka mahəhere məsəfəre neheye ɲgwalak eye bay aye abəra ka ndo hay, ada məmbəle tay ha ndo i dəvats hay ta ndo neheye matəra eye aye.

² Mæzele i ndo i maslanj ngay neheye kuro gær eye sulo aye na, ananj: Təday Simonj nakə tə zalay Piyer aye ta malamari ngay Anjdəre, Yakuba ta malamari ngay Yuhana, nəteye sulo tay eye wawa i Dzebede,

³ Filip ta Bartelemi, Tomas ta Mata, neŋgeye ndo matsekele dzanjal, Yakuba wawa i Alfe, Tade,

⁴ Simonj ndo mæge vərəm hərwi dala ngay*, Yudas Iskariyot ndo mæge daf ka Yesu.

Yesu a slər ndo i maslanj ngay hay kuro gær eye sulo

Markus 6.7-13; Luka 9.1-6

⁵ Yesu a slər ndo i maslanj ngay neheye kuro gær eye sulo aye, a tsikatay gær i bazlam hay, a gwadətay: «Kâ yum a gay i ndo neheye nəteye Yahuda bay aye bay, kâ fələkum a gəma i Samari hay bay.

⁶ Dum düh na, ka təv i Israyel hay, hərwi nəteye andza təbəŋ madza eye hay.

⁷ Ka deyumeye ka tsəved na, dumətay ha, gwadumatay: “Bəy i Mbəlom ka həndzədaw mazlambar tə nəkurom.”

⁸ Mbəlum tay ha ndo i dəvats hay, mbəlum tay ha mədahanj hay, mbəlum tay ha ndo madəgwadə eye hay, həharum fakalaw abəra mə bo i ndo hay. Ka hutum gədanj neheye na, kəriye, nəkurom dərmak vəlumətay a ndo hay kəriye.

⁹ Ka deyumeye na, kâ zlum gura bay, kâ həlum suloy bay, kwa kwar i suloy kâ həlum a gwezem kurom hay bay.

¹⁰ Kâ zlum gwezem i mahəhele kurom hay bay, kâ həlum peteked i məkelkabo kurom hay sulo sulo bay, kâ həlum tahərak bay, kwa sakwal kâ zlum bay. Andza niye ndo mæge məsler na, kutoŋ ma hutiyə wu mənday ngay.»

¹¹ Yesu a gwadətay sa: «Ka ndislum a wuzlah gay kəgəbay a gəma na, pəlum ndo nakə neŋgeye maləva bo eye ka matəme kurom aye. Ndzum mə gay i ndo niye hus a pat nakə ka deyumeye kurom abəra ma təv niye aye.

¹² Ahəl nakə faya ka fələkumeye a gay i ndo na, gwadum: “Mbəlom mə vəlakum zay!”

¹³ Tadə ndo i gay niye hay ta təma kurom na, məpəse me i zay kurom ma ndziye fataya. Ane tuk na, tadə ta təma kurom bay na, muma ahaya fataya abəra məpəse me i zay kurom.

¹⁴ Tadə ka fələkum a gay i ndo kəgəbay a wuzlah gay, ndo neheye mə dəma aye ta kərah matəme kurom kəgəbay məpe zləm ka bazlam kurom na, dum kurom abəra ma təv niye ada tətəkum ha bətekwew i gəma tay abəra ka sik kurom hay.†

¹⁵ Neŋ faya na gwadəkumeye: Sərum ha pat i sariya i Mbəlom na, sariya tay ma diye me ma ziye i ndo i Sodom ta Gomora.‡»

Dəretsətseh neheye ma deyeweye kame aye

Markus 13.9-13; Luka 21.12-17

¹⁶ Yesu a gwadətay: «Ananj, na sləriye kurom hay andza təbəŋ hay a walanj i ndo neheye andza kəra i pesl hay aye. Tərum andza dədə neheye faya ta tsəpiye bo tay aye, ada ndzum mənese mə ge andza fakuma bay andza bodobodo.

* **10:4** Simonj neŋgeye ndo i Yahuda. Ahəl nakə ka təra gawla i Yesu zuk bay aye na, a ge vərəm hərwi dala ngay. † **10:14** Mæge andza niye na, andza mægwede ndo i maslanj i Yesu hay ta giye wuray hərwi ndo neheye sa bay. ‡ **10:15** Gəma neheye sulo aye na, maraha eye ta mənese. Zəba mə Madazlay i wu hay 19.

¹⁷ Gum metsehe, hārwi ndo hay ta diye kurom hay kame i sariya, ta ndaḅiye kurom ta mandalaḅa mā gay i maḁuwule me hay.

¹⁸ Ta diye kurom ha kame i ndo mālāve dala hay ada kame i bāy hay hārwi ga, hārwi ada kâ slum faya mōte mbal ga ta dedek kame tay ada kame i ndo neheye Yahuda hay bay aye.

¹⁹ Ahəl nakə faya ta diye kurom ha kame i sariya aye na, ḁərev mā ye fakuma abəra bay. Kâ gwadum: “Nəmaa ta gwadiye kəkay? Nəmaa tsikiye na, mey?” bay. A hālay niye, Mbəlom ma vəlakumeye bazlam neheye ka tsikumeye aye.

²⁰ Andza niye mata tsike me na, nəkurom bay. Mata tsike me mā nəkurom na, Məsəfəre i Bəba kurom Mbəlom.»

²¹ Yesu a gwadatay sa: «Ndo hay ta vāliye ha malamar tay hay ada tā kəḁ tay ha, bəba hay ta giye ta wawa tay hay andza niye dərmaḁ. Wawa hay ta natay ḁəre a bəba tay hay, ta kəḁiye tay ha.

²² Ndo hay tebiye ta nakumeye ḁəre hārwi ga. Ane tuk na, ndo nakə kə səmay naha hus kâ mandəve aye na, Mbəlom ma tamiye ha.

²³ Tadə aḅana ta sakum ḁəretsətseh ma gəma nakə nəkurom mā ḁəma aye na, hwayum a gəma neḅged. Neḅ faya na gwadakumeye: Sərum ha, neḅ Wawa i Ndo na maweye na, ka dzum ha gər mahəhele ma gəma neheye ka dala i Israyel aye tebiye zuk bay.»

²⁴ Yesu a gwadatay: «Ndo nakə faya ma tətikiye wu aye na, ma ziye ndo matətikay wu bay. Ndo i məsler ma ziye ndo i gay ḅgay bay.

²⁵ Tadə ndo nakə faya ta tətikiye wu aye ka təra andza ndo matətikay wu ada ndo i məsler ka təra andza ndo i gay ḅgay na, niye na, ḁa. Tadə ta zalay a ndo i gay “Bedzabul” na, ta tsadateye a ndo i ḅgay hay ma ziye i ḅgay bəḁaw?»

Kâ dzədzarumay a ndo zezeḅ bay

Luka 12.2-9

²⁶ «Hārwi niye, kâ dzədzarumatay a ndo hay bay. Wu nakə tebiye maḅgaha eye na, ta ḁiye ha, ada wu nakə tə tsikawa ta məkāl aye na, ta ḁiye ha.

²⁷ Wu nakə faya na tsikakumeye ma ləvonḅ aye na, masumay a mətḁike parakka mā dzaydzay ta həpat. Wu nakə ta tsikakumeye ka zləm tə məsəḁəwe aye na, wudum ha kəlarra ka gər i gay.

²⁸ Kâ dzədzarumatay a ndo neheye ta kəḁiye slo i bo kurom aye bay. Nəteye na, ta sliye faya mədze ha məsəfəre kurom bay. Dzədzarumay ḁuh a Mbəlom nakə ma sliye mədze ha bo kurom ta məsəfəre kurom eye dzay a ako nakə ma mbatiye bay ka tor eye aye.

²⁹ Sisi hay sulo ta səkəmiye tə dala nəte na, ka sərum təbədew? Ane tuk na, kwa nəte mā walāḅ i diyeḅ hay ma ḁəḁiye bay, say kə yay a gər a Bəba Mbəlom mā ḁəḁ.

³⁰ I kurom na, kwa məkḁets i gər kurom bəbay, Mbəlom kə pasla na.

³¹ Hārwi niye, kâ dzədzarum bay, nəkurom ka zum tay ha sisi niye hay.»

³² Yesu a gwadatay sa: «Tadə ndoweye kə tsik parakka kame i ndo hay: “Neḅ gawla i Yesu” na, neḅ dərmaḁ na tsikiye kame i Bəba ga mā mbəlom: “Ndo nakay na, gawla ga.”

³³ Ane tuk na, tadə ndoweye kə tsik kame i ndo hay neḅgeye gawla ga bay na, neḅ dərmaḁ na tsikiye kame i Bəba ga mā mbəlom: “Ndo nakay na, gawla ga bay.”»

Yesu a zlaw zay bay, a zlaw vərəm

Luka 12.51-53

³⁴ «Kâ dzalum neŋ na yaw, nâ zlaw zay ka mândzibɛra na, kâ dzalum bay. Na yaw na, na zlaw zay bay, na zlaw na, maslalam dɔh.

³⁵ Na yaw na, maŋgɛne tay ha ka bo abɛra ndo hay. Wawa haslɛka eye ta bɛba ŋgay, dem ta may ŋgay, ŋgwas ta may i zal ŋgay,

³⁶ ndo hay mɛ ɔgay tay ta niye a bo dɛre.»

Gawla i Yesu tã lɔva ha bo ta mɔvɛle mɔsɔfɛre tay andza i Yesu

Luka 14.26-27

³⁷ Yesu a gwadɔtay sa: «Ndoweye ka wudɔ bɛba ŋgay ta may ŋgay ka ze neŋ na, neŋgeye ma sliye mândze ka tɔv ga bay. Ndoweye ka wudɔ wawa ŋgay haslɛka eye tɔ dem ŋgay a ze neŋ na, neŋgeye ma sliye mândze ka tɔv ga bay.

³⁸ Ndoweye kɔ zla mayako mazlɛmbadɔ eye kɔ peŋ bɔzay bay na, neŋgeye ma sliye mândze ka tɔv ga bay.

³⁹ Ndo nakɔ a say mɔtɔme ha mɔsɔfɛre ŋgay aye na, ma dziye ha dɔh. Ane tuk na, ndo nakɔ ma dziye ha mɔsɔfɛre ŋgay hɛrwi ga aye na, ma hutiyɛ a dɛma dɔh.»

Tadɔ ndoweye ka tɔma gawla i Yesu hay na, a tɔma Yesu

Markus 9.41; Luka 10.16

⁴⁰ Yesu a gwadɔtay sa: «Tadɔ ndoweye ka tɔma kurom na, ka tɔma na, neŋ. Ada tadɔ ndoweye ka tɔma ga na, a tɔma ndo nakɔ a slɛra ga ahaya aye.

⁴¹ Ndoweye ka tɔma ndo mɔdɛ ha bazlam i Mbɛlom hɛrwi nakɔ neŋgeye ndo mɔdɛ ha bazlam i Mbɛlom aye na, ma hutiyɛ magogoy nakɔ ta vɔleyɛ a ndo mɔdɛ ha bazlam aye. Ndoweye ka tɔma ndo nakɔ ŋgwalak eye kame i Mbɛlom aye hɛrwi nakɔ neŋgeye ŋgwalak eye kame i Mbɛlom aye na, ma hutiyɛ magogoy nakɔ ta vɔleyɛ a ndo nakɔ ŋgwalak eye kame i Mbɛlom aye.

⁴² Neŋ faya na gwadakumeye: Sɛrum ha na, tadɔ ndoweye kɔ vɔlay yam ɔsiyɛm nɔtɛ matasla eye a ndo nakɔ makɔtsa eye mɔ walaŋ i gawla ga hay hɛrwi nakɔ neŋgeye gawla ga aye na, magogoy ŋgay ma dziye bay.»

11

¹ Yesu a ndɔv ha bazlam ŋgay neheye a tsikatay a gawla ŋgay hay kuro ɔɛr eye sulo aye na, a hɛl bo abɛra ka tɔv niye a ye mata tɔtikatay a ndo hay ada mɔdɔtay ha ma wuzlah ɔgay neheye ka dala niye aye.

Yesu ta Yuhana madzɛhuɛ ndo a yam

Luka 7.18-23

² Ahɛl niye na, Yuhana madzɛhuɛ ndo a yam neŋgeye ma danɔay. A tsɛne ndo hay faya ta tsikiye ka Kɛriste ada ka mɔslɛr ŋgay nakɔ faya ma giye aye. Tsa na, a slɛr siye i ŋgal mɔ walaŋ i gawla ŋgay hay,

³ hɛrwi matsɛtsehe ka Yesu: «Nɛkar na, Kɛriste nakɔ ma deyeweye aye dɔw? Kɔɔbay nɛmaɔ hɛba ndo mekeleŋ dɔw?» Ti ye ta tsɛtsah ka Yesu andza niye.

⁴ Yesu a mbɛdɔtay faya: «Dum tɛkɛrumay a Yuhana wu nakɔ ka tsɛnum aye ada wu nakɔ ka ŋgatumay aye.

⁵ Gwadumay na, guluf hay tɔ ŋgatay a dɛre, ndo matɛra eye hay ti ye lele, ndo madɔgwadɔ eye ta mbɛl suwud suwud, mandɛk hay tɔ tsɛne zlɛm, madahaŋ hay ta lɔtsew a sifa, ndo i mɔtawak ta tsɛne Labara ŋgwalak eye.

⁶ Mɔŋgwese ka ɔɛr i ndo nakɔ kɔ ɔɛr ha mɔdzele ɔɛr abɛra ka neŋ bay aye!»

Yesu a tsik ka Yuhana madzɛhuɛ ndo a yam

Luka 7.24-35

⁷ Gawla i Yuhana niye hay ti ye abəra mə dəma na, Yesu a dazlay mətsikatay a ndo neheye ka təv ɲgay aye ka Yuhana. A gwadətay: «Ka yum a kəsaf mata zəbaw na, ka mey? Ka zəbumaw ka guzer nakə mətasl faya ma bəliye ha aye daw? A'ay andza niye bay.

⁸ Ada ka yum, ka zəbumaw na, ka mey? Ka zəbumaw na, ka ndo malambada bo eye tə peteked lele eye daw? Tsukudu kəkay? Ane tuk na, ndo neheye tə peteked ka bo lele aye na, nəteye mandza eye mə gay i bəy bagwar eye hay.

⁹ Ka yum mata zəbaw na, ka wuye mey? Ka zəbumaw na, ka ndo mədə ha bazlam i Mbəlom daw? Ayaw, neɲgeye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom ada neɲ faya na gwadəkumeye, neɲgeye a ze ndo mədə ha bazlam i Mbəlom.

¹⁰ Yuhana na, ndo nakə tə watsa a Derewel aye, Mbəlom a gwad: “Neɲ na sləriye naha ndo mədə ha bazlam ga kame yak. Ma lambadakeye na tsəved.*”

¹¹ «Neɲ faya na gwadəkumeye: Sərum ha na, mə walaɲ i ndo zezeɲ hay tebiye ndo nakə a ze Yuhana madzəhuḅe ndo a yam aye na, andaya bay. Ane tuk na, ndo nakə neɲgeye tsekweɲ makətsa eye ma Bəy i Mbəlom aye na, a ze Yuhana.

¹² Kwa ahəl nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a tsikawa bazlam i Mbəlom a ndo hay aye hus anəke na, ndo mənə dəre i Mbəlom hay faya ta giye vərəm ta Bəy i Mbəlom ada tə dzawa faya bo matsəpe na.

¹³ Derewel i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay tə derewel i Musa ta də ha Bəy i Mbəlom hus a həlay i Yuhana madzəhuḅe ndo a yam.

¹⁴ Tadə a sakum mədzal ha na, Yuhana neɲgeye Eliya tə watsa faya mə Derewel i Mbəlom, tə də ha tə gwad ma deyeweye.†

¹⁵ Ndo nakə zləm andaya faya mətsəne aye na, mə tsəne lele!»

¹⁶ Yesu a gwadətay sa: «Ndo neheye bəgom aye na, na ndzəkitiye tay ha bo na, tə way? Ta ndzəkət bo na, ta wawa neheye mandza eye ka pələd nakə ndo hay tə hayawa faya gər aye, siye hay faya ta wudətay naha a siye hay. Tə gwadətay:

¹⁷ “Nəmaa fakum naha faɲam i məhetse, ka hatsum bay, nəmaa gakum naha dəmes i mədahaɲ na, ka tuwum bay.”

¹⁸ Andza niye Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a yaw, kə nda wu mənɲay, kə sa wu məse bay na, tə gwad: “Neɲgeye na, məsəfəre nakə ɲgwalak eye bay aye mə bo ɲgay.”

¹⁹ Neɲ Wawa i Ndo, na yaw, na nda wu mənɲay ada na sa wu məse na, tə gwad: “Zəbum faya, ndo nakay i ɲgay a dzala na, ka wu mənɲay ada ka məse guzom. Neɲgeye na, dzam i ndo matsekele dzaɲgal hay ta ndo i mezeleme hay.” Ane tuk na, Metsehe i Mbəlom ma bəziye na, ta məsler neheye ma giye aye.»

Gəma neheye ta kərah mədzal ha ka Yesu aye

Luka 10.13-15,21-22

²⁰ Ma dəba eye na, Yesu a pa bo ka məmatay ha mənese a gəma neheye a ge mə dəma masuwayaɲ haladzay aye, ane tuk na, ndo i gəma niye hay ta mbəda ha mede tay bay. A gwad:

²¹ «A nəkurom ndo i gəma i Koraziɲ hay, tuwum bo kurom, hərwi dəretsətseh ka gər kurom! A nəkurom ndo i gəma i Betesayda hay, tuwum bo kurom hərwi dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi tadə masuwayaɲ neheye na ge mə gay kurom aye nə ge ma gəma i Tir ta gəma i Sidoɲ na, atay na, ndo i gəma niye hay ta dzaliye bo tay ta tuwiye, ta pa ka bo taḅay manasa eye ada

* **11:10** Malasi 3.1; Madayaw abəra ma Ezipt 23.20. † **11:14** Malasi 3.23-24.

ta kutsiye bātekwew malēmāts a gār hārwi mādē ha na, ta gār ha mezeleme tay.

²² Hārwi niye neŋ faya na gwadākumeye: Pat nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, sariya kurom ma diye me ma ziye i ndo i gəma i Tir ta Sidon.

²³ «Nəkurom ndo i gəma i Kafernahum hay, ka dzalum nəkurom na, Mbəlom ma ta həliye kurom a mbəlom wal daw? A'ay! Nəkurom dūh na, Mbəlom ma ta mbəzliye kurom ha na, a təv məndze i mədahan hay. Hārwi masuwayaŋ neheye na ge ma gəma kurom aye tā ge ma gəma i Sodom na, haḃe atay gəma nakay ma giye andaya bəgom.

²⁴ Andza niye, neŋ faya na gwadākumeye, pat nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, sariya kurom mā diye me ma ziye i ndo i gəma i Sodom[‡] hay.»

²⁵ Ma məndze tsekweŋ na, Yesu a gwad: «A nəkar Bəba Mbəlom, ndo mələve magərmbəlom ta dala. Na gaka sisəe hārwi nəkar ka dātay ha wu nakə maŋgaha eye a ndo neheye tə sər wuray bay aye. Ada ka ŋgaha abəra ka ndo i ndaraw hay ta ndo neheye nətəye tə sər wu aye.

²⁶ Ayaw, Bəba Mbəlom, a yaka a gər a nəkar hārwi māt ge bo andza niye.»

²⁷ A gwadatay: «Bəba ga kə vələŋ wu hay tebiye. Ndəray a sər wawa bay, maa sər na, Bəba. Ndəray a sər Bəba bay, maa sər na, neŋ wawa ŋgay ada maa sər na ndo neheye a seŋ mādātay ha aye.»

²⁸ Yesu a gwadatay sa: «A nəkurom neheye faya ka zlumeye wu mamba eye ada nəkurom madagər eye, dumara ka təv ga, neŋ na vələkumeye mazəzukwe bo.

²⁹ Rəhmenŋ ha gər, ta tətikakumeye wu lele eye, hārwi neŋ ndo səkeffe eye, na gakumeye dəretsətseh bay. § Ta dedək ka hutumeye mazəzukwe bo.

³⁰ Wu nakə na piye fakuma aye na, a wur bo məzle bay, wu nakə na vələkumeye, ka zlumeye na, a mba bay.»

12

Maa ləvay gər a pat i mazəzukw bo na, Yesu

Markus 2.23-28; Luka 6.1-5

¹ Pat i mazəzukw bo na, Yesu ta gawla ŋgay hay ti ye ta guvah wuray. Ma guvah eye niye tə ge a dəma na, wuye andaya tə zalay bəle. Ahəl nakə faya ta diye na, may a wur ka gawla i Yesu hay, tə pa bo ka məhəḃe wu niye tə nda.

² Farisa hay tə ŋgatatay na, tə gwadāy a Yesu: «Zəba, gawla yak hay ta giye wu nakə bazlam i Mbəlom mapala eye a ge faya me pat i mazəzukw bo aye na, hārwi mey?»

³ Yesu a mbədātay faya: «Dadā ka dzaŋgum wu nakə Davit a ge aye təbədew?»* May a wur faya ta ndo ŋgay hay.

⁴ Tsa na, a fələkwa a madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom ta ndo ŋgay hay. A ye naha, a zla makwala nakə tə vələy a Mbəlom aye, a nda. A vələtay a ndo ŋgay hay dərmaḃ, tə nda. Bazlam i Mbəlom mapala eye a vəl tsəved ka mənde na, a ndo məvələy wu a Mbəlom dəkdek bədaw?

⁵ «Kəgəbay ka dzaŋgum wu nakay mə dərəwel i Musa bədaw? Pat i mazəzukw bo na, ndo məvələy wu a Mbəlom mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta rəhay ha gər a pat i mazəzukw bo bay, ta ge məsler. Ane tuk na, ta ge mənese bay.†

‡ 11:24 Zəba ma Mata 10.15. § 11:29 Yesu a tsik kanaŋ ka pendzeŋ i məndze mekeləŋ eye. Faya ma tərīye tay ndo hay beke hay bay. * 12:3 Zəba ma 1 Samuyel 21.2-7. † 12:5 Məpəsle 28.9-10.

⁶ Neŋ faya na gwadakumeye, wu nakə a ze gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye na, andaya kanan.

⁷ «Tə watsa a Derewel i Mbəlom na, Mbəlom a gwad: “A seŋ na, gumay ŋgalak a ndo bəna, gənaŋ neheye ka kədumeŋeye bay.”[‡] Tadə ka tsənum wu nakay na, ndo neheye ta ge wuray bay aye na, kə gəsum tay ha bay.

⁸ Hərwi maa ləvay gər a pat i mazəzukw bo na, Neŋ Wawa i Ndo.»

Yesu a mbəl ha ndo wuray maməta həlay eye

Markus 3.1-6; Luka 6.6-11

⁹ Yesu a ye abəra ka təv niye, a ye a gay i mađuwule me.

¹⁰ Mə dəma na, ndoweŋe andaya həlay ŋgay maməta eye. A satay a ndo hay məmay ha mənese a Yesu, ta tsətsah faya tə gwadəy: «Tsəved andaya məmbəle ha ndo pat i mazəzukw bo daw?»

¹¹ Yesu a mbədətay faya: «Tadə ndo nəte mə walaŋ kurom təbaŋ ŋgay andaya nəte, təbaŋ ŋgay niye a dəd a bədiyem pat i mazəzukw bo na, ma zla ahaya abəra mə dəma bədaw?»

¹² Kə ge andza niye na, ndo zezeŋ a ze təbaŋ bədaw? Bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved ka məge ŋgalak a ndo pat i mazəzukw bo!»

¹³ Tsa na, Yesu a gwadəy a ndo niye: «Nduda ha həlay yak!» Ndo niye a nduda ha həlay ŋgay. Tsa na, a mbəl lele andza həlay neŋged.

¹⁴ Sototo, Farisa hay ti yaw abəra mə gay, ti ye tə haya gər. Tə ma ha ka bo bazlam, ta hutiyə tsəved ka məkədə Yesu na, kəkay.

Yesu neŋgeye ndo i məsler nakə Mbəlom a zla aye

¹⁵ Ahəl nakə Yesu a sər ha Farisa hay faya ta pəliye tsəved ka məkədə na na, a ye abəra ka təv niye. Ndo hay haladzay tə pay bəzay, a mbəl tay ha ndo i dəvats hay tebiye.

¹⁶ Tsa na, a gatay me, a gwadətay: «Neŋ way na, kə tsikumay a ndəray bay.»

¹⁷ A ge andza niye na, hərwi ada wu neheye Ezay ndo mədə ha bazlam i Mbəlom a tsik aye tā ge bo:

¹⁸ Mbəlom a gwad:

«Ndo i məsler ga nakə na zla aye na, anaŋ,
na wuda na haladzay,
məŋgwese ga tebiye ka gər ŋgay.

Na sləriye naha Məsəfəre ga ka neŋgeye,
ma dətay ha dedek ga a ndo hay tebiye.

¹⁹ Ta təriye ta ndəray bay,
ma wudiye wuray bay,

ndəray ma tsəniye faya abəra məmbəle wuray ka mazlazlan i tsəved bay.

²⁰ Guzer nakə mahədzaka eye na, ma həbiye ha bay,

Ako nakə ndözəzəzə ka lalam faya ma mbatiye na, ma ndəvay həlay ma mbatiye ha bay,

Ma giye andza niye hus ka vələtay məŋgwese a ndo neheye dedek eye hay aye.

²¹ Ndo hay tebiye ta piye mədzal gər tay na, ka neŋgeye. §»

Yesu a həhar fakalaw abəra mə bo i ndo wuray

Markus 3.20-30; Luka 11.14-23

²² Tə zlayaw ndo wuray guluf eye ada a sər mətsike me bay hərwi fakalaw mə bo ŋgay. Yesu a mbəl ha. Tsa na, ndo niye a tsik me lele ada a ŋgatay a dərə lele.

²³ A gatay a ndo hay hær6a6ækka, nàteye tebiye, tæ gwad: «Ndo nakay ma giye na, Wawa i Davit!»

²⁴ Farisa hay tæ ngatay a wu nakæ a ge bo aye na, tæ gwad: «Maa velay gëdan ka mahëhere fakalaw hay na, Bedzabul* bøy i fakalaw hay!»

²⁵ Ane tuk na, Yesu a sëratay naha ka wu nakæ tæ dzala aye, a gwadatay: «Tadæ ndo i gëma hay ta ngëna, faya ta giye vëram mæ walañ tay na, gëma niye ma dziye. Tadæ ndo i wuzlahgëma hay kægëbay ndo hay ma bädgay tay faya ta kädïye bo na, wuzlahgëma niye kægëbay bädgay niye ma ndziye huya bay.

²⁶ Tadæ Fakalaw tæ Fakalaw ta hähariye bo tay, ma giye magazlëga ka bo ngay eye, ada bøy ngay ma ndziye huya na, ma kækay?

²⁷ Ka gwadum maa vëleñ gëdan ka mahëhere fakalaw na, Bedzabul. Ane tuk na, a dzam kurom hay na, maa vëlatay gëdan ka mahëhere fakalaw hay na, way? Andza niye, dzam kurom hay faya ta dïye ha na, dedëk andaya mæ näkurom bay.

²⁸ Maa vëleñ gëdan a neñ ka mahëhere fakalaw na, Mæsëfäre i Mbëlom. Andza mægwedë na, Bøy i Mbëlom 6a ki yaw tsiy hus ka tøv kurom.

²⁹ «Ndaray ma sliye mäfäläkwe a gay i ndo i gëdan mahëla ahaya wu ngay bay. Ma ta sliye faya mäfäläkwe na, ma lahiye mädzewe na tädäy. Kæ dzawa na tuk na, ma sliye faya mede a gay, mahëla ahaya wu ngay hay tuk.»

³⁰ A gwadatay sa: «Ndo naka neñgeye tæ neñ bay aye na, neñgeye ndo i vëram ga. Ndo nakæ ka dzana ga ka mahayatay gær a ndo ga hay bay aye na, ma hähariye tay ha kweye kweye.

³¹ Hærwi niye, neñ faya na tsikakumeye: Tadæ ndo zezëñ kæ ge mezeleme kwa waray tebiye, kægëbay kæ tsalay ka gær a Mbëlom na, Mbëlom ma pësäy ha mezeleme ngay. Ane tuk na, ndoweye kæ tsalay ka gær a Mæsëfäre Tsädänña eye na, Mbëlom ma pësäy ha mezeleme ngay bay.

³² Tadæ ndoweye kæ tsik wu nakæ ngwalak eye bay aye ka neñ Wawa i Ndo na, Mbëlom ma pësäy ha mezeleme ngay. Ane tuk na, tadæ kæ tsik wu nakæ ngwalak eye bay aye ka Mæsëfäre Tsädänña eye na, Mbëlom ma pësäy ha mezeleme ngay bay, kwa anæke, kwa ka mändzibëra nakæ ma deyeweye kame aye.

Därizl i gërdaf ta hohway ngay eye hay

Luka 6.43-45

³³ «Kæ ge därizl i gërdaf ngwalak eye na, hohway ngay hay ngwalak eye. Kæ ge därizl i gërdaf eye ngwalak eye bay na, hohway ngay hay ngwalak eye bay. Andza niye ta sariye ha därizl i gërdaf nakay ngwalak eye na, abëra ka hohway ngay hay.

³⁴ A näkurom wawa i palas neheye! Näkurom ngwalak eye hay bay. Ada ka slumeye faya mätsike wu neheye ngwalak eye hay na, ma kækay? Hærwi kwa way a ndohwa ahaya na, wu nakæ maraha eye mæ dävëv ngay aye.

³⁵ Ndo nakæ ngwalak eye na, ma giye wu ngwalak eye hay hærwi mæ dävëv ngay na, wu neheye ngwalak eye därmak. Ndo nakæ sewed eye na, ma giye wu neheye sewed eye hærwi dävëv ngay maraha eye tæ wu neheye sewed eye.

³⁶ Neñ faya na tsikakumeye: Pat nakæ Mbëlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, bazlam neheye mätsike kəriye kəriye kwa way ma mbädäy faya a gær ngay.

³⁷ Andza niye, Mbëlom ma gwadiye ka ge mænese bay kægëbay ka ge mænese ka bazlam neheye ka tsik aye.»

* 12:24 Bedzabul na, mäzele mekeleñ eye i Fakalaw.

*Ndo hay ta tsatsah masuwayaŋ ka Yesu**Markus 8.11-12; Luka 11.29-32*

³⁸ Ndo mædzanŋawa bazlam i Mbælom mapala eye ta Farisa hay, tæ gwadaŋ a Yesu: «Miter, a samay na, gamay masuwayaŋ.»

³⁹ Yesu a mbædatay faya: «Ndo neheye a haley nakay na, nateye sewed eye hay, nateye ta mbæday dæba a Mbælom, faya ta tsatsahiye masuwayaŋ. Ane tuk na, ma dæba i masuwayaŋ i Zonas ndo mæde ha bazlam i Mbælom nakæ ta ŋgatay aye na, ta ŋgateye a masuwayaŋ mekelen eye bay.

⁴⁰ Hærwî, Zonas kæ ndza pat eye mahkar ada hævad eye mahkar ma kutes i kælef bagwar eye. Andza niye darmak neŋ Wawa i Ndo na ndziye pat eye mahkar ada hævad eye mahkar ma tsævay.

⁴¹ Ahæl nakæ ndo i Ninive hay tæ tsæne labara nakæ Zonas a tsikatay aye na, ta mbæda ha mede tay.[†] Ndo andaya kanaŋ bægom a ze Zonas. Hærwî niye, ahæl nakæ Mbælom ma gateye sariya a ndo hay aye na, ndo i gæma i Ninive ta deyeweye ta lætsiye kame i ndo neheye bægom aye ta matay ha mænese.

⁴² «Ŋgwas wuray andaya, neŋgeye bæy bagwar eye, a yaw abæra ma diye i tsakay. A yaw mætsæne bazlam i Salomon neheye maraha eye ta metsehe aye.[‡] Ndo andaya kanaŋ a ze ha Salomon. Hærwî niye, ahæl nakæ Mbælom ma gateye sariya a ndo hay aye na, ŋgwas nakay bæy bagwar eye ma deyeweye abæra ma diye i tsakay, ma lætsiye kame i ndo neheye ma matay ha mænese aye.»

*Mæmaw i mæsæfære nakæ lele bay aye**Luka 11.24-26*

⁴³ «Fakalaw ki yaw abæra mæ bo i ndo na, ma diye ma dzædziye mæ kæsaf, ma pæliye tæv mazæzukw bo. Kæ huta bay na,

⁴⁴ ma gwadeye a gær ŋgay: “Na mbædiye gær a gay ga nakæ na yaw abæra mæ dæma aye.” Ma mbædiye gær, kæ ye naha kæ ŋgatay a gay wuray mæ dæma bay, mafada eye lele ada malambada eye.

⁴⁵ Tsa na, ma diye ma hælaweye siye i mæsæfære neheye sewed eye hay wene wene ta ze neŋgeye aye tasæla. Ta fælækwiye a gay, ta ndziye mæ dæma. Ka mandæve eye na, wu niye ma miye ka ndo niye ma ziye nakæ kurre aye. Ma giye bo ta ndo neheye ŋgwalak eye bay bægom aye na, andza niye.»

*May i Yesu ta malamar ŋgay dedek eye hay**Markus 3.31-35; Luka 8.19-21*

⁴⁶ Ahæl nakæ Yesu faya ma tsikateye me a ndo hay aye, may ŋgay ta malamar ŋgay hay ti ye naha. Tæ lætse ma bæra, ta pæla tsæved mætsikay me a Yesu.

⁴⁷ Ndo næte a ye ka tæv i Yesu, a gwadaŋ: «Zæba, may yak ta malamar yak hay næteye ma bæra, a satay mætsikaka me.»

⁴⁸ Yesu a mbædatay faya: «May ga na, way? Malamar ga hay na, way hay?»

⁴⁹ Tsa na, a zækwa haley ka gawla ŋgay hay, a gwad: «May ga ta malamar ga hay na, næteye anaŋ.

⁵⁰ Hærwî tadæ ndoweye kæ ge wu nakæ a say a Bæba ga mæ mbælom na aye, neŋgeye malamar ga, ada may ga.»

13*Dzeke i ndo maslæge**Markus 4.1-9; Luka 8.4-8*

¹ Pat eye niye na, Yesu a yaw abæra mæ gay, a ye a ndza ka me i dælov.

[†] 12:41 Zonas 1-4. [‡] 12:42 1 Bæy hay 10.1-13.

² Ndo hay haladzay tə haya gər ka təv ŋgay. Hərwi niye a tsal a kwalalaŋ i yam wuray ka gər i yam a ndza a dɔma. Ndo hay tebiye tə ndza ka me i dɔlov.

³ Yesu a tətikatay wu haladzay a ndo niye hay ta dzeke.

A gwadətay: «Ndo wuray a ndohwaw abəra mə gay. A həl hulfe, a ye ha a pesl mata sləge.

⁴ A ye naha na, a dazlay a masləge. Ahəl nakə faya ma kutsiye hulfe* ŋgay a guvah aye na, siye hay tə kuts ka tsakay i tsəved. Diyeŋ hay ti yaw, tə pala na tebiye.

⁵ Hulfe mekeleŋ eye a dɔd ka sik i pələd, təv nakə bətekwew andaya faya haladzay bay aye. Hulfe niye hay tə ndzohwaw bəse tsa. Tə ndzohwaw bəse na, hərwi bətekwew andaya ka sik i pələd niye bay.

⁶ Ane tuk na, pat a tsaraw, a zla faya abəra ŋgulak na, a fəka tay ha hulfe niye hay tə ndzohwaw aye. Tə kula heryew heryew hərwi ta huta bəd məpe zləlay haladzay bay.

⁷ Nəŋged a dɔd a gay i dak. Dak niye hay tə gəl. Tsa na, dak niye hay tə ŋgədətəsa na hulfe niye a ndzohwaw aye, kwa hulfe niye hay ta ge bo bay ada ta nah bay.

⁸ Siye sa na, tə kuts ka təv lele eye, tə ndzohwaw na, lele. Tə gəl ada tə nah, gər eye həbətəts həbətəts lele. Mə walaŋ tay niye na, neheye hohway tay hay makwehe nətə na, wur eye a ge temerre, nəŋged sa na, kuro kuro məkwa, ada siye kuro kuro mahkar.»

⁹ Yesu a ndəv ha andza niye na, a gwadətay: «Ndo nakə zləm andaya faya na, mə tsəne!»

Yesu a ge məsler ta dzeke na, hərwi mey?

Markus 4.10-12; Luka 8.9-10

¹⁰ Ma dəba eye na, gawla ŋgay hay ta həndzəd naha ka təv ŋgay, ta tsətsah faya: «Ka tsikatay me a ndo hay ta dzeke na, hərwi mey?»

¹¹ Yesu a mbədətay faya: «Nəkurom na, Mbəlom kə dəkum ha wu nakə maŋgaha eye ma bəy ŋgay aye. Ane tuk na, a nətəye na, kə dətay ha bay.

¹² Andza niye, ndo nakə wu ŋgay andaya na, ta səkahay ha sa ada i ŋgay ma giye haladzay. Ane tuk na, ndo nakə wuray ŋgay andaya bay aye na, kwa tsekweŋ eye nakə andaya faya aye na, ta buwiye na.

¹³ Hərwi niye na tsikatay me ta dzeke na, nətəye ta zəbiye faya tə dərə tay, ane tuk na, ta ŋgatəye bay. Ta pay zləm, ane tuk na, ta tsəniye tə zləm tay bay, ta səriye bay.

¹⁴ Andza niye, wu nakə Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom a dā ha aye na, kə ge bo dedek. Mbəlom a gwad:

“Ka tsənumeye lele,
ane tuk na, ka sərumeye bay.

Ka zəbumeye faya lele,
ane tuk na, ka ŋgatumeye bay.

¹⁵ Ndo neheye na, ta kula ha gər tay təŋgwa təŋgwa.

Ta dəka na zləm tay,
ta dərəzl na dərə tay.

A satay məŋgatay tə dərə tay bay,
a satay mətsəne tə zləm tay bay,
a satay məsəre tə metsehe tay bay.

Tadə a satay mambəde ha mede tay na,
na mbəliye tay ha dərma[†]”

* 13:4 I tay na, ta sləga tə tsəlöv təbey. Tə kuts ha məkutse məkutse. † 13:15 Ezay 6.9-10.

16 «Ane tuk na, nəkurom na, ka hutum mənɣwese. Ka ɳgatumay a dɛre, ada ka tsənum tɛ zləm kurom.

17 Neɳ faya na gwadəkumeye: Sərum ha na, ndo mɛde ha bazlam i Mbəlom hay haladzay, ndo dedək eye haladzay a satay haɓe mənɳgatay a wu nakə faya ka ɳgatumeye, ane tuk na, ta ɳgatay bay. A satay mətsəne wu nakə faya ka tsənumeye, ane tuk na, ta tsəne bay.»

Yesu a da ha dzeke i ndo maslɛge

Markus 4.13-20; Luka 8.11-15

18 «Dzeke i ndo maslɛge nakay a say mɛgwede mey na, tsənum.

19 Ndo neheye tɛ tsəne bazlam i Bəy i Mbəlom aye ada tɛ tsəne zləm bay aye na, ta ndzəkɪt bo ta tsakay tsəved nakə hulfe a dɛd faya aye. Fakalaw a yaw, a buwa na wu nakə ta slɛga a dɛrev tay aye.

20 Siye hay ta ndzəkɪt bo tɛ sik i pɛlad nakə hulfe a kuts faya aye. Tɛ tsəne bazlam i Mbəlom na, ta tɛma kwayanɳa tɛ mənɳwese eye.

21 Ane tuk na, ta gɛray tsəved a bazlam i Mbəlom ada mɛ pa zləlay a dɛrev tay bay. Tɛ dzala ha faya na, tsekwen tsa. Dɛretsətseh kɛgəbay madzəgur me a ndzatay a gɛr hɛrwi bazlam i Mbəlom. Tsa na, tɛ gɛr ha mɛdzele gɛr abɛra ka Mbəlom tɛ bɛse.

22 Siye hay sa na, ta ndzəkɪt bo ta hulfe neheye tɛ kuts a gay i dak hay aye. Tɛ tsəne bazlam i Mbəlom, ane tuk na, mɛdzal gɛr ka wu i mɛndzibɛra, bor i zlele a ye tay a bo. Wu niye hay tɛ ɳgɛdɛtsa na bazlam i Mbəlom nakə mɛ dɛrev tay aye. Tsa na, bazlam i Mbəlom kɛ wa hohway mɛ dɛrev tay bay.

23 Ndo mekelɛɳ eye hay ta ndzəkɪt bo ta dala nakə lele aye. Hulfe a kuts faya na, a ndzohw lele. Nɛteye tɛ tsəne bazlam i Mbəlom na, ta tɛma a dɛrev tay lele. Bazlam i Mbəlom a gɛl mɛ dɛrev tay lele ada a nah. Neɳɳged makwehe nɛte na, wur eye a ge temerre, neɳɳged sa na, kuro kuro mɛkwa, siye kuro kuro mahkar.»

Guzer nakə ɳɳwalak bay aye

24 Yesu a tsikatay dzeke mekelɛɳ eye, a gwadatay: «Bəy i Mbəlom a ndzəkɪt bo na, ta ndo wuray a slɛga hulfe lele eye a guvah ɳgay.

25 Ta hɛvad, ahɛl nakə ndo hay tebiye ka mɛndzɛhɛre na, ndo mɛne dɛre i ndo niye a ye a slɛgay a dɛma daw zuɳgo a walaɳ i daw ɳgay niye. Tsa na, a ye ɳɳway.

26 Ahɛl nakə wu hay tɛ ndzohw, faya ta diye tɛ gɛr aye na, daw zuɳgo niye hay tɛ ndzohwaw dɛrmak.

27 Ndo i mɛsler hay ti yaw tɛ gwadɛy a ndo i guvah: “Ndo i gay may, ka slɛga a guvah yak na, hulfe lele tuk na, ada daw zuɳgo a yaw a dɛma na, mənɳgay?”

28 Ndo niye a mbɛdatay faya: “Maa ge wu niye na, ndo mɛne dɛre ga.” Ndo i mɛsler hay tɛ tsətsah faya, tɛ gwadɛy: “A saka nɛmaɛ ye mənɳgwede ahaya abɛra mɛ dɛma daw zuɳgo daw?”

29 A gwadatay: “A’ay, kɛ ɳgwadum bay, ka ta ɳgwadumeye ka bo dziye ta daw.

30 Gɛrum tay ha tɛ nah ka bo dziye hus a hɛlay i mɛdze. A hɛlay i mɛdze na, na gwadateye a ndo i mɛsler hay: Dzum na daw zuɳgo tɛday. Barum na ada kɛ dzumay a ako. Daw na, hayumay gɛr ada kɛ pum na a de ga.”»

Wur i bɛzanɳ

Markus 4.30-32; Luka 13.18-19

31 Yesu a tsikatay dzeke mekelɛɳ eye sa, a gwadatay: «Bəy i Mbəlom a ndzəkɪt bo na, wur i bɛzanɳ nakə ndo a zla a slɛga a guvah ɳgay.

³² Mə walaŋ i wur i wu hay tebiye na, neŋgeye tsekweŋ. Ane tuk na, a ndzohw, a gəl na, a ze ala neheye tə sləga ka dədəŋ aye tebiye. A təra andza gardaf, diyeŋ hay tə ŋgar gay tay hay ka hawal eye hay.»

Dzeke i gəde

Markus 4.33-34; Luka 13.20-21

³³ Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadatay: «Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo na, gəde nakə ŋgwas a həl tsekweŋ a dzapa ha ta gufa aye. Gufa niye na, haladzay. A həlaf tay ha ka bo na, gufa niye mahələba eye a kwasa a həmbət.»

³⁴ Yesu a tətikatay wu ŋgay hay tebiye a ndo hay na, ta dzeke. A tsikawatay me ze mətsike ta dzeke bay.

³⁵ A tsikawa andza niye na, hərwi ada wu nakə ndo məde ha bazlam i Mbəlom a tsik aye mə ge bo. Mbəlom a gwad:

«Na tsikateye wu na, ta dzeke.

Na datay ha wu neheye maŋgaha eye kwa abəra ka madazlay i məge məndzibəra aye.‡»

Yesu a da ka guzer nakə ŋgwalak eye bay aye

³⁶ Yesu a ndəv ha mətsike me na, a gər tay ha ndo hay, a ye a gay. Ahəl nakə neŋgeye mə gay aye na, gawla ŋgay hay ti ye ka təv ŋgay. Ti ye naha, ta tsətsah faya, tə gwaday: «Damay ha dzeke i daw zuŋgo nakə ma guvah aye.»

³⁷ Yesu a mbədətay faya: «Ndo nakə a sləga wur i wu ŋgwalak eye na, neŋ Wawa i Ndo.

³⁸ Guvah na, məndzibəra. Wur i wu ŋgwalak eye na, ndo neheye ma Bəy i Mbəlom aye. Daw zuŋgo na, ndo neheye ta rahay ha gər a Fakalaw aye.

³⁹ Ndo məne dəre nakə a sləga daw zuŋgo aye na, Fakalaw. Mədze wu abəra ka dala na, mändəve i məndzibəra nakə Mbəlom ma ndəviye ha aye. Ndo i məsler hay na, gawla i Mbəlom hay.

⁴⁰ Andza nakə tə həl daw zuŋgo tə dzay a ako aye na, Mbəlom ma ndəviye ha məndzibəra andza niye dərmak.

⁴¹ Neŋ Wawa i Ndo na sləraweye gawla i Mbəlom hay. Ta həliye tay ha abəra ma Bəy i Mbəlom ndo neheye tebiye faya ta səpatiye tay ha ndo hay a mezeleme aye ta ndo neheye faya ta giye wu nakə ŋgwalak eye bay aye.

⁴² Ta kutsiye tay ha a ako bagwar eye. Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpəde zler eye.§

⁴³ Ane tuk na, ndo neheye tə pay naha faya a Mbəlom aye na, ta dəviye wuzl wuzl andza pat ma Bəy i Bəba tay Mbəlom. Ndo nakə zləm andaya faya aye na, mə tsəne!»

Zlele maŋgaha eye

⁴⁴ Yesu a gwadatay sa: «Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo tə zlele nakə tə la na a guvah aye. Ndo a huta na zlele eye niye ada a la na, a ŋgaha na sa. A yay a gər haladzay. A ye a səkəm ha wu ŋgay hay tebiye ada a səkəm guvah niye.»

Wu i maslawa

⁴⁵ A gwadatay sa: «Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo sa na, ndo masəkəm ha wu hay. Ma pəliye wu i maslawa neheye a le haladzay aye.

⁴⁶ Kə huta wu nakə a ze tay ha siye hay tə məle aye na, ma diye ma səkəmiye ha wu ŋgay hay tebiye ka tsakala. Suloŋ aye na, ma səkəma ahaya wu i maslawa niye.»

Gadaŋ

⁴⁷ A gwadfatay sa: «Bøy i Mbəlom a ndzəkɪt bo na, ta gadaŋ. Ta kal a dəlov na, ma gəsaweye kələf wal wal haladzay.

⁴⁸ Gadaŋ niye kə rah tə kələf na, ta vaha ahaya abəra ma yam. Ta vaha ahaya na, ta ndziye ton, ta paliye kələf ŋgwalak eye hay. Ta piye tay ha a kəteh. Siye neheye ŋgwalak eye bay aye na, ta miye tay ha.

⁴⁹ Ma giye bo pat nakə Mbəlom ma ndəviye ha məndzibəra eye na, andza niye. Gawla i Mbəlom hay ta deyeweye ta ŋgəniye tay ha ka bo abəra ndo i sewed hay ta ndo ŋgwalak eye hay.

⁵⁰ Ndo i sewed hay na, ta kutsiye tay ha a ako. Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpədə zler eye.*»

Mandəve i bazlam

⁵¹ Yesu a tsətsah fataya, a gwadfatay: «Wu neheye tebiye na tsik aye na, ka tsənum dāw?»

Ta mbəday faya: «Ayaw, nəmaa tsəne.»

⁵² A gwadfatay: «Andza niye, ndo mədzanɣawa bazlam i Mbəlom mapala eye a təra gawla ma Bøy i Mbəlom na, a ndzəkɪt bo ndo i gay nakə faya ma ndohwa ahaya zlele ŋgay abəra mə wu nakə wədəye ada abəra mə wu nakə guram aye.»

Ndo i gəma i Nazaret hay ta kərah Yesu

Markus 6.1-6; Luka 4.16-30

⁵³ Ahəl nakə Yesu a ndəv ha mətsikatay dzeke neheye aye na, a ye abəra ka təv eye niye.

⁵⁴ A ye a Nazaret, gəma nakə a gəl mə dəma aye. Mə dəma na, a ye a gay i maduwule me. A ye naha a pa bo ka matətikatay wu a ndo hay. A gatay a ndo neheye tebiye mə dəma aye hərbəbəkka. Tə gwadawa: «A hutaw metsəhe nakay na, mənɣay? Maa vəlay gədan ka məge masuwayan neheye na, way?»

⁵⁵ Nənɣeye na, wawa i Mari ada bəba ŋgay na, ndo matsətsede mayako bəda? Malamar ŋgay hay na, Yakuba, Yusufa, Simon ada Yuda bəda?

⁵⁶ Ada malamar ŋgay dem eye hay nəteye andaya mə walaŋ kway bəda? Maa vəlay gədan nakay tebiye na, way?»

⁵⁷ Yawa, hərwi wu neheye tebiye aye, ndo i gəma niye hay ta kərah mədzal ha ka Yesu.

Yesu a gwadfatay: «Ndo məde ha bazlam i Mbəlom na, ndo hay ta təma na ada tə dəslay ha gər kwa mənɣay. Ane tuk na, ma gəma ŋgay nakə tə wa mə dəma ada mə gay ŋgay na, ta rəhay ha gər bay.»

⁵⁸ Ma Nazaret na, Yesu kə ge masuwayan haladzay bay hərwi ta dzala ha bay.

14

Məməte i Yuhana madzəhuḃe ndo a yam

Markus 6.14-29; Luka 3.19-20, 9.7-9

¹ A həlay niye na, Herod nənɣeye bøy ka dala i Galile, a tsəne faya ta tsikiye ka Yesu.

² Herod a gwadfatay a ndo i məsler ŋgay hay: «Ndo niye ma giye na, Yuhana madzəhuḃe ndo a yam. Kə mbəlaw abəra ma mədahaŋ. Hərwi niye nakə a huta gədan ka məge masuwayan.»

³⁻⁴ Andaya kə ndza haladzay, Herod a zla Herodiyad, ŋgwas i malamar ŋgay Filip. Hərwi niye, Yuhana a gwadaway: «Ta vəl tsəved məzle ŋgwas nakay

* 13:50 Zəba ma Mata 8.12.

bay.» Tsa na, Herod a gwad̄atay a ndo hay t̄a ḡas na Yuhana, t̄a dzawa na ada t̄a pa na a dan̄gay.

⁵ A say a Herod mak̄ad̄e na Yuhana, ane tuk na, a dz̄adzaratay a ndo hay, h̄arwi ndo hay t̄a dzala Yuhana na, ndo mad̄e ha bazlam i Mb̄elom.

⁶ Pat i magurlom i m̄awe Herod na, dem i Herodiyad a hats kame i ndo neheye Herod a zalatay a magurlom aye. M̄ahetse i dem niye a yay a ḡar a Herod.

⁷ Tsa na, a mbađay a dem niye, a gwad̄ay: «Wu nak̄a ka ts̄atsah tebiye na v̄alakeye.»

⁸ Dem niye t̄a ma ha ka bo bazlam ta may nḡay. Tsa na, a ye a gwad̄ay a Herod: «Đesenjew ḡar i Yuhana madz̄ahūbe ndo a yam ka b̄eḡalam.»

⁹ Andza niye na, a yay a ḡar a b̄ay bay. Ane tuk na, 6a k̄a mbađa kame i ndo neheye mazala eye hay a magurlom aye. A v̄al ts̄aved̄, t̄a ye t̄a đasayaw.

¹⁰ A sl̄ar ndo a gay i dan̄gay, m̄a đasaw ḡar i Yuhana madz̄ahūbe ndo a yam.

¹¹ Ndo a ye, a đasaw ḡar i Yuhana a pa ahaya ka b̄eḡalam. T̄a v̄alay a dem niye. Dem niye a v̄alay a may nḡay.

¹² Gawla i Yuhana hay t̄a ts̄one na, ti yaw, t̄a zla ahaya m̄adahan̄ i Yuhana ab̄era ma dan̄gay t̄a la na. Tsa na, ti ye t̄a đa ha wu nak̄a a ge bo aye a Yesu.

Yesu a v̄alatay wu m̄anday a ndo hay gwezem zlam

Markus 6.30-44; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14

¹³ Yesu a ts̄one labara niye na, a ye mah̄engeye t̄a kwalalan̄ i yam h̄arwi mede a t̄av đareñ eye ab̄era ka ndo hay. Ane tuk na, ndo hay ta s̄ar faya. Ti yaw ab̄era ma wuzlahḡema hay, t̄a pay b̄azay a Yesu.

¹⁴ A ndisil a t̄av niye na, a mb̄azlaw ab̄era m̄a kwalalan̄ i yam. A nḡatatay a ndo hay haladzay na, t̄a gay m̄a bo. A mb̄al tay ha ndo i đavats tay neheye t̄a h̄al naha aye.

¹⁵ Huwa a ge na, gawla i Yesu hay ta h̄andz̄ad̄ ka t̄av i Yesu, t̄a gwad̄ay: «Ma-zlambar h̄evad̄ ada t̄av nakay k̄asaf. Gwad̄atay a ndo hay t̄a ye a wuzlahḡema hay h̄arwi ada t̄a ye, t̄a s̄ak̄amaw wu m̄anday.»

¹⁶ Yesu a mb̄ad̄atay faya, a gwad̄atay: «T̄a ye bay. Bo kurom eye v̄alumatay wu m̄anday.»

¹⁷ T̄a gwad̄ay: «Makwala andaya fakwaya kanan̄ na, tapa zlam t̄a k̄alef sulo tsiy tuk na, k̄akay?»

¹⁸ Yesu a gwad̄atay: «H̄alumen̄ ahaya.»

¹⁹ Tsa na, a gwad̄atay a ndo hay: «N̄dzum ka dala!»

Yesu a h̄al makwala neheye tapa zlam t̄a k̄alef sulo aye. A z̄aba đare a mb̄elom, a gay naha sis̄e a Mb̄elom. A nḡona ha makwala niye hay ada a v̄alatay a gawla nḡay hay. Gawla nḡay hay ta nḡanatay a ndo hay.

²⁰ Kwa way a nda ka m̄arehe. Gawla i Yesu hay t̄a hayay ḡar a siye nak̄a a l̄kaw aye na, a rah a gwan̄ kuro ḡar eye sulo.

²¹ Ndo neheye t̄a nda makwala niye na, hasl̄aka hay ta giye gwezem zlam. Nḡwas hay ta wawa hay na, ta pasla tay ha bay.

Yesu a ye ka ḡar i yam t̄a sik

Markus 6.45-52; Yuhana 6.15-21

²² Kwayan̄ja Yesu a gatay kuton̄ a gawla nḡay hay t̄a tsal a kwalalan̄ i yam, t̄a lahay kame mede a diye i đalov nen̄ged̄ h̄alay nak̄a bo nḡay eye ma gwad̄ateye a ndo hay «Dum kurom» aye.

²³ Ndo hay ti ye wu tay na, Yesu a tsal a tsaholok mah̄engeye h̄arwi mad̄uwulay me a Mb̄elom. H̄evad̄ a ge na, nen̄geye huya ma tsaholok niye.

²⁴ Kwalalaŋ i yam nakə gawla ŋgay hay mə dəma aye, dərəŋ ta dala, wudək wudək ma wuzlah i yam. Mətasl faya ma vəzliye haladzay, a say məme ha kwalalaŋ i yam ta dəba ada yam faya ma bəliye ha kwalalaŋ i yam haladzay.

²⁵ Ta mbəlomda na, Yesu a ye ka təv i gawla ŋgay hay ka gər i yam tə sik.

²⁶ Tə ŋgatay a Yesu faya ma diye ka təv tay ka gər i yam tə sik na, ta dzədzar haladzay, tə gwad: «Ma giye na, wu matəre ka ndo!» Ta wuda ka bo tə madzədzar eye.*

²⁷ Ane tuk na, Yesu a gwadatay: «Tete kurom! Kā dzədzarum bay. Nakay na, neŋ!»

²⁸ Kwayaŋŋa Piyer a tsikay naha me, a gwaday: «Bəy Maduweŋ, kə ge nəkar na, vəleŋ tsəved nā ye naha ka təv yak ka gər i yam tə sik.»

²⁹ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Dara.»

Tsa na, Piyer a ndohwaw abəra mə kwalalaŋ i yam, a pa bo ka mede ka gər yam hərwi mədze gər tə Yesu.

³⁰ Ane tuk na, a zəba mətasl faya ma vəzliye haladzay na, a dzədzar: A dazlay məndərmede a yam. Tsa na, a wuda ka bo: «Bəy Maduweŋ, təma ga ha tey!»

³¹ Kwayaŋŋa, Yesu a bəzay naha həlay a Piyer, a gəs na, a gwaday: «Mədzal gər yak hala bay. Ka ge ha mədzal gər yak sulo sulo na, hərwi mey?»

³² Tə tsal a kwalalaŋ i yam sulo tay eye. Tsa na, mətasl a ndza dedik, a vəzl sa bay.

³³ Gawla ŋgay neheye mə kwalalaŋ i yam aye ta dəkway gurmets a Yesu, tə gwaday: «Nəkar na, Wawa i Mbəlom dedek!»

*Yesu a mbəl tay ha ndo i dəvats hay ma gəma i Genesaret
Markus 6.53-56*

³⁴ Yesu ta gawla ŋgay hay tə tas abəra ma dəlov na, tə ndisl a gəma i Genesaret.

³⁵ Ndo i təv niye tə sər ha Yesu ki yaw. Ti ye tə tsikatay a ndo hay tebiye Yesu ki yaw. Ndo hay tə tsəne na, tə həlaw ndo i dəvats hay tebiye ka təv i Yesu.

³⁶ Tə gay amboh a Yesu, tə gwaday: «Ndo i dəvats hay tā ye naha tā lamay a me i peteked yak nets na, tsiy.» Tsa na, ndo i dəvats neheye ta lamay aye na, ta mbəl tebiye.

15

*Kule i bəba tətə hay
Markus 7.1-13*

¹ Farisa hay ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ti yaw abəra ma Zerozelem, ti ye ka təv i Yesu, tə gwaday:

² «Gawla yak hay ta rəhay ha gər a kule i bəba tətə kway hay bay na, hərwi mey? Ahəl nakə ta ndiye dəf aye na, tə bara həlay andza i kule i bəba tətə kway hay təbey na, hərwi mey?»

³ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Nəkurom, ka rəhumay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye bay hərwi kule i bəba tətə kurom hay na, hərwi mey?»

* **14:26** Ndo siye tə pa a mədzal gər tay na, wu matəre ka ndo andaya. I tay wu matəre ka ndo na, ndo nakə a mət ada a maw a bəra a walaŋ i ndo hay aye, a ge zluwer.

⁴ Andza niye, Mbəlom a gwad: “Rəhay ha gər a bəba yak ta may yak.” A gwad sa: “Ndowneye kə tsaday a bəba ŋgay ta may ŋgay na, kutoŋ tã kəd na a bəd.*”

⁵ Ane tuk na, nəkurom faya ka gwađumateye a ndo hay: “Ka slumeye faya məgwađatay a bəba kurom hay ta may kurom hay: Hađe na, nəmaa dzəniye kurom. Ané tuk na, nəmaa vəlay ha a Mbəlom.

⁶ Kã rəhumay ha gər a bəba kurom sa bay.” Andza niye, faya ka mbatumeye ha Derewel i Mbəlom hərwi kule kurom.

⁷ Nəkurom na, ndo i bəbək hay! Ezay ndo məđe ha bazlam i Mbəlom a tsik fakuma na, deđek. A tsik ahəl niye, Mbəlom a gwad:

⁸ “Ndo neheye ta zembədeŋ na, tə bazlam dekdek tsa, dərev tay na, dərəŋ tə neŋ.

⁹ Nəteye faya ta zembədeŋeye kəriye, ane tuk na, kəriye bəna deđek bay.

Wu nakə faya ta tətikateye a ndo hay aye na, bazlam mapala eye i ndo hay tsa.[†]”

Wu nakə ma nasiye ha ndo aye
Markus 7.14-23

¹⁰ Tsa na, Yesu a zalatay a ndo hay haladzay, a gwađatay: «Pum zləm ada tsənum wu nakay.

¹¹ Maa nas ha ndo na, wu nakə a ye a bazlam aye bay. Ane tuk na, maa nas ha ndo na, wu nakə a yaw abəra mə bazlam aye.»

¹² Gawla i Yesu hay ta həndzəd naha ka təv i Yesu, tə gwađay: «Bazlam yak neheye ka tsik aye kə ndalatay a Farisa hay na, ka sər təbədew?»

¹³ Yesu a mbəđatay faya, a gwađatay: «Dərizl i gərđaf neheye Bəba ga nakə mə mbəlom a zəv bay aye na, ta ŋgwadiye tay ha abəra mə dəma.

¹⁴ Gərurum tay ha, nəteye na, guluf neheye faya ta gəsətay həlay a guluf hay aye. Guluf ma gəseye həlay a guluf neŋged na, nəteye salamay ta dədiye a bəd.»

¹⁵ Tsa na, Piyer a gwađay: «Damay ha dzeke nakay.»

¹⁶ Yesu a gwađatay: «Nəkurom dərma, ka sərurum zuk bay daw?

¹⁷ Wu nakə a ye tə bazlam aye na, ma diye a kutes ada ma deyeweye abəra mə bo na, ka sərurum təbədew?

¹⁸ Ane tuk na, wu nakə a yaw abəra mə bazlam aye na, a yaw mə dərev ada maa nas ha ndo na, neŋeye.

¹⁹ Andza niye, maa yaw abəra mə dərev na, mədzal gər neheye ŋgwalak eye bay aye, məkəđe gər i ndo, məge madama, mede nakə ŋgwalak eye bay aye, məge məkal, maraw me kame i sariya, maŋgəlay bəzay a ndo hay.

²⁰ Wu nakə ma nasiye ha ndo aye na, neheye anaŋ aye. Ane tuk na, mənde wu mənday ze məbere həlay andza kule i bəba tətə kway na, ma nasiye ha ndo bay.»

Ŋwas i Kanan wuray a dzala ha ka Yesu
Markus 7.24-30

²¹ Ma dəba eye na, Yesu a lətse abəra ma təv niye, a ye ka dala i Tir ada a Sidon.

* **15:4** Madayaw abəra mə Ezipt 20.12; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16 ada Madayaw abəra mə Ezipt 21.17. † **15:9** Ezay 29.13.

²² Mə dəma na, ɲgwas i Kanan[‡] wuray a ndzawa ka dala eye niye. Yesu a ndisl naha na, a ye ka tɔv ɲgay. A pa bo ka mawude, a gwaday: «Bəy Maduweɲ, Wawa i Davit, nā gaka mə bo tɔbədew! Dem ga andaya mətəgay, məsəfəre nakə ɲgwalak eye bay aye faya ma geye dəretsətseh haladzay.»

²³ Ane tuk na, Yesu a mbəday faya kwa tsekweɲ bay tebiye.

Gawla ɲgay hay ta həndzəd ka tɔv ɲgay, ta tsətsah faya, tə gwaday: «Həhar na ɲgwas nakay, hərwi faya ma pakweye bəzay tə mawude ɲgay neheye.»

²⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Mbəlom a sləra ga ahaya na, hərwi ndo i Israyel hay, nəteye neheye andza tɔbən mədze eye hay aye.»

²⁵ Ane tuk na, ɲgwas niye a ye naha, a dəkway gurmets a huvo, a gwaday: «Bəy Maduweɲ, dzəna ga!»

²⁶ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Məzle wu mənday i wawa hay, məkalatay ha a kəra hay na, lele bay.»

²⁷ ɲgwas niye a gwaday faya: «Bəy Maduweɲ, ka tsik na, dedek. Ane tuk na, ta dɔ ndo i gay faya ma ndiye wu mənday na, kəra hay ta diye ta paliye neheye a kutsaw faya abəra aye.»

²⁸ Tsa na, Yesu a mbəday faya a ɲgwas niye, a gwaday: «ɲgwas, mədzal gər yak nakə ka neɲ aye na, haladzay. Wu nakə ka tsətsah aye na, mə ge bo andza nakə a saka aye.» Kwayanɲa dem ɲgay a mbəl.

Yesu a mbəl tay ha ndo i dəvats hay haladzay

²⁹ Ma dāba eye na, Yesu a lətse abəra ka tɔv niye, a ye ka me i dəlɔv i Galile. A ye naha a tsal a mahəmba. Mə dəma na, a ndza ka dala.

³⁰ Ndo hay haladzay ti ye naha ka tɔv ɲgay. Tə həlay naha ndo neheye ta dzəgədəsala aye, guluf hay, ndo matəra eye, mandək hay ada tə siye i ndo i dəvats hay. Ti ye naha, tə həna tay ha kame i Yesu ada a mbəl tay ha.

³¹ A gatay a ndo hay hərɔabəkka, hərwi tə ɲgatay a mandək hay faya ta tsikiye me lele, ndo matəra eye hay ta mbəl, ndo neheye ta dzəgədəslawa aye ti ye lele, guluf hay tə ɲgatay a dəre kwetseh kwetseh. Ndo niye hay tə gwad: «Nəmaa zambadaka a nəkar Mbəlom i Israyel hay!»

Yesu a vəlataɲ wu mənday a ndo hay gwezem fad Markus 8.1-10

³² Yesu a zalatay a gawla ɲgay hay, a gwadatay: «Ndo neheye na, tə geɲ mə bo haladzay hərwi anan məhəne mahkar na, nəteye ka tɔv ga ada wu mənday andaya fataya bay. A seɲ məgwadatay “Dum kurom” ze mənde wu mənday bay. Ta giye bəle ka tsəved.»

³³ Gawla ɲgay hay tə gwaday: «Mə kəsaf nakay na, ka hutakweye wu mənday dā məvəlataɲ a ndo neheye haladzay aye na, mənɲgay?»

³⁴ Yesu a gwadatay: «Tapa i makwala andaya fakuma na, nday?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Tasəla. Ada kələf wawa eye hay andaya tsakway dərmak.»

³⁵ Tsa na, Yesu a gwadatay a ndo hay tā ndza ka dala.

³⁶ Yesu a həl tapa i makwala neheye tasəla aye tə kələf niye hay, a gay naha sişə a Mbəlom. A ɲgəna ha ada a vəlataɲ a gawla ɲgay. Tsa na, gawla ɲgay hay tə vəlataɲ a ndo hay.

³⁷ Ndo hay tebiye tə nda ka mərehe andza nakə a satay aye. Tə hayay gər a siye neheye a ləkaw aye na, a rah a kətəh tasəla.

[‡] 15:22 ɲgwas nakay na, dem i Yahuda hay bay. Məzele Kanan na, tə zalawatay ha na, a ndo neheye mandza eye ma gəma i Tir ta Sidon aye.

³⁸ Ndo neheye tã nda wu mânday niye na, haslaka hay nateye gwezem faɗ, ŋgwas hay ta wawa hay mã dãma bay.

³⁹ Ma dãba eye na, Yesu a gwadãtay a ndo hay: «Dum kurom a mätãgay kurom hay tuk.» Nenŋeye a tsal a kwalalan j yam, a ye ka dala i Magadan.

16

Farisa hay ta Saduke hay ta tsãtsah masuwayan j ka Yesu

Markus 8.11-21; Luka 12.54-56

¹ Farisa hay ta Saduke hay ta hãndzãɗ ka tãv i Yesu. A satay mähãle faya abãra suwat. Ta tsãtsah faya, tã gwadãy: «Gamay masuwayan j nakã ma diye ha ka yaw abãra ka tãv i Mbãlom aye.»

² Yesu a mbãɗatay faya, a gwadãtay: «Nãkurom ka zãbum ka pat faya ma dãdiye na, ka gwadũm: “Tãdœ na, pat ma dãviye lele hãrwi mbãlom a zãba ndozza.”

³ Tã mekedœ pãrik ka ŋgatumay mbãlom a zãba andza pat na, ka gwadũm: “Bãgom na, yam ma piye.” Andza niye ka sãrum mangãne ha ka bo abãra hãlay nakã ma giye tã mazãbe ka mbãlom, ada wu neheye faya ta giye bo anãke aye a say mãgwede mey na, ka sãrum bay na, hãrwi mey?

⁴ Ndo neheye a hãlay nakay na, nateye seweɗ eye hay, nateye ta mbãɗay dãba a Mbãlom, faya ta tsãtsahiye masuwayan j. Ane tuk na, ma dãba i masuwayan j i Zonas* ndo mãɗe ha bazlam i Mbãlom nakã tã ŋgatay aye na, ta ŋgateye a masuwayan j mekelen j eye bay.»

Tsa na, Yesu a gãr tay ha, a ye ŋgway.

⁵ Yesu ta gawla ŋgay hay tã tsal a kwalalan j yam, ti ye ka dãlov, tã tas a diye nenŋeɗ. Ti ye na, ta mãtsa ha gãr ta mãzle makwala ka hãlay.

⁶ Yesu a gwadãtay: «Gum metsehe! Tsãpum gãr kurom abãra ka gãɗe i Farisa hay ta Saduke hay.»

⁷ Nateye tã tsãne andza niye, tã kãɗ wuway mã walan j tay, tã gwad: «A tsik andza niye na, hãrwi nakã ka mãtsakwa ha gãr ta mãzlaw makwala aye.»

⁸ Yesu a sãratay naha ka wu nakã faya ta dzaliye faya aye, a gwadãtay: «Nãkurom na, mãdzal gãr a kãtsakum. Ka kãɗum wuway ka makwala na, hãrwi mey?

⁹ Hus anãke ki yakum a mãdzal gãr kurom zuk bay dãw? Makwala tapa zlam, ndo hay gwezem zlam tã nda ada siye ka hayumay gãr na, gwan j nday na, a makumaw a gãr tãbãɗew?

¹⁰ Ada makwala nakã tapa tasãla, ndo hay gwezem faɗ tã nda aye na, kã makumaw a gãr bãɗaw? Ka hayumay gãr a siye na, kãteh nday?

¹¹ Na gwadãkum: Tsãpum gãr kurom abãra ka gãɗe i Farisa hay ada i Saduke hay. Na tsikakum ka makwala bay na, ka sãrum tãbãɗew?»

¹² Gawla i Yesu hay tã sãr ha tuk Yesu a tsikatay «Tsãpum gãr kurom» na, abãra ka gãɗe nakã a kwasawa ha wu aye bay. Ane tuk na, ta tsãpiye gãr tay na, abãra ka matãtike i Farisa hay ta Saduke hay.

Piyer a da ha Yesu nenŋeye Kãriste

Markus 8.27-30; Luka 9.18-21

¹³ Ma dãba eye na, Yesu ta gawla ŋgay hay ti ye ka dala i Sezare Filipi. Tã ndisl a dãma na, a tsãtsah ka gawla ŋgay hay, a gwadãtay: «Ndo hay tã gwad ka nen j Wawa i Ndo na, nen j way?»

¹⁴ Ta mbãɗay faya, tã gwadãy: «Ndo mekelen j eye hay tã gwad nãkar na, Yuhana madzãhubẽ ndo a yam. Ndo siye hay tã gwad nãkar na, Eliya. Ndo

* 16:4 Zãba mã Mata 12.41.

siye hay sa na, tɔ gwad nɛkar Zeremi kɛgɛbay nɛkar nɛte mɛ walarɪ i siye i ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom hay.»

¹⁵ Yesu a gwadatay: «Ada nɛkurom ka gwadum i kurom, nenɪ na, way?»

¹⁶ Simonɪ Piyer a mbɛday faya, a gwaday: «Nɛkar na, Kɛriste, Wawa i Mbɛlom nakɛ ta sifa aye.»

¹⁷ Yesu a gwaday: «Mɛngwese ka gɛr yak Simonɪ wawa i Zonas hɛrwi maa daka ha dedɛk nakay na, ndo zezenɪ bay. Ane tuk na, maa daka ha na, Bɛba ga mɛ mbɛlom.

¹⁸ Nenɪ faya na gwadakeye: Nɛkar na, Piyer, andza mɛgwede pɛladɛ. Na hayay gɛr a ndo ga hay na, ka pɛladɛ eye nakay andza pɛladɛ nakɛ ta dɛzliye faya gay aye. Gɛdanɪ i mɛdahanɪ ma sliye mɛgatay wuray kwa tsekwenɪ bay.

¹⁹ Na vɛlakeye kɛle i mahɛndɛke mɛgedɛ i Bɛy i Mbɛlom. Wu nakɛ ka kɛrah ka mɛndzibɛra aye na, ta kɛrahiye mɛ mbɛlom. Wu nakɛ ka tɛma ka mɛndzibɛra aye na, ta tɛmiye mɛ mbɛlom.»

²⁰ Tsa na, Yesu a gatay me a gawla ngay hay lele, a gwadatay: «Nenɪ na, Kɛriste, kɛ tsikumay a ndɛray bay.»

*Yesu a da ha mɛmɛte ngay ta mɛmbɛlaw ngay abɛra ma mɛdahanɪ
Markus 8.31-33; Luka 9.22*

²¹ Yesu a dazlay mɛdatay ha a gawla ngay hay parakka, a gwadatay: «Kutoɪ na diye a Zerozelem ada madugula i Yahuda hay, bagwar hay i ndo neheye tɛ vɛlaway wu a Mbɛlom aye ta ndo neheye tɛ dzangawa bazlam i Mbɛlom mapala eye ta seneye dɛretsatsɛh. Ta kɛdiye ga ada mɛhɛne sulo mamahkar eye na, na lɛtseweye abɛra ma mɛdahanɪ.»

²² Piyer a zalay a Yesu kɛtsah mahɛngɛye, a gay me, a gwaday: «Bɛy Maduwenɪ, Mbɛlom mɛ tsɛpa kar. Ta dedɛk wuray ma gakeye bay.»

²³ Ane tuk na, Yesu a mbɛda me, a gwaday a Piyer: «Do abɛra ka tɛv ga! Do a dɛba, nɛkar na, Fakalaw. Faya ka ngiye fagaya balay. Ka dzala gɛr andza Mbɛlom bay, ka dzala gɛr na, andza i ndo zezenɪ.»

*Mɛpay bɛzay a Yesu na, kɛkay?
Markus 8.34-9.1; Luka 9.23-27*

²⁴ Yesu a gwadatay a gawla ngay hay sa: «A say a ndoweye mɛpenɪ bɛzay na, mɛ gar ha wu nakɛ a say a dɛrev ngay aye. Mɛ zla mayako mɛzlɛmbada eye ada mɛ penɪ bɛzay.†

²⁵ Andza niye, ndo nakɛ a say mɛtɛme ha mɛsɛfɛre ngay aye na, ma dziye ha duh. Ane tuk na, ndo nakɛ ma dziye ha mɛsɛfɛre ngay hɛrwi ga aye na, ma hutiyɛ na duh.

²⁶ Tadɛ ndoweye kɛ huta zlele i mɛndzibɛra tebiye a nenɛgɛye, ane tuk na, kɛ dze ha mɛsɛfɛre ngay na, ngama eye na, mey? Wu andaya nakɛ ndo ma sliye mambɛda ahaya mɛsɛfɛre ngay na, mey?

²⁷ Nenɪ Wawa i Ndo na deyeweye ta gawla i Mbɛlom hay ma mɛzlaɛ i Bɛba ga. Na yaw na, na vɛleyɛ kwa a way wu i madagɛr ngay andza mɛsler ngay neheye a ge aye.

²⁸ Nenɪ faya na gwadakumeyɛ: Sɛrum ha na, ndo siye hay mɛ walarɪ kurom neheye anɛke kananɪ aye na, ta mɛtiye zuk bay, ta nɛgetɛneyɛ a nenɪ Wawa i Ndo, na deyeweye andza bɛy tɛday.»

† 16:24 Zɛba mɛ Mata 10.38.

17

Bo i Yesu a mbəda

Markus 9.2-13; Luka 9.28-36

¹ Ma dəba i məhəne məkwa na, Yesu a zla Piyer, Yakuba ada Yuhana malamar i Yakuba. A ye tay ha a gər i mahəmba zəbəl eye, dəren abəra ta ndo hay.

² Mə dəma na, Yesu a mbəda ka dəre tay. Dəre ŋgay a dəv andza pat, ada peteked ŋgay hay ta təra herre kudəkudek a dəv dzaydzay.

³ Kwayanŋa gawla i Yesu neheye mahkar aye tə ŋgatatay a Musa ta Eliya nəteye faya ta tsikiye me tə Yesu.

⁴ Tsa na, Piyer a gwadāy a Yesu: «Bəy Maduweŋ, lele na, ndzakwa kanan. Tadə a saka na, na kəruwakumeye madzawadzawa mahkar, nəte i yak, nəte i Musa ada nəte i Eliya.»

⁵ Ahəl nakə Piyer faya ma tsikiye me mba aye na, pazlay herre a mbəzlaw fataya. Ma pazlay niye na, mətsike me a tsənew abəra mə dəma, a gwad: «Nakay na, wawa ga. Na wuda na haladzay. Na ŋgwasə tə neŋgeye. Pumay zləm a wu nakə ma tsikakumeye.»

⁶ Gawla i Yesu neheye mahkar aye tə tsəne andza niye na, tə dəd dəbuz dəbuz da'ar ka dala. Zluwer a gatay haladzay.

⁷ Yesu a həndzəd naha ka təv tay, a tətəl fataya ada a gwadətay: «Lətsum! Zluwer m̄a gakum bay.»

⁸ Gawla i Yesu niye hay tə zla gər ka mbəlom, ta zəba dəre, tə ŋgatay na, a Yesu mahəŋgeye.

⁹ Ahəl nakə faya ta mbəzlaweye abəra mə mahəmba aye na, Yesu a gwadətay: «Wu nakə ka ŋgatumay aye na, k̄a tsikumay a ndəray bay hus a pat nakə neŋ Wawa i Ndo na lətseweye abəra ma mədahan aye.»

¹⁰ Tsa na, gawla ŋgay hay ta tsətsah faya, tə gwadāy: «Ndo neheye tə dzanŋawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə gwad na, Eliya ma lahaweje madayaw təday na, hərwi mey?»

¹¹ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Dedek, Eliya ma deyeweje ma lambadiye tay ha wu hay tebiye.

¹² Ane tuk na, neŋ faya na tsikakumeye, Eliya na, 6a ki yaw. Ndo hay ta sər na bay. Ta gay wu nakə a satay aye. Nəteye ta geŋeye dəretsətseh a neŋ Wawa i Ndo andza niye dərmak.»

¹³ Gawla ŋgay hay tə tsəne i tay na, Yesu a tsikatay ka Yuhana madzəhuḅe ndo a yam.

Yesu a mbəl ha wawa nakə mahorvov a gay aye

Markus 9.14-29; Luka 9.37-43

¹⁴ Yesu ta gawla ŋgay tə ndislew ka təv i ndo hay na, ndo wuray a həndzəd ka təv i Yesu, a ye naha a dəkway gurmets kame ŋgay.

¹⁵ Ada a gwadāy: «Bəy Maduweŋ, wawa ga a gaka mə bo təbədew? Mahorvov a gay, faya ma geye dəretsətseh haladzay. A kalawa ha a ako kəgəbay a yam.

¹⁶ Na zlatayaw a gawla yak hay, ane tuk na, tə sla faya məmbəle ha bay.»

¹⁷ Yesu a gwad: «Nəkurom neheye anəke, ka dzalom ha ka Mbəlom bay aye. Na ndziye ka təv kurom na, hadzəgay? Na zliye ŋgatay hərwi kurom mändze hadzəgay? Ahe! Zluwerŋ ahaya wawa eye kanan!»

¹⁸ Tə zlay naha wawa niye. Yesu a gay me a məsəfəre nakə ŋgwalak eye bay aye. Tsa na, a ndohwaw abəra mə bo i wawa niye. Kwayanŋa wawa niye a mbəl.

¹⁹ Ahəl nakə Yesu ta gawla ɲgay hay, nəteye mahəteye na, gawla ɲgay hay ta həndzəd naha ka təv ɲgay, tə gwadəy: «Ada nəmay na, nəmaa sla faya mahəhere məsəfəre nakay təbey na, hərwi mey?»

²⁰ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Hərwi nakə ka dzalum ha ka neɲ haladzay bay aye. Neɲ faya na tsikakumeye, sərūm ha taɔə məpe mədzal gər kurom mā ge tsekweɲ andza wur i bəzəɲ na, ka slumeye məgwadəy a mahəmba nakay: “Lətse abəra kanan, do katadəy.” Ma lətsiye, ma diye. Wuray kwa tsekweɲ ma dakumeye me bay. [

²¹ Ada slala i məsəfəre nakay ma ndohwaweye andza niye tsa bay. Ma ndohwaweye na, ma rəzlay a gər tə maɔuwule me ada ta daliyam.]»

*Yesu a da ha masulo eye məməte ɲgay ta mələtsew ɲgay abəra ma mədahan
Markus 9.30-32; Luka 9.43-45*

²² Pat wuray na, Yesu ta gawla ɲgay hay, nəteye mahaya gər eye ma Galile. Yesu a gwadətay: «Neɲ Wawa i Ndo na, ta gəsiye ga, ta vəlateye ga ha a həlay a ndo hay.

²³ Ta kədiye ga mədahan eye, ada ma məhəne mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahan.» Gawla ɲgay hay tə tsəne andza niye na, a ndalatay haladzay.

Məvəle dzanɲal i gay məvəlay wu a Mbəlom

²⁴ Ahəl nakə Yesu ta gawla ɲgay hay tə ndisl a Kafernahum aye na, ndo neheye tə hayaway gər a dzanɲal i gay məvəlay wu a Mbəlom aye, ta həndzəd ka təv i Piyer, ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Miter kurom na, ma vəliye dzanɲal i gay məvəlay wu a mbəlom təbədew?»

²⁵ Piyer a mbədətay faya, a gwadətay: «Ma vəliye.»

Tsa na, Piyer a ye a gay. A ye naha kwayanɲa Yesu a lah mətsikay me, a gwadəy: «Simon, ka dzala mə gər yak na, kəkay? Bəy i məndzibəra ma hutiyə dzanɲal tə wu nakə tə bər məvəle aye na, mə həlay i way? Mə həlay i ndo i dala eye niye hay tsukudu mə həlay i bərakəzan hay daw?»

²⁶ Piyer a mbədətay faya, a gwadəy: «Bərakəzan hay.»

Yesu a gwadəy: «Ndo i dala eye niye hay ta vəliye bay.

²⁷ Ane tuk na, vəlamatay bəna ma ndalateye. Hərwi niye zla wu məgəse kələf yak, do ka me i dəlov. Ka ye na, kal a dəma wu məgəse kələf. Kələf nakə a lah faya aye na, gəs na ada kə həndəkay ha bazlam. Ka hutiyə kwar i suloy nəte mə dəma, zla ahaya ada kə vəlamatay dzanɲal may.»

18

Mata tərə bagwar eye ma Bəy i Mbəlom na, way?

Markus 9.33-37,42; Luka 9.46-48

¹ A həlay niye na, gawla i Yesu hay ta həndzəd ka təv i Yesu, ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Mata tərə bagwar eye ma Bəy i Mbəlom na, way?»

² Yesu a tsəne andza niye na, a zalay a wawa, a lətse ha a wuzlah tay,

³ tsa na, a gwadətay: «Neɲ faya na tsikakumeye: Sərūm ha na, taɔə ka mbədum ha mede kurom, ka tərūm andza wawa nakay bay na, ka deyumeye a Bəy i Mbəlom bay.

⁴ Taɔə ndoweye ka tərə ha bo ɲgay wawa eye andza wawa nakay na, ma təriye bagwar eye ma Bəy i Mbəlom.

⁵ Ada ndoweye ka təma na wawa nakay lele andza wawa nakay anan eye hərwi nakə a wuda ga aye na, a təma na neɲ.

6 Ndoweŷe ka sapat ndo nate ma walaŋ i wawa neheŷe ta dzala ha ka neŋ aye a mezeleme na, ŋgama ta ɓaray maɗiz i kwar a ɗay ada ta kal ha a huɗ i balay.»

Masapete

Markus 9.43-48; Luka 17.1-2

7 Yesu a gwadatay sa: «Ɗaretsatseh ka gar i ndo i mandzibera neheŷe faya ta sapatiŷe tay ha ndo hay a mezeleme aye. Ta dedek, wu niŷe hay na, ma giŷe andaya huya. Ane tuk na, ɗaretsatseh ka gar i ndo nakə ma sapatiŷe ndo a mezeleme aye.

8 Taɗa halay yak kagabay sik yak ma diŷe kar ha a mezeleme na, ɗas tay ha ada kuts tay ha ɗaren ta nakar. Ngama mede a sifa ta halay yak nate kagabay ta sik yak nate ta bamala nakə ta kaliŷe kar ha a ako nakə ma mbatiŷe ɗaɗa bay ta halay yak sulo kagabay ta sik yak sulo aye.

9 Taɗa ɗare yak ma diŷe kar ha a mezeleme na, ŋgwad na ada ka kal ha ɗaren ta nakar. Ngama mede a sifa ta ɗare yak nate ta bamala nakə ta kaliŷe kar ha a ako nakə ɗaɗa ma mbatiŷe bay ta ɗare yak sulo aye.»

Dzeke i tɓaŋ nakə a dze aye

10 Yesu a gwadatay sa: «Gum metsehe! Ka zəbum ka ndo neheŷe makatsa eye hay aye andza wu kariŷe bay. Neŋ faya na gwadakumeye, gawla i Mbəlom tay hay nateŷe andaya pat pat ka taw i Bəba ga ma mbəlom. [

11 Hərwi neŋ Wawa i Ndo na yaw hərwi mətəme tay ha ndo neheŷe ta dze aye.]»

12 A gwadatay sa: «Nəkurom ka dzalum na, kakay? Taɗa ndo tɓaŋ ŋgay andaya temerre, ada nate ma walaŋ i tɓaŋ niŷe a dze na, ma gariŷe ha kuro kuro tsid gar eye tsid ma mahamba, ma diŷe mapəla ahaya nakə a dze aye.

13 Neŋ faya na tsikakumeye: Taɗa ka huta na na, ɗərev ŋgay ma ŋgwasiiŷe haladzay hərwi tɓaŋ niŷe nate aye a ze neheŷe kuro kuro tsid gar eye tsid ta dze təbey aye.

14 Andza niŷe ɗərmak, Bəba kurom nakə ma mbəlom aye a say na, ndəray kway nate ma walaŋ i ndo neheŷe makatsa eye ma dze bay.»

Malamar yak ka gaka mənese na, ka giŷe na, kakay?

15 Yesu a gwadatay sa: «Taɗa malamar yak ka gaka mənese na, do ka taw ŋgay tsikay faya ahəl nakə nəkurom sulo ta neŋgeŷe aye. Taɗa ka təma bazlam yak na, ka təma ha abəra ma mezeleme.

16 Taɗa ka təma bazlam yak bay na, dum ka taw ŋgay ta ndo nate kagabay ta ndo sulo. Andza niŷe, maŋgəne ha sariŷa na, ta ndo hay sulo kagabay ndo hay mahkar.*

17 Ane tuk na, ka təma bazlam kurom bay na, tsikatay a ndo mape mədzal gar hay ka neŋ. Ka kərah bazlam i ndo mape mədzal gar hay ka Kəriste na, gar ha zəba faya andza ndo nakə a sər Mbəlom bay aye kagabay andza ndo matsekele dzaŋgal.

18 «Neŋ faya na gwadakumeye: Sərum ha na, wu neheŷe tebiŷe ka kərahum ka mandzibera aye na, ta kərahiŷe ma mbəlom ɗərmak. Wu neheŷe tebiŷe ka təmum ka mandzibera aye na, ta təmiŷe ma mbəlom ɗərmak.

19 «Neŋ faya na gwadakumeye sa: Sərum ha na, taɗa ndo hay sulo ka mandzibera ta dzapa ayaw ka wu nakə ta tsatsahiŷe ta maɗuwule me aye na, Bəba ga ma mbəlom ma vələteŷe wu nakə ta tsatsah aye.

* 18:16 Bazlam mapala eye masulo eye 19.15.

²⁰ Hərwi ndo sulo kəgəbay mahkar ta haya gər ka maɸuwulay me a Mbəlom ta məzele ga na, neŋ andaya mə walaŋ tay.»

Dzeke i ndo nakə a kərah məpəsay ha mənese a ndo aye

²¹ Piyer a həndzəd ka təv i Yesu, a tsətsah faya, a gwaday: «Bəy Maduweŋ, taɸə malamar ga kə geŋ mənese na, na pəsay ha sik nday? Madzəga tasəla daw?»

²² Yesu a gwaday: «Na gwadakeye madzəga tasəla bay, ane tuk na, sik kuro kuro tasəla madzəga tasəla.

²³ «Hərwi niye, Bəy i Mbəlom a ndzəkət bo ta bəy wuray a say matsətsehe gwedere ŋgay ka ndo məge məsler ŋgay hay.

²⁴ A dazlay a məsler na, tə gəsay naha ndo i məsler ŋgay gwedere ŋgay faya suloy maliyoŋ haladzay a pasla bo bay.

²⁵ Ndo niye na, wuray ŋgay andaya məheme ha gwedere niye bay. Bəy niye a gwad ma səkəmiye ha andza beke, neŋgeye, ŋgwas ŋgay, wawa ŋgay hay tə wu ŋgay tebiye hərwi məheme ha gwedere ŋgay.

²⁶ Ndo məge məsler ŋgay niye a dəkway gurmets, a gay amboh, a gwaday: «Amboh, zleŋ ŋgatay, na hamakeye suloy tebiye.»

²⁷ Tsa na, a gay mə bo a bəy niye, a gəray ha gwedere niye ada a gər ha a ye ŋgway.

²⁸ «Ndo məge məsler niye a ndohwaw abəra na, tə dzəgər ta mandala ŋgay nakə tə gawa məsler salamay aye. Gwedere ŋgay andaya ka mandala ŋgay niye kwar i suloy temerre. A gəs na ndo niye məmbərlew keeŋjek, a gwaday: «Hemeŋ gwedere ga!»

²⁹ Mandala ŋgay niye a dəkway gurmets, a gay amboh, a gwaday: «Zleŋ ŋgatay, na hamakeye.»

³⁰ Ndo məge məsler niye a kərah. A gəs mandala ŋgay niye a kal ha a danğay. Ma ndziye mə dəma hus a pat nakə kə hamay gwedere ŋgay aye.

³¹ Siye i ndo məge məsler i bəy niye tə ŋgatay a wu nakə a ge bo aye na, a ndalatay. Ti ye mata təkəray a ndo i gay tay.

³² «Ndo i gay tay a tsəne andza niye na, a zalay a ndo məge məsler ŋgay niye. A yaw na, a gwaday: «Nəkar na, ŋgwalak i ndo bay. Na gəraka ha gwedere ga tebiye hərwi nakə ka geŋ amboh aye.

³³ Nəkar dərmak na, mandala yak mâ gaka mə bo andza nakə nəkar ka geŋ mə bo aye dərmak.»

³⁴ A ndalay a ndo i gay tay haladzay. Tsa na, a slər ndo məge məsler ŋgay niye a danğay hərwi məgay dəretsətseh. Ma həbiye hus kə hama gwedere ka bo bəra tebiye.»

³⁵ Yesu a gwadatay: «Taɸə kwa way kə pəsay ha mənese a malamar ŋgay peteh abəra mə dərev bay na, Bəba ga mə mbəlom ma giye kurom ha andza niye dərmak.»

19

Bazlam i Yesu ka gər i mahəhere ŋgwas

Markus 10.1-12

¹ Yesu a ndəv ha bazlam ŋgay niye hay na, a lətse abəra ka dala i Galile, a ye ka dala i Yahuda a diye neŋged i magayam i Yurdum.

² Ndo hay məbərzəzza haladzay ta zəŋgal na. A məbəl tay ha ndo hay abəra ma dəvats tay hay.

³ Farisa hay ta hændzəd ka tøv i Yesu. A satay mähäle faya abəra suwat. Ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved ka mahəhere ngwas hərwi kwa i wu waray waray daw?*

⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Ka dzanġum wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye təbədew? Ka madazlay na, Mbəlom a ge hasləka ada ngwas,

⁵ ada a gwad: «Hərwi niye hasləka ma gəriye ha bəba ngay ta may ngay, ta ndziye ta ngwas ngay. Ada nətəye ta təriye na, bo nətə.†»

⁶ Andza niye, nətəye sulo sa bay, ane tuk na, andza ndo nətə.» Yesu a gwadətay sa: «Ndo zezeŋ mâ ngəna ha wu nakə Mbəlom a dzapa ha aye bay.»

⁷ Farisa hay tə gwadəy: «Musa a gwad hasləka ma ta həhariye na ngwas ngay na, mâ watsay derewel i mahəhere a həlay a ngwas ngay. Ada a tsik andza niye na, hərwi mey?»

⁸ Yesu a mbədatay fay, a gwadətay: «Musa a vələkum tsəved ka mahəhere ngwas kurom hay na, hərwi dərev kurom makula eye tonġwa tonġwa. Ane tuk na, ka madazlay na, andza niye bay.

⁹ Neŋ faya na tsikakumeye, kwa way ka həhar na ngwas ze məndzay a gər ka mäge madama na, ada kə zla a dəma ngwas mekeleŋ eye na, kə ge madama.»

¹⁰ Gawla ngay hay tə gwadəy: «Tədə bazlam i hasləka ta ngwas andza niye na, ngama məzle ngwas bay.»

¹¹ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Ndo hay tebiye ta sliye faya matəme matətike nakay bay. Ane tuk na, Mbəlom ma vələteye gədanj a siye hay matəme.

¹² Ndo siye hay tə sla faya məzle ngwas bay na, hərwi wu mekeleŋ eye hay wal wal. Ndo siye hay tə wa tay ha andza niye, bo tay a say ngwas bay. Ndo siye hay na, ta dadək tay ha hərwi ada tâ zla ngwas bay. Siye hay ta zla ngwas bay na, hərwi Bəy i Mbəlom. Ndo nakə kə sla faya matəme matətike nakay aye na, mâ təma.»

Yesu a təma wawa hay

Markus 10.13-16; Luka 18.15-17

¹³ Ma dəba eye na, ndo hay tə həl naha wawa hay ka tøv i Yesu hərwi ada mâ pa fataya həlay ada mâ duwulay me a Mbəlom hərwi tay. Ane tuk na, gawla ngay hay tə ngatəy a ndo hay faya ta həliye naha wawa hay ka tøv i Yesu na, tə gatay me.

¹⁴ Yesu a gwadətay: «Gərūm tay ha wawa hay tâ yaw ka tøv ga. Kâ həharum tay ha bay, hərwi Bəy i Mbəlom mavəla eye na, a slala i ndo neheye andza wawa neheye.»

¹⁵ Yesu a pa həlay ka wawa niye hay hərwi məpe fataya ngama. Tsa na, a ye ngway abəra ka tøv niye.

Gawla zlele eye

Markus 10.17-31; Luka 18.18-30

¹⁶ Ndo wuray a yaw ka tøv i Yesu, a tsətsah, a gwadəy: «Miter, na giye wu ngwalak eye na, mey nakə ada na hutiyə sifa nakə ma ndəviye bay aye?»

¹⁷ Yesu a mbəday faya, a gwadəy: «Ka tsətsahiye fagaya wu ka gər i wu ngwalak eye na, hərwi mey? Ndo ngwalak eye na, Mbəlom nətə ngweŋ. Tədə a saka mähute sifa ka tøv i Mbəlom na, rəhay ha gər a bazlam ngay mapala eye.»

¹⁸ Ndo niye a tsətsah ka Yesu: «Bazlam mapala eye waray hay?»

* 19:3 Madazlay i wu hay 1.27; 5.2. † 19:5 Madazlay i wu hay 2.24.

Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Kâ kəf gər i ndo bay, kâ ge madama bay, kâ ge məkal bay, kâ raw me ka ndo kame i sariya bay,

¹⁹ rəhatay ha gər a bəba yak ta may yak. Ada wuda ndo i maged yak dərmak andza ka wuda na gər yak.[‡]»

²⁰ Gawla niye a gwaday a Yesu: «Bazlam neheye mapala eye na rəhay ha gər tebiye. Maa ləkenjəw mäge na, sa mey?»

²¹ Yesu a gwaday: «Kə saka matəre ndo ngwalak eye na, do ta səkam ha wu yak ada kâ ngənatay suloy aye a ndo mətawak eye hay. Ka ge andza niye na, ka hutiyə zlele mə mbəlom. Tsa na, dara pen bəzay.»

²² Gawla niye a tsəne andza niye na, a ye ngway ta mevel eye hərwi zlele ngay na, haladzay.

²³ Yesu a gwadatay a gawla ngay hay: «Nej faya na gwadəkumeye, sərūm ha, mawura bo eye hərwi ndo i zlele hay mede a Bəy i Mbəlom.

²⁴ Ada nej faya na gwadəkumeye anaj sa: Tə bəmalə nakə ndo i zlele ma diye a Bəy i Mbəlom aye na, ngama zləgweme mā ye ta bəd i ləpəre.»

²⁵ Gawla ngay hay tə tsəne bazlam ngay niye hay andza niye na, a gatay hərəbəkka, tə gwad: «Ane tuk na, kə ge andza niye na, mata sle mətəme na, way?»

²⁶ Yesu a zəba fataya, a gwadatay: «Ndəray ma sliye mətəme bay, ane tuk na, Mbəlom na, wuray a zay gədanj təbey.»

²⁷ Piyer a mbəday naha faya, a gwaday: «Tsəne! Nəmay anaj, nəmaa gər ha wu hay tebiye hərwi məpaka bəzay na, kəkay? Mata ge bo tə nəmay na, mey?»

²⁸ Yesu a gwadatay: «Nej faya na gwadəkumeye: Sərūm ha na, nej Wawa i Ndo na ndziye ka təv məndze i bəy ta məzlaḅ ma məndzibəra wədeye. Nəkurom neheye ka pumenj bəzay aye, ka ndzumeye ka təv məndze i bəy kuro gər eye sulo dərmak hərwi məgatay sariya a gwalə i Israyel hay kuro gər eye sulo.

²⁹ Ada ndo neheye tebiye tə gər ha gay tay, malamar tay hasləka eye hay ta malamar tay dem eye hay, bəba tay, may tay, wawa tay hay, guvah tay hay hərwi məzele ga aye na, ta hutiyə a dəma ma ziye madzəga temerre ada ta hutiyə sifa nakə ma ndəviye bay aye.

³⁰ Mə walañ i ndo neheye anəke nəteye ndo i me hay aye na, haladzay ta təriye ndo i dəba ada mə walañ i ndo neheye anəke nəteye ndo i dəba hay aye na, haladzay ta təriye ndo i me.»

20

Dzeke i ndo nakə a həl ndo mäge məsler hay a guvah ngay aye

¹ «Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo na, ndo wuray a ndohwaw abəra mə gay mekedə pərik hərwi məpələ ndo mäge məsler hay a guvah ngay.

² Tə ge tsakala i məfəte hwapat na, kwar i suloy nəte.*

³ Ta bəre tsid i mekedə na, a ye sa. A ye a ndzatay a gər a siye hay faya ta giye məsler bay, nəteye malətsa eye kəriye.

⁴ A gwadatay: “Nəkurom dərmak dum fətumenj guvah ga, na vəlakumeye wu i madagər kurom lele.”

[‡] 19:19 Madayaw abəra mə Ezipt 20.12-16; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16-20 ada Levitik 19.18.

* 20:2 A həlay i Yesu na, kwar i suloy nəte na, a sla məvələ merəfi i ndo nakə a ge məsler hwapat aye.

⁵ Ndo niye hay tɔ tsɛne andza niye na, ti ye a guvah ɲgay niye. Ndo niye a ye mapɛle ndo i mɛsler hay ta magɛrhɛpat, ada ta ɓɔre mahkar i huwa a ge andza niye sa.

⁶ Ta ɓɔre zɛm na, a ye sa. A ye a huta ndo hay nɛteye malɛtsa eye. A tsɛsah fataya, a gwadɛtay: “Nɛkurom mandza eye kanan hwapat ze mɛge mɛsler na, hɛrwi mey?”

⁷ Ta mbɛɗay faya, tɔ gwadɛay: “Hɛrwi ndɛray kɛ hɛl may a mɛsler bay.” A gwadɛtay: “Nɛkurom dɛrmak dumara, dum a guvah ga.”

⁸ «Huwa a ge na, ndo i guvah a zalay a ndo mɛlɛvay gɛr a mɛsler ɲgay, a gwadɛay: “Zalɛtay a ndo mɛge mɛsler hay, vɛlatay wu i madagɛr tay. Dazlay ta ndo neheye na hɛl tay duk aye ada kɛ ndɔv ha ta ndo neheye na lah mɛhɛle tay kurre aye.”

⁹ Ndo neheye ta dazlay a mɛsler ta ɓɔre zɛm i huwa aye na, ti ye naha kwa way a tɛma kwar i suloy nɛte.

¹⁰ Ndo neheye ta dazlay kurre aye ti yaw. Tɔ dzala mɛ gɛr tay na, ta tɛmiye ma ziye i ndo neheye. Ane tuk na, tɔ vɛlatay kwa way kwar i suloy nɛte.

¹¹ Ta tɛma na, ta gunɲuz ka ndo i guvah,

¹² tɔ gwadɛ: “Ndo neheye ti yaw ma dɛba may aye, tɔ ge mɛsler na, ɓɔre nɛte tsa tuk na, ada ka vɛlamay wu madagɛr may andza i tay na, kɛkay? Nɛmay na, nɛmaa sa dɛrɛtsɛtseh mɛ pat hwapat ada nɛmaa samay naha a merɛɓe.”

¹³ Ndo i guvah niye a mbɛɗay faya a ndo nɛte mɛ walanɲ tay, a gwadɛay: “Dzam ga, na gaka manese bay. Ka gama tsakala i mɛge mɛsler pat eye nɛte na, kwar i suloy nɛte bɛɗaw?”

¹⁴ Zla wu i madagɛr, do. A seɲ na vɛliye a ndo nakɛ a yaw ma dɛba yak andza nakɛ na vɛlaka aye dɛrmak.

¹⁵ Neɲ na, tsɛved ga andaya mɛge wu nakɛ a seɲ aye ta suloy ga. Kɛgɔbay nɛkar na, sɛlɛk eye hɛrwi nakɛ neɲ ɲgwalak i ndo aye dɛw?”

¹⁶ Andza niye, ndo i dɛba hay ta tɛriye ndo i me hay, ndo i me hay ta tɛriye ndo i dɛba hay.»

*Yesu a dɛ ha mɛmɛte ɲgay ta mɛlɛtsew ɲgay abɛra ma mɛdahanɲ sa
Markus 10.32-34; Luka 18.31-34*

¹⁷ Ahɛl nakɛ Yesu faya ma diye a Zerozelem aye na, a hɛl gawla ɲgay hay kuro gɛr eye sulo tɛv tay wal. Nɛteye faya ta diye ka tsɛved na, a gwadɛtay:

¹⁸ «Tsɛnum, anɛke na, faya ka deyekweye a Zerozelem. Mɛ dɛma na, neɲ Wawa i Ndo ta vɛlateye ga ha a hɛlay a bagwar hay i ndo neheye tɔ vɛlaway wu a Mbɛlom aye ada a ndo neheye tɔ dzanɲawa bazlam i Mbɛlom mapala eye. Ta geɲeye sariya i mɛkɛde,

¹⁹ ada ta vɛlateye ga ha a ndo neheye tɔ sɛr Mbɛlom bay aye. Ta ɲgwesɛneye dɛla abɛra mɛ gɛr, ta ndaɓiye ga ta mandalaɓa. Ta dariye ga ka mayako mazlɛmbada eye. Ma mɛhɛne mamahkar eye na, na lɛtseweye abɛra ma mɛdahanɲ.»

*Matsɛtsehe i may i Yakuba ta Yuhana
Markus 10.35-45*

²⁰ Ma dɛba eye na, ɲgwas i Dzebede a ye ka tɛv i Yesu ta wawa ɲgay hay. A ye naha a dɛkw gurmets kame i Yesu hɛrwi matsɛtsehe faya wu.

²¹ Yesu a gwadɛay: «A saka mey?»

A mbɛɗay faya a Yesu, a gwadɛay: «Na tsɛsah fakaya na, aza ahɛl nakɛ ka ndza a bɛy yak aye na, vɛlatay tsɛved a wawa ga neheye sulo aye tɛ ndza ka tɛv yak, nɛte ta diye i hɛlay i mɛnday ada nenɲed ta diye i hɛlay i gula yak tey.»

²² Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Ka sərūm wu nakə ka tsətsahumeye aye bay. Ka slumeye faya məse dəretsətseh nakə na siye aye daw?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Nəmaa sliye faya.»

²³ Yesu a gwadatay: «Dedek, ka sumeye dəretsətseh andza neŋ nakə na siye dəretsətseh aye. Ane tuk na, məndze ta diye i həlay i mənday ga kəgəbay ta diye i həlay i gula ga na, mata tsike na, neŋ bay. Təv məndze niye na, i ndo neheye Bəba ga a ləvatay ha bo aye wu tay.»

²⁴ Siye i gawla i Yesu hay kuro, tə tsəne bazlam niye na, tə ge mevel ka gawla i Yesu neheye sulo ta malamar ŋgay aye.

²⁵ Yesu a zalatay tebiye ka təv ŋgay, a gwadatay: «Nəkurom ka sərūm ha na, bəy bagwar eye ka məndzibəra faya ta ləviye ndo hay ta gədaŋ ada ndo bagwar eye hay ta bərakiye ha gədaŋ tay ka siye i ndo hay.

²⁶ Ane tuk na, mə ge andza niye mə walaŋ kurom bay. Duh na, kə ge ndəray mə walaŋ kurom a say matəre bagwar eye na, mə təra ndo i məsler kurom.

²⁷ Kə ge ndəray mə walaŋ kurom a say matəre ndo i me na, mə təra beke kurom.

²⁸ Andza niye, neŋ Wawa i Ndo na yaw na, hərwi ada ndo hay tə geŋ məsler bay. Na yaw duh na, hərwi məgatay məsler a ndo hay ada məvəle ha məsəfəre ga hərwi məmbəle tay ha ndo hay haladzay.»

Yesu a mbəl tay ha gulufhay sulo

Markus 10.46-52; Luka 18.35-43

²⁹ Ahəl nakə Yesu ta gawla ŋgay hay ti yaw abəra ma Zeriko aye na, ndo hay haladzay tə payaw bəzay.

³⁰ Guluf hay sulo nəteye mandza eye ka tsakay i tsəved. Tə tsəne Yesu faya ma diye ta tsəved eye niye na, tə pa bo ka mawude, tə gwad: «Bəy Maduweŋ, Wawa i Davit, nəmaā gaka mə bo təbədew?»

³¹ Ndo hay tə gatay me hərwi ada tā ndza dīkdīk, ane tuk na, tə zaka ha mawude haladzay, tə gwad: «Bəy Maduweŋ, Wawa i Davit, nəmaā gaka mə bo təbədew?»

³² Yesu a lətse, a zalatay, a tsətsah fataya: «A sakum nā ge hərwi kurom na, mey?»

³³ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Bəy Maduweŋ, a samay na, həndəkamay na dəre tey.»

³⁴ Yesu a tsəne andza niye na, tə gay mə bo. A lamay a dəre tay, kwayaŋŋa ndo neheye sulo aye tə ŋgatay a dəre. Tsa na, tə pay bəzay a Yesu.

21

Yesu a fəlkwa a Zerozelem

Markus 11.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19

¹ Yesu ta gawla ŋgay hay, nəteye mazlambar bəse ta Zerozelem na, tə ndisl a gəma i Betifadze ka Mahəmba i Tetədcəz. Yesu a slər gawla ŋgay sulo kame, a gwadatay:

² «Dum naha a gəma nakə kame kurom aye. Ka ndislum naha na, ka ndzumeye a gər a zuŋgo ta wawa ŋgay mağara eye. Pəluma tay ahaya ada kə yumeŋa tay ahaya.

³ Tadə ta tsikakum wuray na, mbəđumatay faya: “A say a Bəy Maduweŋ.” Tsa na, ta gəriye kurom ha.»

⁴ Wu nakay a ge bo na, andza i ndo məde ha bazlam i Mbəlom nakə a tsik aye, a gwad:

⁵ «Gwadumatay a ndo neheye ma gəma i Zerozelem aye:

Zəba, bəy yak faya ma diye naha ka təv yak!

Nenġeye maləba eye,

nenġeye mandza eye ka zuŋgo ada ka zuŋgo wawa eye.*»

⁶ Gawla i Yesu neheye sulo aye, ti ye tə ge andza nakə Yesu a tsikatay aye.

⁷ Ti ye, tə ġəsaw zuŋgo niye ta wawa eye salamay. Ti ye ahaya, tə pa fataya peteked hay ada Yesu a ndza faya.

⁸ Ndo hay haladzay mbarzəzza ta fətəl peteked tay hay ka tsəved, siye hay tə həbaw slambah i dərizl i ġərdaf hay ta fətəl ka tsəved.

⁹ Ndo neheye kame i Yesu ta ndo neheye ma dəba ŋgay aye na, ta wuda, tə ġwad: «Zambadakway a Wawa i Davit! Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweye ta məzele i Bəy Maduweŋ aye. Zambadakway a Mbəlom, nenġeye nakə mə mbəlom aye!»

¹⁰ Ahəl nakə Yesu a ndisl a Zerozelem aye na, a gatay a ndo neheye ma wuzlahġəma aye wadəŋ wadəŋ. Ta tsətsah, tə ġwad: «Ndo nakay na, way?»

¹¹ Ndo hay ta mbədatay faya: «Yesu, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom, nenġeye ndo i Nazaret ka dala i Galile.»

Yesu mə gay i mədəslay ha ġər a Mbəlom

Markus 11.15-19; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹² Yesu a ndisl a Zerozelem na, a ye a dalamətagay i gay i mədəslay ha ġər a Mbəlom. A ye naha na, a həhar tay ha ndo masəkəme wu hay ta ndo neheye ta səkəmiye ha wu hay aye. A pay həlay a tabal i ndo mambədə ha suloy, a mbəzl ha təv məndze i ndo masəkəme ha bodobodo hay.†

¹³ Tsa na, a ġwadatay: «Mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na: “Ta zaleye a ġay ga na, gay i maduwule me. Ane tuk na, nəkurom ka tərüm ha lar i məkal hay na, kəkay?‡”»

¹⁴ Guluf hay ta ndo matəra eye hay, ti ye ka təv i Yesu a gay i mədəslay ha ġər a Mbəlom. Yesu a mbəl tay ha.

¹⁵ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə ŋgatay a masuwayaŋ nakə Yesu a ge aye ta mawude i wawa neheye faya ta wudiye mə gay i mədəslay ha ġər a Mbəlom: «Məzlaḅ mâ ndza ka Wawa i Davit» aye na, wu neheye a ndalatay haladzay.

¹⁶ Tə ġwaday a Yesu: «Ka tsəne wu nakə wawa neheye faya ta tsikiye bədaw?»

Yesu a mbədatay faya: «Ayaw, na tsəne. Nəkurom na, ka dzaŋgum bazlam nakə mawatsa eye mə Derewel aye dāda təbədəw? “A saka nakə wawa hay ada ta wawa neheye faya ta siye wah mba aye tā zambadaka.S”»

¹⁷ Tsa na, a ġər tay ha, a yaw abəra ma wuzlahġəma, a ye a Betani, a həna mə dəma.

Gurov mawa eye bay

Markus 11.12-14,20-24

¹⁸ Tədə eye pərik i mekedə, ahəl nakə faya ma maweye a wuzlahġəma aye na, may a wur faya.

¹⁹ A ŋgatay a gurov ka tsakay i tsəved. A ye a bəzay i dərizl i ġərdaf niye. Ane tuk na, a ŋgatay na, a slambah dəkdək, mawa eye bay. A ġwaday a gurov niye: «Ka wiye hohway dāda sa bay.» Kwayaŋŋa gurov niye a kula.

* **21:5** Zəba ma Zakari 9.9. † **21:12** Yahuda hay ti yaw ma ġəma mekeləŋ eye mata mədə ha suloy tay. Ma dəba eye, ta sliye masəkəme ġəna wu hərwi kule ada məvələ dala i dzaŋgal i gay mədəslay ġər a Mbəlom. ‡ **21:13** Zəba ma Ezay 56.7 ada Zeremi 7.11. § **21:16** Dəmes hay 8.3.

²⁰ Gawla ngay hay tɛ ngatay andza niye, a gatay masuwayan. Tɛ gwadaya a Yesu: «Gurov nakay a kula kwayanɲa tsa na, kəkay?»

²¹ Yesu a gwadatay: «Neɲ faya na tsikakumeye: Sərum ha na, tadə ka dzalum ha ka neɲ ada ka gum hay mɛdzal gər kurom gərən gərən bay na, ka slumeye faya mɛge wu nakə na gay a gurov nakay aye. Kwa a mahamba, ka slumeye mɛgwaday: “Lətse abərə kanan, ta kal ha bo a bəlay”, ada ma giye bo.

²² Tadə ka dzalum ha ka neɲ tɛ dərev kurom peteh na, ka hutumeye wu nakə ka tsətsahumeye tɛ maɖuwule me a Mbəlom aye tebiye.»

Maa vələy gədan a Yesu na, way?

Markus 11.27-33; Luka 20.1-18

²³ Yesu a ye, a fələkwa a gay i mɛɖəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha a dazlay a matətikatay. Ahəl nakə faya ma tətikiye na, bagwar hay i ndo neheye tɛ vələway wu a Mbəlom aye ta madugula i Yahuda hay, ti ye naha ka tɛv ngay. Ta tsətsah faya, tɛ gwaday: «Ka ge wu neheye na, ta gədan waray? Maa vələka gədan aye na, way?»

²⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Neɲ dərma na tsətsahiye fakuma matsətsehe nate, tadə ka mbəɖumenew faya na, na ge wu neheye ta gədan waray na, na tsikakumeye.

²⁵ Maa slər ha Yuhana madzəhuɓe ndo a yam na, way? Mbəlom tsukudu, ndo hay daw?»

Tɛ ma ha ka bo bazlam mɛ walan tay, tɛ gwad: «Ka mbəɖakweye faya na, kəkay? Tadə ka gwadəkway, maa slər ha Mbəlom, Yesu ma gwadəkweye: “Ka dzalum ha bay na, kemey?»

²⁶ Ane tuk na, tadə ka gwadəkway, maa slər wu Yuhana na, ndo hay, dzədzarakwa ta ndo hay hərwi ndo hay tebiye ta dzala ha Yuhana nengeye ndo mɛde ha bazlam i Mbəlom.»

²⁷ Hərwi niye ta mbəday faya a Yesu, tɛ gwaday: «Nəmaa sər bay.»

Yesu a gwadatay: «Neɲ bəbay na ge wu neheye ta gədan i way na, na tsikakumeye bay.»

Dzeke i wawa hay sulo

²⁸ Yesu a gwad sa: «Ka dzalum ka dzeke nakay na, kəkay? Ndoweye andaya wawa ngay hay sulo. A gwaday a wawa makurre eye: “Wawa ga, do bəgom ta ge məsler ma guvah.”

²⁹ Wawa ngay a mbəday faya, a gwaday: “Na diye bay.” Məndze tsekwen na, a dzala ha ka bazlam ngay niye, a ye a guvah.

³⁰ Bəba a ye ka tɛv i wawa masulo eye a tsikay andza niye sa. Wawa ngay a mbəday faya, a gwaday: “Bəba ga, na diye.” Ane tuk na, ki ye bay.

³¹ Mɛ walan i wawa neheye sulo aye, maa ge wu nakə a say a bəba ngay aye na, waray?»

Ta mbəday faya, tɛ gwaday: «Wawa makurre eye.»

Yesu a gwadatay: «Neɲ faya na tsikakumeye, sərum ha ndo matsekele dzanɲal hay ta ngwas neheye tɛ gawa madama aye ta lahakumeye a Bəy i Mbəlom.

³² Yuhana madzəhuɓe ndo a yam ki yaw kə ɖakum ha tsəved dedek eye. Ka dzalum ha faya bay. Duh ndo matsekele dzanɲal ta ngwas neheye tɛ gawa madama aye ta dzala ha faya. Kwa ka ngatumay bəbay na, ka mbəɖum ha mɛdzal gər kurom hərwi mɛdzele ha faya bay.»

Dzeke i ndo neheye ta səkəm guvah hərwi məfate aye

Markus 12.1-12; Luka 20.9-19

³³ Tsənum dzeke mekelenj eye sa: «Ndoweje andaya a dəs guvah. A zəv a dəma dərizl i gərdaf haladzay. Dərizl i gərdaf niye hay na, tə wa hohway. A lawara na ta zled, a njar a dəma təgwad* hərwi maditse a dəma hohway ada a dəzl a dəma gay i matsəpe wu bagwar eye. Ma dəba eye a səkəmatay ha a ndo hay hərwi məve nəte. Tsa na, a ye a gəma mekelenj eye dərənj.

³⁴ «Həlay i manğəle hohway i gərdaf nğay niye hay a sla na, a slər ndo i məsler nğay hay ka təv i ndo neheye ta səkəm guvah nğay aye hərwi ada tə vəlayaw hohway i gərdaf nğay hay.

³⁵ Ane tuk na, ndo niye hay, tə nğatay na, tə gəs makurre eye tə ndaəa na lele. Tə gəs masulo eye, tə kəd na mədahanj eye ada tə kəd mamahkar eye tə kwar.

³⁶ Ndo i guvah a slər ndo i məsler mekelenj eye hay, nəteye haladzay ta ze neheye kurre aye. Ane tuk na, ndo niye hay tə ge tay andza neheye kurre eye.

³⁷ Ka mandəve nğay eye na, a slər wawa nğay. A dzala, a gwad: “Wawa ga na, ta rəhay ha gər, ta geje wuray bay.”

³⁸ Ane tuk na, ndo niye hay, tə nğatay a wawa i ndo i guvah na, tə gwad mə walanj tay: “Ananj magedze nğay nakə ma ta ndiye na guvah nğay aye, ki yaw! Takwa, kədəkwa na ada guvah nakay ma mətsakweye a nəkway!”

³⁹ Ti ye tə gəs wawa niye, ti ye ha dərənj ta guvah. Ti ye naha, tə kəd na.»

⁴⁰ Yesu a tsətsah fataya a gwadatay: «Ndo i guvah ki yaw na, ma giye tay ha ndo neheye na, kəkay?»

⁴¹ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Ma kədiye ndo məkədə ndo niye hay abəra mə dəma, ma sakatay naha bay tebiye. Ma həliye a dəma ndo mekelenj eye hay ada ta vəleye hohway i gərdaf nğay hay a həlay nakə kə nah aye.»

⁴² Tsa na, Yesu a gwadatay: «Dadə ka dzanğum wu nakə tə watsa a Derewel i Mbəlom aye təbədəw? A gwad:

“Kwar nakə ndo mədəzle gay hay tə kal ha aye na,

matəra kwar lele eye a ze siye i kwar hay na, nəngeye dūh.

Maa gwad kwar niye matəra kwar nakə lele eye hərwi mədəzle gay na, Mbəlom.

Niye na, məsler i Mbəlom hərwi kway.†»

⁴³ Yesu a gwadatay sa: «Nəj faya na tsikakumeye, nəkurom na, ta zliye fakuma abəra Bəy i Mbəlom ta vəlay ha a ndo mekelenj eye hay neheye faya ta giye wu nakə a say aye.

⁴⁴ Kwa way kə dəd ka kwar niye na, ma toliye. Ada kwar niye kə dəd ka ndoweje na, ma ləgəriye na kərdik kərdik andza merebək.»

⁴⁵ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta Farisa hay tə tsəne dzeke i Yesu niye hay na, tə sar a tsik ka nəteye.

⁴⁶ Ta pəla tsəved məgəse na. Ane tuk na, ta dzədzaratay a ndo hay hərwi ndo hay tə dzala Yesu na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom.

22

Dzeke i magurlom i məzle dahəlay

Luka 14.15-24

¹ Yesu a tsikatay dzeke mekelenj eye sa, a gwadatay:

² «Bəy i Mbəlom a ndzakit bo na, ananj andza nakay. Bəy a ge magurlom i məbəzləme gər i dahəlay i wawa nğay.

* **21:33** Təv maditse na, tə njar təv andza təgwad hərwi maditse hohway. † **21:42** Dəmes hay 118.22-23.

³ A slər gawla ŋgay hay, tã ye tã zalatayaw a ndo hay tã yaw tã nda daf i mabəzləme gər i dahəlay. Ane tuk na, ndo neheye tə zalatay aye na, ta kərah mede.

⁴ A slər gawla ŋgay mekeleŋ eye hay sa. A gwadətay: “Dum, gwadumatay a ndo neheye na zalatay aye na, tã yaw. Na da wu mənday anake, na kəd gəsəŋ i sla ga hay ta neheye magəla eye hay lele aye na kəd, wu hay maləva bo eye tsiy. Dumara a mənde daf i mabəzləme gər i dahəlay.”

⁵ Ane tuk na, ndo neheye tə zalatay aye na, ta pa zləm ka bazlam tay niye bay. Ti ye ka məge məsler tay hay. Ndo neŋged a ye a guvah, ndo mekeleŋ eye a ye masəkəme ha wu ŋgay hay.

⁶ Ndo siye hay tə gəs tay hay gawla i ndo niye, tə gatay dəretsətseh, tə kəd tay ha mədahaŋ eye hay.

⁷ «Bəy niye a tsəne andza niye na, a ndalay. A slər sidzew hay, ti ye ka mabəbazl tay ada tə mədzay ako a gəma tay.

⁸ Tsa na, a gwadətay a ndo i məsler ŋgay hay: “Daf i mabəzləme gər i dahəlay mada eye haladzay, ane tuk na, ndo neheye na zalatay aye na, ta sla mənde bay.

⁹ Hərwi niye, dum ka tsəved bagwar eye hay, zalumatayaw a ndo neheye ka ndzumatay a gər aye, tã yaw ka mənde daf.”

¹⁰ Ndo i məsler ŋgay hay ti ye. Ti ye naha tə hayay gər a ndo neheye tə ndzatay a gər aye tebiye, ndo ŋwalak eye hay ta ndo neheye ŋwalak eye bay aye. Gay i magurlom a rah ta ndo hay.

¹¹ «Bəy a fələkwa a gay hərwi mazəbe ka ndo neheye a zalatay aye tuk. A ye naha a ŋgatay a ndo nətə peteked i magurlom i mabəzləme gər i dahəlay andaya faya bay.

¹² A gwadətay: “Dzam ga, peteked i magurlom i mabəzləme gər i dahəlay andaya fakaya bay sa na, ka fələkwwə kanan ma kəkay?” Ane tuk na, ndo niye ka mbəday faya bay.

¹³ Tsa na, bəy a gwadətay a ndo i məsler ŋgay hay: “Dum naha, dzawumay na həlay tə sik, kalum ha abəra a ləvoŋ. Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpədə zler eye.*”

¹⁴ Andza niye, Yesu a gwad: «Ndo hay haladzay mazala eye hay, ane tuk na, ndo neheye tə pala tay ha aye na, nətəye haladzay bay.»

Məvələ dzəŋgal a bəy i Roma

Markus 12.13-17; Luka 20.20-26

¹⁵ Farisa hay ti ye, tə haya gər. Tə ma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay hərwi məpələ tsəved ma kəkay nakə ta həliye suwat abəra ka Yesu tə matsətsehe faya abəra bazlam aye.

¹⁶ Ta ndəv ha məhay gər na, tə slər siye i ndo hay mə walaŋ i gawla tay hay ta siye i ndo i Herod ka təv i Yesu. Ti ye naha, tə gwadətay: «Miter, nəmaa sər ha nəkar, ka tsik na, dedek. Nəkar faya ka tətikateye a ndo hay dedek ka mede nakə a say a Mbəlom aye. Ka dzədzaray a wu nakə ndo hay ta dzaliye təbey ada ka ŋgəna tay ha ka bo bəra ndo hay təbey.

¹⁷ Hərwi niye, tsikamay wu nakə ka dzala faya aye: Bazlam kway məpala eye kə vəl tsəved məvələ dzəŋgal a bəy i Roma tsukuđu kə vəl tsəved məvələ bay daw?»

¹⁸ Ane tuk na, Yesu a sər tay naha ka mədzal gər tay nakə ŋwalak eye bay aye. A gwadətay: «A nəkurom ndo i bəbərək hay, ka həluməye fagaya abəra suwat na, hərwi mey?»

* 22:13 Zəba mə Mata 8.12.

19 Ehey bəzumen̄ ha suloy nakə tə vəlawa dzaŋgal eye təday.» Tə zlayaw kwar suloy nətə, tə vəlay.

20 Tsa na, Yesu a gwadatay: «Mandəkkit bo nakay ta məzele nakay faya na, i way?»

21 Ta mbəday faya, tə gwaday: «I bəy i Roma.»

Yesu a gwadatay: «Aya! Wu i bəy i Roma na, vəlumay ha a bəy i Roma ŋway. Wu i Mbəlom na, vəlumay ha a Mbəlom ŋway.»

22 Tə tsəne andza niye na, a matay ha hərḅaḅəkka. Tə gər ha Yesu, ti ye wu tay.

Matsətsehe ka gər i mələtsew i mədahaŋ hay abəra ma bəd

Markus 12.18-27; Luka 20.27-40

23 Pat eye niye, Saduke hay ti ye ka təv i Yesu. Azlakwa bay Saduke hay na, nətəye tə dzala ha tə gwad: «Ka mət na, mələtsew abəra ma mədahaŋ andaya sa bay.» Ta tsətsah ka Yesu, tə gwaday:

24 «Miter, Musa a gwad: “Tadə ndoweje a mət ze məwe wawa na, malamar ŋgay mâ zla madakway i ŋwas niye. Ma zliye na, hərwi ada hulfe i ndo niye a mət aye mâ dze bay.”[†]”

25 Ndo hay andaya nətəye tasəla ta malamar hay. Malamar tay makurre eye a zla dahəlay. A mət ze məwe wawa hay, malamar ŋgay masulo eye a zla ŋwas niye.

26 Malamar ŋgay masulo eye a mət ze məwe wawa dərma. Malamar tay mamahkar a ge andza niye, nətəye niye tasəla tebiye tə mət ze məwe wawa.

27 Nətəye tebiye tə mət na, ŋwas a mət dərma.

28 Ada pat nakə mədahaŋ hay ta lətseweje abəra ma mədahaŋ aye na, ŋwas niye ma təriye na, i way? Hərwi nətəye tebiye ta zla ŋwas niye.»

29 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Faya ka vumay gər a bo kurom hərwi ka sərūm wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye bay ada ka sərūm gədaŋ i Mbəlom bay.

30 Andza niye, ahəl nakə ta lətseweje abəra ma mədahaŋ aye na, hasləka hay ta ŋwas hay ta zliye bo sa bay. Ane tuk na, ta ndziye na, andza gawla i Mbəlom neheje mə mbəlom aye.

31 Ka bazlam i mələtsew abəra ma mədahaŋ na, dāda ka dzaŋgum wu nakə Mbəlom a tsikakum mə Derewel ŋgay aye təbədew? A gwad:

32 “Ner̄ na, Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak, Mbəlom i Zakob.[‡]” Mbəlom na, neŋgeje Mbəlom i mədahaŋ hay bay, neŋgeje Mbəlom i ndo neheje ta ndziye huya ta sifa aye.»

33 Ndo neheje tebiye tə tsəne matətike ŋgay niye a tətikatay aye na, a gatay hərḅaḅəkka.

Bazlam mapala eye naka a ze siye hay aye

Markus 12.28-34; Luka 10.25-28

34 Farisa hay tə tsəne Yesu a sla ka Saduke hay tə bazlam na, tə haya gər.

35 Ndo nətə mə walaŋ tay na, neŋgeje ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, a ye ka təv i Yesu, a say məhəle faya abəra suwat. A tsətsah ka Yesu, a gwaday:

36 «Miter, mə walaŋ i bazlam i Mbəlom mapala eye hay, bagwar eye na, waray?»

† 22:24 Zəba ma Madazlay i wu hay 38.8; Bazlam mapala eye masulo eye 25.5-6. ‡ 22:32 Madayaw abəra ma Ezipt 3.6, 15, 16.

37 Yesu a mbəday faya, a gwaday: «“Wuḍa Bəy Maduweŋ Mbəlom yak tə dərev yak tebiye, ta məsəfəre yak tebiye, ada tə metsehe yak tebiye.Š”

38 Bazlam mapala eye bagwar eye ada nakə ŋwalak eye a ze siye hay aye na, anan.

39 Bazlam mapala eye nakə a ze siye hay aye andza makurre eye anan: “Wuḍa ndo i maged yak andza ka wuḍa na gər yak.*”

40 Bazlam i Musa mapala eye tebiye ada matətike i ndo mæde ha bazlam i Mbəlom tebiye a dzapa a huḍ i bazlam neheye mapala eye sulo aye.»

Kəriste ta Davit

Markus 12.35-37; Luka 20.41-44

41 Yesu a tsətsah bazlam ka Farisa neheye mahaya gər aye, a gwadatay:

42 «Ka dzalum ka Kəriste na, kəkay? Neŋgeye wawa i way?»

Tə gwaday: «Neŋgeye Wawa i Davit.»

43 Yesu a gwadatay: «Ada ma kəkay Davit a ma ha bazlam i Məsəfəre Tsədanŋa eye nakə a tsik ahəl niye, a zalay “Bəy Maduweŋ ga” aye daw? Hərwi Davit a gwad:

44 “Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwaday a Bəy Maduweŋ ga na:

Dara ndza tə həlay i mənday ga

hus a pat nakə neŋ, na piye tay ha ndo mæne dəre hay a huḍ i sik yak aye.†”

45 «Tadə Davit kə zalay a Kəriste “Bəy Maduweŋ” tuk na, ada Kəriste neŋgeye wawa i Davit na, ma kəkay?»

46 Mə walaŋ i Farisa niye hay ndəray kwa nəte ka mbəday ka bazlam ŋgay niye bay. A dazlay pat eye niye, kwa way a dzadzar matsətsehe faya matsətsehe neheye kəriye.

23

Yesu a matay ha mənese a bəy i Yahuda hay

Markus 12.38-39; Luka 11.43,46, 20.45-46

1 Ma dəba eye na, Yesu a gwadatay a ndo hay mahaya gər eye haladzay ta gawla ŋgay hay:

2 «Ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay məsler tay na, mədatay ha bazlam i Musa mapala eye a ndo hay.

3 Rəhumatay ha gər ada gum wu neheye tebiye faya ta tsikakumeye. Ane tuk na, kə gum andza nəteye bay, hərwi faya ta giye wu nakə faya ta tsikiye bay.

4 Nəteye faya ta hayeye gər a wu neheye tə mba a zla bo bay, faya ta piye ka gər i ndo hay. Ane tuk na, bo tay eye kwa məlamay ta wur həlay, ta kərah madzəne ndo hay.

5 «Məsler tay faya ta giye na, hərwi ada ndo hay tə zəba fataya, tə gwad nəteye ŋwalak eye hay. Mahodok neheye tə mbəkwwa ada tə ɓarawa ka bo aye na, bagwar aye hay. Ta səkahawa ha me i peteked tay ta zəbol.*

6 Ma təv nakə ndo hay tə haya gər ka mənde wu mənday aye na, ta wuḍa mändze ka təv nakə ŋwalak eye ada mə gay i maḍuwule me, ta ndziye na, ka təv nakə ndo hay ta ŋgatateye aye.

7 A satay ndo hay tə tsikatay me mə walaŋ i ndo hay haladzay ada tə zalatay “Miter” hay.

Š 22:37 Bazlam mapala eye masulo eye 6.5. * 22:39 Levitik 19.18. † 22:44 Dəmes hay 110.1.

* 23:5 Yahuda hay tə mbəkwwa mahodok, tə pawa a dəma təv mədzeŋge hay mə Derewel i Mbəlom. Tə ɓarawa ka da'ar, ka həlay i gula. Tə mawa ahaya bazlam i Mbəlom mapala a gər na, andza niye.

8 «Ane tuk na, nakurom na, ndaray mâ zalakum ndo “Miter” hay tɔbey. Hərwi, Miter kurom na, nate tsa. Nakurom tebiye na, ta malamər hay.

9 Kâ zalumay a ndaray ka mändzibərə nakay “Bəba” bay. Hərwi Bəba kurom na, nate, neŋgeye mə mbəlom.

10 Kâ pəlum tã zalakum “bagwar may hay” bay. Hərwi bagwar kurom na, Kərıste nate tsa.

11 Ndo nakə bagwar eye mə walaŋ kurom aye na, mâ tərã ndo i məsler kurom.

12 Kwa way kə say matərə bagwar eye kame i ndo hay na, Mbəlom ma tərıye ha wawa eye düh. Kwa way ka tərã ha gər ŋgay wawa eye na, Mbəlom ma tərıye ha bagwar eye düh.»

Dəretsətseh ka ndo mədzaŋgawa

bazlam i Musa mapala eye ta Farisa hay

Markus 12.40; Luka 11.39-42,44,47-52, 20.47

13 «A nakurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nakurom na, ndo i bəbərək hay, dəretsətseh ka gər kurom hərwi faya ka dərəzlumatay na tsəved mede a Bəy i Mbəlom a ndo hay. Bo kurom eye a sakum mede bay ada ndo neheye a satay mede aye, a sakum məgərə tay ha tã ye bay.

[
14 «A nakurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nakurom na, ndo i bəbərək hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi faya ka buwumeye wu abərə ka madakway i ŋgwas hay. Ka dūwulawum me wədvədvə hərwi ada ndo hay tã gwad nakurom ndo ŋgwalak eye hay. Hərwi niye, ta gakumeye sariya kurom na, ma ziye siye i ndo hay, ta sakakumeye naha bay.]

15 «A nakurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nakurom na, ndo i bəbərək hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi faya ka həhalumeye ka dala ada ka bəlay hərwi ada ndo hay tã pakum bəzay. Ka hutum ndo nate na, ka tərume ye ndo nakə ma hutıye sariya i Mbəlom ma ziye kurom madzəga sulo aye.

16 «A nakurom neheye ka tərüm andza guluf hay faya ka lakumeye tay ha ndo hay aye, dəretsətseh ka gər kurom. Faya ka gwadumeye: “Tadə ndoweye kə mbada tə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, andza kə mbada bay, a tsik bazlam mətsıke tsa. Ane tuk na, tadə ndoweye kə mbada ta gura i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, kutoŋ ma giye wu nakə a mbada ha aye.”

17 A nakurom ndo i matərakahay hay, nakurom guluf eye hay. Wu nakə ŋgwalak eye düh na, mey? Gura tsukudu gay i mədəslay ha gər a Mbəlom nakə ma tərıye ha gura tsadənna eye daw?

18 Faya ka gwadumeye sa: “Tadə ndoweye kə mbada ta təv məvəlay wu a Mbəlom na, andza kə mbada bay, a tsik bazlam mətsıke tsa. Ane tuk na, kə mbada tə wu nakə tə vəlay a Mbəlom mapala eye ka təv məvəlay wu a Mbəlom aye na, kutoŋ ma giye wu nakə a mbada ha aye.”

19 Nakurom na, guluf eye hay, ŋgwalak eye düh na, mey? Wu nakə tə vəlay a Mbəlom aye tsukudu, kəgəbay təv məvəlay wu a Mbəlom nakə ma tərıye ha tsadənna wu nakə tə vəlay kərıye a Mbəlom aye daw?

20 Hərwi niye, ndoweye kə mbada ta təv məvəlay wu a Mbəlom na, a mbada ta təv məvəlay wu a Mbəlom ada tə wu neheye faya aye tebiye.

21 Ndowneye kə mbada tə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, a mbada ta gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ta Mbəlom nakə mandza eye mə dəma aye.

22 Ndowneeye kə mbəda ta magərmbəlom na, a mbəda ta təv məndze i Mbəlom ada ta ndo nakə mandza eye mə dəma aye.

23 «A nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nəkurom na, bəbək eye hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi ka hayumay gər a slambah i ala kurom hay tebiye na, mə kuro na, ka zlawum nəte ka vəlawumay a Mbəlom. Ada ka gərüm ha mäge wu ŋwalak eye mə bazlam i Mbəlom mapala eye duh na, kəkay? Andza məgwede mäge wu nakə a ye ka bo mäge aye, mäge wu ŋwalak eye a ndo hay, məpe mədzał gər ka Mbəlom. Anaŋ wu nakə a ye ka bo mäge aye, ze məgər ha siye bay.

24 Nəkurom ka tərüm na, andza guluf neheye faya ta lakiye tay ha ndo hay aye. Faya ka palumeye madzendzew hay abəra ma yam kurom nakə faya ka sum aye, ane tuk na, ka gərüm ha a dəma zlgweme.

25 «A nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nəkurom na, bəbək eye hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi nəkurom faya ka tsakadumeye dəba i gəsiyem ta dəba i səra lele. Ane tuk na, huđ eye maraha eye tə wu neheye ka kəlum aye ada tə wu nakə a say a bor i bo kurom aye.

26 A nəkurom Farisa neheye ka tərüm andza guluf hay aye, tsakadum na huđ i gəsiyem kurom təday ada dəba eye bəbay ma zəbiye lele dərmak.

27 «A nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nəkurom bəbək eye hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi nəkurom ka ndzəkutum bo na, tsəvay neheye ta lambad tay ha dəba eye lele, a zəba kudəkudək. Tə le ka dərə mazəbe fataya haladzay. Ane tuk na, mə huđ eye na, maraha eye ta mətəsł i mədahaŋ hay ada tə wu neheye maza eye tebiye.

28 Nəkurom na, andza niye dərmak. Ka dərə i ndo hay na, ka gwadum nəkurom ndo i dedək hay. Ane tuk na, mə dərəv kurom na, nəkurom maraha eye ta bəbək ada ta mənese.

29 «A nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay, nəkurom na, bəbək eye hay. Dəretsətseh ka gər kurom hərwi faya ka dəzlumeye tsəvay i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay, ada faya ka lambadumeye tsəvay i ndo neheye tə pay bəzay a Mbəlom ta dedək aye.

30 Ada ka gwadum: “Tadə nəmaa ge andaya a həlay i bəba tətə may neheye tə kədawa ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay aye na, nəmaa dzapiye ta nəteye hərwi məkədə tay ha bay.”

31 Andza niye, bo kurom eye tə gər kurom ka sərüm ha nəkurom wawa i ndo neheye tə kəd tay ha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay aye.

32 Lele, ndədikum ka məsler i bəba tətə kurom huya!

33 «Nəkurom na, dədə hay, wawa i palas hay! Ka slumeye mətəme abəra ka sariya i ako nakə ma mbatiye bay aye na, kəkay?

34 Hərwi niye, tsənum lele: Na slarakumeye naha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay, ndo neheye ta tsah aye, ndo neheye ta tətikakumeye. Ka kədumeye tay ha siye hay, ka darumeye tay ha siye ha ka mayako mazzləmbada eye, siye ka ndađumeye tay ha ta mandalađa mə gay i mađuwule me kurom hay ada siye ka həharumeye tay ha ka gəma ka gəma.

35 Andza niye, ndo neheye ka kədum tay ahəl niye kariye ta ge mənese bay aye na, mənese eye ma dədiye na, ka gər kurom. A dazlay ka Abel ndo məpay naha faya a Mbəlom hus ka Zakari wawa i Baraki nakə ka kədum mə waləŋ i təv məvalay wu a Mbəlom ta təv nakə tsədaŋŋa eye.

36 Neŋ faya na gwađakumeye: Sərüm ha na, wu neheye tə ge ahəl niye tebiye na, sariya i Mbəlom ma dədiye ka ndo neheye anəke aye.»

*Yesu a tuwa Zerozelem**Luka 13.34-35*

³⁷ Yesu a dazlay mätuwe Zerozelem. A gwad: «Näkurom ndo i Zerozelem hay, näkurom ndo i Zerozelem hay. Näkurom neheye ka bəbazlum tay ha ndo mädə ha bazlam i Mbəlom hay ada ka kädum tay ha ndo neheye Mbəlom a slarakum naha aye tə kwar. Sik nday nakə a seŋ məhayakum gər ka təv ga andza mandzekwer nakə ma hayatay gər a wawa ŋgay hay a hud i gwezleviyek ŋgay aye. Ane tuk na, ka wudum bay!

³⁸ Hərwi niye, gay kurom ma təriye rəgay.

³⁹ Andza niye, neŋ faya na gwadəkumeye: Ma dazleye anəke ka ŋgatumeŋeye sa bay hus ahəl nakə ka gwadumeye: “Mbəlom mā pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweye tə məzele i Bəy Maduweŋ aye!”»

24*Yesu a da ha ta mbəzliye ha gay i mädəslay ha gər a Mbəlom**Markus 13.1-2; Luka 21.5-6*

¹ Yesu a ndohwaw abara mə gay i mädəslay ha gər a Mbəlom. Ahəl nakə faya ma diye ŋgway aye na, gawla ŋgay hay ti ye naha ka təv ŋgay hərwi a satay mädəy ha ta dəzl gay i mädəslay ha gər a Mbəlom ada siye i gay hay na, kəkay.

² Yesu neŋgeye a gwadətay: «Faya ka ŋgatumeye a wu neheye tebiye na gwad ba? Sərum ha kame na, ka ŋgatumeye a kwar kwa nətə ka gər i kwar ŋged bay. Ta mbəzliye ha hele hele.»

*Ŋgodgor i mandəve i mändzibəra**Markus 13.3-13; Luka 21.7-19*

³ Yesu a ye, a tsal a Mahəmba i Tetädəz. Ahəl nakə neŋgeye mandza eye na, gawla ŋgay hay ti ye ka təv ŋgay mahətəye, ti ye ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Tsikamay, wu neheye ta ta giye bo na, kədəy? Ada ŋgodgor waray nakə ma diye ha mazlambar ka maweye ada mändzibəra mazlambar ma ndəviye aye?»

⁴ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Gum metsehe! Ndəray mā səpat kurom bay.

⁵ Hərwi ndo hay haladzay ta deyeweye ta məzele ga. Kwa way ma gwadiye: “Neŋ na, Kəriste!” Ada ta səpatiye ndo hay haladzay.

⁶ Ka tsənum ndo hay faya ta giye vərəm bəse tə näkurom kwa neheye dəreŋ tə näkurom aye na, kə dzədzarum bay. Hərwi wu neheye na, kuton ta ndisleweye. Ane tuk na, mandəve i mändzibəra zuk bay.

⁷ Slala ŋged ta giye vərəm ta slala neŋged, bəy ta bəy ta giye vərəm. Mandərzlan ma giye, dala ma bəliye ma gəma hay wal wal.

⁸ Wu neheye tebiye ta giye bo na, andza məwe wawa nakə a dazlay a ŋgwas aye.»

Wu nakə ma ndzateye a gər a gawla i Yesu hay aye

⁹ «Ma dəba eye na, ndo hay ta gəsiye kurom hərwi ada tə gəkum dəretsətseh, ta kədiye kurom. Slala i ndo hay tebiye ta nakumeye dəre hərwi ga.

¹⁰ A həlay niye na, ndo hay haladzay ta gəriye ha məpe mädzal gər abəra ka neŋ. Ta həliye ka bo me ada ta niye a bo dəre mə walaŋ tay nətə nətə.

¹¹ Ndo neheye tə gwad nətəye ndo mädə ha bazlam i Mbəlom aye haladzay ta deyeweye. Ta səpatiye ndo hay haladzay.

¹² Mənese ma səkahiye haladzay. Hərwi niye, mawudə bo i ndo hay haladzay ma nəkidiyə.

¹³ Ane tuk na, ndoweye kə səmay naha hus ka mandəve aye na, Mbəlom ma təmiye ha.

¹⁴ Ta diye ha Labara Nḡwalak eye i Bəy i Mbəlom a ndo i mändzibəra hay tebiye hərwi ada ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye tã tsəne. Tsa na, mändzibəra ma ndəviye.»

Ta mbəzliye ha Zerozelem

Markus 13.14-23; Luka 17.23-24,37, 21.20-24

¹⁵ Yesu a gwadatay: «Ka nḡgatumeye a wuray maga zluwer eye andza mazəlatonḡo, ma lətsiye a təv nakə tsədanḡa eye, andza nakə Daniyel* ndo madə ha bazlam i Mbəlom kə tsik faya. (Ndowneye kə dzanḡa na, mã tsəne lele.)

¹⁶ Ndo neheye ka dala i Yahuda aye, ta nḡgatay a wu niye na, tã hway a mahamba hay.

¹⁷ Ndo nakə nenḡgeye ka gər i gay aye na, mã mbəzlaw ka dala hərwi mede mähəlaw wu nḡgay hay abəra mə gay nḡgay bay.

¹⁸ Ndo nakə nenḡgeye ma guvah aye na, mã mbəda gər a mətəgay nḡgay məzlaw peteked nḡgay bay.

¹⁹ Pat eye niye na, dəretsətseh wene wene eye na, ka gər i nḡwas neheye tə bo sulo aye ada ka nḡwas neheye faya ta vələteye wah a wawa tay hay aye!

²⁰ Duwulumay me a Mbəlom hərwi mahway nakə ka hwayumeye mã ge a həlay i mətəsl bay kəgəbay pat i mazəzukw bo bay.

²¹ Andza niye, a həlay niye na, ndo hay ta siye dəretsətseh haladzay. Kwa ahəl nakə Mbəlom a ge mändzibəra aye hus anəke na, dāda ndəray kə sa dəretsətseh andza niye bay ada dāda ma giye bo andza niye sa bay.

²² Tadə Mbəlom mã nəkid ha abəra ka pat i dəretsətseh bay na, ndəray kwa nəte ma təmiye bay. Ane tuk na, a nəkid ha hərwi ndo nḡgay neheye a pala aye.

²³ «Tadə ndəray kə gwadəkum: “Zəbum! Kəriste ananḡ!” kəgəbay “Nenḡgeye atay!” na, kã təmum bazlam nḡgay bay.

²⁴ Andza niye, ndo masəpete ndo hay ta deyeweye. Ta gwadiye nəteye na, ndo mādə ha bazlam i Mbəlom, kəgəbay ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom a slaraweye. Nəteye na, ta giye masuwayanḡ hay ada tə wu neheye ma giye hərbaḡəkkka aye hərwi tadə ma giye bo na, masəpete tay ha ndo neheye Mbəlom a pala aye.

²⁵ Ananḡ, na tsikakum ka bo abəra kurre. Pum a zləm lele.

²⁶ «Tadə ta gwadəkum: “Kəriste ananḡ mə pesl”, kã yum bay, kəgəbay ta gwadəkum: “Nenḡgeye ananḡ manḡaha bo eye kananḡ” na, kã təmum bay.

²⁷ Neḡ Wawa i Ndo, na deyeweye na, andza mawutseḡe i mbəlom nakə ta nḡgateye kwa tə waray aye.

²⁸ Andza niye, təv nakə wu maməta eye mə dəma aye na, magoduk hay ta hayiye gər a dəma.»

Məmwaw i Wawa i Ndo

Markus 13.24-27; Luka 21.25-28

²⁹ «Kwayanḡa dəretsətseh niye hay ta ye abəra mə dəma na, pat ma giye andaya sa bay ada kiye ma dəviye bay. Wurzla hay dərmak ta kutsaweye abəra ka magərmbəlom, ada wu neheye gədanḡ eye ka magərmbəlom aye ta bəliye haladzay.

³⁰ Pat eye niye na, ndo hay ta nḡgateye a wu nakə ma diye ha nenḡgeye faya ma deyeweye aye ka magərmbəlom. Ndo i mändzibəra hay tebiye ta tuwiye

* **24:15** Zəba ma Daniyel 9.27; 11.31; 12.11.

ka bo. Ta ngeteŋeye a neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ma pazlay ta gədan̄ ada ta məzlaḅ eye haladzay.

³¹ Ta fa toloom bagwar eye na, ma sləraweye gawla i Mbəloom hay, ta hayay gər a ndo neheye a pala tay ha aye abəra ka kokway i məndzibəra tebiye kwa ka waray ka waray.»

Dzeke i gurov

Markus 13.28-31; Luka 21.29-33

³² Yesu a gwadatay: «Tsənum dzeke i gurov təday. Ka ŋgatumay a gurov ka dūda na, ka sərūm ha gwaduvay kə ge, mazlambar yam ma piye bədaw?

³³ Andza niye, ka ŋgatumay a wu neheye tebiye ta ndislew na, sərūm ha neŋ Wawa i Ndo mazlambar na deyeweye, neŋ ka maged.

³⁴ Neŋ faya na gwadakumeye: Sərūm ha na, wu nakay tebiye ma giye bo na, ndo neheye anəke aye ta mət zuk bay.

³⁵ Magərmbəloom ta dala ta dziye, bazlam ga na, dāda ma dziye bay.»

Maa sər pat nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəloom nətə ŋgweŋ

Markus 13.32-37; Luka 17.26-30,34-36

³⁶ Yesu a gwadatay sa: «Ma deyeweye pat waray na, ndəray kwa nətə a sər bay. Ada ma deyeweye ahəl waray na, ndəray a sər həlay eye bay sa. Kwa gawla i Mbəloom hay ma mbəloom, kwa neŋ Wawa ŋgay bəbay, nəmaa sər bay. Maa sər pat eye na, Mbəloom Bəba ga nətə ŋgweŋ.

³⁷ Wu nakə a ge bo a həlay i Nuhu aye na, pat nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, ma ta giye bo andza niye dərmak.†

³⁸ Hərwi ahəl nakə yam ka dazlay a məpe zuk bay aye na, ndo hay tə ndayawa wu mənday, tə sawa wu məsay, tə zlawā dahəlay ada tə vəlawā dem tay hay a zal hus a pat nakə Nuhu a fələkwa a kwalalan̄ i yam aye.

³⁹ Ta sər ka bo bay hus a həlay nakə yam a yaw a həl tay ha tebiye. Ahəl nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, ma giye andza niye dərmak.

⁴⁰ «A həlay niye na, ndo hay sulo ma guvah na, ta zliye nətə, ta gəriye ha nenged.

⁴¹ Ŋgwas hay sulo ta ləgəriye na, ta zliye nətə ta gəriye ha nenged.

⁴² Hərwi niye, ndzum na, tsezlezlen̄je bəna ka sərūm pat nakə Bəy Maduweŋ kurom ma maweye bay.

⁴³ «Tsənum wu nakay lele: Ndo i gay m̄a sər həlay nakə məkal ma deyeweye ma kəliye na aye na, ma ndzahəriye bay. Ma ndziye tsezlezlen̄je, ma gəriye ha məkal m̄a fələkwa a gay ŋgay bay.

⁴⁴ Hərwi niye, nəkurom dərmak ləvum bo, hərwi neŋ Wawa i Ndo na maweye ahəl waray na, ka sərūmeye bay.»

Ndo i məsler ŋgwalak eye

Luka 12.41-48

⁴⁵ Yesu a gwadatay: «Ndo i məsler ŋgwalak eye ada ma giye məsler tə metsehe lele eye na, way? Nengeye na, ndo nakə ndo i gay ŋgay a gwadāy “Gatay gər a siye i ndo mäge məsler ga hay. Vəlatay wu mənday tə həlay eye.”

⁴⁶ Məŋgweŋe ka gər i ndo mäge məsler niye tadə ndo i gay ŋgay ki yaw, kə ndzay a gər nengeye faya ma giye məsler andza nakə tə tsikay aye.

⁴⁷ Neŋ faya na gwadakumeye: Sərūm ha na, ndo i gay ŋgay ma gəray ha zlele ŋgay tebiye m̄a ləvay gər.

⁴⁸ «Ane tuk na, tadə ndo mäge məsler niye ŋgwalak eye bay na, ma gwadeye a gər ŋgay: “Ndo i gay ga faya ma gaweye mahonok, ma deyeweye bəse bay”,

† 24:37 Madazlay i wu hay 7.17-23.

⁴⁹ ma piye bo mǎndebe siye i ndo neheye faya ta giye mǎsler dziye. Ma ndiye wu mǎnday ada ma siye wu mǎsay ta ndo mǎkweye hay.

⁵⁰ Ndo i gay ɲgay ma maweye na, ka hǎlay nakǎ faya ma hǎbiye bay aye ada a sǎr bay aye.

⁵¹ Ki yaw na, ma vǎleye dǎretsǎtseh haladzay, ma hǎhariye na ndo i mǎsler niye. Ma kaliye ha a tǎv i ndo i bǎbǎrek hay. Mǎ dǎma na, ta tuwiye tǎ mahǎpǎde zler eye.‡»

25

Dzeke i merehe i dem hay kuro

Luka 12.35-38, 13.25-28

¹ Yesu a gwadatay: «A hǎlay niye na, Bǎy i Mbǎlom ma ndzǎkitiye bo na, tǎ merehe i dem hay kuro. Tǎ hǎl lalam tay hay, ti ye hǎrwi mǎdzǎgǎr tǎ zal i dahǎlay.

² Mǎ walan j i merehe i dem neheye kuro aye, zlam na, matǎrakahan j eye hay, siye hay zlam na, metsehe tay andaya.

³ Merehe i dem neheye zlam matǎrakahan j aye, tǎ hǎl lalam tay na, ta lǎva ha bo tǎ mal bay.

⁴ Merehe i dem neheye zlam metsehe tay andaya aye na, tǎ hǎl lalam tay ada kwa way a lǎva ha bo tǎ mal ma dos.

⁵ Zal i dahǎlay ki yaw bǎse bay. Merehe i dem niye hay tebiye mǎndzehǎre a gatay, tǎ ndzahǎra.

⁶ «Ta magǎrhǎvad na, mawude a tsǎne. “Anan j zal i dahǎlay kǎ ndzew! Lǎtsum ka mbǎlom, dum ta dzum gǎr.”

⁷ Merehe i dem niye hay ta pǎdeke abǎra ka mǎndzehǎre, ta dazlay mǎlǎve bo ta lalam tay hay.

⁸ Merehe i dem neheye matǎrakahan j aye na, ta tsǎtsah mal ka merehe i dem neheye metsehe tay andaya aye, tǎ gwadatay: “Mbǎdumamay mal a lalam may hay tsekwen j tey hǎrwi faya ta mbatiye.”

⁹ Merehe i dem neheye metsehe tay andaya aye, ta mbǎdatay faya, tǎ gwadatay: “A’ay, andaya haladzay ma sliye a nǎmay ada a nǎkurom bay. Hwayum naha bǎse duh ka tǎv i ndo i tsakala, sǎkamumaw.”

¹⁰ Ahǎl nakǎ ti ye masǎkǎmaw mal aye na, zal i dahǎlay a ndislew. Merehe i dem neheye zlam malǎva bo aye na, tǎ fǎlǎkwa ka bo tǎ nenǎgeye a gay i magurlom i mǎzle dahǎlay. A dǎrǎzl a mǎged.

¹¹ Mǎndze zǎrat na, siye i merehe i dem niye hay tǎ maw. Tǎ maw na, tǎ gwad: “Bǎy Maduwen j, Bǎy Maduwen j, hǎndǎkamay abǎra ma mǎged!”

¹² Ane tuk na, zal i dahǎlay a gwadatay: “Nen j faya na gwadakumeye ta dedek, na sǎr kurom bay.”

¹³ Hǎrwi niye, ndzum tsezlezlenǎne bǎna pat eye kwa hǎlay eye na, ka sǎrum bay.»

Dzeke i ndo mǎge mǎsler hay mahkar

Luka 19.11-27

¹⁴ Yesu a gwadatay sa: «Ma giye bo andza ndo i gay nakǎ a say mede a tsekene aye. A zalatay a ndo i mǎsler ɲgay hay, a gǎr ha zlele ɲgay a hǎlay tay.

¹⁵ A vǎlay kwa a way ka gǎdan ɲgay. A vǎlay a ndo ɲged kwar i suloy temerre zlam, a ndo ɲged temerre sulo, a ndo mamahkar eye temerre nǎte. Tsa na, a ye ɲgway.

‡ 24:51 Zǎba ma Mata 8.12 ada dzanǎga wu nakǎ mawatsa eye ka gǎr aye.

16 «Ndo i mäsler nakə tə vəlay kwar i suloy temerre zlam aye na, a ye a mbəda ha həlay kwayanğa. A huta faya kwar i suloy temerre zlam sa.

17 Ndo nakə tə vəlay kwar i suloy temerre sulo aye na, a ge ha andza niye dərma. A huta faya kwar i suloy temerre sulo.

18 Ane tuk na, ndo nakə tə vəlay kwar i suloy temerre nəte aye na, a ye a la bəd, a ngaha na suloy i ndo i gay ngay niye a dəma.

19 «Aza a ndzaw məve tsakway na, ndo i gay i ndo i mäsler niye hay a maw. Tsa na, a say məpesle na suloy ngay nakə a vəlatay aye.

20 Ndo nakə a vəlay kwar i suloy temerre zlam aye, a ye ka təv ngay, a gwaday: “Ndo i gay ga, ka vəleñ na, kwar i suloy temerre zlam. Anañ na huta faya kwar i suloy temerre zlam.”

21 Ndo i gay ngay a gwaday: “Lele haladzay, nəkar na, ndo i ngwalak ada ndo i dedek. Nəkar ndo i dedek kwa mə wu neheye tsekweñ aye, na pakeye wu haladzay a həlay. Dara ngwasama ka bo tə neñ.”

22 Ndo i mäsler nakə a vəlay kwar i suloy temerre sulo aye, a ye naha, a gwaday: “Ndo i gay ga, ka vəleñ kwar i suloy temerre sulo. Anañ na huta faya kwar i suloy temerre sulo.”

23 Ndo i gay ngay a gwaday: “Lele, nəkar na, ndo i ngwalak ada ndo i dedek. Nəkar ndo i dedek kwa mə wu neheye tsekweñ aye, na pakeye wu haladzay a həlay. Dara ngwasama ka bo tə neñ.”

24 Ndo nakə tə vəlay kwar i suloy temerre nəte aye, a ye naha a gwaday: “Ndo i gay ga, na sər ha, nəkar na, ndo makula gər eye. Ka dziye wu nakə ka sləga bay aye, ka hayay gər a wu nakə ka zəv bay aye.

25 Na dzədzar, hərwi niye na ye na ngaha kwar i suloy yak a bəd. Anañ suloy yak.”

26 Ndo i gay ngay a gwaday: “Nəkar na, ndo i mäsler nakə ngwalak eye bay aye ada səe eye. Ka sər na, na dziye wu nakə na sləga bay aye ada na hayay gər a wu nakə na zəv bay aye ba?”

27 Meeneñ na, peñ na suloy a bank. A həlay i məmaw ga na, na həla ahaya suloy ga ta magogoy eye faya.

28 Həlum faya abəra kwar i suloy niye temerre nəte aye. Vəlumay ha faya a ndo nakə kwar i suloy andaya faya gwezem aye.

29 Hərwi ndo nakə wu ngay andaya aye na, ta səkahay ha sa. Ane tuk na, ndo nakə wu ngay andaya bay aye na, kwa tsekweñ eye nakə andaya faya aye na, ta zliye na faya abəra.

30 Gəsüm na ndo nakay ma giye ngama bay aye. Kalum naha abəra a ləvonj. Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpəde zler eye. *”»

Sariya i mandəve i mändzibəra

31 Yesu a gwadatay sa: «Ahəl nakə neñ Wawa i Ndo na deyeweye ma məzla6 ga ta gawla i Mbəlom hay tebiye aye na, na ndziye ka dzañga i bəy ga ta məzla6.

32 Ndo i mändzibəra hay tebiye ta hayiye gər ka təv ga ada na ngəniye ha ka bo abəra ndo hay ta ndo siye hay andza ndo mətsəkure ma ngəniye tay ha təbən hay ta wak hay.

33 Ka ngəna tay ha na, ma piye tay ha təbən hay a diye i həlay i mənday ngay ada ma piye tay ha wak hay a diye i həlay i gula ngay.

* 25:30 Zəba ma Mata 8.12 ada dzañga wu nakə mawatsa eye ka gər aye.

34 «Bəy ma gwadateye a ndo neheye tə həlay i mənday ɲgay aye: “Dumara, nəkurom neheye Mbəlom Bəba ga a pa fakuma ɲgama aye, ka ndzumeye ma bəy ga nakə Mbəlom a ləvakum ha bo kwa ahəl nakə kə ge məndzibəra zuk bay aye.

35 Hərwi ahəl niye, may a wur fagaya na, ka vəlumenj wu mənday, yam a geɲ na, ka vəlumenj yam məsay, neɲ mbəlök eye na, ka təmum ga a gay kurom,

36 peteked andaya fagaya bay na, ka pumenj ka bo peteked, neɲ dəvats eye na, ka gumenj gər, neɲ ma danɲay na, ka yum ka zəbumenjəw dəre.”

37 «Ndo neheye tə gawa wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye na, ta mbədəye faya, ta gwadəye: “Bəy Maduwej, nəmaa ɲgataka may a wur fakaya ada nəmaa vəlaka wu mənday na, kədəy? Yam a gaka ada nəmaa vəlaka yam məsay na, kədəy?”

38 Nəmaa ɲgataka nəkar mbəlök eye ada nəmaa təma kar a gay may na, kədəy? Peteked fakaya bay ada nəmaa paka ka bo peteked na, kədəy?

39 Nəmaa ɲgataka nəkar dəvats eye kəgəbay nəkar ma danɲay ada nəmaa ye mazəbakaw dəre na, kədəy?”

40 «Bəy ma mbədəteye faya, ma gwadəteye: “Neɲ faya na gwadəkumeye, sərum ha, kwa mey ka gumay a ndo wawa eye tsekwej mə walaɲ i malamar ga hay na, ka gum niye na, a neɲ.”

41 Ma dəba eye bəy ma gwadəteye a ndo neheye tə həlay i gula ɲgay aye: “Dum abəra ka təv ga, nəkurom neheye Mbəlom a vəlakum mezeleme aye! Dum a ako nakə ma mbatiye dāda bay Mbəlom a ləvatay ha bo a Fakalaw ta gawla ɲgay hay aye.

42 Hərwi, ahəl nakə may a wur fagaya na, ka vəlumenj wu mənday bay. Yam a geɲ na, ka vəlumenj yam bay,

43 Neɲ mbəlök eye na, ka təmum ga a gay kurom bay, peteked andaya fagaya bay na, ka pumenj ka bo peteked bay, neɲ dəvats eye ada neɲ ma danɲay na, ka gumenj gər bay.”

44 «Nətəye dərmaɲ ta mbədəteye faya, ta gwadəteye: “Nəmaa ɲgataka may a wur fakaya, yam a gaka, nəkar mbəlök eye, dəvats eye kəgəbay ma danɲay nəmaa gaka gər bay na, kədəy?”

45 «Bəy ma mbədəteye faya, ma gwadəteye: “Neɲ faya na gwadəkumeye: Sərum ha na, wu nakə ka slum faya məgay a ndo wawa eye tsekwej mə walaɲ i ndo neheye bay na, ka gumenj a neɲ bay dərmaɲ.”»

46 Yesu a gwadətay: «Nətəye, ta diye ta hutiyə na, dərətsətəh nakə ma ndəviye bay ka tor eye. Ndo neheye tə ge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye na, ta diye a sifa nakə ma ndəviye bay aye.»

26

Ta pəla tsəved məgəse na Yesu

Markus 14.1-2; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53

1 Ahəl nakə Yesu a ndəv ha matətike aye na, a gwadətay a gawla ɲgay hay:

2 «Ka sərum ha magurlom i Pak a zəkaw na, məhəne sulo. Neɲ Wawa i Ndo ta gəsiye ga hərwi ada tā dar ga ka mayako mazləmbada eye.»

3 A həlay niye na, bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ta madugula i Yahuda hay tə haya gər a gay i Kayif, bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom.

4 Tə ma ha ka bo bazlam mə walaɲ tay, a satay məgəse Yesu ta məkal ada məkədə na.

⁵ Ane tuk na, tə gwad: «Kâ gəsakwa na tə magurlom nakay bay bəna, ndo hay ta gəriye kway ha bay.»

Ngwas wuray a mbəda mal ka gər i Yesu

Markus 14.3-9; Yuhana 12.1-8

⁶ Yesu neŋgeye ma gəma i Betani, mə gay i ndo wuray tə zalay Simon. Ndoweye niye a ndzawa na, dāvats i madəgweđe a gaway.

⁷ Ahəl nakə faya ta ndiye wu mənday aye na, ŋgwas wuray a ye naha ka təv i Yesu ta dos mə həlay a le haladzay, maraha eye tə mal nakə a ze huŋŋa tsakala eye haladzay aye. A mbəda mal niye ka gər i Yesu.

⁸ Gawla ŋgay hay tə ŋgatay na, a yatay a gər bay, tə gwad: «A nas ha mal nakay na, hərwi mey?»

⁹ Ngama meeneŋ mâ səkəm ha na, ma hutiyeye ha suloy haladzay ada ma pateye suloy eye a ndo i mətawak hay.»

¹⁰ Yesu a sərətay naha a gər ka bazlam tay niye, a gwadətay: «Ka kwasum-eye gər a ŋgwas nakay na, hərwi mey? Wu nakə a ge hərwi ga aye na, lele haladzay.

¹¹ Ndo i mətawak hay na, nətəye ka təv kurom huya. Ane tuk na, neŋ na, na ndziye tə nəkurom huya bay.

¹² Neŋgeye ka mbəda mal ka bo ga hərwi mələve ha bo i məzle ga a bəf.

¹³ Neŋ faya na gwadakumeye, sərūm ha: Kwa a ŋgay ta diye ha Labara Ngwalak eye nakay ka məndzibəra tebiye na, ta tsikiye ka ŋgwas nakay hərwi wu nakə a ge aye. Ndo hay ta mətsiye ha gər bay.»

Yudas Iskariyot a pəla tsəved məge daf ka Yesu

Markus 14.10-11; Luka 22.3-6

¹⁴ Ndo nətə mə walaŋ i gawla i Yesu hay kuro gər eye sulo, məzele ŋgay Yudas Iskariyot, a ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye.

¹⁵ A ye naha, a gwadətay: «Tadə na pəlakum tsəved məgəse Yesu na, ka vəlumeŋeye mey?» Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom tə paslay kwar i suloy kuro kuro mahkar*, tə vələy.

¹⁶ A dazlay pat eye niye Yudas a pəla həlay nakə lele eye hərwi məge daf ka Yesu aye.

Yesu a ləva ha bo tə dafi Pak

Markus 14.12-16; Luka 22.7-14

¹⁷ Pat makurre i magurlom nakə tə ndayawa wu mənday nakə gəde faya bay aye na, gawla i Yesu hay ti ye ka təv i Yesu, tə gwadətay: «A saka nəmaa daka daf i magurlom i Pak na, ka waray?»

¹⁸ Yesu a gwadətay: «Dum a wuzlahgəma, a gay i ndoweye andaya, gwadumay: “Miter a gwad: Həlay eye i ga kə slaw. Na ndiye daf i Pak ta gawla ga hay na, mə gay yak.”»

¹⁹ Gawla i Yesu hay ti ye tə ge wu nakə Yesu a tsikatay aye. Tə da wu mənday i Pak mə dəma.

Yesu a da ha gawla ŋgay nətə ma giye faya daf

Markus 14.17-21; Luka 22.21-23; Yuhana 13.21-30

²⁰ Huwa a ge na, Yesu ta gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo ti ye tə ndza, ta dazlay a mənde wu mənday.

* 26:15 Zəba ma Zakari 11.12.

²¹ A hələy nakə nəteye faya ta ndiye wu mənday aye na, Yesu a gwadətay: «Nej faya na gwadakumeye: Sərum ha na, ndo nəte mə walañ kurom ma giye fagaya daf.»

²² A ndalatay a gawla ɲgay hay tebiye. Tsa na, ta dazlay matsətsehe faya, nəte ta nəte: «Bəy Maduweñ, neñ daw?»

²³ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Mata ge fagaya daf na, ndo nakə faya nəmaa tələkiye hələy a sərə salamay aye.»

²⁴ Neñ Wawa i Ndo na mətiye andza nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye. Ane tuk na, dəretsətseh ka gər i ndo nakə ma giye daf ka neñ Wawa i Ndo aye. Ndo niye na, ɲgama meeneñ t̄a wa na bay.»

²⁵ Yudas, ndo nakə ma giye daf ka Yesu aye, a tsətsah faya: «Neñ daw, Miter?»

Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Andza nakə ka tsik aye.»

Dafi Bəy Maduweñ

Markus 14.22-26; Luka 22.15-20; 1 Korinje hay 11.23-25

²⁶ Ahəl nakə faya ta ndiye daf aye na, Yesu a zla peñ, a gay naha sisəe a Mbəlom. Ma dəba eye na, a ɲgəna ha peñ niye, a vəlatay a gawla ɲgay hay, a gwadətay: «Zlum, ndayum. Nakay na, bo ga.»

²⁷ Ma dəba eye a zla gəvət, a gay naha sisəe a Mbəlom. Ma dəba eye a vəlatay, a gwadətay: «Sum nəkurom tebiye.»

²⁸ Nakay na, bambaz ga nakə Mbəlom ma bəriye dzam ta ndo hay aye. Ta mbədiye ha na, hərwi məpəse ha mezeleme i ndo hay haladzay.

²⁹ Neñ faya na tsikakumeye, na ta siye wu məse nakay sa bay hus a pat nakə ka ta sakweye wədeye ma bəy i Bəba ga Mbəlom aye.»

³⁰ Ma dəba eye, ta zambadətay a Mbəlom ta dəməs† na, ti ye tə tsal a Mahəmba i Tetədəz.

Piyer ma gwadətay: «Na sər Yesu bay»

Markus 14.27-31; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38

³¹ Ma dəba eye na, Yesu a gwadətay a gawla ɲgay hay: «Bəgom ta həvad nakay nəkurom tebiye ka gərumege ga ha. Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, a gwad: “Na ta kədiye na ndo mətsəkure tay, ada təbañ niye hay mahaya gər eye ta ɲgəniye gər kweye kweye kwa a ɲgay.‡”

³² Ane tuk na, na mbəlaw abəra ma mədahañ na, na həbiye kurom ma Galile.»

³³ Piyer a mbədətay faya, a gwadətay: «Kwa siye i ndo hay ta gər kar ha na, neñ na gəriye kar ha dādā təbəy.»

³⁴ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Neñ faya na gwadəkəye: Sər ha na, bəgom ta həvad nakay dzagulok ma ta zlahiye na, bə ka gwad sik mahkar ka sər neñ bay.»

³⁵ Piyer a gwadətay: «Na sər kar bay na, na tsikiye dādā bay, kwa tadə ka mətameye ka bo salamay.» Siye i gawla ɲgay hay tebiye tə tsik andza niye dərma.

Yesu ma Getsemene

Markus 14.32-42; Luka 22.39-46; Yuhana 18.1

³⁶ Yesu ta gawla ɲgay hay tə ndisl a təv eye andaya tə zalay Getsemene. Mə dəma na, a gwadətay: «Ndzum kənañ. Na diye, na dūwulay naha me a Mbəlom katadətay.»

† 26:30 Tə ge dəməs ka mandəve i mənde daf i Pak na, mə Dəməs hay 113 ka 118. ‡ 26:31 Zakari 13.7.

³⁷ Tsa na, ti ye ta Piyer ada ta wawa i Dzebede hay sulo. Tə ndisl a dɛma na, mevel i Yesu a dazlay mɛwure faya ada a dzɛdzar haladzay.

³⁸ A gwadɛtɛy: «Dɛrev ga na, kɛ rah tɛ dɛretsɛtseh i mɛdahaŋ, Nɛkurom na, ndzum kanan, ndzakwa na, tsezlezlenɛ.»

³⁹ A ye abɛra ka tɛv niye izad tsekwen, a ye naha a kal ha bo ka dala bɛrut da'ar ka dala. A dɛwulay naha me a Mbɛlom, a gwad: «Bɛba ga, tadɛ ma giye bo na, zla fagaya abɛra dɛretsɛtseh nakay na siye tey. Ane tuk na, kɛ ge andza nakɛ a seŋ a neŋ aye bay, ge andza nakɛ a saka a nɛkar aye.»

⁴⁰ A maw ka tɛv i gawla ŋgay neheye mahkar aye na, nɛteye mandzahɛra eye. A gwadɛy a Piyer: «Andza niye, ka slum faya mɛndze tɛ neŋ tsezlezlenɛ tɛ dɛre kwa bɛre nɛte bay na, kɛkay?»

⁴¹ Ndzum tɛ dɛre tsezlezlenɛ ada dɛwulumay me a Mbɛlom hɛrwi ada kɛ dɛdum a masɛpete i Fakalaw bay. Mɛsɛfɛre na, a say mɛge wu lele eye, ane tuk na, gɛdan kurom andaya mɛsɛmay naha a masɛpete i Fakalaw bay.»

⁴² A ye fataya abɛra masulo eye sa, a ye naha a dɛwulay me a Mbɛlom. A gwad: «Bɛba, tadɛ ka sliye mɛzle fagaya abɛra dɛretsɛtseh nakay na siye bay na, vɛlen gɛdan nɛ sa andza nakɛ a saka a nɛkar aye.»

⁴³ Tsa na, a maw ka tɛv i gawla ŋgay neheye sa. A ndzatay a gɛr na, nɛteye mandzahɛra eye. Tɛ mba faya mɛndze tɛ dɛre kwa tsekwen bay tebiye.

⁴⁴ A gɛr tay ha, a ye sa. A dɛwulay me a Mbɛlom andza nakɛ meeneŋ eye.

⁴⁵ Tsa na, a maw ka tɛv i gawla ŋgay hay, a gwadɛtɛy: «Faya ka ndzahɛrumeye sa ada faya ka zɛzɛkumeye bo ba? Gum metsehe, anɛke na, hɛlay eye kɛ slaw. Neŋ Wawa i Ndo ta vɛlay ga ha a hɛlay i ndo i mezeleme hay tuk.

⁴⁶ Lɛtsum, takwa ta dzakwa gɛr! Zɛbum, ndo nakɛ ma giye fagaya daf aye, kɛ ndzew.»

Tɛ gɛs na Yesu

Markus 14.43-50; Luka 22.47-53; Yuhana 18.2-11

⁴⁷ Ahɛl nakɛ Yesu faya ma tsikiye me mba aye na, pɛslan Yudas neŋgeye nakɛ nɛte mɛ walan i gawla i Yesu hay kuro gɛr eye sulo aye, a ye naha. Ti ye naha ta ndo hay haladzay ta maslalam tay hay ada ta sakwal tay hay. Maa slɛr tay naha na, bagwar hay i ndo neheye tɛ vɛlaway wu a Mbɛlom ta madugula i Yahuda hay.

⁴⁸ Yudas ndo mɛgatay daf ka Yesu aye ɛa kɛ dɛtɛy ha wu nakɛ ma giye. A gwadɛtɛy: «Ndo nakɛ na ye na gɛs na ka bo tɛmbolok tɛmbolok aye na, neŋgeye! Gɛsum na.»

⁴⁹ Yudas a hɛndzɛd naha kwayanɛna ka tɛv i Yesu, a gwadɛy: «Zay daw, Miter!» Tsa na, a gɛs na ka bo tɛmbolok tɛmbolok.

⁵⁰ Tsa na, Yesu a mbɛdɛy faya, a gwadɛy: «Dzam ga, wu nakɛ ka yaw mɛge na, ge na.» Tsa na, siye i ndo hay ti ye naha, tɛ wuya kura ka Yesu, tɛ gɛs na.

⁵¹ Ndo nɛte mɛ walan i ndo neheye nɛteye tɛ Yesu aye, a ŋgadaw maslalam ŋgay mbɛhhat, a fay ha a ndo i mɛsler i bagwar i ndo mɛvɛlaway wu a Mbɛlom, a dɛsay na zlɛm fats ka dala.

⁵² Tsa na, Yesu a gwadɛy: «Ma ha maslalam yak a gay ŋgay eye hɛrwi ndo neheye ta giye vɛram ta maslalam aye na, ta bɛbazliye tay ha ta maslalam dɛrmak.

⁵³ Neŋ na sliye mɛzalay a Bɛba ga Mbɛlom, mɛ slɛreŋew gawla ŋgay hay gwezem haladzay anɛke na, ka sɛr tɛbɛdew?»

⁵⁴ Ane tuk na, kɛ ge andza niye na, wu nakɛ tɛ watsa a Derewel i Mbɛlom ma giye bo na, ma kɛkay kɛla?»

⁵⁵ Yesu a gwad̄atay a ndo hay: «Ka yumaw fagaya ta maslalam kurom hay ada ta sakwal kurom hay andza ta ḡasiye ndo i mak̄al daw? Pat pat neŋ mandza eye m̄a gay i m̄ad̄aslay ha ḡar a Mb̄elom, na t̄atikawa, ka ḡasum ga bay!

⁵⁶ Ane tuk na, wu neheye tebiye t̄a ge bo aye na, h̄arwi ada wu nak̄a ndo m̄ad̄e ha bazlam i Mb̄elom hay t̄a watsa m̄a Derewel i Mb̄elom aye t̄a ge bo.»

Tsa na, gawla ŋgay hay t̄a ḡar ha, ta hway faya ab̄era.

Yesu kame i bagwar i Yahuda hay

Markus 14.53-65; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.12-14,19-23

⁵⁷ Ma d̄aba eye ndo neheye t̄a ḡas Yesu aye na, ti ye ha Yesu a gay i Kayif bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom. M̄a d̄ama na, ndo m̄ad̄anz̄gawa bazlam i Mb̄elom mapala eye ta madugula i Yahuda hay, n̄oteye mahaya ḡar eye.

⁵⁸ Ah̄el nak̄a faya ta diye ha Yesu aye na, Piyer a pay b̄azay ma d̄aba d̄areŋ hus a dalam̄atagay i gay i bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom. A ye naha a fal̄akwa a dalam̄atagay, a ndza ka t̄av̄ i ndo niye hay faya ta ts̄apiye m̄aged̄ aye. A say maz̄abe faya ta giye ha t̄a Yesu na, k̄akay.

⁵⁹ Bagwar hay i ndo neheye t̄a v̄alaway wu a Mb̄elom aye ta madugula i Yahuda hay tebiye ta p̄ala ndo hay h̄arwi maraw faya me h̄arwi m̄ogay sariya i mak̄ad̄e na.

⁶⁰ Ndo hay haladzay ti ye naha ta raw faya me. Ane tuk na, ta huta ts̄aved̄ mak̄ad̄e na bay. Ka mand̄ave ŋgay eye na, ndo hay sulo ti ye naha, t̄a gwad̄:

⁶¹ «Ndo nakay a gwad̄: “Na sliye faya mamb̄azle ha gay i m̄ad̄aslay ha ḡar a Mb̄elom ada ma m̄ah̄ane mahkar na, na d̄azliye na wed̄eye.”»

⁶² T̄a ts̄ane andza niye na, bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom a l̄atse, a gwad̄ay a Yesu. «Ka mb̄ad̄atay faya a ndo neheye t̄ab̄ad̄ew? T̄a tsik fakaya na, mey?»

⁶³ Ane tuk na, Yesu a ndza ŋgway tete. Bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom a gwad̄ay: «Neŋ faya na ts̄atsahiye fakaya t̄a m̄azele i Mb̄elom nak̄a ma ndziye ka tor eye, mb̄aden̄ew faya: N̄akar na, K̄ariste Wawa i Mb̄elom daw?»

⁶⁴ Yesu a gwad̄ay faya: «Andza nak̄a ka tsik aye. Ane tuk na, s̄arum ha, ma dazlay an̄ake, ka ŋgatumen̄eye a neŋ Wawa i Ndo na ndziye t̄a h̄alay i m̄anday i Mb̄elom, nen̄geye nak̄a ḡadan̄ eye ka ḡar i wu hay tebiye aye. Ka ŋgatumen̄eye sa na, ma maḡar mb̄elom na deyeweye ma pazlay.»

⁶⁵ Bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom a ts̄ane andza niye na, a ndalay haladzay. A ŋgurad̄a ha peteked̄ ŋgay, a gwad̄: «K̄a tsalay ka ḡar a Mb̄elom! Ka p̄alakweye na, sa mey, na gwad̄ ka ts̄anum wu nak̄a a tsik aye.

⁶⁶ N̄akurom ka dzalum na, k̄akay?»

Ndo hay ta mb̄ad̄ay faya, t̄a gwad̄ay: «Nen̄geye ndo m̄age m̄anese, t̄ad̄e mak̄ad̄e na.»

⁶⁷ Tsa na, ta tufay slesle6 ka d̄are a Yesu, t̄a fay ta m̄aped̄e h̄alay, siye hay t̄a fay ka maholom.

⁶⁸ T̄a gwad̄ay: «K̄ariste, n̄akar ndo m̄ad̄e ha bazlam i Mb̄elom ba! Tsikamay, maa faka na, way?»

Piyer a gwad̄: «Na s̄ar Yesu bay»

Markus 14.66-72; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27

⁶⁹ Piyer na, nen̄geye mandza eye ma dalam̄atagay ma b̄era. ŋgwas wuray a gawa m̄asler m̄a gay i bagwar i ndo m̄av̄alaway wu a Mb̄elom niye, a h̄andz̄ad̄ ka t̄av̄ i Piyer, a gwad̄ay: «N̄akar d̄armak na, ndo i Yesu, ndo i Galile.»

⁷⁰ Ane tuk na, Piyer a ɗay bɛrakɛzan a Yesu kame i ndo niye hay tebiye, a gwad: «A'ay, na sɛr wu nakɛ a saka mɛtsiken aye bay.»

⁷¹ Ma dɛba eye Piyer a ye a ndza slɛp ka hɛlay maged. Ngwas wuray a ye ka tɛv ngay, a gwadatay a ndo neheye ka tɛv niye aye: «Ndo nakay tɛ ndzawa tɛ Yesu ndo i Nazaret!»

⁷² Piyer a ɗay bɛrakɛzan a Yesu masulo eye. A mbada, a gwad: «A'ay, na gwadum na sɛr ndo niye bay tiya!»

⁷³ Ma dɛba i mɛndze tsekwenɛ na, ndo neheye ka tɛv niye aye, ta hɛndzɛd ka tɛv i Piyer, tɛ gwaday: «Ta dedek, nɛkar dɛrmak na, nɛte mɛ walaɲ i gawla i Yesu hay. Hɛrwi mɛtsike me nakɛ faya ka tsikiye na, a ɗa ha tɛv yak nakɛ ka yaw abɛra mɛ dɛma aye.»

⁷⁴ Tsa na, Piyer a gwad: «Kɛ ge na raw me na, Mbɛlom mɛ geɲ dɛretsɛtseh. Na mbada na, ta dedek na sɛr na ndo nakay bay.»
Kwayanɲa dzagulok a zlaɲa.

⁷⁵ Bazlam i Yesu nakɛ a tsik aye a mayaw a gɛr a Piyer. Yesu a gwaday: «Dzagulok ma ta zlahiye na, ɛa ka gwad sɛk mahkar ka sɛr neɲ bay.» Tsa na, Piyer a yaw abɛra ma dalamɛtagay, a tuwa tsiduk tsiduk.

27

Ti ye ha Yesu a gay i Pilat

Markus 15.1; Luka 23.1; Yuhana 18.28-32

¹ Pɛrik i mekedɛ na, bagwar hay i ndo neheye tɛ vɛlaway wu a Mbɛlom aye ta madugula i Yahuda hay tɛ ma ha ka bo bazlam tebiye hɛrwi mɛkɛde na Yesu.

² Tɛ dzawa na Yesu ada ti ye ha a gay i Pilat ngomna i dala i Yahuda, ndo i Roma. Tɛ vɛlay ha a Pilat.

Yudas a kɛd bo ngay

Mɛsler hay 1.18-19

³ Yudas, ndo nakɛ a ge daf ka Yesu aye, a zɛba ta gɛs na Yesu a sariya na, a dzala ka wu nakɛ a ge aye na, ngwalak eye bay. A hɛl kwar i suloy nakɛ tɛ vɛlay kuro kuro mahkar aye, a matay naha a bagwar hay i ndo neheye tɛ vɛlaway wu a Mbɛlom ta madugula i Yahuda hay.

⁴ A ye naha a gwadatay: «Na ge mɛnese, hɛrwi na ge daf ka ndo nakɛ kɛ ge mɛnese bay aye.»

Ta mbaday faya, tɛ gwaday: «Bazlam yak bɛna, i may mey tey.»

⁵ Yudas a kutsatay naha suloy niye mɛ gay i mɛdɛslay ha gɛr a Mbɛlom. Tsa na, a ye a hɛruwa bo ta lɛber, a mɛt.

⁶ Bagwar hay i ndo neheye tɛ vɛlaway wu a Mbɛlom tɛ hɛl sulo niye, tɛ gwad: «Suloy nakay na, bazlam kway mapala eye kɛ vɛlakway tsaved mɛpe na a gay i mɛdɛslay ha gɛr a Mbɛlom bay. Suloy nakay na, i mɛkɛde gɛr i ndo.»

⁷ Ma dɛba eye, madugula i Yahuda hay tɛ ma ha ka bo bazlam mɛ walaɲ tay hɛrwi suloy niye na, ta sɛkɛm guvah abɛra ka ndo mɛngere gɛrwa. A guvah eye niye na, ta liye a dɛma slele hay.

⁸ Hɛrwi niye, hus ka bɛgom tɛ zalay a guvah eye niye na, Guvah i Bambaz.

⁹ Andza niye, a ɗa ha na, bazlam i Zeremi ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom nakɛ a tsik aye. A gwad: «Tɛ hɛl kwar i suloy kuro kuro mahkar, niye na tsakala nakɛ ndo i Israyel hay tɛ gwad ta vɛliye hɛrwi ngay aye.»

¹⁰ Ada ta sɛkɛm ha guvah abɛra ka ndo mɛngere gɛrwa andza nakɛ Bɛy Maduwen Mbɛlom a gwedenɛ ge aye.*»

* 27:10 Zɛba ma Zakari 11.12-13; Zeremi 18.2-3; 19.1-2; 32.6-15.

Yesu kame i Pilat

Markus 15.2-5; Luka 23.3-5; Yuhana 18.33-38

¹¹ Yesu nenjeyeye kame i Pilat. Pilat a tsatsah faya, a gwaday: «Nəkar na, bəy i Yahuda hay dedek daw?»

Yesu a gwaday faya: «Nəkar ka tsik segey.»

¹² Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay tə dəs parasay ka Yesu haladzay. Ane tuk na, Yesu ka mbədatay faya bay.

¹³ Pilat a gwaday: «Wu neheye faya ta tsikiye fakaya tebiye aye na, ka tsəne təbədəw?»

¹⁴ Ane tuk na, Yesu ka mbəday faya kwa tsekwen bay. Niye na, a gay wadəŋ wadəŋ a Pilat.

Tə gay sariya a Yesu i məkəde

Markus 15.6-15; Luka 23.13-25; Yuhana 18.3-19.16

¹⁵ Magurlom i Pak kə ndzew na, ŋgomna a gərawa ha ndo i danjay nəte, ndo nakə a satay a ndo hay aye.

¹⁶ A həlay niye na, ndoweye andaya nenjeyeye sewed eye ma danjay, tə zalay Barabas.

¹⁷ Ndo hay tə haya gər haladzay. Pilat a tsatsah fataya, a gwadatay: «A sakum nā gərakum ha na, way? Barabas tsukudu Yesu nakə tə zalay Kəriste aye daw?»

¹⁸ Pilat a sər ha tə gəsay naha Yesu na, tə ge faya na, sələk kəriye.

¹⁹ Ahəl nakə Pilat mandza eye ka təv mäge sariya aye na, ŋgwas ŋgay a slər ndo ka təv ŋgay, a ye naha a gwaday: «Kā gay wuray a ndo nakay bay, hərwi kə ge mənese bay. Ta həvad nakay, na sa dərətsətseh haladzay ma məsine hərwi ŋgay.»

²⁰ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay tə vəlatay gədan a ndo hay, ta tsatsah ka Pilat mā gəratay ha Barabas. Yesu na, mā kəd na.

²¹ Pilat a gwadatay: «Na gərakumeye ha ndo i danjay nəte. Mə walaŋ tay nəte a sakum nā gərakum ha na, way?»

Ta mbəday faya. «Gəramay ha na, Barabas!»

²² Pilat a tsatsah fataya, a gwadatay: «Ada na geye a Yesu nakə tə zalay Kəriste aye na, mey?»

Nəteye tebiye tə gwaday: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye!»

²³ Pilat a gwadatay: «Nenjeyeye a ge na, mənese waray?»

Ane tuk na, ta səkah ha mawude haladzay ta gədan, tə gwad: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye!»

²⁴ Pilat a zəba faya ma sliye mäge wuray kwa tsekwen bay ada ndo hay faya ta dazleye mawude haladzay na, a təd yam, a bara həlay kame i ndo niye hay, a gwadatay: «Mənese i məkəde ndo nakay na, ka gər ga bay. Mənese eye na, ka gər kurom.»

²⁵ Ndo hay tebiye ta mbəday faya, tə gwaday: «Ayaw, nəmaa təma. Mənese i məkəde ndo nakay mā yaw ka gər may ada ka wawa may hay.»

²⁶ Tsa na, Pilat a gəratay ha Barabas. Yesu na, a ndaḅa na ta mandalaḅa, a vəlatay ha a sidzew hay hərwi ada tā ye tā dar na ka mayako mazləlmbada eye.

Sidzew hay tə ŋgwasa ka Yesu

Markus 15.16-20; Luka 19.2-3

²⁷ Ma dəba eye na, sidzew i Pilat hay ti ye ha Yesu a gay i ŋgomna. Ti ye naha, tə haya gər a sidzew hay tebiye.

28 Ta tsəkw faya abəra peteked ŋgay hay. Tə pa faya peteked ndozza eye.†

29 Tə dəsaw dak tə slapa na ka bo, ta pay a gər a Yesu andza dzagwa i bəy. Tə vəlay sakwal‡ a həlay. Ta dəkway gurmets a huvo ada tə ŋwasa faya, tə gwadāy: «Zay daw, bəy i Yahuda hay?»

30 Ta tuf faya slesleḅ ada ta buwa faya abəra sakwal nakə mə həlay aye, tə fay ha ka gər.

31 Ta ndəv ha məŋgweŋe faya na, ta tsəkw faya abəra peteked ndozza eye niye, tə ma ha faya peteked ŋgay hay. Ti ye ha hərwi madar na ka mayako mazlələmbada eye.

*Ta dar na Yesu ka mayako mazlələmbada eye
Markus 15.21-32; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27*

32 Ahəl nakə sidzew hay faya ta diye ha Yesu, ta tasiye abəra mə walaŋ gay aye na, tə dzəgər ta ndo i Siren, məzele ŋgay Simon. Tə gay kutoŋ ka məzle mayako mazlələmbada eye nakə ta dariye faya Yesu aye.

33 Tə ndisl a təv eye andaya tə zalay Golgwata, andza məgwede: «Təv i mətasl i gər».

34 Tə vəlay guzom madzapa eye tə wuyə dūwekeke eye. Yesu a ndzaka na, a say bay.

35 Ma dəba eye na, ta dar na Yesu ka mayako mazlələmbada eye. Tə ge tsakwal ka peteked ŋgay hərwi məsəre mata hute na, way. Tsa na, ta ŋgəna ha a bo mə walaŋ tay.

36 Tsa na, tə ndza mə dəma hərwi matsəpe na Yesu.

37 Tə watsa gər i bazlam nakə tə kəd na faya Yesu aye, tə gwad: «Nakay na, Yesu bəy i Yahuda hay.» Ta law na zal ka gər ŋgay.

38 Ta dar ndo i makal hay sulo ka tsakay i Yesu, nəte tə həlay i mənday, neŋged tə həlay i gula.

39 Ndo neheye ti yawa ta təv niye na, tə bələwa ha gər tay hay tekəm tekəm tə mətsaday pələslesle.

40 Tə gwadāway: «Hey! Nəkar haḅe a saka mambəzl ha gay i mədəsly ha gər a Mbəlom ada ka gwad ma məhəne mahkar na, ka dəzl na aye na, təv i wu yak aye na, məŋgay tuk? Nəkar təma ha bo yak eye tey! Kə ge nəkar Wawa i Mbəlom na, mbəzlaw abəra ka mayako nakay mazlələmbada eye.»

41 Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzəŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ada ta madugula i Yahuda hay tə ŋwasa ka Yesu. Tə gwad:

42 «Kə təma tay ha siye i ndo hay tuk na, a sla faya mətəme ha gər ŋgay təbədew? A gwad neŋgeye bəy i Israyel hay sa na, mə mbəzlaw abəra ka mayako mazlələmbada eye ada nəmaa dzaliye ha.

43 A dzala ha ka Mbəlom sa na, a gwad neŋgeye Wawa i Mbəlom. Kə ge Mbəlom a wuda na na, mə təma ha anəke.»

44 Ndo i makal neheye sulo ta dar tay naha ka tsakay ŋgay aye, tə tsadāy andza niye dərmak.

*Məmate i Yesu
Markus 15.33-41; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30*

45 A dazlay ta magərḅəpat, ləvoŋ a ge ka dala niye tebiye tekədəgəm. A ge na, hus a bəre mahkar i huwa.

† 27:28 Peteked ndozza eye: Peteked nakə sidzew i Roma hay tə pawa ka bo andza peteked i bəy aye.

‡ 27:29 Sakwal niye na, a bəram i sakwal i bəy bagwar eye.

⁴⁶Ma giye ɓɓere mahkar i huwa, Yesu a wuda ta magala kɛlɛrra, a gwad: «*Eli, Eli, lama sabaktani?*» Andza mɛgwede: «Mbɛlom ga, Mbɛlom ga, ka gɛr ga ha na, hɛrwi mey?»^S

⁴⁷Siye i ndo neheye ka tɔv aye niye tɔ tsɛne na, tɔ gwad: «Faya ma zaleye a Eliya!»

⁴⁸Kwayanɲa ndo nɛte mɔ walaɲ tay niye a hway, a ye naha a zla wuye andaya kofkoffa. A tsɛhuɓ ha a wuye guyakaka. A hak ka gwavɛkw. Tsa na, a pay naha ka bazlam a Yesu hɛrwi ada mɔ dɛvɔtse.

⁴⁹Ane tuk na, siye i ndo hay tɔ gwad: «*Ɔgatay, zɛbakwa faya tɛday, Eliya ma deyeweye ma tɛmiye ha dɔw?*»

⁵⁰Ane tuk na, Yesu a wuda ta magala kɛlɛrra. Tsa na, a mɛt.

⁵¹A hɛlay niye kwayanɲa, peteked nakɔ a ɲgɛna ha gay i mɛdɛslay ha gɛr a Mbɛlom sulo aye, a ta ka bo ɓɛra sulo tsanɲa kwa abɛra mɔ gɛma hus ka dala. Dala a ɓɛl, hotokom hay ta ɲgɛma wudɛgɛr wudɛgɛr.

⁵²Tsɛvay hay ta hɛndɛk, ndo mɛpe mɛdzal gɛr hay ka Mbɛlom haladzay neheye tɔ mɛt aye tɔ mbɛlaw.

⁵³Tɔ ndohwaw abɛra ma tsɛvay. Ma dɛba i mɛlɛtsew i Yesu abɛra ma mɛdahaɲ na, ti ye a Zerozelem, gɛma tsɛdanɲa eye. Mɔ dɛma na, ndo hay haladzay ta ɲgatatay.

⁵⁴Bagwar i sidzew ta sidzew niye hay faya ta hɛbiye ka Yesu dziye, tɔ ɲgatay dala a ɓɛl tɔ wu neheye a ge bo aye tebiye na, zluwer a gatay haladzay, tɔ gwad: «*Ta dedɛk, ndo nakay na, Wawa i Mbɛlom!*»

⁵⁵Ɔgwas hay haladzay nɛteye malɛtsa eye dɛren faya ta zɛbiye naha faya. Tɔ payaw ɓɛzay a Yesu kwa abɛra ma gɛma i Galile, tɔ gaway mɛsler.

⁵⁶Mɔ walaɲ tay niye hay na, Mari nakɔ a yaw abɛra ma gɛma i Magɛdala aye, Mari maya i Yakuba ta Yusufa ada ta maya i wawa i Dzebede hay.

Tɔ pa na Yesu a tsɛvay

Markus 15.42-47; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁵⁷Huwa a ge na, ndo wuray zlele eye a yaw. Nenɲeye ndo i gɛma i Arimate, mɛzele ɲgay Yusufa. Nenɲeye dɛrmak, gawla i Yesu.

⁵⁸A ye ka tɔv i Pilat, a tsɛtsah faya mɛdahaɲ i Yesu. Pilat a vɛlay tsɛved ka mɛzle mɛdahaɲ i Yesu.

⁵⁹Yusufa a ye a zla na mɛdahaɲ i Yesu abɛra ka mayako mazlɛmbada eye, a zla rɛkwat a mbɛkwa na.

⁶⁰A pa na a tsɛvay nakɔ a la ka geseh wedeye hɛrwi ɲgay eye ɲgway aye. Tsa na, a ɓɛdanɲwal beber bagwar eye hɛrwi madɛrɛzle faya. A dɛrɛzl faya na, a ye ɲgway.

⁶¹Mari i Magɛdala ta Mari nenɲed nɛteye andaya mandza eye dɛgerger ɓɛse ta tsɛvay.

Sidzew ha ta tsɛpa na tsɛvay

⁶²Tɛdɛ eye andza mɛgwede pat nakɔ a mbay naha a pat i mɛlɛve bo i mazɛzukw bo aye, bagwar hay i ndo neheye tɔ vɛlaway wu a Mbɛlom aye ta Farisa hay, ti ye dziye a gay i Pilat.

⁶³Ti ye naha, tɔ gwadɛy: «*Ɔgalaka, nɛmaa yaw ka tɔv yak na, hɛrwi wu nakɔ ndo i parasay nakay a tsik ahɛl niye aye na, ka mamayaw a gɛr. A gwad: “Ma dɛba i mɛhɛne mahkar na, na lɛtseweye abɛra ma mɛdahaɲ.”*

⁶⁴Gwadɛtay a sidzew hay na, tɔ tsɛpa na tsɛvay lele hus a mɛhɛne mamahkar eye ɓɛna gawla ɲgay hay ta deyeweye ta kɛliye na. Ma dɛba eye

ta gwadateye a ndo hay: “Yesu kə lətsew abəra ma mədahanj.” Parasay ŋgay ma səkahiye wene wene eye ma ziye nakə kurre aye.»

⁶⁵ Pilat a gwadatay: «Halum sidzew hay anan̄ dum tay ha ka tsəvay, t̄a tsəpa andza nakə a sakumeye.»

⁶⁶ Tə həl bo ti ye. Ti ye naha tə ləva bo tə matsəpe tsəvay. Tə slərəba na me i tsəvay, tə gəs na əŋgəts lele. Tsa na, tə pa sidzew hay ka matsəpe na.

28

Yesu a lətsew abəra ma mədahanj

Markus 16.1-10; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10

¹ Ma dəba i pat i mazəzukuw bo na, pat i luma i sidzew ta mekedə, Mari i Magədala ta Mari nen̄ged ti ye mazəbe ka tsəvay.

² Tə ndisl naha kwayan̄na na, dala a bəl haladzay dzekiḡ dzekiḡ hərwi gawla i Mbəlom a mbəzlaw mə mbəlom, a yaw a bədəŋwal beber abəra ka tsəvay, toŋ a ndza faya.

³ Gawla i Mbəlom niye na, a dəv andza mawutsədə ada peteked̄ ŋgay a slədə haladzay herre.

⁴ Zluwer a gatay a sidzew neheye faya ta tsəpiye tsəvay aye. Ta dzədzar haladzay, ta təra andza nəteye maməta eye hay tsədək tsədək.

⁵ Gawla i Mbəlom a gwadatay a ŋgwas niye hay: «Kā dzədzarum bay. Na sər nəkurom faya ka pəlumeye Yesu, ndo nakə ta dar na ka mayako mazləlmbada eye aye.

⁶ Nen̄geye andaya kanan̄ bay, kə lətsew abəra ma mədahanj andza nakə a tsik aye. Dumara zəbum ka təv nakə tə həna ha faya kwa.

⁷ Dum bəse ta gwadumatay a gawla ŋgay hay na: “Yesu kə lətsew abəra ma mədahanj, ma lahakumeye a Galile. Ka ŋgatumeye mə dəma.” Anan̄ wu nakə na tsikakum aye.»

⁸ ŋgwas niye hay ta hway abəra ka tsəvay bəse. Zluwer a gatay, ane tuk na, dərev tay man̄gwas a eye. Ta hway mədatay ha labara eye a gawla i Yesu hay.

⁹ Kwayan̄na, Yesu a yaw tə dzəgar ta nəteye, a gwadatay: «Na tsikakum me!» ŋgwas niye hay ta həndzəd̄ naha ka təv ŋgay, ta dəkway gurmets a huvo. Tə gəs na abəra mə sik ada tə dəslay ha gər.

¹⁰ Yesu a gwadatay: «Kā dzədzarum bay. Dum gwadumatay a malamara ga hay na, t̄a ye a Galile. Ta ŋgeten̄eye mə dəma.»

Wu nakə sidzew hay ta təkər aye

¹¹ Ahəl nakə ŋgwas hay faya ta diye abəra ka tsəvay, nəteye ka tsəved̄ aye na, siye i sidzew neheye faya ta həbiye ka tsəvay aye ti ye a walan̄ j gay. Ti ye naha ta təkər wu nakə a ge bo aye tebiye a bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye.

¹² Bəy hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye tə haya gər ta madugula i Yahuda hay. Tə ma ha ka bo bazlam mə walan̄ tay. Tə vələtay suloy haladzay a sidzew neheye ta tsəpa tsəvay aye.

¹³ Tə gwadatay: «Wu nakə ka təkərumatəye a ndo hay aye na, anan̄: “Ahəl nakə nəmay mandzahəra eye ta həvad̄ aye na, gawla i Yesu hay ta yaw, ta kəla na mədahanj i Yesu.”

¹⁴ Taḡ ŋgomna kə tsəne na, ma gakumeye wuray bay. Nəmaa səriye wu nakə nəmaa tsikiye.»

¹⁵ Sidzew hay tə həl suloy nakə tə vələtay aye. Ti ye tə dəs parasay andza nakə tə tsikatay aye. Andza niye, bazlam nakay a ḡa zləm a Yahuda hay tebiye hus ka bəgom.

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ŋgay hay

Markus 16.14-18; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Məsler hay 1.6-8

¹⁶ Ma dəba eye na, gawla i Yesu hay kuro gər eye nətə ti ye a Galile. Ti ye naha, tə tsal a mahəm̄ba nakə Yesu a gwadətay «Tsalum a dəma» aye.

¹⁷ Tə ndisl a dəma na, tə ŋgatay a Yesu, tə dəslay ha gər. Ane tuk na, siye mə walaŋ tay ta dzala ha faya ta dedek eye bay.

¹⁸ Yesu a həndzəf ka təv tay, a gwadətay: «Mbəlom kə vələŋ gədaŋ mə mbəlom ada ka məndzibəra.

¹⁹ Hərwi niye, dum ha bazlam ga ka təv i ndo i gəma hay tebiye, tərūm tay ha gawla ga hay. Dzəhuḅum tay ha a yam ta məzele i Bəba Mbəlom, tə məzele i Wawa ŋgay ada tə məzele i Məsəfəre Tsədaŋŋa eye.

²⁰ Tətikumətatay bazlam neheye na tsikakumeye. Tā rəhay ha gər tebiye, tā dzala ha faya. Ada neŋ, na ndziye tə nəkurom pat pat hus ka mandəve i məndzibəra.»

N̄gwalak i bazlam nakə

Markus a watsa aye Məfələkwe

Markus a dazlay mawetse labara nakay na, a gwad nakay na: «Labara n̄gwalak eye nakə a tsik ka Yesu Kəriste Wawa i Mbəlom». A da ha Yesu na, ndo mæge mæsler, a sla faya mæge wu hay. Ka tətikatay a ndo hay, ka həhar fakalaw abəra mə bo i ndo hay, kə pəsətay ha mezeleme a ndo hay. Yesu a gwad nen̄geye Wawa i Ndo, a yaw a vəl ha məsəfəre n̄gay hərwi mətəme tay ha ndo hay abəra mə mezeleme tay.

Markus a watsa ka mæsler i Yesu, i Yuhana madzəhuḅe ndo a yam, ka gər i madzəhuḅe i Yesu tə məsəpete nakə a say a Fakalaw məsəpat na aye, a da ha mæsler i Yesu ta məmbəle tay ha ndo i dəvats hay tə matətike nakə a tətikatay a ndo hay aye. A watsa ka gər i mändze maduk i duk eye ka mändzibəra, ka gər i məməte n̄gay ka mayako mazləmbada eye, mələtsew n̄gay abəra ma mədahaŋ.

Madazlay i labara 1.1-13

Mæsler i Yesu ma Galile 1.14-9.50

Yesu a lətse abəra ma Galile a ye a Zerozelem 10.1-52

Maduk i duk i məhəne i Yesu 11.1-15.47

Mələtsew i Yesu abəra ma mədahaŋ 16.1-8

Yesu a bəz ha bo ada mede n̄gay a mbəlom 16.9-20

Yuhana madzəhuḅe ndo a yam

Mata 3.1-12; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Labara n̄gwalak eye nakə a tsik ka Yesu Kəriste Wawa i Mbəlom aye, a dazlay

² andza nakə mawatsa eye mə dərewel i Ezay ndo mæde ha bazlam i Mbəlom aye, a gwad:

«Nəŋ Mbəlom, na sləriye naha ndo mæde ha bazlam ga kame yak. Ma lambadakeye na tsəved.

³ Faya ma wudiye mə kəsaf, a gwad:

Lambadumay tsəved a Bay Maduweŋ,

lambadumay tsəved hay fehe lele, t̄a hədzak bay.* »

⁴ Andza niye, Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a ndohwaw mə kəsaf. A tsikatay me a ndo hay, a gwadatay: «Mbədum ha mede kurom. Dzəhuḅum bo a yam ada Mbəlom ma pəsakumeye ha mənese kurom hay.»

⁵ Ndo nəheye ma Zerozelem ada ka dala i Yahuda ti ye tebiye. Tə yawa ka təv i Yuhana. Tə dawa ha mezeleme tay hay parakka kame i ndo hay ada Yuhana a dzəhuḅawa tay ha a yam mə magayam nakə tə zalay Yurdum aye.

⁶ Yuhana niye na, peteked n̄gay man̄gara eye ta məkwets i zlagweme ada a bərawa bəzihud n̄gay na, ta həzlay. A ndayawa mə kəsaf niye na, heyew ta wum.

⁷ Anəŋ labara nakə a tsik aye sa, a gwad: «Ndo mekelen̄ eye ma deyeweye kame ga, nen̄geye na, gədan̄ eye a ze ga. Na sliye mahəndzəde ka təv n̄gay, məpəlay ha ləber i taharak n̄gay bay tebiye.

⁸ Nəŋ na, na dzəhuḅ kurom ha a yam tsa. Nəŋgeye na, ma dzəhuḅeye kurom ha ta Məsəfəre Tsədan̄na eye.»

* 1:3 Ezay 40.3.

Madzahuḅe i Yesu a yam, a say a Fakalaw masəpete Yesu

Mata 3.13-4.11; Luka 3.21-22, 4.1-13

⁹ Ma məhəne niye na, Yesu a yaw ma Nazaret ka dala i Galile. A ndislew na, Yuhana a dzəhuḅ na a yam mə magayam nakə tə zalay Yurdum aye.

¹⁰ A həlay nakə faya ma tsalaweye abəra ma yam aye na, a ngatay a magərmbəlom a ta ka bo bəra ndzadədədə. Tsa na, Məsəfəre i Mbəlom a mbəzlaw ka Yesu andza bodbodo.

¹¹ Ada mətsike me a tsənew abəra mə mbəlom, a gwad: «Nəkar na, wawa ga. Na wuda kar haladzay. Dərev ga faya ma ngwasiye tə nəkar.»

¹² Kwayanḅa Məsəfəre i Mbəlom a zla na a makulkwandah.

¹³ Yesu a ndza mə kəsaf məve kuro kuro fad. Mə dəma na, a say a Fakalaw masəpete na ada mədəde ha a mezeleme. Mə kəsaf niye na, wu i pesl hay mə dəma haladzay. Gawla i Mbəlom hay ti yaw ka təv i Yesu, tə vəlay wu mənday.

Yesu ma gəma i Kafernahum

Mata 4.18-22; Luka 5.1-11

¹⁴ Ma dəba eye na, tə gəs na Yuhana a danḅay. Tə gəs na Yuhana na, Yesu a ye a Galile. A da ha Labara Ngwalak eye i Mbəlom mə dəma.

¹⁵ A gwad: «Həlay eye kə ndislew tuk, mbəḅum ha mede kurom. Təmum Labara Ngwalak eye i Mbəlom a dərev kurom hərwi Bəy i Mbəlom ka həndzədaw.»

¹⁶ Yesu a zəngal me i dəlov i Galile. Ahəl nakə faya ta zəngaliye me i dəlov niye aye na, a ngatay a ndo məgəse kələf hay sulo. Niye hay na, Simonḅ ta malamar ngay Anḅəre, faya ta kaliye gadanḅ tay a dəlov.

¹⁷ Tsa na, Yesu a gwadətay: «Dumara, pumeḅ bəzay. Anəke faya ka həlumeye kələf, ane tuk na, na təriye kurom ha ndo məhəlaw ndo hay.»

¹⁸ Tə tsəne na, tə gər ha gadanḅ tay hay, tə pay bəzay a Yesu.

¹⁹ Yesu a ye kame tsekweḅ na, a ngatay a Yakuba ta malamar ngay Yuhana. Nəteye na, wawa i Dzebede hay. A ngatətatay na, nəteye mə kwalalanḅ i yam faya ta lambadiye gadanḅ tay hay.

²⁰ Kwayanḅa Yesu a zalətatay. Tə tsəne məzele i Yesu na, tə gər ha bəba tay Dzebede mə kwalalanḅ i yam ta ndo i məsler ngay hay, tə pay bəzay a Yesu.

Yesu a mbəl tay ha ndo hay abəra ma dəvats tay hay wal wal

Mata 8.14-17; Luka 4.31-44

²¹ Yesu ta gawla ngay hay ti ye a wuzlahgəma i Kafernahum. Pat i mazəzukw bo na, Yesu a ye a gay i maḅuwule me. Mə dəma na, a tətikatay a ndo hay.

²² Ndo hay tə tsəne matətike ngay nakə a tətikatay aye na, a gatay hərəbəkka. Hərwi neḅgeye a tətikatay andza i ndo neheye tə dzanḅawa bazlam i Mbəlom mapala eye bay. Ane tuk na, i ngay a tətikatay na, ta məzlaḅ eye. Hərwi bazlam niye hay ti yaw na, abəra mə neḅgeye ngway.

²³ Ahəl nakə faya ma tətikatəye a ndo hay aye na, ndo wuray məsəfəre lele bay eye, paf a ye naha a gay i maḅuwule me niye. Tsa na, a wuda ta magala kələrra.

²⁴ A gwad: «Nəkar Yesu ndo i Nazaret, meḅ yak ka nəmay na, meḅ? Ka yaw na, mata dze may ha dāw? Nəkar way na, na sər ha lele: Nəkar na, ndo nakə tsədanḅa Mbəlom a sləraw aye.»

²⁵ Tsa na, Yesu a gay me, a gwadətay: «Ndza dīkdīk. Dara abəra mə bo i ndo nakay.»

²⁶ Kwayanḅa məsəfəre lele bay eye a ḅəl ha ndo niye ta gədanḅ tə mawude eye kələrra. Tsa na, a yaw abəra mə bo i ndo niye.

²⁷ Ka tɔv niye na, a gatay a ndo hay daɓɓak daɓɓak, hɔrɓaɓɓakka. Tɔ gwad mɔ walaŋ tay: «Eh! Eh! Nakay na, wu wuray? Labara nakay a tsik aye na, ta mɔzlaɓ eye. Nakay na, ndo waray, a gatay me a mɔsɔfɔre lele bay eye hay ada tɔ gɔsay me na, ndo waray.»

²⁸ Labara i Yesu a ɗa a zɓɓm kwayaŋŋa ka dala i Galile tebiye.

²⁹ Ma ɗaba eye na, Yesu ta gawla ŋgay hay ti ye abɔra mɔ gay i maɗuwule me niye, ti ye a gay i Simon ta Anɗare. Nɔteye ti ye dziye ta Yakuba ada ta Yuhana.

³⁰ Tɔ ndisl naha na, mese i Simon mahɔna eye mɔ gay, maraɓaraɓ a gay. Tsa na, tɔ gwadɔy a Yesu: «Mese i Simon lele bay.»

³¹ Yesu a ye ka tɔv ŋgay a gay. A ye naha na, a gɔs na abɔra mɔ hɔlay, a lɔtse ha ka mbɔlom. Tsa na, maraɓaraɓ a ndala faya abɔra. A ye, a gatay mbɔlok.

³² Ta huwa ma ɗaba i pat mɔɗaɗe na, ndo hay tɔ hɔlaw ndo i ɗɔvats hay haladzay ta ndo neheye fakalaw mɔ bo tay aye.

³³ Ndo i gɔma niye hay tebiye tɔ haya gɔr ka maged i gay nakɔ Yesu mɔ ɗama aye.

³⁴ Ndo neheye ɗɔvats a gatay wal wal aye na, Yesu a mbɔl tay ha ada a hɔhar fakalaw abɔra ka ndo hay haladzay ɗarmak. Ane tuk na, Yesu a ŋgɔrɔz fataya, a gwadɔy: «Kɔ tsikum me bay.» Hɔrwi nɔteye na, Yesu nengeye way na, tɔ sɔr na.

³⁵ Pɔrik, mbɔlomɗa i dzagulok mɔzlehe na, Yesu a lɔtse, a ndohwaw abɔra mɔ gay. Tsa na, a ye ɗarenj abɔra ma wuzlahgɔma. A ye na, a tɔv nakɔ ndɔray andaya mɔ ɗama bay aye. A ye a ɗama mata ɗuwule me.

³⁶ Simon ta siye i gawla ŋgay hay ta pɔɗeke abɔra ka mɔndzehɔre na, ta ŋgatay a Yesu bay. Tsa na, ti ye ta pɔla na Yesu.

³⁷ Ka tɔv nakɔ faya ta pɔliye na aye na, ta huta na. Tɔ gwadɔy: «Ndo hay haladzay faya ta pɔliye kar.»

³⁸ Yesu a gwadɔy: «Kwa ta pɔliye ga bɔbay na, takwa a tɔv mekelenj. Ka deyekweye na, a gɔma neheye bɔse bɔse aye. Na ɗiye ha bazlam i Mbɔlom mɔ ɗama ɗarmak. Na yaw na, hɔrwiye.»

³⁹ A ndɔv ha mɔtsike me ŋgay niye na, a lɔtse a ye a hɔhal ka dala i Galile tebiye. A ɗawa ha bazlam i Mbɔlom mɔ gay i maɗuwule me ada a hɔharawa fakalaw abɔra ka gɔr mavuwe hay.

Yesu a mbɔl ha ndo madɔgwada eye

Mata 8.1-14; Luka 5.12-16

⁴⁰ Pat wuray na, ndo wuray madɔgwada eye a ye ka tɔv i Yesu. A ye naha na, a ɗɔkw gurmets kame i Yesu. A tsɔtsah ka Yesu, a gwadɔy: «Kɔ saka na, ka sliye faya matere ga ha tsɔɗaŋŋa.»

⁴¹ Yesu a zɔba faya na, a gay mɔ bo. A nduda ha hɔlay ŋgay, a lamay. Tsa na, a gwadɔy: «A seŋ na, tɔra tsɔɗaŋŋa!»

⁴² Tsa na, ɗɔvats i madɔgwede a ye faya abɔra. A mbɔl suwud suwud lele.

⁴³ Ane tuk na, Yesu a gay me, ada a gwadɔy:

⁴⁴ «Do, ka diye wu yak na, tsɔne lele hɔdzakay zɓɓm.» Tsa na, Yesu a gwadɔy: «Tsɔne lele: Kɔ tsik wu nakay a ndɔray bay. Ane tuk na, do ta bɔzay ha bo a ndo mɔvɔlay wu a Mbɔlom ada vɔl wu nakɔ Musa a tsik aye hɔrwi mɔɗatay ha a ndo hay tebiye na, ka tɔra tsɔɗaŋŋa.»

⁴⁵ Ma ɗaba eye na, ndo niye a ye. A ye naha ɗuh na, a pa bo ka matɔkaratay wu nakɔ a tɔra tɔ nengeye aye a ndo hay. Yesu kɔ sla faya mabɔz ha bo ma wuzlahgɔma sa bay. A ndzawa na, ɗarenj ta wuzlahgɔma, ma tɔv neheye ndo

hay mə dəma haladzay bay aye. Ada huya, ndo hay ti yawa ka təv ηgay kwa mənḡay, kwa mənḡay.

2

Yesu a mbəl ha ndo matəra eye Mata 9.1-8; Luka 5.17-26

¹ A ndza məhəne tsakway na, Yesu a mbədə gər a Kafernahum. Ndo hay tə tsəne Yesu kə maw a Kafernahum, neḡgeye mə gay nakə a ndzawa mə dəma aye na,

² ndo hay ti ye, tə haya gər haladzay ka təv ηgay. Tə rah a gay niye bərits. Kwa ma bəra, ka me i məged bəbay, təv andaya bay hərwi ndo hay. Tə haya gər andza niye na, hərwi Yesu a tətikawatay bazlam i Mbəlom.

³ Ahəl nakə Yesu faya ma tətikateye bazlam i Mbəlom a ndo hay aye na, ndo hay fad tə zlay naha ndo matəra eye madzawa eye ka slələh.

⁴ Ta pəla tsəved mede ha ka təv i Yesu na, ta huta tsəved bay, hərwi ndo hay haladzay ka tsəved. Tsa na, tə tsal ka gər i gay niye. Gər i gay niye na, fatata. Tə sləl bəd. Ta dənḡar ha ta təv nakə Yesu mə dəma aye. Tə mbəzla ha ndo matəra eye niye ta ləber ka təv i Yesu ta slələh ηgay niye dzay.

⁵ Yesu a zəba ka mədzal gər tay nakə tə dzala ha faya na, a gwadəy a ndo niye matəra eye: «Wawa ga, na pəsaka ha mezeleme yak hay.»

⁶ Mə gay niye na, ndo mədzanḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye, nəteye andaya mandza eye dərmak. Tə tsəne andza niye na, tə dzala mə gər tay, tə gwad:

⁷ «Ndo nakay a tsik me i ηgay andza niye na, kəkay? Nakay na, a tsalay ka gər a Mbəlom. Bana way nakə də məpəsay ha mezeleme a ndo aye? Maa sla məpəsay ha mezeleme a ndo na, Mbəlom nəte ηḡweḡ bəna, way?»

⁸ Tsa na, Yesu a sər wu nakə tə dzala mə gər tay aye, a gwadətay: «Ka dzalum andza niye mə gər kurom na, hərwi mey?»

⁹ Maa da me məgwadəy a ndo matəra eye: “Mezeleme yak kə pəsa” na, waray, kəḡəbay “Lətse zla slələh yak do” na, maa da me mə dəma na, waray?

¹⁰ A seḡ na, sərur ha neḡ Wawa i Ndo na, ḡədanḡ ga andaya məpəsətay ha mezeleme a ndo hay ka məndzibəra.»

Tsa na, a gwadəy a ndo niye matəra eye:

¹¹ «Faya na gwadəakeye, lətse, zla slələh yak, do a mətagay.»

¹² Yesu a tsikay andza niye na, kwayanḡa a lətse, a zla slələh ηgay. A ye kame i ndo niye hay mahaya gər eye duwak duwak lele, a yaw abəra. Ndo niye hay mbərzazza eye tə ηḡatay na, a gatay hər bəbəkka. Ta zambaday a Mbəlom tə gwad: «Eh! Eh! Nakay na, ḡədanḡ i Mbəlom bəna, ka ηḡatakway a wu andza nakay dadə bay.»

Yesu a zalay Levi Mata 9.9-13; Luka 5.27-32

¹³ Ma dəba eye na, Yesu a mbədə gər, a ye ka me i dəlōv nakə tə zalay dəlōv i Galile aye. Ndo hay haladzay tə yawa naha ka təv ηgay. A tətikawatay bazlam i Mbəlom.

¹⁴ Yesu a ndəv ha matətike, a lətse faya ma diye ka tsəved na, a ndzay a gər a ndo matsekele dzanḡal ka təv i məsler ηgay. Ndo niye na, tə zalay Levi. Neḡgeye na, wawa i Alfe. Yesu a gwadəy: «Dara, peḡ bəzay!» Tsa na, Levi a lətse a pay bəzay.

15 Pat wuray na, Yesu ta gawla ŋgay hay tɛ nda wu mɛnday mɛ gay i Levi. Ndo matsekele dzanɔal hay ada ta ndo i mezeleme hay tɛ nda wu mɛnday dziye tage Yesu. Nɛteye tebiye tɛ pay bɛzay a Yesu.

16 Mɛ dɛma na, ndo neheye tɛ dzanɔgawa bazlam i Mbɛlom mapala eye a ndo hay aye ta Farisa hay, nɛteye andaya dɛrmak. Tɛ ŋgatay a Yesu faya ma ndiye wu mɛnday ta ndo i mezeleme hay na, tɛ gwadɛtay a gawla i Yesu hay: «A nda wu mɛnday ka tɛv eye nɛte ta ndo matsekele dzanɔal hay ada ta ndo i mezeleme hay na, hɛrwi mey?»

17 Yesu a tsɛne bazlam tay niye na, a gwadɛtay: «Ndo neheye wuray a gatay bay nɛteye zayzay aye na, ta pɛliye ndo i sidem bay. Mata pɛle ndo i sidem na, ndo neheye dɛvats eye hay aye. Na yaw mɛzalatay a ndo neheye tɛ gwadɛay a gɛr tay nɛteye ŋgwalak eye hay aye bay, ane tuk na, mɛzalatay a ndo i mezeleme hay duh.»

Mɛge daliyam

Mata 9.14-17; Luka 5.33-39

18 Pat wuray na, gawla i Yuhana hay ta Farisa hay, ta ge daliyam andza nakɛ tɛ gawa ma slala tay aye. Ndo hay tɛ yaw ta tsɛtsah ka Yesu, tɛ gwadɛay: «Gawla i Yuhana ta Farisa hay nɛteye na, ta ge daliyam. Ada hɛrwi mey gawla yak hay tɛ ge daliyam bay na, kemey?»

19 Yesu a mbɛdɛtay faya, a gwadɛtay: «Nɛteye na, ta giye daliyam bay, hɛrwi nɛteye na, andza mɛ magurlom i mɛzle dahɛlay. Ahɛl nakɛ zal i dahɛlay ka tɛv tay mba aye na, ndo neheye mazala eye a magurlom i mɛzle dahɛlay na, ta giye daliyam dɛw? Ahɛl nakɛ zal i dahɛlay andaya mba na, ta sliye faya mɛge daliyam bay.

20 Ane tuk na, pat eye ma slaweye na, ta gɛsiye fataya abɛra zal i dahɛlay niye. Pat eye niye na, ta giye daliyam tuk.

21 «Bazlam nakay na, andza peteked guram eye tɛ wedeye. Ta nasiye ha peteked wedeye mɛtepe ka peteked guram eye bay. Hɛrwi tadɛ ta tapa peteked wedeye ka guram eye na, peteked wedeye ma ŋgɛrdiye ha peteked guram eye. Tsa na, ma ŋguradiye. Peteked guram eye niye ma sɛkahiye manɔuredɛ haladzay.

22 «Sa na, ndo ma mbɛdiye guzom lelem eye a gwezem i hɛzlay guram eye bay na, ka sɛrum ha tɛbɛdew. Hɛrwi ta mbɛdɛ a dɛma na, guzom niye lelem eye kɛ kwasa na, hɛzlay niye guram eye ma ndohwiye. Guzom dɛrmak sɛkthi ma mbɛdiye ka dala. Ane tuk na, guzom lelem eye ta mbɛdiye na, a gwezem i hɛzlay wedeye dɛrmak.»

Mɛlavay gɛr a pat i mazɛzukw bo na, Yesu

Mata 12.1-8; Luka 6.1-5

23 Pat i mazɛzukw bo na, Yesu ta gawla ŋgay hay ti ye ta guvah wuray. Ma guvah niye tɛ ge a dɛma na, wuye andaya tɛ zalay bɛle. Gawla i Yesu hay tɛ hɛb wu niye, tɛ nda.

24 Farisa hay tɛ ŋgatay na, tɛ gwadɛay a Yesu: «Zɛba, gawla yak hay ta giye wu nakɛ bazlam i Mbɛlom mapala eye a ge faya me pat i mazɛzukw bo aye na, hɛrwi mey?»

25 Yesu a mbɛdɛtay faya, a gwadɛtay: «Dadɛ ka dzanɔgum wu nakɛ Davit a ge ahɛl niye aye tɛbɛdew?» May a wur faya ta ndo ŋgay hay.

26 Tsa na, a ye a fɛlɛkwa a madzawadzawa i mɛdɛslay ha gɛr a Mbɛlom. A ye naha, a zla makwala nakɛ tɛ vɛlay a Mbɛlom aye. A nda. A vɛlatay a ndo ŋgay hay dɛrmak, tɛ nda. Bazlam i Mbɛlom mapala eye a vɛl tsavɛd ka mɛnde

* 2:25 Zɛba ma 1 Samuyel 21.2-7.

na, a ndo mævəlay wu a Mbəlom dəkdək bədaw? Wu nakay a ge bo na, ahəl nakə Abiyatar neŋgeye bagwar eye i ndo mævəlaway wu a Mbəlom aye.»

²⁷ Yesu a gwadatay sa: «Mbəlom a vəl pat i mazəzukw bo na, ada mâ dzəna ndo zezeŋ bəna, Mbəlom a ge ndo zezeŋ hərwi məpay bəzay bay.»

²⁸ A gwadatay: «Maa ləvay gər a pat i mazəzukw bo na, neŋ Wawa i Ndo.»

3

Yesu a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo Mata 12.9-14; Luka 6.6-11

¹ Pat eye andaya na, Yesu a ye a gay i mađuwule me. Mə dəma na, ndoweye andaya həlay ŋgay maməta eye.

² Ndo mekelenj eye hay andaya mə gay i mađuwule me niye dərma. Tə dzala mə gər tay, tə gwad: «Zəbakwa faya lele, ŋgatay ma mbəliye ha ndo nakay maməta həlay eye pat i mazəzukw bo daw?» Tə tsik andza niye na, hərwi məhəle faya bəra suwat.

³ Yesu a gwaday a ndo niye həlay ŋgay maməta eye: «Lətse ka niye kame i ndo hay tebiye.»

⁴ Tsa na, Yesu a tsətsah ka ndo neheye ta zəbiye faya aye. A gwadatay: «Bazlam kway mapala eye a vəl tsəved məge na, mey? A gwad: Gum ŋgwalak pat i mazəzukw bo tsukudu, gum na, sewed daw? Məmbəle ha ndo tsukudu məgər ha mâ mət daw?» Ane tuk na, ta mbəday faya bay.

⁵ Yesu a zəba fataya na, a ndalay haladzay, hərwi ta kula ha mədzele gər tay. Tsa na, a gwaday a ndo niye həlay maməta eye: «Nduda ha həlay yak.» A nduda ha na, həlay ŋgay a mbəl suwuđ suwuđ.

⁶ Tsa na, Farisa hay ti yaw a bəra mə gay i mađuwule me niye. Tə haya gər ta ndo i Herod hay. Tə haya gər na, hərwi ta hutije tsəved ka məkəde Yesu na, kəkay.

Yesu ta ndo hay haladzay

⁷ Yesu ta gawla ŋgay hay ti yaw abəra mə gay i mađuwule me niye dərma. Ti ye ka me i dəlov nakə tə zalay dəlov i Galile aye. Ndo hay haladzay tə patay bəzay. Ndowneye neheye na, ti yaw abəra ma Galile, ti yaw abəra ka dala i Yahuda

⁸ kwa ndo neheye ma Zerozelem aye dərma. Ti yaw abəra ka dala i Idume ada ta ndo neheye ta diye i magayam i Yurdum aye, ti yaw abəra ma gəma neheye tə mbay naha a Tir ta Sidonj aye. Ndo neheye ti yaw haladzay ka təv i Yesu aye na, hərwi tə tsəne wu nakə Yesu a gawa aye.

⁹ Yesu a ŋgatay a ndo neheye haladzay ti ye naha ka təv ŋgay aye na, a gwadatay a gawla ŋgay hay: «Ləvum bo ta kwalalanj i yam. Na tsaliye a dəma, hərwi ada ndo hay tâ dzəgəd ga ha bay.»

¹⁰ Andza nakə Yesu a mbəlawə tay ha ndo i dəvats hay haladzay aye na, ndo i dəvats hay tebiye ta hway ka təv ŋgay hərwi matətele faya.

¹¹ Ndo neheye fakalaw mə bo tay aye tə ŋgatay a Yesu na, tə kal ha bo kame i Yesu. Ta wuda, tə gwad: «Nəkar na, Wawa i Mbəlom.»

¹² Ane tuk na, Yesu a gatay me, a gwadatay: «Neŋ way na, kâ tsikumay a ndəray bay.»

Yesu a pala ndo i maslanj ŋgay hay Mata 10.1-4; Luka 6.12-16

¹³ Tsa na, Yesu a zalatay a ndo neheye a say mə dərev ŋgay aye. Tə tsal a tsaholok.

¹⁴ Ma tsaholok niye na, a pala ndo i maslanj ngay hay kuro gər eye sulo abəra mə walañ tay niye. A pala tay ha na, hərwi ada ta ndziye dziye ada ma sləriye tay ha mata da ha labara i Mbəlom.

¹⁵ Ma vəlatay gədanj ka mahəhere fakalaw abəra ka ndo hay dərmaç.

¹⁶ Məzele i ndo neheye Yesu a pala tay ha kuro gər eye sulo aye na, anañ; Simoñ nakə Yesu a pa faya məzele Piyer,

¹⁷ Yakuba ta malamar ngay Yuhana, nəteye wawa i Dzebede, a pa fataya məzele na, Bowenerges, andza məgwede wawa i maləve i Mbəlom,

¹⁸ ada Anđare, Filip, Barlelemi, Mata, Tomas, Yakuba wawa i Alfe, Tade, Simoñ ndo məge vərəm hərwi dala ngay,

¹⁹ ada Yudas Iskariyot ndo məge daf ka Yesu.

Yesu: Mbəlom kəgəbay Fakalaw

Mata 12.22-32; Luka 11.14-23, 12.10

²⁰ Ma dəba eye na, Yesu a maw a gay nakə a ndzawa mə dəma aye. Tsa na, slala i ndo neheye tə yawa naha ka təv ngay haladzay aye na, ti ye naha ka təv ngay haladzay sa. Hərwi niye, Yesu ta gawla ngay hay tə huta həlay i mənde daf kwa tsekweñ bay tebiye.

²¹ Ndo ngay hay tə tsəne andza niye na, ti ye mata gəsa ahaya Yesu. Hərwi tə gwad: «Nəŋgeye na, andza gər mavuwe.»

²² Ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ti yaw abəra ma Zerozelem, tə gwadawa: «Yesu na, Bedzabul mə bo ngay.» Siye hay tə gwadawa: «Maa vəlay gədanj ka mahəhere fakalaw na, bəy i fakalaw hay.»

²³ Yesu a zalatay a ndo niye hay a tsikatay me ta dzeke, a gwadatay: «Bəy i Fakalaw tə Fakalaw ta həhariye bo tay na, ma kəkay?»

²⁴ Tadə gəma ka ngəna, faya ta giye magazlaga mə walañ tay na, gəma niye ma hutiyə gədanj məndze huya daw?

²⁵ Tadə ndo hay mə gay tay faya ta giye magazlaga mə walañ tay na, ndo neheye mə gay niye na, ta hutiyə gədanj məndze huya daw?

²⁶ Ka dzalum na, bəy i Fakalaw ma həhariye bo ngay daw? Ka həhar bo ngay na, gədanj ngay ma ndziye bay, ma dziye.

²⁷ «Ka sərur təbədəw ndo ma sliye faya məfələkwe a gay i ndo i gədanj məhəla ahaya wu ngay bay. Ma ta sliye məfələkwe na, ma lahiye mədzewe na təday. Kə dzawa na tuk na, ma sliye faya mede a gay, məhəla ahaya wu ngay hay tuk.

²⁸ «Sərur ha na, Mbəlom ma pəsətay ha mezeleme a ndo hay. Kwa bazlam tay nakə ta tsik leləbay ka Mbəlom aye na, Mbəlom ma pəsətay ha.

²⁹ Ane tuk na, anañ ndo kə tsalay ka gər a Məsəfəre Tsədanjja eye na, dafə ma hutiyə məpəse me təbey. Mezeleme ngay ma ndziye ka tor eye.»

³⁰ Yesu a tsikatay andza niye na, hərwi tə gwadawa: «Nəŋgeye na, gər mavuwe.»

May i Yesu ta malamar i Yesu hay

Mata 12.46-50; Luka 8.19-21

³¹ May i Yesu ta malamar i Yesu hay tə ndisl naha tuk. Tə ndisl naha na, tə lətse mə bəra. Tsa na, tə slər ndo məzalay naha a Yesu.

³² Ka təv eye niye na, ndo hay haladzay mandza eye. Tə lawara na Yesu a wuzlah. Ndo nakə tə slər naha aye a gwaday a Yesu: «Pa zləm təday. May yak ta malamar yak hay faya ta tsətsahiye kar ma bəra.»

³³ Yesu a mbədəy faya, a gwaday: «May ga ta malamar ga hay na, way hay?»

³⁴ Tsa na, a zəba ka ndo niye hay, a dzaha gər tuwzik ada a gwad: «May ga ta malamar ga hay na, nəteye anañ.

³⁵ Hərwi matəra malamar ga ta may ga na, ndo neheye faya ta giye wu nakə a say a Mbəlom aye.»

4

Dzeke i ndo masləge

Mata 13.1-9; Luka 8.4-8

¹ Yesu a ye mata dā ha labara i Mbəlom ka me i dəlov nakə tə zalay dəlov i Galile aye sa. Ndo hay haladzay tə haya gər ka təv ŋgay. Tsa na, Yesu a tsal a kwalalan i yam ada a ndza a dəma. Kwalalan i yam niye na, ka gər i dəlov i Galile niye. Ndo neheye haladzay tə haya gər ka təv ŋgay aye na, nəteye mandza eye ka dala bəse ka pəpəz i dəlov.

² A tətikawatay wu hay haladzay ta dzeke. Ada matətike ŋgay nakə faya ma tətikateye na, a gwadawatay:

³ «Tsənum! Ndo wuray a ndohwaw abəra mə gay. A həl hulfe ŋgay, a ye ha a pesl mata sləge.

⁴ A ye naha na, a dazlay a masləge.* Ahəl nakə faya ma kutsiye hulfe ŋgay a guvah aye na, siye hay tə kuts ka tsakay i tsəved. Diyeŋ hay ti yaw, tə pala na tebiye.

⁵ Hulfe mekelen eye a dəd ka sik i pələd, təv nakə bətekwew andaya faya haladzay bay aye. Hulfe niye hay tə ndzohwaw bəse tsa. Tə ndzohwaw bəse na, hərwi bətekwew andaya ka sik i pələd niye bay.

⁶ Ane tuk na, pat a tsaraw, a zla faya abəra ŋgulak na, a fəka na hulfe neheye tə ndzohwaw aye. Tə kula heryew heryew hərwi ta huta bəd məpe zləlay haladzay bay.

⁷ Neŋged a dəd a gay i dak. Dak niye hay tə gəl. Tsa na, dak niye hay tə ŋgədətsa na hulfe niye a ndzohwaw aye, kwa hulfe niye hay ta ge bo bay ada ta nah bay.

⁸ Siye sa na, tə kuts ka təv lele eye, tə ndzohwaw na, lele. Tə gəl ada tə nah, gər eye həbəts həbəts lele. Mə walaŋ tay niye na, neheye hohway tay hay makwehe nəte na, wur eye kuro mahkar, siye hay a ge kuro məkwa, mekelen eye hay a ge temerre.»

⁹ Yesu a ndəv ha andza niye na, a gwadatay: «Ndo nakə zləm andaya matsəne aye na, māt tsəne lele!»

Yesu a ge məsler ta dzeke na, hərwi mey?

Mata 13.10-17; Luka 8.9-10

¹⁰ Ahəl nakə Yesu ta ndo neheye tə ndzawa ka təv ŋgay ada ta gawla ŋgay hay ti ye abəra ka təv i ndo niye hay haladzay aye, ka təv nakə nəteye mahateye na, gawla ŋgay hay ta tsətsah faya tə gwadāy: «Dzeke niye a say məgwədə na, mey?»

¹¹ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Nəkurom na, Mbəlom kə dəkum ha wu nakə maŋgaha eye ma bəy ŋgay aye. Ane tuk na, ndo siye hay ta tsəniye wu hay na, ta dzeke.

¹² Andza niye nəteye na,
 «Ta zəbiye faya tə dərə tay ada ta ŋgateye bay.
 Ta tsəne tə zləm tay ada ta səriye ha andza məgwədə mey na, ta səriye ha bay.
 Bəna ta ta maweye ka təv i Mbəlom
 ada Mbəlom ma ta pəsətay ha mezeleme tay.†»

* 4:4 Ma gəma niye i tay na, ta slagawa tə tsəluv təbey. Tə kutsawa ha na, məkutse məkutse. † 4:12 Ezay 6.9-10.

*Yesu a datay ha dzeke i ndo maslæge**Mata 13.18-23; Luka 8.11-15*

¹³ Tsa na, Yesu a gwadatay: «Nækurom, ka tsænum dzeke nakay a say mægweðe mey na, ka tsænum bəðaw? Ka tsænum dzeke nakay bay na, ada ka særumeye siye i dzeke mekelenj eye hay na, ma kəkay tuk?»

¹⁴ A say mægweðe na, anarj: Ndo maslæge a slæga bazlam i Mbəlom.

¹⁵ Ndo mekelenj eye hay ta ndzəkit bo andza tsakay i tsəved. Bazlam i Mbəlom a dəð ka tsakay i tsəved eye niye. Ndo neheye tə tsəne aye na, Fakalaw a yaw a buwa na bazlam i Mbəlom niye maslæga eye ma nətəye.

¹⁶ «Siye hay ta ndzəkit bo sik i pəlad nakə hulfe a kuts faya aye. Nətəye tə tsəne bazlam i Mbəlom kwayanŋa na, ta təma tə mənŋgweŋe.

¹⁷ Ane tuk na, ta gəray tsəved a bazlam i Mbəlom ada mā pa zləlay a dərev tay bay. Tə dzala ha faya na, tsekweŋ tsa. Ma dəba eye dəretsətseh kəgəbay madzəgur me a ndzatay a gər hərwi bazlam i Mbəlom. Tsa na, tə gər ha mədzele gər abəra ka Mbəlom ta bəse.

¹⁸ «Ndo mekelenj eye hay ta ndzəkit bo ta hulfe nakə a dəð a gay i dak aye. Tə tsəne bazlam i Mbəlom,

¹⁹ ane tuk na, mədzał gər ka wu i məndzibəra, bor i zlele ada ta bor i wu mekelenj eye hay wal wal yuh a ye tay a bo. Wu niye hay tə ŋgədətəsa na bazlam i Mbəlom nakə mə dərev tay aye. Tsa na, bazlam i Mbəlom dərmał kə wa hohway mə dərev tay bay.

²⁰ «Ndo mekelenj eye hay ta ndzəkit bo ta dala nakə lele aye. Hulfe a kuts faya na, a ndzohw lele. Nətəye tə tsəne bazlam i Mbəlom na, ta təma a dərev tay lele. Bazlam i Mbəlom a gəl mə dərev tay lele ada a nah. Neŋged, makwehe nətə na, wur eye kuro kuro mahkar, neŋged sa na, wur eye kuro kuro məkwa ada siye temerre.»

*Dzeke i lalam**Luka 8.16-18*

²¹ Tsa na, Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadatay: «Ndo ma zlaweye lalam ŋgay ma piye faya ako ada ma hurəkwiye faya gəse dāw? Kəgəbay, ma piye na a dəba i sləlah dāw? Ma piye na dūh na, ka wu məpe lalam bəðaw?»

²² Ma piye na ka wu məpe lalam na, hərwi ada dəre mā zəba dzaydzay ada wu neheye dəre a ŋgatay bay aye na, mā zəba lele. Wu neheye manŋgaha eye ta ta zəbiye mə dzaydzay.

²³ Ndo nakə zləm andaya mətəne aye na, mā tsəne lele!»

²⁴ Yesu a gwadatay sa: «Gumay metsehe a wu nakə ka tsænum aye! Ndoweye kə pay zləm lele na, Mbəlom ma səkəheye ha mətəne, hərwi ada mā tsəne lele. Hərwi Mbəlom ma ləvakumeye wu tə wu nakə ka ləwawumatay wu a ndo hay aye.

²⁵ Hərwi ndo nakə wu ŋgay andaya na, ta səkəhay ha sa. Ane tuk na, ndo nakə wuray ŋgay andaya bay aye na, kwa tsekweŋ eye nakə andaya faya aye na, ta buwiye na.»

Dzeke i hulfe

²⁶ Yesu a gwadatay sa: «Anarj Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo na, andza ndo wuray a həl hulfe a ye a slæga na a guvah ŋgay.

²⁷ Ma dəba eye huwa a ge na, ndo niye a ye ŋgway a mətəgay. Ta həvad na, a ndzahərawa ada ta həpat na, a pədekawa abəra ka məndzəhəre, a lətsawa ka mbəlom. Ahəl nakə faya ma giye andza niye na, hulfe nakə maslæga aye a ndzohw ada faya ma gəliye. Neŋgeye na, wu nakə a slæga aye faya ma gəliye ma kəkay na, a sər bay.

²⁸ Dala a ndzohwa ahaya wu niye ka gər bo ɲgay. A ndzohw a dazlay na, səmber aye ka me i bəɗ. Tsa na, a ye tə gər. Ma dɛba eye na, a pa wur ada a nah lele.

²⁹ A nah tsa na, ndo i guvah a zla bembek ɲgay a ye mata dze na wu ɲgay niye hərwi həlay məpele wu abəra ka dala kə sla.»

Dzeke i wur i ɓəzan

Mata 13.31-32,34; Luka 13.18-19

³⁰ Yesu a gwadatay sa: «Ka ndzəkitakway ha Bəy i Mbəlom sa tə mey? Ka dɛɗakwatay ha labara nakay a zləm a ndo hay na, ta dzeke waray?

³¹ Anan Bəy i Mbəlom a ndzəkit bo sa na, andza wur i ɓəzan. Ahəl nakə ta sləgiye mba na, mə walaɲ i wur i wu neheye ka məndzibəra tebiye na, neɲgeye tsekweɲ.

³² Ane tuk na, ta sləga na, ma ndzohwiye. Kə ndzohw na, ma gəliye a ze ala neheye tə sləga ka dɛdan aye tebiye. A təra andza gərɗaf, dīyen hay ta ɲgariye faya gay tay ada mezek eye ma gateye ɲgama.»

³³ Andza niye, Yesu a tsikawatay labara ɲgay a ndo hay tebiye na, ta dzeke andza nakay anan eye. A tsikawatay na, wu nakə ndo neheye ta sliye faya mətəne lele aye.

³⁴ Yesu a tsikawatay wu hay na, ze mətəsike ta dzeke bay. A tsikawatay na, ta dzeke. Ane tuk na, ahəl nakə nəteye mahəteye ta gawla ɲgay hay aye na, dzeke eye a say məgwede mey na, a dawatay ha tebiye.

Yesu a gay me a vavəray

Mata 8.23-27; Luka 8.22-25

³⁵ Pat eye niye huwa a ge na, Yesu a gwadatay a gawla ɲgay hay: «Lətsakwa! Takwa! Tasakwa a diye i dəlɔv neɲged.»

³⁶ Tə lətse, tə gər tay ha ndo hay ka niye. Gawla ɲgay hay tə zla na ta kwalalaɲ i yam nakə neɲgeye mə dəma aye. Siye i kwalalaɲ i yam mekeləɲ eye hay andaya bəse ka təv ɲgay sa.

³⁷ Ahəl nakə faya ta diye, ta tasiye a diye i dəlɔv neɲged aye na, vavəray bagwar eye a ge haladzay. Yam a tsal ka bo dāɲgwala wekit wekit ada faya ma viye a kwalalaɲ i yam niye, mazlambar ma rahiye a dəma.

³⁸ Yesu na, neɲgeye ɲgway duk ma dəba, mə huɗi kwalalaɲ niye ada neɲgeye mandzahəra eye. Gər ɲgay mapa eye ka təv gər. Gawla ɲgay hay ta dzɛɗzar haladzay, ta pəɗeke ha abəra ka məndzəhəre tə gwadaf: «Ndo matətike ndo, faya ka mətakweye na, a gaka mə gər təbədew?»

³⁹ Tsa na, Yesu a pəɗeke abəra ka məndzəhəre. A lətse, a ɲgərəz ka mətəsl, a gay me ada a gwadaf a dəlɔv niye: «Ndza dīkdīk!» Kwayanɲa mətəsl a gər ha mäge. Məbəle i wuray kwa tsekweɲ andaya sa bay.

⁴⁰ Tsa na, Yesu a gwadatay a gawla ɲgay hay: «Ka dzɛɗzarum kate na, hərwi mey? Ka dzalum ga ha zuk bəɗaw?»

⁴¹ Kwayanɲa ta dzɛɗzar haladzay, tə gwadaf a bo mə walaɲ tay: «Nakay i ɲgay ndo waray nakə a gay me a mətəsl ta yam na, tə gəsay me aye?»

5

Yesu a mbəl ha gər mavuwe

Mata 8.28-34; Luka 8.26-39

¹ Ma dɛba eye na, Yesu ta gawla ɲgay hay tə ndisl a diye i dəlɔv niye. Təv eye niye ti ye a dəma aye na, dala i Geraseni hay. Tə ndisl a dəma na, tə mbəzlaw abəra mə kwalalaɲ i yam.

² Yesu a mbəzlaw abəra mə kwalalan i yam na, kwayanŋa ndo wuray a ndohwaw abəra mə walan i tsəvay hay, hərwi mede ka təv i Yesu. Ndowneye niye na, məsəfəre lele bay eye mə bo.

³ A ndzawa na, mə walan i tsəvay hay. Ndəray kwa nəte a mba faya məgəse ada mədzewe na bay. Kwa mədzewe tə tsalalaw bəbay na, ndəray a mba faya bay.

⁴ Haḡe tə dzawaway na sik tə səselek ada tə paway tsalalaw a həlay. Wu neheye tə dzawa ha aye na, a ŋəzlah ndərtsətsətse. Ndəray kwa nəte a mba faya məgəse na bay.

⁵ Ta huwa, kwa ta həpat a həhalawa na, mə walan i tsəvay hay ada mə mahamba. A həhalawa na, tə mawude eye ada a tawa bo ŋgay tə kwar tsuraḡ tsuraḡ.

⁶ Gər mavuwe niye a ŋgatay naha a Yesu dərəŋ na, a hway ka təv ŋgay. A hway naha na, a dəkway gurmets a huvo.

⁷ Tsa na, a wuda ta gədan, a gwad: «Nəkar Yesu Wawa i Mbəlom Fetek, ka wuda ka neŋ na, mey? Amboh tə məzele i Mbəlom, kə geŋ wuray bay.»

⁸ A tsik andza niye na, hərwi Yesu a gwadaŋway: «Nəkar fakalaw, dara abəra mə bo i ndo nakay!»

⁹ Yesu a tsətsah faya, a gwadaŋ: «Məzele yak way?»

Fakalaw a mbədaŋ faya a Yesu, a gwadaŋ: «Məzele ga Haladzay, hərwi nəmay haladzay.»

¹⁰ Tsa na, a gay amboh a Yesu haladzay hərwi ada Yesu m̄a həhar na dərəŋ abəra ka dala niye bay tey.

¹¹ Azlakwa bay, mə mahamba wuray ka təv eye niye na, madərəs hay andaya faya ta tsəkuriye tay ha.

¹² Fakalaw niye hay mə bo i ndo niye tə gay amboh a Yesu, tə gwadaŋ: «Amboh, gər may ha nəmā ye a bo i madərəs taḡaheye.»

¹³ Yesu a vəlatay tsəved. Tsa na, məsəfəre lele bay eye ti yaw abəra mə bo i ndo niye ti ye tə fələkwa a bo i madərəs niye hay. Madərəs niye hay haladzay ta giye gwezem sulo ta hwayaw abəra ma tsaholok niye ti ye tə kuts a dəlov, tə dze a dəma.

¹⁴ Ndo mətsəkure madərəs neheye tə ŋgatay andza niye na, ta hway, ti ye a wuzlahgəma mata ḡatay ha labara niye a ndo hay ada a ndo neheye nəteye dərəŋ ta wuzlahgəma aye. Tsa na, ndo hay ti yaw mata zəbe naha ka wu nakə a ge bo aye.

¹⁵ Ndo niye hay tə ndislew ka təv i Yesu na, tə ŋgatay a ndo nakə fakalaw hay tə ndzawa mə bo ŋgay haladzay aye. Tə ŋgatay na, mandza eye, peteked ka bo ada neŋgeye lele bəna andza nakə a ndzawa aye bay. Tə ŋgatay andza niye na, ta dzədzar.

¹⁶ Ndo neheye labara i gər mavuwe ta madərəs hay a ge bo ka dəre tay aye na, nəteye dərmak ta təkəratay labara eye a ndo neheye ti ye naha, nəteye ta ŋgatay təbey aye.

¹⁷ Tə tsəne na, tə gay amboh a Yesu, tə gwadaŋ: «Amboh, do abəra ma gəma may.»

¹⁸ Ahəl nakə Yesu faya ma tsaliye a kwalalan i yam aye na, ndo niye a mbəl hərwi fakalaw hay ti yaw abəra mə bo ŋgay na, a gwadaŋ a Yesu: «Amboh n̄a paka bəzay tey?»

¹⁹ Ane tuk na, Yesu kə vəlay tsəved ka məpay bəzay bay. Yesu a gwadaŋ: «Do! Ta bəzay ha bo a ndo yak hay. Təkəratay ŋgwalak nakə Bəy Maduweŋ a ge hərwi yak aye.»

²⁰ A tsəne andza niye na, a lətse a ye a dala nakə tə zalay Dekapol* aye. A ndisl a dəma na, a dazlay matəkəratay wu nakə Bəy Maduweŋ a ge hərwi ŋgay aye. Ndo neheye tebiye tə tsəne labara niye na, a gatay masuwayaŋ.

Yesu a mbəl ha dem i Dzayrus abəra ma mədahaŋ

*Ŋgwas wuray dāvats eye məve kuro gər eye sulo
Mata 9.18-26; Luka 8.40-56*

²¹ Ma dəba eye na, Yesu ta gawla ŋgay hay tə maw tə kwalalaŋ i yam ka dəlov niye. Tə maw a diye neŋged. Tə ndisl a dəma na, ndo hay haladzay ti ye ka təv ŋgay. Ndo hay ti ye ka təv ŋgay na, neŋgeye ka me i dəlov niye mba.

²² Bəy i gay i mađuwule me wuray tə zalay Dzayrus, a ye naha dərma. A ŋgatay a Yesu na, a dəkway gurmets a huvo.

²³ A gay amboh a Yesu, a gwaday: «Dem ga wuray hala bay faya ma mətiye. Amboh, dara ta peŋ faya həlay ada mā mbəl tey.»

²⁴ Yesu a tsəne andza niye na, a həl bo, ti ye salamay.

Ahəl nakə faya ma diye na, ndo hay haladzay gədəbille tə pay bəzay ada faya ta ŋgədətsiye na kwa tə waray, tə waray.

²⁵ Ŋgwas wuray andaya dərma. Ŋgwas eye niye na, dāvats eye. Bambaz a mbədawayaw abəra mə huđ. Dāvats eye niye kə ndza faya məve kuro gər eye sulo.

²⁶ Ki ye ha a gay i ndo i sidem hay wal wal haladzay. A sa dərətsətseh kəriye bəna, kə huta zay bay. Kə dze ha suloy ŋgay haladzay ka sidem ada kə gay ŋgama kwa tsekweŋ bay. Duh dāvats niye a zaka faya.

²⁷⁻²⁸ Ŋgwas niye a tsəne wu nakə ndo hay faya ta tsikiye ka gər i Yesu aye na, a ye a walaŋ i ndo niye hay Yesu mə dəma aye. A dzala mə gər ŋgay, a gwad: «Na lamay a peteked ŋgay na, na mbəliye segey.» Tsa na, a ye tsərid tsərid mə walaŋ i ndo niye hay. A ndisl bəse ka təv i Yesu ta dəba na, a lamay a peteked i Yesu.

²⁹ A ye a lamay nets na, kwayaŋŋa bambaz niye a mbədawayaw faya abəra a tərəts tsandzaŋ. A sər ha mə bo ŋgay na, kə mbəl abəra ma dāvats ŋgay niye.

³⁰ Kwayaŋŋa Yesu a sər ha gədaŋ ki yaw abəra mə bo ŋgay. Tsa na, a mbədə me a diye i ndo neheye faya ta pay naha bəzay ma dəba aye. A tsətsah, a gwad: «Maa lamay a peteked ga na, way?»

³¹ Gawla ŋgay hay ta mbədəy faya, tə gwaday: «Ka gwadiye “Maa lemeŋ way” na, ka ŋgatay a ndo neheye haladzay faya ta ŋgədətsiye kar təbədew?»

³² Ane tuk na, Yesu a zəba dərə ka təv niye pərwasla hərwi ada mā ŋgatay a ndo nakə a lamay a peteked ŋgay aye.

³³ Ŋgwas niye a lamay a peteked i Yesu aye na, a dzədzar slaḅ slaḅ, hərwi a sər ha wu nakə a ge bo tə neŋgeye. A ye a dəkway gurmets a huvo a Yesu. Tsa na, a day ha wu nakə dedek aye a Yesu.

³⁴ Yesu a gwaday: «Dem ga, mədzal gər yak kə mbəl kar ha. Do wu yak barbarra. Kə mbəl abəra ma dāvats yak nakay na, ka tor eye.»

³⁵ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikeye a ŋgwas niye andza niye na, ndo hay ti yaw mə gay i Dzayrus. Ti yaw na, ka təv i Dzayrus. Tə gwaday: «Dem yak kə mət, ka wurdəye me a miter na, sa meriye?»

³⁶ Ane tuk na, Yesu na, kə pa gər ka bazlam tay niye bay. Yesu a gwaday a Dzayrus: «Kā dzədzar bay, dzala ha ka neŋ tsa na, tsiy.»

* 5:20 Dekapol na, gəma nakə dala mə dəma kuro aye.

³⁷ Tsa na, a lətse, a ye. Ahəl nakə faya ma diye na, a gatay me a ndo hay ada tã zəŋgal na bay. A vələy tsəved mede ka bo dziye na, a Piyer, a Yakuba ta malamar ŋgay Yuhana.

³⁸ Tə ndisl naha a gay i Dzayrus bəy i gay i maɖuwule me na, Yesu a zəba ɖəre na, ndo hay faya ta tuwiye taŋgof taŋgof, siye hay faya ta tuwiye tə mawude eye ndəŋndəŋ.

³⁹ Yesu a ŋgatay andza niye na, a fələkwa a gay, a ye naha a gwadətay a ndo neheye mə gay aye: «Mədzəɖay ta mətuway nakay na, kemey? Wawa nakay na, kə mət bay, neŋgeye mandzahəra eye.»

⁴⁰ Ndo hay wuyi tə ŋgwasa faya. Tsa na, a həharataya ahaya abəra. Maa ləkaw ka təv ŋgay mə gay na, bəba ta may i wawa ta gawla ŋgay neheye mahkar ti ye ka bo dziye. Nətəye, ti ye tə fələkwa a gay nakə wawa mahəna eye mə ɖəma aye.

⁴¹ Tə ndisl naha na, Yesu a gəs dem niye abəra mə həlay ada a gwadəy: «*Talita kum!*» (Andza məgwede: «Dem, faya na gwadakeye, lətse!»)

⁴² Tsa na, dem niye kwayaŋŋa hurum a lətse. A ye tə sik ŋgay kuteŋ kuteŋ. Məve i dem niye na, kuro gər eye sulo. Tsa na, ndo niye hay tə ŋgatay a wu niye a ge bo aye na, a gatay masuwayaŋ.

⁴³ Tsa na, Yesu a gwadətay: «Wu nakay na ge aye na, kã ɖumay ha a ndəray bay.» A gwadətay a bəba ta may i dem niye: «Vələumay wu mənday ada mā nda.»

6

Yesu ka dala i Nazaret

Mata 13.53-58; Luka 4.16-30

¹ Ma ɖəba eye na, Yesu ta gawla ŋgay hay, tə lətse abəra ka təv niye, ti ye a gəma nakə Yesu a gəl mə ɖəma aye.

² Pat i mazəzukw bo na, a ye a gay i maɖuwule me. Mə ɖəma na, ndo hay haladzay. A ɖatay ha bazlam i Mbəlom. Tə tsəne bazlam i Mbəlom nakə a tsikatay aye na, a gatay hərəbəkka. Tə gwad: «A hutaw labara nakay na, məŋgay? Maa vələy ndaraw nakay na, way? Masuwayaŋ nakay faya ma giye na, a yaw məŋgay?»

³ Neŋgeye na, ndo matsətsede mayako bəɖa? Ada neŋgeye na, wawa i Mari bəɖa? Malamar ŋgay hay na, Yakuba, Zozes, Yuda ada Simon bəɖa? Malamar ŋgay dem aye hay ɖərmak nətəye ka təv kway kanaŋ, nəkway dziye bəɖaw?» Hərwi wu neheye tebiye ndo i Nazaret hay ta kərəh məpe məɖzal gər ka Yesu.

⁴ Yesu a gwadətay: «Ndo məde ha bazlam i Mbəlom na, ndo hay ta təma na ada tə ɖəslay ha gər kwa məŋgay. Ane tuk na, ma gəma ŋgay mə walaŋ i ndo ŋgay hay ta malamar ŋgay hay na, tə ɖəslay ha gər bay.»

⁵ Hərwi niye, Yesu kə sla mäge masuwayaŋ i wuray kwa tsekweŋ bay tebiye. Wu nakə a ge aye na, a pa həlay ka ndo wuray hay ɖəvats eye hay ada tã mbəl abəra ma ɖəvats.

⁶ Ka təv eye niye, a gay wadəŋ wadəŋ a Yesu hərwi nakə ta dzala ha bay aye. Tsa na, a lətse a ye a gəma mekelen eye hay bəse ta gəma ŋgay niye. A ye na, mata ɖatay ha bazlam i Mbəlom a ndo hay.

Yesu a slər gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo

Mata 10.1,5-15; Luka 9.1-6

⁷ Pat wuray na, Yesu a zalatay a gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo, a gwadətay: «Na sləriye kurom ha a gəma hay wal wal. Ka deyumeye na, sulo

sulo.» Tsa na, a vɔlatay gɛdan̄ ka mahəhere məsəfəre neheye ɲgwalak eye bay aye abəra ka ndo hay.

⁸ A gwadatay: «Ka deyumeye na, kâ zlum wuray a hɔlay bay. Sakwal na, ka zlumeye kɔla. Ane tuk na, kâ zlum wu mɛnday bay. Kwa bəbɔro, kwa suloy kâ pum a gwezem bay.

⁹ Taharak na, pum a sik, ane tuk na, kâ hɔlum peteked i məkɛlkabo kurom hay sulo, sulo bay.»

¹⁰ Yesu a gwadatay sa: «Ka ndislum a gəma nakə ka deyumeye a dɛma aye na, ndzum mɛ gay nakə ta tɛma kurom tɛ mɛɲgwese aye. Kâ yum kurom abəra mɛ gay niye bəse tsa bay. Ndzum mɛ dɛma hus a pat nakə ka deyumeye a gəma mekelɛɲ eye.

¹¹ Tadɛ ndo i gəma niye ka deyumeye a dɛma, ta tɛma kurom bay ada agəna ta kərah mɛpɛ zɔm ka bazlam kurom na, dum kurom abəra ma gəma niye. Ahɛl nakə ka yumaw kurom, nəkurom ka tsəved mazlambar ka gərume ye ha tsəved i gəma niye na, tətəkum ha bətɛkwew i gəma niye abəra ka sik kurom hay. Niye na, ta səriye ha ta tɛma kurom bay.»

¹² Yesu a ndəvatay ha mɛ ɲgay niye a tsikatay aye na, tɛ hɛl bo ti ye. Tɛ ndisl a gəma niye hay na, ta dazlay a mɛdɛ ha bazlam i Mbəlom a ndo hay. Tɛ gwadatay a ndo i gəma niye hay: «Mbədum ha medɛ kurom»

¹³ ada ta hɛhar fakalaw abəra ka ndo hay. Tɛ faɖa mal ka ndo neheye dɛvats eye hay aye. Tɛ mbɛl tay ha abəra ma dɛvats niye. Ndo neheye tɛ mbɛl tay ha aye na, nətɛye haladzay.

Herod ta Yuhana madzəhuɛ ndo a yam

Mata 14.1-12; Luka 3.19-20, 9.7-9

¹⁴ Yesu a dɛ a zɔm haladzay a gəma hay wal wal tebiye. Kwa bəy nakə tɛ zalay Herod aye kɔ tsəne labara i Yesu dərma k.

Ndo mekelɛɲ eye hay tɛ gwad ka Yesu: «Nɛɲgeye na, Yuhana madzəhuɛ ndo a yam kɔ lətsew abəra ma mɛdahaɲ. Hərwi niye nakə a huta gɛdan̄ ka mɛge masuwayaɲ.»

¹⁵ Siye hay na, tɛ gwad: «Nɛɲgeye na, Eliya ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbəlom niye ahɛl niye.»

Siye hay tɛ gwad: «Nɛɲgeye na, ndo i maslaɲ i Mbəlom nətɛ mɛ walaɲ i ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbəlom neheye ahɛl niye aye.»

¹⁶ Herod a tsəne andza niye na, a gwad: «Ndo niye na, Yuhana nakə ahɛl niye na dɛs faya abəra gər eye na, kɔ lətsew abəra ma tsəvay.»

¹⁷ Herod a tsik andza niye na, hərwi maa vɛl tsəved ka mɛgəse Yuhana na, bo ɲgay eye. Tɛ gəs na ada tɛ pa na a dan̄gay. Tɛ pay sɛselek a sik. Herod a ge andza niye na, hərwi Yuhana a gay me ka mabuwe Herodiyad ɲgwas i malamar ɲgay nakə tɛ zalay Filip aye.

¹⁸ A gəs Yuhana a pa na a dan̄gay na, hərwi Yuhana a gwadɛy: «Bazlam i Mbəlom a ge me ka mabuwe ɲgwas i malamar yak.»

¹⁹ Yuhana a tsik andza niye na, a ndalay a Herodiyad. A say haɛ məkɛdɛ Yuhana. Herodiyad a sla məkɛdɛ na Yuhana bay na, hərwi Herod.

²⁰ Hərwi mey na? Herod na, a dzɛdzaraway a Yuhana. A dzɛdzaraway na, a sər ha Yuhana na, nɛɲgeye ndo lele eye, kɔ ge mənese bay. Herod a ge faya me hərwi ada tɛ kɛd na bay. A tsəne andza niye na, a dzɛdzar haladzay. Haɛ dɛh a pawa zɔm ka bazlam i Yuhana na, lele. Aya ane a sla faya matəme bay.

²¹ Pat eye andaya na, Herodiyad a huta tsəved ka məkɛdɛ Yuhana tuk. Pat eye niye na, Herod a ge magurlom i pat i mɛwe ɲgay. A zalatay a ndo ɲgay neheye bagwar eye ma məsler ka dala ɲgay aye. A zalay a bagwar i sidzew

hay ada ta ndo neheye ka dala i Galile mæzele tay a ɗa a zləm aye. Ti ye naha tebiye a magurlom niye.

²² Anæke na, dem i Herodiyad niye a ye, a fələkwa ka tøv i ndo neheye mahaya gær eye. A ye naha na, a dazlay a mæhetse. Mæhetse i dem niye a hats eye na, a le ka bøy ta ndo neheye a zalatay a magurlom aye. Bøy a zalay a dem niye a gwaday: «Nəkar na, tsətsah fagaya wu nakə a saka aye, na vələkeye.»

²³ A mbaday tsad tsad, a gwaday: «Kwa mey mey! Ka tsətsah na, na vələkeye. Kwa dala, na ɗəsakeye faya abəra, na vələkeye ha a nəkar ka laviye.»

²⁴ Tsa na, dem niye a yaw abəra, a ye ka tøv i may ŋgay. A gwaday a may ŋgay: «May ga, bøy a gwedeŋ “Tsətsah wu nakə a saka aye, na vələkeye” na, na tsətsah faya na, mey?»

May ŋgay a gwaday: «Tsətsah na, mǎ ɗəsaka gær i Yuhana madzəhuɓe ndo a yam.»

²⁵ Dem niye a ma ta bəse ka tøv i bøy. A ye naha a tsətsah wu nakə a say aye tuk. A gwaday a bøy: «A seŋ na, vələŋ gær i Yuhana madzəhuɓe ndo a yam ka bəgəlam anæke kiye.»

²⁶ Bøy a tsəne andza niye na, a ndalay haladzay, hærwi a say məkəɗe na Yuhana bay. Kwa a ndalay bəbay na, a sla makərəhahay ha bay hærwi ɓa ka mbərəm məmbede kame i ndo neheye mazala eye a magurlom aye.

²⁷ A zalay a sidzew ŋgay nəte, a gwaday: «Do bəse! Tǎ ɗəsaw gær i Yuhana madzəhuɓe ndo a yam ada kǎ pa ahaya ka bəgəlam.» Sidzew niye a ye. A ye naha na, a fələkwa a gay i danŋay, a ɗəs gær i Yuhana.

²⁸ Tsa na, a pa ahaya ka bəgəlam. A zla ahaya a vələy a dem niye. Dem niye a tǎma, a ye ha a vələy a may ŋgay ɗərmak.

²⁹ Gawla i Yuhana hay tǎ tsəne, ta ɗəs gær abəra ka Yuhana na, ti yaw tǎ zla ahaya mǎdahanŋ i Yuhana abəra ma danŋay, tǎ pa na a bəɗ.

Tapa i ɗaf zləm tǎ kələf sulo

Mata 14.13-21; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14

³⁰ Yesu kə slər ndo i maslanŋ ŋgay hay mata ɗa ha bazlam i Mbəlom. Anæke na, tǎ maw tuk. Tǎ maw ka tøv i Yesu, ta təkəray wu nakə tǎ gaw aye ada tǎ matətike nakə ta tətikatayaw a ndo hay aye.

³¹ Azlakwa bay ka tøv nakə nətəye mǎ ɗəma aye na, ndo hay haladzay faya ta diye naha ka tøv tay ada siye hay haladzay faya ta mbəɗiye gær wu tay. Yesu ta gawla ŋgay hay ta huta həlay i mǎnde wu mǎnday kwa tsekweŋ bay tebiye. Yesu a zəba faya andza niye na, a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Takwa kway abəra kananŋ, takwa a tøv nakə ndo hay andaya bay aye ta zəzukurwakwa bo mǎ ɗəma.»

³² Tsa na, tǎ lətse, tǎ tsal a kwalalanŋ i yam, ti ye a tøv nakə ndəray andaya mǎ ɗəma bay aye.

³³ Ahəl nakə faya ta diye na, ndo hay haladzay ta ŋgatay faya ta diye. Tǎ sər ha faya ta diye wu tay. Tsa na, ndo hay ti yaw abəra ma gəma hay wal wal ta hway tǎ sik, ka mǎndisle a tøv nakə Yesu ta gawla ŋgay hay ta diye a ɗəma aye.

³⁴ Yesu ta gawla ŋgay hay tǎ ndisl naha na, Yesu a mbəzlaw abəra ma kwalalanŋ i yam. A zəba ɗere na, ndo hay mbərzəzza mahaya gær eye. A zəba fataya na, tǎ gay mǎ bo haladzay. Hærwi ndo neheye ta ndzəkkit bo na, andza tǎbanŋ neheye ndo mǎtsəkure tay andaya bay aye. Tsa na, a dazlay mǎtsikatay labara hay wal wal haladzay.

³⁵ Mazlambar huwa faya ma giye na, gawla a Yesu ta hǎndzəɗ ka tøv i Yesu tǎ gwaday: «Anæke huwa kə ge ada tøv nakay kəsaf na, kəkay? Ndo neheye tebiye ta ndeyeweye wu mǎnday na, mǎŋgay?»

36 Ngama gwadatay tâ ye mata səkəməw wu mənday ma wuzlahgəma ada mə gay i ndo neheye tə mbay naha a wuzlahgəma aye.»

37 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Nəkurom eye vəlumatay wu mənday!»

Gawla ngay hay ta tsətsah faya, tə gwadāy: «Nəmaa hutaweye dala masəkəməw wu mənday a ndo neheye dā ta rahiye na, mənḡay?»

38 Yesu a gwadatay: «Tapa i makwala nakə andaya fakuma aye na, nday? Ehey! Dum, zəbum ahaya təday!» Tə tsəne andza niye na, ti ye ta zəba ka makwala niye, nəteye tapa nday.

Ta zəbaw faya na, ti yaw tə gwadāy a Yesu: «Makwala andaya na, tapa zlam tə kələf sulo.»

39 Ma dəba eye, Yesu a gwadatay: «Dum naha gwadumatay a ndo hay tâ ndza ka bəruk ka bəruk, ka guzer.» Guzer niye na, beremeffe a ndzohwaw mba.

40 Gawla i Yesu hay tə tsikatay a ndo niye hay andza niye. Tə ndza ka guzer niye. Ta nar bo na, siye nəteye temerre temerre. Siye hay kuro kuro zlam kuro kuro zlam.

41 Tə ndza na, Yesu a həl tapa i makwala niye zlam tə kələf niye sulo aye. Tsa na, a zəba dərə a mbəlom, a gay naha sīsə a Mbəlom. A ndəv ha məgay naha sīsə a Mbəlom na, a ngəna ha makwala niye. A vəlātay a gawla ngay hay, a gwadatay: «Vəlumatay a ndo hay.» Tsa na, ti ye ta ngənatay a ndo neheye mandza eye tebiye. Yesu a həl kələf neheye sulo aye, a ngənatay ha faya a ndo niye hay mandza eye tebiye sa.

42 Kwa way a nda makwala niye tə kələf eye ka mərəhe.

43 Ma dəba eye na, gawla i Yesu hay, ti ye naha, tə hayay gər a siye i makwala tə kələf eye nakə a ləkaw aye. Tə hayay gər na, a rah a gwanj kuro gər eye sulo.

44 Ndo neheye tebiye tə nda makwala niye aye na, hasləka hay na, gwezem zlam.

Yesu a ye ka gər i yam tə sik

Mata 14.22-33; Yuhana 6.15-21

45 Ma dəba eye kwayanḡa na, Yesu a gwadatay a gawla hay ngay: «Tsalum a kwalalanj i yam, dum ka gər i dəlōv nakay a diye nenḡed. Ka deyumeye na, a diye i gəma i Betesayda. Dum kame! Na ndziye kurom naha a dəma.» Tsa na, tə lətse ti ye. Yesu na, a tsikatay me a ndo neheye a ndatay ha wu mənday aye. A gwadatay: «Dum kurom a mətəgay kurom hay tuk.»

46 Ma dəba eye na, ndo neheye ti ye wu tay na, Yesu a tsal a tsaholok. A ye na, mata dūwule me.

47 Həvad a ge na, ahəl nakə gawla i Yesu hay faya ta diye, tə ndisl a wuzlah i dəlōv. Yesu na, nenḡeye mahənḡeye ka dala mba, kə həl bo mede zuk bay.

48 Gawla ngay hay faya ta giye dərətsətseh hərwi mətəsl a ge ta gədanj ta diye tay, a say məme ha kwalalanj i yam ta dəba. Yesu a ngatay na, nəteye faya ta siye dərətsətseh. Mbəlomda i dzagulok məzlehe na, Yesu a həl bo a ye ka təv tay tsəpak tsəpak ka gər i yam tə sik. A həndzəd bəse ta nəteye na, a say məlahatay kame.

49 Tə ngatay a Yesu faya ma diye ka gər i yam tə sik na, tə gwad ma giye na, wu matəre ka ndo. Ta wuda.

50 Nəteye niye tebiye tə ngatay na, ta dzədzar haladzay.

Ane tuk na, nenḡeye a tsikatay naha me, a gwadatay: «Tete kurom! Kā dzədzarum bay. Nakay na, nenḡ!»

51 Tsa na, a həndzəd ka təv i kwalalanj i yam. A tsal ka təv tay a kwalalanj i yam na, mətəsl a ndza dedik. Tsa na, a gatay hərbaəbəkka a gawla ngay hay.

⁵² A gatay hærbaþækka na, hærwi ta sær ha gëdanj i Yesu zuk bay. Kwa masuwayan nakë Yesu a ge ta wu mënday aye bæbay na, huya ta pa na a mædzele gar tay bay, hærwi ta kula ha gar tay.

Yesu a mbäl tay ha ndo i dävats hay ma Genesaret

Mata 14.34-36

⁵³ Ma dæba eye nakë Yesu ta gawla ngay hay tæ tas abæra ma dælov niye aye na, tæ ndisl a gæma eye andaya tæ zalay Genesaret. Tæ ndisl a dæma na, tæ þar na, kwalalanj i yam tay ka pæpæz i dælov niye.

⁵⁴ Tæ mbæzlaw abæra ma kwalalanj i yam na, ndo neheye ma gæma niye aye tæ sær na Yesu.

⁵⁵ Ta hway mæzalatayaw a ndo hay kwa mængay kwa mængay, ta hælatay ahaya ndo i dävats hay a Yesu. Kwa ma gæma waray waray Yesu a yawa na, tæ hælaway naha ndo i dävats hay ta slalah.

⁵⁶ Kwa Yesu a ye na, a ngay, kwa a gæma wawa eye, kwa a gæma bagwar eye, kwa ndo neheye mandza eye ma dæba i gæma aye bæbay na, ndo hay tæ haya gar ka tæv mæhay gar. Tæ hælawayaw ndo i dävats hay. Tæ gaway amboh a Yesu hærwi ada mã vëlatay tsæved a ndo i dävats hay tã lamay na, a me i peteked ngay tsa. Ndo neheye ta lamay aye na, næteye tebiye ta mbäl.

7

Farisa hay tæ kule tay

Mata 15.1-20

¹ Pat wuray na, Farisa hay ta ndo mædzanğawa bazlam i Mbælom mapala eye, tæ yaw ma Zerozelem. Tæ yaw tæ haya gar ka tæv i Yesu.

² Tæ ngatay a siye i gawla i Yesu hay na, tæ nda wu mënday andza niye ze mæbere hælaj. Andza mægweðe na, ta bara hælaj andza nakë kule i bæba tæte tay hay a tsikatay aye bay.

³ Hærwi mey na, Farisa hay næteye ta Yahuda hay tebiye na, tæ dæslaway ha gar a kule i bæba tæte tay hay. Ta bara hælaj lele andza nakë mã kule tay bay na, ta ndiye daf bay.

⁴ Taðæ ta maw mã luma na, ta bariye hælaj tæday ada ta ndiye daf. Sa na, tæ dæslaway ha gar a siye i kule tay hay wal wal, andza matsekede gæse, gæzla ta sængæle i bære.

⁵ Anæke na, Farisa hay ta ndo mædzanğawa bazlam i Mbælom mapala eye ta tsætsah ka Yesu, tæ gwaday: «Gawla yak hay tæ dæslay ha gar a kule i bæba tæte kway tæbey na, kemey? Tæ nda daf ze mæbere hælaj andza i kule i bæba tæte kway hay na, kemey?»

⁶ Yesu a tsæne andza niye na, a mbædatay faya, a gwadatay: «Nækurom na, ndo i bæbærek hay andza nakë Ezay ndo maslanj i Mbælom a watsa ahæl niye! A watsa na, Mbælom a gwad:

“Ndo neheye ta zembedeñ na, tæ bazlam dækdek tsa, dærev tay na, dærenj tæ neñ.

⁷ Næteye faya ta zembedeñeye kæriye, ane tuk na, kæriye bæna dedek bay.

Wu nakë faya ta tætikateye a ndo hay aye na, bazlam mapala eye i ndo hay tsa.*”»

⁸ Yesu a gwadatay sa: «Ka garum ha bazlam i Mbælom mapala eye hærwi mædæslay ha gar a kule i ndo hay duh na, kækay!»

* 7:7 Ezay 29.13.

⁹ A gwadatay sa: «Asah! Ka gərum ha bazlam i Mbəlom mapala eye na, dərən tə nəkurom, hərwi mægay gər a kule i bəba tətə kurom hay lele düh!

¹⁰ Musa a gwad: “Rəhay ha gər a bəba yak ta may yak bədaw![†]” A gwad sa: “Ndowe ye kə tsaday a bəba ŋgay ta may ŋgay na, kutorŋ tã kəd na bədaw![‡]”

¹¹ Nəkurom na, ka təmum bazlam nakay bay. Nəkurom faya ka tətikummatay a ndo hay na, kule i *kurban* tə mægweđe a bəba kurom ta may kurom na: “Wu nakə na sliye faya məvələka ha bə hərwi madzəne kar aye na, *kurban*” (andza mægweđe zlele nakə mavələ eye hərwi Mbəlom aye).

¹² Ma dəba eye na, a sakum ndo m̄a dzəna bəba ŋgay ta may ŋgay sa bay.

¹³ Andza niye, faya ka nasumeye ha bazlam i Mbəlom tə kule nakə faya ka tətikummatay a ndo hay aye. Ada faya ka gumeye wu hay haladzay andza nakay sa.»

¹⁴ Ma dəba eye na, Yesu a zalatay a ndo hay. Ti ye naha ka təv ŋgay. Ti ye naha na, a gwadatay: «Nəkurom tebiye pum zlam ada tsənum wu nakay.

¹⁵ Wu nakə ndo ma ndiye a huď aye na, ma nasiye ha ndo ka təv i Mbəlom bay. Mata nas ha ndo na, wu nakə a yaw abəra mə dərən i ndo aye.

¹⁶ [Ndo nakə zləm andaya faya na, m̄a tsəne!]

¹⁷ Yesu a ndəv ha andza niye na, a ye ŋgway a gay. Gawla ŋgay hay ta zəŋgal na a gay. Ti ye naha ta tsətsah tə gwadāy: «Dzeke nakə meeneŋ ka tsik aye na, mbədaw bo na, kəkay?»

¹⁸ Yesu a gwadatay: «Nəkurom dərma na, ka sərūm bədaw? Wu mənday nakə ndo ma ndiye a huď eye na, ma nasiye ha dərən i ndo zezeŋ bay.

¹⁹ Hərwi wu mənday nakə ndo zezeŋ a nda aye na, a ye a dərən bay. A ye na, a kutes tsa ada ma deyewe ye abəra mə bo.»

Bazlam i Yesu nakay a dā ha na, kwa wu mənday waray waray na, ndo ma ndiye.

²⁰ Yesu a gwadatay sa na: «Wu nakə ma nasiye ha ndo ka təv i Mbəlom aye na, wu nakə a yaw abəra mə dərən aye.

²¹ Hərwi mədza l gər lele bay eye a yaw na, abəra mə dərən. Ta diye a mede nakə ŋgwalak eye bay aye, mäge məkal, məkəde gər i ndo,

²² mäge madama, məwe bor ka wu i ndo, mäge sewed, məvatay gər a ndo hay, mäge zləwrek, mäge salək, mənğəlay bəzay a ndo hay, mədəslay ha gər a bo, matəre ha bo andza gər mavuwe.

²³ Wu neheye tebiye lele bay aye na, a yaw abəra mə bo i ndo zezeŋ. Wu neheye lele bay aye na, ma nasiye ha ndo ka təv i Mbəlom.»

Ŋgwas Kanan wuray a dzala ha ka Yesu

Mata 15.12-28

²⁴ Ma dəba eye na, a lətse a ye abəra ka təv niye. A ye ka dala i Tir ada a Sidon. A ye a gay eye andaya mə dəma. A ye a dəma na, a say ha bə ndərən m̄a sər ha nəngeye ka niye bay. Ane tuk na, nəngeye na, a sla məngehe bo bay.

²⁵⁻²⁶ Ŋgwas wuray andaya ka dala i Tir eye niye. Nəngeye na, slala i Yahuda hay təbey. Tə wa na ma gəma nakə tə zalay Fenisi aye. Fenisi na, nəngeye ka dala i Siri. Ŋgwas eye niye na, dem ŋgay andaya mahorvov a gay. A tsəne labara i Yesu nakə ndo hay faya ta tsikiye na, a ye ka təv i Yesu ta bəse. A ye naha a dəkway gurmets a Yesu, a gwadāy: «Ambəh! Fakalaw faya ma giye ha dərətətsəh tə dem ga, həhar faya abəra tey.»

²⁷ Ane tuk na, Yesu a gwadāy a ŋgwas niye na, «Gər ga ha! Neŋ na, na dzəniye slala ga tədāy andza nakə ta vələteye wu mənday a wawa hay aye tədāy ada

[†] 7:10 Madayaw abəra ma Ezipt 20.12; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16. [‡] 7:10 Madayaw abəra ma Ezipt 21.17; Levitik 20.9.

tâ rah. Mæzle wu mânday i wawa hay mækalatay a wawa i kæra hay na, lele bay.»

²⁸ Nḡwas a mbəday faya, a gwaday: «Andza niye, bəy ga. Kwa neḡ Yahuda hay bay bəbay na, ka sliye faya madzəne ga segey. Hərwi kwa wawa hay faya ta ndiye wu mânday na, nakə a dədaw fataya abəra mə bazlam aye na, wawa i kəra hay ta paliye, ta ndiye bədaw?»

²⁹ Yesu a tsəne andza niye na, a gwaday a nḡwas: «Bazlam yak nakə ka mbədeḡew faya ye na, lele. Do a mətagay, fakalaw ki yaw abəra mə bo i dem yak.»

³⁰ Tsa na, nḡwas niye a maw a mətagay na, dem nḡgay mahəna eye ka təw məhəne. Fakalaw ki ye faya abəra.

Yesu a mbəl ha ndo wuray madəḡgəzłak eye

³¹ Ma dəba eye na, Yesu a lətse abəra ma gəma i Tir. A həl bo, a ye ta gəma eye andaya tə zalay Sidon ada ta dala nakə tə zalay Dekapol aye. A yaw tə dəma na, hərwi məmaw ka tsakay i dəlov i Galile.

³² A ndislew a dəma na, tə zlay naha ndo wuray mandək aye. Tə gay amboh a Yesu, tə gwaday: «Amboh! Pa həlay ka ndo may nakay ada mə mbəl abəra ma dəvats nḡgay nakay tey.»

³³ Tsa na, Yesu a gay wiyaw a mandək niye mahəḡgeye, ti ye dərəḡ abəra ka təw i ndo hay. Ti ye naha na, a pay wur həlay a zlam i mandək niye. A pay wur həlay na, a zləm sulo sulo. A tuf sleslə6 ka wur həlay a lamay ha a dərneh i ndo niye.

³⁴ Tsa na, a zəba dərə a mbəlom. A ma ha məsəfərə nḡək a bəzihud. Tsa na, a gwaday a ndo niye: «*Effata!*» Andza məgwədə: «Zləm yak mə həndək!»

³⁵ Kwayanḡa zləm i ndo niye a həndək. A tsəne zləm lele tuk. Wu nakə a bəray na dərneh a tsik ha me lelebay eye na, a pəla tuk. A tsik me wulanḡa lele tuk.

³⁶ Ma dəba eye na, Yesu a gatay me a ndo niye hay tebiye, a gwadatay: «Kā dūm ha wu nakə na ge aye a ndəray bay.» Yesu a gatay me mədə ha na, nəteye tə zaka ha mədə ha wu i Yesu niye a giye dūh.

³⁷ Wu nakə Yesu a ge aye na, a gatay masuwayanḡ a ndo hay. Tə gwad: «Wu nakə Yesu a ge tebiye aye na, lele haladzay. Neḡgeye na, kwa ndo mandək eye hay, ka həndəkatay na zləm, tə tsəne zləm lele. Kwa ndo neheye tə tsik me bay aye na, ka lambadatay ha dərneh tay, tə tsik me lele.»

8

Ndo hay gwezem fad Yesu a vələtay wu mânday

Mata 15.32-39

¹ Pat wuray na, ndo hay haladzay tə haya gər ka təw i Yesu sa. Yesu a zəba fataya na, may a wur fataya. Ada wu mânday andaya fataya bay. Yesu a zalatay a gawla nḡgay hay, a gwadatay:

² «Ndo neheye na, tə geḡ mə bo haladzay, hərwi ananḡ məhəne mahkar na, nəteye ka təw ga ada wu mânday andaya fataya bay.

³ Na gwadatay: “Dum kurom ze mände wu mânday” na, may ma kədiye tay ha ka tsəved, ta ndisliye a mətagay tay hay bay. Hərwi ndo siye hay mə walanḡ tay na, nəteye dərəḡ.»

⁴ Gawla nḡgay hay ta mbəday faya, tə gwaday: «Anəke mə kəsaf nakay na, ka hutakweye wu mânday də məvələtay a ndo neheye na, mənḡgay?»

⁵ Yesu a tsətsah ka gawla nḡgay hay, a gwadatay: «Makwala andaya fakuma na, tapa nday?»

Tsa na, ta mbəday faya, tə gwadəy: «Makwala andaya famaya na, tapa tasəla.»

⁶ Tsa na, Yesu a gwadatay a ndo niye hay t̄a ndza ka dala. A ye, a həlaw makwala neheye tapa tasəla aye. A gay naha sisə a Mbəlom. A gay naha sisə a Mbəlom na, a ngəna ha daf niye, a vəlatay a gawla ngay ada t̄a vəlatay a ndo hay tebiye. Gawla ngay hay tə vəlatay makwala niye a ndo hay.

⁷ Kələf andaya ka gawla ngay hay tsakway sa. Yesu a həl kələf niye, a gay naha sisə a Mbəlom. A vəlatay a gawla ngay hay. A gwadatay: «Ŋgənumatay a ndo hay dərma.»

⁸ Makwala tə kələf niye na, kwa way a nda bəh bəh ka mərehe. Gawla i Yesu hay tə hayay gər a bəmalə nakə a ləkaw aye na, kətəh tasəla.

⁹ Ndo neheye tə nda daf aye na, ta giye gwezem fad.

Ma dəba eye na, Yesu a gwadatay: «Dum kurom tuk!»

¹⁰ Tsa na, Yesu a tsal ngway a kwalalan i yam ta gawla ngay hay. Ti ye a gəma wuray tə zalay Daləmanuta.

Farisa hay ta tsətsah masuwayan ka Yesu

Mata 16.1-12

¹¹ Tə ndisl a Daləmanuta na, Farisa hay ti ye naha ka təv tay. Ti ye naha na, ta dazlay mətsike me ta Yesu, hərwi a satay məhəle faya abəra suwat. Ta tsətsah ka Yesu, tə gwadəy: «Gamay masuwayan nakə ma diye ha ka yaw abəra ka təv i Mbəlom aye.»

¹² Yesu a tsəne bazlam tay nakə tə tsik aye na, a ma ha məsəfəre ngək a bəzilhud, a gwadatay: «Nəkurom ndo neheye tə dəre ka tsətsahumeye masuwayan sa na, kemey? Anan na tsikakumeye ta dedək: Dada ndəray ma gakumeye masuwayan bay!»

¹³ Tsa na, Yesu a gər tay ha. A tsal ngway a kwalalan i yam, a ye a tas abəra ma dəlov niye a diye nengəd.

¹⁴ Gawla i Yesu hay ta zəba wu tay hay na, ta mətsa ha gər tə masəkəme makwala. Andaya fataya mə kwalalan i yam na, tapa nəte tsa.

¹⁵ Ahəl nakə faya ta diye na, Yesu a gatay daf, a gwadatay: «Gum metsehe! Tsəpum gər kurom abəra ka gədə i Farisa hay tə bəmalə i Herod.»

¹⁶ Gawla ngay hay tə tsəne andza niye na, tə ma ha ka bo bazlam mə walan tay. Tə gwad: «A tsikakway na, hərwi nakə makwala andaya fakwaya bay aye!»

¹⁷ Tsa na, Yesu a sərətay naha ka wu nakə faya ta miye ha a bo mə walan tay aye. A gwadatay: «Ka ngurumeye bo kurom hərwi makwala nakə andaya fakuma bay aye na, kemey? Ada ka tsənum zuk bədaw? Ka pun a mədzal gər kurom təbədew? Mədzal gər kurom na, mədərəzla eye kəla daw?»

¹⁸ «Dəre andaya fakuma ada k̄a ngatumay a dəre bədaw? Zləm andaya fakuma hərwi mətsəne ada k̄a tsənum bədaw?»

«Ada kə makumaw a gər təbədew?»

¹⁹ Na ge tə makwala na, kəkay? Na ngəna ha makwala tapa zlam na, ndo hay gwezem zlam tə nda bədaw? Ada nakə a ləkaw ka hayumay gər na, gwan nday?»

Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Gwan kuro gər eye sulo.»

²⁰ Yesu a gwadatay sa: «Makwala neheye tapa tasəla aye na ngənatay a ndo hay gwezem fad aye na, nakə a ləkaw a rah na, kətəh nday?»

Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Kətəh tasəla.»

²¹ Yesu a gwadatay: «Aya! Ada ka sərūm ha sa bədaw?»

Yesu a mbəl ha guluf

²² Tsa na, tə ndisl a gəma wuray tə zalay Betesayda. Mə dəma na, tə gəsay naha həlay a ndoweye andaya guluf eye ka təv i Yesu. Tə gay amboh a Yesu. Tə gwaday: «Tətal ka ndo may anan̄ ada mâ ngatay a dère tey.»

²³ Yesu a gəs ndo niye guluf eye mə həlay, a ye ha abəra ma wuzlahgəma. Ti ye naha na, Yesu a tuf slesleḅ ka dère i guluf niye. A pa faya həlay, a tsətsah faya a gwaday: «Ka ngatay a wu daw?»

²⁴ Guluf niye a zəba dère na, a gwaday a Yesu: «Na ngatay a ndo hay. Na ngatatay na, andza gərdaf hay, ane tuk na, faya ta diye.»

²⁵ Tsa na, Yesu a pay həlay ka dère sa. Dère i guluf niye na, a mbəl lele. A ngatay a dère kulir kulir tuk.

²⁶ Yesu a gwaday: «Anəke na, do wu yak a mətagay tuk. Kā ye ta wuzlahgəma bay kəla.»

Piyer a da ha Yesu nengəye Kəriste

Mata 16.13-20; Luka 9.18-21

²⁷ Ma dəba eye na, Yesu ta gawla ngay hay tə lətse, ti ye abəra ma gəma niye. Ti ye a gəma neheye bəse tə mbay naha a gəma i Sezare Filipi aye. Ahəl nakə nətəye ka tsəved faya ta diye na, Yesu a tsətsah ka gawla ngay hay, a gwadatay: «Ndo hay tə gwad fagaya neṅ na, way?»

²⁸ Ta mbəday faya tə gwaday: «Siye hay tə gwad nəkar na, Yuhana madzəhuḅe ndo a yam, ndo mekeləṅ eye hay tə gwad nəkar na, Eliya, siye hay tə gwad nəkar na, nətə mə walaṅ i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay.»

²⁹ Yesu a tsətsah fataya, a gwadatay: «Ada nəkurom ka gwadum i kurom, neṅ na, way?»

Tsa na, Piyer a mbəday faya, a gwaday: «Nəkar na, Kəriste.»

³⁰ Tsa na, Yesu a gatay me, a gwadatay: «Kā tsikumay a ndəray bay.»

Yesu a da ha məməte ngay

Mata 16.21-28

³¹ Tsa na, Yesu a pa bo ka mətsikatay me a zləm. A gwadatay: «Neṅ Wawa i Ndo na, kutoṅ na siye dərətsətseh haladzay. Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom ta ndo neheye tə dzangawa bazlam i Mbəlom mapala eye ada siye i madugula hay na, nətəye ta wudiye ga bay. Ta kaliye ga ha, ta ta kədiye ga. Ane tuk na, na həniye sulo mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaṅ.»

³² A datay ha parak parak lele ka həmbər mətsikatay bay.

Tsa na, Piyer a zalay kətsah mahəngəye, a gay me.

³³ Yesu a mbəda me ka təv i gawla ngay siye hay. A zəba naha fataya. A gay me a Piyer, kutik kutik, a gwaday: «Do abəra ka təv ga. Do a dəba, nəkar na, Fakalaw. Ka dzala gər andza Mbəlom bay, ka dzala gər na, andza i ndo zezeṅ.»

³⁴ Tsa na, Yesu a zalatay a ndo hay ta gawla ngay hay. A gwadatay a nətəye tebiye: «A say a ndoweye məpeṅ bəzay na, mâ gər ha wu nakə a say a dərəv ngay aye. Mâ zla mayako mazləlmbada eye ada mâ peṅ bəzay.*

³⁵ Andza niye, ndo nakə a say mətəme ha məsəfəre ngay aye na, ma dziye ha duh. Ane tuk na, ndo nakə ma dziye ha məsəfəre ngay hərwi ga ada hərwi Labara Ngwalak eye na, ma təmiye ha duh.

³⁶ Tadə ndoweye kə huta zlele i mändzibəra tebiye a nengəye, ane tuk na, ka dze ha məsəfəre ngay na, ngama ngay aye na, mey?

* **8:34** Məzle mayako mazləlmbada eye na, andza məgwədə: Məndze maləva bo eye məvələ ha məsəfəre ngay andza Yesu.

³⁷ Wu andaya nakə ndo zezen ma sliye faya məvəle hərwi mambəda ahaya məsafəre n̄gay aye daw?

³⁸ «Nəkurom ndo neheye anəke aye, nəkurom na, mə walaŋ i ndo neheye tə sər Mbəlom bay, faya ta giye mezeleme aye. Tada ndoweyə ka kərah ga ada kə datay ha bazlam ga a ndo hay bay na, neŋ dərmak na ta kərahiye na. Na ta kərahiye na na, ahəl nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweyə ta məzlaḅ i Bəba Mbəlom ada ta gawla i Mbəlom hay aye.»

9

¹ Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha na, ndo siye hay mə walaŋ kurom neheye anəke kanaŋ aye, nəteye na, ta mətiye zuk bay. Ta ta mətiye na, ta n̄gateye tə dəre tay a Bəy i Mbəlom nakə ma ləviye bəy n̄gay ta gədaŋ aye təday.»

Bo i Yesu a mbəda

Mata 17.1-13; Luka 9.28-36; 2 Piyer 1.16-18

² Ma dəba i məhəne məkwa na, Yesu a zalay a Piyer, a Yakuba ta Yuhana, ti ye tə tsal a məhəmba zəbol eye. Ahəl nakə nəteye mə məhəmba niye məhəteye na, bo i Yesu a mbəda ka dəre tay.

³ Peteked n̄gay a mbəda herre kuḏekuḏek. Məsləde i peteked niye na, ndəray kwa nəte ka məndzibəra ma sliye məsləde ha andza niye na, andaya bay.

⁴ Kwayaŋŋa gawla i Yesu neheye mahkar aye tə n̄gatatay a Eliya ta Musa nəteye faya ta tsikiye me tə Yesu.

⁵ Tsa na, Piyer a gwadaŋ a Yesu: «Miter ga! Lele na, ndzakwa kanaŋ. Nəmaa kəruwakumeyə madzawadzawa mahkar, nəte i yak, nəte i Musa ada nəte i Eliya.»

⁶ Piyer a tsik andza niye na, hərwi a sər wu nakə ma tsikiye bay. Hərwi nəteye neheye mahkar aye na, ta dzədzar haladzay.

⁷ Pazlay a mbəzlaw mə mbəlom, a dərəzl tay ha. Ma pazlay niye na, bazlam a tsənew abəra mə gəma, a gwad: «Nakay na, wawa ga. Na wuda na haladzay. Pumay zləm a wu nakə ma tsikakumeyə!»

⁸ Tsa na, gawla i Yesu neheye mahkar aye ta zəba dəre na, ndəray andaya sa bay. Andaya ka təv niye na, Yesu məhəŋgeye.

⁹ Ahəl nakə faya ta mbəzlaweyə abəra mə məhəmba aye na, Yesu a gwadatay: «Wu nakə ka n̄gatamay aye na, kə təkərumay a ndəray bay hus a pat nakə neŋ, Wawa i Ndo na lətsew abəra ma mədahaŋ aye təday.»

¹⁰ Ta təma bazlam nakə Yesu a tsikatay aye. Anəke na, ta tsətsah mə walaŋ tay, tə gwad: «Mələtsew abəra ma mədahaŋ na, andza məgwede mey?»

¹¹ Tsa na, gawla n̄gay hay ta tsətsah faya, tə gwadaŋ: «Ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə gwad na, Eliya ma lahaweyə madayaw təday na, hərwi mey?»

¹² Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Andza niye, Eliya ma lahaweyə madayaw. Ma lambadiye tay ha wu hay tebiye təday. Ta watsa ka gər i Wawa i Ndo dərmak. Tə watsa na, tə gwad: “Neŋgeye na, ma siye dəretsətseh haladzay ada ta zəbiye faya andza ndo bay” bədaw?»

¹³ Na tsikakumeyə parakka: Eliya na, 6a ki yaw tsiy. Ndo hay ta gay wu nakə a satay aye. Bazlam i Mbəlom kə tsik faya andza niye.»

Yesu a mbəl ha wawa

Mata 17.14-21; Luka 9.37-43

¹⁴ Tə ndisl ka təv i siye i gawla n̄gay hay na, tə ndzay naha a gər a ndo hay haladzay tə lawara tay ha a wuzlah. Ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye aye ta gawla i Yesu hay faya ta kədiye wuway a bo.

¹⁵ Ndo hay tə ɲgatay a Yesu faya ta diye naha ka təv tay ta gawla ɲgay neheye mahkar aye na, a gatay hərbəbəkka. Tsa na, ta hway ka təv ɲgay mata tsikay me.

¹⁶ A gwadatay: «Ka kəɗum wuway ta nəteye ka wuye mey?»

¹⁷ Tsa na, ndoweye andaya mə walaɲ i ndo niye hay a mbədayaw faya, a gwaday: «Miter, neɲ na zlakaw wawa ga, hərbwi mahorvov a gay. A gay na, a bəraway ka bazlam ɲgəts.

¹⁸ Mahorvov a gəsawa na. A gəsawa na na, kwa ka waray. A kalawa ha ka dala bəra bəra. Makukufay a yawaw faya abəra ada a hərbəɗawa zler ada a sarawa ha. Na tsətsah ka gawla yak neheye ta həhar faya bəra mahorvov tey na, tə mba faya mahəhere bay.»

¹⁹ Yesu a tsikatay parakka a ndo niye hay, a gwadatay: «Nəkurom neheye anəke ka dzalum ha ka Mbəlom bay aye! Na ndziye ka təv kurom na, hadzəgay? Na zliye ɲgatay hərbwi kurom na, məndze hadzəgay? Ahe! Zlumenj ahaya wawa eye kananj.»

²⁰ Ti ye, tə zlayaw wawa niye.

Fakalaw niye mə bo i wawa niye a ɲgatay a Yesu na, a bəl ha wawa niye ta gəɗaɲ. Wawa niye a dəɗ. Tsa na, a tambolom ha ka dala tambolom tambolom. Makukufay a yaw ka bazlam.

²¹ Yesu a gwaday a bəba i wawa niye: «Wu nakay a gay na, kə ndza faya hadzəgay?»

Bəba i wawa niye a mbəday faya, a gwaday: «Wu nakay a dazlay na, neɲgeye wawa eye mba.

²² Fakalaw a kalawa ha a ako ada a yam hərbwi ada mɑ mət. Tadə ka sliye faya na, amboh dzəna may tey.»

²³ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Ka gwad na, “Tadə ka sliye faya na, dzəna may tey” ba! Ane tuk na, hərbwi ndo nakə kə dzala ha ka neɲ aye na, wuray andaya ma giye bo hərbwi ɲgay bay na, andaya bay.»

²⁴ Tsa na, bəba i wawa niye a wuda ta magala, a gwad: «Na dzala ha! Səkeheɲ ha mədzele ka nəkar.»

²⁵ Ahəl nakə Yesu ta bəba i wawa niye faya ta tsikiye me aye na, ndo hay ta hway naha haladzay ka təv tay. Yesu ka zəba ndo hay faya ta diye naha na, a ɲgəɗz ka fakalaw, a gwad: «Nəkar fakalaw nakay matəra ha ndo mandək eye ada mətsike me bay aye na, faya na gwadakeye dara abəra mə bo i wawa nakay. Kɑ ma faya mede a bo i wawa nakay dɑdɑ sa bay!»

²⁶ Fakalaw niye a wuda, a bəl ha wawa niye ta gəɗaɲ. Tsa na, a ndohwaw abəra mə bo i wawa niye. Wawa niye ma kaleyə zləva andza ma mətiye. Ndo hay haladzay ka niye tə gwad: «Wawa nakay na, kə mət.»

²⁷ Yesu a gəs na mə həlay, a lətse ha. Wawa niye a lətse ka mbəlom.

²⁸ Tsa na, Yesu ta gawla ɲgay hay, ti ye abəra ka niye, ti ye a mətagay. Ahəl nakə nəteye mahəteye mətagay na, ta tsətsah faya tə gwaday: «Nəmay, nəmaa mba faya mahəhere fakalaw abəra ka wawa niye təbey na, hərbwi mey?»

²⁹ Yesu a mbədatay faya: «Ka dūwulumay me a Mbəlom bay na, ka slumeye faya mahəhere slala i Fakalaw niye bay.»

Yesu a dɑ ha məməte ta mələtsew ɲgay abəra ma tsəvay

Mata 17.22-23; Luka 9.43-45

³⁰ Yesu ta gawla ɲgay hay tə lətse, ti ye abəra ma təv niye. Ti ye a təv mekelenj eye ta dala i Galile. Yesu a say na, ndo hay tā sər ha təv nakə neɲgeye mə dəma aye bay.

³¹ A say ndo hay tâ sər faya bay na, hərwi faya ma tətikateye a gawla ɲgay hay.

A tətikawatay a gawla ɲgay hay na, a gwadawatay: «Neɲ Wawa i Ndo na, ta gəsiye ga, ta vɔlateye ga ha a hɔlay a ndo hay. Ta kədiye ga mədahaɲ eye, ada ma məhəne mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaɲ.»

³² Ane tuk na, gawla ɲgay hay ta tsəne me ɲgay niye a say məgwede mey na, ta tsəne bay. Ada ta dzədzar matsətsehe faya.

Matəme wawa hay

Mata 18.1-5; Luka 9.46-48

³³ Tsa na, tə ndisl a Kafernahum. Ti ye naha, ti ye a gay nakə tə ndzawa mə dəma aye. Ahəl nakə nəteye mə gay niye na, Yesu a tsətsah fataya, a gwadatay: «Meeneɲ faya ka deyekweye ka tsəved na, ka tsikum mə walaɲ kurom na, ka wuyə mey?»

³⁴ Ta mbəday faya a Yesu bay. Hərwi ahəl nakə faya ta diye ka tsəved aye na, ta tsətsah ka bo mə walaɲ tay, tə gwad: «Ndo nakə neɲgeye bagwar eye a ze ndo mə walaɲ kway nakay aye na, way?»

³⁵ Yesu a ndza ka dala. Tsa na, a hayay gər a gawla ɲgay hay kuro gər eye sulo ka təv ɲgay. A gwadatay: «Ndo nakə a say matəre bagwar eye ka gər i ndo hay aye na, mâ həna ha gər dɯh. Sa na, mâ təra ndo məgay məsler a ndo hay tebiye.»

³⁶ Tsa na, Yesu a zla wawa tsekweɲ, a lətse ha a wuzlah tay. A gəs na wawa niye kurup kurup ka bo lele.

³⁷ Tsa na, a gwadatay: «Ndowne ka təma na wawa nakay lele andza wawa nakay anaɲ eye hərwi nakə a wudə ga aye na, a təma na, neɲ. Ndowne ka təma ga na, a təma neɲ mahəgeye bay. A təma na, ndo nakə a sləra ga ahaya dərmaɲ.»

Ndo nakə kə neɲ dərə bay aye na, ndo ga

Luka 9.49-50

³⁸ Ma dəba eye na, Yuhana a gwaday a Yesu: «Miter, nəmaa ɲgatay a ndowne faya ma həhariye fakalaw abəra mə bo i ndo ta məzele yak. A samay haɓe məgay me hərwi neɲgeye na, ndo kway bay.»

³⁹ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Kâ gumay me bay. Hərwi ndowne kə ge masuwayaɲ tə məzele ga na, ma tsikiye faɲaya wu nakə lelebay aye bay.

⁴⁰ Hərwi ndo nakə kə nakway dərə bay aye na, neɲgeye ndo kway.»

⁴¹ Yesu a gwadatay sa: «Ndowne kə vɔlakum yam məse hərwi nakə ka pumenə bazay a neɲ Kəriste aye na, sərɯm ha ta dedek, magogoy ɲgay ma dziye bay.»

Masəpete

Mata 18.6-9; Luka 17.1-2

⁴² Yesu a gwadatay sa: «Ndowne ka səpat ndo nəte mə walaɲ i wawa neheye tə dzala ha ka neɲ aye a mezeleme na, ɲgama tâ baray madiz i kwar a day ada tâ kal ha a hud i bəlay.

⁴³ Tadə hɔlay yak ma dədiye kar ha a mezeleme na, dəs na. ɲgama huta məsəfəre ka təv i Mbəlom tə hɔlay yak nəte tə bəmalə nakə ta kaliye kar ha a ako nakə ma mbatiye dadə bay tə hɔlay yak sulo aye. [

⁴⁴ Mə dəma na, mətul neheye tə nda ndo aye na, tə mət bay, ada ako nakə dadə ma mbatiye bay aye.]

⁴⁵ Tadə sik yak ma dədiye kar ha a mezeleme na, dəs na. ɲgama dɯh na, fələkwa a Bəy i Mbəlom tə sik yak nəte tə bəmalə nakə ta kaliye kar ha a ako tə sik yak sulo aye. [

⁴⁶ Hərwi mə dəma na, mətul neheye tə nda ndo aye na, tə mət bay, ada ako nakə dəda ma mbatiye bay aye.]

⁴⁷ Ada kə ge tadə dəre yak ma dədiye kar ha a mezeleme na, ɲgwad na. Ngama dūh na, fələkwa a Bəy i Mbəlom tə dəre yak nəte tə bəmalə nakə ta kaliye kar ha a ako nakə dəda ma mbatiye bay tə dəre yak sulo aye.

⁴⁸ Mə dəma na, mətul neheye tə nda ndo aye na, tə mət bay, ada ako nakə dəda ma mbatiye bay aye.»

⁴⁹ Yesu a gwadatay sa: «Andza ako nakə ndo məvədə ma vadiye ha wu aye na, ndo neheye tə dzala ga ha ta siye dəretsətseh hərwi mede tay. Sluwal dərmak andza niye, ta giye ka ala na, ada mə vəd.

⁵⁰ Sluwal na, wu nakə lele aye. Ane tuk na, tadə sluwal a tsəhən bay na, ta giye ha sa kəkay ada mə tsəhən na? Wewer andaya matəra ha lele sa bay. Nəkurom dərmak na, tarum andza sluwal nakə a tsəhən lele aye. Mə walaɲ kurom na, ndzum barbarra.»

10

Yesu a tsik ka mahəhere ɲgwas

Mata 19.1-12; Luka 16.18

¹ Ma dəba eye na, Yesu ta gawla ɲgay hay tə lətse, ti ye abəra ma Kafer-nahum, ti ye ka dala i Yahuda. Tsa na, tə lətse, ti ye tə tas magayam i Yurdum. Mə dəma na, ndo hay haladzay tə haya gər ka təv ɲgay sa. Tsa na, a tsikatay bazlam i mbəlom andza nakə a tsikawatay aye.

² Farisa hay ti ye naha ka təv ɲgay. Ti ye naha ka təv ɲgay na, hərwi a satay məhəle faya abəra suwat. Ta tsətsah faya tə gwaday: «Bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved a ndo ka mahəhere ɲgwas ɲgay daw?»

³ Yesu a mbədatay faya na, tə matsətsehe dərmak. A gwadatay: «Bazlam mapala eye waray nakə Musa a vələkum a tsik ka mahəhere ɲgwas na?»

⁴ Tə gwaday: «Musa a gwad na, tadə ndoweye a say mahəhere ɲgwas ɲgay na, mə watsay dərewel i mahəhere a həlay. Kə watsay na, ada mə həhar na tuk. Ndo hay ta səriye ha manarɲ ka həhar na ɲgwas ɲgay na, ka dərewel niye.»

⁵ Tsa na, Yesu a gwadatay: «Musa a watsakum gər i bazlam mapala eye nakay andza nakay na, hərwi dərev kurom nakə makula eye tonɲwa tonɲwa.

⁶ Ahəl niye ka madazlay na, andza niye bay. Hərwi mawatsa eye ka madazlay i məge məndzibəra na: «Mbəlom a ge hasləka ada ɲgwas.

⁷ Hərwi niye hasləka ma gəriye ha bəba ɲgay ta may ɲgay, ta ndziye ta ɲgwas ɲgay.

⁸ Ada nəteye ta təriye na, bo nəte.*» Andza niye, nəteye sulo sa bay, ane tuk na, andza ndo nəte.»

⁹ Yesu a gwadatay sa: «Ndo zezən mə ɲgəna ha wu nakə Mbəlom a dzapa ha aye bay.»

¹⁰ Yesu ta gawla ɲgay hay ti ye wu tay. Ahəl nakə nəteye mə gay ta gawla ɲgay hay aye na, gawla ɲgay hay ta tsətsah sa, tə gwaday: «Bazlam niye ka tsik eye na, andza məgweđe mey?»

¹¹ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Tadə ndoweye ka həhar na ɲgwas ɲgay ada kə zla a dəma ɲgwas mekeleɲ eye na, kə ge madama. Kə gay mənese a ɲgwas ɲgay kurre eye.

¹² Tadə ɲgwas a wuda na zal ɲgay sa bay, a zla zal mekeleɲ eye dərmak na, kə ge madama.»

* 10:8 Madazlay i wu hay 1.27, 2.24.

*Yesu a tɔma wawa hay**Mata 19.13-15; Luka 18.15-17*

¹³ Ma dɔba aye na, ndo hay tɔ hɛl naha wawa hay a Yesu hɛrwi ada mɔ pa fataya hɛlay ada tɔ huta ŋgama. Ane tuk na, gawla ŋgay hay tɔ gatay me a ndo niye hay tɔ hɛlay naha wawa hay aye.

¹⁴ Yesu a ŋgatay andza niye na, a yay a gɛr bay. A ndalay. A gwadatay a gawla ŋgay hay: «Gɛrum tay ha wawa hay tɔ yaw ka tɔv ga! Kɔ hɛharum tay hay bay, hɛrwi Bɔy i Mbɛlom mavɛla eye na, a slala i ndo neheye andza wawa neheye.

¹⁵ Sɛrum ha na, ndoweye ka tɔma Bɔy i Mbɛlom andza wawa neheye bay na, ma diye a Bɔy i Mbɛlom bay.»

¹⁶ Tsa na, a zla wawa niye hay a hɛlay nɛte ta nɛte. A pa fataya ŋgama.

*Ndo i zlele ta Bɔy i Mbɛlom**Mata 19.16-30; Luka 18.18-30*

¹⁷ Yesu ta gawla ŋgay hay tɔ lɛtse, ta diye na, ndoweye a yaw ka tɔv ŋgay mahway mahway. A ndisl ka tɔv ŋgay na, a dɛkway gurmets kame ŋgay, a gwadɛy: «Miter lele eye, na hutiyɛ sifa nakɔ ma ndɛviye bay aye na, na giye na, kɛkay?»

¹⁸ Yesu a gwadɛy: «Ka zelenɛ ndo lele eye na, kemey? Ndo lele eye na, Mbɛlom nɛte ŋgwenɛ.

¹⁹ Ka sɛr bazlam i Mbɛlom mapala eye dɛw? Bazlam i Mbɛlom mapala eye a gwad na: «Kɔ kɛd gɛr i ndo bay, kɔ ge madama bay, kɔ ge mɛkal bay, kɔ raw me ka ndo kame i sariya bay, kɔ vay gɛr a ndo bay, rɛhatay ha gɛr a bɛba yak ta may yak.†»

²⁰ Ndo niye a gwadɛy: «Miter, gɛr i bazlam mapala eye neheye ka paslaweye na, na hɛnɛy ha gɛr kwa ma wawa.»

²¹ Yesu a ndazl na na, a wudɛ na haladzay. Tsa na, a gwadɛy: «A lɛkaw fakaya abɛra na, wu nɛte. Anɛke na, do ta sɛkɛm ha zlele yak hay tebiye ada kɔ ŋgɛnatay suloy aye a ndo i mɛtawak hay. Ka ge andza niye na, ka ta hutiyɛ zlele mɛ mbɛlom. Tsa na, dara, peɛ bɛzay.»

²² Ndo niye a tsɛne bazlam niye na, dɛrev a hɛɔay. A ye ŋgway ta mevel eye, hɛrwi zlele ŋgay na, haladzay.

²³ Yesu a ŋgatay a ndo niye a ye ŋgway na, a zɛba ka gawla ŋgay niye hay tɔ lawara na a wuzlah aye. A gwadatay: «Kay! Hɛrwi ndo i zlele na, mede a Bɔy i Mbɛlom i ŋgay na, mada me eye haladzay.»

²⁴ Gawla ŋgay hay tɔ tsɛne bazlam niye na, a vɛlatay madzɛdzere. Ane tuk na, Yesu a gwadatay sa: «Wawa ga hay! Mede a Bɔy i Mbɛlom na, mada me eye haladzay!

²⁵ Tɔ bɛmalɛ nakɔ ndo i zlele ma diye a Bɔy i Mbɛlom aye na, ŋgama zlɛgweme mɔ ye ta bɛd i lɛpɛre.»

²⁶ Tsa na, a gatay wadɛɛ wadɛɛ a gawla ŋgay hay. Tɔ gwad mɛ walaɛ tay: «Ane tuk na, kɔ ge andza niye na, mata sle mɛtɛme na, way?»

²⁷ Yesu a zɛba fataya, a gwadatay: «Nɛrarɛy ma sliye mɛtɛme bay. Ane tuk na, Mbɛlom ma sliye mɛtɛme ha ndo. Hɛrwi nenɛgeye na, wuray a zay gɛdan tɛbey.»

²⁸ Tsa na, Piyer a gwadɛy: «Tsɛne! Nɛmay ananɛ, nɛmaa gɛr ha wu hay tebiye hɛrwi mɛpaka bɛzay na, kɛkay?»

† 10:19 Madayaw abɛra ma Ezipt 20.12-16; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16-20.

²⁹ Yesu a mbədatay faya a gwadətay: «Sərum ha! Ndoweye kə gər ha gay ngay, malamar ngay hasləka eye hay ta malamar ngay dem eye hay, may ngay, bəba ngay, wawa ngay hay, guvah ngay hərwi ga ada hərwi Labara Nğwalak eye na,

³⁰ anəke ahəl kway nakay ma hutiyə a dəma gay hay, malamar hasləka eye hay, malamar dem eye hay, maya hay, wawa hay, guvah hay na, haladzay a ze nakə a gər ha aye. Kəla na, ta geyə dəretsətseh haladzay dərma. Aza kame na, ma hutiyə sifa nakə ma ndəviyē bay aye.

³¹ Mə walaŋ i ndo neheye anəke nəteyē ndo i me hay aye na, haladzay ta təriyē ndo i dəba ada mə walaŋ i ndo neheye anəke nəteyē ndo i dəba hay aye na, haladzay ta təriyē ndo i me.»

Yesu a da ha məməte ngay

Mata 20.17-19; Luka 18.31-34

³² Yesu ta gawla ngay hay, tə həl bo, tə lətse hərwi mede a Zerozelem. Anəke na, nəteyē ka tsəved faya ta diyē. Kame tay na, Yesu. Gawla ngay niyē hay ta dzədzar. Ndo neheye tə patay bəzay faya ta diyē ka bo dziyē ta dzədzar haladzay.

Yesu a zalatay a gawla ngay niyē hay kuro gər eye sulo aye abəra mə walaŋ i ndo niyē hay kətsah sa. Ka təv niyē na, a tsikatay wu nakə ma ta təriyē ka gər ngay aye.

³³ A gwadətay: «Tsənum, anəke na, faya ka deyekweyē a Zerozelem. Mə dəma na, neŋ Wawa i Ndo ta vəlateyē ga ha a həlay a bagwar i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ada a ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye. Ta geŋeyē sariya i məkədə. Ta vəlay ga ha a həlay i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye.

³⁴ Nəteyē na, ta ngwesəŋeyē dəla abəra mə gər. Ta tufəŋeyē slesləb a dərə. Ta ndəviyē ga ta mandalaḅa. Tsa na, ada ta kədiyē ga tuk. Aya ane, ma dəba i məhəne mahkar na, na lətsewəyē abəra ma mədahaŋ.»

Ndo bagwar eye ta ndo i məsler

Mata 20.20-28; Luka 22.25-27

³⁵ Ma dəba aye na, Yakuba ta Yuhana wawa i Dzebede hay ta həndzəd ka təv ngay, tə gwadətay: «Bəy Maduweŋ may, a samay na, gamay wu nakə a samay matsətsehe fakaya aye?»

³⁶ Yesu a gwadətay: «A sakum nā ge hərwi kurom na, wuyē mey?»

³⁷ Ta mbəday faya tə gwadətay: «Wu nakə nəmaa tsətsah fakaya aye na, ahəl nakə aza ka ndziyē ma bəy yak na, vəlamay tsəved nəmaa ndza ka təv yak, nəte ta diyē i həlay i mənday ada neŋged ta diyē i həlay i gula yak tey.»

³⁸ Ane tuk na, Yesu a gwadətay: «Ka sərum wu nakə ka tsətsahumeyē aye bay? Ka slumeyē məsə dəretsətseh nakə na siyē aye daw? Ka slumeyē faya matəme tā dzəhuḅ kurom ha a dəretsətseh nakə ta dzəhuḅiyē ga ha a dəma aye ngway daw?»

³⁹ Ta mbəday faya, tə gwadətay: «Nəmaa sliyē faya.»

Yesu a gwadətay: «Andza niyē dədək, dəretsətseh nakə na ta siyē na, ka ta sumeyē. Dəretsətseh nakə ta dzəhuḅiyē ga ha a dəma aye na, ta dzəhuḅiyē kurom ha a dəma.

⁴⁰ Ane tuk na, məndze ta diyē i həlay i mənday ga kəgəbay ta diyē i həlay i gula ga na, mata tsike na, neŋ bay. Təv məndze niyē na, i ndo neheye Mbəlom a ləvatay ha bo aye wu tay.»

⁴¹ Siyē i gawla ngay neheye kuro aye tə tsəne bazlam niyē na, a ndalatay haladzay. Tə ge mevel ka Yakuba ta Yuhana.

⁴² Hərwi niye Yesu a zalatay tebiye ka təv ɲgay, a gwadatay: «Ka sərūm ha na, ndo neheye ta zəba fataya andza bəy bagwar eye ka məndzibəra faya ta ləviye ndo hay ta gədan̄ ada ndo bagwar eye hay ta bərakīye ha gədan̄ tay ka siye i ndo hay.

⁴³ Ane tuk na, m̄a ge andza niye mə walaɲ kurom bay. Duh na, kə ge ndəray mə walaɲ kurom a say matəre bagwar eye na, m̄a təra ndo i məsler kurom.

⁴⁴ Ada tadə ndo mə walaɲ kurom a say matəre ndo i me na, m̄a təra beke i ndo hay tebiye duh.

⁴⁵ Kwa neɲ Wawa i Ndo na yaw na, hərwi ada ndo hay t̄a geɲ məsler bay. Na yaw duh na, hərwi məgatay məsler a ndo hay ada məvəle ha məsəfəre ga hərwi məmbəle tay ha ndo hay haladzay.»

*Yesu a mbəl ha ndo guluf eye
Mata 20.29-34; Luka 18.35-43*

⁴⁶ Yesu ta gawla ɲgay hay tə ndisl a gəma i Zeriko. Ahəl nakə ti yaw abəra ma gəma niye na, ndo hay haladzay tə patayaw bəzay. Faya ta diye na, tə ndzay a gər a guluf wuray faya ma rəkiye wu mandza eye ka tsakay i tsəved. Məzele ɲgay na, Bartime, andza məgwədə wawa i Time.

⁴⁷ Guluf niye a tsəne tadakay faya ma diye na, Yesu ndo i Nazaret na, a wuda, a gwad: «Yesu, Wawa i Davit, n̄a gaka mə bo təbədew?»

⁴⁸ Ndo hay haladzay tə gay me, tə gwaday: «Ka bəbəl mey? Ndza d̄ikd̄ik!»
Neɲgeye na, a səkah ha mawude sa duh: «Wawa i Davit, n̄a gaka mə bo təbədew?»

⁴⁹ Tsa na, Yesu a lətse, a gwadatay: «Dum zalumeɲayaw, m̄a yaw.»

Ti ye tə zalay a guluf niye, tə gwaday: «Dərev m̄a ye fakaya abəra bay. Lətse! Dara, faya ta zalakeye.»

⁵⁰ Tsa na, a lətse hurum, a kal ha peteked i mətasl ɲgay əvez ka dala. A ndapa a mbəlom, tsa na, a ye ka təv i Yesu.

⁵¹ Yesu a tsətsah faya, a gwaday: «A saka n̄a ge hərwi yak na, mey?»

Guluf niye a mbəday faya, a gwaday: «Miter, a seɲ na, n̄a ɲgatay a dəre sa tey.»

⁵² Tsa na, Yesu a gwaday: «Ka pa mədzal gər yak ka neɲ ta dedek. Do, ka mbəl!»

Tsa na, guluf niye a ɲgatay a dəre kwetseh kwetseh lele. A pay bəzay a Yesu.

11

*Yesu a ndisl a Zerozelem
Mata 21.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19*

¹ Anəke na, Yesu ta gawla ɲgay hay, nəteye bəse ta Zerozelem. Nəteye mə mahəmba nakə tə zalay Mahəmba i Tetədəez aye. Ka mahəmba eye niye na, gəma i Betifadze ta Betani andaya. Mə dəma na, Yesu a slər tay ha gawla ɲgay hay sulo, a gwadatay:

² «Dum a gəma nakə kame kurom aye. Ka ndislum naha a dəma na, ka ndzumeye a gər a zuɲgo wawa eye d̄a məzle ndo məb̄ara eye. Ndəray kə ndza faya d̄ada zuk bay. Pəlumaw ada k̄a yumeɲ ahaya.

³ Ndəray kə gwadakum: “Ka pəlumeye zuɲgo eye məge ha mey?” na, gwadumay: “A say a Bəy Maduweɲ. Ma ta ma ahaya kanaɲ bəse, ma ndziye bay.”»

⁴ Tsa na, ti ye a gəma niye. Ti ye naha a dəma na, tə huta zuɲgo niye wawa aye məb̄ara eye ma bəra ka məged, ka tsakay i tsəved. Tsa na, tə pəla ha zuɲgo niye.

⁵ Mā dāma na, ndo hay andaya mandza eye. Tə gwadātay: «Ka gumeye ka niye mey? Ka pələmeye zungo eye mäge ha mey?»

⁶ Tsa na, ta mbədatay faya andza nakə Yesu a tsikatay naha aye. Ndo niye hay tə tsəne andza niye na, tə gər tay ha. Tsa na, ti ye ha zungo niye.

⁷ Ti ye ahaya zungo niye a Yesu na, ta fətəl faya peteked tay hay. Tsa na, a ndza ka zungo niye.

⁸ Ndo hay haladzay ta fətəl peteked tay hay ka tsəved. Siye hay tə pa hawal i gərdaf neheye tə dāsaw ma guvah hay aye hərwi mādəslay ha gər a Yesu dərma.

⁹ Ndo neheye kame i Yesu ta ndo neheye ma dāba ŋgay aye na, ta wuda, tə gwad: «Zambadəkway a Mbəlom! Mā pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweye tə məzele i Bəy Maduweŋ aye!

¹⁰ Mbəlom mā pa ŋgama ka bəy i bəba kway Davit! Zambadəkway a Mbəlom, neŋgeye nakə mā mbəlom aye!»

Yesu a vəlay mezeleme a gərdafi gurov
Mata 21.18-19

¹¹ Tsa na, tə ndisl a Zerozelem. Tə ndisl naha a Zerozelem na, ti ye a gay i mādəslay ha gər a Mbəlom. A ndisl naha na, a zəba ka wu nakə ndo hay faya ta giye mā dāma aye. Ma dāba eye na, ti ye ta gawla ŋgay hay a gəma i Betani. Ti ye a dāma na, hərwi mazlambar pat faya ma dədiye.

¹² Tədəe eye na, Yesu ta gawla ŋgay hay tə lətse abəra ma gəma i Betani, tə ma a Zerozelem. Ka tsəved faya ta diye na, may a wur ka Yesu.

¹³ A ŋgatay naha a dərizl i gərdaf wuray andza gurov slambah faya haladzay. Tsa na, a ye mata zəbaw faya. A gwad: «Ŋgedhay na hutiyehohway ŋgay eye na ndiye.» A ye, a ndisl naha ka təv i dərizl i gərdaf niye na, kakupkupra slambah dekdek bəna, hohway andaya bay. Hərwi kə ndisl ahl ŋgay məwe bay.

¹⁴ Tsa na, Yesu a gwadāy a dərizl i gərdaf niye: «Ndəray mā nda hohway yak dāda sa bay!» Tsa na, gawla ŋgay hay ta tsəne.

Yesu mə gay i mādəslay ha gər a Mbəlom
Mata 21.12-17; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹⁵ Ma dāba eye na, tə ndisl a Zerozelem sa. Yesu a ye naha na, a ye a dālamətagay i gay i mādəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha na, a dazlay mahəhere tay ha ndo masəkəme wu hay ta ndo neheye ta səkəmiye hay wu hay aye. A pay həlay a tabal i ndo mambədə ha suloy, a mbəzl ha təv məndze i ndo masəkəme ha bodobodo hay.

¹⁶ A gatay me a ndo məzle wu i tsakala kwa waray waray mede ha ta dālamətagay i gay i mādəslay ha gər a Mbəlom.

¹⁷ A dātay ha lele, a gwadātay: «Mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na: “Ta zaleyə a gay ga na, gay i mađuwule mə i slala i ndo hay wal wal tebiye.*” Ane tuk na, nəkurom ka tərüm ha lar i məkal hay na, kəkay?†»

¹⁸ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom ta ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye, tə tsəne wu nakə Yesu a gawa aye na, ta dzədzar hərwi ndo hay ta wuda bazlam i Yesu niye a tsikatay aye. Ta pəla tsəved ka məkədə na Yesu.

¹⁹ Ta huwa pat pizze na, Yesu ta gawla ŋgay hay tə lətse, ti ye abəra ma Zerozelem.

* 11:17 Ezay 56.7. † 11:17 Zeremi 7.11.

Mape mædzal gær ka Yesu tæ maduwule me

Mata 21.20-22

²⁰Tædæ eye pærik i mekedæ na, Yesu ta gawla ŋgay hay tæ ma a Zerozelem. Ahæl nakæ faya ta diye na, tæ ŋgatay a dærizl i gærdaf niye andza gurow aye. Dærizl i gærdaf niye na, makula eye hus ta zləlay eye dzay.

²¹Piyer a ŋgatay na, bazlam i Yesu nakæ a tsikay a dærizl i gærdaf niye a mayaw a gær. Tsa na, a gwadáy a Yesu: «Miter, zæba ka dærizl i gærdaf nakæ ka vələy mezeleme aye na, kæ kula.»

²²Yesu a mbædatay faya, a gwadátay: «Gærumay ha mædzal gær kurom a Mbælom!

²³Særum ha lele, ndoweeye kæ gwadáy a mahæmba nakay: “Lætse abæra kanaj, ta kal ha bo a bəlay”, kæ ge a tsik ta mædzal gær næte na, Mbælom ma tæmiye na. Ada mâ sær ha na, ma giye bo andza nakæ a tsætsah aye.

²⁴Hærwi niye faya na tsikakumeye: Tædæ ka dūwulum me, ka tsætsahum wu ka Mbælom na, dzalum ha na, 6a ka hutum tsiy. Mbælom ma vələkumeye.

²⁵Agæna nækurom ta magum eye ta ndo na, ka ta dūwulumeye me a Mbælom na, dum pæsum ha bo tæday. Ada Mbælom Bæba kurom mæ mbælom ma pæsakumeye ha dærmak. [

²⁶Tædæ nækurom mandza eye huya ta magum eye na, Bæba kurom nakæ mæ mbælom aye ma pæsakumeye ha bay dærmak.]»

Gædanj i Yesu

Mata 21.23-27; Luka 20.1-8

²⁷Ma dæba eye na, tæ ma a Zerozelem tuk. Yesu a ye a dalamætəgay i gay i mædæslay ha gær a Mbælom. Ahæl nakæ faya ma həhaliye mæ dæma aye na, bagwar hay i ndo neheye tæ vələway wu a Mbælom aye ta ndo mædzanŋgawa bazlam i Mbælom mapala eye ada ta madugula siye hay, ti ye ka tæv i Yesu.

²⁸Ti ye naha na, ta tsætsah faya, tæ gwadáy: «Ka ge wu neheye na, ta gædanj waray? Maa vələka gædanj eye na, way?»

²⁹Yesu a mbædatay faya, a gwadátay: «Nəj dærmak na tsætsahiye fakuma matsætsehe næte, tædæ ka mbædumənjew faya na, na ge wu neheye ta gædanj waray na, na tsikakumeye.

³⁰Maa slæraw Yuhana madzəhuβe ndo a yam na, way? Maa slæraw na, Mbælom tsukudu ndo hay daw? Mbædumənjew faya tey.»

³¹Tsa na, tæ tsik mæ walanj tay, tæ gwad: «Ka mbædakweye faya na, kəkay? Tædæ ka gwadakwa, maa slær ha Mbælom, Yesu ma gwadakweye: “Ka dzalum ha ka wu nakæ Yuhana a tsik aye bay na, kemey?”

³²Ada ka mbædakweye faya mægweðe maa slæraw Yuhana na, ndo hay, ka tsikakweye tæta bay.» Tæ tsik tæta bay na, hærwi ndo hay tæbiye tæ sær ta dedek Yuhana na, ndo mæde ha bazlam i Mbælom. Ta dzædzar mætsike andza niye hærwi ndo hay.

³³Ta mbæday faya a Yesu, tæ gwadáy: «Nəmaa sær bay.»

Yesu a gwadátay: «Nəj bæbay na ge wu neheye ta gædanj i way na, na tsikakumeye bay.»

12

Dzeke i ndo neheye tæ hæl tay ha a guvah næteye sewed eye hay aye

Mata 21.33-46; Luka 20.9-19

¹Ma dæba eye na, Yesu a tsikatay me ta dzeke, a gwadátay: «Ndoweeye a dæs guvah. A zæv a dæma dærizl i gærdaf haladzay. Dærizl i gærdaf niye hay na, tæ wa hohway aye. A ndæv ha mazæve na, a lawara na hændits ta zled. Tsa na, a lambad a dæma tægwad hærwi maditse a dæma hohway i dærizl i gærdaf niye

hay. A dɔzl a dɔma tɔv matsɛpe wu. A ndɔv ha malembede guvah ngay niye na, a hɛl ndo i mɛfɛte hay ada tɛ fɛtay na. Bo ngay aye a ye a tsekene.

² «Hɛlay i maɔgɛle hohway i dɛrizl i gɛrdaf niye hay kɛ sla. A slɛr ndo nɛte mɛ walan j ndo i mɛsler ngay hay hɛrwi ada tɛ vɛlayaw faya abɛra i ngay.

³ Tsa na, ndo i mɛsler niye a ye. A ye naha na, ndo neheye faya ta tsɛpiye guvah aye tɛ gas na. Tɛ ndaɓa na ada ta hɛhara ahaya hɛlay kɛriye.

⁴ Ndo i guvah a ngatay andza niye na, a slɛr ndo nenɔged. A ye naha na, kurah tɛ wuya faya mɛkɛde na. Tɛ kɛd na ka gɛr, tɛ tsaday pɛleslesle.

⁵ Ndo i guvah niye a zla ndo i mɛsler ngay mamahkar eye, a slɛr na sa. Nenɔgeye na, tɛ kɛd na mɛdahan eye. Ndo i guvah niye a slɛr ndo wal wal sa. Tɛ ge tay ha andza niye dɛrmak. Siye hay tɛ ndaɓa tay ha, siye tɛ kɛd tay mɛdahan eye hay.

⁶ «Anɛke a zɛkayaw a ndo i guvah niye na, wawa ngay nɛte nakɛ a wuda na haladzay aye. A slɛr na wawa ngay niye nɛte aye. Hɛrwi a dzala a gwad: “Wawa ga na, ta rɛhay ha gɛr, ta geye wuray bay.”

⁷ «Wawa niye a ye. Tɛ ngatay na, tɛ gwad mɛ walan tay: “Aya! Anan magedze ngay nakɛ ma ta ndiye na guvah ngay aye, ki yaw! Takwa, kɛdakwa na, ada guvah nakay ma mɛtsakweye a nɛkway!”

⁸ Tsa na, ti ye faya, tɛ gas na. Tɛ kɛd na. Tɛ kal ha mɛdahan eye dɛrenj abɛra ma guvah niye.»

⁹ Tsa na, Yesu a tsɛtsah fataya a gwadatay: «Ndo i guvah ma giye anɛke na, kɛkay? Ndo i guvah niye ma deyewe ye na, ma gɛsiye tay ha ndo niye hay, ma kɛdiye tay ha. Ada ma hɛliye a dɛma ndo mekelɛn eye hay.

¹⁰ Ka dzanɔum bazlam nakay mɛ Dɛrewel i Mbɛlom bɛdaw? Mɛ dɛma mawatsa eye na, a gwad:

“Kwar nakɛ ndo madɛzle gay hay tɛ kal ha aye na, maa tɛra kwar lele eye a ze siye kwar hay na, nenɔgeye dɛh.

¹¹ Maa gwad kwar niye mɛ tɛra kwar nakɛ lele eye hɛrwi madɛzle gay na, Mbɛlom.

Niye na, mɛsler i Mbɛlom hɛrwi kway.*»

¹² Madugula i Yahuda hay tɛ sɛr ha a tsik andza niye na, ka nɛteye. Tsa na, ta pɛla tsɛved mɛgɛse na. Ane tuk na, tɛ gɛr ha, ti ye wu tay hɛrwi ta dzɛdzar ma ta ndalateye a ndo hay.

Mɛvɛlay dzanɔal a bɛy i Roma

Mata 22.15-22; Luka 20.20-26

¹³ Ma dɛba eye na, tɛ slɛr Farisa hay ta ndo hay ngal mɛ walan j ndo i Herod. Ti ye ka tɛv i Yesu hɛrwi mɛhɛle faya abɛra suwat.

¹⁴ Ti ye naha tɛ gwaday: «Miter, nɛmaa sɛr ha nɛkar ka tsik na, dedek. Ka dzɛdzaray a wu nakɛ ndo hay ta dzaliye tɛbey ada ka ngɛna tay ha ka bo bara ndo hay tɛbey. Faya ka tɛtikateye a ndo hay dedek ka mede nakɛ a say a Mbɛlom aye. Ane tuk na, a samay matsɛtsehe fakaya: Bazlam kway mapala eye kɛ vɛl tsɛved mɛvɛle dzanɔal a bɛy i Roma tsukudu kɛ vɛl tsɛved mɛvɛle bay? Lele mɛvɛle bay tsukudu, lele mɛvɛle daw?»

¹⁵ Yesu a sɛr ha a satay mɛhɛle faya abɛra suwat. Tsa na, a gwadatay: «A sakum mɛhɛle fagaya abɛra suwat na ka mey? Ehe zlumenɛw kwar i suloy tɛday, a seɔj mazɛbe faya.»

¹⁶ Tɛ zlay naha kwar i suloy nɛte. Tɛ vɛlay.

A tɛma kwar i suloy niye a zɛba faya. Tsa na, a tsɛtsah, a gwadatay: «Mandzakit bo nakay ta mɛzele nakay faya na, i way?»

* **12:11** Dɛmes hay 118.22-23.

Tə gwaɗɗay: «I bəy i Roma ada mawatsa eye faya na, məzele ɗgay.»

¹⁷ Tsa na, Yesu a gwaɗɗatay: «Aya! Wu i bəy i Roma na, vɛlumay ha a bəy i Roma ɗgway. Wu i Mbəlom na, vɛlumay ha a Mbəlom ɗgway.»

Tə tsəne bazlam i Yesu niye na, a gatay hərɓaɓakka.

Mələtsew abəra ma mədahaŋ

Mata 22.23-33; Luka 20.27-40

¹⁸ Ma dəba eye na, Saduke hay ti ye ka tɔv i Yesu. Azlakwa bay Saduke hay na, nəteye tɔ dzala ha tɔ gwad: «Ka mət na, mələtsew abəra ma mədahaŋ andaya sa bay.»

¹⁹ Ti ye ta tsətsah ka Yesu, tɔ gwadɗay: «Miter, bazlam nakə Musa a watsamay a bazlam i Mbəlom mapala eye na, anan. A gwad: “Tadə ndo a mət a gər ha ɗgwas ɗgay, ta wa zuk bay na, mata zle na madakway i ɗgwas niye na, malamar i ndo niye a mət aye bəɗaw? Ma zliye na, hərwi ada hulfe i ndo niye a mət aye mā dze bay.”

²⁰ Aya andaya ahəl niye ndo ta malamar ɗgay hay tasəla. Malamar tay bagwar eye a zla dahəlay. A zla dahəlay na, a mət. A mət na, ta wa ta dahəlay ɗgay niye a zla aye bay.

²¹ Məmbager ɗgay a zla na madakway i ɗgwas niye. Tsa na, a mət ze məwe wawa ta ɗgwas niye. Malamar tay mamahkar eye a ge ha andza niye dərma.

²² Nəteye niye tasəla tɔ zla ɗgwas niye na, tɔ mət tebiye. Ndəray nəte mə walaŋ tay ta wa wawa ta ɗgwas niye bay. Ma dəba eye nəteye niye tebiye tɔ mət na, ɗgwas a mət dərma.

²³ Pat nakə aza ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ aye na, ɗgwas niye ma mətseye na, a way? Hərwi mey na, nəteye niye tasəla aye ta zla na ka ɗgwas!»

²⁴ Yesu a mbəɗatay faya, a gwaɗɗatay: «Andza niye bay. Kâ vumay gər a məɗzal gər kurom bay. Ka tsikum andza niye na, hərwi ka sərɛm wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye bay ada ka sərɛm gadaŋ i Mbəlom bay.

²⁵ Ahəl nakə ta lətseweye abəra ma mədahaŋ aye na, hasləka hay ta ɗgwas hay ta zliye bo sa bay. Ane tuk na, ta ndziye na, andza gawla i Mbəlom neheye mə mbəlom aye.

²⁶ Bazlam nakə a tsik ka mələtsew abəra ma mədahaŋ aye na, ka dzangum ɗada mə ɗerewel i Musa tɔbɔɗew? A ɗa ha na, bazlam nakə Mbəlom a tsikayaw mə gay i dak niye dzaydzay andza faya ma təmiye na aye. Ka tɔv eye niye na, Mbəlom a gwaɗɗay a Musa: “Neŋ na, Mbəlom i Abraham, Mbəlom i İzak, Mbəlom i Zakob.”

²⁷ Mbəlom na, neŋgeye Mbəlom i mədahaŋ hay bay, neŋgeye Mbəlom i ndo neheye ta ndziye huya ta sifa aye. Nəkurom ka dzum tsəved hərwi nakə ka gwadam mələtsew abəra ma mədahaŋ andaya bay aye.»

Bazlam mapala eye bagwar eye

Mata 22.34-40; Luka 10.25-28

²⁸ Ahəl nakə Yesu ta Saduke hay faya ta tsikiye me aye na, ndo məɗzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye andaya dərma, faya ma piye zləm. A tsik ma məɗzele gər ɗgay, a gwad: «Yawa! Yesu a mbəɗatay faya a Saduke hay na, lele.» Tsa na, a həndzɔɗ ka tɔv i Yesu. A tsətsah ka Yesu a gwaɗɗay: «Bazlam i Mbəlom mapala eye nakə a ze siye hay aye na, waray?»

† 12:19 Madazlay i wu hay 38.8; Bazlam mapala eye masulo eye 25.5-10. ‡ 12:26 Madayaw abəra ma Ezipt 3.2-4, 6, 15-16.

²⁹ Yesu a gwadáy: «Bazlam i Mbəlom nakə mapala eye a ze siye hay aye na, anan: “Nəkurom İsrayel hay, pum zləm! Bəy Maduweŋ Mbəlom kway na, neŋgeye Bəy Maduweŋ nəte ŋweŋ.

³⁰ Wudá Bəy Maduweŋ Mbəlom yak tə dərev yak tebiye, ta məsəfəre yak tebiye, tə metsehe yak tebiye, ada ta gədan yak peteh. §”

³¹ Bazlam mapala eye masulo eye anan sa: “Wudá ndo i məged yak dərmak andza ka wudá na gər yak.*” Bazlam i Mbəlom mapala eye maze neheye sulo aye na, andaya sa bay.»

³² Tsa na, ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye a gwadáy a Yesu: «Lele haladzay ŋgalaka! Wu nakə ka tsik aye na, dedek. Bəy Maduweŋ na, neŋgeye Mbəlom nəte. Ma dəba ŋgay na, Mbəlom mekeleŋ eye andaya bay.

³³ Kwa way mâ wudá Mbəlom tə dərev ŋgay tebiye, ta ndaraw ŋgay tebiye. Ada mâ wudá ndo i məged ŋgay dərmak andza a wudá na gər ŋgay. Niye na, a ze məfəkay naha slo i gənaw a Mbəlom tə məvəlay naha siye i wu hay wal.»

³⁴ Yesu a ŋgatay ndo niye a mbədáy faya na, tə metsehe lele. Tsa na, a gwadáy a ndo niye: «Nəkar na, bəse tə mede a Bəy i Mbəlom.»

Ma dəba eye na, horoy a gatay a ndo hay matsətsehe faya bazlam.

Kərıste na, Wawa i Davit daw?

Mata 22.41-46; Luka 20.41-44

³⁵ Ahəl niye na, Yesu a tətikawatay a ndo hay mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A tsətsah ka ndo hay, a gwadatay: «Ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə gwad Kərıste neŋgeye na, Wawa i Davit na, kəkay?

³⁶ Hərwi kwa Davit na, a tsik ta Məsəfəre Tsədanŋa eye, a gwad:

“Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwadáy a Bəy Maduweŋ ga na:

Dara, ndza tə həlay i mənday ga,

hus a pat nakə neŋ, na piye tay ha ndo mənə dəre yak hay a huđ i sik yak aye.†”

³⁷ «Davit tə gər ŋgay na, kə zalay a Kərıste “Bəy Maduweŋ” tuk na, Kərıste mə tərıye wawa ŋgay na, kəkay?»

Bazlam i Yesu niye a tsik eye na, a yatay a gər a ndo niye hay faya ta pay zləm aye.

Məgay metsehe a masəpete

Mata 23.1-14; Luka 20.45-47

³⁸ Wu nakə faya ma tətikateye aye na, anan. A gwadatay: «Həbum gər kurom abara ka ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay. Nəteye i tay ta wudá mahəhele na, ta rəkWat eye. Ka təv məhay gər na, a satay ndo hay tâ tsikatay me ta mədəslatay ha gər.

³⁹ Kwa mə gay i maduwule me na, ta pələwa i tay na, təv məndze nakə kame i ndo hay aye, ndo hay ta ŋgatateye lele. Mə magurlom, ta wudá na, təv məndze ŋgwalak eye.

⁴⁰ Wu nakə tə vələwatay a madakway i ŋgwas hay aye na, tə ndayawa na. Tə dıwulawa me na, vədvdəd a ndəv bəse bay hərwi ada ndo hay tâ gwad fataya nəteye ndo ŋgwalak eye hay. Slala i ndo neheye andza nakay aye na, Mbəlom ma giye fataya sariya na, ma ziye ndo siye hay!»

Madakway i ŋgwas mətawak eye

Luka 21.1-4

§ 12:30 Bazlam mapala eye masulo eye 6.4-5. * 12:31 Levitik 19.18. † 12:36 Dəmes hay 110.1.

⁴¹ Ma dæba eye na, Yesu a ndza bæse ta tøv nakə ndo hay tə pawa a dæma suloy mə gay i mædæslay ha gər a Mbəlom. Ahəl nakə ndo hay faya ta piye suloy a wu məpe suloy aye na, Yesu faya ma zəbiye ka ndo hay ta piye suloy eye na, kəkay. Ndo i zlele hay haladzay tə pa a dæma suloy haladzay.

⁴² Madakway i ŋwas wuray mətawak eye a ye naha dərma. A ye naha a pa a dæma kobo sulo. Kobo ŋgay niye na, a sla dala nəte bay.

⁴³ Yesu a ŋgatay a madakway i ŋwas niye na, a zalatay a gawla ŋgay, a gwadatay: «Sərūm ha, madakway i ŋwas nakay na, maa vəl dala haladzay a ze i ndo hay na, nengeye.

⁴⁴ Hərwi ndo mekeleŋ eye hay tə vəl na, abəra ka siye. A gatay mə gər sa bay. Ane tuk na, madakway i ŋwas nakay mətawak eye na, a vəl ha tebiye, siye andaya sa bay.»

13

Yesu a da ha ta mbəzliye ha gay i mædæslay ha gər a Mbəlom

Mata 24.1-2; Luka 21.5-6

¹ Ahəl nakə Yesu a yaw abəra ma dalamətagay i gay i mædæslay ha gər a Mbəlom aye na, ndo nəte mə walaŋ i gawla hay a gwadatay: «Miter! Zəba ka gay nakay tey. Ma dæzliye na, bagwar eye ada kwar neheye ta dæzl ha aye na, bagwar eye hay ada tə le haladzay!»

² Yesu a mbəday faya a gwaday: «Zəba gay nakay na, ka ŋgatume ye a kwar kwa nəte ka gər i kwar ŋged bay. Ta mbəzliye ha hele hele.»

Ŋgodgor i mandəve i məndzibəra

Mata 24.3-14; Luka 21.7-19

³ Ma dæba eye na, Yesu a tsal a mahəmba nakə tə zalay Mahəmba i Tetədœz aye. A ye naha na, a ndza dagerger tə gay i mædæslay ha gər a Mbəlom. A mahəmba niye ti ye na, tage Piyer, Yakuba, Yuhana, ta Anđəre tsa bəna ndo hay tebiye bay. Mə mahəmba niye na, ta tsətsah faya tə gwaday:

⁴ «Tsikamay, wu neheye ta ta giye bo na, kədəy? Ada ŋgodgor waray nakə nəmaa səriye ha na, wu neheye tebiye ta ndisleweye aye?»

⁵ Tsa na, a dazlay mətsikatay, a gwadatay: «Gum metsehe lele! Ndəray mā səpat kurom bay.

⁶ Hərwi ndo hay haladzay ta deyeweye ta məzele ga. Kwa way ma gwadiye: “Neŋ na, Kəriste!” Ada ta səpatiye ndo hay haladzay.

⁷ Ka tsənum ndo hay faya ta giye vərəm bæse tə nakurom kwa neheye dərəŋ tə nakurom aye na, kâ dzədzarum bay. Wu neheye na, kutoŋ ta ndisleweye. Ane tuk na, niye na, mandəve i məndzibəra zuk bay.

⁸ Slala ŋged ta giye vərəm ta slala nenget, bəy ta bəy ta giye vərəm. Dala ma bəliye ma gəma hay wal wal, ada mändərzlaŋ ma giye. Wu neheye ta giye bo na, andza məwe wawa nakə a dazlay a ŋwas aye.

⁹ «Dəretsəseh neheye ta ndzakum a gər na, gumay metsehe a gər lele. Hərwi mey na, hərwi ndo hay ta gəsiye kurom, ta diye kurom ha a gay i sariya. Ta ndabiye kurom ta mandalaḃa mə gay i maḃuwule me hay. Ta diye kurom kame i ndo mələve dala hay ada kame i bəy hay, hərwi nakə ka pumeŋ bəzay a neŋ aye. Niye na, ta səriye ha ka pumay bəzay na, a Mbəlom dedək.

¹⁰ Wu neheye ta giye bo andza niye na, hərwi ada ndo i məndzibəra hay tebiye tã tsəne Labara Ŋgwalak eye.

¹¹ Tadə ta gas kurom, ta diye kurom ha kame i ndo məge sariya hay na, kâ dzalum nəmaa ta gwadiye kəkay na, kâ dzədzarum bay. Ta ye kurom ha na, tsikum wu nakə a yakumaw a mədzał gər aye. Hərwi ma deyeweye na,

abëra mæ nækuroom bay. Mata ðakum ha wu nakæ ka tsikumeye na, Mæsəfəre Tsəðanŋa eye.

¹² Həlay eye ma slaweye na, ndo hay ta vəliye ha malamar tay hay ada tã kæð tay ha, bəba hay ta giye ta wawa tay hay andza niye dərmaak. Wawa hay ta natay dərə a bəba tay hay, ta kæðiye tay ha.

¹³ Ndo hay tebiye ta nakumeye dərə hərwi ga. Ane tuk na, ndoweye kæ səmay naha hus ka mandəve aye na, Mbəlom ma təmiye ha.»

Ta mbəzliye ha Zerozelem

Mata 24.15-28; Luka 21.20-24

¹⁴ Yesu a gwadatay sa: «Ka ŋgatumeye a wuray maga zluwer eye andza mazəlatonŋo. Wuye niye na, ma ta ndziye ka təv nakæ haʒe ma ndziye faya bay aye. (Ndowneye kæ dzanŋa na, mâ tsəne lele.) Ndo neheye ka dala i Yahuda aye, ta ŋgatay a wu niye na, tã hway a mahəmba hay.

¹⁵ Ndo naka neŋgeye ka gər i gay aye na, mâ mbəzlaw hərwi məzlaw wu mə gay bay. Kə mbəzlaw na, mâ hway dūh.

¹⁶ Ada ndo nakæ neŋgeye ma guvah aye na, mâ mbəda gər a mətagay ŋgay məzlaw peteked ŋgay bay.

¹⁷ Pat eye niye na, dərətsətseh wene wene eye na, ka gər i ŋgwas neheye tə bo sulo aye ada ka ŋgwas neheye faya ta vəlatəye wah a wawa tay hay aye!

¹⁸ Gumay amboh a Mbəlom, hərwi ada wu neheye mǎ ge bo a həlay i mətasl bay.

¹⁹ Hərwi mey na, pat eye niye na, dərətsətseh bagwar eye. Slala i dərətsətseh niye ma ta deyeweye na, kæ ge bo dāda bay kwa ka gər nakæ Mbəlom a ge mǎndzibəra aye hus anəke. Ada slala i dərətsətseh niye na, dāda ma ta giye andaya sa bay.

²⁰ Tadə Mbəlom mâ zla həlay eye bəna, ndəray kwa nəte ma təmiye bay. Ane tuk na, a nəkid ha hərwi ndo ŋgay neheye a pala aye.

²¹ «Tadə ndəray kæ gwadakum: “Zəbum! Kəriste anan!” kəgəbay “Zəbum! Neŋgeye atay!” na, kã təmum bazlam ŋgay bay.

²² Andza niye, ndo masəpete ndo hay ta deyeweye. Ta gwadiye nəteye na, ndo mǎde ha bazlam i Mbəlom, kəgəbay ndo mətəme ha ndo nakæ Mbəlom a sləraweye. Nəteye na, ta giye masuwayan hay ada tə wu neheye ma giye hərbəbəkka aye hərwi tadə ma giye bo na, masəpete tay ha ndo neheye Mbəlom a pala aye.

²³ Nækuroom na, gum metsəhe lele! Na tsikakum ka bo abəra kurre.»

Madayaw i Wawa i Ndo

Mata 24.29-35; Luka 21.25-33

²⁴ «Ma dāba i dərətsətseh neheye na, pat eye niye na, pat ma giye andaya sa bay ada kiye ma dəviye bay.

²⁵ Wurzla hay dərmaak ta kutsaweye abəra ka magərmbəlom ada wu neheye gədan eye ka magərmbəlom aye ta bəliye haladzay.

²⁶ Tsa na, ndo hay ta ŋgetəŋeye a neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ma pazlay ta gədan haladzay ada ta məzlab eye.

²⁷ Kwayanŋa ma sləraweye gawla i Mbəlom hay, ta hayay gər a ndo neheye a pala tay ha aye abəra ka kokway i mǎndzibəra tebiye kwa ka waray ka waray ka təv ŋgay.»

Dzeke i gurov

²⁸ A gwadatay: «Tsənum dzeke i gurov təday. Ka ŋgatumay a gurov ka dūda na, ka sərūm ha gwaduvay kæ ge, mazlambar yam ma piye bədaw?»

²⁹ Andza niye ahəl nakə ka ngatumay a wu neheye ta ndislew na, sərūm ha neŋ Wawa i Ndo mazlambar na deyeweye, neŋ ka mæged.

³⁰ Neŋ faya na gwadakumeye: Sərūm ha na, wu nakay tebiye ma giye bo na, ndo neheye anəke aye ta mət zuk bay.

³¹ Magərmbəlom ta dala ta dziye, bazlam ga na, dādā ma dziye bay.»

Maa sər pat nakə məndzibəra ma ndəviye na,

Mbəlom nəte ngweŋ

Mata 24.36-44

³² «Ma deyeweye pat waray na, ndəray kwa nəte a sər bay. Ada ma deyeweye ahəl waray na, ndəray a sər həlay eye bay sa. Kwa gawla i Mbəlom hay mə mbəlom, kwa neŋ wawa ngay bəbay, nəmaa sər bay. Maa sər pat eye na, Mbəlom Bəba ga nəte ngweŋ.

³³ Gum metshe bəna, kâ dzədzarum bay, hərwi ka sərūm ma deyeweye kəday na, ka sərūm həlay eye bay.

³⁴ Ma deyeweye na, andza ndo i gay nakə a say mede a tsekene aye. A ye na, a gəratay ha gay ngay a ndo i məsler ngay hay ada tã gay gər a bədgay ngay lele. A vəl məsler kwa a way. A ndo matsəpe mæged na, a gwaday: “Tsəpa na lele, kâ ndzahəra bay.”

³⁵ Nəkurom dərma andza niye. Ndzum na, tsezlezleŋŋe, hərwi ka sərūm ndo i gay ma deyeweye ta huwa, agəna ta magərħəvad, agəna ta mbəlom da, agəna ta mekedə, ndəray a sər bay.

³⁶ Agəna ma deyeweye həf na, ma ndzakum a gər nəkurom mandzahəra eye bay.

³⁷ Wu nakə faya na tsikakumeye na, na tsikateye a ndo hay tebiye. Na gwadateye: Kâ ndzahərūm bay! Ndzum tsezlezleŋŋe!»

14

Ta pəla tsəved mægəse na Yesu

Mata 26.1-5; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹ A zəkaw məhəne sulo nakə Yahuda hay ta hatsiye magurlom i Pak ada ta mände wu mənday nakə tə zalay peŋ aye na, gəde faya bay. Ahəl niye na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye faya ta pəliye tsəved ka mægəse Yesu ta məkal hərwi ada tã kəf na.

² Tə gwad mə walaŋ tay: «Kâ gəsakwa na tə magurlom nakay bay bəna, ndo hay ta gəriye kway ha bay.»

Ngwas wuray a mbəda mal ka Yesu

Mata 26.6-13; Yuhana 12.1-8

³ Ahəl niye na, Yesu ma gəma i Betani, mə gay i ndo wuray tə zalay Simon. Ndoweye niye a ndzawa na, dəvats i madəgwede a gaway. Ahəl nakə faya ta ndiye wu mənday aye na, ngwas wuray a ye a fələkwa ka təv tay dos ngay mə həlay maraha eye tə mal nakə a ze huŋŋa aye. Mal niye na, tsakala eye haladzay. A ye naha na, a həb ha me i dos niye mədəkw. Tsa na, a mbəda mal niye ka gər i Yesu.

⁴ Ndo neheye ka təv i Yesu aye na, siye hay a ndalatay haladzay. Tə gwad mə walaŋ tay: «Asah! Ngwas nakay a nas ha mal nakay na, kemey?»

⁵ Ta səkəm ha na, ta hutiyə dala haladzay segey? Ada dala aye na, ta sliye məvəlatay a ndo i mətawak hay bədaw!» Tə may ha mənese haladzay a ngwas niye.

6 Yesu a gwadātay: «Duh bay, gərum ha ɲgwas nakay na, səfek. Ka kwasumeye gər a ɲgwas nakay na, hərwi mey? Wu nakə a ge hərwi ga aye na, lele haladzay.

7 Ndo i mətawak hay na, nəteye ka təv kurom huya. Kə sakum məgatay ɲgwalak a mətawak hay na, ka mbumeye faya məgatay kwa kəday. Ane tuk na, neɲ na, na ndziye tə nəkurom huya bay.

8 ɲgwas nakay a geɲ na, wu nakə gədan ɲgay a mba faya məge aye. Neɲgeye na, kə lah mambəde ka bo ga mal nakə haɓe ta giye fagaya pat nakə ta piye ga a bəf aye.

9 Neɲ faya na gwadəkumeye, sərums ha: Kwa a ɲgay ta diye ha Labara ɲgwalak eye ka məndzibəra tebiye na, ta tsikiye ka ɲgwas nakay hərwi wu nakə a ge aye. Ndo hay ta mətisiye ha gər bay.»

Yudas a ge daf ka Yesu

Mata 26.14-16; Luka 22.3-6

10 Ndo nate mə walaɲ i gawla i Yesu niye hay kuro gər eye sulo aye, a ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye. Məzele ɲgay na, Yudas Iskariyot. A ye hərwi a say məge daf ka Yesu.

11 Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə tsəne labara nakə a tsikatay aye na, a yatay a gər haladzay. Tsa na, tə gwadāy: «Nəmaa vəlakeye dala.» Yudas a maw abəra ka təv tay na, a yaw a pəla wewer ada həlay nakə lele eye hərwi məge daf ka Yesu aye.

Yesu tə ge magurlom i Pak ta gawla ɲgay hay

Mata 26.17-30; Luka 22.7-23; Yuhana 13.21-30; 1 Korinje hay 11.23-25

12 Pat makurre i magurlom nakə tə ndayawa wu mənday nakə gəde faya bay aye na, tə kədawa təbaɲ hərwi məde wu mənday i Pak. Pat eye niye na, gawla i Yesu hay ta tsətsah, tə gwadāy a Yesu: «A saka nəmaa ye mata daka daf i magurlom i Pak na, ka waray?»

13 Yesu a tsəne andza niye na, a slər gawla ɲgay hay sulo ka me, a gwadātay: «Dum a wuzlahgəma! Ka yum naha na, ka ndzumeye a gər a ndo faya ma zliye yam ta gəzla eye. Ka ɲgatumay na, pumay bəzay.

14 Gay nakə ma fələkwiye a dəma aye na, fələkum dərmak ada kə tsətsahum ka ndo i gay niye, gwadumay: “Miter a gwadaka: Gay nakə nəmaa ndiye mə dəma wu mənday i magurlom i Pak ta gawla ga hay aye na, məɲgay?”

15 Ka tsətsahum andza niye na, ma dəkumeye faya ka gay nakə ka gər i gay neɲgeɲ aye. Hud i gay niye na, bagwar eye. Wu hay mə dəma maləva bo eye tsiy. Wu neheye ka gəkweye ha məsler aye tebiye andaya mə dəma. Ka dumeye wu mənday i magurlom i Pak na, mə dəma.»

16 Gawla ɲgay niye hay sulo aye tə lətse, ti ye a wuzlahgəma. Ti ye naha na, tə ndzay a gər andza nakə Yesu a tsikatay aye. Tsa na, tə da wu mənday i Pak mə dəma.

17 Huwa a ge na, Yesu ta gawla ɲgay hay kuro gər eye sulo, ti ye a gay niye tuk.

18 Ahəl nakə faya ta ndiye wu mənday aye na, Yesu a gwadātay: «Neɲ faya na gwadəkumeye: Sərums ha na, ndo nate mə walaɲ kway nakay ka ndayəkweye wu mənday dziye na, ma giye fagaya daf.»

19 Gawla ɲgay hay tə tsəne andza niye na, a ndalatay. Tsa na, kwa way a tsətsah faya, tə gwadāy: «Neɲ daw? Neɲ daw?»

20 Yesu a mbədātay faya a gwadātay: «Ndo nate mə walaɲ kurom neheye kuro gər eye sulo aye. Mata ge fagaya daf na, ndo nakə faya ka ndayəkweye wu mənday dziye aye.

²¹ Neŋ Wawa i Ndo na mətiye andza nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye. Ane tuk na, dəretsətseh ka gər i ndo nakə ma giye dəf ka neŋ Wawa i Ndo aye. Ndo niye na, ŋgama meeneŋ t̄a wa na bay.»

²² Ahəl nakə faya ta ndiye dəf aye na, Yesu a zla peŋ, a gay naha sisœ a Mbəlom. Ma d̄aba eye na, a ŋəna ha peŋ niye, a v̄olatay a gawla ŋgay hay, a gwadatay: «Zlum. Nakay na, bo ga.»

²³ A zla ḡəvet maraha eye t̄ə wu məse, a gay naha sisœ a Mbəlom. Ma d̄aba eye a v̄olatay t̄ə sa tebiye tay eye.

²⁴ Yesu a gwadatay sa: «Nakay na, bambaz ga nakə Mbəlom ma b̄ariye dzam ta ndo hay aye. Ta mb̄adiye ha na, h̄ərwi ndo hay haladzay.

²⁵ Neŋ faya na tsikakumeye, na ta siye wu məse nakay sa bay hus a pat nakə na ta siye wedeye ma B̄əy i Mbəlom aye.»

²⁶ Ma d̄aba eye, ta zambad̄ay a Mbəlom ta d̄ames na, ti ye t̄ə tsal a Mah̄amba i Tet̄ad̄œz.

Yesu a d̄a ha Piyer ma ta gwad̄iye: «Na s̄ər Yesu bay»

Mata 26.31-35; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38

²⁷ Ahəl nakə faya ta diye ka ts̄əved aye na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay: «N̄əkurom neheye tebiye ka ḡərumeye ga ha, ka h̄wayumeye kurom. Mawatsa eye m̄ə bazlam i Mbəlom na: “Na ta k̄adiye na ndo m̄əts̄əkure tay ada t̄əbaŋ hay ta ŋganiye ḡər kweye kweye kwa a ŋgay.*”»

²⁸ Yesu a gwadatay sa: «Ane tuk na, na mb̄əlaw ab̄əra ma m̄ədahaŋ na, na h̄əbiye kurom ma Galile.»

²⁹ Piyer neŋgeye na, a gwad̄ay: «Kwa siye i ndo hay ta ḡər kar ha na, neŋ na, na ḡəriye kar ha bay.»

³⁰ Tsa na, Yesu a mb̄əd̄ay faya a Piyer a gwad̄ay: «Neŋ faya na gwad̄akeye: S̄ər ha na, b̄əgom ta h̄əvad̄ nakay, dzagulok ma ta zlahiye sik sulo na, 6a ka gwad̄ sik mahkar ka s̄ər neŋ bay.»

³¹ Piyer a mb̄əd̄ay faya sa: «Na s̄ər kar bay na, na tsikiye d̄ad̄a bay, kwa tad̄ə ka m̄əfameye ka bo salamay.» Siye i gawla ŋgay hay tebiye t̄ə tsik andza niye d̄ərmak.

N̄əteye ka Mah̄amba i Tet̄ad̄œz

Mata 26.36-46; Luka 22.39-46

³² Tsa na, t̄ə ndisl a t̄əv wuray t̄ə zalay Getsemene. T̄ə ndisl naha na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay: «Ndzum kanaan! Neŋ na, na diye na ta d̄uwuliye me.»

³³ Yesu a ye na, n̄əteye ti ye dziye tage Piyer, Yakuba ada Yuhana. T̄ə ndisl naha na, d̄ərev a ye ab̄əra ka Yesu, a dz̄əd̄zar haladzay.

³⁴ A gwadatay: «D̄ərev ga na, k̄ə rah t̄ə d̄ərets̄ətseh i m̄ədahaŋ. N̄əkurom na, ndzum kanaan t̄sezlezleŋe!»

³⁵ A ye izad̄ abara ka t̄əv i gawla ŋgay neheye mahkar aye. A ye naha na, a kal bo ka dala b̄ərut t̄ə h̄ud̄. A d̄uwulay naha me a Mbəlom a gwad̄: «Tad̄ə ma giye bo na, h̄əlay i d̄ərets̄ətseh nakay m̄ə ye fagaya ab̄əra vuw tey.»

³⁶ A gwad̄: «Abba, B̄əba ga, n̄əkar na, wuray a wuraka bo t̄əbey. Zla fagaya ab̄əra d̄ərets̄ətseh nakay na siye tey. Kwa meŋ na, andza nakə a saka a n̄əkar aye b̄əna, andza nakə a seŋ a neŋ aye bay.»

³⁷ Ma d̄aba eye, a maw ka t̄əv i gawla ŋgay neheye mahkar aye. A maw a ndzatay a ḡər na, n̄əteye mandzah̄əra eye. Tsa na, a zalay a Piyer a gwad̄ay: «Simon, ka ndzah̄əra d̄aw? N̄əkar na, ka mba faya m̄əndze t̄ə d̄əre kwa b̄əre n̄əte t̄əb̄əd̄ew?»

* 14:27 Zakari 13.7.

³⁸ Ndzum tə dəre tsezlezlenḡe ada dūwulumay me a Mbəlom hərwi ada kâ dādum a masəpete i Fakalaw bay. Məsəfəre na, a say mäge wu lele eye, ane tuk na, gədan kurom andaya məsəmay naha a masəpete i Fakalaw bay.»

³⁹ Yesu a ndəv ha na, a ye abəra ka təv tay izad sa. A ye mata dūwule me. A ye naha a tsik na, bazlam ḡgay neheye a tsik kurre aye.

⁴⁰ Tsa na, a maw ka təv i gawla ḡgay neheye sa. A ndzatay a gər na, nəteye mandzahəra eye. Tə mba faya məndze tə dəre kwa tsekwenḡ bay tebiye. Ta pədəke abara ka məndzehəre na, tə sər wu nakə ta tsikiye bay. Yesu a ye mata dūwule me sa.

⁴¹ A maw mamahkar eye na, a gwadatay: «Huya faya ka ndzahərumeye dāw? Nəkurom faya ka zəzəkumeye bo kurom ba? Anəke na, ka ndəv tsiy, həlay eye kə ndislew tuk! Neḡ Wawa i Ndo ta vəlay ga ha a həlay i ndo i mezeleme hay tuk.

⁴² Lətsum, takwa, ta dzakwa gər! Zəbum, ndo nakə ma giye fagaya daf aye, ka ndzew.»

Tə gəs na Yesu

Mata 26.47-56; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴³ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikiye me mba aye na, pəslanḡ Yudas neḡgeye nakə nəte mə walaḡ i gawla i Yesu hay kuro gər eye sulo aye, a ye naha. Ti ye naha ta ndo hay haladzay ta maslalam tay hay ada ta sakwal tay hay. Maa slər tay naha na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaḡgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ada ta madugula hay.

⁴⁴ Yudas ndo məgatay daf ka Yesu aye bə kə datay ha wu nakə ma giye. A gwadatay: «Ndo nakə na ye, na gəs na ka bo təmbolok təmbolok aye na, neḡgey! Gəsum na. Ka deyumeye ha na, tsəpum na lele.»

⁴⁵ Yudas a ndisl naha na, a həndzəd kwayanḡa ka təv i Yesu, a gwaday: «Miter!» Tsa na, a gəs na ka bo təmbolok təmbolok.

⁴⁶ Ndo niye hay tə ḡgatay andza niye na, kwayanḡa tə gəs na Yesu.

⁴⁷ Ka təv niye ndo nəte mə walaḡ tay, pəkata a ḡgwadaw maslalam ḡgay. Tsa na, a fay ha a ndo i məsler i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom, a dəsay na zləm fats ka dala.

⁴⁸ Yesu a gwadatay: «Ka yumaw fagaya ta maslalam kurom hay ada ta sakwal kurom andza ta gəsiye ndo i məkal dāw?

⁴⁹ Pat pat na ndzawa ka təv kurom. Na tətikawa mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, ka gəsom ga bay. Wu neheye a ge bo na, hərwi ada mē ge bo andza nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye.»

⁵⁰ Tə gəs na Yesu na, gawla ḡgay hay ta hway kweye kweye tə gər ha.

⁵¹ Faya ta diye ha Yesu na, ndo wuray gawla aye a zəḡgal na Yesu. Ka bo ḡgay na, gwedere tsa. Ndo neheye faya ta diye ha Yesu aye tə ge andza ta gəsiye na gawla niye na,

⁵² a gər ha gwedere ḡgay ḡgudek, a hway ḡgway bo kəriye.

Yesu kame i bagwar i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye

Mata 26.57-68; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.13-14,19-24

⁵³ Ti ye ha Yesu na, a gay i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom aye. Mə dəma na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom tebiye, madugula hay ta ndo mədzaḡgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tebiye nəteye mahaya gər eye.

⁵⁴ Piyer neḡgeye na, a zəḡgal naha Yesu dərəḡ ma dəba. A ye naha a fələkwa a dalamətagay i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom niye. Mə dəma na, a ndza ka təv i ndo niye hay faya ta tsəpiye məged aye. A ye naha a ndza ka ako ka təv tay niye.

55 Bagwar hay i ndo neheye tã vɛlaway wu a Mbɛlom aye ta madugula i Yahuda hay tebiye ta pɛla ndo hay hɛrwi maraw faya me hɛrwi mɛgay sariya i makɛdɛ na. Ane tuk na, ta huta faya mɛnese bay.

56 Ndo hay haladzay ta raw faya me. Ane tuk na, maraw me tay niye ki ye tay faya bay. Kwa way a tsik i ŋgay wal.

57 Siye i ndo mekelɛŋ aye hay tã lɛtse, ta raw me ka Yesu, tã gwad:

58 «Nɛmaa tsɛne faya abɛra a gwad: “Na mbɛzliye ha gay i mɛdɛslay ha gɛr a Mbɛlom nakay ndo hay ta dɛzl eye ada ma mɛhɛne mahkar na, na dɛzliye a dɛma mekelɛŋ nakɛ tã hɛlay i ndo zezeŋ bay aye.”»

59 Kwa tã tsik andza niye bɛbay na, huya bazlam tay niye ki ye tay ka bo bay.

60 Tsa na, bagwar i ndo mɛvɛlaway wu a Mbɛlom a lɛtse tsɛkwad kame i ndo hay. A tsɛtsah ka Yesu, a gwaday: «Ka mbɛdatay faya a ndo neheye tɛbɛdew? Tɛ tsik fakaya na, mey?»

61 Ka bazlam tay niye na, Yesu ka mbɛdatay faya bay. Kɛ tsikatay faya kwa tsekweŋ bay tebiye.

Bagwar i ndo mɛvɛlaway wu a Mbɛlom niye a tsɛtsah faya sa: «Nɛkar na, Kɛriste Wawa i Mbɛlom nakɛ nɛmay faya nɛmaa zambadɛye dɛw?»

62 Yesu a mbɛdɛy faya a gwaday: «Nɛŋ na, nɛŋgeye. Ma dazlay anɛke, ka ŋgatumeŋgeye a nɛŋ Wawa i Ndo na ndziye tã hɛlay i mɛnday i Mbɛlom, nɛŋgeye nakɛ gadɛŋ eye ka gɛr i wu hay tebiye aye. Ka ŋgatumeŋgeye sa na, ma magɛrmbɛlom na deyeweye ma pazlay.»

63 Bagwar i ndo mɛvɛlaway wu a Mbɛlom a tsɛne andza niye na, a ndalay haladzay. A ŋguradɛ ha petekɛd ŋgay. Tsa na, a gwad: «Ka pɛlakweye na, sa mey?»

64 Ka tsɛnum wu nakɛ a tsik aye bɛdɛw? A tsalay ka gɛr a Mbɛlom. Niye na, ka dzalum na, kɛkay?» Ndo niye hay tebiye tã gay sariya i makɛdɛ na.

65 Kwayanŋa siye i ndo mekelɛŋ eye hay tã wuya faya kurah. Ta tufay slesleɓ a dɛre. Tɛ mbuzay na dɛre ada tã kɛd na. Tɛ gwaday: «Nɛkar ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom ba! Tsikamay, maa faka na, way?» Tsa na, tã vɛlatay ha a hɛlay a ndo matsɛpe gay i bɛy i ndo mɛvɛlaway a Mbɛlom. Nɛteye tã gɛs na ada tɛ fay ka maholom pura pura.

Piyer a gwad: «Na sɛr Yesu bay»

Mata 26.69-75; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27

66 Piyer na, nɛŋgeye andaya huya ma dalamɛtagay ka dala. Ŋgwas nakɛ a gawa mɛsler mɛ gay i bagwar i ndo mɛvɛlaway wu a Mbɛlom aye, a ye naha a ndzay a gɛr a Piyer.

67 A ŋgatay a Piyer mandza eye ka ako. A zɛba faya ndzuzle, a gwaday: «Nɛkar dɛrmak na, ndo i Yesu, ndo i Nazaret na gwad bɛdɛ?»

68 Piyer a tsɛne na, a gwaday a ŋgwas niye: «A'ay! Na sɛr wu nakɛ a saka matsike aye bay. Na sɛr bay tebiye.» Tsa na Piyer a ye abɛra ma dalamɛtagay. A ye a lɛtse slɛp ka hɛlay i mɛgedɛ madayaw abɛra. [Kwayanŋa dzagulok a zlahɛ.]

69 Piyer a ye a ndza slɛp ka hɛlay i mɛgedɛ na, ŋgwas niye kɛ ŋgatay naha. Tsa na, a masay ha slala i bazlam ŋgay nakɛ a tsikay a Piyer kame i ndo neheye mɛ dɛma aye. «Ndo nakay na, nɛte mɛ walanɛ tay.»

70 Piyer a tsɛne na, a gwad: «Na sɛr ndo niye bay.»

Mɛndze tsekweŋ na, ndo neheye ka tɛv eye niye tã gwaday sa: «Nɛkar na, mɛ walanɛ tay, nɛkurom dziye. Nɛkar na, ndo i Galile!»

⁷¹ Piyer a mbaɗa a gwad: «Na sər ndo nakə ka tsikum faya aye bay. Kə ge na raw me na, Mbəlom mā geŋ dəretsətseh.»

⁷² Kwayanŋa dzagulok a zlahā masulo aye. Tsa na, bazlam i Yesu nakə a tsik aye a mayaw a gər a Piyer tuk. Yesu a gwaday: «Dzagulok ma ta zlahiye sik sulo na, ɓa ka gwad sik mahkar ka sər neŋ bay.» Piyer a dzala ha ka bazlam i Yesu nakə a tsikay aye na, a hwayaw abəra. A ye a tuwa tsiduk tsiduk.

15

Yesu kame i Pilat

Mata 27.1-2,11-26; Luka 23.1-5,13-25; Yuhana 18.28-19.16

¹ Pərik i mekedɔ, bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ta madugula hay ta ndo mɔdzanɔgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ada ta madugula hay tebiye, tə haya gər. Tə haya gər na, hərwi mətʃike mə walaŋ tay mage ha Yesu na, kəkay? Ta ndəv ha məhay gər na, tə dzawa na Yesu ada ti ye ha a gay i Pilat. Ti ye naha na, tə vələy ha a Pilat.

² Pilat, neŋgeye na, a tsətsah ka Yesu, a gwaday: «Nəkar na, bəy i Yahuda hay dedek daw?»

Yesu a mbəɗay faya, a gwaday: «Nəkar ka tsik segey.»

³ Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye tə dəs parasay haladzay ka Yesu.

⁴ Ma dɔba eye na, Pilat a tsətsah faya sa, a gwaday: «Nəkar na, ka mbəɗa faya bay na, kəkay? Ka tsəne wu neheye faya ta tsikiye fakaya haladzay aye tɔbɔdew!»

⁵ Ada kwa Yesu ka həndək bazlam ndɔ mambəɗay faya sa bay tebiye. Tsa na, a gay wadəŋ wadəŋ a Pilat.

⁶ Ka məve, ta giye magurlom nakə tə zalay Pak aye na, Pilat a gərawa ha ndo i danɔay nɔte. A gər ha na, ndo nakə ta tsətsahawa aye.

⁷ Azlakwa ahəl niye na, ndoweye andaya tə zalay Barabas, neŋgeye ma danɔay. Neŋgeye mə walaŋ i ndo neheye tə nay dɔre a bəy i dala i hay aye. Tə gəs tay na, hərwi tə kəɗ ndo ahəl i magazlɔga tay niye.

⁸ Anəke na, ndo hay tebiye ti ye a gay i Pilat. Ti ye naha a dɔma na, kwa way a tsətsah ka Pilat wu nakə a tɔmawatay na andza nakə ta tsətsahawa aye.

⁹ Tsa na, Pilat a mbəɗatay faya a gwadatay: «A sakum nā gərakum ha na, bəy i Yahuda hay daw?»

¹⁰ Pilat a sər ha bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye tə gəsay naha Yesu na, tə ge faya na, səlɔk kəriye.

¹¹ Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye, nətɔye dɔh na, tə vələtay gədan i ndo hay ada məgwaday a Pilat mā gərətay ha na, Barabas bəna, Yesu bay.

¹² Pilat a gwadatay a ndo hay sa: «A sakum nā ge ha ta ndo nakay ka zalumay bəy i Yahuda hay aye na, kəkay?»

¹³ Tsa na, ndo hay ta mbəɗay faya tə mawude, tə gwaday: «Dar na ka mayako mazlɔmbada eye!»

¹⁴ Pilat a tsətsah fataya, a gwadatay: «Neŋgeye a ge na, mənese waray?»

Ane tuk na, ta səkah ha mawude haladzay ta gədan, tə gwad: «Dar na ka mayako mazlɔmbada eye!»

¹⁵ Pilat a say mənɔgwasatay ha dɔrev a ndo niye hay. Andza niye a gərətay ha Barabas. Yesu na, a ndaɓa na ta mandalaɓa, a vələtay ha a sidzew hay hərwi ada tā ye tā dar na ka mayako mazlɔmbada eye.

*Tə gay sariya a Yesu i məkədə
Mata 27.27-31; Yuhana 19.2-3*

¹⁶ Sidzew hay ti ye ha Yesu a hud i gay i ngomna ada tə zalatay a siye i sidzew hay tebiye, ti ye dərmak.

¹⁷ Mə dəma na, ta tsəkw faya abəra peteked ngay hay. Tə zla peteked ndozza eye, tə kalay ka bo. Tə dəsaw dak tə slapa na ka bo, tə pay a gər a Yesu andza dzagwa i bəy.

¹⁸ Tsa na, ta dazlay mətsikay me. Tə gwaday: «Zay daw? A nəkar bəy i Yahuda hay!»

¹⁹ Tə tsikay andza niye na, ada tə fay ka gər ta sakwal. Ta tufay slesle6 a dəre. Ta dəkway gurmets kame ngay hərwi mətsikay me andza bəy.

²⁰ Ta ndəv ha mənğwese faya na, ta tsəkw faya abəra peteked nakə tə kalay ka bo ndozza aye ada tə may ha ka bo peteked ngay hay. Tsa na, tə gəs ahaya abəra hərwi mede ha mata dar na ka mayako mazlələmbada eye.

Mata 27.33-44; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27

²¹ Ahəl nakə faya ta diye ha Yesu mata dar na ka mayako mazlələmbada eye na, pəsələn ndo wuray məzele ngay Simon. Nənğeye na, ndo i Siren, nənğeye bəba i Aləgəzəndər ta Rufus. Nənğeye faya ma diye ta təv niye. Nənğeye a maw abəra mə pesl. Sidzew hay tə ngatay na, tə gay kutoŋ ka məzle mayako mazlələmbada eye nakə ta dariye faya Yesu aye.

²² Tsa na, ti ye ha Yesu a təv eye andaya tə zalay Golgwata, andza məgwede: Təv i mətasl i gər.

²³ Tə ndisl naha a dəma na, a satay a sidzew niye hay məvələy guzom madzapa eye tə wuye andaya tə zalay *mir*. Ane tuk na, a say a Yesu bay, a kərah məse.

²⁴ Ma dəba eye na, ta dar na Yesu ka mayako mazlələmbada eye. Ta dar na na, tə ge tsakwal ka peteked ngay hay. Tə ge andza niye na, məsəre ha mata zle na, way?

²⁵ Ta dar na Yesu ka mayako mazlələmbada eye na, ta mekedə tə 6əre tsid.

²⁶ Tə watsa ka palalam eye andaya gər i bazlam nakə tə kəd na faya Yesu aye. Gər i bazlam nakə tə watsa aye na, anan: «Nənğeye na, bəy i Yahuda hay.»

²⁷ Pat niye na, ta dar məkal hay sulo ka mayako mazlələmbada eye ka tsakay i Yesu dərmak. Ta dar tay na, nəte tə həlay i mənđay, nənğed tə həlay i gula. [

²⁸ Anan andza nakay wu nakə bazlam i Mbəlom a tsik aye na, a gwad: «Nənğeye na, tə pasla na a walaŋ i ndo i sewed hay.* »]

²⁹ Ndo neheye ti yawa ta təv niye na, tə 6ələwa ha gər tay hay tekəm tekəm tə mətsaday pələslesle. Tə gwaday: «Hey! Nəkar həbe a saka mambəzl ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ka gwad ma məhəne mahkar na, ka dəzl na aye na, təv i wu yak aye na, mənğay tuk?»

³⁰ Nəkar təma ha bo yak aye tey! Mbəzlaw abəra ka mayako nakay mazlələmbada eye!»

³¹ Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ta ndo madzəngawa bazlam i Mbəlom mapala eye a ndo hay tə ngwasa ka Yesu andza niye dərmak. Tə tsik mə walaŋ tay, tə gwad: «Kə təma tay ha siye i ndo hay tuk na, a sla faya mətəme ha gər ngay təbədəw?»

³² Kəriste, Bəy i Israyel hay mə mbəzlaw abəra ka mayako mazlələmbada eye anək! Tadə nəmaa ngatay kə mbəzlaw abəra ka mayako mazlələmbada eye na, nəmay nəmaa dzaliye ha ka nənğeye.»

Ndo neheye ta dar tay ka tsakay i Yesu aye tə tsada na Yesu dərmak.

* 15:28 Ezay 53.12.

*Məmäte i Yesu**Mata 27.45-56; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30*

³³ Magər̄həpat a ge na, ləvoŋ a ge ka dala niye tebiye tekədəgəm. A ge na, hus a bəre mahkar i huwa.

³⁴ Ta bəre mahkar eye niye na, Yesu a wuda ta magala kələrra, a gwad: «*Eluya, Eluya, lama sabaktani?*» Andza mægweđe: «Mbəlom ga, Mbəlom ga, ka gər ga na, hərwi mey?†»

³⁵ Siye i ndo neheye ka təv aye niye tə tsəne na, tə gwad: «Pum zləm təday, faya ma zaleyə a Eliya!»

³⁶ Tsa na, ndo nəte mə walaŋ tay niye, a hway, a ye a zlaw wuye kofkoffa. A tələka ha a wuye andaya guyakaka, wu niye a rah a dəma. Tsa na, a hak na ka gwavəkw zəbol eye, a pay naha ka bazlam a Yesu ada mā dəvətse abəra mə dəma wu niye. Ndoweye niye a gwad: «*Ŋgatay, zəbakwa faya təday, aza Eliya ma deyeweye mambəzla ahaya daw?*»

³⁷ Ane tuk na, Yesu a wuda ta magala kələrra. Tsa na, a mət.

³⁸ A mət na, kwayaŋŋa peteked nakə a ŋgəna ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom sulo aye, a ta ka bo bəra sulo tsanŋa kwa abəra mə gəma hus ka dala.

³⁹ Bagwar i sidzew i Roma hay, neŋgeye andaya malətsa eye kame i Yesu, Yesu a mət ma kəkay na, a ŋgatay. Tsa na, a gwad: «*Ta dedək, ndo nakay na, Wawa i Mbəlom!*»

⁴⁰ Ŋgwas wuray hay andaya ka təv eye niye dərmak. Nəteye dəreŋ faya ta zəbiye naha faya. Mə walaŋ tay niye andaya na, Mari nakə a yaw ma gəma i Magədala aye, Salome ada ta Mari may i Yakuba nakə gawla aye, may tay ta Zozes.

⁴¹ Nəteye na, ta zəŋgalawa na Yesu ada tə gaway məsler ahəl nakə Yesu, neŋgeye ka dala i Galile aye. Ka təv eye niye na, siye i ŋgwas hay andaya haladzay. Nəteye, tə yaw ka bo dziye tage Yesu abəra ma Zerozelem.

*Tə pa na Yesu a tsəvay**Mata 27.57-61; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42*

⁴² Huwa 6a ka mbərəm mäge tsiy. Pat eye niye na, pat mələve bo i Yahuda hay, andza mægweđe pat məhəne mə gay i pat i mazəzukw bo.

⁴³ Ta huwa eye niye na, ndo wuray tə zalay Yusufa a yaw. Neŋgeye ndo i gəma i Arimate. Yusufa na, neŋgeye nəte mə walaŋ i bagwar i ndo mäge sariya dərmak. Neŋgeye dərmak faya ma həbiye Bəy i Mbəlom. A gəs dərev ka dzədzar bay, a ye a gay i Pilat mata tsətsahaw mədahan i Yesu.

⁴⁴ Pilat a tsəne 6a Yesu kə mət na, a gay wadəŋ wadəŋ. Tsa na, a zalay a bagwar i sidzew niye. A tsətsah faya abəra, a gwadəy: «*Yesu a mət na, kə ndza haladzay daw?*»

⁴⁵ Ma dəba eye bagwar i sidzew niye a mbədəy faya na, tsa na, a vəlay tsəved a Yusufa ka məzle mədahan i Yesu.

⁴⁶ Yusufa a ye a səkəməw rəkəwat. A səkəməw na, a maw a mbəzla ahaya mədahan i Yesu abəra ka mayako mazləlməbađa eye. Tsa na, a mbəkwa na mədahan a dəma. A zla na a ye, a pa na a tsəvay. Tsəvay niye na, tə la ka geseh ka təv nakə sərpalahha aye. A pa na a dəma na, a bədəŋgwalaw faya beber bagwar eye ka madərəzl na tsəvay niye.

⁴⁷ Mari i Magədala ta Mari may i Zozes na, faya ta zəbiye ka təv nakə tə pa na Yesu aye.

† 15:34 Dəmes hay 22.2.

16

Yesu a lətsew abəra ma tsəvay

Mata 28.1-8; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10

¹ Pat i mazəzükw bo a ye abəra mə dəma na, Mari i Magədala, Mari may i Yakuba ta Salome, ti ye ta səkəm mal hunḡa eye, hərwi a satay məwetse ka mədahanḡ i Yesu.

² Pat i luma i sidzew i mekedə ɲgwas neheye ti ye ka me tsəvay. Tə husa na, pat faya ma tsaraweye tərđassa.

³ Ahəl nakə faya ta diye na, ta tsətsah ka bo mə walaḡ tay, tə gwad: «Mata bəđəḡgwalakway na beber abəra ka me i tsəvay na, way?»

⁴ Tə ndisil naha na, ta zəba dərə. Ta zəba dərə na, tə ɲgatay a beber niye bagwar eye ta dərəzl ha ka tsəvay aye na, ba məbəđəḡgwalala eye faya abəra, madzaka eye ka tsakay tsiy.

⁵ Ti ye naha na, tə fələkwa a tsəvay niye. Ti ye na tə ɲgatay a ndo gawla aye. Neḡgeye mandza eye ta diye i həlay i mənday. Ndoweye niye na, tə peteked kwedek kwedek eye ka bo. Peteked eye niye faya na, zəbol eye təzl. ɲgwas niye hay tə ɲgatay andza niye ta dzədzar slaḡ slaḡ.

⁶ Ane tuk na, a gwadətay: «Kā dzədzarum bay. Faya ka pələmeye na, Yesu ndo i Nazaret, neḡgeye nakə ta dar na ka mayako mazləlmbada eye. Neḡgeye andaya kananḡ bay, kə mbəlaw abəra ma mədahanḡ. Ehey! Zəbum, təv nakə tə həna ha faya aye na, ananḡ.

⁷ Dum anəke ta tsikummatay faya a gawla ɲgay hay ada kə dūmay ha a Piyer lele. Gwadumatay na, ma lahakumeye a Galile. Ka ɲgatumeye mə dəma andza nakə a tsikakum eye.»

⁸ Tə tsəne andza niye na, tə ndohwaw abəra na, ta hway dərəḡ abəra ka təv i tsəvay niye. Ta hway na, hərwi zluwer a gatay, faya ta dzədzariye. Ta təkərəy a ndərəy kwa tsekweḡ bay tebiye hərwi zluwer a gatay.

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ɲgay hay

Mata 28.9-10, 16-20; Luka 24.36-49; Yuhana 20.11-23; Məsler hay 1.6-8

⁹ Pat i luma i sidzew pərik i mekedə na, Yesu a lətsew abəra ma mədahanḡ. A lətsew na, a bəzay ha bo kurre a Mari nakə a yaw abəra ma Magədala aye. Neḡgeye na, ɲgwas nakə Yesu a həhar faya abəra fakalaw hay tasəla aye.

¹⁰ A ye a təkəratay a ndo neheye tə ndzawa tage Yesu aye. A ye naha na, faya ta tuwiye hərwi mədahanḡ i Yesu. A təkəratay wu nakə a ge bo tə neḡgeye.

¹¹ Tə tsəne wu nakə a tsikatay aye, a gwadətay: «Yesu na, kə mbəlaw abəra ma mədahanḡ, neḡ na, na ɲgatay bəna mey na!» Ndo neheye ta təma bazlam ɲgay niye a tsikatay aye bay.

¹² Ma dəba eye na, Yesu a mbəda ha bo ɲgay wal a bəzatay ha bo a gawla ɲgay hay sulo. A bəzatay ha bo na, ahəl nakə nəteye ka tsəved faya ta diye a gəma aye.

¹³ Ndo niye hay sulo aye tə maw a Zerozelem. Tə maw na, ta təkərəy wu nakə tə ɲgatay aye a siye i gawla i Yesu hay. Nəteye ta təmatay na bay ɲgway huya.

¹⁴ Ma dəba eye sa na, Yesu a bəzatay ha bo a gawla ɲgay hay kuro gər eye nəte. A bəzatay ha bo na, ahəl nakə nəteye faya ta ndiye daf aye. Tsa na, a gatay me hərwi mədzele gər tay nakə andaya bay aye, ada hərwi ta dzala ha ka wu nakə ndo neheye tə tsikatay kurre, tə gwadətay: «Nəmaa ɲgatay a Yesu kə lətsew abəra ma mədahanḡ» aye na, ta dzala ha bay.

¹⁵ Tsa na, a gwadətay: «Anəke na, dum ka kokway i məndzibəra tebiye. Dum ha Labara ɲgwalak eye a ndo zezeḡ tebiye ka məndzibəra.

¹⁶ Ndo nakə kə tsəne ada kə dzala ga ha tə dərev nəte ada ta dzəhu6 ha a yam aye na, ma təmiye. Ndo nakə kə dzala ga ha bay aye na, Mbəlom ma ta giye faya sariya

¹⁷ Ta ta səriye ha ndo neheye ta dzala ga ha ta dedek na, ma kəkay? Nəteye na, ta sliye faya mahəhere fakalaw abəra mə bo i ndo tə məzele ga. Ta tsikiye me tə bazlam i gəma hay wal wal.

¹⁸ Kwa tadə ta gəs dədœ tə həlay, kwa tə sa muwar na, ma gateye wuray kwa tsekwen bay tebiye. Ta piye həlay ka ndo i dəvats hay na, ta mbəliye.»

Yesu a tsal a Mbəlom

Luka 24.50-53; Məsler hay 1.9-11

¹⁹ Yesu Bəy Maduwenj a tsikatay andza niye na, a tsal ηgway a mbəlom. A ye na, a ndza tə həlay i mənday i Mbəlom.

²⁰ Gawla ηgay hay dərmak ti ye mata dā ha bazlam ηgwalak eye niye Yesu a tsikatay aye kwa a ηgay. Bəy Maduwenj a dzənawa tay ha ada a vəlawatay gədanj ka mäge wu neheye a ge masuwayanj aye. Maa dā ha tə tsik bazlam i Mbəlom ta gədanj i Yesu na, masuwayanj nakə tə gawa aye.

Ngwalak i bazlam nakə

Luka a watsa aye Məfələkwe

Luka a da ha Yesu na, neŋgeye ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom ma sləratayawe ye a ndo i Israyel hay aye. Ane tuk na, neŋgeye ndo mətəme ha ndo i məndzibəra hay tebiye. Məsəfəre i Mbəlom a zalay a Yesu hərwi ada mā dātay ha labara i məŋgwese a mətawak hay. Labara eye nakay na, labara i mawuđe bo hərwi ndo i mezeleme hay wal wal tebiye ada labara i məŋgwese. A dazlay na, a tsik ka məmaw i Yesu, ka mede i Yesu a mbəlom.

Ka ndzay a gər a bazlam i Luka mə Mata, ma Markus ada ma Yuhana. Ka da ha ka gər i məwe Yuhana madzəhuđe ndo a yam ada ka gər i məwe Yesu.

Madazlay 1.1-4

Məwe ta mägəle i Yuhana tə Yesu 1.5–2.52

Bazlam i Yuhana nakə a tsik aye 3.1-20

Madzəhuđe i Yesu a yam tə masəpete 3.21-43

Məsler ta labara i Yesu ma Galile 4.14–9.50

Yesu a lətse abəra ma Galile a ye a Zerozelem 9.51–19.27

Maduk i duk i məhəne i Yesu ka məndzibəra 19.28–23.56

Mələtsew, mabəz ha bo tə mede i Yesu a mbəlom 24.1-53

¹ A nəkar Tiyofil ngwalak i ndo, ndo hay haladzay 6a ta vəl ha gər tay mawetse labara nakə Yesu a ge mə walaŋ may aye.

² Tə watsa na, wu nakə nəteye tə tsəne abəra ka ndo neheye tə da ha bazlam i Mbəlom aye. Nəteye neheye na, ta ngatay tə dərə tay kwa ka madazlay ngay aye.

³ Aya! Neŋ dərma k a seŋ məwatsaka naha ka gər i bazlam eye nakay, hərwi na pəla na bəzay i bazlam nakay kwa ka madazlay ngay eye.

⁴ Anəke na, nəkar dərma k a sliye faya məsəre ha bazlam nakay ta tətikaka aye na, dedek.

Gawla i Mbəlom a yaw a da ha məwe i Yuhana

⁵ Ahəl nakə Herod neŋgeye bəy ka dala i Yahuda aye na, ndowe ye andaya tə zalay Zakari. Neŋgeye na, gwala i Abiya, ndo məvəlay wu a Mbəlom aye. Məzele i ngwas ngay na, Elizabet. Neŋgeye dərma k na, gwala i Aron bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom.

⁶ Nəteye salamay tay eye kame i Mbəlom na, ndo lele eye hay. Wu neheye Mbəlom a tsik aye tə bazlam mapala eye na, tə pay bəzay tə mətsehe lele.

⁷ Ane tuk na, wawa tay andaya bay. Hərwi Elizabet na, a wa bay. Dəlay eye. Sa na, nəteye guram eye tsiy.

⁸⁻⁹ Anəke na, həlay i ndo neheye tə zalatay Abiya hay aye kə sla hərwi məfəkay naha wu a Mbəlom. Andza nakə ndo neheye tə vəlaway naha wu a Mbəlom tə pawa faya bo aye na, tə ge duk a way. Duk a way nakə tə ge aye na, a dəd ka Zakari. Mata fəkay naha wu ma təv niye tsədəŋŋa eye mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, neŋgeye. Tsa na, a fələkwa a təv niye mata fəkay naha wu a Mbəlom.

¹⁰ Ahəl nakə Zakari faya ma fəkay naha wu a Mbəlom mə gay aye na, ndo hay haladzay ma bəra faya ta dūwuliye me.

11 A hələy niye na, gawla i Mbəlom a yaw a bəzay ha bo a Zakari. A lətse ta hələy i mənday i təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye.

12 Zakari a nğatay na, a dzədzar haladzay, zluwer a gay.

13 Ane tuk na, gawla i Mbəlom niye a gwaɗay: «Zakari, kâ dzədzar bay. Ba Mbəlom kə tsəne maɗuwule me yak. Elizabet, nğwas yak ma ta wakeye wawa haslaka eye. Ka ta zaleyə Yuhana.

14 Dərev yak ma ta nğwasiye haladzay. Pat i məwe nğay na, ndo hay haladzay ta nğwasiye hərwi nğay.

15 Nəngeye na, ma ta təriye bagwar eye, ndo məgay məsler a Bəy Maduweñ. Dada ma ta siye guzom bay. Kwa wu nakə makwasa eye na, ma ndzakiye bay. Məsəfəre Tsədənña eye ma ndziye faya kwa mə hud i may nğay.

16 Ma ta matay ahaya İsrayel hay haladzay ka təv i Bəy Maduweñ tay Mbəlom.

17 Maa lahayaw madayaw kame a Bəy Maduweñ na, nəngeye. Ma tsikateye me a ndo hay ta məzlaɓ bagwar eye andza i Eliya hərwi ada bəba hay tã sər bo ta wawa tay hay. Ma matay ahaya ndo neheye ta rəhay ha gər a Mbəlom bay aye ka təv i Mbəlom. Ma təriye tay ha ndo nğwalak eye hay. Ma ta tsətsaliye tay ha ndo neheye nəteye maləva bo eye hərwi Bəy Maduweñ aye.*»

18 Ane tuk na, Zakari a gwaɗay a gawla i Mbəlom: «Na səriye ha wu nakay ka tsiken əye dedek na, kəkay? Neñ na, ɓa guram eye, nğwas ga dərmak na, guram eye tuk na, kəkay?»

19 Gawla i Mbəlom a mbəɗay faya, a gwaɗay: «Neñ Gabəriyel. Neñ na, ka təv i Mbəlom. A slərə ga ahaya mətsikaka bazlam nakay ada nã zlakaw Labara Nğwalak eye.

20 Ane tuk na, ka dzala ha ka bazlam nakay bay sa na, wu nakay ma giye bo ka səriye mətsike me bay hus a pat nakə ta wiye na wawa niye aye.»

21 Ndo neheye faya ta həbiye Zakari ma bəra aye na, a gatay wadəñ wadəñ. Tə gwad: «Zakari kə yaw abəra bay, kwa meeneñ na, hərwi mey?»

22 Zakari a yaw abəra na, a sla faya mətsike me bay. Tsa na, ndo neheye ma bəra aye tə sər wu ka bəzay ha bo a Zakari mə gay. A tsikatay me na, tə hələy tsa. Nəngeye huya mandək eye.

23 Hələy i məge məsler i Zakari mə gay i Mbəlom a ndəv na, a ye a mətagay.

24 Ma dəba i kiye tsakway na, wawa a dəɗay a hud a Elizabet. Kiye zlam na, a nğahawa bo mə gay. A gwad mə dərev nğay:

25 «Anəke na, Bəy Maduweñ kə ngeteñ. Kə vələñ wawa. Ndo hay ta nğwasiye fagaya sa bay.»

Gawla i Mbəlom a ɗa ha məwe i Yesu

26 Kiye a yay a Elizabet məkwa na, Mbəlom a slər gawla nğay Gabəriyel a gəma wuray tə zalay Nazaret ka dala i Galile.

27 A slər ha na, a gay i dem eye andaya mədel i ndo wuray tə zalay Yusufa gwala i Bəy Davit. Tə zalay a dem eye niye na, Mari.

28 Gawla i Mbəlom niye a fələkwa a gay i Mari, a ye naha a gwaɗay: «Na tsikaka me Mari, Bəy Maduweñ kə gaka nğwalak.»

29 Mari a tsəne andza niye na, a dzədzar a gwad mə dərev nğay: «Mətsike me niye na, andza məgwede mey?»

30 Gawla i Mbəlom a gwaɗay: «Kâ dzədzar bay Mari, Mbəlom a wuɗa kar.

31 Wawa ma dədəkeye a hud. Ka ta wiye wawa niye na, haslaka eye. Ka ta zaleyə Yesu.

* 1:17 Zəba ma Malasi 3.23-24.

³² Neŋgeye na, ma ta təriye bagwar eye. Ta ta zaleye Wawa i Mbəlom Fetek mæ gæma. Bøy Maduweŋ Mbəlom ma təriye ha bøy bagwar eye andza bəba tæte ŋgay Davit:

³³ Neŋgeye ma ta ləviye tay ha Israyel hay ka tor eye. Bøy ŋgay na, ma ndəviye bay.»

³⁴ Mari a gwaday a gawla i Mbəlom niye: «Wuye ma ta giye bo na, kəkay? Neŋ na, na sər zal zuk bay tuk na, kəkay!»

³⁵ Gawla i Mbəlom a mbəday faya: «Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ma mbəzlaweye fakaya. Gədanŋ i Mbəlom Fetek ma ndziye fakaya andza mezek. Yawa! Wawa niye ka ta wiye na, ta zaleye Tsədəŋŋa, Wawa i Mbəlom.

³⁶ Zəba dem i bəba yak Elizabet kwa neŋgeye guram eye bəbay na, anəke kiye kə yay məkwa.

³⁷ Hərwi wuray a zay gədanŋ a Mbəlom təbey.»

³⁸ Tsa na, Mari a gwaday a gawla i Mbəlom: «Neŋ ndo i məsler i Bøy Maduweŋ. Mâ ge bo andza nakə ka tsik aye.»

Tsa na, gawla i Mbəlom a ye ŋgway.

Mari a ye a gay i Elizabet

³⁹ Ma dāba i mändze tsekweŋ na, Mari a lətse a ye ta bəse a gəma eye andaya mæ mahəmba i Yahuda.

⁴⁰ A ye na, a gay i Zakari. A ye naha a ndisl na, a fələkwa a gay. A tsikay me a Elizabet.

⁴¹ Elizabet a tsəne mətsike me i Mari na, wawa a hats mæ huď ŋgay. Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a mbəzlaw ka Elizabet.

⁴² Tsa na, Elizabet a wuda, a gwad: «Nəkar na, Mbəlom kə pa fakaya ŋgama a ze siye i ŋgwas hay tebiye. ŋgama mâ ndza ka wawa niye ka wiye.

⁴³ May i Bøy Maduweŋ ga a yaw ka təv ga na, kəkay! Neŋ təday na, way!

⁴⁴ Na gwad ka ŋgatay ba! Ahəl nakə ka tsikenŋ me aye na, wawa a bəl ta maŋgwese eye mæ huď ga.

⁴⁵ Nəkar na, dərev yak maŋgwasa eye hərwi wu nakə Bøy Maduweŋ a tsik aye na, ka təma, ma giye bo!»

⁴⁶ Tsa na, Mari a gwad:

«Na zambadəye a Bøy Maduweŋ tə dərev ga peteh.

⁴⁷ Dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi Mbəlom nakə a təma ga ha aye.

⁴⁸ Ka zəba fagaya tsekweŋ mæ walaŋ i ndo neheye neŋ ndo i məsler ŋgay.

Ndo neheye anəke aye ta ndo neheye ta ta wiye tay ha aye na, ta gwedeŋeye
“Nəkar na, dərev yak maŋgwasa eye.”

⁴⁹ Hərwi Mbəlom bagwar eye kə ge wu nakə lele aye hərwi ga.
Neŋgeye na, Mbəlom tsədəŋŋa eye.

⁵⁰ Neŋgeye na, ŋgwalak ŋgay dāda a ndəv təbey.

Ndo neheye ta rəhay ha gər aye na, ŋgwalak ŋgay ma ndziye huya ta nəteye.

⁵¹ Ka bəz ha gədanŋ ŋgay,

ka həhar tay ha ndo neheye tə dəslay ha gər a bo tay aye.

⁵² Ka həhar tay ha bøy hay abara ka təv mändze i bøy tay hay.

Kə vələtay gədanŋ a ndo i mətawak hay.

⁵³ Ndo neheye may a gatay aye na, kə vələtay wu mənday.

Ndo i mezeleme hay na, ka həhar tay ha.

⁵⁴ Ki yaw madzəne tay hay Israyel hay, ndo i məsler ŋgay hay.

Mbəlom na, kə mətsa ha gər ta ŋgwalak ŋgay bay.

⁵⁵ Kə ge andza nakə a tsikatay a bəba tæte kway hay ahəl niye aye.

A tsikay a Abraham ada a gwala i Abraham hay tebiye ka tor eye.»

⁵⁶ Mari a ndza mə gay i Elizabet kiye mahkar. Tsa na, a ye a mətəgay.

Məwe i Yuhana

⁵⁷ Anəke na, kiye i Elizabet kə sla məwe. A wa wawa hasləka eye.

⁵⁸ Ndo ɲgay hay ta ndo i maged ɲgay hay tə tsəne Mbəlom kə gay ɲgwalak a Elizabet na, ti ye mata ɲgwese ka bo dziye.

⁵⁹ Wawa a həna tsamahkar na, ndo hay ti yaw mata dase na wawa niye. A satay həbe məpe faya məzele na, Zakari, tə məzele i Bəba ɲgay.

⁶⁰ Ane tuk na, may i wawa niye, a gwadətay: «A'ay! Ta zaleyə na, Yuhana.»

⁶¹ Tə gwadəy: «Məzele andaya andza niye ma gwala yak bay tuk na, kəkay!»

⁶² Tsa na, ta tsətsah ka bəba ɲgay wulək wulək tə həlay. Tə gwadəy: «A saka məpe məzele ka wawa na, way?»

⁶³ Zakari a tsətsah fataya palalam nakə tə watsawa faya aye. Tə zlayaw. Tsa na, a watsa: «Məzele ɲgay na, Yuhana.» Tsa na, a gatay wadən wadən tebiye tay eye.

⁶⁴ Kwayanɲa bazlam i Zakari a həndək ka mətəsike me. Tsa na, a zambadəy a Mbəlom.

⁶⁵ Ndo i maged hay tebiye ta dzədzar. Ndo i gəma niye hay tebiye hus a mahəm̄ba i Yahuda tə tsikawa faya.

⁶⁶ Kwa way a tsəne bazlam niye na, tə dzalawa faya mə gər tay, tə gwadawa: «Wawa nakay ma ta tərīye na, mey?» Ta dedek, gədan i Bəy Maduwer, ka gər ɲgay.

Zakari a zambadəy a Mbəlom

⁶⁷ Məsəfəre Tsədənɲa eye a mbəzlaw ka Zakari, bəba i wawa niye. Tsa na, a da ha, a gwad:

⁶⁸ «Zambadəkway a Bəy Maduwer kway Mbəlom i Israyel hay.

Nenɲeye kə mbəzlaw a walan kway hərwi məmbəle kway hay.

⁶⁹ Nenɲeye kə slərakwayaw ndo gədan eye hərwi mətəme kway hay.

Nenɲeye na, gwala i Davit ndo i məsler i Mbəlom.

⁷⁰ Bazlam nakay na, Mbəlom 6a kə tsikatay a ndo mədə ha bazlam ɲgay tsədənɲa eye hay ahəl niye.

⁷¹ A gwad na, ma ta təmiye kway ha abəra mə həlay i ndo i vərəm kway hay, ada mə həlay i ndo neheye tebiye tə nakway dərə aye.

⁷² Kə gatay ɲgwalak ɲgay a bəba kway hay.

Ma mətsiye ha gər ta dzam nakə a 6ar eye bay.

⁷³ Mbəlom 6a ka mbərəm məmbadəy a bəba tətə kway Abraham.

⁷⁴ A gwad: Ma ta təmiye kway ha abəra mə həlay i ndo i vərəm kway hay na, hərwi ada kə sləkwa faya məgay məsler tə madzədzar eye sa bay.

⁷⁵ A ge andza niye na, hərwi ada kə tərakwa ndo ɲgay hay.

Ka tərakweye na, ndo ɲgay tsədənɲa eye hay huya ma mändze kway.

⁷⁶ Nəkar na, wawa ga, ta ta zalakeye na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom Fetek, hərwi nəkar na, ka laheye kame a Bəy Maduwer, ka lambadeye na tsəved.

⁷⁷ Ka ta tsikatəye a ndo ɲgay hay ma deyeweye mətəme tay ha.

Ma ta pəsətay ha mənese tay hay.

⁷⁸ Mbəlom kway na, ɲgwalak ɲgay a ndəv bay.

Andza niye, dzaydzay ɲgay ma dəvakweye andza pat nakə faya ma tsaraweye.

⁷⁹ Tsa na, ma dəvatəye dzaydzay a ndo neheye ma mezek i mədahan aye.

Ma lakiye kway ka tsəved i zay.»

⁸⁰ Yawa! Yuhana a gəl na, metsehe ŋgay a sakah kame kame. A lətse a ye a kəsaf. A ndza mə dəma hus a pat nakə a bəzatay ha bo parakka a Israyel hay aye.

2

Məwe i Yesu Mata 1.18-25

¹ Ahəl niye tə wa Yuhana madzəhube ndo a yam na, Agustus nengeye bəy i Roma. Anəke na, a gwadətay a ndo hay tā pasla ndo hay ka dala ŋgay tebiye.

² Nakay na, makurre i məpesle ndo nakə tə pasla ahəl niye Kiriniyus a ləwawa gəma i Siri ka dala i Roma aye.

³ Kwa way a ye mata wetse məzele ŋgay na, ma gəma ŋgay.

⁴ Andza niye, Yusufa nengeye ma ndziye ma gəma i Nazaret ka dala i Galile. A tsəne na, a ye ka dala i Yahuda ma gəma nakə tə zalay Betelehem aye. Gəma nakə tə wa mə dəma bəba tate ŋgay Davit aye.

⁵ A ye na, ta Mari mədel ŋgay tə bo sulo eye mata wetse məzele tay.

⁶ Ahəl nakə nəteye ma Betelehem aye na, həlay i məwe wawa i Mari kə sla.

⁷ A wa malkwara ŋgay niye na, hasləka eye. A mbuza na a peteked, a həna ha a təv mände wu mənday i gənaw hay hərwi ta huta təv mə gay i mbəlok hay bay.

Gawla i Mbəlom hay ta bəzatay ha bo a ndo mətəkure gənaw hay

⁸ Ma gəma niye na, ndo mətəkure gənaw hay andaya tə hənawa mə pesl, tə tsəkurawa gənaw tay hay ta həvad.

⁹ Gawla i Mbəlom a mbəzlaw a bəzatay ha bo. Təv niye nəteye mə dəma aye na, a dəv dzaydzay ta gədan i Bəy Maduwej. Tsa na, ndo mətəkure gənaw niye hay ta dzədzar.

¹⁰ Ane tuk na, Gawla i Mbəlom niye a gwadətay: «Kā dzədzarum bay! Na zlakumaw na, Labara ŋwalak eye. Ndo hay haladzay ta ŋgwasiye hərwi bazlam nakay.

¹¹ Bəgom ta həvad nakay ta wakum ndo mətəme kurom ha ma Betelehem, ma gəma i Davit. Nengeye na, Kəriste, Bəy Maduwej.

¹² Dum ta zəbumaw faya. Ka ŋgatumeye a wawa eye. Ka sərumeye ha nengeye na, hərwi mambuza eye mə peteked. Ma həniye ma təv mənday wu i gənaw hay.»

¹³ Kwayan̄na, gawla i Mbəlom hay haladzay tə yaw ka təv i gawla i Mbəlom niye ta zambad̄ay a Mbəlom tə gwad:

¹⁴ «ŋgama mâ təra mə mbəlom məgəma, ka gər i ndo hay tebiye.

Zay mâ təra ka məndzibəra mə walan̄ i ndo neheye Mbəlom a wuda tay ha aye.»

¹⁵ Tsa na, gawla i Mbəlom hay ti ye wu tay a mbəlom. Ti ye wu tay na, ndo mətəkure gənaw hay tə gwad mə walan̄ tay: «Lətsakwa, takwa hus a Betelehem ta zəbakwaw ka wu nakə a ge bo aye, nakə Bəy Maduwej a dəkway ha aye.»

¹⁶ Ti ye ta bəse a Betelehem. Tə ndisl naha a dəma na, tə ŋgatay a Mari ta Yusufa ada ta wawa ndəriz niye mahəna eye ma təv mənday wu i gənaw hay.*

¹⁷ Tə ŋgatay andza niye na, ta təkəratay wu nakə gawla i Mbəlom a tsikatay ka gər i wawa niye aye.

* 2:16 Zəba mə Luka 2.7.

18 Kwa way a tsәне wu nakә ndo mәtsәkure gәnaw hay ta tәkәr aye na, a gatay hәрbәbәkka.

19 Mari na, wu neheye tә tsik aye na, a pa na tebiye a gәр a dzalawa faya.

20 Tsa na, ndo mәtsәkure gәnaw hay tә maw wu tay. Tә dәslay ha gәр a Mbәlom ta zambaday hәрwi wu nakә tә tsәне ada tә ngatay aye na, kә ge bo andza nakә tә tsikatay aye.

21 Mәhәne tasәla a ge matsamahkar eye na, hәlay i mәdәse wawa kә sla. A pa faya mәzele Yesu. Mәzele niye na, mәzele nakә gawla i Mbәlom a tsikay a Mari ahәl niye kә huta hud zuk bay aye.

Yusufa ta Mari ti ye ha Yesu a Zerozelem

22 Hәlay i mәbere bo tay ka dәre i Mbәlom kә sla andza bazlam i Mbәlom mapala eye nakә Musa a watsa aye. Andza niye, Yusufa ta Mari tә zla wawa, ti ye ha a Zerozelem mata bәzay ha a Bәy Maduweҗ,

23 hәрwi mawatsa eye mә dәrewel i Musa na: «Malkwara i wawa haslәka eye na, i Mbәlom.»

24 Ada andza nakә mawatsa eye mә dәrewel i Musa na, ti ye tә vәlay maydagwar sulo kәgәbay bodobodo sulo a Mbәlom.‡

25 Yawa! Ndoweye andaya ma Zerozelem, mәzele ngay Simeyоҗ. Neҗgeye na, ngwalak i ndo, ka tәma bazlam i Mbәlom lele. Faya ma hәbiye ndo mәtәme tay ha Israyel hay. Simeyоҗ na, Mәsәfәre Tsәdәnҗna eye ka neҗgeye.

26 Mәsәfәre Tsәdәnҗna eye bә kә tsikay, a gwaday: «Ka ta mәtiye na, ka ngateye a Kәriste nakә Bәy Maduweҗ ma slәraweye taday.»

27 Anәke na, Simeyоҗ a ye a gay i mәdәslay ha gәр a Mbәlom ta gәdәn i Mәsәfәre i Mbәlom. Ahәl niye na, bәba i Yesu hay ti ye naha tә fәlәkwa a gay ta wawa mәge andza nakә bazlam i Musa mapala eye a tsik aye.

28 Tsa na, Simeyоҗ a zla wawa niye a hәlay, a zambaday a Mbәlom, a gwad:

29 «Bәy Maduweҗ ga, anәke na, gәр ha ndo i mәsler yak mә ye ngway, mә mәt tә zay, hәрwi ka ge wu nakә ka tsik aye.

30 Na ngatay tә dәre ga a ndo mәtәme ha ndo yak nakә ka slәraw aye.

31 Ka lәva ha bo na, hәрwi ndo hay tebiye.

32 Ndo nakә ka slәraweye na, neҗgeye na, dzaydzay nakә ma dәvateye a ndo hay tebiye ka mәndzilbәra ada neҗgeye ma vәlateye mәzlaб a ndo yak hay Israyel hay.»

33 Bәba ta may i Yesu na, a gatay hәрbәbәkka hәрwi bazlam i Simeyоҗ niye a tsik aye.

34 Tsa na, Simeyоҗ a pa fataya ngama i Mbәlom. A gwaday a Mari may i wawa niye: «Wawa nakay na, Israyel hay haladzay ta dәdiye faya. Andza niye, ndo hay haladzay ta maweye ka tәv i Mbәlom hәрwi ngay. Ma ta datay ha mәsler i Mbәlom na, neҗgeye. Ane tuk na, ndo hay ta kәrahiye na.

35 Wu nakә mangaha eye ma mәdzal gәр kwa i way i way na, ma bәziye ha parakka. Nәkar dәrmak Mari, dәretsәtseh ma ta ngәniye ha ka bo bәra dәrev yak andza maslalam.»

36 Ngwas wuray andaya guram eye ketef ketef, mәzele ngay Anna. Neҗgeye na, ndo mәde ha bazlam i Mbәlom. Dem i Fanuwel gwala i Aser. Ahәl nakә neҗgeye dem eye na, a ye a zal. A ndza mә zal mәve tasәla na, zal ngay niye a mәt.

37 Tsa na, ki ye a zal sa bay, a ndza ngway madәgway i ngwas eye. Mәve ngay na, kuro kuro tsamahkar gәр eye fad. Ma mәndze ngay na, a gaway mәsler a

† 2:23 Madayaw abәra ma Ezipt 13.2, 12. ‡ 2:24 Levitik 12.8.

Mbəlom. A yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta həvad kwa ta həpat pat pat. A dūwulaway me a Mbəlom. A gawa daliyam.

³⁸ A ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, ahəl nakə Simeyən faya ma tsikiye me mba aye. A ye naha, a gay naha sisœ a Mbəlom. A tsik ka wawa niye a ndo neheye faya ta həbiye madayaw i ndo mətəme ha ndo nakə ma tamiye ha Zerozelem aye.

³⁹ Yusufa ta Mari ta ndəv ha mäge wu nakə mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom mapala eye na, ta mbəda gər a gəma tay a Nazaret ka dala i Galile.

⁴⁰ Wawa niye faya ma gəliye na, gədan tə metsehe ŋgay a səkah kame kame, ŋgama i Mbəlom tə neŋgeye.

Yesu ta madugula i Yahuda hay

⁴¹ Ka məve na, Yusufa ta Mari ti yawa a magurlom i Pak a Zerozelem.

⁴² Yesu a ge məve kuro gər eye sulo na, ti ye dziye ta bəba ŋgay hay andza nakə ti yawa aye.

⁴³ Magurlom a ndəv na, tə maw a mətəgay. Yesu na, kə mətəsa ma Zerozelem. Bəba ŋgay hay ta sər faya bay.

⁴⁴ Nətəye tə dzala mə gər tay na, Yesu neŋgeye ta ndo neheye ti ye ka bo dziye. Tə ndza hwapat ka mede. Ta huwa na, tə pa bo ka mapəle na mə walaŋ i gwala tay hay ada mə walaŋ i dzam tay hay.

⁴⁵ Ta pəla na na, ta huta na bay. Ta mbəda gər a Zerozelem tə mapəle na haladzay.

⁴⁶ Ma dəba i məhəne mahkar, ti ye naha tə huta na mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Neŋgeye ma ndziye mə walaŋ i ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, faya ma piye zləm ka bazlam ada faya ma tsətsahiye fataya bazlam hay.

⁴⁷ Ndo niye hay tə tsəne wu nakə faya ma tsikiye na, a gatay hərəbəkka hərwi ndaraw ŋgay ada tə mambəde ka bazlam nakə a mbədawatay faya aye.

⁴⁸ Bəba ŋgay hay tə ŋgatay andza niye na, a gatay hərəbəkka. May ŋgay a gwaday: «Wawa ga, ka gamay andza niye na, hərwi mey? Nəmay ta bəba yak na, faya nəmaa pəliye kar. Mədzal gər may ka dzədzə haladzay.»

⁴⁹ A gwadətay: «Ka pəlume ye ga na, hərwi mey? Neŋ na, na ndziye mə gay i bəba ga na, ka sərūm təbədew.»

⁵⁰ Ane tuk na, ta tsəne wu nakə Yesu a tsikatay aye bay.

⁵¹ Tsa na, Yesu a lətse ti ye ta bəba ŋgay hay a Nazaret. Yesu na, a hənawatay ha gər lele. May ŋgay a pa na bazlam niye a gər ŋgay.

⁵² Yesu a gəl na, metsehe ŋgay a səkah kame kame. A yay a gər a Mbəlom haladzay ada ndo hay ta zambadəway haladzay.

3

Yuhana madzəhuəbe ndo a yam na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28

¹ Ahəl niye na, Tiber neŋgeye bəy i Roma. Kə va ma bəy kuro gər eye zlam. Poŋos Pilat, bəy nakə ka dala i Yahuda aye. Herod neŋgeye a ləva dala i Galile. Malamar ŋgay Filip na, a ləva dala i Iture ta Trakonitit, Lisaniyas i ŋgay na, a ləva dala i Abilen.

² Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom na, Han ta Kayif. Ahəl niye na, Yuhana wawa i Zakari na, mə makulkwandah. Mbəlom a tsikayaw me a slər na.

³ Tsa na, Yuhana a dazlay mahəhele gəma neheye tə mbay naha a magayam i Yurdum aye tebiye. A gwadawatay a ndo hay: «Mbədum ha mede kurom. Dzəhuβum bo a yam ada Mbəlom ma pəsakumeye ha mənese kurom hay.»

⁴ Andza niye, nakay na, wu nakə mawatsa eye mə dərewel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye, a gwad: «Ndo faya ma wudiye mə kəsaf, a gwad: “Lambadumay tsəved a Bəy Maduweŋ,

lambadumay tsəved hay fehe lele, tâ hədzak bay!

⁵ Loloŋ hay tebiye ta ta rahiye fədəde!

Mahəmba hay ta tsaholok hay ta ta miye ka dala fədəda!

Tsəved neheye mahədzaka eye hay ta ta lambadiye tay hay dandər dandər lele!

Tsəved neheye tsərsloslo tə kwar aye hay ta ta ləviye fehe lele!

⁶ Mbəlom ma təmiye tay ha ndo hay kəkay na, ndo hay tebiye ta ŋgateye.*»

⁷ Ndo hay haladzay ti yawa naha ka təv i Yuhana hərwi ada mâ dzəhuβ tay ha a yam. Yuhana a gwadawa tay: «Wawa i palas hay! Maa dəkum ha hwayum abəra ka sariya i Mbəlom nakə bəse kə ndzew aye na, way?»

⁸ Anəke na, gum məsler neheye ŋgwalak eye ndo hay ta səriye ha ka mbədum ha mede kurom aye tuk. Kə dzalum mə gər kurom “Nəmay na, wawa i Abraham hay sa na, ma ta gamay mey bay!” Sərum ha na, Mbəlom ma sliye faya məge tay ha kwar neheye anan aye wawa i Abraham hay!

⁹ Ba hadzaya maləva bo eye mədəse tay ha dərizl i gərdaf hay ta zləlay eye dzay tebiye. Dərizl i gərdaf neheye tebiye tə wa hohway ŋgwalak eye bay aye na, ta dəsiye tay ha ada ta kaliye tay ha ako.»

¹⁰ Ndo hay ta tsətsah faya, tə gwaday: «Nəmaa giye na, mey?»

¹¹ A mbədawatay faya, a gwadatay: «Ndo nakə məkelkabo ŋgay sulo aye na, mâ vəlay nəte a ndo nakə i ŋgay andaya bay aye. Ndo nakə wu mənday ŋgay andaya na, tâ ŋgəna ta ndo nakə i ŋgay andaya bay aye.»

¹² Ndo matsekele dzanğal hay ti ye naha hərwi madzəhuβe bo a yam dərma. Ta tsətsah ka Yuhana tə gwaday: «Miter, nəmaa giye na, mey!»

¹³ A mbədawatay faya a gwadatay: «Kâ təmum wu abəra ka ndo mâ ze nakə bəy i dala a gwadəkum təmum aye bay.»

¹⁴ Sidzew hay ta tsətsah andza niye dərma: «Ada nəmay na, nəmaa giye mey tey?»

A gwadatay: «Kâ buwum suloy abəra ka ndo ta gədan bay. Kâ rawum me ka ndo hərwi matəme faya bəra suloy bay. Duh həbum na, madagər kurom nakə ta vəlakumeye ka giye aye.»

¹⁵ Ndo hay ta dazlay mədzele ka wu nakə ma giye bo aye, tə dzalawa mə gər tay tə gwad: «Ma giye Yuhana na, Kəriste.»

¹⁶ Yuhana a gwadatay a nəteye niye tebiye: «Neŋ na, na dzəhuβiye kurom ha a yam tsa. Ndo mekeleŋ eye ma deyewe kame ga, neŋgeye na, gədan eye a ze ga. Na sliye mahəndzəde ka təv ŋgay məpəlay ha ləber i tahərak ŋgay bay tebiye. Neŋgeye, ma dzəhuβiye kurom ha ta Məsəfare Tsədəŋna eye ada ta ako. ¹⁷ Wu mahəve daw andaya mə həlay. Ma ŋgəniye tay ha daw ta dzəndzar. Daw na, ma hayay gər ma həliye na a de. Ada dzəndzar na, ma dziye a ako nakə ma mbatiye dāda bay aye.»

¹⁸ Yuhana a dawawatay ha Labara ŋgwalak eye tə məvəlatay gədan tə bazlam hay wal wal.

¹⁹ Yuhana kə gay me a Herod hərwi a zla Herodiyad ŋgwas i malamər ŋgay. Ada Yuhana kə gay me ka wu hay wal wal.

* 3:6 Ezay 40.3-5.

²⁰ Herod a sakah ha mæge mænese sa. A gæs na Yuhana a danggay.

Madzəhuḅe i Yesu a yam
Mata 3.13-17; Markus 1.9-11

²¹ Ma dəba aye Yuhana a dzəhuḅ tay hay ndo hay tebiye a yam na, a dzəhuḅ ha Yesu a yam dərmaḅ. A həlay nakə faya ma dūwuliye me aye na, magərmbəlom a həndək tuwaŋ.

²² Tsa na, Məsəfəre Tsədəŋŋa a mbəzlaw faya, dəre a ŋgatay andza bodobodo. Tsa na, mətsike me a tsənew abəra mə mbəlom a gwad: «Nəkar na, wawa ga. Na wuda kar haladzay. Dərev ga faya ma ŋgwasiye tə nəkar.»

Bəba tətə i Yesu hay
Mata 1.1-17

²³ Yesu a dazlay a mæge məsler na, məve ŋgay ma giye kuro kuro mahkar. Ndo hay tə dzala tə gwad nəngeye na, wawa i Yusufa. Yusufa wawa i Heli

²⁴ Heli wawa i Matat, Matat wawa i Levi, Levi wawa i Melki, Melki wawa i Zanay, Zanay wawa i Yusufa,

²⁵ Yusufa wawa i Matat, Matat wawa i Amos, Amos wawa i Nahum, Nahum wawa i Esəli, Esəli wawa i Nagay,

²⁶ Nagay wawa i Maat, Maat wawa i Matat, Matat wawa i Semeyin, Semeyin wawa i Zozek, Zozek wawa i Zoda,

²⁷ Zoda wawa i Yohanan, Yohanan wawa i Resa, Resa wawa i Zorobabel, Zorobabel wawa i Salatiyel, Salatiyel wawa i Neri,

²⁸ Neri wawa i Melki, Melki wawa i Addi, Addi wawa i Kozam, Kozam wawa i Elmadam, Elmadam wawa i Er,

²⁹ Er wawa i Zozowe, Zozowe wawa i Eliyezer, Eliyezer wawa i Zorim, Zorim wawa i Matat, Matat wawa i Levi,

³⁰ Levi wawa i Simeyən, Simeyən wawa i Yahuda, Yahuda wawa i Yusufa, Yusufa wawa i Zonam, Zonam wawa i Eliyakim,

³¹ Eliyakim wawa i Meliya, Meliya wawa i Mena, Mena wawa i Matata, Matata wawa i Natan, Natan wawa i Davit,

³² Davit wawa i Zese, Zese wawa i Obed, Obed wawa i Booz, Booz wawa i Salmon, Salmon wawa i Nason,

³³ Nason wawa i Aminadab, Aminadab wawa i Admin, Admin wawa i Arni, Arni wawa i Hesron, Hesron wawa i Fares, Fares wawa i Yahuda,

³⁴ Yahuda wawa i Zakob, Zakob wawa i Izak, Izak wawa i Abraham, Abraham wawa i Tara, Tara wawa i Nakor,

³⁵ Nakor wawa i Serok, Serok wawa i Ragu, Ragu wawa i Falek, Falek wawa i Eber, Eber wawa i Sala,

³⁶ Sala wawa i Kaynam, Kaynam wawa i Arfadzad, Arfadzad wawa i Sem, Sem wawa i Nuhu, Nuhu wawa i Lamek,

³⁷ Lamek wawa i Matosalem, Matosalem wawa i Henok, Henok wawa i Iyaret, Iyaret wawa i Maleleyel, Maleleyel wawa i Kaynam.

³⁸ Kaynam Wawa i Enos, Enos wawa i Set, Set wawa i Adam, Adam nəngeye na, Wawa i Mbəlom.

4

A say a Fakalaw masəpete na Yesu
Mata 4.1-11; Markus 1.12-13

¹ Ma dəba eye Məsəfəre Tsədəŋŋa a rahay a bo i Yesu na, a ye abəra ka təv i magayam i Yurdum niye. Tsa na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a ye ha a makulkwandah.

² Mə dəma na, Yesu kə ndza məhəne kuro kuro faɸ, Fakalaw a say masəpete na. Ma məndze niye na, Yesu kə nda wu mənday kwa tsekwenj bay tebiye. Ka mandəve i məhəne niye hay na, may a wur faya tuk.

³ Tsa na, Fakalaw a yaw ka təv ŋgay, a gwaɸay: «Tadə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom na, gwaɸay a kwar nakay mā təraka wu mənday.»

⁴ Yesu a mbəɸay faya: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na: “Ndo zezenj ma ndziye na, ta wu mənday dekdək bay.*”»

⁵ Fakalaw a ye ha ka gər i gəma. Kwayanŋa a bəzay ha bəy i məndzibəra tebiye.

⁶ A bəzay ha na, a gwaɸay: «Na vəlakeye a nəkar hərwi gədanj ta zlele neheye ma bəy i dala neheye tebiye mavəla eye a neŋ. Na sliye faya məvəle kwa a way andza nakə a seŋ aye.

⁷ Tadə ka dəkwenj gurmets na, na vəlakeye ha tebiye a nəkar.»

⁸ Yesu a mbəɸay faya: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwaɸ: “Dəslay ha gər a Bəy Maduwenj yak Mbəlom, ada ka geye məsler na, a neŋgeye nəte ŋwenj.”»

⁹ Fakalaw a ye ha a gəma i Zerozelem, ka gər i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tə ndisl a dəma na, a gwaɸay a Yesu: «Tadə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom sa na, kal ha bo abəra ka gər i gay nakay ka dala.

¹⁰ Hərwi mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwaɸ: “Mbəlom ma gwaɸateye a gawla ŋgay hay na, t̄a dzəna kar, t̄a tsəpa kar.

¹¹ T̄a kəndawa kar, hərwi ada sik yak mā ndzay a kwar bay.†”»

¹² Yesu a mbəɸay faya a gwaɸay: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwaɸ: “K̄a dza ha Bəy Maduwenj yak Mbəlom bay.‡”»

¹³ Fakalaw a ndəv ha wewer ŋgay tebiye hərwi masəpete Yesu. Ma dəba eye na, a ye ŋgway abəra ka təv i Yesu hus a pat mekeləŋ eye.

Yesu a ge məsler ma Galile

Mata 4.12-17; Markus 1.14-15

¹⁴ Ma dəba eye na, Yesu a mbəɸa gər a Galile. A ye na, neŋgeye maraha eye ta gədanj i Məsəfəre i Mbəlom. Mə dəma na, məzele ŋgay a d̄a zləm a gəma hay tebiye.

¹⁵ A tətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay mə gay i maɸuwule me. Ndo hay tebiye ta zambadaway.

Ndo i gəma i Nazaret hay ta kərah Yesu

Mata 13.53-58; Markus 6.1-6

¹⁶ Ma dəba eye Yesu a lətse, a ye a gəma i Nazaret. Nazaret na, gəma nakə a gəl mə dəma aye. Pat i mazəzükw bo na, a lətse a ye a gay i maɸuwule me andza nakə a gawa ha aye. Mə dəma na, a lətse hərwi mədzenge bazlam i Mbəlom.

¹⁷ Tsa na, ti ye naha tə zlayaw derewel i Ezay ndo məɸe ha bazlam i Mbəlom, tə vəlay. Tsa na, a pəla ha derewel niye. A pəla ha na, a huta təv nakə mawatsa eye, a gwaɸ:

¹⁸ «Məsəfəre i Bəy Maduwenj ka gər ga.

A zla ga, a slərə ga ahaya na, hərwi məzlatayaw Labara Ŋgwalak eye a ndo i mətawak hay.

A slərə ga ahaya na, hərwi məɸatay labara i mətəme a ndo i danjay hay.

A slərə ga ahaya hərwi məhəndəkətay na d̄əre a guluf hay.

* 4:4 Bazlam mapala eye masulo eye 8.3. † 4:8 Bazlam mapala eye masulo eye 6.13. ‡ 4:11 Dəmes hay 91.11-12. § 4:12 Bazlam mapala eye masulo eye 6.16.

A slàra ga ahaya na, mətəme tay ha, ndo neheye faya ta gateye dāretsətseh aye.

¹⁹ Mədə ha məve nakə Mbəlom ma gateye ɲgwalak ɲgay a ndo hay aye na, kə ndislew.* »

²⁰ Yesu a ndəv ha mədzenge andza niye na, a pada na dərəwel niye. A may ha a ndo mäge məsler i gay i maɗuwule me niye. Tsa na, a ye a ndza ɲgway. Ndo niye hay tebiye mə gay i maɗuwule me aye na, ta zəba ka Yesu.

²¹ Tsa na, Yesu a dazlay mətšikatay, a gwadatay: «Nəkurom neheye faya ka pumay zləm a wu nakə faya na tsikakumeye na, wu nakə na dzanga mə Dərəwel i Mbəlom aye na, ɓa kə ge bo bəgom tsiy.»

²² Ndo niye hay tebiye tə tsik faya, tə gwad: «Ndo nakay na, lele.» Ada Bazlam i Yesu niye a tsikatay aye na, bazlam niye ɲgwalak eye a gatay hərbəbəkka. Tə gwad: «Neɲgeye na, wawa i Yusufa na gwad bəda?»

²³ Yesu a gwadatay sa: «Ta dədək, nəkurom ka tsikumeneye bazlam i dzeke nakay anan aye. Ka gwedumeneye: “Nəkar ndo mətəme ha ndo, təma ha bo yak aye tey.” Nəmaa tsəne wu neheye ka ge ma Kafernahum aye. Anəke na, ge ma gəma yak andza neheye ka ge ma Kafernahum aye dərma.»

²⁴ Tsa na, a gwadatay sa: «Sərum ha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom na, kwa nətə ta təma na ma gəma ɲgay nakə tə wa na mə dəma aye bay.

²⁵ Sa tsa na, sərum ha ahəl i Eliya ndo i maslanj i Mbəlom na, madakway i ɲgwas hay haladzay ma Israyel. Ahəl niye na, yam kə pa bay məve mahkar ta kiye məkwa. Mandarzanj bagwar eye a ge ka dala niye tebiye.

²⁶ Madakway i ɲgwas hay andaya ma Israyel, ane tuk na, Mbəlom kə slər Eliya a gay i madakway i ɲgwas hay kwa nətə bay tebiye. Ane tuk na, Mbəlom a slər Eliya na, a gay i madakway i ɲgwas wuray a ndzawa ka dala i Səripta ma gəma i Sidon.†

²⁷ Ahəl i Elize ndo mədə ha bazlam i Mbəlom na, ndo madəgwada eye hay haladzay ka dala i Israyel. Mbəlom kə mbəl tay ha ndo niye madəgwada eye hay kwa nətə bay, a mbəl ha na, Namaɲ ndo i gəma i Siri.‡»

²⁸ Ndo niye hay tebiye mə gay i maɗuwule me aye tə tsəne bazlam ɲgay niye na, a ndalatay haladzay.

²⁹ Tsa na, tə lətse, tə pay həlay a Yesu. Ti ye ahaya abəra ma wuzlahgəma, ti ye ha a gər i mahəmba i Nazaret. Gəma i Nazaret ma geye na, ka mahəmba eye niye. Tə tsal ha a dəma na, hərwi madzəgəda ahaya a zavay.

³⁰ Ane tuk na, Yesu a ye mə walanj tay tsərid tsərid a ye ɲgway.

Yesu a mbəl ha ndo nakə məsəfəre lele bay mə bo aye

Markus 1.21-28

³¹ Ma dəba eye na, Yesu a lətse a ye a Kafernahum. Kafernahum na, wuzlahgəma i Galile. Pat i mazəzukw bo na, pat pat a tətikawatay a ndo hay.

³² Ndo hay tə tsəne matətike ɲgay niye na, a gatay hərbəbəkka. Hərwi matətike ɲgay nakə a tətikatay aye ta məzlaɓ eye.

³³ Azlakwa bay mə gay i maɗuwule me niye na, ndoweye andaya gər a wuway. A wuda ta gədanj kəlarra, a gwad:

³⁴ «Nəkar Yesu ndo i Nazaret, mey yak ka nəmay na, mey? Ka yaw na, mata dze may ha daw? Nəkar way na, na sər ha lele: Nəkar na, ndo nakə tsədanja Mbəlom a sləraw aye!»

³⁵ Tsa na, Yesu a gay me, a gwaday: «Ndza dīkdīk! Dara abəra mə bo i ndo nakay!»

* 4:19 Ezay 61.1-2. † 4:26 1 Bəy hay 17.8-16. ‡ 4:27 2 Bəy hay 5.1-14.

Tsa na, fakalaw a kal ha ndo niye kame i ndo niye hay ɔ̄erra. Tsa na, a ndohwaw ab̄era m̄a bo i ndo niye. K̄a gay wuray a ndo niye kwa tsekwenj bay.

³⁶ Ka t̄av niye na, a gatay a ndo hay dab̄ək dab̄ək, h̄arɔ̄ab̄əkka. T̄a gwad̄ m̄a walaŋ tay: «Eh! Eh! Nakay na, bazlam waray! Nakay i ŋgay na, ndo waray a tsik me ta m̄azlaɔ̄ eye! A gatay me ta ḡadaŋ a m̄əs̄əf̄ere lele bay eye hay na, t̄a ḡasay me ada t̄a ndohwaw ab̄era m̄a bo ndo nakay aye!»

³⁷ Labara i Yesu a ɔ̄a a zlam ma ḡama niye tebiye.

Yesu a mb̄al tay ha ndo hay ab̄era ma ɔ̄avats tay hay wal wal

Mata 8.14-17; Markus 1.29-34

³⁸ Ma d̄aba eye na, Yesu a yaw ab̄era m̄a gay i maɔ̄uwule me niye. A h̄al bo a ye a gay i Simonj. A ye naha na, mese i Simonj lele bay. Maraɔ̄araɔ̄ a gay haladzay. Tsa na, t̄a gwadaŋ a Yesu: «Maraɔ̄araɔ̄ a gay a mese i Simonj, dz̄ena na tey!»

³⁹ Yesu a l̄atse, a ye ka t̄av ŋgay. A ye naha na, a guɔ̄uk faya. A ŋḡar̄ez ka maraɔ̄araɔ̄ niye ta ḡadaŋ. Tsa na, maraɔ̄araɔ̄ niye a ndala ab̄era ka ŋgwas niye. Kwayaŋŋa a gatay mb̄elok.

⁴⁰ Ma d̄aba eye pat a ɔ̄ad̄ na, ndo hay t̄a h̄alayaw ndo neheye ɔ̄avats m̄a bo tay tebiye a Yesu. Kwa slala i ɔ̄avats waray waray na, t̄a h̄alayaw a Yesu. Yesu a pa fataya h̄alay n̄ate n̄ate tay eye. A mb̄al tay ha ab̄era ma ɔ̄avats tay niye hay.

⁴¹ A h̄ar̄ fakalaw hay ab̄era m̄a bo i ndo hay haladzay d̄armak. Fakalaw niye hay ta wuda, t̄a gwadaŋ: «N̄akar na, Wawa i Mb̄elom!»

Ane tuk, na, Yesu a ŋḡar̄ez fataya. A gwadaŋ: «K̄a tsikum me bay.» H̄arwi n̄ateye na, t̄a s̄ar ha Yesu na, K̄ariste.

Yesu a ɔ̄a ha bazlam i Mb̄elom m̄a gay i maɔ̄uwule me

Markus 1.35-39

⁴² D̄are a tsada kwayaŋŋa na, Yesu a l̄atse a ndohwaw, a yaw ab̄era m̄a gay. A ye d̄arenj ab̄era ma wuzlahḡama. A ye a t̄av nak̄a nd̄aray andaya m̄a ɔ̄ama bay aye. Ndo hay haladzay ta z̄aba d̄are na, ta ŋgatay a Yesu bay. Tsa na, ta p̄ala na. T̄a huta na Yesu na, a satay Yesu m̄a ye fataya ab̄era bay, m̄a ndza ta n̄ateye huya.

⁴³ Ane tuk na, Yesu a gwadaŋ: «Na diye a ḡama mekelenj eye hay, na ta ɔ̄atay ha Labara ŋgwalak eye i B̄ay i Mb̄elom d̄armak. Mb̄elom a sl̄era ga ahaya na, h̄arwiye.»

⁴⁴ Tsa na, a l̄atse, a ye a ɔ̄awa ha bazlam i Mb̄elom m̄a gay i maɔ̄uwule me neheye ka dala i Yahuda aye.

5

Makurre i gawla i Yesu hay

Mata 4.18-22; Markus 1.16-20

¹ Pat wuray na, Yesu a ye ka me i d̄alov i Genesaret. A ye na, a l̄atse ka me i d̄alov i Genesaret niye. Ka t̄av eye niye na, ndo hay haladzay faya ta lawariye na h̄arwi m̄ats̄ane bazlam i Mb̄elom.

² Yesu a ŋgatay a kwalalanj i yam hay sulo ka ɔ̄akal. Ndo m̄aḡase k̄alef hay ta mb̄azlaw ab̄era m̄a ɔ̄ama, faya ta bariye gadaŋ tay hay.

³ Tsa na, Yesu a ye, a tsal a kwalalanj i yam nen̄geɔ̄. Kwalalanj i yam niye na, i Simonj. Tsa na, a gay amboh a Simonj, a gwadaŋ: «Amboh, h̄andz̄ad̄ ga ha tsekwenj a b̄era ka ɔ̄akal.» Simonj a ge ha andza niye. Yesu a ndza a kwalalanj i yam niye na, a pa bo ka mat̄atikatay bazlam i Mb̄elom a ndo niye hay.

⁴ A ndəv ha matətikatay a ndo hay na, a gwadāy a Simon; «Həndzəd ha kwalalaŋ i yam dəreŋ, a təv nakə siduk aye, a wuzlah i dəlöv. Ka ye ha na, nəkar ta ndo məpaka bəzay yak hay kalum gadaŋ kurom hay a yam hərwi məgəse kələf.»

⁵ Simon a mbədāy faya, a gwadāy: «Ŋgalaka, nəmaa ye gər haladzay ta həvad hərwi məgəse kələf ada kwa nəte nəmaa gəs bay. Aya ane nəkar ka tsiken, nə ge sa na, na kaliye gadaŋ hay a yam.»

⁶ Tsa na, tə kal gadaŋ tay niye hay a yam. Tə kal a dəma na, kələf hay ti ye a gadaŋ tay niye hay haladzay. Gadaŋ tay niye hay a dazlay a maŋgəzlehe ndartsətse hərwi kələf kə rah a dəma ka zal naha.

⁷ Tsa na, tə gatay naha wiyaw a mandala tay neheye mə kwalalaŋ i yam neŋged aye hərwi ada t̄a yaw t̄a dzəna tay tey. Mandala tay niye hay ti yaw. Tə vaha ahaya gadaŋ niye hay abəra ma yam. Tə rah ha, kwalalaŋ i yam niye hay sulo aye tə kələf. Kwalalaŋ i yam niye hay ta sər masəleme a huf i yam hərwi maraha eye hay haladzay.

⁸ Simon Piyer a ngatay andza niye na, a ye a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A gwadāy: «Do wu yak abəra ka təv ga Bəy Maduweŋ, hərwi neŋ na, ndo i mezeleme!»

⁹ Simon a dzədzar haladzay. Ndo niye hay nəteye dziye ta dzədzar andza Simon dərma. Ta dzədzar na, hərwi kələf niye tə gəs haladzay aye.

¹⁰ Andza niye, ndo məpay bəzay a Simon, ta dzədzar dərma. Ndo neheye tə paway bəzay a Simon aye na, Yakuba ta Yuhana wawa i Dzebede hay.

Ane tuk na, Yesu a gwadāy a Simon; «K̄a dzədzar bay. Nəkar na, ka ta həlaweye ndo hay ka təv ga.»

¹¹ Tsa na, tə ma tay ahaya kwalalaŋ i yam tay hay ka dəkak. Tə gər ha wu tay niye hay tebiye tə pay bəzay a Yesu.

Yesu a mbəl tay ha ndo i dāvats hay ada a pəsatay ha mezeleme

Mata 8.1-4; Markus 1.40-45

¹² Pat wuray na, Yesu a ye a wuzlahgəma wuray. Ahəl nakə neŋgeye mə dəma aye na, paf ndo wuray madəgwada eye a ye naha. A ngatay a Yesu na, a kal ha bo kame ngay. Dəbuz da'ar ka dala, a gay amboh a Yesu, a gwadāy: «Ŋgalaka, tadə kə saka na, ka sliye faya matəre ga ha tsədaŋŋa.»

¹³ Yesu a tsəne andza niye na, a ndudā ha həlay ngay, a lamay. Tsa na, a gwadāy: «A seŋ na, təra tsədaŋŋa!» Kwayaŋŋa dāvats i madəgwede a ndala abəra ka ndo niye.

¹⁴ Yesu a gwadāy: «Tsəne lele: K̄a tsik wu nakay a ndəray bay. Ane tuk na, do ta bəzay ha bo a ndo məvələway wu a Mbəlom ada vəl wu nakə Musa a tsik aye hərwi mədatay ha a ndo hay tebiye na, ka təra tsədaŋŋa.»

¹⁵ Kwa andza niye bəbay na, labara i Yesu a dā a zləm haladzay. Ndo hay haladzay tə hayawa gər ka təv ngay hərwi məpay zləm a bazlam ngay. Siye hay ti yawa ka təv ngay hərwi ada mā mbəl tay ha abəra ma dāvats tay hay.

¹⁶ Ane tuk na, Yesu na, a yawa a təv neheye dəreŋ aye. A yawa a dəma mata dūwule me.

Yesu a mbəl ha ndo matəra eye

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

¹⁷ Pat wuray na, Yesu faya ma tətikateye a ndo hay. Farisa hay ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, nəteye andaya dərma. Ti yaw na, ma gəma neheye ka dala i Galile aye tebiye, ma Zerozelem ada abəra ma Yahuda. Yesu a mbəlawa tay ha ndo i dāvats hay ta gədaŋ i Bəy Maduweŋ Mbəlom.

¹⁸ Ahəl nakə Yesu faya ma tətikateye a ndo hay aye na, ndo hay, tə zlay naha ndo wuray matəra eye madzawa eye ka sləlah. Ta pəla tsəved mede ha məpe kame i Yesu.

¹⁹ Ane tuk na, ta huta tsəved mede məfələkwa ha a gay bay, hərwi ndo hay haladzay ka tsəved. Tsa na, tə tsal ka gər i gay niye. Tə sləl bəd dəgerger tə Yesu. Tə mbəzla ha ndo niye ta sləlah eye dzay tə walaŋ i ndo niye hay kame i Yesu.

²⁰ Yesu a ŋgatay a mədzal gər i ndo niye hay na, a gwaday a ndo matəra eye niye: «Dzam ga, na pəsaka ha mezeleme yak hay.»

²¹ Ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay tə tsəne bazlam i Yesu niye na, tə tsik mə walaŋ tay, tə gwad: «Nakay na, ndo waray i ŋgay a tsalay ka gər a Mbəlom aye! Way nakə da məpəsay ha mezeleme a ndo na, way. Maa sla məpəsay ha mezeleme a ndo na, Mbəlom nətə ŋgweŋ bəna, way?»

²² Tsa na, Yesu a sər wu nakə tə dzala mə gər tay aye, a gwadatay: «Ka dzalum andza niye mə gər kurom na, hərwi mey?»

²³ Maa da me məgwede: “Mezeleme yak kə pəsa” na, waray, kəgəbay “Lətse, do” na, maa da me mə dəma na, waray?»

²⁴ A seŋ na, sərur ha neŋ Wawa i Ndo na, gədaŋ ga andaya məpəsətay ha mezeleme a ndo hay ka məndzibəra.»

Tsa na, a gwaday a ndo matəra eye: «Faya na gwadakeye, lətse, zla sləlah yak do a mətəgay!»

²⁵ Kwayaŋŋa ndo niye a lətse hurum kame i ndo niye hay tebiye. A zla sləlah ŋgay niye tə zla ahaya. A ye kame i ndo niye hay duwak duwak tə mazambaɗay a Mbəlom. A ye a mətəgay.

²⁶ Ndo niye hay mbərɓzəzza aye tə ŋgatay andza niye na, a gatay hərɓaɓkka. Ta zambaɗay a Mbəlom. Tə dzədzar haladzay ada tə gwad: «Bəgom na, ka ŋgatakway a wu məge masuwayaŋ eye!»

*Yesu a zalay a Levi
Mata 9.9-13; Markus 2.13-17*

²⁷ Ma dəba eye na, Yesu a lətse a yaw abəra mə gay niye. Yesu faya ma diye na, a ŋgatay a ndo matsekele dzaŋgal mandza eye ka təv i məsler ŋgay. Ndo niye na, tə zalay Levi. Yesu a gwaday: «Dara, peŋ bəzay!»

²⁸ Tsa na, Levi a lətse, a gər ha wu ŋgay hay tebiye, a pay bəzay a Yesu.

²⁹ Ma dəba eye ti ye a gay i Levi. Ti ye naha na, Levi a datay wu mənday. Tə nda wu mənday niye na, nətəye haladzay tə ndo matsekele dzaŋgal ha ada tə siye i ndo hay haladzay.

³⁰ Farisa hay ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə ŋgatay a Yesu faya ma ndiye daf ta ndo i mezeleme hay na, tə tsik faya wu nakə lelebay aye. Tə gwadatay a gawla i Yesu hay: «Ka ndayum wu mənday ada ka sum wu ka təv manətə eye ta ndo matsekele dzaŋgal hay ada ta ndo i mezeleme hay na, hərwi mey?»

³¹ Yesu a tsəne bazlam tay niye na, a mbədatay faya, a gwadatay: «Ndo neheye wuray a gatay bay nətəye zayzay aye na, ta pəliye ndo i sidem bay. Mata pəle ndo i sidem na, ndo neheye dəvats eye hay aye.»

³² Na yaw məzalatay a ndo neheye tə gwaday a gər nətəye ŋgwalak eye hay aye bay, ane tuk na, məzalatay a ndo i mezeleme hay dūh, hərwi ada tə mbəda ha mede tay.»

*Wu wedeye ta wu guram eye
Mata 9.14-17; Markus 2.18-22*

³³ Ta tsətsah ka Yesu, tə gwadafay: «Gawla i Yuhana ta gawla i Farisa hay tə gawa daliyam ada ta dūwulawa. Ane tuk na, gawla yak hay i tay tə ndayawa wu mənday ada tə sawa wu məse na, kəkay?»

³⁴ Yesu a mbədatay faya: «Ka dzalom na, nəteye na, ta giye daliyam daw? Ta giye bay hərwi nəteye na, andza mə magurlom i məzle dahəlay. Ahəl nakə zal i dahəlay ka təv tay mba aye na, ndo neheye mazala eye a magurlom i məzle dahəlay na, ta giye daliyam bay.

³⁵ Ane tuk na, pat eye ma slaweye na, ta gəsiye fataya abəra zal i dahəlay niye. Pat eye niye na, ta giye daliyam tuk.»

³⁶ Yesu a tsikatay dzeke nakay sa. A gwadafay: «Dadā ndəray ma dəsiye peteked wedeye mətepe ka peteked guram eye bay. Hərwi tadə ta tapa peteked wedeye ka guram eye na, peteked wedeye ma ngərdiye ha peteked guram eye niye. Ta nasiye ha peteked wedeye. Peteked wedeye ta guram eye ta diye ka bo bay.

³⁷ Sa na, ndo ma mbədiye guzom lelem eye a gwezem i həzlay guram eye bay na, ka sərūm təbədəw? Hərwi ta mbədə a dəma na, guzom niye lelem eye kə kwasa na, həzlay guram eye ma ndohwiye. Guzom dərmak səktih ma mbədiye ka dala ada gwezem ma nasiye.

³⁸ Ane tuk na, guzom lelem eye ta mbədiye na, a gwezem i həzlay wedeye dərmak.

³⁹ Sərūm ha ndo kə sa guzom makwasa eye na, ma dəba eye na, ma siye lelem eye sa bay. Hərwi tə gwad: «Guzom makwasa eye na, lele.»

6

Yesu na, a ləvay gər a pat i mazəzukw bo Mata 12.1-8; Markus 2.23-28

¹ Pat i mazəzukw bo na, Yesu ta gawla ngay hay ti ye ta guvah wuray. Ma guvah eye niye tə ge a dəma na, wuye andaya tə zalay bəle. Gawla i Yesu hay tə həb wu niye. Ta gugwah na wu niye ada tə nda.

² Siye i Farisa hay ta ngatay. Tsa na, tə gwadafay: «Ka gum wu nakə bazlam i Mbəlom mapala eye a ge faya me pat i mazəzukw bo aye na, hərwi mey?»

³ Yesu a mbədatay faya a gwadafay: «Dadā ka dzanğum wu nakə Davit a ge ahəl niye aye təbədəw?»* May a wur faya ta ndo ngay hay.

⁴ Tsa na, a ye, a fələkwa a madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha, a zla makwala nakə tə vəlay a Mbəlom aye. A nda. A vəlatay a ndo ngay hay dərmak, tə nda. Bazlam i Mbəlom mapala eye a vəl tsəved ka mənə na, a ndo məvəlaway wu a Mbəlom dekdək bədaw?»

⁵ Yesu a gwadafay sa: «Maa ləvay gər a pat i mazəzukw bo na, Wawa i Ndo.»

Yesu a mbəl ha ndo wuray maməta həlay eye Mata 12.9-14; Markus 3.1-6

⁶ Pat eye andaya pat i mazəzukw bo na, Yesu a ye a gay i mađuwule me. A ye naha a pa bo ka matətkatay a ndo hay. Mə dəma na, ndoweye andaya həlay i mənday ngay maməta eye.

⁷ Mə gay i mađuwule me niye na, ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay nəteye andaya. Faya ta zəbiye ka Yesu. Tə dzala mə gər tay, tə gwad: «Zəbakwa faya lele, ngatay ma mbəliye ha ndo nakay maməta həlay eye pat i mazəzukw bo daw?» Tə tsik andza niye na, hərwi məhəle faya bəra suwat.

* 6:3 1 Samuyel 21.2-7.

⁸ Ane tuk na, Yesu a sər ha mədzaɫ gər tay. A gwadəy a ndo niye həlay ŋgay maməta eye: «Lətse, do, lətse ka niye, kame i ndo hay tebiye.» Ndo niye a lətse ka niye.

⁹ Tsa na, Yesu a gwadətay: «Na tsətsahiye fakuma: Bazlam kway mapala eye a vəl tsəved məge na, mey? A gwad: Gum ŋgwalak pat i mazəzukw bo tsukufu, gum na, sewed daw? Məmbəle ha ndo pat i mazəzukw bo tsukufu məgar ha mâ mət daw?» Ane tuk na, ta mbədəy faya bay.

¹⁰ Yesu a zəba fataya. Tsa na, a gwadəy a ndo niye həlay maməta eye «Nduda ha həlay yak.»

A nduda ha na, həlay ŋgay a mbəl a təra lele suwud suwud.

¹¹ Tsa na, a ndalatay a ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay. Tə tsik ma walaŋ tay ta hutie tsəved ka məkəde Yesu na, kəkay.

Yesu a pala ndo i maslaŋ ŋgay hay

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² Ahəl niye Yesu a ye, a tsal a tsaholok hərwi maɟuwule me. A ndza ma tsaholok niye huyup ka maɟuwulay naha me a Mbəlom.

¹³ Dəre a tsada na, a zalatay a gawla ŋgay hay ka təv ŋgay. Ti ye naha. Tsa na, a pala mə walaŋ tay niye ndo kuro gər eye sulo. A zalatay ndo i maslaŋ hay.

¹⁴ Nəteye na: Simon nakə a pa faya məzele Piyer aye, ta malamər ŋgay Aŋdare, Yakuba ta Yuhana, Filip ta Bartelemi,

¹⁵ Mata ta Tomas, Yakuba wawa i Alfe, Simon ndo məge vərəm hərwi dala ŋgay,

¹⁶ Yuda wawa i Yakuba, Yudas Iskariyot ndo məge daf ka Yesu.

Yesu ta ndo hay haladzay

Mata 4.23-25

¹⁷ Yesu ta gawla ŋgay niye hay, tə mbəzlaw abəra ma tsaholok niye. Ti yaw tə ndza ka təv eye andaya barbara eye fatata. Gawla ŋgay hay ka təv eye niye haladzay. Ndo hay haladzay mbərzəzza andaya ka təv eye niye dərmak. Ndo niye hay na, ti yaw abəra kwa ma Zerozelem ka dala i Yahuda ada mə Tir ta Sidon gəma neheye tə mbay naha a bəlay aye.

¹⁸ Ndo niye hay ti yaw ka təv ŋgay na, mata pay zləm a bazlam ŋgay ada hərwi mâ mbəl tay ha abəra ma dəvats tay hay wal wal. Ndo neheye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye na, kə mbəl tay hay.

¹⁹ Kwa way a pəla tsəved məlamay nets tsa hərwi gədan a yaw abəra mə bo ŋgay. Ndo neheye ta lamay aye na, a mbəl tay ha tebiye.

Ŋgama ta marava

Mata 5.1-12

²⁰ Yesu a zəba ka gawla ŋgay hay na, a gwadətay:

«A nəkurom ndo i mətawak hay, ŋgwasum
hərwi Bəy i Mbəlom na, i kurom.

²¹ A nəkurom neheye may a wur fakuma anəke aye, ŋgwasum
hərwi Mbəlom ma vəlakumeye wu nakə a sakum aye.

A nəkurom neheye faya ka tuwumeye anəke aye, ŋgwasum
hərwi ka ta ŋgwasumeye.

²² Nəkurom neheye ndo hay faya ta gakum eye dəretsətseh aye,
kwa ta kal kurom ha,

kwa ta tsadakum,

kwa ta tsik fakuma wu nakə lelebay eye hərwi nakə ka dzalum ha Wawa
i Ndo aye na,

ŋgwasum.

- ²³ Aza pat nakə wu neheye ta ndzakum a gər aye na, mbərzlum tə mənḡwese eye hərwi Mbəlom ma ta vəlakumeye magogoy kurom bagwar eye mə mbəlom.
- Aya ane, sərüm ha na, bəba tətə tay hay tə gatay a ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay na, andza niye.
- ²⁴ A nəkurom ndo i zlele hay, dəretsətseh ka gər kurom hərwi 6a ka hutum magogoy kurom tsiy.
- ²⁵ A nəkurom neheye hawa i wu a gakum bay aye wu kurom andaya anəke haladzay aye, dəretsətseh ka gər kurom hərwi may ma ta wuriye fakuma.
- A nəkurom neheye faya ka ŋgwasumeye anəke aye, dəretsətseh ka gər kurom hərwi ka ta ndzumeye ta mədzal gər aye ada ka tuwumeye.
- ²⁶ A nəkurom neheye ndo hay tə gwad fakuma nəkurom ŋgwalak i ndo hay aye, dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi bəba tətə tay hay tə gwadawa ka ndo neheye tə gwad nəteye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom aye ta səpatawa ndo hay ahəl niye na, andza niye.»

*Wudum ndo mənə dəre kurom hay
Mata 5.38-48, 7.12*

²⁷ «Ane tuk na, na tsikakumeye a nəkurom neheye faya ka pumeneye zləm aye: Wudum ndo mənə dəre kurom hay. Gumatay ŋgwalak a ndo neheye tə nakum dəre aye.

²⁸ Pum ŋgama ka ndo neheye faya ta vəlakumeye mezeleme aye. Duwulumay me a Mbəlom hərwi ndo neheye faya ta gakumeye dəretsətseh aye.

²⁹ «Tadə ndoweye kə faka ka maholom na, mbəday ha maholom i diye nenḡed. Ndowneye ka buwa faka abəra kələmedze yak na, gər ha m̄a zla na faya məkelkabo yak i huf aye.

³⁰ «Ndo ka tsətsah fakaya wu na, vəlay ada tadə ndoweye kə zla faka abəra wu yak na, k̄a tsətsah faya bay.

³¹ «Ka gwadum ndo hay t̄a gakum ŋgwalak na, gumatay ŋgwalak a ndo hay dərmak.

³² «K̄a wudum ndo neheye ta wud̄a kurom aye dəkd̄ek bay. Tadə ka wudum ndo neheye ta wud̄a kurom aye dəkd̄ek na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay ta wud̄a ndo neheye ta wud̄a tay ha aye dərmak!

³³ Ada tadə ka gumatay ŋgwalak a ndo neheye faya ta gakumeye ŋgwalak aye dəkd̄ek na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay na, t̄ə ge andza niye.

³⁴ «Tadə ka vəlumateye wu a ndo neheye ka sərüm ha nəteye ta sliye məmakum ha aye na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay t̄ə vəlawa wu na, a ndo i mezeleme hay andza nəteye hərwi ada t̄a matay ha andza nakə t̄ə vəlatay aye!

³⁵ Duh bay, wudum ndo mənə dəre kurom hay! Gumatay ŋgwalak. Ka vəlumatay wu na, k̄a gwadum t̄a makum ha a d̄əma bay. Mbəlom ma ta vəlakumeye a d̄əma magogoy kurom na, haladzay. Nəkurom ka ta tərume wawa i Mbəlom Fetek. Hərwi nenḡeye na, a wud̄a ndo i həzay hay ta ndo i sewed hay dərmak.

³⁶ Tərum ndo məge ɲgwalak hay andza Bəba kurom Mbəlom, neŋgeye ndo i ɲgwalak.

Kâ gumatay sariya a ndo hay bay

Mata 7.1-5

³⁷ «Kâ gum sariya ka ndo bay. Mbəlom dərmak ma gakumeye sariya bay. Kâ rawum me ka ndo hay bay. Mbəlom bəbay ma rawiye fakuma me bay. Pəsumatay ha mənese a ndo hay, Mbəlom dərmak ma pəsakumeye ha mənese kurom.

³⁸ «Vəlumatay wu a ndo hay, Mbəlom dərmak ma vəlakumeye. Mbəlom ma vəlakumeye na, ma rahakumeye ha lele. Ma dzədzakakumeye ha a gwezem kurom hay na, madzədzeke madzədzeke. Mbəlom ma ləvakumeye wu tə wu nakə ka ləwawumatay ha wu a ndo hay aye dərmak.»

³⁹ Yesu a tsikatay ta dzeke mekelen eye sa, a gwadatay: «Guluf ma sliye məgasay həlay a guluf neŋged daw? Nətəye salamay tay eye ta dədiye a bəd.

⁴⁰ Ndo nakə faya ma tətikiye wu aye na, ma ziye ndo matətikay wu bay. Ane tuk na, ndo nakə faya ta tətikay wu kə sər tsiy na, ma təriye andza ndo matətikay wu.»

⁴¹ A gwadatay sa: «Nəkar na, ka ɲgatay a tsakwal mə dəre i malamar yak. Ane tuk na, mayako nakə mə dəre yak aye ka ɲgatay bay na, hərwi mey?

⁴² Kəkay, ka sliye məgwede: “Malamar ga, ehəy nā zlaka ahaya tsakwal abəra mə dəre yak” na, duh i yak aye mayako gələwwa ka ɲgatay bay na, kəkay? Nəkar ndo i bəbəkək, lah faya məzle ahaya mayako abəra mə dəre yak təday ada ka ɲgateye a dəre kwetseh kwetseh. Ka zlaya ahaya tsakwal abəra mə dəre i malamar yak tuk.»

Dərizl i gərdaf ta hohway ɲgay eye hay

Mata 7.16-20, 12.33-35

⁴³ Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha na, dərizl i gərdaf lele eye na, ma wiye hohway i dərizl i gərdaf nakə lele bay aye bay, andza niye dərizl i gərdaf lele bay eye ma wiye hohway i gərdaf nakə lele eye bay aye.

⁴⁴ Ka sərakwa ka bo abəra dərizl i gərdaf hay ta hohway tay hay. Ka slumeye faya maŋgəle hohway i gurov abəra ka wuradak bay ada ka slumeye maŋgəle hohway i təroz abəra ka dzəgew bay.

⁴⁵ Sərum ha na, ndo nakə ɲgwalak eye na, ma giye wu ɲgwalak eye hay hərwi mə dərev ɲgay na, wu neheye ɲgwalak eye dərmak. Ndo nakə sewed eye na, ma giye wu neheye sewed eye hərwi dərev ɲgay maraha eye tə wu neheye sewed eye. Hərwi kwa way a ndohwa ahaya na, wu nakə maraha eye mə dərev ɲgay aye.»

Gay hay sulo

Mata 7.24-27

⁴⁶ Yesu a gwadatay sa: «Ka zalumen eye neŋ “Bəy Maduwen, Bəy Maduwen” na, hərwi mey? Ada wal faya ka gumeye wu nakə na tsikakum aye bay sa tuk na, kəkay?

⁴⁷ Tsənum, na dəkumeye ha ndo nakə a peŋ bəzay ta dədik aye. Neŋgeye na, a pay zləm a bazlam ga lele. Kə pay zləm na, a ge ha məsler tə bazlam nakə a tsəne aye.

⁴⁸ Neŋgeye a ndzəkit bo na, ta ndo nakə a say madəzle gay aye. A dazlay na, a la na mədok i gay siduk lele. A ndəv ha məle na, a dəzla ahaya mədok i gay ɲgay niye ma bəd tə kwar lele. Tsa na, a ɲgar na gay niye tuk. Yam a pa na, mazaw a yaw ɲgaf ka gay ɲgay niye na, dādā a mba faya mambəzle ha bay, hərwi madəzla eye lele.

⁴⁹ Aya ane tuk na, ndo nakə a tsəne bazlam ga ada kə ge ha məsler bay na aye, nenḡeye dərmaḡ a ndzəkɪt bo ndo nakə a say məḡe gay aye. Ane tuk na, a dazlay kwayaŋŋa ze məle na mədok eye. A pa na mədok eye təhas ka dala tsa. A ndəv na, yam a pa. Mazaw i magayam hay ŋḡaf ti yaw ka gay niye na, kwayaŋŋa bərem a mbəzl, tsekək yam a həl na gay niye. A mbəzl na, liyeh liyeh kwa tsekweŋ ka ləkaw bay.»

7

Gədaŋ i Yesu a ze mədahaŋ *Mata 8.5-13*

¹ Yesu a ndəv ha mətsikatay a ndo niye hay ka təv ŋgay aye na, a həl bo a ye a Kafernahum.

² Ma Kafernahum na, ndo i Roma wuray andaya nenḡeye bagwar i sidzew. Ndo i məsler ŋgay andaya a wuda na haladzay. Ndowe ye niye na, bo a wur faya haladzay.

³ Bagwar i sidzew niye a tsəne ndo hay faya ta tsikiye ka Yesu na, a slər ndo hay mə walaŋ i madugula i Yahuda hay. A slər tay ha na, hərwi ada tā zalayaw mā yaw mā mbəl ha ndo i məsler ŋgay niye.

⁴ Ndo niye hay ti ye, tə ndisl ka təv i Yesu na, ta dazlay məḡay amboh haladzay. Tə ḡwaday: «Bagwar i sidzew may a ḡwadaka: “Dara mbəleŋ ha ndo i məsler ga tey.” Ka ye, ka dzəna na ndowe ye niye na, lele.

⁵ Nenḡeye na, ndo lele eye. A wuda slala kway haladzay. Ada maa dəzlakway gay i maḡuwule me na, nenḡeye.»

⁶ Yesu a tsəne andza niye na, a lətse, ti ye ka bo dziye. Mazlambar nəteye bəse tə gay i bagwar i sidzew. Bagwar i sidzew niye a slər aw ndo hay ka təv i Yesu. Ti yaw tə ḡwaday: «Bəy Maduweŋ, tə ḡwadaka na, kə ye ḡər madayaw sa bay. Neŋ na sla da, nəkar kə ye a gay ga bay.

⁷ Hərwi niye, neŋ həreŋ na sla mede naha ka təv yak bay. Ane tuk na, ka tsik bazlam yak nəte na, ndo i məsler ga ma mbəliye seḡey.

⁸ Neŋ na, faya na rəhay ha ḡər a bagwar ga ada sidzew ga hay ta rəheŋ ha ḡər dərmaḡ. Na ḡwaday a ndo nəte mə walaŋ tay “Do!” na, ma diye. Na ḡwaday a ndo nenḡed “Dara!” na, ma deyewe ye. Na ḡwaday a beke ga “Ge nakay!” na, ma giye.»

⁹ Yesu a tsəne bazlam i bagwar i sidzew niye na, a yay a ḡər lele. A mbəda me a diye i ndo nehe ye tə zəŋḡal naha aye. A ḡwadatay: «Sər um ha na, daḡa neŋ na huta slala i mədzaḡ ḡər nakay bay, kwa ma Israyel.»

¹⁰ Tsa na, ndo nehe ye tə sləra tay ahaya aye ta mbəda ḡər a gay i bagwar i sidzew niye. Ti ye naha na, ndo i məsler i sidzew niye kə mbəl tsiy. Nenḡeye zay zay!

¹¹ Ma dəba eye na, Yesu a ye a ḡəma eye andaya tə zalay Nay. Gawla ŋgay hay tə ndo hay haladzay tə pay bəzay.

¹² Ahəl nakə mazlambar ta ndisliye ta fələkwiye a wuzlahḡəma niye na, tə dzəḡər ta ndo hay faya ta zliye mədahaŋ ta diye ha ka me tsəvay. Maa mət na, wawa i madakway i ŋḡwas wuray. Wawa ŋgay na, nəte eye niye. Ndo i ḡəma niye haladzay tə laka na ŋḡwas niye ka da tsəvay.

¹³ Yesu a ŋgatay na, madakway i ŋḡwas niye a gay mə bo, a ḡwaday: «Kə tuwa sa bay.»

¹⁴ Tsa na, a ye a lamay a hubok niye faya ta zliye ha mədahaŋ aye. Ndo məzle mədahaŋ hay tə lətse. Yesu a ḡwad: «Gawla, faya na ḡwadaḡe ye, lətse!»

15 Mədahaŋ niye a lətse, a ndza. Tsa na, a dazlay a mətšike me. Yesu a zla na a vəlay a may ŋgay.

16 Ndo niye hay tebiye ka təv eye niye ta dzədzar. Nəteye tebiye ta zambadəy a Mbəlom, tə gwad: «Ndo mədəe ha bazlam i Mbəlom bagwar eye ki yaw a walaŋ kway! Mbəlom ki yaw madzəne ndo ŋgay hay.»

17 Wu niye Yesu a ge aye a dā zləm ka dala i Yahuda tebiye ta dala neheye a mbay naha aye.

*Yesu ta Yuhana
Mata 11.2-19*

18 Gawla i Yuhana hay ta təkər wu neheye Yesu a ge aye a Yuhana. Yuhana a tsəne na, a zal ndo hay mə walaŋ i gawla ŋgay niye hay sulo.

19 Tsa na, a slər tay ha ka təv i Bəy Maduwerŋ Yesu. A slər tay ha na, tā ye tātətsəh faya, tā gwadəy: «Nəkar na, Kəriste nakə ma deyeweye aye dāw? Kəgəbay nəməā həba ndo mekeleŋ dāw?»

20 Gawla i Yuhana niye sulo eye ti ye. Tə ndisl ka təv i Yesu na, tə gwadəy: «Yuhana madzəhube ndo a yam a sləramaya ahaya ka təv yak matsətsehe fakaya, a gwad nəməā gwadaka: Nəkar na, Kəriste nakə ma deyeweye aye dāw? Kəgəbay nəməā həba ndo mekeleŋ dāw?»

21 Ahəl eye niye, Yesu faya ma mbəliye tay ha ndo hay haladzay abəra ma dəvats ada tə bo nakə a wurawa fataya aye. A mbəl tay ha gər mavuwe hay, a həndəkətay na dərə a guluf hay.

22 Tsa na, Yesu a mbədətatay ka bazlam i ndo niye hay Yuhana a slər tay naha ka təv ŋgay aye tuk, a gwadətatay: «Gwadumay na, guluf hay tə ŋgatay a dərə, ndo matəra eye hay ti ye lele, ndo madəgwadə eye ta mbəl suwud suwud, mandək hay tə tsəne zləm, mədahaŋ hay ta lətsew a sifa, ndo i mətawak ta tsəne Labara Ŋgwalak eye.»

23 Yesu a gwadətatay sa: «Məŋgwese ka gər i ndo nakə kə gər ha mədzal gər abəra ka neŋ bay aye!»

24 Gawla i Yuhana hay ti ye wu tay na, Yesu a dazlay mətšike ka gər i Yuhana. A tsikatay a ndo hay haladzay, a gwadətatay: «Ka yum a kəsaf mata zəbaw na, ka mey? Ka zəbumaw ka guzer nakə mətasl faya ma bəliye ha aye dāw? A'ay andza niye bay.

25 Aya anə kəla ka yum ka zəbumaw na, ka mey? Ka zəbumaw na, ka ndo malambadə bo eye tə peteked lele eye dāw? Tsukudu kəkay? Ane tuk na, ndo neheye tə pa ka bo peteked lele eye ada wu tay hay lele eye na, nəteye mandza eye na, mə gay i bəy hay.

26 Ka yum mata zəbaw na, ka wuye mey? Ka zəbumaw na, ka ndo mədəe ha bazlam i Mbəlom dāw? Ayaw, neŋgeye ndo mədəe ha bazlam i Mbəlom ada neŋ faya na gwadəkumeye, neŋgeye a ze ndo mədəe ha bazlam i Mbəlom.

27 Yuhana na, ndo nakə tə watsa a Derewel aye, Mbəlom a gwad: «Neŋ na sləriye naha ndo mədəe ha bazlam ga kame yak.

Ma lambadəakeye na tsəved.*»

28 Yesu a gwadətatay sa: «Sərum ha na, mə walaŋ i ndo zezeŋ hay tebiye ndo nakə a ze Yuhana aye na, andaya bay. Ane tuk na, ndo nakə neŋgeye tsekweŋ makətsa eye ma Bəy i Mbəlom aye na, a ze Yuhana.»

29 Ndo hay tebiye tə pa zləm ka bazlam ŋgay, kwa ndo matsekele dzaŋgal hay. Hərwi tə sər wu nakə a tsik aye na, bazlam i Mbəlom dedək. Ada Yuhana ka dzəhube tay ha a yam dedək.

* 7:27 Malasi 3.1, Madayaw abəra ma Ezipt 23.20.

30 Ane tuk na, Farisa hay ta ndo mædzanḡawa bazlam i Mbælom mapala eye ta kal ha wu nakə a say a Mbælom haḡe mæge hærwi tay aye ada ta kərah Yuhana madzəhuḡe tay hay a yam.

31 Yesu a gwadatay sa: «Na ndzəkitiye tay hay ndo neheye bəgom aye na, tə mey? Na ndzəkitiye tay ha bo na, tə mey?»

32 Ta ndzəkət bo na, ta wawa neheye mandza eye ka pələd nakə ndo hay tə hayawa faya gær aye. Siye hay faya ta wudatay naha a siye hay, tə gwadatay: “Nəmaa fakum naha fagam i məhetse, ka hatsum bay, nəmaa gakum naha dəmes i mədahanḡ na, ka tuwum bay.”

33 Andza niye, Yuhana madzəhuḡe ndo a yam, a ndayawa wu mənday bay, a sawa guzom bay. Nəkurom ka gwadum: “Neḡgeye na, məsəfəre nakə ḡwalak eye bay aye mə bo ḡgay.”

34 Neḡ Wawa i Ndo na yaw, na nda wu mənday ada na sa wu məse, ka gwadum: “Zəbum ka ndo nakay. A dzala i ḡgay na, ka wu mənday ada ka məse guzom. Neḡgeye na, dzam i ndo matsekele dzanḡal hay ta ndo i mezeleme hay.”

35 Ane tuk na, wawa i Mbælom hay tebiye tə sər ha, metsehe i Mbælom na, dedək.»

Mawuḡe bo na, hohway i mape se mezeleme

36 Farisa wuray a zalay a Yesu mata nde wu mənday mə gay ḡgay. Yesu a ye a gay i ndo niye. Ti ye naha na, ta dazlay a mənde wu mənday.

37 Ma gəma niye na, ḡgwas wuray andaya mezeleme aye. A tsəne Yesu andaya mə gay i Farisa niye faya ta ndiye wu mənday na, a ye a gay i ndo niye. Dos ḡgay mə həlay maraha eye tə mal nakə a ze huḡḡa aye.

38 A ye naha, a lətse a dəba i Yesu bəse tə sik ḡgay hay. Tsa na, a tuwa ta yam dəre. A bara na sik i Yesu ta yam dəre ḡgay niye. Tsa na, a takad na ta məkwets i gær ḡgay. A gəs na ka bo sik niye ada a mbəda faya mal ḡgay niye tuk.

39 Farisa niye a zalay a Yesu ka wu mənday aye a ḡgatay andza niye na, a tsik ma mədzele gær ḡgay, a gwad: «Ndo nakay na, ndo mədə ha bazlam i Mbælom bay! ḡgwas nakay faya ma tətaliye faya aye na, mezeleme eye. Ada ḡgwas nakay mezeleme eye na, a sər ha bədaw!»

40 Tsa na, Yesu a sər wu nakə Farisa niye a dzala aye. A gwaday a Farisa niye: «Simonḡ, a seḡ mətsikaka wu andaya.»

Simonḡ a mbəday faya: «Tsik me, Miter.»

41 Yesu a gwaday: «Ndowe ye hay andaya sulo. Ndowe ye niye hay sulo aye na, gwedere i ndo fataya. Ndo neḡged na, ma hamiye kwar i suloy temerre zlam. I ndo neḡged ma hamiye suloy kuro kuro zlam.

42 Ane tuk na, ndo neheye sulo aye na, tə sla məheme gwedere i ndo niye bay. Ndo niye a gəratay ha gwedere ḡgay a nəte ye neheye sulo aye tebiye.» Yesu a təkəray andza niye na, a gwaday: «Mə walanḡ tay neheye sulo aye mata wuḡe ndo niye ka zal na, way?»

43 Simonḡ a mbəday, a gwaday: «Na dzala maa wuḡa ndo niye ka zal na, ndo nakə kwar i suloy faya temerre zlam aye.»

Yesu a gwaday faya: «Dedək, ka mbəda faya na, lele.»

44 Tsa na, Yesu a mbəda me a diye i ḡgwas. A gwaday a Simonḡ: «Simonḡ ka ḡgatay a ḡgwas nakay ba? Na yaw na, a gay yak dūh bədaw? Ada nəkar ka tədeḡew yam hærwi məbere ha sik ga bay. Aya ane, ḡgwas nakay na, kə berenḡ na sik ga ta yam dəre ḡgay ada ka takad na ta məkwets i gær ḡgay bədaw?»

⁴⁵ Nəkar, ka təma ga a gay yak tə mægəse ga ka bo bay. Ane tuk na, neŋgeye na, kwa i madayaw ga kanan na, faya ma gəsiye ka bo sik ga.

⁴⁶ Nəkar na, ka mbədeŋ mal ka gar bay. Ane tuk na, neŋgeye na, ka mbədeŋ mal ka sik.

⁴⁷ Hərwi niye sər ha na, mawuđe bo ŋgay nakə a wuda ga haladzay aye. A da ha na, mezeleme ŋgay neheye a ge haladzay aye na, na pəsay ha tebiye. Ane tuk na, i ndo nakə tə pəsay ha mezeleme ŋgay tsekweŋ aye na, neŋgeye dərma k a wuda ndo na, tsekweŋ dərma k.

⁴⁸ Tsa na, Yesu a gwada y a ŋgwas niye: «Ŋgwas, mezeleme yak kə pəsa.»

⁴⁹ Ndo niye hay faya ta ndiye wu mənda y dziye, tə tsik mə walaŋ tay, tə gwad: «Nakay i ŋgay ndo wuray a dza bo ka məpəsay ha mənese a ndo aye?»

⁵⁰ Aya ane, Yesu a gwada y a ŋgwas niye: «Mədzal gər yak kə mbəl kar ha. Do wu yak barbarra.»

8

Ndo neheye tə pay bəzay a Yesu aye

¹ Ma dāba eye na, Yesu a ye a walaŋ i gay hay ta gəma hay. A ye a həhal mə dəma na, a da ha Labara Ŋgwalak eye i Bəy i Mbəlom mə dəma tebiye. Gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo tə paway bəzay.

² Ŋgwas neheye Yesu a həhar fataya abəra fakalaw aye ta neheye a mbəl tay ha abəra ma dāvats aye ta zəŋgal na dərma k. Nəteye na: Mari nakə tə zalay Mari Magədala eye, Yesu a həhar faya abəra Fakalaw hay tasəla aye;

³ Zan ŋgwas i Kuza neŋgeye ndo mægəse dala i Herod; Suzan; ada ta ŋgwas hay wal wal neheye ta dzənawa Yesu ta gawla ŋgay hay tə wu tay hay aye.

Dzeke i ndo masləge

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Ndo hay haladzay ti ye naha ma gəma hay wal wal. Yesu a ŋgatay a ndo niye hay ti ye naha haladzay tə haya gər ka təv ŋgay na, a tsikatay me ta dzeke a gwada tay:

⁵ «Ndo wuray a ndohwaw abəra mə gay. A həl hulfe ŋgay a ye ha a pesl mata sləge. A ye naha na, a dazlay a masləge. Ahəl nakə faya ma kutsiye hulfe ŋgay a guvah aye na, siye hay tə kuts ka tsakay i tsəved. Hulfe niye na, ndo hay ta mbərasla na, diyeŋ hay tə pala na tebiye.

⁶ Siye a dəf ka sik i pələf. Tə ndzohwaw na, kwayaŋna tə kula heryew heryew. Tə kula na, hərwi ta huta yam ma bəf bay.

⁷ Nəŋged a dəf a gay i dak. Dak niye hay tə gəl. Tsa na, dak niye hay tə ŋgədatəsa na hulfe niye a ndzohwaw aye, kwa hulfe niye hay ta ge bo bay ada ta nah bay.

⁸ Ane tuk na, siye hay tə kuts ka təv lele eye. Tə ndzohwaw ada tə gəl. Tə gəl na, tə nah lele. Makwehe nəte na, wur eye faya temerre.»

Yesu a gwada tay sa: «Ndo nakə zləm andaya faya mətsəne aye na, m̄a tsəne lele!»

Yesu a ge məsler ta dzeke na, hərwi mey?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Ma dāba eye na, gawla ŋgay hay ta tsətsah faya, tə gwada y: «Dzeke nakə ka tsik aye na, a say mægweđe mey?»

¹⁰ Yesu a mbədatay faya, a gwada tay: «Nəkurom na, Mbəlom kə dākum ha wu nakə maŋgaha eye ma bəy ŋgay aye. Ane tuk na, ndo siye hay ta tsəniye wu hay na, ta dzeke. Andza niye:

“Ta sliye mazəbe faya, ane tuk na, ta ɲgateye bay.

Ta sliye faya mətsəne, ane tuk na, andza mægweđe mey na, ta tsəniye bay.*”»

*Yesu a ɗa ha dzeke i ndo maslāge
Mata 13.18-23; Markus 4.13-20*

¹¹ Yesu a gwadətay sa: «Dzeke nakay a say mægweđe na, anarj: Hulfe na, bazlam i Mbəlom

¹² Ndo siye hay ta ndzəkit bo ta tsakay i tsəved nakə hulfe a kuts faya aye. Nəteye na, tə tsəne bazlam i Mbəlom. Tsa na, Fakalaw a yaw a buwa na bazlam i Mbəlom niye tə tsəne aye abəra mə dərev tay. A buwa na na, hərwi ada tā dzala ha faya bay ada tā təma bay.

¹³ Siye hay ta ndzəkit bo ta təv nakə bətekwew andaya faya haladzay bay aye. Tə tsəne bazlam i Mbəlom ada ta təma tə məɲgwese eye lele. Ane tuk na, ta huta məpe zləlay mə bazlam i Mbəlom bay. Dəretsətseh tə masəpete i Fakalaw a ndzatay a gər na, tə gər ha mədzele gər abəra ka Mbəlom.

¹⁴ Hulfe neheye tə kuts a gay i dak hay aye na, ta ndzəkit bo ta ndo neheye tə tsəne bazlam i Mbəlom aye. Ane tuk na, bor i mändzibəra, bor i zlele, ta bor i wu mekelej eye hay wal wal a ye tay a bo. Wu niye hay tə ɲgəɗatsa na bazlam i Mbəlom nakə mə dərev tay aye. Bazlam i Mbəlom dərma kə huta məvəle hohway bay.

¹⁵ Hulfe nakə a kuts ka təv lele eye na, ta ndzəkit bo ta ndo neheye tə tsəne bazlam i Mbəlom aye na, tə pa na a dərev tay lele. Tə gay metsehe lele. Bazlam i Mbəlom a gəl mə dərev tay, tə nah lele.»

*Dzeke i lalam
Mata 4.21-25*

¹⁶ Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadətay: «Dadā ndo ma zlaweye lalam ɲgay ma piye faya ako ada ma hurəkwiye faya gəse ɗaw? Kəgəbay ma piye na a dəbā i slələh ɗaw? Duh ma piye na na, ka wu məpe lalam hərwi ada ndo neheye ta fələkwiye a gay aye m̄a dəvatay dzaydzay.

¹⁷ Sərūm ha na, wu neheye mən̄gaha eye hay aye na, ta zəbiye ɲgəray ɲgəray ta həpat. Ada wu neheye ndo hay tə sər bay aye na, ndo hay ta ta səriye mə dzaydzay.»

¹⁸ A gwadətay sa: «Gumay metsehe a mətsəne wu nakə ka pawumay zləm aye. Hərwi ndoweye kə pay zləm lele na, Mbəlom ma səkahiyə ha mətsəne ada m̄a tsəne lele. Ane tuk na, ndo nakə a say mətsəne bay aye na, kwa tsekweɲ eye nakə a tsəne aye na, ta buwiye na.»

*Ndo i Yesu hay
Mata 12.46-50; Markus 3.31-35*

¹⁹ May i Yesu ta malamar i Yesu hay ta pəla na Yesu. Ta pəla na na, ta huta na Yesu. Ane tuk na, ta ndisl ka təv ɲgay bay hərwi ndo hay haladzay ka tsəved.

²⁰ Tə gwadəy a Yesu: «May yak ta malamar yak hay, nəteye ma bəra faya ta tsətsahiye kar. A satay mən̄gataka.»

²¹ Ane tuk na, Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «May ga ta malamar ga hay na, ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam i Mbəlom ada faya ta giye wu nakə bazlam i Mbəlom a tsik aye.»

*Gəɗarj i Yesu na, a ze mətasl
Mata 8.23-27; Markus 4.35-41*

²² Pat wuray na, Yesu a gwadətay a gawla ɲgay hay: «Tsalakwa a kwalalanj i yam takwa a diye i dəlöv nən̄ged.» Tsa na, tə tsal a kwalalanj i yam, ti ye.

* 8:10 Ezay 6.9.

²³ Ahəl nakə faya ta diye ka gər i yam aye na, Yesu a ndzahəra. A ndzahəra na, kwayan̄na mətasl a vəzl ka gər i dəlov niye ta gədan̄. Tsa na, kwalalan̄ i yam a rah ta yam mazlambar ta kutsiye a yam.

²⁴ Gawla ɲgay hay ta həndzəd ka təv ɲgay. Ta wuda ka bo, ta pədeke ha Yesu abəra ka məndzehəre. Tə gwadəy: «Bəy may, Bəy may, ka mətakweye!»

Tsa na, Yesu a pədeke, a gay me a mətasl ada a yam. Kwayan̄na mətasl a ndza dədik. Məbəle i wuray kwa tsekweɲ andaya sa bay.

²⁵ Yesu a gwadətay a gawla ɲgay hay: «Ka yum ha mədzal gər kurom aye a ɲgay!»

Ane tuk na, ta dzədzar haladzay. A gatay hərbaəbəkka. Tə gwad mə walan̄ tay: «Nakay na, ndo wuray? A gatay me a mətasl ta yam na, tə gəsəy me aye!»

Gədan̄ i Yesu na, a ze i Fakalaw

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

²⁶ Yesu ta gawla ɲgay hay tə ndisl a gəma i Geraseni nakə ta diye i dəlov niye tə zalay dəlov i Galile aye. Niye na, bəse kame i dala i Galile.

²⁷ Yesu a mbəzlaw abəra mə kwalalan̄ i yam na, ndo wuray a ndzawa ma wuzlahgəma, a ɲgatay a Yesu na, a yaw ka təv ɲgay. Ndoweɲe niye na, gər a wuway. Kə ndza haladzay a pawa ka bo peteked sa bay ada a hənawa mə gay bay sa tsa. Ane tuk na, a hənawa mə walan̄ i tsəɲay hay.

²⁸ A ɲgatay a Yesu na, kwayan̄na a wuda ta gədan̄. A kal ha bo kame i Yesu. Tsa na, a gwadəy: «Nəkar na, Yesu Wawa i Bəy Mbəlom Fetek. Ka wuda ka neɲ na, mey? Amboh kə geɲ wuray bay tey.»

²⁹ A tsik andza niye na, hərwi Yesu a gwadəway a fakalaw: «Dara abəra mə bo i ndo nakay.»

Tə dzawaway na sik tə səsəlek ada tə paway tsalalaw a həlay. Ane tuk na, a ɲgəzlahawa ha wu niye hay tə dzawawa na aye ndərtsətsətse ada fakalaw a yawa ha a təv dərəɲ aye hay abəra mə walan̄ i gay, a kəsaf.

³⁰ Yesu a tsətsah faya, a gwadəy: «Məzele yak na, way?»

Fakalaw niye a mbəday faya a gwadəy: «Məzele ga na, Haladzay.» A tsikay a Yesu andza niye na, hərwi nəteɲe haladzay mə bo i ndo niye.

³¹ Fakalaw niye hay tə gay amboh a Yesu hərwi ada mə kuts tay a bəd nakə kutsik bagwar eye aye bay.

³² Ka təv eye niye na, madəras hay andaya faya ta pəliye wu mənday tay hay ma tsəholok wuray. Fakalaw niye hay mə bo i ndo niye tə gay amboh a Yesu hərwi ada mə vəlatay tsəved məfələkwe a bo i madəras niye hay. Yesu a vəlatay tsəved mede a bo i madəras niye hay.

³³ Tsa na, fakalaw niye hay ti yaw abəra mə bo i ndo niye ti ye, tə fələkwa a bo i madəras hay. Madəras niye haladzay aye ta hwayaw abəra ka mahəmba niye. Ti yaw tə kuts a dəlov niye tebiye, tə dze a dəma.

³⁴ Ndo mətsəkure madəras niye hay tə ɲgatay andza niye na, ta hway, ti ye a wuzlahgəma mata dətay ha labara niye a ndo hay ada a ndo neheɲe nəteɲe dərəɲ ta wuzlahgəma aye hay.

³⁵ Tsa na, ndo hay tə tsəne na, ti yaw mata zəbe naha ka wu nakə a ge bo aye. Ti yaw tə ndislew ka təv i Yesu na, tə ɲgatay a ndo niye fakalaw hay ti yaw abəra mə bo ɲgay aye mandza eye ka təv i Yesu. Anəke na, peteked ka bo ada neɲgeɲe lele, andza nakə a ndzawa aye sa bay. Tə ɲgatay andza niye na, ta dzədzar.

³⁶ Ndo neheɲe labara i gər mavuwe a ge bo ka dərə tay aye nəteɲe dərmaɲk ta təkəratay labara eye a ndo niye hay ti ye naha, nəteɲe ta ɲgatay təbey aye. Gər mavuwe niye a mbəl kəkay na, ta təkəratay.

³⁷ Tə tsəne na, ndo i dala i Geraseni niye tebiye ta tsətsah ka Yesu tə gwaday: «Do abəra ka dala may» hərwi ta dzədzar haladzay. Tsa na, Yesu a tsal a kwalalan i yam hərwi mede abəra ka dala niye.

³⁸ Ndo nakə fakalaw hay ti yaw abəra mə bo ɲgay aye, a gay amboh a Yesu ada Yesu mə vəlay tsəved mə zəɲgal na. Ane tuk na, Yesu kə vəlay tsəved ka məpay bəzay bay. A gwaday:

³⁹ «Do a mətagay yak! Təkəratay a ndo hay wu nakə Mbəlom a ge hərwi yak aye, kwa tsekweɲ ka gər ha faya abəra bay.» Tsa na, ndo niye a ye a təkər wu nakə Yesu a ge hərwi ɲgay aye ma wuzlah gay tebiye.

Gədan i Yesu na, a ze dəvats hay ada a ze mədahan

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Yesu a maw ma diye i dəlov a diye neɲged na, ndo hay haladzay faya ta həbiye na. Ndo niye hay tə ɲgatay a Yesu na, ta təma na lele.

⁴¹ Tsa na, ndo wuray tə zalay Dzayrus a ye naha dərmak. Neɲgeye na, bəy i gay i maɟwule me. A ye naha a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A gay amboh a Yesu, a gwaday: «Amboh kə ma a gay ga tey.»

⁴² A say Yesu mə ye a gay ɲgay na, hərwi dem ɲgay andaya nəte məve ɲgay ma giye kuro gər eye sulo. Dem eye niye na, bo a wur faya ma mətiye.

Ahəl nakə Yesu faya ma diye na, ndo hay haladzay faya ta ɲgədətsiye na kwa tə waray kwa tə waray.

⁴³ ɲgwas wuray andaya dərmak. ɲgwas eye niye na, dəvats eye. Bambaz a mbədəwayaw abəra mə huɟ. Dəvats eye niye kə ndza faya məve kuro gər eye sulo. Kə dze ha ziele ɲgay haladzay a gay i ndo i sidem hay. Ane tuk na, ndəray nəte kə sla faya məmbəle ha bay.

⁴⁴ A ye a walaɲ i ndo niye hay. Tsa na, a həndzəɟ ka təv i Yesu ta dəba, a lamay a me i peteked i Yesu. Kwayaɲna bambaz nakə a mbədəwayaw faya abəra aye a tərəts. A huta zay.

⁴⁵ Yesu a tsətsah, a gwad: «Maa lemeɲ, way?» Nəteye tebiye tə sər maa lamay way na, tə sər bay.

Piyer a gwaday: «Bəy ga, ka gwadiye “Maa lemeɲ way” na, ka ɲgatay tə lawara kar ada faya ta ɲgədətsiye kar kwa tə waray kwa tə waray təbədəw.»

⁴⁶ Aya ane tuk na, Yesu a gwad: «Ndəray kə lemeɲ, hərwi na sər ha gədan ki yaw abəra mə bo ga.»

⁴⁷ ɲgwas niye a sər ta huta na na, a ye ka təv i Yesu tə madzədzere eye. A ye a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A təkəray, a lamay hərwi mey ada a mbəl kwayaɲna na, a təkəray kame i ndo niye hay tebiye.

⁴⁸ Yesu a gwaday: «Dem ga, mədzal gər yak kə mbəl kar ha. Do wu yak barbarra.»

⁴⁹ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikeye a ɲgwas niye andza niye na, ta sləraw ndo abəra mə gay i bəy i gay i maɟwule me niye tə zalay Dzayrus aye. A yaw a gwaday: «Dem yak kə mət. Kə wurdəy me a Miter sa bay.»

⁵⁰ Ane tuk na, Yesu kə tsəne, a gwaday a Dzayrus: «Kə dzədzar bay, dzala ha ka neɲ tsa na tsiy, dem yak ma mbəliye.»

⁵¹ Tə ndisl naha a gay i Dzayrus na, kə vəlatay tsəved a ndo hay məfələkwe a gay bay. Ti ye na, ta Piyer, Yuhana ta Yakuba dekdek tsa ta bəba ada ta may i wawa.

⁵² Mə gay i mədahan niye na, ndo hay tebiye taɲgof taɲgof, siye faya ta ndəviye kuɟa hərwi wawa niye a mət aye. Yesu a ye naha na, a gwadatay: «Kə tuwum bay. Dem nakay na, kə mət bay, neɲgeye mandzahəra eye.»

⁵³ Ane tuk na, ndo niye hay tɛ ɲɔwasay dɔla mɛ gɛr, tɛ sɛr lele dem niye na, kɛ mɛt.

⁵⁴ Yesu a ye naha na, a gɛs na dem niye mɛ hɛlay ada a gwadɛy ta gɛdan; «Wawa, lɛtse!»

⁵⁵ Dem niye a mbɛl. Kwayaɲɲa a lɛtse tsɛkwad. Yesu a gwadatay: «Vɛlumay wu mɛnday.»

⁵⁶ Tsa na, bɛba ta may i wawa a gatay hɛrɛbɛkka. Ane tuk na, Yesu a gwadatay: «Wu nakay a tɛra aye na, kɛ tsikumay a ndɛray bay.»

9

Yesu a slɛr gawla ɲɔy hay kuro gɛr eye sulo

Mata 10.5-15; Markus 6.7-13

¹ Pat wuray na, Yesu a zalatay a gawla ɲɔy hay kuro gɛr eye sulo, a hayatay gɛr. A vɛlatay gɛdan ta mɛzlɛɔ ka mahɛhere fakalaw hay abɛra ka ndo hay tebiye ada mɛmbɛle tay ha abɛra ma dɛvats tay hay.

² Ma slɛriye tay ha na, mata dɛ ha Bɛy i Mbɛlom ada mɛmbɛle tay ha ndo hay.

³ A tsikatay me a zlɛm, a gwadatay: «Ka deyumeye na, kɛ zlum wuray a halay bay tebiye. Kwa sakwal, kwa gwezem, kwa wu mɛnday, kwa suloy ada kwa way mɛ zla peteked i mɛkelkabo sulo bay.

⁴ Ka ndislum a gɛma nakɛ ka deyumeye a dɛma aye na, ndzum mɛ gay nakɛ ta tɛma kurom tɛ mɛɲɔwese aye. Kɛ yum kurom abɛra mɛ gay niye bɛse tsa bay. Ndzum mɛ dɛma hus a pat nakɛ ka deyumeye a gɛma mekelɛy eye.

⁵ Ada ma gɛma nakɛ ta wudɛ matɛme kurom tɛbey aye na, dum abɛra ma gɛma tay. Ahɛl nakɛ nɛkurom ka tsɛved mazlambar ka gɛrumeye ha tsɛved i gɛma niye na, tɛtɛkum ha bɛtekwey i gɛma tay abɛra ka sik kurom hay. Niye na, ta sariye ha ta tɛma kurom bay.»

⁶ Yesu a ndɛvatay ha bazlam ɲɔy niye na, tɛ hɛl bo ti ye tuk. Ti ye na, ta hɛhal ma gɛma hay tebiye. Tɛ dɛ ha Labara ɲɔwalak eye. Tɛ mbɛl tay ha ndo i dɛvats hay kwa mɛɲɔy mɛɲɔy.

Herod a dzɛzar

Mata 14.1-12; Markus 6.14-16

⁷ Azlakwa bay, Herod nɛɲɔyɛ bɛy ka dala i Galile, a tsɛne wu nakɛ faya ma giye bo aye na, a vɛlay mɛdzal gɛr haladzay. Hɛrwi ndo hay tɛ gwad: «Yuhana madzahuɛ ndo a yam kɛ mbɛlaw abɛra ma mɛdahan.»

⁸ Siye hay tɛ gwad: «Ma giye maa yaw na, Eliya.»

Siye hay tɛ gwad sa: «Nɛɲɔyɛ na, ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom nɛte mɛ walan i ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom niye hay ahɛl niye a lɛtsew abɛra ma mɛdahan.»

⁹ Ane tuk na, Herod a gwad: «Yuhana na, maa dɛs faya abɛra gɛr na, nɛɲ. Ada ndo nakay na tsɛne ndo hay faya ta tsikiye faya na, way?»

Tsa na, a pɛla tsɛved mɛɲɔyɛ a Yesu.

Tapa i dɛfzlam tɛ kɛlɛf sulo

Mata 14.13-20; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Anɛke na, ndo i maslan hay tɛ maw tuk. Tɛ maw ka tɛv i Yesu ta tɛkɛray wu nakɛ tɛ gaw aye. Ma dɛba aye na, Yesu ta ndo i maslan ɲɔy hay ti ye abara ka tɛv niye. Ti ye a tɛv aye andaya bɛse ta gɛma nakɛ tɛ zalay Betesayda aye.

¹¹ Ane tuk na, ndo hay ta sɛr fataya. Tsa na, tɛ patay bɛzay. Yesu a ɲɔgatay na, a tɛma tay ha. A dɛtay ha Bɛy i Mbɛlom ada a mbɛl tay ha ndo i dɛvats hay.

12 Mazlambar huwa faya ma giye na, gawla i Yesu hay ta hændzəf ka təv i Yesu. Ti ye naha tə gwadəy: «Gwadətay a ndo neheye na, tã ye a wuzlahgəma ada a gay i ndo neheye tə mbay naha a wuzlahgəma aye. Tã ye mata həne mə dəma ada mata nde wu mənday bəna, kəkay? Hərwi nəkway anəŋ na, ma təv nakə dərəŋ aye.»

13 Ane tuk na, Yesu a gwadətay: «Nəkurom eye vələumatay wu mənday!»

Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Tapa i makwala andaya na, zlam ada kələf hay sulo tsa. A saka na, nəməā ye mata səkəməw wu mənday hərwi ndo neheye tebiye dāw?»

14 Ndo neheye tebiye ka təv i Yesu aye na, hasləka hay ta giye gwezem zlam.

Yesu a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Dum gwadəumatay a ndo hay tã ndza ka dala. Tã ndza bəruk i ndo kuro zlam, kuro kuro zlam.»

15 Tsa na, gawla ŋgay hay ta təma wu nakə a tsikatay aye. Ti ye tə tsikatay a ndo niye hay andza niye. Tə ndza bəruk kuro kuro zlam, kuro kuro zlam.

16 Tsa na, Yesu a həl tapa i makwala zlam tə kələf niye hay sulo aye. A zəba dərə a mbəlom ada a gay naha sişə a Mbəlom hərwi wu mənday niye. A ŋgəna ha ada a vələtay a gawla ŋgay hay hərwi ada nəteye dərma tã ŋgənatay a ndo hay.

17 Gawla i Yesu hay ta ŋgənatay wu mənday niye a ndo hay. Kwa way a nda wu mənday niye ka mərəhe. Tə hayay gər a bəmalə nakə a zəkaw aye na, a rah gwaŋ hay kuro gər eye sulo.

Dədək eye Yesu na, way?

Mata 16.13-19; Markus 8.27-29

18 Pat wuray na, Yesu faya ma dūwuliye me mahəŋgeye. Gawla ŋgay hay ti ye ka təv ŋgay. Tə ndisl naha na, Yesu a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ndo hay tə gwad fagaya, neŋ na, way?»

19 Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Siye hay tə gwad nəkar na, Yuhana madzəhuḃe ndo a yam. Ndo mekeleŋ eye hay tə gwad nəkar na, Eliya. Siye hay tə gwad nəkar na, nəte mə walaŋ i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom niye hay ahəl niye a lətsew abəra ma mədahaŋ.»

20 Yesu a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ada nəkurom ka gwadum i kurom, neŋ na, way?»

Tsa na, Piyer a gwadəy: «Nəkar na, Kəriste, ndo nakə Mbəlom a sləraw aye.»

21 Tsa na, Yesu a gatay me, a gwadətay: «Kã dūmay ha a ndəray bay.»

22 A gwadətay sa: «Neŋ Wawa i Ndo na, kutoŋ na siye dərətsətseh haladzay. Madugula i Yahuda hay, bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye na, nəteye ta wudiye ga bay. Ta kaliye ga ha, ta ta kədiye ga. Ane tuk na, na həniye sulo mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaŋ.»

Məpay bəzay a Yesu na, kəkay?

Mata 16.20-28; Markus 8.30-9.1

23 Tsa na, Yesu a zalatay a ndo hay ta gawla ŋgay hay ka təv ŋgay. A gwadətay a nəteye tebiye: «A say a ndoweye məpeŋ bəzay na, mə gər ha wu nakə a say a dərəv ŋgay aye. Mã zla mayako mazləlmbada eye ada mã peŋ bəzay pat pat.

24 Andza niye, ndo nakə a say mətəme ha məsəfəre ŋgay aye na, ma dziye ha dūh. Ane tuk na, ndo nakə ma dziye ha məsəfəre ŋgay hərwi ga aye na, ma təmiye ha dūh.

25 Tadə ndoweye kə huta zlele i məndzibəra tebiye a neŋgeye, ane tuk na, kə dze ha məsəfəre ŋgay na, ŋgama ŋgay aye na, mey?

²⁶ «Tadə ndoweye ka kərah ga ada kə datay ha bazlam ga a ndo hay bay na, neŋ dərmaŋ na ta kərahiye na. Na ta kərahiye na na, ahəl nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ta məzlaḅ ga ada ta məzlaḅ i Bəba Mbəlom ada ta gawla i Mbəlom hay aye.»

²⁷ Yesu a gwadatay sa: «Sərūm ha na, ndo siye hay mə walaŋ kurom neheye anəke kanaŋ aye, nəteye na, ta mətiye zuk bay. Ta ta mətiye na, ta ŋgateye tə dərə tay a Bəy i Mbəlom nakə ma ləviye bəy ŋgay ta gədan aye təday.»

Bo i Yesu a mbəda

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

²⁸ Ma dəba i bazlam ŋgay niye a tsik aye a ndza məhəne tsamahkar na, a zalay a Piyer, a Yuhana, ada a Yakuba, ti ye tə tsal a mahəmba. Ti ye a dəma na, mata dūwule me.

²⁹ Ahəl nakə Yesu faya ma dūwuliye me aye na, dərə ŋgay a mbəda. Peteked ŋgay a mbəda herre kuḁekuḁek, a sləda haladzay.

³⁰ Kwayanŋa, ndo hay sulo ti yaw ka təv ŋgay. Nəteye faya ta tsikiye me. Ndowne niye hay na, Musa ta Eliya.

³¹ Ti yaw na, tə dzaydzay i Mbəlom. Tə tsik ka məsler i Yesu nakə ma ta ndaviye ha ta mədahaŋ ŋgay ma Zerozelem aye.

³² Ahəl nakə ndo niye hay sulo aye faya ta tsikiye me ta Yesu aye na, Piyer ta ndo neheye nəteye dziye na, nəteye mandzahəra eye. Ane tuk na, ta pədeke abəra ka mandzehəre. Ta pədeke na, tə ŋgatay a dzaydzay i Yesu ada tə ndo niye hay sulo malətsa eye hay ka təv i Yesu aye.

³³ Ka təv nakə ndo niye hay ta diye wu tay abəra ka təv i Yesu aye na, Piyer a gwadaŋ a Yesu: «Bəy ga! Lele na, ndzakwa kanaŋ. Nəmaa karuwakumeye madzawadzawa mahkar, nəte i yak, nəte i Musa ada nəte i Eliya.» Piyer a tsik andza niye na, a sər wu nakə ma tsikiye bay.

³⁴ Ahəl nakə faya ma tsikiye andza niye na, pazlay a mbəzlaw a dərəzl tay ha dezəgələm. Gawla i Yesu niye hay mahkar eye tə ŋgatay a pazlay niye a dərəzl tay ha aye na, ta dzadzar haladzay.

³⁵ Ma pazlay niye na, mətsike me a tsənew abəra mə dəma, a gwad: «Nakay na, wawa ga. Na zla na, neŋgeye. Pumay zləm a wu nakə ma tsikakumeye!»

³⁶ Ma dəba i bazlam niye, tə ŋgatay na, a Yesu mahəŋgeye. Gawla i Yesu niye mahkar aye wu nakə tə ŋgatay aye na, ta təkəray a ndəray zuk bay. Tə ndza wu tay tete.

Yesu a mbəl ha wawa wuray mahorvov a gay

Mata 17.14-18; Markus 9.14-27

³⁷ Tədə eye na, Yesu ta gawla ŋgay niye hay mahkar aye, tə mbəzlaw abəra mə mahəmba. Faya ta mbəzlaweeye na, ndo hay haladzay ti yaw mədze gər tə Yesu.

³⁸ Mə walaŋ i ndo niye haladzay aye na, ndoweye andaya a pa bo ka mawude. A gwad: «Miter! Amboh zəba ka wawa ga nakay tey! Wawa ga mekeleŋ eye andaya bay. Neŋgeye nəte ŋwenəŋ.

³⁹ Fakalaw a gəsawa na. A gəsawa na na, ta gədanə. A wudawa ka bo ada a kalawa ha ka dala bəra bəra. Makukufay a yawaw ka bazlam. A gawa ha dərətsətəseh haladzay ada a yawa faya abəra bəse bay.

⁴⁰ Na gatay amboh a gawla yak hay tā həhar faya abəra fakalaw tey na, tə mba faya bay.»

⁴¹ Yesu a tsəne andza niye na, a wuda, a gwad: «Nəkurom neheye anəke, ka dzalum ha ka Mbəlom bay aye. Na zliye ŋgatay hərwi kurom na, məndze hadzəgay. Ahe! Do, zla ahaya wawa yak eye kanaŋ!»

42 Tsa na, Bəba i wawa a ye a zla ahaya wawa niye. Ahəl nakə wawa niye ma ta husiye naha ka təv i Yesu kədiyya na, mahorvov a kal ha ka dala bəra. A tambolom ha ka dala ta gədaŋ.

Kwayaŋŋa Yesu a ŋgəraz ka mahorvov niye. A mbəl ha wawa ada a vəlay ha a bəba ŋgay.

43 Ndo niye hay tebiye ka təv niye a gatay hərbaəbəkka. Tə gwad: «Ta dedek Mbəlom na, gədaŋ eye.»

Yesu a da ha madahan ŋgay

Mata 17.22-23; Markus 9.30-32

Nəteye tebiye a gatay hərbaəbəkka. Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay:

44 «Wu nakə na dakumeye ha anəke aye na, pum na a wuzlah i mədzal gər kurom lele: Neŋ Wawa i Ndo na, ta gəsiye ga, ta vəlateye ga ha a həlay a ndo hay.»

45 Ane tuk na, gawla ŋgay hay ta tsəne bazlam ŋgay niye bay. Mətsəne ŋgay eye andza məgweđe kəkay na, maŋgaha eye hərwi ada tā tsəne bay. Ada zluwer a gatay matsətsehe ka Yesu ka gər i bazlam eye niye.

Matəme wawa hay

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

46 Gawla i Yesu hay ta dazlay məkəde wuway mə walaŋ tay. Tə kəf wuway na, məsər ha bagwar eye mə walaŋ tay na, way?

47 Ane tuk na, Yesu a sərətay naha ka wu nakə tə dzala aye. Tsa na, a zla wawa. A lətse ha ka təv ŋgay.

48 A gwadatay: «Ndowneye ka təma na wawa nakay lele hərwi nakə a wuda ga aye na, a təma na, neŋ. Ndowneye ka təma ga na, a təma na, ndo nakə a sləra ga ahaya aye. Hərwi ndo nakə wawa eye mə walaŋ kurom aye, maa təra bagwar eye na, neŋgeye duh.»

Ndo nakə kə neŋ dəre bay aye na, ndo ga

Markus 9.38-40

49 Ma dəba eye na, Yuhana a gwaday: «Bəy Maduweŋ, nəmaa ŋgatay a ndowneye faya ma həhariye fakalaw abəra ka ndo ta məzele yak. A samay həbə məgay me hərwi neŋgeye na, mə walaŋ kway bay.»

50 Ane tuk na, Yesu a mbəday faya a gwaday: «Kā gumay me bay. Hərwi ndo nakə kə nakum dəre bay aye na, neŋgeye ndo kurom.»

Yesu aye a Zerozelem

51 Həlay nakə kutoŋ Yesu ma diye abəra ka məndzibəra aye mazlambar kə ndislew. Tsa na, a həl bo ta dedek eye mede a Zerozelem.

52 A slər ndo i məsler ŋgay hay kame. Ti ye naha tə fələkwa a gəma i Samari hərwi mede mələve ha bo tə mede i Yesu nakə ma diye a dəma aye.

53 Ane tuk na, ndo i gəma niye hay ta wuda mā ye naha a gəma tay bay. Ta wuda bay na, hərwi nakə faya ma diye ta diye i Zerozelem aye.

54 Yakuba ta Yuhana tə tsəne andza niye na, tə gwaday a Yesu: «Bəy Maduweŋ! A saka na, nəmaə tsətsahaw ako mə mbəlom mā mbəzlaw fataya matəma tay ha abəra mə dəma daw?»

55 Yesu a tsəne me tay niye na, a mbəda me ka təv tay a gatay me.

56 Tsa na, ti ye a gəma mekelen eye.

Gawla i Yesu hay tə vəl bo tay peteh ka məpay bəzay a Yesu

Mata 8.19-22

57 Ahəl nakə nəteye ka tsəved faya ta diye na, ndo wuray a yaw ka təv i Yesu, a gwaday: «Kwa a ŋgay ka diye na, na pakeye bəzay.»

⁵⁸ Yesu a gwaday: «Mezerew hay na, bəḏ tay andaya hərwi məhəne mə dəma, diyen hay dərmak gay tay andaya. Ane tuk na, neŋ Wawa i Ndo na, təv ga andaya nakə na həniye mə dəma hərwi mazəzükwe bo aye bay.»

⁵⁹ Yesu a gwaday a ndo mekelen eye: «Peŋ bəzay.»

Ane tuk na, ndo niye a gwaday a Yesu: «Bəy ga! Vəleŋ tsəved nā ye, nā la na bəba ga təday.»

⁶⁰ Yesu a mbəḏay faya a gwaday: «Gər ha mədahan hay tā la bo tay. Nəkar, do ta da ha Bəy i Mbəlom.»

⁶¹ Ndo mekelen eye a yaw ka təv i Yesu sa a gwaday: «Bəy Maduweŋ, neŋ na, na pakeye bəzay. Aya ane, vəleŋ tsəved nā ye, nā tsikatayaw me a ndo i gay ga hay təday.»

⁶² Yesu a da ha parakka, a gwaday: «Ndowne faya ma fətiye tə sla hay na, ma sliye faya mazəbe dəre ta dəba bay. Andza niye ndowe ye niye na, ma sliye faya məge məsler i Bəy i Mbəlom bay.»

10

Yesu a slər tay ha gawla ŋgay hay kuro tasəla gər eye sulo

¹ Ma dəba eye na, Yesu a pala gawla ŋgay mekelen eye hay kuro kuro tasəla gər eye sulo hərwi məsləre tay ha. A slər tay ha na, sulo sulo kame ŋgay, a wuzlahgəma hay tebiye ada a təv neheye bo ŋgay eye a say mede a dəma aye dərmak.

² A pala tay ha na, a gwadətay: «Wu mənday andaya haladzay məpele ka dala. Ane tuk na, ndo məpele na abəra ka dala na, nəteye haladzay bay. Hərwi niye, gumay amboh a ndo i guvah mā səkah ha ndo i məsler hay hərwi məpele wu mənday abəra ka dala.

³ «Dum! Na sləriye kurom ha na, nəkurom ka tərūm andza wawa i təbaŋ hay a wuzlah i ndo neheye nəteye andza kəra i pesl hay aye.

⁴ Ka deyumeye na, kâ həlum suloy a həlay bay, kâ zlum 6ə6oro bay, kâ həlum tahərak kurom hay a sik bay, kâ ləsum ka tsəved hərwi mətsikay me a ndo bay.

⁵ «A gay nakə ka deyumeye a dəma aye na, lahum məgwədə: “Zay mā ndza ka gay nakay.”

⁶ Tadə ndəray ka təma kurom mə gay niye lele na, zay kurom ma ndziye ka gay niye. Tadə ka təma zay kurom bay na, mum ha zay kurom.

⁷ Ndo nakə ka təma kurom aye na, ndzum mə gay ŋgay. Wu nakə ta vəlakumeye na, ndayum, ada sum wu məse nakə ta vəlakumeye, hərwi ndo mäge məsler na, kutoŋ ma hutiyə mēəbe ŋgay.

⁸ «Tadə ka ndislum a wuzlahgəma waray waray ta təma kurom na, ndayum wu nakə ta vəlakumeye.

⁹ Mbəlum tay ha ndo i dəvats niye hay ma gəma niye ada kâ gwadumatay a ndo i gəma niye hay: “Bəy i Mbəlom ka həndzədaw fakuma.”

¹⁰ Ane tuk na, kâ yum kwa a gəma waray, waray, ta təma kurom bay na, dum kurom abəra ma gəma niye. Dum ka tsəved ada gwadumatay a ndo hay tebiye:

¹¹ “Burhway i gəma kurom nakay a mətsamay ka sik aye na, nəmaa tətəkwaqum na kurom. Duh bay! Sərūm ha na, Bəy i Mbəlom ka həndzədaw fakuma.”

¹² Sərūm ha pat i sariya i Mbəlom na, sariya i ndo i gəma niye na, ma ziye i gəma i Sodom.*»

* 10:12 Madazlay i wu hay 19.1-29.

Dāretsətseh ka gəma neheye ta təma Yesu bay aye

Mata 11.20-24

¹³ Yesu a gwad sa: «A nəkurom ndo i gəma i Korazin hay, tuwum bo kurom, hərwi dāretsətseh ka gər kurom! A nəkurom ndo i gəma i Betesayda hay, tuwum bo kurom hərwi dāretsətseh ka gər kurom. Hərwi tadə masuwayaṅ neheye na ge mə gay kurom aye nā ge ma gəma i Tir ta gəma i Sidon na, atay na, ndo i gəma niye hay ta dzaliye bo tay ta tuwiye, ta pa ka bo tabay manasa eye ada ta kutsiye bətekwew maləməts a gər hərwi mədə ha na, ta gər ha mezeleme tay.

¹⁴ Hərwi niye, pat nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, sariya kurom ma diye me ma ziye i ndo i gəma i Tir ta Sidon.

¹⁵ «Nəkurom ndo i gəma i Kafernahum hay, ka dzalum nəkurom na, Mbəlom ma ta həliye kurom a mbəlom wal daw? A'ay! Nəkurom duh na, Mbəlom ma ta mbəzliye kurom ha na, a təv mēndze i mədahaṅ hay.»

¹⁶ Yesu a gwadatay a gawla ṅgay sa: «NdoweYE kə pa zləm ka bazlam kurom ada ka təma na, a təma na, neṅ. NdoweYE ka təma kurom bay na, a təma bay na, neṅ. NdoweYE ka təma ga bay na, a təma bay na, ndo nakə a sləra ga ahaya aye.» NdoweYE neheye kuro kuro tasəla gər eye sulo aye ti ye.

Gawla i Yesu neheye kuro kuro tasəla gər eye sulo aye tə maw

¹⁷ Anəke na, gawla i Yesu niye hay kuro kuro tasəla gər eye sulo aye tə maw tuk. Tə maw na, tə mənḡwese eye mə dārev tay lede. Tə gwaday a Yesu: «Bəy Maduweṅ, kwa fakalaw hay ta rəhamay ha gər tə məzele yak.»

¹⁸ Yesu a mbədatay faya a gwadatay: «Na ṅgatay a Fakalaw a dədəw mə gəma andza mawutsədə i Mbəlom.

¹⁹ Anar tsənum! Na vələkum gədaṅ ka mandəresle tay ha dədə hay ta hərdəde hay ada ka mandəresle na gədaṅ i ndo mənə dāre kurom tebiye. Wuray kwa tsekweṅ ma gakumeye bay.

²⁰ Ane tuk na, kə ṅgwasum hərwi nakə fakalaw hay ta rəhakum ha gər aye bay. ṅgwasum duh na, hərwi məzele kurom hay mawatsa eye mə mbəlom.»

Yesu a ṅgwasu

Mata 11.25-27, 13.16-17

²¹ Kwayaṅṅa Məsəfəre Tsədaṅṅa eye a rahay a bo a Yesu. Tsa na, a wuda tə mənḡwese eye, a gwad: «A nəkar Bəba Mbəlom, ndo mələve magərmbəlom ta dala, na gaka sisəe hərwi nəkar ka datay ha wu nakə mənḡaha eye a ndo neheye tə sər wuray bay aye, ada ka ṅgaha abəra ka ndo i ndaraw hay ta ndo neheye nəteye tə sər wu aye. Ayaw, Bəba Mbəlom, a yaka a gər a nəkar hərwi mē ge bo andza niye.»

²² Yesu a gwad sa: «Bəba ga kə vələṅ wu hay tebiye. Wawa i Mbəlom way na, ndaray a sər bay. Maa sər na, Bəba Mbəlom nəte ṅweṅ. Ada Bəba way na, ndaray a sər bay. Maa sər na, neṅ wawa ṅgay ada maa sər na ndo neheye a seṅ mədatay ha aye.»

²³ Tsa na, Yesu a mbədə me ka təv i gawla ṅgay hay, a gwadatay a nəteye mahəteye: «ṅgwasum hərwi wu nakə faya ka ṅgatamay aye!

²⁴ Hərwi sərūm ha na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay ta bəy hay haladzay a satay həbe mənḡgatay a wu nakə faya ka ṅgatumeye, ane tuk na, ta ṅgatay bay. A satay mətsəne wu nakə faya ka tsənumeye, ane tuk na, ta tsəne bay.»

Dzeke i ndo i Samari

²⁵ Ndo mədzanḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye andaya ka təv eye niye dərmaK. A lətse a tsətsah ka Yesu, a gwaday: «Miter, na giye na meY, nakə ada

nâ huta sifa nakə ma ndəviye bay aye? A tsikay andza niye na, hərwi məhələ faya abəra suwat.»

²⁶ Yesu a gwadəy: «Ka dzanğa mə derewel i Musa, a gwad na, kəkay?»

²⁷ Ndo niye a mbədəy faya: «A gwad na: “Wuda na Bəy Maduweñ Mbəlom yak tə dərev yak tebiye, ta məsəfəre yak tebiye, ta gədan yak peteh, ada tə metsəhe yak tebiye.” Ada: “Wuda ndo i maged yak dərmak andza ka wuda na gər yak.”»

²⁸ Yesu a gwadəy: «Tədə! Ka mbədə faya lele. Ge andza niye ada ka hutiyə məsəfəre.»

²⁹ Ane tuk na, ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye niye a say məgwadəy a gər nğay na, neñgeye ndo i dedək. A tsətsah ka Yesu a gwadəy: «Ada matəra ndo nakə na wudiye andza neñ aye na, way?»

³⁰ Yesu a mbədəy faya a gwadəy: «Ndo wuray a yaw abəra ma Zerozelem ma diye a Zeriko. Məkal hay tə mbəzla faya. Ta buwa faya abəra wu nğay hay tebiye. Tə kəd na lehhe. Tsa na, ta hway wu tay. Tə gər ha ndo niye məbərzla eye.

³¹ «Ndo məvəlay wu a Mbəlom wuray andaya a mbəzlaw ta tsəved eye niye. A nğatay a ndo niye na, a nğədəy tsanğəhha dərenj. A ye ta tsəved mekelenj eye.

³² «Andza niye, ndo i Levit wuray a ndisl ka təv eye niye, a nğatay a ndo niye na, a nğədəy dərenj. A ye nğway ta tsəved mekelenj eye.

³³ «Ane tuk na, ndo i Samari wuray a ye naha. Faya ma diye a mahəhele, a ndisl ka təv niye. A nğatay a ndo niye na, a gay mə bo haladzay.

³⁴ A həndzəd naha ka təv i ndo niye lele. A pəla ha gwezem nğay. A zlaw guzom a baray na abəra ka mbəlak. A mbədə faya mal ada a baray faya lele. A ndəv ha na, a zla na ka gər i zunjo nğay a ye ha a gay i mbəlok hay. A gay gər mə dəma lele.

³⁵ «Tədə eye ma ta diye nğway na, a tələka həlay a gwezem, a zlaw kwar i suloy sulo. A vəlay a ndo mäge məsler mə gay i mbəlok niye hay. A gwadəy: “Gay gər a ndo nakay lele. Aza na maweye tə fanan na, na makeye ha wu nakə ka dze ha haladzay hərwi nğay aye.”»

³⁶ Yesu a gwadəy sa: «Ka nəkar na, mə walanj i ndo neheye mahkar aye, matəra ndo i maged i ndo nakay məkal hay tə kəd na aye na, way?»

³⁷ Ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye niye a mbədə faya a Yesu a gwadəy: «Ndo nakə a gay nğwalak aye.»

Yesu a gwadəy: «Aya! Nəkar dərmak do ge andza niye.»

Wu lele eye nakə ndo ma hutiyə aye

³⁸ Yesu ta gawla nğay hay tə həl bo, ti ye a gəma mekelenj eye. Ahəl nakə nəteye ka tsəved faya ta diye na, a ye a gəma wuray. Mə dəma na, nğwas eye andaya tə zalay Marta a təma na a gay nğay.

³⁹ Nğwas niye na, malamar nğay andaya tə zalay Mari. Neñgeye na, a ndza ka təv i Yesu faya ma piye zləm ka matətike i Yesu.

⁴⁰ Azlakwa bay Marta i nğay na, faya ma giye məsler hay wal wal ma ləver. A yaw ka təv i Yesu. A yaw na, a gwadəy: «Bəy Maduweñ, na gaka mə bo təbədew? Malamar ga a gər ga ha mahəgeye ka mäge məsler hay wal wal tebiye na, kəkay. Gwadəy mâ yaw, mâ dzəna ga.»

⁴¹ Bəy Maduweñ a mbədəy faya a gwadəy: «Marta, Marta nəkar na, ka vəlay ha mədzal gər ada ka hatsay düh a məsler haladzay na, kəkay?»

⁴² Ane tuk na, wu nāte ka nēkar na, kē mētsa fakaya abēra. Mari dūh na, kē zla wu nakē lele aye. Dada ndēray ma sliye mēzle faya abēra bay.»

11

Maduwulay me a Mbəlom na, kəkay?

Mata 6.9-13, 7.7-11

¹ Pat wuray na, Yesu a dūwulay me ma tēv eye andaya. A ndəv ha maduwule me na, ndo nāte mē walaŋ i gawla ŋgay hay a tsətsah faya, a gwadāy: «Bəy Maduwerŋ, tətikamay maduwule me a Mbəlom andza i Yuhana nakē a tətikatay a gawla ŋgay hay ahəl niye.»

² Yesu a gwadātay: «Ka dūwulumay me na, ka gwadūmeye: Bəba may,

kwa way mā sər ha, mēzele yak na, tsədəŋŋa.

Ndo hay tebiye tā zambadāka.

Bəy yak mē gəma mā ge bo ka tēv may dərmaḱ,

³ vələmay wu mēnday nakē ma slameye pat pat aye,

⁴ Pəsamay ha mənese may,

hərwi nəmāy dərmaḱ nēmaa pəsātay ha a ndo neheye tē gamay mənese aye.

Tsəpa may hərwi ada Fakalaw mā səpat may bay.»

⁵ Yesu a gwadātay sa: «Agəla ndo nāte mē walaŋ kurom dzam ŋgay andaya. Ane tuk na, a ye ka tēv i dzam ŋgay niye ta magər hēvad. A ye naha a tsətsah a gwadāy: “Dzam ga ambəh vələŋ tapa i daf mahkar tey.

⁶ Hərwi ndo nāte mē walaŋ i dzam ga hay a yaw a mahəhele. A ndislew anəke a gay ga. Ane tuk na, wuray andaya mēvələy bay.”

⁷ Ndo niye mē gay aye a mbədəyay faya, a gwadāy: “Gər ga ha, kē wurdeŋ me bay! Na dərəzl na maged ga tsiy. Neŋ ta wawa ga hay nēmaa hēna tsiy. Na sliye faya mələtse mēvələka daf sa bay.”»

⁸ Yesu a gwadātay sa: «Sərūm ha na, kwa tadə a say mələtse bay bəbay na, ma lətsiye ma vələye wu nakē a say aye. Ma vələye na, hərwi a gay ambəh haladzay bəna hərwi dzam bay.

⁹ «Neŋ faya na tsikakumeye: Tsətsahum, ta vələkumeye, pələm, ka hutum-eye, fumay a maged, ta händəkakumeye abēra ma maged.

¹⁰ Hərwi kwa way ka tsətsah na, ta vələye, kwa way ka pəla na, ma hutiyē, ada kwa way kē fay a maged na, ta händəkeye abēra ma maged.

¹¹ «Way mē walaŋ kurom tadə wawa ŋgay ka tsətsah faya kələf na, ma vələye dədə dāw?

¹² Kəgəbay ka tsətsah faya dəsle na, ma vələye hərdədə dāw?

¹³ Nəkūrom neheye sadzək ŋgwalak eye hay bay aye ka sərūm mēvələ wu ŋgwalak eye hay a wawa kurom hay dūh tuk na, ada Bəba kurom mē mbəlom ma ziye kurom ha ta mēvələ Məsəfərə Tsədəŋŋa eye a ndo neheye ta tsətsah faya aye bədaw!»

Mbəlom kəgəbay Fakalaw

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pat wuray na, Yesu faya ma həhariye fakalaw abēra mē bo i ndoweye andaya a tərā ha mandək eye. Fakalaw a yaw abēra mē bo i ndo niye na, ndo niye a tsik me lele. A gatay a ndo niye hay mahaya gər eye hərəbəkka.

¹⁵ Ndo mekelēŋ eye hay mē walaŋ tay niye na, tē gwad: «Maa vələy gədan ka mahəhere fakalaw hay na, Bedzabul bəy i fakalaw hay.»

16 Ndo mekelen eye hay na, a satay mähäle faya abëra suwat. Ta tsëtsah faya tã gwadáy: «Gamay masuwayan nakã ma díye ha ka yaw abëra ka tãv i Mbëlom aye.»

Ngama Mbëlom

17 Ane tuk na, Yesu a sërátay naha ka mädzal gër tay. A gwadátay: «Tadã ndo i gëma hay ta ngëna, faya ta giye vëram mã walan tay na, gëma niye ma dziye. Gëma mekelen eye ma dufiye na. Tadã ndo hay mã gay tay faya ta giye magazlëga mã walan tay na, ndo niye hay mã gay niye ta hutíye gëdan mändze huya bay.

18 Tadã Fakalaw tã Fakalaw ma giye magazlëga ka bo ngay na, ka dzalum na, bëy ngay ma ndziye huya na, ma kækay? Sa na, ka gwadüm maa vëlen gëdan ka mahëhere fakalaw na, Bedzabul.

19 Ka gwadüm maa vëlen gëdan ka mahëhere fakalaw na, Bedzabul. Ane tuk na, a dzam kurom hay na, maa vëlatay gëdan ka mahëhere fakalaw hay na, way? Andza niye, dzam kurom hay faya ta díye ha na, dedek andaya mã näkurom bay.

20 Maa vëlen gëdan a neñ ka mahëhere fakalaw na, gëdan i Mbëlom. Andza mægweðe na, Bëy i Mbëlom ßa ki yaw tsíy hus ka tãv kurom.»

21 Yesu a gwadátay sa: «Ndo gëdan eye tã wu hëlay ngay na, ma tsëpiye gay ngay lele wuray ma tãtaliye ka zlele ngay kwa tsekwen bay.

22 Ane tuk na, tadã ndo mekelen eye a ze neñgeye ta gëdan ki yaw na, ma buwiye faya abëra wu hëlay ngay niye hay a sëmawa ha ka bo aye. Ada ma hëliye zlele i ndo niye ma ngënatay ha a ndo hay tebiye.»

23 Yesu a gwadátay sa: «Ndo nakã neñgeye tã neñ bay aye na, neñgeye ndo mënëñ däre. Ndo nakã ka dzëna ga bay aye na, neñgeye ðuh ndo mënësen ha mãsler.»

Mëmaw i mäsëfäre nakã lele bay aye

Mata 12.43-45

24 Yesu a gwadátay sa: «Fakalaw ki yaw abëra mã bo i ndo na, ma diye ma dzädziye mã kësaf ma päliye tãv mazëzukw bo. Kã huta bay na, ma gwadëye a gër ngay: “Na mbëdiye gër a gay ga nakã na yaw abëra mã ðama aye.”

25 Ma mbëdiye gër, kã ye naha kã ngatay a gay mafadã eye lele ada malambadã eye.

26 Tsa na, ma diye ma hëlaweye siye i mäsëfäre neheye sewed eye hay wene wene ta ze neñgeye aye tasëla. Ta fälëkwiye a gay, ta ndziye mã ðama. Ka mandëve eye na, wu niye ma miye ka ndo niye ma ziye nakã kurre aye.»

27 Ahël nakã faya ma tsikiye andza niye na, ngwas wuray mã walan i ndo niye hay haladzay aye, a wuda a gwad: «Mëngwese ka gër i ngwas nakã a wa kar aye ada ka sa wah ngay aye.»

28 Ane tuk na, Yesu a mbëday faya a gwadáy: «Mëngwese ðuh na, ka gër i ndo neheye faya ta pay zëm a bazlam i Mbëlom ada faya ta giye andza nakã a tsik aye.»

Masuwayan tã dzaydzay

Mata 12.38-42; 5.15, 6.22-23

29 Ka tãv nakã ndo hay faya ta sakahíye naha haladzay ka tãv i Yesu aye na, Yesu a pa bo ka mãtsike, a gwad: «Ndo neheye anãke aye na, lele eye hay bay. Ta tsëtsahiye nã gatay masuwayan na, kækay! Asah! Ma ðäba i masuwayan i Zonas ndo mãde ha bazlam i Mbëlom nakã tã ngatay aye na, ta ngateye a masuwayan mekelen eye bay.

³⁰ Hərwi Zonas a tərə na, masuwayaŋ ka gər i ndo i gəma i Ninive hay.* Andza niye neŋ Wawa i Ndo na təriye masuwayaŋ a ndo neheye anəke aye dərmaŋ.

³¹ Nğwas wuray andaya neŋgeye bəy bagwar eye, a yaw abəra ma diye i tsakay. A yaw mətsəne bazlam i Salomon neheye maraha eye ta metsəhe aye.† Ndo andaya kanaŋ a ze ha Salomon. Hərwi niye, ahəl nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, nğwas nakay bəy bagwar eye ma deyeweye abəra ma diye i tsakay, ma lətsiye kame i ndo neheye mamatay ha mənese.

³² Pat i sariya i Mbəlom na, ndo i gəma i Ninive hay ta deyeweye. Ta lətsiye kame i ndo neheye anəke aye ta matay ha mənese. Hərwi ndo i gəma i Ninive hay tə tsəne bazlam i Mbəlom nakə Zonas a tsikatay aye na, ta gər ha mezeleme. Ndo andaya kanaŋ a ze Zonas bədaw?»

³³ Yesu a gwadatay sa: «Dədə ndo ma zlaweye lalam nğay ma piye faya ako ma nğahiye na kəgəbay ma hurəkwiye faya gəse dāw? Ma piye na duh na, ka wu məpe lalam hərwi ada ndo neheye ta fələkwiye a gay aye mə dəvatay dzaydzay.

³⁴ «Dərə yak na, andza lalam ma dəviye dzaydzay a bo yak tebiye. Tadə dərə yak a zəba kwetseh kwetseh lele na, bo yak kətsek mə dzaydzay. Ane tuk na, tadə dərə magulufa eye na, bo yak mə ləvoŋ.

³⁵ Ge metsəhe lele bəna, wu nakə ma vəlakeye dzaydzay aye mə tərə ləvoŋ bay.

³⁶ Tadə bo yak kətsek mə dzaydzay, təv kwa tsekweŋ mə ləvoŋ bəna, niye na bo yak tebiye mə dzaydzay. Niye na, andza lalam nakə dzaydzay nğay aye faya ma dəvakeye dzaydzay aye.»

Yesu a matay ha mənese a Farisa hay

ta ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

³⁷ Yesu a ndəv ha mətsike me na, Farisa wuray a zalay ka mənde wu mənday a gay nğay. Ti ye ta dazlay a mənde wu mənday.

³⁸ Farisa niye a zəba ka Yesu na, a gay wadəŋ wadəŋ. A gay wadəŋ wadəŋ na, hərwi Yesu kə bara həlay andza i kule tay nakə a tsik aye bay.

³⁹ Bəy Maduweŋ a gwaday: «Nəkurom Farisa hay na, ka tsakadum na, dəba i gəsiyem ta dəba i bəgəlam, ane tuk na, nəkurom maraha eye ta mədzele ka makəle, ka mäge sewed.

⁴⁰ Nəkurom na, mətərakahaŋ eye hay. Sərum ha na, Mbəlom nakə a ge dəba i wu hay aye na, maa ge hud'eye na, neŋgeye dərmaŋ bədaw?

⁴¹ Duh na, wu neheye ma gəse ada neheye ka bəgəlam kurom hay na, vəlumataŋ a mətawak hay ada wu hay tebiye mə təriye hərwi kurom tsədaŋŋa.

⁴² «Ane tuk na, nəkurom Farisa hay na, dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi ka hayumay gər a slambah i ala kurom hay tebiye na, mə kuro na, ka zlawum nəte ka vəlawumay a Mbəlom. Azlakwa duh faya ka gərumeŋ ha dedek tə mawudə bo i Mbəlom eye. Anaŋ gum wu nakə a ye ka bo mäge aye, ze məgər ha siye bay.

⁴³ «Nəkurom Farisa hay, dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi mə gay i məduwule me na, ka wudum məndze ka təv məndze nakə nğwalak aye. Ada ka wudum tə tsikakum me ta mədəslakum ha gər ka təv məhay gər i ndo hay tebiye.

⁴⁴ «Nəkurom na, dəretsətseh ka gər kurom. Nəkurom na, ka ndəkətitum bo andza tsəvay neheye ndo hay faya ta həhaliye faya tə nğatay bay aye!»

* 11:30 Zonas 1-4. † 11:31 1 Bəy hay 10.1-13.

⁴⁵ Ndo nāte mā walaŋ i ndo mādzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay a gwaday a Yesu: «Miter, ka tsik andza niye na, ka tsada nəmay dərmak.»

⁴⁶ Yesu a mbəday faya a gwaday: «Nəkurom ndo mādzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay dərmak, dəretsətseh ka gər kurom! Nəkurom na, faya ka pumeye wu mamba eye ka ndo hay. Nəkurom eye kwa ta wur həlay nets ka lamumay madzəne tay ha bay.

⁴⁷ «Dəretsətseh ka gər kurom! Hərwi nəkurom faya ka dəzlumeye tsəvay male eye hay. Tsəvay niye hay na, i ndo mādə ha bazlam i Mbəlom niye hay ahəl niye bəba tətə kurom hay tə kəd tay ha aye.

⁴⁸ Andza niye, ka bəzum ha na, nəkurom ma məsler i bəba tətə kurom niye ahəl niye. Nəteye ta kəd tay hay ndo mādə ha bazlam i Mbəlom. Nəkurom i kurom na, faya ka dəzlumeye ka tsəvay tay aye hay.

⁴⁹ Hərwi niye Mbəlom ta ndaraw ŋgay kə tsik ahəl niye, a gwad: “Neŋ Mbəlom na sləratay naha ndo mādə ha bazlam ga hay ta ndo i məsalaŋ ga hay. Na slər tay naha na, ta kədiye tay hay siye mā walaŋ tay, ada siye hay ta gateye dəretsətseh.”

⁵⁰ A nəkurom ndo neheye bəgom aye, Mbəlom ma ta tsətsahiye fakuma ndo mādə ha bazlam ŋgay neheye ka kədum tay ha zla anəke bay, kwa ka gər nakə Mbəlom a ge məndzibəra aye.

⁵¹ Mbəlom ma tsətsahiye na, kwa ka məkədə i Abel[‡] hus ka Zakari nakə tə kəd na mā walaŋ i təv məvəlay wu a Mbəlom tə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye. §

⁵² «Nəkurom ndo mādzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, dəretsətseh ka gər kurom. Nəkurom na, ka dərəzlumatay na maged i məsəre wu a ndo hay. Nəkurom eye na, ka deyumeye a dəma bay. Ada ndo neheye a satay məfələkwe a dəma aye na, faya ka kərahumatay eye tsəved məfələkwe a dəma.»

⁵³ Yesu a ndəv ha mətsike me na, a yaw abəra mə gay niye. Ndo mādzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay ta payaw bəzay abəra. Ti yaw na, tə wuya ka Yesu tə bazlam i terengez hay wal wal. Ta tsətsah faya gər i bazlam hay wal wal tebiye.

⁵⁴ Ta tsətsah faya andza niye na, hərwi ada mā tsik bazlam nakə ŋgwalak eye bay aye. Ada a satay məhəle faya abəra suwat.

12

Məvəlay ha bo tebiye a Yesu

Mata 10.26-33, 12.32; 10.19-20

¹ Ahəl niye na, ndo hay haladzay ta haya gər. Nəteye ta giye gwezem wiye. Faya ta mbərasliye bo ka sik tay hay. Ka təv eye niye na, Yesu a lah mətsikatay me a gawla ŋgay hay təday. A gwadatay: «Tsəpum gər kurom abəra ka gədə i Farisa hay. Andza məgwədə bəbəkək tay nakə faya ta giye aye.

² Wu nakə tebiye maŋgaha eye na, ta diye ha, ada wu nakə tə tsikawa ta məkal aye na, ta diye ha.

³ Hərwi niye wu nakə ka tsikum ma ləvəŋ aye na, ma ta diye a zləm mə dzaydzay. Wu nakə ka tsikumay a zləm a ndo ta suksuk mə gay aye na, ndo hay ta ta tsəniye ka zavay.

⁴ «Malar ga hay, neŋ faya na gwadəkumeye: Kā dzədzarumay a ndo neheye ta dziye ha slo i bo aye bay. Nəteye na, ta sliye faya məge wu mekeləŋ ma ziye nakay bay.

[‡] 11:51 Madazlay i wu hay 4.8. § 11:51 2 Labara hay 24.20-22.

⁵ Ndo nakə ka dzədzarumeye na, na ɔakumeye ha: Dzədzarumay na, a Mbəlom. Ma dəba i mədahaŋ na, neŋgeye duh ma kaliye kurom ha a ako nakə ma mbatiye ɔaɔa bay aye. Ayaw! Sərum ha lele! Dzədzarumay na, a neŋgeye.

⁶ «Ka sərum təbədew, sisi hay zlam na, ta səkam ta dala sulo bədaw? Mbəlom na, kwa nətə a mətša ha gər bay.

⁷ Nəkurom na, ka zum tay ha diyeŋ hay. Kwa məkwets i gər kurom na, Mbəlom kə pasla na. Aya ane kə dzədzarum bay.

⁸ «Sərum ha na, ndoweye kə ɔa ha kame i do hay kə gwad: “Neŋ gawla i Yesu” na, neŋ Wawa i Ndo na ta diye ha neŋgeye gawla ga kame i gawla i Mbəlom hay dərmak.

⁹ Ane tuk na, taɔə ndoweye kə ɔa ha kame i ndo hay parakka a sər ga ha bay na, neŋ na tsikiye kame i gawla i Mbəlom hay, na sər na bay dərmak.

¹⁰ «Kwa kə tsik wu nakə lelebay aye ka neŋ Wawa i Ndo na, Mbəlom ma pəseye ha. Ane tuk na, ndoweye kə tsalay ka gər a Məsəfəre Tsəɔaŋŋa eye na, ma hutiye məpəse me bay.

¹¹ «Taɔə ta diye kurom ha a gay i maɔuwule me ada kame i ndo mələve dala hərwi məge sariya na, kə dzalum “Nəmaa ta giye kəkay” bay, kəgəbay “Nəmaa ta gwadiye mey” bay.

¹² Mata ɔakum ha wu nakə ka tsikumeye na, Məsəfəre Tsəɔaŋŋa eye.»

Zlele eye hay tə zlele eye bay aye hay

Mata 6.25-34, 6.19-21

¹³ Tsa na, ndoweye mə walaŋ i ndo niye hay a yaw ka təv i Yesu a gwaday: «Miter, gwaday a malamara ga na, nəmaə ŋgəna zlele nakə bəba may a gəramay ha aye.»

¹⁴ Yesu a mbəɔay faya a gwaday: «Dzam ga, maa pa ga məgakum na sariya i wu kurom hay kəgəbay maŋgənakum ha zlele kurom na, maa pa ga way?»

¹⁵ Tsa na, a gwadətay a ndo hay tebiye: «Gum metsehe! Həbum gər kurom abəra ka bor i zlele. Hərwi kwa ndo neŋgeye zlele eye bəbay na, sifa ŋgay mə zlele ŋgay niye bay.»

¹⁶ Yesu a təkəratay dzeke, a gwadətay: «Ndowneye andaya zlele eye, wu ŋgay məpele abəra ka dala na, haladzay.

¹⁷ A dzala ada a tsəsa hay a gər ŋgay, a gwad: “Na giye kəkay? Təv andaya hərwi məhayay gər a wu ga hay bay.”

¹⁸ «A gwad sa: “Wu nakə na giye na, anaŋ: Na mbəzliye ha de ga hay. Na ŋgariye a ɔəma bagwar eye hay neheye ta sliye ɔa məhayay gər a ɔəma a wu mənday ga hay tə siye i wu ga hay aye.

¹⁹ Na ge andza niye na, na gwadeye a bo ga: Bo ga! Wu ga na, haladzay. Ma ndziye məve weɔe weɔe. Anəke na, zəzək w bo tuk! Nda wu mənday, sa wu məsay ada ŋgwasa.”

²⁰ «Ane tuk na, Mbəlom a gwaday a ndo niye: “Nəkar na, matərahaŋ eye! Bəgom ta həvad nakay na, ka mətiye. Ada wu neheye tebiye ka hayay gər aye na, i way tuk!”»

²¹ Yesu a gwadətay sa: «Andza niye, hərwi ndo nakə a hayay gər a zlele a bo ŋgay eye ŋgway aye. Ane tuk na, ka ɔəre i Mbəlom na, zlele eye bay.»

²² Yesu a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Hərwi niye neŋ faya na tsikakumeye: Kə dzalum gər hərwi wu mənday kəgəbay hərwi peteked bay.

²³ Hərwi məsəfəre na, a ze wu mənday ada bo kurom na, a ze peteked segey.

²⁴ Zəbum ka maŋgəhak hay təday: Nətəye na, ta sləga bay, tə pala wu tay tə hayay gər andaya bay. De tay andaya məpe a ɔəma wu tay hay bay. Kwa ada

sewene tay andaya bay. Ane tuk na, Mbəlom faya ma vəlateye wu mənday. Nəkurom na, ka zum diyen hay bədaw?

²⁵ «Way nakə mə walaŋ kurom ma sliye faya masakah ha məndze ŋgay ka məndzibəra ta mədzele gər ŋgay nakə faya ma dzaliye aye na, way?

²⁶ Aya! Ka wu nakə tsekweŋ aye na, ka slum faya mäge düh bay tuk na, ka dzalumeye ka wu siye na hərwi mey?

²⁷ Ehey zəbum ka guzer neheye mavurza eye təday! Nəteye na, tə ge məsler i wuray bay, tə ŋgar peteked bay. Faya na gwadəkumeye, kwa Salomon nakə zlele eye haladzay aye, dāda kə pa ka bo peteked andza məvurze i guzer neheye bay.

²⁸ Andza niye Mbəlom na, faya ma pateye ka bo peteked a guzer hay ka bəgom nakay. Tədcə na, guzer niye ta kuliye. Ta kula na, ta kaliye tay ha ako. Kə ge andza niye na, nəkurom düh Mbəlom ma pakumeye peteked ka bo ma ziye i guzer hay bədaw? Kwa a nəkurom neheye mədzał gər tsekweŋ aye bədaw!

²⁹ «Ka ndədikum gər huya ka mədzele ka wu nakə ka ta ndayumeye tə wu məse aye bay.

³⁰ Maa pəla wu neheye na, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Nəteye na, ta zəzukway bo a mapəle bay tebiye. Ane tuk na, Bəba kurom mə mbəlom a sər wu nakə a sakum aye.

³¹ Lahum mapəle na, Bəy i Mbəlom ada wu siye hay na, Mbəlom ma vəlakumeye.

³² Nəkurom neheye haladzay bay aye, ká dzədzarum bay! Hərwi ki yay a gər a Mbəlom Bəba kurom kə vəlakum təv məndze ma bəy ŋgay.

³³ «Nəkurom düh səkəmmum ha wu kurom hay ada vəlumatay suloy eye a ndo i mətawak hay. Ngarum gwezem neheye ta nasiye bay aye. Ada ka hayumay gər a dəma a zlele kurom nakə mə mbəlom aye. Mə dəma na, məkal ma sliye mede faya bay. Kwa mətul ma ndisliye faya bay.

³⁴ Hərwi dərev kurom mandza eye na, ma təv nakə zlele kurom mə dəma aye.»

Ndzum tsezlezleŋŋe mahəbe məmaw i Yesu

Mata 24.45-51

³⁵ «Barum na bəzihud kurom hərwi mäge məsler. Pum ako ka lalam kurom hay mâ mbata bay.

³⁶ Tərum na, andza ndo mäge məsler neheye ndo i gay a gəratay ha gay ŋgay, a ye məzle dahəlay aye. Nəteye na, ta həbiye na hus ahlə nakə ma maweye abəra ma məzle dahəlay aye. Kə maw kə fay a maged na, ta həndəkeye na maged.

³⁷ Məŋgwese ka gər i ndo i məsler niye hay ndo i gay tay kə ndislew na, ma ndzateye a gər nəteye mandzahəra eye bay. Sərum ha lele! Ndo i gay niye ma bariye bəzihud ŋgay ta wu i məbere bəzihud. Ma zalateye a ndo i məsler ŋgay hay. Ma ndziye tay ha ka təv məndzay. Ma vəlateye wu mənday.

³⁸ Kwa tadə a maw na, ta magər həvad kwa kə gaw mahonok ka zay magər həvad, ki yaw kə ndislew fataya faya ta həbiye na ta ndzahəra bay na, məŋgwese ka gər tay.»

³⁹ Yesu a gwadatay sa: «Tsənum wu nakay lele: Ndo i gay mâ sər həlay nakə məkal ma deyeweye ma kəliye na aye na, ma gəriye ha gay ŋgay məkal mâ yaw mâ sləlay na bay.

⁴⁰ Nəkurom dərmał ləvum bo, hərwi neŋ Wawa i Ndo na maweye ahlə waray na, ka sərumeye bay.»

⁴¹ Tsa na, Piyer a tsatsah faya a gwaday: «Bəy Maduweŋ, dzeke nakay ka ndzakit ha bo na, hərwi may dekdək tsukudu hərwi ndo hay tebiye daw?»

⁴² Bəy Maduweŋ a mbəday faya, a gwaday: «Ndo i məsler ŋgwalak eye ada ma giye məsler tə metsehe lele eye na, way? Neŋgeye na, ndo nakə ndo i gay ŋgay a gwaday: “Gatay gər a siye i ndo mäge məsler ga hay. Vəlatay wu məday tə həlay eye.”

⁴³ Məŋgweŋe ka gər i ndo mäge məsler niye tadə ndo i gay ŋgay ki yaw, kə ndzay a gər neŋgeye faya ma giye məsler andza nakə tə tsikay aye.

⁴⁴ Neŋ faya na gwadəkumeye: Sərum ha na, ndo i gay ŋgay ma gəray ha zlele ŋgay tebiye mǎ ləvay gər.

⁴⁵ «Ane tuk na, ndo i məsler kə gwaday a gər ŋgay: “Maka! Ndo i gay ga ma maweye bəse bay.” Tsa na, a pa bo ka mǎndebe ndo i məsler haslaka eye siye hay ta ndo i məsler ŋgwas eye hay. Tadə a nda wu məday, a sa wu məsay ada a kwaya,

⁴⁶ ndo i gay ŋgay ma maweye na, ka həlay nakə faya ma həbiye bay aye ada a sər bay aye. Ki yaw na, ma vəleye dəretsətseh haladzay, ma həhariye na ndo i məsler niye. Ma kaliye ha a təv i ndo neheye ta tǎma bazlam i Mbəlom bay aye.

⁴⁷ «Tadə ndo i məsler a sər ha wu nakə ndo i gay ŋgay a say mǎ gay aye, ane tuk na, ndo i məsler kə ləva ha bo bay kəgəbay kə ge andza nakə a say a ndo i gay ŋgay aye bay na, ta geye dəretsətseh haladzay.

⁴⁸ Aya ane tuk na, ndo i məsler nakə a sər wu nakə a say a ndo i gay ŋgay mǎ gay na bay na, ada kə ge wu nakə dǎ i mǎndebe na na, ta ndabiye na haladzay bay. Ndo nakə tə vəlay haladzay aye na, ta tsatsahiye faya haladzay dərma. Ndo nakə tə gəray ha wu a həlay haladzay aye na, ta tsatsahiye faya haladzay wene wene aye.»

Maŋgəne ta sariya Mata 10.34-36

⁴⁹ «Neŋ na yaw na, na zlaw ako məkele ka dala. A seŋ na, mǎ vat anəke.

⁵⁰ Ane tuk na, ta dzəhuḃiye ga ha a dəretsətseh təday, a seŋ mə dərev ga na, kə ge bo tsiy.

⁵¹ Ka dzalum na zlaw ka mǎndzibəra na, zay daw? Na gwadəkumeye a'ay! Na zlaw na, maŋgəne.

⁵² Ma dazleye anəke, ndo hay zlam mə gay na, ta ŋgəniye ndo mahkar ta kədiye bo ta ndo neheye sulo aye. Ndo hay sulo ta kədiye bo ta ndo neheye mahkar aye.

⁵³ Bəba ta wawa ŋgay ta səriye bo bay, wawa ta bəba ŋgay ta səriye bo bay. Maya tə dem ŋgay ta səriye bo bay ada dem ta may ŋgay ta səriye bo bay. Maya i zal ta dahəlay i wawa ŋgay ta səriye bo bay ada dahəlay i wawa ta may i zal ŋgay ta səriye bo bay.»

Məsəre ha ka bo abəra wu Mata 16.2-3, 5.25-26

⁵⁴ Yesu a gwadawatay a ndo niye hay tebiye dərma sa: «Nəkurom na, ka ŋgatumay a pazlay kə lətsew tə mǎgəma na, ka gwadum bəse tsa, yam ma piye ada yam ma piye dedək.

⁵⁵ Tadə ka ŋgatumay a mətasl ka vəzlaw ta diye i Salawa na, ka gwadum merəbe ma giye. Ada merəbe ma giye dedək.

⁵⁶ Nəkurom na, ndo məvay gər a ndo hay. Ka sərüm maŋgəne tay ha wu i dala tə wu i mağərmbəlom na, tə waray. Ada həlay nakə anəke aye ka sərüm bay na, kəkay?

⁵⁷ «Hərwi mey, nəkurom na, ka sərüm maŋgəne ha ka bo abəra wu nakə lele bay aye tə wu nakə dedek aye bay na, ka mey?

⁵⁸ Tadə ndo ka wuda fakaya, faya ka deyumeye kame i ndo mäge sariya na, lambadum ha bazlam eye ka tsəved ahəl nakə faya ka deyumeye mba aye. Kə ge andza niye bay na, ndo niye ki ye kar ha ka təv i ndo mäge sariya na, ndo mäge sariya ma vəliye kar ha a həlay i sidzew. Sidzew ma kaliye kar ha a daŋgay.

⁵⁹ Sər ha na, kwa a ləkaw fakaya dala nətə ka hama na bay na, ka deyeweye abəra ma daŋgay bay.»

13

Mambəde tsəlök

¹ Ahəl niye na, ndo hay ti yaw ka təv i Yesu. Ti ye naha ta təkəray tə gwadəy: «Ahəl niye na, Pilat kə kədf siye i ndo i Galile hay. A kədf tay ha ahəl nakə faya ta vəlay wu a Mbəlom aye. A dzapa ha bambaz tay tə bambaz i gənwə neheye tə kədəy a Mbəlom aye.»

² Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Ka dzalum na, Galile neheye ta bəbazl tay ha aye na, ta ze siye i Galile hay tə mezeleme dəw?

³ Neŋ faya na tsikakumeye, a'ay andza niye bay! Ane tuk na, tadə ka gərüm ha mezeleme kurom bay na, nəkurom tebiye ka mətumeye andza nətəye dərma.

⁴ Tsukudu ndo niye hay kuro gər eye tsamahkar aye gay zəbol eye a mbəzl fataya ma Silowe ka dala i Zerozelem aye na, ka dzalum na, ta ze tay ha siye i ndo i dala i Zerozelem tə mezeleme dəw?

⁵ Neŋ faya na tsikakumeye andza niye bay. Ane tuk na, tadə ka gərüm ha mezeleme kurom bay na, nəkurom tebiye ka mətumeye andza nətəye.»

⁶ Tsa na, Yesu a tsikatay dzeke, a gwadətay: «Ndowne anda ya a zəv dərizl i gərdaf wuray andza gurov a guvah ŋgay. Pat wuray na, a ye mata ŋəlaw hohway i gərdaf niye. A ye naha na, dərizl i gərdaf niye kə wa bay.

⁷ Ndo i guvah niye a gwadəy a ndo matsəpay na guvah niye: “Zəba! Kə ge anəke məve mahkar na yawaw mata pəle naha hohway i dərizl gərdaf nakay. Ane tuk na, na huta faya hohway bay. Ma nesəneye ha təv ma guvah kəriye na, hərwi mey? Dəs na abəra mə dəma!”

⁸ Ane tuk na, ndo matsəpay na guvah niye a mbədəy faya a gwadəy: “Ndo i gay ga, biyen na, gər ha. Na leye bədf ka tsakay eye tuwwe. Na lay na, na peye bərbur.

⁹ Na ge ha andza niye na, a gəna ka viye neŋged na, ma wiye. Kə wa bay na, ka dəsiye na tuk.”»

Yesu a mbəl ha ndo abəra ma dəvats pat i mazəzukw bo

¹⁰ Yesu faya ma tətikatay a ndo hay mə gay i mađuwule me pat i mazəzukw bo.

¹¹ ŋgwas wuray anda ya dəvats eye mə dəma dərma. Dəvats niye kə ndza faya məve kuro gər eye tsamahkar. Fakalaw a təra ha. A guđuk ha a mba faya mələtse dzik bay.

¹² Yesu a ŋgatay a ŋgwas niye na, a zalay. Tsa na, a gwadəy: «Ka mbəl abəra ma dəvats yak.»

¹³ Yesu a pa faya həlay. A pa faya həlay na, kwayaŋŋa a lətse dzik lele. Tsa na, ŋgwas niye a zambaday a Mbəlom.

¹⁴ Ane tuk na, wu nakə Yesu a ge, a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo aye na, a ndalay a bəy i gay i mađuwule me. A tsikatay a ndo hay a gwadətay: «Pat andaya məkwa hərwi məge məsler. Kā mbələmay ha ndo na, pat niye hay bəna, pat i mazəzukw bo bay!»

¹⁵ Bəy Maduweŋ a mbədaj faya a gwadaj: «Nəkurom tebiye na, ndo neheye ta məvay gər a ndo aye! Pat i mazəzukw bo na, kwa way a pəla ha sla ŋgay kəgəbay zunŋo ŋgay mede ha ka məse yam bədaw?»

¹⁶ ŋgwas nakay gwala i Abraham, Fakalaw a dzawa na na, neŋgeye məve kuro gər eye tsamahkar. A ye ka bo məpəle ha abəra ma mədzewe pat i mazəzukw bo bədaw?»

¹⁷ Bazlam i Yesu niye a mbədətay faya andza niye na, horoy a gatay a ndo mane dəre ŋgay niye hay tebiye. Ane tuk na, ndo hay tebiye na, məsler i Yesu niye a gawa aye, a ye tay a gər haladzay.

Dzeke i wur i bəzanj ta gəde

Mata 13.31-33; Markus 4.30-32

¹⁸ Yesu a gwad: «Bəy i Mbəlom a ndzəkkit bo na, wuye mey?»

¹⁹ Bəy i Mbəlom a ndzəkkit bo na, andza wur i bəzanj nakə ndo a zla a sləga ka dədanj aye. A sləga na na, a ndzohw. A gəl, a təra andza gərdaf, diyeŋ hay tə ŋgar gay tay hay ka hawal eye hay.»

²⁰ Yesu a gwadətay sa: «Na ndzəkkit ha Bəy i Mbəlom sa na, ta wuye mey?»

²¹ Bəy i Mbəlom a ndzəkkit bo na, gəde nakə ŋgwas a həl tsekweŋ a dzapa ha ta gufa aye. Gufa niye na, haladzay. A hələb tay ha ka bo na, gufa niye mahələba eye a kwasa a həmbot.»

Mede a Bəy i Mbəlom

Mata 7.13-14, 21-23

²² Yesu a həl bo ma diye a Zerozelem na, a ye ta wuzlahgəma ada ta gəma hay. Faya ma diye na, a dawa ha bazlam i Mbəlom.

²³ Ahəl nakə faya ma tsikateye bazlam i Mbəlom aye na, ndoweje a tsətsah faya a gwadaj: «Bəy Maduweŋ, mata təme na, ndo ma i ŋgal eye daw?»

Yesu a mbədə faya a tsikatay a ndo niye hay tebiye, a gwadətay:

²⁴ «Gum gədanj məfələkwe ta tsəved nakə mənŋədətse aye. Faya na gwadəkumeye ndo hay haladzay ta pəliye tsəved məfələkwe ada ta hutiyeye tsəved sa bay.

²⁵ Hərwi ndo i gay kə lətse ka dərəzl a məged na, ka ndzumeye ma bəra. Ka fumeje a məged ŋgay. Ka gwadumeye naha: “Bəy Maduweŋ, həndəkamay na məged tey.”

«Ma mbədəkumaweye faya, ma gwadəkumeye: “Ka yumaw mənŋgay, na sər kurom ha bay.”

²⁶ «Aya! Ka gwadumeye: “Ka ndayakwa wu məndaj ada ka sakwa wu məsay dziye tə nəkar. Ka tətikamay bazlam i Mbəlom ka təv neheye ma gəma may aye.”

²⁷ «Ma gwadəkumeye sa: “Ka yumaw mənŋgay na, na sər kurom ha bay, a nəkurom ndo məge mezeleme hay. Dum abəra ka təv gal!”

²⁸ «Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpədə zler eye. Ka ŋgatumeye a Abraham, a Izak, a Zakob ta ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay ma Bəy i Mbəlom. Nəkurom na, ta dərəzliye fakuma abəra.

²⁹ Ndo hay ta deyeweye abära mä bəzay, ma mägəma ta deyeweye ma diye i yam ada ta deyeweye ma diye i tsakay. Nəteye tebiye ta diye a Bəy i Mbəlom. Ta ndziye ta ndiye wu mənday mä dəma.

³⁰ Ane tuk na, ndo neheye nəteye ndo i dāba hay anəke aye na, ta təriye ndo i me hay, ndo i me hay ta təriye ndo i dāba hay.»

Yesu nengəye ka tsəved faya ma diye a Zerozelem

Mata 23.37-39

³¹ Yesu a ndəv ha mətsike me na, kwayanŋa Farisa wuray ta həndzəd naha ka təv ŋgay, tə gwaday: «Lətse do a bəra kanan! Do a təv mekeleŋ eye bəna, a say a Herod məkəde kar.»

³² Yesu a mbədətay faya a gwadatay: «Dum gwadumay a mezerew niye na, na həhariye fakalaw abəra ka ndo hay ada na mbəliye tay ha ndo hay abəra ma dəvats bəgom tə tədœ təday. Ka pat mamahkar eye na, na ndəviye ha məsler ga.

³³ Ane tuk na, na ndisliye ha mede ga bəgom, tədœ ada tədœ təday təday. Hərwi ta kədiye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom ma təv mekeleŋ na, a ye ka bo bay. A ye ka bo ta kədiye na ma Zerozelem.»

³⁴ Yesu a dazlay mətuwe Zerozelem. A gwad: «Nəkurom ndo i Zerozelem hay, nəkurom ndo i Zerozelem hay. Nəkurom neheye ka bəbazlum tay ha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay ada ka kədum tay ha ndo neheye Mbəlom a slərakum naha aye tə kwar! Sik nday nakə a seŋ məhayakum gər ka təv ga andza mandzekwer nakə ma hayatay gər a wawa ŋgay hay a huđ i gwezleviyek ŋgay aye. Ane tuk na, ka wudum bay!

³⁵ Andza niye, neŋ faya na gwadəkumeye: Ma dazleye anəke ka ŋgatumeŋeye sa bay hus ahəl nakə ka gwadəkumeye: “Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweye ta məzele i Bəy Maduweŋ aye!*

14

Yesu a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo sa

¹ Pat i mazəzukw bo na, Yesu a ye a gay i bəy i Farisa wuray hay mata ndayaw wu mənday. Ndo hay niye tebiye mä dəma aye faya ta zəzuriye na Yesu.

² Ndo wuray andaya dəvats eye, bo ŋgay mazlambara eye. Nengəye malətse eye kame i Yesu.

³ Yesu a dazlay a mətsike me, a tsətsah ka ndo mədzanŋawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ta Farisa hay. A gwadatay: «Bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved mambəle ha ndo pat i mazəzukw bo tsukudu kə vəl bədaw?»

⁴ Ane tuk na, a satay mambədāy faya bay.

Yesu a gəs ndo niye dəvats eye mə həlay. Tsa na, a mbəl ha. A gwaday: «Do wu yak a mətəgay.»

⁵ Tsa na, a gwadatay a ndo niye hay: «Tədə ndo mə walaŋ kurom, wawa ŋgay kəgəbay sla ŋgay kə dəd a bədiyem pat i mazəzukw bo na, ma diye kwayanŋa ma zla ahaya abəra mä dəma bədaw?»

⁶ Ndo niye hay ta mba faya mambədāy faya bay.

Məhəne ha gər

⁷ Yesu a ge ŋgodgor ka ndo neheye tə zalatay ka wu mənday aye. A ge fataya ŋgodgor na, hərwi tə lah ka təv məndzay lele eye. Hərwi niye a tsikatay a ndo niye hay tebiye ta dzeke.

* 13:35 Dəmes hay 118.26.

⁸ A gwadātay: «Tadā ndo kə zalaka a magurlom i məzle dahəlay na, kâ ye kâ ndza ka təv məndzay lele eye bay. Ka ndza ka təv məndzay lele eye na, agəna ta zalay a ndo nakə a ze kar aye dərma.

⁹ Ada ndo nakə a zalakum ta ndo niye, ki yaw na, ma gwadakeye: “Lətse! Gəray ha təv məndzay a ndo nakay.” Ka lətseye, ka diye ka təv məndze nakə duk aye na, horoy ma gakeye.

¹⁰ Duh bay, tadā ta zalaka na, do ndza ka təv məndzay nakə lelebay duk ma dəba aye, hərwi ada ahəl nakə ndo nakə a zalaka ki yaw na, ma gwadakeye: “Dzam ga, dara ndza ka təv məndzay lele eye. Andza niye, nəkar, ka təriye kame i ndo niye mazala eye hay tebiye na, ndo bagwar eye.”

¹¹ Hərwi ndoweye ka səgər ha bo ŋgay na, ta təriye ha wawa eye. Ndowneye kə həna ha gər, a tərə ha bo ŋgay wawa eye na, ta səgəriye ha bagwar eye.»

¹² Tsa na, Yesu a gwadāy a ndo nakə a zalay aye: «Tadā ka vəliye wu mənday a ndo hay na, kâ zalatay a dzam yak, a malamər yak hay, a gwala yak hay, a ndo i zlele hay bay, hərwi nəteye na, ta sliye faya məzalaka. Ta hamakeye wu mənday nakə ka vəlatay aye.

¹³ Ane tuk na, tadā ka vəlateye wu mənday i magurlom a ndo hay na, zalatay a ndo i mətawak hay, a ndo videl eye hay, a ndo matərə eye hay, ada a guluf hay.

¹⁴ Ka ge andza niye na, ka ta hutiyə mənḡwese pat nakə ndo i ŋwalak hay ta lətseye abərə ma mədahaŋ aye. Nəteye na, wu tay andaya məvəlatay a dəma bay. Mata vəlatay a dəma na, Mbəlom.»

Dzeke i ndo mazala eye hay

Mata 22.1-10

¹⁵ Ndo niye hay tebiye tə tsəne bazlam i Yesu niye na, ndo nəte mə walaŋ tay a gwadāy a Yesu: «Mənḡwese ka ndo nakə ma ta ndiye wu mənday ma Bəy i Mbəlom aye.»

¹⁶ Yesu a mbədāy faya a gwadāy: «Pat wuray na, ndoweye andaya a da wu mənday haladzay. A da wu mənday niye na, a zalatay a ndo hay haladzay ka mənde.

¹⁷ Həlay i mənde wu mənday a sla na, a slər ndo i məsler ŋgay mata zalatayaw a ndo hay. Mā gwadātay tā yaw anəke hərwi wu mənday maləva bo eye tsiy.

¹⁸ «Ndo i məsler a həl bo a ye a gwadātay dumara. Ane tuk na, kwa way a may ha me. Ndo makurre eye a gwadāy a ndo i məsler: “Na slay mede naha bay. Na səkəm guvah anəke na zəbaweye faya təday. Pəsa ga ha, mâ ndalaka bay.”

¹⁹ «Ndo neŋged a gwadāy: “Na səkəm sla hay anəke sulo sulo zləm, na diye na ta dziye tay ha təday. Amboh pəsa ga ha, na slay naha bay. Mā ndalaka bay.”

²⁰ «Ndo mekeləŋ eye a gwadāy sa: “Na zla dahəlay anəke hərwi niye na slay naha mede naha bay.”

²¹ «Ndo i məsler niye a maw a mətəgay. A ye ka təv i ndo i gay ŋgay. A təkəray bazlam i ndo niye hay a ndo i gay ŋgay. Ndo i gay ŋgay a tsəne andza niye na, a ndalay haladzay. A gwadāy a ndo i məsler ŋgay: “Do bəse ka təv məhay gər hay, ka tsəved i walaŋ i gay hay. Zalātayaw a ndo i mətawak hay, a ndo videl eye hay, a guluf hay, a ndo matərə eye hay, tā yaw kanaŋ.”

²² «Ndo i məsler a ye a zalātayaw a slala i ndo niye hay. A maw a gwadāy a ndo i gay ŋgay: “Ndo i gay ga na ge məsler nakə ka tsiken aye, ane tuk na, təv andaya ndo hay ta rah a dəma bay.”

²³ «Tsa na, ndo i gay ngay a gwadáy: “Do ka tsæved neheye a ye a gəma wawa eye hay ada ka tsæved neheye a ye ta tsakay i dzal aye. Gatay kutonj tâ yaw ada gay ga mâ rah ta ndo hay bírtsitse.

²⁴ Neñ faya na gwadákum eye: Ndo neheye tə lah məzalatay kurre ta yaw bay aye na, ndəray kwa nəte mə walañ tay ta ndzakiye daf ga bay.”»

*Matəre gawla i Yesu ta dedek eye
Mata 10.37-38, 5.13; Markus 9.50*

²⁵ Ndo hay haladzay tə paway bəzay a Yesu. Ahəl nakə faya ta diye ka tsæved aye na, Yesu a mbəda me ka təv i ndo niye hay faya ta pay bəzay aye, a gwadatay a nəteye niye tebiye:

²⁶ «Ndo nakə a say matəre gawla ga aye na, mâ wudə bəba ngay, may ngay, ngwas ngay, wawa ngay hay, malamar ngay haslaka eye hay kwa malamar ngay dem eye hay, mâ wudə tay ha mâ ze neñ bay, kwa məgwadáy a gər ngay neñ eye mâ ze neñ bay, bəna, ma sliye faya matəre gawla ga bay.

²⁷ Ndowne kə zla mayako mazləmbada eye kə peñ bəzay bay na, ma sliye faya matəre gawla ga bay.

²⁸ «Tadə ndo mə walañ kurom a say mäge gay na, ma ndziye ada ma pasliye suloy nakə ma dziye ha ka mäge gay, ma zəbiye faya ma sleye dā mandəve ha məsler daw.

²⁹ Andza niye tadə kə dzala faya dze bay. A pa naha mədok eye dekdək tsa, ka ndəv ha madəzle bay na, ndo hay ta ngatay na, ta ngwasiye faya.

³⁰ Ta gwadiye: “Ndo nakay a dazlay a madəzle gay tuk na, kə mba faya mandəv ha məsler eye bay!”

³¹ «Andza niye bay nakə sidzew ngay hay gwezem kuro aye na, ma diye mata ge vəram ta bəy nakə sidzew ngay hay gwezem kuro kuro sulo aye daw? Ma ta diye madazlay a vəram na, ma ndziye ma dzaliye gər lele təday. Ma tsətsahiye a gər ngay: “Anəke na, ta sidzew ga hay gwezem kuro na, na sliye faya mäge vəram ta bəy nakə sidzew ngay hay gwezem kuro kuro sulo aye daw?”

³² Tadə ma sliye faya bay na, ma sləriye ndo hay ka təv i bəy niye ahəl nakə nengeye dərəñ mba aye. Ma tsətsahiye naha faya məndze zay.»

³³ Yesu a gwadatay sa: «Andza niye mə walañ kurom dərma, tadə ndowne kə gər ha wu ngay tebiye bay na, ma sliye faya matəre gawla ga bay.»

³⁴ Yesu a tsikatay dzeke mekeləñ eye sa, a gwadatay: «Ayaw sluwal na, wu nakə lele aye. Ane tuk na, tadə sluwal a vəd sa bay na, ta sliye matəre ha mâ vəd hərəbəba sa na, ma kəkay?

³⁵ Ta sliye faya mäge ha məsler sa bay. Kwa məkutse a guvah andza bərbur bəbay na, ma giye ngama bay. Ta kutsiye ha a bəra. Ndo nakə zləm andaya faya mətsəne aye na, mâ tsəne lele!»

15

*Dzeke i təbañ nakə a dze aye
Mata 18.12-14*

¹ Pat wuray na, ndo matsekele dzanğal hay ta siye i ndo i mezeleme hay tebiye ti ye ka təv i Yesu. Nəteye niye tebiye ti ye na, mata pay zləm a bazlam i Yesu.

² Farisa hay ta ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə ngatay a Yesu ta ndo niye hay na, tə may ha mənese a Yesu, tə gwad: «Ndo nakay i ngay a təma tay ha ndo i mezeleme hay ada ta ndiye ka bo wu mənday ka təv manəte eye na, kəkay?»

³ Yesu a sərətay naha ka wu nakə faya ta tsikiye. A mbədatay faya ta dzeke, a gwadatay:

⁴ «Tadə ndaray mə walaŋ kurom təbaŋ ŋgay hay andaya temerre ada a dze faya abəra nəte mə walaŋ i təbaŋ ŋgay niye hay na, ma gəriye ha kuro kuro tsid gər eye tsid eye niye hay, ma diye mapəla ahaya nəte eye niye a dze aye ma huta ahaya təday bədaw?»

⁵ Tadə kə huta na na, dərev ŋgay ma ŋgwasiye haladzay. Ma pa ahaya təbaŋ ŋgay niye ka dzegwem,

⁶ ma zla ahaya a mətəgay. Kə zla ahaya na, ma zalateye a dzam ŋgay hay ta ndo i maged ŋgay hay ada ma gwadateye: “Dumara ŋgwasakwa ka bo dziye hərwi təbaŋ ga nakə a dze aye na, na huta na.”»

⁷ Yesu a gwadatay sa: «Tadə ndo nəte kə gər ha mezeleme ŋgay na, sərūm ha na, mənḡwese ma giye andaya ka təv i Mbəlom mə mbəlom andza niye dərma, a ze ndo neheye kuro kuro tsid gər eye tsid ta zəba ka bo tay andza mezeleme andaya fataya təbey, a satay məḡare ha mezeleme tay bay aye.»

Dzeke i kwar i suloy nakə a dze aye

⁸ Yesu a gwadatay sa: «Kəḡəbay, ŋgwas waray nakə kwar i suloy andaya kuro ada a dze faya abəra nəte na, ma piye ako ka lalam, ma fadiye na gay ŋgay ada ma pəliye na tə marəzlay a gər eye lele ma hutiyə na təday.

⁹ Kə huta na na, ma zalateye a dzam ŋgay hay ta ndo i maged ŋgay hay. Ma gwadateye: “Dumara, ŋgwasakwa ka bo dziye hərwi na huta na kwar i suloy ga nakə a dze aye.”»

¹⁰ Yesu a gwadatay sa: «Sərūm ha, tadə ndo nəte kə gər ha mezeleme ŋgay na, mənḡwese andaya mə walaŋ i gawla i Mbəlom hay.»

Dzeke i bəba nakə a pəsay ha mənese a wawa ŋgay aye

¹¹ Yesu a gwadatay sa: «Ndowne andaya na, wawa ŋgay hay sulo.

¹² Pat wuray na, bo wawa eye nakə a tsətsah ka bəba ŋgay, a gwaday: “Bəba ga, zlele yak nakə ka ŋḡənamay ha aza ta malamar ga aye na, vələŋ faya abəra i ga anəke.” Bəba tay a tsəne andza niye na, a ŋḡənatay ha zlele ŋgay a wawa ŋgay niye hay sulo aye.

¹³ «A ndza məhəne tsekweŋ na, wawa niye bo wawa eye a həl zlele nakə bəba ŋgay a vələy aye, a səkam ha. Ma dəba eye na, a həl bo a ye ha ka bo ta suloy niye a ḡəma dəreŋ eye. A ndisl a ḡəma niye na, a dazlay a məḡe wu nakə lelebay aye. A nas ha suloy niye tebiye.

¹⁴ «Suloy niye a ndəv faya abəra tebiye na, mandərzlan bagwar eye a ge ma ḡəma eye niye. Wawa niye a huta wu mənday sa bay.

¹⁵ Tsa na, a ye mata pəle məsler. A huta məsler niye na, mə gay i ndo wuray ma ḡəma eye niye. Ndo niye a slər ha a pəsl mata tsəkure madəras hay.

¹⁶ Ahəl nakə nənḡeye faya ma tsəkuriye madəras hay aye na, may a wur faya. A say həbe mənde wu mənday nakə tə vələwatay a madəras hay aye na, ndaray kə vələy bay.

¹⁷ «Tsa na, a dazlay mədzele ka dəretsətseh ŋgay. A dzala ka məndze ŋgay nakə mə gay i bəba ŋgay aye, a gwad: “Mə gay i bəba na, ndo i məsler ŋgay hay faya ta ndiye wu mənday lele ada a ze naha fataya abəra. Ada nən tuk na, na mətiye tə may kanaŋ na, kəkay!

¹⁸ Nḡəma anəke na, na həliye bo na miye ka təv i bəba ga. Na ye na, na gwadeye: Bəba ga, na ge mənese kame i Bəba Mbəlom ada kame yak.

¹⁹ Anəke na, na sla tə zelen wawa yak sa bay. Təra ga ha andza ndo i məsler yak tsa.”

²⁰ A dzala andza niye na, a hæl bo a mbæda gær a gay i bæba ngay.

«Mazlambar ma ndisliye a gay i bæba ngay na, bæba ngay a ngatay naha dæreŋ. A ngatay naha na, a gay mæ bo haladzay. Tsa na, a hway ka tæv ngay. A ye naha a gas na ka bo tæmbolok tæmbolok tæ mæŋgwese eye lele.

²¹ Yawa! Wawa niye a gwaday: “Bæba ga, neŋ na, na ge mænese kame i Mbælom ada kame yak. Neŋ na, na sla tâ zeleŋ wawa yak sa bay.”

²² «Ane tuk na, bæba ngay a zalatay a ndo i mæsler ngay hay, a gwadatay: “A niye bæse! Dum naha, zlumaw rækwat nakæ a le haladzay aye ada kalumay ka bo. Dum naha, zlumaw matsærad, pumay a wur i hælaiy ada hælumaw tahærak, pumay a sik.

²³ Gæsumaw sla niye magæla eye, kædum. Ndayakwa ada ka hatsakweye.

²⁴ Hærwi wawa ga nakay na, hæbe na gwad kæ mæt, anæke na, neŋgeye andaya tæ dære. Hæbe kæ dze, anæke na, na huta na. Anæke na, dærev ga kæ ngwasa.” Tsa na, ta dazlay a mæhetse tuk.

²⁵ «Ahæl nakæ faya ta hatsiye aye na, wawa ngay bagwar eye mæ pesl ma guvah. Hælaiy i madayaw ngay a mættagay a sla na, a hælaw bo abæra ma guvah. A yaw mazlambar bæse tæ gay i bæba ngay na, a tsæne mæhetse ta ganŋan eye dæbtsim dæbtsim.

²⁶ Tsa na, a zalay a ndo næte mæ walarŋ i ndo i mæsler i bæba ngay hay, a tsætsah faya a gwaday: “Maa ge mæ gay kway bægom na, mey?”

²⁷ Ndo i mæsler i bæba ngay niye a mbæday faya a gwaday: “Faya ta hatsiye hærwi malamar yak kæ maw ma tæv eye. Ada bæba yak a kæd sla niye magæla eye hærwi kæ huta na wawa ngay, neŋgeye andaya zayzay lele, wuray kæ gay bay.”

²⁸ «Wawa bagwar eye a tsæne andza niye na, a ndalay haladzay. A kærah mede a mættagay. Bæba ngay a yaw ka tæv ngay, a gay amboh. A gwaday: “Dara a mættagay.”

²⁹ Ane tuk na, wawa ngay a mbæday faya a gwaday: “Tsæne wu nakæ na tsikakeye tæday. Kwa anæke bay, na gaka mæsler na, mæve haladzay ada dæda na kærah bazlam yak daw? Ka væleŋ wawa i vo’ar ada nâ ge ha magurloom ta dzam ga hay tey na, ka væleŋ daw?”

³⁰ Ane tuk na, ananŋ wawa yak nakay a nasaka ha zlele ka ngwas hay aye na, anæke a maw na, ka kæday sla sa na, kækay?”

³¹ «Bæba ngay a mbæday faya a gwaday: “Wawa ga, mâ ndalaka bay. Nækar mandza eye na, huya ka tæv ga ada zlele ga hay tebiye na, i yak bædaw?”

³² A ye ka bo tæde mæge magurloom tæ mæŋgwese eye na, lele ngway. Hærwi malamar yak nakay na gwad na, kæ mæt. Anæke na, neŋgeye andaya tæ dære. Hæbe kæ dze, anæke na, na huta na!”»

16

Mbælom ta suloy

Mata 6.24, 11.12-13, 5.31-32; Markus 10.11-12

¹ Ma dæba eye na, Yesu a gwadatay a gawla ngay hay sa: «Ndowneye andaya zlele eye, ndo mæpesle suloy ngay andaya. Ti ye naha tæ gwaday a ndo i zlele niye: “Ndo mæpaslaka na suloy yak na, faya ma nasakeye ha zlele yak.”

² «Ndo i zlele niye a tsæne andza niye na, a zalay a ndo mæpesle suloy ngay niye a gwaday: “Na tsæne ndo hay tæ tsik ka nækar na, mey? Suloy nday na, pesleŋ na ka ge ha na, wu waray wu waray, hærwi nækar na, ka sliye faya matære ndo i mæsler ga sa bay.”

³ «Ndo mæpese suloy niye a tsik mæ gær ngay, a gwad: “Ndo i gay ga ma hähariye ga abära ma mæsler ngay ada na giye na, kækay? Ada kwa gëdan ga andaya mæfäte sa bay tuk na, kækay? Na gwad na rækiye na, horoy ma geñeye.

⁴ Ah! Na sær na giye hærwi ada ndo hay ta tæmiye ga a gay tay tadä ta kal ga ha abära ma mæsler na!”

⁵ «A ye a zalatay a ndo neheye gwedere i ndo i gay ngay andaya fataya aye næte ta næte. Ti ye naha. Tsa na, a gwadäy a ndo kurre eye: “Gwedere i ndo i gay ga fakaya na, nday?”

⁶ «Ndo niye a mbädäy faya a gwadäy: “Dos i mal temerre.” Ndo mæpese suloy niye a gwadäy: “Derewel i gwedere yak ananj. A niye ndza bæse, watsa a dæma na, dos i mal kuro kuro zlam tsa.”

⁷ «Tsa na, a gwadäy a ndo nenjed: “Ada nækär na, gwedere i ndo i gay ga fakaya na, nday?” Ndo niye a mbädäy faya a gwadäy: “Tabäy i bæle temerre.”

«Ndo mæpese suloy niye a gwadäy: “Derewel i gwedere yak ananj. A niye ndza bæse, watsa a dæma tabäy i bæle kuro kuro tsamahkar tsa.”

⁸ «Ndo i gay ngay a ngatay andza niye na, a zambädäy a ndo mæpese suloy ngay hærwi a ge mæsler ta bæbærek. Andza niye, ndo neheye tæ sær Mbælom bay aye na, tæ dzala ka wu nakæ ma ta giye bo kame aye. Ta wuda bo mæ walanj tay. Næteye bæbærek eye hay ta ze ha ndo i Mbælom hay.»

⁹ Yesu a sækah ha me ngay niye, a gwadatay: «Nenj faya na gwadümeye sa: Gum ngwalak tæ zlele i mändzibæra nakay lele. Hærwi tadä ka ndäv fakuma abära na, ka ta hutumeye sifa nakæ ma ndäviye bay aye.

¹⁰ «Ndo nakæ a ge wu wawa eye hay ta tsæved eye na, ma giye wu bagwar eye hay ta tsæved eye dærmak. Ndo nakæ kwa wu wawa eye hay a ge na ta tsæved eye bay aye na, wu bagwar eye hay dærmak ma giye na ta tsæved eye bay.

¹¹ Ada tadä ka mbum faya mæge mæsler ta tsæved eye lele tæ zlele i mändzibæra nakay bay na, mata vælakum zlele lele eye na, way?

¹² Tadä ka særum mægay gær a wu i ndo hay bay na, mata vælakum wu kurom neheye ka lævumay gær aye na, way?

¹³ «Ndäray ma sliye mæge mæsler a ndo i gay ngay hay sulo bay. Hærwi pat nenjed na, ma geye sewed a ndo i gay ngay nenjed, ma wudiye na nenjed lele. Kægäbay ma gæseye me a ndo nenjed, a ndo nenjed na, ma gæseye me bay tebiye. Nækurom bæbay ka slumeye faya mæge mæsler a Mbælom ada a suloy sulo sulo bay.»

¹⁴ Farisa hay tæ tsæne bazlam i Yesu neheye a tsik aye tebiye. Tæ ngwasa ka Yesu hærwi næteye na, ta wuda suloy haladzay.

¹⁵ Yesu a gwadatay a Farisa niye hay: «Nækurom ka tæv dære i ndo hay na, ka gwadüm nækurom ndo lele eye hay. Ane tuk na, Mbælom na, a sær dærev kurom hay. Hærwi wu nakæ ndo hay tæ gwad bagwar eye na, ka tæv dære i Mbælom na, lele bay tebiye.

¹⁶ Häläy i bazlam i Musa mapala eye tæ derewel i ndo mæde ha bazlam i Mbælom hay kæ ndza hus a häläy i Yuhana madzæhuæ ndo a yam. Kwa abära ahæl niye na, tæ dawa ha Labarä Ngwalak eye i Bøy i Mbælom. Häläy nakay na, kwa way a ge gëdanj hærwi mæfælækwe a Bøy i Mbælom.

¹⁷ Magærmæbælom ta dala na, ta ndäviye. Ane tuk na, kwa wu tsekwenj ma dziye abära mæ bazlam ga mapala eye bay.

¹⁸ «Ndoweje ka hæhar na ngwas ngay ada kæ zla a dæma ngwas mekelen eye na, kæ ge madama. Ada ndoweje kæ zla ngwas nakæ zal ngay a hæhar na aye na, kæ ge madama dærmak.»

Ndo i zlele ta Lazar

¹⁹ Yesu a gwad̄atay sa: «Ndoweye andaya zlele eye. Nen̄geye a pawa ka bo peteked̄ nak̄a a le haladzay aye ada mas̄akame n̄gay eye na, suloy haladzay. Nen̄geye mandza eye pat pat ma wiya ada wu m̄nday n̄gay na, lele.

²⁰ Ndoweye andaya d̄armak m̄zele n̄gay Lazar. Nen̄geye na, m̄atawak eye, wuray n̄gay andaya bay. Bo n̄gay tebiye na, mb̄alak eye d̄ekdek. A yaw ka m̄aged̄ i ndo i zlele niye. A h̄anawa m̄a d̄ama.

²¹ A say hābe m̄ande batatuk i wu m̄nday nak̄a a kutsawa ab̄era ka t̄ov m̄ande wu m̄nday i ndo i zlele niye. Ane tuk na, k̄era hay t̄o yawa naha ka t̄ov n̄gay mandekede mb̄alak n̄gay niye d̄uh.

²² «Ma d̄aba eye na, Lazar a m̄at. Gawla i Mb̄elom hay t̄o zla na ka t̄ov i Abraham. Ndo niye zlele eye a m̄at d̄armak. Tsa na, t̄o la na.

²³ Ndo niye zlele eye na, a sawa d̄arets̄atseh haladzay ma t̄ov m̄andze i m̄adahan̄ hay. A z̄aba d̄are, a ma ha d̄are a ḡama na, a n̄gatay naha a Abraham ta Lazar n̄ateye ka t̄ov man̄ate eye d̄arej t̄o nen̄geye.

²⁴ A zalay naha a Abraham, a gwad̄ay: “B̄aba ga Abraham, na gaka m̄a bo t̄ab̄ed̄ew? Amboh sl̄ar Lazar na, m̄a t̄al̄eka wur h̄alay n̄gay a yam ada m̄a t̄akwej̄ew ka d̄arneh magen̄ zayya tey. H̄arwi nen̄ faya na siye d̄arets̄atseh haladzay ma ako nakay.”

²⁵ «Ane tuk na, Abraham a gwad̄ay naha: “Wawa ga, s̄ar ha na, ka huta ka m̄andzib̄era na, haladzay. Lazar nen̄geye na, k̄o sa d̄arets̄atseh haladzay. An̄eke na, nen̄geye mandza eye barbarra, ma ndiye i n̄gay tey. An̄eke n̄akar na, ka siye d̄arets̄atseh d̄armak tey.

²⁶ Ada sa tsa na, b̄ad̄ z̄abol eye m̄a walan̄ kway. Andza niye ndo neheye a satay mede naha a diye kurom aye na, ta sliye faya mede naha bay. Ada madayaw ab̄era ka t̄ov kurom a t̄ov may b̄abay na, ma tasiye bo bay.”

²⁷ «Ndo i zlele niye a gwad̄ay naha a Abraham: “Amboh, sl̄ar Lazar a gay i b̄aba ga,

²⁸ malamar ga hay andaya zlam. M̄a ye m̄a gatay d̄af na, t̄a yaw a t̄ov i d̄arets̄atseh nakay bay.”

²⁹ «Abraham a mb̄ed̄ay faya, a gwad̄ay: “Malamar yak hay na, Musa ta ndo m̄ede ha bazlam i Mb̄elom hay andaya ta d̄atay ha. T̄a pay zl̄em a bazlam tay.”

³⁰ «Ndo i zlele niye a gwad̄ay a Abraham: “Niye na, ma sliye d̄a bay, b̄aba ga Abraham. Ane tuk na, tad̄a nd̄aray a maw ab̄era ma b̄ad̄, a ye ka t̄ov tay na, ta mb̄adiye ha mede tay.”

³¹ «Abraham a gwad̄ay: “Tad̄a ta pay zl̄em a Musa ta ndo m̄ede ha bazlam i Mb̄elom hay bay na, kwa ndo m̄a l̄atsew ab̄era ma m̄adahan̄, m̄a ye ka t̄ov tay b̄abay na, ta ts̄aniye bay.”»

17

Mezeleme

Mata 18.6-7,21-22; Markus 9.42

¹ Yesu a gwad̄atay a gawla n̄gay hay: «Wu hay andaya haladzay ta s̄apatiye tay ha ndo hay ka m̄age mezeleme. Kut̄on̄ ma giye bo andza niye. Ane tuk na, d̄arets̄atseh ka ḡar i ndo nak̄a ma s̄apatiye ndo hay ka m̄age mezeleme aye.

² N̄gama t̄a b̄aray mad̄iz i kwar a d̄ay ada t̄a kal ha a hud̄ i b̄alay t̄o b̄amal̄a nak̄a ma s̄apatiye n̄ate m̄a walan̄ i wawa neheye tsekwej̄ tsekwej̄ ka m̄age mezeleme aye.

³ An̄eke na, gum metsehe lele, h̄abum ḡar kurom.

«Tadə malamar yak kə gaka mənese na, tsikay faya ta tsəfetsəfe aye. Ada tadə kə gər ha mezeleme ŋgay na, pəsay ha mezeleme ŋgay.

⁴ Tadə a gaka mənese mə walaŋ i məhəne nətə sik tasəla ada faya ma deyeweƷe ka təv yak məgwadaka: “Na nasaka, amboh pəsa ga ha” na, pəsa ha.»

Məgəle ha mədzal gər

Mata 17.20

⁵ Ndo i maslaŋ i Yesu hay ta tsətsah, tə gwaday a Yesu: «Bəy Maduweŋ, səkahamay ha mədzal gər ka nəkar tey.»

⁶ Bay Maduweŋ a mbədətay faya a gwadətay: «Tadə ta dedek mədzal gər kurom m̄a ge andaya tsekweŋ andza wur i bəzaŋ na, ka slumeye faya məgwaday a dərizl i gərdaf i kuvoray nakay: “Ŋgwad abəra kanaŋ, do ta zəv bo a bəlay” na, ma gəsakumeye me.»

Ndo mäge məsler neheƷe ta hutiyə magogoy bay aƷe

⁷ Yesu a gwadətay sa: «Way nakə mə walaŋ kurom, ndo i məsler ŋgay faya ma fətəƷe ma guvah aƷəna ma tsəkureƷe na gənaw ŋgay hay, kə maw a maƷagay na, ndo i gay ŋgay ma gwadəƷe: “Dara bəse, nda daf” daw?

⁸ Ane tuk na, ma gwadəƷe duh na: “Do naha, deŋew daf ga. Mbədaw ka bo peteked mekeleŋ hərwi məhəleŋew daf ga. Ahəl nakə neŋ faya na ndiƷe ada na siƷe wu məse aƷe na, ma dəba eye nəkar dərmaƷ ka sliƷe faya mənde wu məndaƷ ada ka siƷe wu məse.” Ndo i gay ŋgay ma tsikəƷe andza niƷe bədaw?

⁹ Ka dzalum na, ma geƷe siƷe a ndo i məsler ŋgay niƷe hərwi kə gay na wu nakə a tsikay ge aƷe daw?

¹⁰ «Nəkurom dərmaƷ andza niƷe, tadə ka gum məsler nakə Mbəlom a gwadakum “gum” aƷe na, gwadum duh na: “Nəmay ndo mäge məsler tsa hərwi nəmay, nəmaa ge na, məsler nakə tədə a Ʒe ka bo nəmaa giƷe.”»

Yesu a mbəl tay ha ndo madəgwadaƷe eye hay kuro

¹¹ Yesu faya ma diƷe a Zerozelem na, a Ʒe tə kokway nakə a ŋəna ha dala i Samari ta dala i Galile aƷe.

¹² Mazlambar ma ta ndisiƷe a gəma wuray na, ndo madəgwadaƷe eye hay kuro ta hƷay naha a satay mədzəgər tage Yesu. Tə lətse dərəŋ.

¹³ Tsa na, ta wuda ta gədaŋ, tə zalay naha a Yesu, tə gwad: «Yesu, Bəy! Nəmaa gaka mə bo təbədew!»

¹⁴ Yesu a ŋgatataƷ, a gwadətay naha: «Dum ta bəzumay ha bo a ndo neheƷe tə vəlaway wu a Mbəlom aƷe.» NətəƷe faya ta diƷe mata bəzatay ha bo a ndo məvələway wu a Mbəlom na, tə mbəl suwud suwud.

¹⁵ Ndo nətə mə walaŋ tay a zəba ka bo ŋgay na, kə mbəl suwud suwud. A mbədə gər ka təv i Yesu pəlasl. A Ʒe tə mazambaday naha a Mbəlom ta magala.

¹⁶ A Ʒe naha na, a kal ha bo kame i Yesu ta da'ar luz ka dala. A gay siƷe haladzay a Yesu. NdoƷeƷe niƷe na, ndo i Samari hay.

¹⁷ Yesu a gwad: «Na gwad tə mbəl na, kuro tebiƷe bədaw? NeheƷe tsid eye na, nətəƷe məŋgay?

¹⁸ NdərəƷ kə dzala mə walaŋ tay madayaw məgay naha siƷe a Mbəlom bay. Duh mayaw na, bərakəzaŋ nakay daw?»

¹⁹ Tsa na, Yesu a gwaday a bərakəzaŋ niƷe: «Lətse! Do wu yak, mədzal gər yak nakə ka dzala ha ka neŋ aƷe kə mbəl kar ha.»

Maa sər pat i mandəƷe i məndzibəra na, Mbəlom nətə ŋgweŋ

Mata 24.23-28,37-41

²⁰ Pat wuray na, Farisa hay ta tsətsah ka Yesu, tə gwadəy: «Bəy i Mbəlom ma ta deyeweyə na, kədəy?»

Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Bəy i Mbəlom ma deyeweyə na, ndo hay ta ŋgatey bay.

²¹ Ta gwadiye: “Zəbum neŋgey anan kanan” kəgəbay “Neŋgey atay” bay. Hərwi sərüm ha Bəy i Mbəlom na, neŋgey mə walaŋ kurom.»

²² Tsa na, a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Həlay eye ma deyeweyə ma sakumeyə mənɣatay a Wawa i Ndo kwa pat eye nəte tsa, ane tuk na, ka ŋgatumeyə bay.

²³ Ta gwadumeyə: “Zəbum atay!” Kəgəbay “Zəbum neŋgey anan!” Ane tuk na, kâ yum bay, kâ hwayum faya bay.

²⁴ Pat eye ma deyeweyə neŋ Wawa i Ndo na deyeweyə na, andza mawutsədə i mbəlom nakə a wutsədə na, dzaydzay ŋgay eye a dəv kwa abəra mə bəzay i mbəlom hus a məgəma aye. Na deyeweyə na, andza niye.

²⁵ Ane tuk na, na siye dəretsətseh haladzay tədəy ada ndo neheye anəke aye ta kaliye ga ha.»

²⁶ «Wu nakə a ge bo a həlay i Nuhu aye na, pat nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweyə na, ma ta giye bo andza niye dərmak.*

²⁷ Ahəl niye na, ndo hay tə ndayawa wu mənday ada tə sawa wu məsay, tə zlaw dahəlay hay ada tə vəlawə dem tay hay a zal hus a pat nakə Nuhu a fəlakwa a kwalalaŋ i yam aye. Yam bagwar eye a rah ka məndzibəra a dze tay ha siye i ndo hay tebiye.

²⁸ «Sa na, ma ta təriye andza a həlay i Lot: Ndo hay tə ndayawa wu mənday ada tə sawa wu məsay. Ta səkəmawa wu hay ada ta səməkawa ha. Ta zəwawa dərizz i gərdaf hay ada ta dəzlawa gay tay hay.

²⁹ Ane tuk na, pat nakə Lot a lətse a yaw abəra ma gəma i Sodom aye na, ako a paw abəra mə mbəlom andza yam ada tə wuyə andaya a təma wafafafa, a dze tay ha ndo i gəma niye hay tebiye.†

³⁰ Pat nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweyə na, ma ta təriye andza niye dərmak.

³¹ «Pat eye niye na, ndo nakə ka gər i gay ada wu ŋgay hay mə gay aye na, mə mbəzlaw hərwi məzlaw wu mə gay bay. Andza niye ndo nakə ma guvah aye na, mə maw a mətagay bay.

³² Wu nakə a ge bo ta ŋgwas i Lot aye na, mə mətsakum gər bay!‡

³³ Ndo nakə ka pəla mətəme ha məsəfəre ŋgay aye na, ma ta dziye ha düh. Ane tuk na, ndo nakə ma dziye ha məsəfəre ŋgay hərwi ga aye na, ma təmiye ha düh.

³⁴ «Sərüm ha pat eye niye ta həvad na, ndo hay sulo mahəna eye ka sləlah na, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged.

³⁵ ŋgwas hay sulo ta ləgəriye salamay ka ber, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged. [

³⁶ Hasləka hay sulo ma guvah ta fətiye, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged.]»

³⁷ Gawla ŋgay hay ta tsətsah faya tə gwadəy: «Wu niye ma ta giye bo andza niye na, ka waray Bəy Maduwəŋ.»

Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Təv nakə wu maməta eye mə dəma aye na, magoduk hay ta hayiye gər a dəma.»

* **17:26** Madazlay i wu hay 6.5-12, 7.6-23. † **17:29** Madazlay i wu hay 19.24-25. ‡ **17:32** Madazlay i wu hay 19.26.

18

Maduwulay me a Mbəlom tə marəzlay a gər

¹ Ma dəba eye, Yesu a tsikatay dzeke hərwi məde tay ha na, tã duwulay me a Mbəlom huya tã ye gər maduwule me bay.

² A gwadətay:

«Ndo məge sariya wuray ma gəma eye andaya. Ndowne niye na, madzədžere i Mbəlom mə dārev ηgay təbey, ada ndo a gay mə gər bay sa.

³ Madakway i ηgwas andaya ma gəma eye niye dərma. Madakway i ηgwas niye a yawa ka təv ηgay pat pat hərwi mǎ gay na sariya ηgay tey. A gwadaya a ndo məge sariya niye: “Gamay na sariya ta ndo mǎne dāre ga anəη tey.”

⁴ «Kǎ ndza haladzay ndo məge sariya a kəma məge sariya i madakway i ηgwas niye bay. A dzala mə gər ηgay a gwad: “Ayaw! Neη na dzala gər ka Mbəlom bay ada kwa ndo a geη mə gər bay,

⁵ ane tuk na, madakway i ηgwas nakay faya ma wurdəneye me, ηgama na geye na sariya ηgay təday bəna, ma gəriye ha madayaw ka təv ga bay.”»

⁶ Bəy Maduweη a gwadətay sa: «Tsənum wu nakə ndo məge sariya niye ηgwalak eye bay a tsik aye!

⁷ Ada Mbəlom neηgeye na, ma dzəniye ndo ηgay hay bədaw? Tadə faya ta tuway naha bo na, ma giye mahonok madzəne tay dāw?

⁸ Sərum ha na, ma dzəniye tay ta bəse. Ane tuk na, aza neη Wawa i Ndo na deyeweyə na, na hutieye ndo mədzal gər hay ka neη ηgway dāw?»

Ndo i Farisa ta ndo matsekele dzanġal

⁹ Yesu a tsikatay dzeke mekeleη eye sa. Dzeke niye na, hərwi ndo neheye tə dzala tə gwad nəteye ka dāre i Mbəlom na, ηgwalak eye hay ada nəteye ta zəba ka siye i ndo hay na, andza ndo hay bay.

¹⁰ A gwadətay:

«Ndowne hay andaya sulo, ti ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom mata duwulay me a Mbəlom. Ndo neηged na, ndo Farisa, neηged na, ndo matsekele dzanġal.

¹¹ «Ti ye naha na, ndo Farisa niye a lətse təv ηgay wal. A gwad mə dārev ηgay: “A! A! Mbəlom ga, na gaka naha sisəc hərwi neη na, andza siye i ndo hay təbey. Nəteye na, məkal eye hay, ndo ηgwalak eye hay bay. Tə gawa madama. Neη na, na gaka naha sisəc hərwi neη andza ndo matsekele dzanġal nakay təbey.

¹² Mə luma nəte na, na gawa daliyam sik sulo. Wu ga kuro na, na vələwa nəte.”»

¹³ «Ndo matsekele dzanġal neηgeye na, a lətse dərəη. Kwa kə lətse ha gər mazəbe dāre a mbəlom bay tēbiye. Ane tuk na, a gwad: “Mbəlom! Na gaka mə bo tey hərwi neη na, ndo i mezeleme.”»

¹⁴ Yesu a gwadətay: «Sərum ha na, ndo matsekele dzanġal nakay a ye a ηgway a mətagay na, neηgeye ka təv i Mbəlom na, lele. Ane tuk na, ndo Farisa niye neηgeye na, andza niye təbey. Hərwi ndo nakə a say tã gwad neηgeye bagwar eye na, Mbəlom ma təriye ha wawa eye duh. Ndo nakə a təra ha bo ηgay wawa eye kame i ndo hay aye na, Mbəlom ma təriye ha bagwar eye duh.»

*Yesu a təma wawa hay**Mata 19.13-15; Markus 10.13-16*

¹⁵ Ma dəba eye na, ndo hay tə həl naha wawa tsekweη tsekweη eye hay a Yesu hərwi ada mǎ pa fataya həlay ada tã huta ηgama. Ane tuk na, gawla ηgay hay tə gatay me a ndo niye hay tə həlay naha wawa hay aye.

16 Yesu a gwaɗatay a wawa hay: «Həndzəɗumaw ka tɔv ga.» A gwaɗatay a gawla ŋgay hay: «Gərɔm tay ha wawa hay, tã yaw ka tɔv ga! Kã hãharum tay ha bay, hãrwi Bɔy i Mbɔlom mavɔla eye na, a slala i ndo neheye andza wawa neheye.

17 Sərɔm ha na, ndoweye ka tɔma Bɔy i Mbɔlom andza wawa neheye bay na, ma diye a Bɔy i Mbɔlom bay.»

Ndo i zlele ta Bɔy i Mbɔlom

Mata 19.16-30; Markus 10.17-31

18 Bɔy i Yahuda wuray a tsətsah ka Yesu, a gwaɗay: «Miter lele eye, na hutɔye sifa nakã ma ndəviye bay aye na, na giye na, kəkay?»

19 Yesu a gwaɗay: «Ka zeleŋ ndo lele eye na kemey? Ndo lele eye na, Mbɔlom nɔte ŋgweŋ.

20 Ka sər bazlam i Mbɔlom mapala eye ɗaw? Bazlam i Mbɔlom mapala eye a gwaɗ na: Kã ge madama bay, kã kəɗ gər i ndo bay, kã ge məkəl bay, kã raw me ka ndo kame i sariya bay, rəhatay ha gər a bəba yak ta may yak.*»

21 Ndo niye a mbəɗay faya a gwaɗay: «Gər i bazlam mapala eye neheye ka paslaw aye na, na hənay ha gər kwa ma wawa.»

22 Yesu a tsəne andza niye na, a gwaɗay: «A zəkaw fakaya abəra wu nɔte sa: Anəke na, do ta səkəm ha zlele yak hay tebiye ada kã ŋgənətay suloy eye a ndo i mətawak hay. Ka ge andza niye na, ka ta hutɔye zlele mɔ mbɔlom. Tsa na, dara, peŋ bəzay.»

23 Ane tuk na, ndo niye a tsəne bazlam niye na, a ndalay haladzay hãrwi zlele ŋgay na, haladzay.

24 Yesu a zəba faya na, a ndalay, a gwaɗ: «Hãrwi ndo i zlele na, mede a Bɔy i Mbɔlom i ŋgay na, mada me eye haladzay.

25 Tã bəmalə nakã ndo i zlele ma diye a Bɔy i Mbɔlom aye na, ŋgama zlagweme mã ye ta bəɗ i ləpəre.»

26 Ndo neheye tã tsəne bazlam i Yesu nakã a tsik aye na, tã gwaɗ: «Ane tuk na, kã ge andza niye na, mata sle mətəme na, way?»

27 Yesu a mbəɗatay faya, a gwaɗatay: «Nɗaray ma sliye mətəme bay. Ane tuk na, Mbɔlom ma sliye mətəme ha ndo.»

28 Tsa na, Piyer a gwaɗay: «Tsəne! Nəmay anan, nəmaa gər ha gay may hãrwi mɔpaka bəzay na, kəkay?»

29 Yesu a gwaɗatay: «Sərɔm ha, ndoweye kã gər ha gay ŋgay, ŋgwas ŋgay, malamar ŋgay hasləka eye hay ta malamar ŋgay dem eye hay, bəba ŋgay ta may ŋgay, wawa ŋgay hay hãrwi Bɔy i Mbɔlom na,

30 anəke ahəl kway nakay ma hutɔye a ɗəma haladzay ada kame na, ma hutɔye sifa nakã ma ndəviye bay aye.»

Yesu a ɗa ha məmɔte ŋgay

Mata 20.17-19; Markus 10.32-34

31 Yesu a zalatay a gawla ŋgay niye hay kuro gər eye sulo aye abəra mɔ walan i ndo hay kətsah. Tsa na, a gwaɗatay: «Tsənum! Anəke na, ka tsalakweye a Zerozelem. Mɔ ɗəma na, wu nakã ndo mɔɗe ha bazlam i Mbɔlom hay tã watsa ahəl niye ka gər i neŋ Wawa i Ndo aye na, ma giye bo tuk.

32 Ta vɔlatəye ga ha a ndo neheye tã sər Mbɔlom bay aye. Ta ŋgwasiye fagaya, ta tsedəneye, ta tufəneye slesləf a ɗəre.

* 18:20 Madayaw abəra ma Ezipt 20.12-16; Levitik 5.16-20.

³³ Ta ndaḅiye ga ta mandalaḅa ada ta kaḅiye ga. Ane tuk na, ma mǎhǎne mamahkar eye na, na lǎtseweye abǎra ma mǎdahaŋ.»

³⁴ Ane tuk na, gawla ŋgay hay ta tsǎne wu nakǎ a tsik aye bay. A ge fataya bazlam nakǎ Yesu a tsik aye a say mǎgweḁe mey na, maŋgaha eye. A tsik na, ka gǎr i wu waray na, tǎ sǎr bay.

Yesu a mbǎl ha ndo wuray guluf eye ma gǎma i Zeriko

Mata 20.29-34; Markus 10.46-52

³⁵ Mazlambar Yesu ma ndisliye a Zeriko na, guluf wuray andaya mandza eye ka tsakay i tsǎved, a rǎkawa wu ka ndo hay.

³⁶ A tsǎne ndo hay faya ta diye ka tsǎved na, a gwadǎtay: «Labara i mey?»

³⁷ Ta mbǎḁay faya, tǎ gwadǎy: «Yesu ndo i Nazaret ma diye tǎ fa'anaŋ.»

³⁸ Guluf niye a tsǎne andza niye na, a wuda ta magala, a gwad: «Yesu, Wawa i Davit, nǎ gaka mǎ bo tǎbǎḁew?»

³⁹ Ndo neheye tǎ lah naha kame aye na, tǎ gay me a guluf niye hǎrwi ada mǎ bǎbǎl wuray bay, mǎ ndza dǎkḁik.

Duh a zaka ha mawude haladzay ta magala, a gwad: «Wawa i Davit, nǎ gaka mǎ bo tǎbǎḁew!»

⁴⁰ Yesu a ndisl naha na, a lǎtse, a gwadǎtay: «Dum gǎsumayaw hǎlay kanaŋ.» Tsa na, ti ye tǎ gasayaw hǎlay. A ndisl naha ka tǎv i Yesu na, Yesu a tsǎtsah faya, a gwadǎy:

⁴¹ «A saka nǎ ge hǎrwi yak na, mey?»

Guluf niye a mbǎḁay faya, a gwadǎy: «Bǎy ga, a seŋ na, nǎ ŋgatay a dǎre sa tey.»

⁴² Tsa na, Yesu a gwadǎy: «Yawa lele, mǎdzal gǎr yak nakǎ ka dzala ga ha aye na, kǎ mbǎl kar ha.»

⁴³ Kwayaŋŋa guluf niye a ŋgatay a dǎre. A pay bǎzay a Yesu. A zambadǎy a Mbǎlom. Ndo niye hay haladzay aye tǎ ŋgatay a wu nakǎ a ge bo aye na, nǎteye tebiye ta zambadǎy a Mbǎlom.

19

Yesu ta Zase

¹ Yesu a ndisl a Zeriko na, a ye ta wuzlahgǎma i Zeriko niye.

² Ahǎl nakǎ faya ma diye na, ndoweeye andaya tǎ zalay Zase, neŋgeye andaya dǎrmak. Neŋgeye na, zlele eye. Neŋgeye bagwar i ndo matsekele dzanjal hay.

³ A pǎla tsǎved maŋgatay a Yesu na, way. Ane tuk na, kǎ ŋgatay bay hǎrwi ndo hay haladzay ada neŋgeye na, dakwel eye.

⁴ A hway ka me, a ye naha a tsal a gǎrdaf i kuvoray. A tsal a gǎrdaf na, hǎrwi maŋgatay a Yesu nakǎ ma diye ta tsǎved niye aye.

⁵ Yesu a ndisl naha a bǎzay i gǎrdaf i kuvoray niye na, a zla gǎr ka mbǎlom, a zǎba dǎre a gǎrdaf niye. A ŋgatay naha a Zase. Tsa na, a gwadǎy naha: «Zase, mbǎzlaw bǎse. Bǎgom na diye na ta ndziye mǎ gay yak.»

⁶ Zase a tsǎne andza niye na, a mbǎzlaw bǎse. Tsa na, ti ye ka bo a gay ŋgay. Ti ye naha na, a tǎma tay ha tǎ maŋgwese lele.

⁷ Ndo hay tǎ ŋgatay andza niye na, a ndalatay. Ta ŋǎlay bǎzay a Yesu. Tǎ gwad: «Ndo nakay a ye mata ndze mǎ gay i ndo i mezeleme dǎw!»

⁸ Zase neŋgeye a lǎtse kame i Bǎy Maduweŋ a gwadǎy: «Tsǎne Bǎy Maduweŋ ga! Anǎke na, na ŋǎniye ha zlele ga wudak, na ŋǎnatay ha a mǎtawak hay.

Ada tadə na zla suloy abəra ka ndoweje ka zal na, na may ha ngway a dəma madzəga fad.»

⁹ Yesu a tsəne andza niye na, a gwaɗay: «Bəgom mətəme ki yaw a gay yak hərwi nəkar na, wawa i Abraham dərma.

¹⁰ Hərwi neŋ Wawa i Ndo na yaw na, mapəle ndo neheje madza eye hay ada mətəme tay ha.»

*Dzeke i suloy nakə ndo a ngənatay a ndo i məsler ngay hay aye
Mata 25.14-30*

¹¹ Ndo niye hay faya ta pay zləm a bazlam ngay niye hay na, Yesu a tsikatay dzeke sa. A tsik dzeke niye na, mazlambar ma ndisliye a Zerozelem. Ndo hay tə dzala na, tə gwad: «Mazlambar Bəy i Mbəlom ma deyeweje tuk.»

¹² Wu nakə Yesu a tsikatay aye na, anaŋ, a gwaɗatay:

«Ndowneje andaya neŋgeje na, gwala i bəy hay. A ye a gəma dəreŋ eye hərwi ada t̄a pa ahaya a bəy. Ta pa na a bəy na, ma maweje ma ləviye ndo ngay hay.

¹³ Ma ta həliye bo ma diye na, a zalatay a ndo i məsler ngay hay kuro. Nəteje niye kuro aye ti ye naha. Ti ye naha na, a ngənatay kwar i suloy. A vəlatay kwar i suloy nəte nəte tay aye. Kwar i suloy niye nəte na, suloy mə dəma haladzay. A gwaɗatay: «Mbədum ha həlay hus a pat nakə na maw aye.»

¹⁴ «Ane tuk na, ndoweje niye a say bəy aye na, ndo i gəma ngay hay ta wuda na bay. Tə slər ndo hay ma dəba ngay hərwi t̄a ye t̄a gwaɗatay na: “A samay ndo nakay m̄a t̄ara bəy may bay.”

¹⁵ «Ada d̄uh huya ta pa na a bəy. Tə pa na a bəy na, a maw a gəma ngay tuk. A maw na, a zalatay a ndo i məsler ngay niye hay a ngənatay kwar i suloy aye hərwi məsəre ha magogoy nakə t̄a huta faya aye.

¹⁶ «Ndo makurre eye a ye naha, a gwaɗay: “Ndo i gay ga, kwar i suloy nakə ka vəleŋ aye na, na huta faya kuro.”

¹⁷ «Bəy niye a gwaɗay: “Nəkar na, ndo i məsler lele eye dedefek. Anəke na, na piye kar a bəy, ka ləviye gəma kuro hərwi məsler nakə tsekweŋ aye ka ge na ta tsəved eye.”

¹⁸ «Ndo masulo eye a ye naha a gwaɗay: “Ndo i gay ga, suloy niye ka vəleŋ eye na, na huta faya zlam.”

¹⁹ «Bəy a gwaɗay a ndo niye: “Nəkar na, na piye kar bəy eye, ka ləviye gəma zlam.”

²⁰ «Ma dəba eye na, ndo neŋged a ye naha a gwaɗay: “Ndo i gay ga, kwar i suloy yak nakə ka vəleŋ aye anaŋ. Na ləva faya bo lele na mbuza na a peteked, na ngaha na lele.

²¹ Na dzədzaraka haladzay, hərwi nəkar na, ndo makula gər eye. Wu yak bay na, ka zliye tsa, ka sləga bay na, ka dziye tsa.”

²² «Bəy niye a mbəɗay faya a gwaɗay: “Nəkar na, ndo i məsler nakə ngwalak eye bay aye. Maa gəs kar a sariya na, bazlam yak eye wu yak. Ka sər ha kurre neŋ na, ndo makula gər eye, ada kwa wu ga bay na, na zliye, na sləga bay na, na dziye tsa na,

²³ ada ka mey, meeneŋ na, peŋ na suloy a gay nakə t̄a pawa a dəma suloy aye. Atay ka məmaw ga na, na diye na həlaweje abəra mə dəma na, na hutiye faya magogoy.”

²⁴ «Tsa na, a gwaɗatay a ndo neheje ka t̄əv aye niye: “A niye zlum faya abəra kwar i suloy niye. Vəlumay faya a ndo nakə kwar i suloy andaya faya kuro aye.”

²⁵ «Ndo niye hay ta mbəɗay faya t̄ə gwaɗay: “Bəy may, neŋgeje na, kwar i suloy ngay andaya kuro segey!”

26 «Bəy niye a gwadətay: “Sərum ha na, ndo nakə wu ɲgay andaya na, ta səkahay ha sa. Ane tuk na, ndo nakə wu ɲgay andaya bay aye na, kwa tsekweŋ eye nakə andaya faya aye na, ta zliye na faya abəra.

27 Ane tuk na, ndo neheye a satay nâ təra bəy tay bay aye na, dum naha, gəsumatay ahaya ada kâ kədum tay ha ka dəre ga kananj.”»

Məfələkwe i Yesu a Zerozelem

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Yuhana 12.12-19

28 Yesu a ndəv ha mətsike me niye andza niye na, a ye a ndzatay kame a ndo hay mede a Zerozelem.

29 Mazlambar ta husiye a gəma i Betifadze ta Betani bəse ta mahəmba nakə tə zalay Mahəmba i Tetədöz aye na, a slər gawla ɲgay hay kame sulo.

30 A gwadətay: «Dum a gəma nakə kame kurom aye. Ka ndislum naha na, ka ndzumeye a gər a zuŋgo wawa eye maɓara eye ndəray kə ndza faya dāda zuk bay. Pəlumaw ada kâ yumeŋ ahaya kananj.

31 Tadə ndəray ka tsətsah fakuma: “Ka pəlumeye na zuŋgo eye a ɲgay” na, gwadumay: “A say a Bəy Maduweŋj.”»

32 Ndo i məsler niye hay sulo aye tə həl bo ti ye. Ti ye naha na, tə ndzay a gər andza nakə Yesu a tsikatay aye.

33 Tsa na, ta dazlay a məpəle zuŋgo niye. Ahəl nakə nəteye faya ta pəliye zuŋgo niye na, ndo i zuŋgo niye a gwadətay: «Ka pəlumeye na zuŋgo eye hərwi mey?»

34 Ta mbəday faya tə gwadətay: «A say a Bəy Maduweŋj.»

35 Gawla i Yesu neheye sulo aye, ti ye ahaya zuŋgo niye a Yesu. Ti ye ahaya na, ta fətəl faya peteked tay hay. Tsa na, tə tsal ha faya Yesu.

36 Faya ta diye na, ndo hay ta fətəl peteked tay hay ka tsəved nakə Yesu faya ma diye tə dəma aye.

37 Mazlambar faya ta ndisliye a Zerozelem ta tsəved nakə ma mbəzlaw ta Mahəmba i Tetədöz aye na, gawla ɲgay hay tebiye ta dazlay a mazambadətay a Mbəlom tə mənḡwese eye lele ada tə mawude ta magala ɲgələkaka hərwi masuwayan nakə tə ɲgatay Yesu a ge aye.

38 Tə gwadəwa: «Mbəlom mâ pa ɲgama ka Bəy nakə faya ma deyeweye tə məzele i Bəy Maduweŋj aye!»*

«Zay mə mbəlom, ada zambadəkway a Mbəlom, neŋgeye nakə mə mbəlom aye!»

39 Mə walanj i ndo niye hay haladzay aye na, Farisa hay andaya. Tə gwadətay a Yesu: «Miter, gwadətay a gawla yak hay tâ gər ha məbəbəle wuray.»

40 Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Sərum ha na, kwa nəteye ta ndza dikdik bəbay na, kwar hay ta wudiye!»

Yesu a tuwa dəretsətseh i Zerozelem

41 Ahəl nakə Yesu a ndisl neŋgeye bəse tə wuzlahgəma i Zerozelem aye na, a ɲgatay na, a tuwa. 42 A gwad: «A nəkar Zerozelem, tadə bəgom ka sər wu nakə ma sliye faya məvəlaka zay aye na, haɓe ka təmiye abəra mə dəretsətseh. Ane tuk na, anəke na, maŋgaha eye faka abəra, ka sliye faya mənḡgatay bay!

43 Pat i dəretsətseh hay ta deyeweye fakaya. Ndo mənə dəre yak hay ta deyeweye tə wu həlay tay ta lawariye kar tuwzik, ta dərəzliye kar. Ta ɲgədətsiye kar kwa tə waray tə waray.

44 Ta bəbazliye kurom ta ndo yak hay tebiye. Kwa kwar ka gər i kwar ta gəriye ha bay, ta mbəzliye ha tebiye hele hele. Hərwi mey andza niye na?

* 19:38 Dames hay 118.26.

Hərwi nəkar na, pat nakə Mbəlom ma yaw mata dzəne kar aye na, ka sər ha bay!»

Yesu a tsikatay bazlam i Mbəlom a ndo hay

Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Yesu a ndisl a Zerozelem na, a ye a dalamətəgay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha na, a dazlay mahəhere ndo məge tsakala hay abəra ma dalamətəgay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye. A gwadətay:

⁴⁶ «Mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na: “Gay ga ma ta təriye na, gay i maduwule me.†” Ane tuk na, nəkurom ka tərüm ha lar i məkal hay na, kəkay?‡»

⁴⁷ Yesu a tsikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay pat pat mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzəngawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ada ta madugula hay, ta pəla tsəved ka məkəde na Yesu.

⁴⁸ Ane tuk na, ta gəsiye na ma kəkay na, tə sər bay. Ta huta faya tsəved məgəse na bay. Hərwi ndo hay tebiye faya ta pay zləm a wu nakə faya ma tətikəteye na, tə metsehe eye lele.

20

Gədanj i Yesu

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

¹ Pat wuray na, Yesu faya ma tətikəteye a ndo hay ada faya ma dəteye ha Labara Nğwalak eye ma dalamətəgay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ahəl nakə faya ma tətikəteye na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzəngawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ada ta madugula hay ti ye ka təv i Yesu.

² Ti ye naha ta tsətsah faya tə gwadəy: «Ka ge wu neheye na, ta gədanj waray? Maa vəlaka gədanj aye na, way, tsikamay?»

³ Yesu a mbədətəy faya, a gwadətay: «Nəj dərmak na tsətsahiye fakuma:

⁴ Maa sləraw Yuhana madzəhuḃe ndo a yam na, way? Maa sləraw na, Mbəlom tsukuḃu ndo hay dāw?»

⁵ Ane tuk na, tə tsik mə walaŋ tay tə gwad: «Ka mbədəkweye faya na, kəkay? Tadə ka gwadəkwa, maa slər ha Mbəlom, Yesu ma gwadəkweye: “Ka dzalum ha ka wu nakə Yuhana a tsik aye bay na, kemey?”

⁶ Ada tadə ka gwadəkwa maa sləraw Yuhana na, ndo hay, ndo hay tebiye ta kaliye kway tə kwar, ta kədiye kway. Hərwi tə sər ha ta dedək Yuhana na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom.»

⁷ Ta mbədəy faya a Yesu, tə gwadəy: «Maa sləra ahaya Yuhana ndo madzəhuḃe ndo a yam way na, nəmaa sər bay.»

⁸ Yesu a gwadətay: «Nəj bəbay na ge wu neheye ta gədanj i way na, na tsikakumey bay.»

Dzeke i ndo wuray a zəv dərizl i gərđaf a guvah ŋgay

Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Ma dəba eye na, Yesu a tsikatay me a ndo hay ta dzeke, a gwadətay: «Ndowe ye andaya a dəs guvah. A zəv a dəma gərđaf hay haladzay. Dərizl i gərđaf niye hay na, tə wa hohway. A ndəv ha mazəve na, a həl ndo i məfəte hay ada tā fətay na. Bo ŋgay aye a ye a tsekene. A ye na, ma ndzaweye haladzay.

¹⁰ «Hələy i maŋgəle hohway i gərđaf niye hay kə sla. A slər ndo nəte mə walaŋ i ndo i məsler ŋgay hay hərwi ada tā vəlayaw faya abəra i ŋgay. Ndo

† 19:46 Ezay 56.7. ‡ 19:46 Zeremi 7.11.

i mäsler ngay a həl bo a ye. A ye naha na, ndo neheye faya ta tsəpiye guvah aye, tə gəs na. Tə ndaβa na ada ta həhar na həlay kəriye.

¹¹ «Ndo i guvah a ngatay andza niye na, a slər ndo nenjed sa. Ndo niye a həl bo a ye. A ye naha na, tə gəs na ada tə ndaβa na dərmak. Tə tsaday pəleslesle, ta həhar na. Ta vəlay wuray kwa tsekwen bay.

¹² Ndo i guvah a slər ndo mamahkar eye sa. Ndo niye a ye na, tə gay mbəlak. Tsa na, tə kala ahaya abəra ma guvah niye.

¹³ «Ndo i guvah niye a gwad: “Na giye anəke na, kəkay? Na sləriye wawa ga nakay nətə na wuda na haladzay aye təday. Agəla nengeye na, ta rəhay ha gər, ta geye wuray bay.”

¹⁴ «Ane tuk na, tə ngatay a wawa niye na, tə tsik mə walaŋ tay tə gwad: “Aya! Anaŋ magedze ngay nakə ma ta ndiye na guvah ngay aye, ki yaw! Kədəkwa na, ada guvah nakay ma mətsakweye a nəkway!”

¹⁵ Tsa na, ti ye faya, tə gəs na. Tə kəd na. Tə kal ha mədahan eye abəra ma guvah niye.»

Tsa na, Yesu a tsətsah fataya a gwadatay: «Ndo i guvah ma giye tay ha anəke na, kəkay?

¹⁶ Ndo i guvah niye ma deyeweye ma gəsiye tay ha ndo niye hay, ma kədiye tay ha. Kə kəd tay ha na, ma həliye a dəma ndo mekeleŋ eye hay.»

Ndo hay tə tsəne wu niye hay a tsik aye na, tə gwad: «Wu niye andza niye na, ma giye bo bay.»

¹⁷ Ane tuk na, Yesu a zəba fataya a gwadatay: «Dzeke nakay mə Dərewel i Mbəlom aye a say məgwede na, kəkay? “Kwar nakə ndo madəzle gay hay tə kal ha aye na,

matəra kwar lele eye a ze siye i kwar hay na, nengeye duh.*”

¹⁸ «Kwa way kə dəd ka kwar niye na, ma toliye. Ada kwar niye kə dəd ka ndoweye na, ma ləgəriye na kərdik kərdik andza mereβek.»

¹⁹ Ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ta bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye hay ta pəla tsəved kwayanŋa ka məgəse na Yesu hərwi tə sər ha Yesu a tsik dzeke niye na, ka nətəye. Ane tuk a, ta dzədzaratay a ndo hay.

Məvəle dzanğal a bəy i Roma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

²⁰ Ma dəba eye na, ta dazlay a matsəpe na Yesu. Tə slər ndo ka təv ngay. Ndo niye hay tə slər tay ha aye na, tə ge ha gər tay andza nətəye ndo lele eye hay kame i Mbəlom. Ndo niye hay na, a satay mapəle mənese abəra ka Yesu mə bazlam ngay neheye ma tsikiye aye. Tadə ta huta faya abəra mənese na, ta sliye faya məvəlay a həlay a ndo məvəle dala tuk. Hərwi bəy i Roma na, nengeye gədan eye ada maa ləva dala i Roma na, nengeye.

²¹ Ndo neheye tə slər tay ha aye na, ti ye kə təv i Yesu. Ti ye naha ta tsətsah faya andza nakay, tə gwad: «Miter, nəmaa sər ha nəkar ka tsik na, dedek. Ka ngəna tay ha ka bo bəra ndo hay təbey. Ka gwad ada faya ka tətikateye a ndo hay na, wu neheye dedek aye.

²² Ane tuk na, a samay matsətsehe fakaya, bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved məvəle dzanğal a bəy i Roma tsukudu kə vəl tsəved məvəle bəy daw?»

²³ Ane tuk na, Yesu a sər ha, a satay məhəle faya abəra suwat. Tsa na, a gwadatay:

²⁴ «Ehey bəzumen ahaya kwar i suloy təday.» Ta bəzay ha kwar i suloy niye. A gwadatay: «Mandəkkit bo nakay ta məzele nakay faya na, i way?»

* **20:17** Dəmes hay 118.22.

Ta mbəday faya, tə gwaday: «I bəy i Roma.»

²⁵ Tsa na, Yesu a gwadatay: «Aya! Wu i bəy i Roma na, vələmay ha a bəy i Roma ŋgway. Wu i Mbəlom na, vələmay ha a Mbəlom ŋgway.»

²⁶ Ka gər i bazlam niye Yesu a tsikatay kame i ndo hay tebiye na, ta huta faya abəra mənese bay tebiye. Duh bazlam ŋgay nakə a tsikatay aye na, a gatay hərbaəbəkka, a dərəzlatay ka bazlam.

Tə tsik ka gər i mələtsew abəra ma mədahan

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Ma dəba eye na, siye i Saduke hay ti ye ka təv i Yesu. Saduke hay na, ndo neheye tə gwad: «Ka mət na, mələtsew abəra ma mədahan andaya sa bay» aye.

²⁸ Ti ye naha, ta tsətsah ka Yesu, tə gwaday: «Miter, bazlam nakə Musa a watsamay a bazlam i Mbəlom mapala eye na, anan. A gwad: “Tadə ndo a mət a gər ha ŋgwas ŋgay ta wa zuk bay na, mata zle na madakway i ŋgwas niye na, malamar i ndo niye a mət aye!” bədaw? Ma zliye na, hərwi ada hulfe i ndo niye a mət aye mâ dze bay.

²⁹ Yaw! Andaya ahəl niye ndo ta malamar ŋgay hay tasəla. Malamar tay makurre eye a zla dahəlay. A zla dahəlay na, a mət. A mət na, ta wa ta dahəlay ŋgay niye a zla aye bay.

³⁰ Məmbager ŋgay a zla na madakway i ŋgwas niye. A zla na, a mət.

³¹ Malamar tay mamahkar eye a zla. A zla na, a mət. Siye hay tebiye tə ge andza niye dərma. Nəteye neheye tasəla aye tə zla ŋgwas niye na, tə mət tebiye. Ndəray kwa nətə mə walaŋ tay ta wa ta ŋgwas niye bay.

³² Ka mandəwe ŋgay eye na, ŋgwas niye a mət dərma.

³³ Pat nakə aza mədahan hay ta lətseweye abəra ma mədahan aye na, ŋgwas niye ma mətseye na, a way? Hərwi nəteye niye tasəla eye ta zla na ka ŋgwas!»

³⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Hasləka ta ŋgwas neheye ka məndzibəra nakay anan aye na, ta zliye bo.

³⁵ Ane tuk na, ndo neheye Mbəlom a pala tay ha, nəteye ta ndziye ka məndzibəra nakə wedeye na, ta lətseweye abəra ma mədahan na, ta zliye bo nakay na, zal kəgəbay, ŋgwas na, ta zliye bo sa bay.

³⁶ Nəteye na, ta mətseye sa bay. Ta ndziye na, andza gawla i Mbəlom hay. Nəteye wawa i Mbəlom hay, hərwi ta lətsew abəra ma mədahan a məsəfəre.

³⁷ «Mələtsew abəra ma mədahan na, ka sərakwa ha mədahan hay ta lətseweye abəra ma bəd na, hərwi bazlam i Musa nakə a tsik ahəl niye aye. A da ha na, bazlam nakə Mbəlom a tsikayaw mə gay i dak niye dzaydzay andza faya ma təmiye na aye. A zalay a Bəy Maduweŋ na, “Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak, Mbəlom i Zakob.”[‡]»

³⁸ A tsik andza niye na, hərwi Mbəlom na, nəngeye Mbəlom i mədahan hay bay, nəngeye Mbəlom i ndo neheye ta ndziye huya ta sifa aye. Ta ndziye ma sifa na, hərwi Mbəlom.»

³⁹ Siye i ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə tsəne andza niye na, tə gwad: «Miter, bazlam yak niye ka tsik aye na, tədə.»

⁴⁰ Tə tsikay andza niye na, hərwi horoy a gatay matsətsəhe faya wu hay.

Yesu a yaw na, ma gwala i way?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

⁴¹ Yesu a gwadatay: «Ndo hay tə gwad ka Kəriste na, nəngeye Wawa i Davit na, kəkay?»

† 20:28 Bazlam mapala eye masulo eye 25.5-6. ‡ 20:37 Madayaw abəra ma Ezipt 3.6.

⁴² Duh Davit tə gər ɲgay a gwaɖ ma dərewel i Dəmes hay na:
“Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwaɖay a Bəy Maduweŋ ga na:
Dara, ndza tə həlay i mənɖay ga,

⁴³ hus a pat nakə na piye tay ha ndo məne dəre yak hay a huɖ i sik yak aye.Š”

⁴⁴ «Ane tuk na, Davit na, kə zalay a Kəriste “Bəy Maduweŋ” tuk na, ada ndo hay ta gwaɖiye wawa ɲgay na, ma kəkay?»

*Sariya ka gər i ndo məɖzaŋgawa
bazlam i Mbəlom mapala eye hay
Mata 23.1-36; Markus 12.38-40*

⁴⁵ Ahəl nakə ndo hay faya ta pay zləm a bazlam ɲgay nakə faya ma tsikateye na, Yesu a gwaɖatay a gawla ɲgay hay:

⁴⁶ «Həbum gər kurom abəra ka ndo məɖzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay. Nəteye i tay ta wuɖa mahəhele na, ta rəkwat eye. Ka təv məhay gər na, ta wuɖa ndo hay t̄a tsikatay me ta məɖəslatay ha gər. Mə gay i maɖuwule me na, ta pələwa i tay na, təv mənɖze nakə kame i ndo hay aye, ndo hay ta ɲgatateye lele. Mə magurlom, ta wuɖa na, təv mənɖze ɲgwalak eye.

⁴⁷ Wu nakə tə vəlawatay a madakway i gwas hay aye na, tə ndayawa na. Tə duwulaway me a Mbəlom na, vəɖvəɖ a ndəv bəse bay hərwi anda ndo hay t̄a gwaɖ fataya nəteye ndo ɲgwalak eye hay. Slala i ndo neheye andza nakay aye na, Mbəlom ma giye fataya sariya na, ma ziye i ndo siye hay.»

21

*Məvəlay wu a Mbəlom tə dərev nəte eye
Mata 12.41-44*

¹ Ma dəba eye, Yesu a zəba ka bo bəra dəre na, a ɲgatay a ndo i zlele hay ta piye suloy a wu məpe suloy mə gay i məɖəslay ha gər a Mbəlom.

² Yesu a ɲgatay a madakway i ɲgwas wuray mətawak eye, a ye naha a pa a dəma kobo sulo dərmak.

³ Yesu a gwaɖatay: «Sərum ha madakway i ɲgwas nakay na, kə vəl dala haladzay a ze i ndo hay tebiye.

⁴ Hərwi ndo mekeləŋ eye hay tə vəl na, abəra ka siye. A gatay mə gər sa bay. Ane tuk na, madakway i ɲgwas nakay mətawak eye na, a vəl ha tebiye, siye andaya sa bay.»

*Yesu a da ha ta mbəzliye gay i məɖəslay ha gər a Mbəlom
Mata 24.1-2; Markus 13.1-2*

⁵ Ndo mekeləŋ eye hay tə tsik ka gay i məɖəslay ha gər a Mbəlom. Tə gwaɖ: «Gay nakay na, a le. Kwar neheye ta dəzl ha aye na, tə le. Ada wu neheye tə vəlay a Mbəlom aye, tə le.»

Ane tuk na, Yesu a gwaɖatay:

⁶ «Wu nakə faya ka zəbumeye faya aye na, pat mekeləŋ eye na, ka ɲgatumeye a kwar kwa nəte ka gər i kwar ɲgeɖ bay. Ta mbəzliye ha hele hele.»

*Ŋgodgor i mandəve i mənɖzibəra
Mata 24.3-14; Markus 13.3-13*

⁷ Ndo niye hay ka təv eye niye ta tsətsah faya, tə gwaɖay: «Miter, wu neheye ka tsik aye ta giye bo na, kəɖay? Ŋgodgor waray nakə nəmaa səriye ha na, wu neheye tebiye ta ndisleweye aye?»

⁸ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Gum metsehe lele! Ndəray mâ səpat kurom bay. Hərwi ndo hay haladzay ta deyeweye ta məzele ga. Kwa way ma gwadiye: “Neñ na, Kəriste, həlay eye kə ndislew!” Ane tuk na, kâ pumatay bəzay bay.

⁹ Ka tsənum ndo hay faya ta giye vərəm ta ndo neheye ta niye dərə a bo aye na, kâ dzədzarum bay. Wu neheye na, kutoŋ ta ndisleweye təday. Ane tuk na, niye na, mandəve i məndzibəra zuk bay.»

¹⁰ Yesu a gwadatay sa: «Slala ŋged ta giye vərəm ta slala nənġed, bəy ta bəy ta giye vərəm.

¹¹ Dala ma bəliye, ada mändərzlan ma giye, dəvats i magədama haladzay ma gateye a ndo hay ma gəma hay wal wal. Wu neheye a ge masuwayaŋ eye tə wu mekeleŋ eye hay wal wal ma dzədzariye tay ha ndo hay, ta ta deyeweye mə mbəlom.

¹² «Ane tuk na, wu niye hay ta deyeweye na, ta gakumeye dəretsətseh. Ta gəsiye kurom a gay i mađuwule me, ta gakumeye sariya ada ta dərəzliye fakuma a gay i danġay. Ta gəsiye kurom, ta diye kurom ha kame i bəy hay ada kame i ndo mələve dala hay hərwi ga.

¹³ Niye na, həlay eye i kurom məhəle mbal i gər ga tuk.

¹⁴ Pat eye kə ndislew na, gəsəm dərəv lele. Kâ dzədzarum mə dərəv kurom anəke na: “Mata mbədə famaya abəra me way?” na, kâ dzalum bay.

¹⁵ Neñ eye na dəkumeye ha bəzlam nakə ka tsikumeye ada ndaraw nakə kwa ndo mənə dərə kurom hay ta sliye faya mədədə kurom ha ta sariya bay aye.

¹⁶ «Kwa bəba kurom hay ta may kurom hay ta giye fakuma dəf. Malamar kurom hay, wurbəba kurom hay ta dzam kurom hay ta giye fakuma dəf. Ta gəsiye kurom ada ta gakumeye sariya i mədəhan a siye hay haladzay mə walaŋ kurom.

¹⁷ Ndo hay tebiye ta nakumeye dərə hərwi ga.

¹⁸ Ane tuk na, sərum ha na, məkwets i gər kurom kwa nəte ma dziye bay.

¹⁹ Gum gədan lele. Ka ta mbələmeye ha məsəfəre kurom hay na, andza niye.»

Ta mbəzliye ha Zerozelem

Mata 24.15-21; Markus 13.14-19

²⁰ «Tədə kə ŋgatumay a vərəm kə lətsew, ta lawara Zerozelem na, sərum ha mazlambar ta mbəzliye ha bəse tuk.

²¹ Ndo neheye ka dala i Yahuda aye, ta ŋgatay a wu niye na, tā hway a mahamba hay. Ndo neheye nətey ma wuzlah gay i Zerozelem aye na, tā hwayaw abəra mə dəma dərəŋ ada ndo neheye mə gəma aye na, tā hway a wuzlah gay bay.

²² «Hərwi pat eye niye na, pat nakə Mbəlom ma giye sariya ŋgay aye tuk. Niye na, andza nakə ndo i maslaŋ hay tə sik faya mə Derewel i Mbəlom ma ta giye bo aye.

²³ Pat eye niye na, dəretsətseh wene wene eye na, ka gər i ŋgwas neheye tə bo sulo aye ada ka ŋgwas neheye faya ta vələtey wah a wawa tay hay aye! Ayaw! Ndo i gəma neheye ta ta siye dəretsətseh haladzay hərwi Mbəlom ma ta gateye dəretsətseh.

²⁴ Ndo niye hay tə sər Mbəlom bay aye siye hay ta kədiye tay ha ta maslalam. Siye hay ta gəsiye tay ha beke eye hay, ta diye tay ha a gəma hay wal wal. Ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye ta deyeweye, ta mbəzliye ha Zerozelem hele hele. Ta ndziye mə dəma na, hus ahəl tay nakə ka ndəv aye.»

*Madayaw i Wawa i Ndo**Mata 24.29-31; Markus 13.24-27*

²⁵ Yesu a gwadafatay sa: «Pat eye niye wu niye hay ta dazlay na, ka pat, ka kiye, ka wurzla hay, wu mæge masuwayan wal wal ta bæziye ha bo. Ma ta giye na, andza mətasl nakə a vəzl haladzay vəvəva a bəl ha dəlov i yam wekit wekit aye. Ndo i məndzibəra hay tebiye ta dzədzariye, ma vələteye mədzał gər.

²⁶ Ndo hay haladzay ta ta mətiiye tə zluwer i wu niye hay. Andza niye wu neheye gədaŋ eye ka magərmbəłom aye ta bəliye haladzay.

²⁷ «Ma dəba eye na, ndo hay ta ngeteŋeye a neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ma pazlay ta gədaŋ ada ta məzlaḅ eye haladzay.

²⁸ Aza ka ŋgatumay a wu niye hay ta dazlay məndislew na, ləvum bo lele ada zlum gər kurom ka mbəłom, hərwi Mbəłom ma ta təmiye kurom ha bəse tuk.»

*Dzeke i gurov**Mata 24.32-35; Markus 13.28-31*

²⁹ Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadafatay: «Zəbum ka gurov ada ka dərizl i gərdaf hay tebiye kwa!

³⁰ Ka ŋgatumatay ta gəgar ha ka bo abəra slambah hay ada ta dazlay a mādude na, ka sərūm ha gwaduvay kə ge, mazlambar yam ma piye bədaw!

³¹ Andza niye ka ŋgatumay a wu neheye ta ndislew na, sərūm ha Bəy i Mbəłom neŋgeye bəse tə nəkurom.

³² «Neŋ faya na gwadəkumeye: Sərūm ha na, wu nakay tebiye ma giye bo na, ndo neheye anəke aye ta mət zuk bay.

³³ Magərmbəłom ta dala ta dziye, bazlam ga na, dādā ma dziye bay.»

Gumay metsehe a bo kurom

³⁴ «Gumay metsehe a bo kurom. Kā gərūmay ha dərev kurom a wu məse bay, kâ kwayum bay ada kâ vələmay ha mədzał gər kurom a wu i məndzibəra bay. Ka gumeye metsehe a bo kurom na, hərwi ada sariya i Mbəłom mâ ndzakum a gər həf bay.

³⁵ Hərwi pat eye ma deyeweye na, ndo hay tebiye ka məndzibəra ta səriye ka bo bay. Ma mbəzliye tay ha təbəts andza bəlay nakə a mbəzl wu aye.

³⁶ Ndzum tsezlezleŋe, dūwulumay me a Mbəłom pat pat. Ka gum andza niye na, ka hutumeye gədaŋ ka məsəmay naha a wu neheye tebiye ta ndzakumeye a gər aye. Andza niye ka mbumeye faya mələtse ka təv ga, neŋ Wawa i Ndo.»

³⁷ Ta hapat na, Yesu a tətikawa tay ha ndo hay ma dalamətagay i gay i mədəsłay ha gər a Mbəłom, ta huwa na, a yawa mata həne ma tsaḥolok nakə tə zalay Mahəmba i Tetədəz aye.

³⁸ Pərik i mekedə na, ndo hay ti yawa a gay i mədəsłay ha gər a Mbəłom mata pay zləm a matətike i Yesu.

22*Yudas a ge dafka Yesu**Mata 26.1-5,14-16; Markus 14.1-2,10-11; Yuhana 11.45-53*

¹ Magurlom nakə tə zalay magurlom i Pak aye na, mazlambar ta hatsiye. Ahəl i magurlom tay niye na, tə ndayawa wu mənday tay nakə tə zalay «peŋ» aye na, gəde faya bay.

² A həlay i magurlom eye niye na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə ndo neheye tə dzańgawa bazlam i Mbəlom mapala eye aye ta pəla tsəved ka məkəde na Yesu. Ane tuk na, ta dzədzar ta ndo hay.

³ Fakalaw a fələkway a bo a Yudas nakə tə zalay Iskariyot aye. Neñgeye na, nate mə walañ i gawla i Yesu niye hay kuro gər eye sulo, aye.

⁴ Yudas a həl bo a ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ada ka təv i bagwar i sidzew neheye ta tsəpawa gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye. A ye na, hərwi mapəle tsəved ka mäge dəf ka Yesu.

⁵ A yatay a gər a ndo niye hay haladzay, tə gwadəy: «Nəmaa vəlakeye dala.»

⁶ Yudas a tsəne andza niye na, a təma bazlam tay niye. Tsa na, a maw abara ka təv tay, a ye a pəla wewer ada həlay nakə lele eye hərwi mäge dəf ka Yesu ndo hay ta səriye faya bay aye.

Yesu ta gawla ŋgay hay, tə ge magurlom i Pak

Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30

⁷ Yaw! Ahəl nakə tə ndayawa wu mənday nakə gəde faya bay aye na, pat i məkəde təđañ hərwi məde wu mənday i Pak aye kə husaw tuk.

⁸ Yesu a slər Piyer ta Yuhana, a gwadətay: «Dum ta dumakway wu mənday i magurlom i Pak nakə ka ndayakweye.»

⁹ Piyer ta Yuhana ta tsətsah faya, tə gwadəy: «A saka nəmaâ daka dəf na, ka waray?»

¹⁰ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Tsənum lele! Tadə faya ka deyumeye, ka ndislum a wuzlahgəma na, ka ndzumeye a gər a ndo faya ma zliye yam ta gəzla aye. Pumay bəzay hus a gay nakə ma fələkwiye a dəma aye,

¹¹ ada gwadəmay a ndo i gay niye: “Miter a tsətsah fakaya, a gwədəka: Gay nakə nəmaa ndiye wu mənday i magurlom i Pak ta gawla ga hay aye na, məŋgay?”

¹² Ka tsətsahum andza niye na, ma dəkumeye faya ka gay nakə ka gər i gay neñged aye. Hud i gay niye na, bagwar eye. Wu hay maləva bo eye mə dəma. Ka dumeye wu mənday i magurlom i Pak na, mə dəma.»

¹³ Gawla i Yesu niye hay sulo eye tə həl bo ti ye. Ti ye naha na, tə ndzay a gər andza nakə Yesu a tsikatay aye. Tsa na, tə da wu mənday i Pak mə dəma.

Wu mənday i Bəy Maduwer

Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korinje hay 11.23-25

¹⁴ Həlay i mənde wu mənday niye a sla na, Yesu ta ndo i maslañ ŋgay hay ti ye naha, tə ndza hərwi mənde wu mənday.

¹⁵ A gwadətay: «Na ta giye dəretsətseh na, a señ haladzay mənde wu mənday i magurlom i Pak nakay tage nəkurom təday.

¹⁶ Ayaw! Neñ faya na tsikakumeye, dəda na ta ndiye wu mənday nakay sa bay hus a pat nakə dedək ŋgay eye ma giye bo ma Bəy i Mbəlom aye.»

¹⁷ Ma dəba eye na, a zla gəvet, a rah ha ta wu məsay. A gay naha sisəe a Mbəlom. Tsa na, a gwad: «Zlum gəvet nakay ada kâ sum wu məsay nakay mə dəma aye.

¹⁸ Neñ faya na tsikakumeye, na ta siye wu məse nakay sa bay ka madazlay anəke hus a pat nakə Bəy i Mbəlom ma deyeweye aye.»

¹⁹ Tsa na, a zla peñ, a gay naha sisəe a Mbəlom. Ma dəba eye na, a ŋgəna ha peñ niye, a vəlatay a gawla ŋgay hay, a gwadətay: «Nakay na, bo ga, mavəla eye hərwi kurom. Gum ha andza nakay huya hərwi ada kâ dzalum ha ka neñ.»

²⁰ Ma dɔba i mɛnde wu mɛnday niye na, a zla gɛvet, a gwadɔtay: «Wu mɛse nakay na, bambaz ga nakɛ Mbɛlom ma ɓariye dzam ta ndo hay aye. Ta mbɛdiye ha na, hɛrwi kurom.

²¹ Ane tuk na, zɛbum ndo nakɛ ma giye fagaya daf aye na, faya ka ndayakweye wu mɛnday dziye.

²² Neɲ Wawa i Ndo na mɛtiye andza nakɛ Derewel i Mbɛlom a tsik aye. Ane tuk na, dɛretsɛtseh ka gɛr i ndo nakɛ ma giye fagaya daf aye.»

²³ Gawla ɲgay hay tɛ tsɛne andza niye na, ta dazlay a matsɛtsehe ka bo mɛ walaɲ tay, tɛ gwad: «Way nakɛ mata ge andza niye mɛ walaɲ kway na, way?»

Bagwar eye na, way?

²⁴ Ma dɔba eye na, gawla i Yesu hay ta dazlay mɛkɛde wuway mɛ walaɲ tay haladzay, tɛ gwad: «Way nakɛ mɛ walaɲ kway nakay neɲgeye bagwar eye na, way?»

²⁵ Yesu a gwadɔtay: «Bɛy bagwar eye i gɛma hay faya ta lɛviye bɛy hay. Ndo neheye gɛdaɲ tay andaya aye na, a satay dzam ta ndo hay.

²⁶ Ane tuk na, nakurom na, kɛ gum andza wawa eye tsekweɲ ada ndo nakɛ ma lɛviye ndo hay aye na, mɛ tɛra ndo i mɛsler.

²⁷ «Ayaw! Bagwar eye na, way tuk? Ndo nakɛ neɲgeye mandza eye ta geye mɛsler ka hɛlay aye tsukuɗu ndo mɛge mɛsler ba? Bagwar eye na, ndo nakɛ ta geye mɛsler aye bɛdaw? Andza niye, neɲ nakay anaɲ mɛ walaɲ kurom anaɛ aye, neɲ na, andza ndo i mɛsler.

²⁸ «Nakurom na, ka ndzum ka tɛv ga. Ka zlum ɲgatay ma wuzlah i dɛretsɛtseh nakɛ tɛ ger aye haladzay.

²⁹ Neɲ bɛbay na, na vɛlakumeye Bɛy i Mbɛlom andza bɛba ga Mbɛlom nakɛ a vɛleɲ aye.

³⁰ Ka ndayumeye ada ka sumeye wu mɛsay tage neɲ ma Bɛy ga, ada ka ta ndzumeye ka tɛv mɛndze i bɛy hɛrwi mɛge sariya ka gwala i Israyel neheye kuro gɛr eye sulo aye.»

Piyer ma gwadɛye: «Na sɛr Yesu bay»

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-38

³¹ Yesu a gwadɛy a Simoɲ Piyer: «Simoɲ, Simoɲ tsɛne! Fakalaw kɛ huta gɛdaɲ mɛbɛle kurom ha, ma hɛviye kurom andza mahɛve daw nakɛ ta hɛvawa hɛrwi manɲane tay ha ka bo abɛra ta dzɛndzar aye.

³² Ane tuk na, neɲ na dɛwulay me a Mbɛlom hɛrwi yak. Na dɛwulay me a Mbɛlom na, hɛrwi ada mɛdzal gɛr yak ka neɲ mɛ ge bɛle bay. Ka tsɛtsah mɛpɛse me na, vɛlatay gɛdaɲ a malamar yak hay.»

³³ Piyer a gwadɛy: «Bɛy Maduweɲ, neɲ na, malɛva bo eye kwa mede a danɲay ka deyemeye salamay. Kwa mɛmɛte, ka mɛtameye salamay!»

³⁴ Yesu a mbɛday faya, a gwadɛy: «Ka tsik na, dedek ɲgway daw Piyer. Tsɛne! Na tsikakeye, bɛgom nakay dzagulok ma ta zlahiye na, ɓa ka gwad sik mahkar ka sɛr neɲ bay.»

Mɛlɛve bo ta suloy ada ta maslalam

³⁵ Yesu a gwadɛtay a gawla ɲgay hay sa: «Ahɛl niye na slɛr kurom ha ze dala, ze gwezem, ze tahɛrak mɛ sik na, wuray kɛ kɛtsakum daw?»

Ta mbɛday faya: «Wuray kwa tsekweɲ kɛ kɛtsamay bay.»

³⁶ Yesu a gwadɛtay: «Anɛke dɛh na, ndo nakɛ suloy ɲgay andaya aye na, mɛ hɛl. Ndo nakɛ gwezem ɲgay andaya aye na, mɛ zla dɛrmak. Ada ndo nakɛ maslalam ɲgay andaya bay aye na, mɛ sɛkɛm ha rɛkwat ɲgay ada mɛ sɛkɛm maslalam.

³⁷ Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: “Neŋgeye na, ndo hay tə pasla na a walaŋ i ndo i məkəde ndo hay.*” Na tsikakumeye: Wu nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye na, ma giye bo tebiye.»

³⁸ Gawla ŋgay hay tə gwaday: «Bəy Maduwen, maslalam hay anaŋ sulo.»
Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Niye na, da kə sla.»

*Yesu a ye mata duwulay me a Mbəlom ma tsaholok i tetədxəz
Mata 26.36-46; Markus 14.32-42*

³⁹ Ma dəba aye na, Yesu a ye abəra ka təv niye, a ye a tsal a Mahamba i Tetədxəz andza nakə a gawa ha aye. Gawla ŋgay hay tə pay bəzay.

⁴⁰ Tə ndisl naha a dəma na, Yesu a gwaday: «Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada kâ dəđum a masəpete i Fakalaw bay.»

⁴¹ Tsa na, a gər tay ha gawla ŋgay hay. A ye abəra ka təv tay əzad dərən tsekweŋ tsa. A ye naha a dək w gurmets ka dala, a duwulay me a Mbəlom,

⁴² a gwad: «Bəba, tadə ka wuda na, zla fagaya abəra dəretsətseh nakay na siye tey! Ane tuk na, ge na, andza nakə a saka aye bəna, andza nakə a seŋ a neŋ aye bay.»

[
⁴³ Tsa na, gawla i Mbəlom a mbəzlaw mə mbəlom, a yaw a bəzay ha bo hərwi məvələy gədaŋ.

⁴⁴ Yesu a dzədzar, mədzal gər ŋgay a mbədə haladzay. A duwulay me a Mbəlom ta gadaŋ sa. Merəbe nakə faya aye na, a təra andza bambaz nakə a tək w ka dala təluk təluk aye.]

⁴⁵ A ndəv ha madu wulay me a Mbəlom na, a mbədə gər ka təv i gawla ŋgay hay. A ye naha a ndzatay a gər na, nəteye mandzahəra eye. Madagər a gatay hərwi dərev a ndalatay.

⁴⁶ A gwadatay: «Lətsum, duwulumay me a Mbəlom hərwi ada kâ dəđum a masəpete i Fakalaw bay.»

Tə gəs na Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-11

⁴⁷ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikiye me mba aye na, ndo hay haladzay ti ye naha. Maa ndzatay naha kame na, Yudas neŋgeye nakə nəte mə walaŋ i gawla i Yesu hay kuro gər eye sulo aye. A ye naha bəse ka təv i Yesu hərwi məgəse na ka bo təmbolok təmbolok.

⁴⁸ Ane tuk na, Yesu a gwaday: «Yudas, ka giye dəf ka neŋ Wawa i Ndo na, ta məgəse ga ka bo təmbolok təmbolok dəw?»

⁴⁹ Gawla i Yesu hay tə ŋgatay a wu niye hay faya ma giye bo andza niye na, ta tsətsah faya, tə gwaday: «Bəy Maduwen, nəmaa watsa tay ta maslalam dəw?»

⁵⁰ Tsa na, ndo nəte mə walaŋ tay a fay a ndo i məsler i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom, a dəsay na zləm i həlay i mənday fats ka dala.

⁵¹ Ane tuk na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay: «Gərum tay ha, niye na, da.»

Tsa na, a lamay a zləm i ndo niye, a paha suwuđ suwuđ.

⁵² Tsa na, Yesu a tsikatay a bagwar i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye, a bagwar hay i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom hay ada a madugula i Yahuda niye hay ti ye naha faya mata gəse na aye, a gwadatay: «Ka yumaw fagaya ta maslalam kurom hay ada ta sakwal kurom andza ta gəsiye ndo i məkal dəw?»

* 22:37 Ezay 53.12.

⁵³ Ada pat pat ka ndzawakwa ka bo dziye mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, ka pəlum tsəved məgəse ga bay. Ane tuk na, i kurom na, həlay eye kə sla tuk, ada həlay i ndo nakə ma ləvonj aye ma bəziye ha gədanj ηgay.»

Piyer a gwad: «Na sər Yesu bay»

Mata 26.57-58,69-75; Markus 14.53-54,66-72; Yuhana 18.12-18,25-27

⁵⁴ Tə gəs na Yesu, ti ye ha a gay i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom. Piyer na, a patay naha bəzay ma dəba dərən.

⁵⁵ Ma dalamətagay i gay niye na, ta vat ako ma wuzlah eye. Ndo hay nətaye mandza eye ka ako eye niye. Piyer a ye naha a ndza ka təv tay dərma.

⁵⁶ Ngwas wuray andaya a gawa məsler mə gay eye niye a ηgatay a Piyer mandza eye ka ako. A zəba faya, a ndazl na Piyer lele. Tsa na, a gwad: «Nəkar dərma na, ndo i Yesu.»

⁵⁷ Ane tuk na, Piyer a mbəday faya a ηgwas niye, a gwaday: «A'ay! Na sər na bay!»

⁵⁸ Məndze tsekwenj na, ndo mekelən eye a ηgatay a Piyer, a gwaday: «Nəkar dərma na, nətə mə walaŋ i gawla i Yesu hay!»

Piyer a gwaday a ndo niye: «A'ay! Neŋ na mə walaŋ tay bay.»

⁵⁹ A ndza ma dəba eye tsekwenj mazlambar bəre nətə na, ndo mekelən eye a tsik sa, a gwad: «Ta dedək ndo nakay na, tə ndzawa tə Yesu dərma! Sa tsa na, neŋgeye ndo i Galile hay.»

⁶⁰ Ane tuk na, Piyer a mbəday faya, a gwaday: «A saka məgwede mey na, na sər bay.»

Kwayanŋa ahəl nakə faya ma tsikiye me mba aye na, dzagulok a zlah.

⁶¹ Bəy Maduwenj a mbədə bo, a ndazl naha Piyer nduzle a dərə. Tsa na, wu nakə Yesu a tsikay a Piyer aye na, a mayaw a gər tuk. A gwaday na: «Bəgom dzagulok ma ta zlahiye na, ba ka gwad sik mahkar ka sər neŋ bay.»

⁶² Tsa na, Piyer a yaw abərə ma dalamətagay, a tuwa tsiduk tsiduk.

Ndo hay tə ηgwas ka Yesu

Mata 26.67-68; Markus 14.65

⁶³ Ndo neheye ta tsəpawa Yesu aye, tə ηgwasawa ka Yesu ada tə kədawa na.

⁶⁴ Tə mbuzaway na dərə ada ta tsətsahawa faya, tə gwadaway: «Nəkar na, Kəriste ba! Tsikamay, maa faka na, way?»

⁶⁵ Ada tə tsikaway wu siye hay haladzay hərwi mətsaday a Yesu.

Yesu kame i madugula i Yahuda hay

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Dərə a tsada na, madugula i Yahuda hay, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay tə haya gər. Tsa na, ti ye ha Yesu kame i sariya tay.

⁶⁷ Ti ye naha ta tsətsah faya, tə gwaday: «Nəkar na, Kəriste daw? Tsikamay tey!»

Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Kwa tadə na tsikakum bəbay na, ka tamumeye bay,

⁶⁸ ada tadə na tsətsah fakuma na, ka mbədumeŋeye faya bay.

⁶⁹ Ane tuk na, sərur ha kwa anəke Wawa i Ndo ma ndziye tə həlay i mənday i Mbəlom gədanj eye.»

⁷⁰ Tsa na, nətaye niye tebiye tə gwaday: «Azlakwa nəkar na, Wawa i Mbəlom daw?»

Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Bo kurom eye ka gwadum neŋ neŋgeye.»

⁷¹ Tə tsəne andza niye na, tə gwad: «Ka pəlakweye na, sa mey. Ba bo kway eye ka tsənakwa wu neheye a tsik tə bazlam ŋgay aye.»

23

Tiye ha Yesu kame i Pilat ada kame i Herod
Mata 27.1-2,11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Ma dəba eye na, ndo niye hay tebiye tə lətse, ti ye ha Yesu a gay i Pilat.

² Tə ndisl naha a dəma na, ta dazlay a mədāse parasay ka Yesu haladzay, tə gwad: «Nəmaa ndzay a gər a ndo nakay na, faya ma tsəviye tay ha ndo may hay a pesl. A gwadatay na: “Kā vəlumay dzanǵal a bəy i Roma bay” ada a gwad nenǵeye Kəriste, bəy bagwar eye.»

³ Pilat a tsətsah ka Yesu, a gwaday: «Nəkar na, bəy i Yahuda hay dedək dāw?»

Yesu a mbədāy faya, a gwaday: «Nəkar ka tsik segey.»

⁴ Pilat a gwadatay a bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ada a ndo hay tebiye: «Neŋ na, na huta mənese nakə ma gəsiye na ndo nakay a sariya aye na, na huta bay.»

⁵ Ane tuk na, ndo hay tebiye tə gwaday ta magala: «Faya ma tsəviye tay ha ndo hay tə matətike ŋgay nakə a tətikawatay aye. A dazlay mäge andza niye na, ka dala i Galile. A həhal ha ka dala i Yahuda tebiye ada kə ya ahaya kanan anəke a Zerozelem sa.»

⁶ Pilat a tsəne bazlam tay niye na, a tsətsah, a gwad: «Ndo nakay na, ndo i Galile dāw?»

⁷ Tə gwaday faya: «Yesu na, ndo i Galile.»

Azłakwa maa ləva Galile na, bəy nakə tə zalay Herod aye. Pat eye niye na, nenǵeye andaya ma Zerozelem. Tsa na, Pilat a gwadatay: «Dum ha Yesu ka təv i Herod.»

⁸ Herod a ŋgatay a Yesu na, dərev ŋgay a ŋgwasə haladzay. Kə tsəne ndo hay tə tsikawa ka Yesu ada a say mənǵatay a Yesu na, kwa anəke bay. A say na, Yesu m̄a gay masuwayan ka təv ŋgay.

⁹ A tsətsah wu hay haladzay ka Yesu. Ane tuk na, Yesu ka mbədāy faya wuray kwa tsekweŋ bay.

¹⁰ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom ta ndo mədzanǵawa bazlam i Mbəlom mapala eye, ta ye naha dərma. Tə dəs parasay ka Yesu haladzay ta gədan.

¹¹ Herod ta sidzew ŋgay hay tə tsəne andza niye na, tə tsadāy a Yesu ada tə ŋgwasə faya haladzay. Tə pa faya peteked nakə a le haladzay aye. Tsa na, tə ma ha a gay i Pilat.

¹² Kurre na, Herod ta Pilat na, ta wuda bo bay, tə nay dərə a bo. Pat eye niye na, ta tərə ta dzam eye tuk.

Mata 27.15-26; Markus 15.6-15; Yuhana 18.39-19.16

¹³ Ma dəba eye na, Pilat a zalatay a bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye, a bəy i dala hay ta ndo i gəma hay tebiye.

¹⁴ A gwadatay: «Ka gəsəmeŋew ndo nakay ka gwadum na, faya ma tsəviye tay ha ndo hay a pesl ba! Ada na tsətsah faya bazlam, ane tuk na, na huta faya mənese nakə ma gəsiye na ta sariya aye bay. Ka dəsəsum faya parasay.

¹⁵ Herod Antipas bəbay kə huta faya mənese bay, hərwi niye kə makwaya ahaya kway. Ndo nakay na, kə ge wuray kwa tsekweŋ nakə məkəde na aye bay.

¹⁶ Hərwi niye, na ndəbiye na ta mandalaḡa ada na gəriye ha.»

[

17 Ka viye ka viye na, Pilat a gərawatay ha ndo abəra ma danɔay nəte hərwi magurlom i Pak.]

18 Andza niye ndo hay tə tsəne bazlam i Pilat niye na, tə pa bo ka mawude ta gədan, nəteye tebiye tə gwad: «Kəf na ndo nakay, gəramay ha na, Barabas!»

19 Barabas na, tə gəs na hərwi a kəf ndo ahəl nakə tə ge magazləga ma wuzlahgəma aye.

20 A say a Pilat məgər ha Yesu. A tsikatay a ndo niye hay sa.

21 Ndo niye hay tebiye ta wuda, tə gwad: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye! Dar na ka mayako mazləlmbada eye!»

22 Pilat a gwadatay mamahkar eye sa: «Nenɔeye a ge na, mənese waray? Nen na, na huta faya mənese nakə məkəde na aye na, na huta bay. Hərwi niye, na ndaɔiye na ta mandalaɔa na, ada na gariye ha.»

23 Ane tuk na, ndo hay tə tsəne andza niye na, ta səkah ha mawude haladzay ta gədan, tə gwad: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye!» Tsiy mawude tay niye a gay zləm a Pilat.

24 Tsa na, a təma andza i ndo hay nakə a satay aye.

25 A garatay ha Barabas andza nakə a satay aye. Azlakwa duh Barabas tə gəs na a danɔay na, hərwi a kəf ndo ahəl nakə tə ge magazləga ta ndo i Roma hay aye.

Yesu na, Pilat a vəlatay ha a ndo hay, a gwadatay: «Gumay wu nakə andza a sakum məgay aye!»

Ti ye ha Yesu mata kəde na

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Yuhana 19.17-27

26 Ahəl nakə faya ta diye ha Yesu ka təv nakə ta kədiye na mə dəma aye na, tə dza gər ka tsəved ta ndoweye andaya tə zalay Simon a maw abəra mə pesl. Nenɔeye na, ndo i gəma i Siren. Sidzew hay tə gəs na tə gay kutoŋ ka məzle mayako niye mazləlmbada eye hərwi ada m̄a zla naha ma dəba i Yesu.

27 Ndo hay haladzay tə pay bəzay a Yesu. Nɔgwas hay haladzay faya ta tuwiye hərwi nɔgay.

28 Yesu a mbəda bo ka təv i nɔgwas niye hay faya ta tuwiye, a gwadatay: «A nəkurom nɔgwas i Zerozelem hay, k̄a tuwum hərwi ga bay. Duh na, tuwum hərwi bo kurom ada hərwi wawa kurom hay.

29 Hərwi həlay eye ma deyeweye, ta gwadiye: “Mənɔwese ka gər i nɔgwas neheye d̄ada ta wa bay aye ada neheye d̄ada wawa k̄a sa wah tay bay aye!”

30 Ndo hay ta gwadeye a mahəmba hay: “Amboh mbəzlaw famaya tey!”
Ada ta gwadeye a tsaholok hay: “Amboh nɔgaha may tey!”*

31 Ayaw! Ta gay wu nakay andza nakay a mayako nɔgədiz eye na, ada mayako makula eye na, ma giye na, kəkay?»

32 Ti ye ha Yesu ka təv nakə ta kədiye na aye na, ta gəs naha ndo wuray hay sulo tə ge mənese hərwi madar tay ha ka mayako tage Yesu dziye.

33 Tə ndisl naha ka təv niye tə zalay Təv i Mətasl i Gər aye. Sidzew hay ta dar na Yesu ka mayako mazləlmbada eye na, ka təv eye niye. Ta dar tay ha ndo niye hay sulo tə ge mənese aye dərmak, nəte tə həlay i mənday, nenɔged tə həlay i gula.

34 Yesu a gwad: «Bəba ga, pəsətay ha mənese tay hərwi wu nakə ta giye na, tə sər bay.»

Sidzew hay tə ge tsakwal ka peteked nɔgay hərwi məsəre ha peteked mamətəsa eye na, a way. Tsa na, ta nɔgəna ha a bo peteked niye.

* 23:30 Oze 10.8.

³⁵ Ndo hay tebiye n̄teye ka t̄əv eye niye faya ta z̄əbiye ka Yesu. Bagwar i madugula i Yahuda hay t̄ə n̄gwasa ka Yesu, t̄ə gwad: «N̄nḡeɣe na, k̄ə t̄əma tay ha siye i ndo hay sa na, m̄a t̄əma ha bo n̄gay tey. Tada k̄ə ge n̄nḡeɣe na, K̄ariste, n̄nḡeɣe nak̄ə Mb̄əlom a zla na aye na, m̄a t̄əma ha ḡər n̄gay tey.»

³⁶ Sidzew hay t̄ə n̄gwasa ka Yesu d̄ərmak, ta h̄əndzəd naha ka t̄əv n̄gay t̄ə v̄əlay wuye andaya guyakaka.

³⁷ T̄ə gwad̄ay: «K̄ə ge n̄kar b̄əy i Yahuda hay na, t̄əma ha bo yak aye tey!»

³⁸ Ka mayako niye mazl̄əmbada eye na, ta law naha faya palalam wuray zal ka ḡər i Yesu, t̄ə watsa: «Nakay na, b̄əy i Yahuda hay.»

³⁹ Ndo n̄te m̄ə walaŋ i ndo niye sulo t̄ə ge m̄ənese, ta dar tay ka bo dziye tage Yesu aye a tsaday a Yesu. A gwad̄ay: «Ka gwad̄ n̄kar na, K̄ariste sa na, t̄əma ha ḡər yak ada k̄a t̄əma may ha tey!»

⁴⁰ Ane tuk na, ndo n̄nḡed̄ a may ha m̄ənese a gwad̄ay: «Ka s̄ər Mb̄əlom t̄əb̄ədew? N̄kar an̄ke ta k̄ədiye kar andza n̄nḡeɣe d̄ərmak.

⁴¹ Ane tuk na, i may ta k̄əd̄ may na, t̄ədə b̄əna, ta k̄ədiye may ka wu nak̄ə ka gama lele bay aye. N̄nḡeɣe na, k̄ə ge m̄ənese kwa tsekweŋ bay.»

⁴² Tsa na, a gwad̄ay a Yesu: «Pat nak̄ə ka deyeweye andza b̄əy bagwar eye na, k̄ə m̄ətsa ga ha ḡər bay, dzala fagaya tey.»

⁴³ Yesu a mb̄əd̄ay faya, a gwad̄ay: «N̄eŋ faya na tsikakeye: S̄ər ha na, b̄əgom nakay ka ta ndzameye t̄ə n̄kar m̄ə mb̄əlom.»

M̄əm̄ate i Yesu

Mata 27.45-46; Markus 15.33-41; Yuhana 19.28-30

⁴⁴ Ma giye mazlambar maḡər h̄əpat, l̄əvoŋ a ge ka dala niye tebiye tek̄əd̄əḡəm. A ge na, hus a b̄əre mahkar i huwa.

⁴⁵ Pat a ndarmada a t̄əv eye. Tsa na, peteked̄ nak̄ə a n̄ḡəna ha ka bo ab̄əra gay i m̄əd̄əslay ha ḡər a Mb̄əlom sulo aye a n̄gurada tsan̄ŋa ma wuzlah.

⁴⁶ Yesu a wuda ta magala k̄əlerra, a gwad̄: «B̄əba, na ḡər ha m̄əs̄əf̄ere ga a h̄əlay yak.†»

A tsik andza niye na, a m̄ət tuk.

⁴⁷ Bagwar i sidzew i Roma hay a ngatay a wu niye a ge bo aye na, a zambaday a Mb̄əlom, a gwad̄: «Ta dedek̄ ndo nakay na, ndo lele eye.»

⁴⁸ Ndo neheye haladzay ti ye mata z̄əbaw faya aye, t̄ə n̄gatay a wu nak̄ə a ge bo aye na, a ndalatay haladzay, ti ye wu tay a m̄ətagay.

⁴⁹ Dzam i Yesu hay ta n̄gwas neheye t̄ə payaw b̄əzay kwa ab̄əra ma Galile aye n̄teye mal̄ətsa eye d̄əreŋ faya ta z̄əbiye ka wu nak̄ə ma giye bo aye.

T̄ə pa na m̄ədahaŋ i Yesu a ts̄əvay

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Yuhana 19.38-42

⁵⁰ N̄doweye andaya t̄ə zalay Yusufa. N̄nḡeɣe n̄gwalak i ndo. N̄nḡeɣe n̄te m̄ə walaŋ i ndo m̄əge sariya hay d̄ərmak.

⁵¹ N̄nḡeɣe na, k̄ə ndza ta n̄teye ka m̄əge b̄əb̄ərek tay ada ka m̄əsler tay niye t̄ə ge aye na, k̄ə ndza ta n̄teye bay. N̄nḡeɣe na, ndo i ḡəma i Arimate. Ḡəma eye niye m̄ə d̄əma na, Yahuda hay. N̄nḡeɣe faya ma h̄əbiye B̄əy i Mb̄əlom.

⁵² A ye a gay i Pilat. A ye naha a ts̄ətsah faya ts̄əved̄ ka m̄əzle m̄ədahaŋ i Yesu.

⁵³ Pilat a v̄əlay ts̄əved̄ ka m̄ədahaŋ i Yesu. Tsa na, a ye a mb̄əzla ahaya m̄ədahaŋ i Yesu ab̄əra ka mayako mazl̄əmbada eye. A mb̄əkwa na m̄ədahaŋ niye ta r̄əkwaŋ. A zla na a ye ha, a pa na a ts̄əvay nak̄ə mala eye ka geseh aye. Ts̄əvay eye niye na, ta pa a d̄əma m̄ədahaŋ d̄ada zuk bay.

† 23:46 D̄əmes hay 31.6.

⁵⁴ Pat eye niye na, pat i luma i dezele. Andza mægweđe pat i mələve bo i pat i mazəzukw bo ada pat i mazəzukw bo ma dazleye.

⁵⁵ Ngwas neheye tə pay naha bəzay a Yesu kwa abəra ma Galile aye, ti ye ka bo dziye ta Yusufa. Ta zəba ka tsəvay ada ta zəba faya Yusufa a pa na mədahanj i Yesu na, kəkay.

⁵⁶ Tsa na, tə maw a məttagay. Tə maw na, tə ləva ha bo tə mal ada tə wurde hərwi mambəde ka mədahanj i Yesu. Ane tuk na, pat i mazəzukw bo na, ta zəzukw bo. Hərwi bazlam i Mbəlom mapala eye a ge me mäge məsler pat i mazəzukw bo.

24

Yesu a lətsew abəra ma tsəvay

Mata 28.1-10; Markus 16.1-8; Yuhana 20.1-10

¹ Pat i luma i sidzew pərik i mekedə na, ngwas niye hay ti ye ka me tsəvay. Tə zla mal tay niye hay tə ləva ha bo aye ka həlay.

² Tə ndisl naha na, tə ngatay a beber nakə ta dərəzl ha ka tsəvay aye mabədəngwala eye faya abəra, madzaka eye dzakka ka tsakay aye.

³ Tə fələkwa a dəma na, ta ngatay a mədahanj i Bəy Maduwerj Yesu bay.

⁴ Tə sər wu nakə ta dzaliye bay.

Kwayan̄ja ndo hay sulo ti yaw dzərik kame tay ta bəzatay ha bo. Petekəd tay hay ka bo na, a dəv haladzay.

⁵ Tə ngatay a ndo niye hay sulo aye na, ta dzədzar haladzay. Ta rəh gər tay hay ka dala rəhe rəhe.

Ndo niye hay sulo aye tə gwadatay: «Ka pəlumeje ndo nakə neŋgeye andaya tə dərə mə walaŋj i mədahanj hay na, hərwi mey?»

⁶ Neŋgeye andaya kanaŋ bay, kə lətsew abəra ma mədahanj. Wu nakə a tsikakum ahəl niye neŋgeye ma Galile mba aye na, mâ makumaw a mədzal gər.

⁷ A gwad na: “Kutoŋ neŋ Wawa i Ndo na, tâ vələy ga ha a həlay i ndo i mezeleme hay. Ta dariye ga na, ka mayako mazləlmbadə eye, ada kə həna sulo ma mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahanj.”»

⁸ Tə tsəne andza niye na, bazlam i Yesu niye a tsikawatay aye a matayaw a gər tuk.

⁹ Tsa na, ti ye abəra ka me tsəvay niye. Ti ye ta təkəratay labara niye a gawla i Yesu niye hay ta zəkaw kuro gər eye nəte aye ada a siye i ndo neheye tə paway bəzay a Yesu aye dərma.

¹⁰ Mə walaŋj i ngwas niye hay na, Mari nakə a yaw ma gəma i Magədala aye, Zan ta Mari may i Yakuba ada ngwas neheye nəteye ka bo dziye ta təkəratay labara i bazlam aye niye a ndo i maslaŋj i Yesu hay.

¹¹ Ane tuk na, ndo niye tə tsəne bazlam tay niye hay ta təkəratay aye na, ta təma bay, ta zəba faya andza bazlam i matorakahanj.

¹² Ane tuk na, Piyer a lətse a hway ka me tsəvay mata zəbaw. A ndisl naha ka me tsəvay na, a zəba dərə a tsəvay niye zərəd. A ngatay naha na, a rəkwat nakə tə mbəkwa ha Yesu aye dəkdek. Tsa na, a mbədə gər a məttagay. Wu niye a ge bo aye na, a gay hərbačkka.

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ngay hay

Markus 16.12-13

¹³ Pat eye niye gawla i Yesu hay sulo mə walaŋj tay niye hay, tə həl bo ti ye a gəma nakə tə zalay İmayus aye. Gəma niye na, dərəŋ tsəfa ta Zerozelem. Tadə ka diye tə sik abəra ma Zerozelem na, ka giye ka tsəved bərə sulo.

14 Ahəl nakə faya ta diye na, faya ta tsikiye ka wu nakə a ge bo aye tebiye.

15 Ahəl nakə nəteye faya ta tsikiye me ada faya ta kədiye wuway ka gər i wu nakə a ge bo aye na, Yesu a yaw a həndzəf ka təv tay. Ti ye ka tsəved eye nətə.

16 Faya ta ŋgateye a Yesu ane tuk na, tə sər na bay hərwi wuye a gwadatay ta sər na bay.

17 Yesu a tsətsah fataya, a gwadatay: «Ka sikum na, ka gər i bazlam i mey?»

Tə tsəne andza niye na, tə lətse. Dərev a ndalatay haladzay.

18 Ndo nətə mə walaŋ tay niye sulo aye na, məzele ŋgay Kəleyopas, a gwaday: «Wu nakə a ge bo ma məhəne neheye ka sər bay na, nəkar mbəlok eye ma Zerozelem kəla daw?»

19 A mbəday faya, a gwaday: «Maa ge mey?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Wu nakə a ge tə Yesu ndo i Nazaret aye na, ka tsəne təbədəw? Neŋgeye na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom. Məsler nakə a gawa aye tə bazlam nakə a tsikawa kame i Mbəlom ada kame i ndo aye hay na, ta gədan eye

20 Bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ta bagwar kway hay tə gəs na. Tə vəlay ha a Pilat, a gay sariya i məkədə. Ma dəba aye na, ta dar na ka mayako mazləmbadə eye.

21 Nəmaa dzala haḃe mə gər may na, nəmaa gwad mata təma tay ha Israyel hay na, neŋgeye. Ane tuk na, zle ka wu neheye a ge bo aye, kə ge məhəne mahkar bəgom.

22 Sa tsa na, siye i ŋgwas neheye mə walaŋ may ta vəlamay madzədzerə. Kə ma may ha hərbəbəkkə. Hərwi ta wula pərek i mekedə ka me tsəvay,

23 ane tuk na, ta huta na mədahaŋ i Yesu bay. Ta mbədaw gər, tə maw ka təv may na, ta təkəramay, tə gwad gawla i Mbəlom hay ta bəzatay ha bo ada gawla i Mbəlom niye hay tə gwadatay na, Yesu andaya tə dərə.

24 Nəmaa tsəne andza niye na, siye i ndo mə walaŋ may hay ti ye ka me tsəvay sa. Ti ye, tə huta na, andza i ŋgwas niye hay ta təkəramay aye. Ane tuk na, ta ŋgatay a Yesu bay.»

25 Yesu a gwadatay: «Nəkurom ndo neheye mətsehe andaya fakuma bay aye. Wu neheye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay tə da ha kurre na, a mbakum a mədzał gər kurom təbədəw?

26 Ka sərum təbədəw, Kəriste ma diye a bəy ŋgay na, ma giye dərətsətseh haladzay təday.»

27 Tsa na, a datay ha wu nakə tə tsik ka neŋgeye mə Derewel i Mbəlom aye tebiye. Ma dazlay mə dərəwel i Musa ada mede ha hus a dərəwel i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay.

28 Ahəl nakə faya ta diye, tə ndisl bəse ta gəma nakə faya ta diye a dəma aye na, Yesu a ge andza ma zliye tsəved ŋgay.

29 Ane tuk na, ndo niye hay tə gwaday: «Kā ye a təv eye bay, ndza tə nəmay. Hərwi dərə faya ma gəsiye ada mazlambar həvad segey.» Tsa na, tə fələkwa a gay wuray, a ndza ta nəteye.

30 Yesu a pa bo ka mənde wu mənday ta nəteye. A zla peŋ, a gay naha siḃe a Mbəlom. Tsa na, a ŋganatay ha peŋ niye ada a vəlatay.

31 Kwayaŋŋa dərə tay a həndək, tə sər na tuk. Ane tuk na, ta zəba dərə na, neŋgeye andaya ka təv tay sa bay kə gər tay ha.

32 Tə gwad mə walaŋ tay: «Ahəl nakə faya ma dakway ha Derewel i Mbəlom ka tsəved aye na, wuye mə dərəv may andza ako!»

33 Ndo niye sulo aye tə lətse kwayaŋŋa ta mbədə gər a Zerozelem. Tə ndisl naha a wuzlah gay na, tə ndzay a gər a gawla i Yesu neheye kuro gər eye nətə aye tə siye i ndo mekeləŋ eye hay nəteye mahaya gər eye.

³⁴ Ndo niye hay tã ngatatay a ndo neheye sulo aye na, tã gwadãtãy: «Ta dedek Bã Maduweŋ kway kã lætsew abãra ma mãdahaŋ, Simoŋ kã ngatay!»

³⁵ Nãteye dãrmak ta tãkãratay wu nakã a ge bo ta nãteye ka tsãved aye. Tã gwadãtãy: «Nãmaa ngatay a Yesu ada nãmaa sãr na na, ahãl nakã a ngãnamay peŋ aye.»

Yesu a bãzatay ha bo a gawla ngay hay kuro gãr eye sulo

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Mãsler hay 1.6-8

³⁶ Ahãl nakã nãteye faya ta tsikiye me mba aye na, Yesu a yaw a walaŋ tay slekãrtik. Tsa na, a gwadãtãy: «Zay mã ndza fakuma!»

³⁷ Gawla ngay niye hay ta dzãdzãr, zluwer a gatay haladzay. Hãrwi tã dzala ma giye na, manakãsla.

³⁸ Ane tuk na, Yesu a gwadãtãy: «Ka dzãdzãrum andza niye na, hãrwi mey? Ada ka dzalum mã gãr kurom andza niye na, kemey?»

³⁹ Zãbum ka hãlay ga tã sik ga. Na gwadã neŋ dedek ngway bãdaw? Tãtãlum fagaya ada zãbum fagaya lele. Hãrwi sãrum ha manakãsla na, slo faya bay ada mãtasl mã dãma andza neŋ nakã faya ka zãbumeye fagaya aye bay.»

⁴⁰ A tsikatay andza niye na, a bãzatay ha waway nakã ka hãlay ngay hay ada ka sik ngay hay.

⁴¹ Mãngwese a rah a dãrev i gawla ngay niye hay ada a gatay hãrãbãkka. Ada huya ta dzala ha faya zuk bay. Tsa na, Yesu a tsãtsah fataya, a gwadãtãy: «Wu mãnday andaya fakuma daw?»

⁴² Ti ye naha tã zlayaw siye i kãlef mãfãka eye nãte, tã wãlay.

⁴³ Yesu a tãma kãlef niye ada a hãpãd kame tay.

Tsa na, a gwadãtãy:

⁴⁴ «Ahãl niye neŋ tã nãkurom mba aye na, na tsikakum, na gwadãwakum: Wu nakã tã watsa ka gãr ga mã dãrewel i Musa, mã dãrewel i ndo mãdã ha bazlam i Mbãlom hay ada mã dãrewel i Dãmes hay aye na, kutoŋ wu niye ma giye bo.»

⁴⁵ Tsa na, Yesu a hãndãkatay ha metsehe hãrwi ada tã sãr Dãrewel i Mbãlom.

⁴⁶ A gwadãtãy sa: «Wu nakã tã watsa mã Dãrewel i Mbãlom aye na, anãŋ: Kãriste na, ma ta giye dãretãtãseh, ada mãhãne sulo mamãhkar eye na, mã lætseweye abãra ma mãdahaŋ.

⁴⁷ Ada ma slãriye ndo hay ka mãdãtãy ha bazlam i Mbãlom a slala i ndo i mãndzibãra hay tebiye tã gãr ha mezeleme hãrwi ada Mbãlom mã pãsatay ha mãnese tay hay. Tã dazlay na, ma Zerozelem.

⁴⁸ Maa tãra ndo i mãhãle mbãl i wu nakay ma giye bo tebiye na, nãkurom.

⁴⁹ Ada neŋ eye na slãraweye fakuma wu nakã Bãba a gwadã mã wãlakumeye. Nãkurom na, ndzum ma wuzlah gay. Hãbum gãdãŋ i Mbãlom nakã mã wãlakumeye mã mbãlom aye.»

Yesu a tsãl a mbãlom

Markus 16.19-20; Mãsler hay 1.9-11

⁵⁰ Ma dãba eye na, Yesu a hãl gawla ngay hay abãra ma gãma niye, a ye tay ha a tãv nakã bãse ta gãma i Betani aye. Mã dãma na, a zla hãlay ka mbãlom. Tsa na, a pa fataya ngãma.

⁵¹ Ahãl nakã faya ma piye fataya ngãma aye na, a ye fataya abãra, a tsãl ka tãv i Mbãlom.

⁵² Nãteye na, tã dãslay ha gãr ada ta mbãda gãr a Zerozelem ta mãngwese eye haladzay mã dãrev tay.

⁵³ Ti yawa a gay i mǎdǎslay ha gǎr a Mbǎlom pat pat, ta zambadǎway a Mbǎlom.

Ngwalak i bazlam nakə Yuhana a watsa aye Məfələkwə

Ngwalak i bazlam nakay Yuhana a watsa na, hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye mandza eye ma Siri kəgəbay ma Azi, ma Turki nakə anəke aye.

Wu nakə mawatsa eye mə dəma aye na, wal abərə ka Mata, ka Markus ada ka Luka. A vəlay məzlaḅ haladzay a bazlam neheye matsika eye ta dzeke ada a məsler i Yesu.

Madədo 1 ka 12 faya ma tsikiye ka məsler neheye a ge masuwayən a ge aye.

Madədo 13 ka 21 faya ma ləviye ha bo ada faya ma tsikiye ka həlay nakə Yesu ma diye ka təv i Bəba ɳgay aye.

Labara i məməte i Yesu aye (madədo 18 ada 19) ta ndzəkit bo tə wu neheye mə Mata, ma Markus, ada mə Luka aye, tə tsik ka wu eye nəte ɳgweɳ.

Pat i Magurlom i Pak na, Yesu a bəzatay ha a gawla ɳgay (madədo 20 ada 21).

Ngwalak i bazlam i Yuhana na, kə tsik ka məwe i Yesu bay. Ane tuk na, ka madazlay na, a ḁa ha Yesu Kəriste na, neɳgeye bazlam i Mbəlom, neɳgeye andaya huya ta Mbəlom (1.1-18). Yesu neɳgeye bazlam i Mbəlom, a yaw məndze ta ndo zezeɳ hay.

Bazlam i Mbəlom a təra ndo

¹ Ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibərə zuk bay aye na, ndo nakə tə zalay bazlam i Mbəlom aye na, neɳgeye andaya. Neɳgeye na, ta Mbəlom ada neɳgeye na, Mbəlom.

² Ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibərə zuk bay aye na, neɳgeye andaya ta Mbəlom

³ Mbəlom a ge wu hay tebiye na, tə həlay ɳgay. Wu kwa nəte nakə Mbəlom a ge ze neɳgeye na, andaya bay.

⁴ Maa vəl sifa a ndo hay na, neɳgeye. Sifa niye na, a vəlatay dzaydzay a ndo hay.

⁵ Dzaydzay niye ma dəviye ma ləvoɳ ada ləvoɳ kə mbata ha bay.

⁶ Ahəl niye na, Mbəlom a slərəw ndoweye andaya tə zalay Yuhana.

⁷ A yaw na, məḁatay ha dzaydzay eye niye a ndo hay hərwi ada ndo hay tebiye tə tsəne bazlam ɳgay ada tə dzala ha ka bazlam ɳgay.

⁸ Yuhana neɳgeye na, dzaydzay niye ma dəvateye a ndo hay aye bay. Neɳgeye a yaw na, mata ḁatay ha a ndo hay tsa.

⁹ Dzaydzay niye na, dzaydzay dedek eye ma deyeweye ka məndzibərə, ma dəvateye dzaydzay a ndo hay tebiye.

¹⁰ Ndo nakə tə zalay bazlam i Mbəlom aye na, ki yaw ka məndzibərə. Kwa taḁə Mbəlom a ge məndzibərə tə həlay ɳgay bəbay na, ndo hay ta sər na bay.

¹¹ A yaw na, a təv ɳgay, ane tuk na, ndo ɳgay hay ta təma na bay.

¹² Ane tuk na, ndo mekeləɳ eye hay na, ta təma na ada ta dzala ha. Nəteye na, ka vəlatay tsəved matəre wawa i Mbəlom hay.

¹³ Ta təra wawa i Mbəlom hay na, andza nakə ndo hay faya ta wiye bo ka məndzibərə aye bay ada hərwi nakə a satay a ndo hay aye bay. Ane tuk na,

ta tæra wawa i Mbælom hay na, hærwi Mbælom eye ngway a vëlatay mæsæfære wedeye.

14 Nængeye nakæ tæ zalay bazlam i Mbælom aye na, ka tæra ndo zezen ada ki yaw kænza mæ walañ kway. Nængeye na, a gatay ngwalak a ndo hay haladzay. Ka bæzakway ha dedek i Mbælom. Næmaa ngatay a mæzlaß ngay. Maa vëlay mæzlaß niye na, Mbælom Bæba ngay. A vëlay na, a wawa ngay niye næte aye.

15 Yuhana faya ma datay ha a ndo hay, a wuda kælarra a gwad: «Ndo nakæ na tsik faya aye na, nængeye anañ. Ahæl niye na gwad na: “Ndowneye andaya ma deyeweye ma dæba ga a ze ga, hærwi nængeye na, andaya kwa ahæl nakæ ta wa ga zuk bay aye.”»

16 Andza niye nækway tebiye ka hutakwa ngwalak ngay, kæ pa fakwaya ngama ada ma piye fakwaya ngama ngay huya.

17 Mbælom a vëlakway bazlam ngay mapala eye na, tæ hëlay i Musa. Ane tuk na, ngwalak ngay ta dedek ngay a vëlakway na, tæ hëlay i Yesu Kæriste.

18 Ndëray dæda kæ ngatay a Mbælom bay. Ane tuk na, wawa ngay niye næte aye mandza eye ka tæv i bæba ngay aye, nængeye na, Mbælom. Mbælom nængeye kækay na, ka bæzakway ha.

Bazlam nakæ Yuhana madzæhuße ndo a yam a tsik aye

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Luka 3.1-18

19 Pat wuray na, bagwar i Yahuda neheye ma Zerozelem aye tæ slær ndo mævëlay wu a Mbælom hay ta Levit hay ka tæv i Yuhana mata tsætsehe faya: «Nækær tæday na, way?»

20 Ti ye ta tsætsah faya na, ka kærah mambædatay faya bay. Ane tuk na, a tsikatay parakka kame i ndo hay tebiye. A gwadatay: «Neñ na, Kæriste bay.»

21 Ta tsætsah faya, tæ gwaday: «Ada nækar na way? Nækær na, Eliya ndo mæde ha bazlam i Mbælom niye ahæl niye daw?»

Yuhana a mbædatay faya, a gwadatay: «A'ay.»

Ta tsætsah faya sa, tæ gwaday: «Nækær na, ndo mæde ha bazlam i Mbælom nakæ faya næmaa hæbiye daw?»

Yuhana a mbædatay faya, a gwadatay: «A'ay.»

22 Tæ gwaday: «Ada tebiye nækar kæla na, way? Damay ha tey hærwi næmaa ta tsikatæye a ndo neheye tæ slæra may ahaya aye. Bo yak eye ka gwad nækar na, way?»

23 Yuhana a gwadatay: «Neñ na, ndo nakæ Ezay ndo mæde ha bazlam i Mbælom a tsik faya ahæl niye, a gwad ka neñ na:

“Ndo nakæ faya ma wudiye mæ kæsaf a gwad:
Lambadumay tsæved a Bøy Maduweñ fehe lele,

mâ hædzak bay.†”»

24 Mæ walañ i ndo neheye tæ slær tay naha ka tæv i Yuhana aye na, Farisa hay andaya mæ walañ tay.

25 Ti ye naha tæ gwaday: «Tædæ nækar na, Kæriste bay, nækar Eliya bay, nækar ndo mæde ha bazlam i Mbælom nakæ faya næmaa hæbiye bay na, ada faya ka dzæhußiye tay ha ndo hay a yam na, hærwi mey?»

26 Yuhana a mbædatay faya, a gwadatay: «Neñ na, na dzæhußiye ndo hay na, a yam tsa, aya ane ndo andaya mæ walañ kurom ka særum na bay.

27 Nængeye na, ma deyeweye kame ga. Na sliye mahændzæde ka tæv ngay mæpëlay ha læber i tahërak ngay bay tebiye.»

* 1:21 Bazlam mapala eye masulo eye 18.15. † 1:23 Ezay 40.3.

28 Wu niye a ge bo tebiye na, ma gəma i Betani, ma diye i magayam i Yurдум ka təv nakə Yuhana a dzəhubəwa a dəma ndo hay a yam aye.

Yesu na, wawa i təbən i Mbəlom

29 Tədə eye na, Yuhana a ngatay a Yesu faya ma deyeweye ka təv ngay. Tsa na, a gwad: «Wawa i təbən nakə Mbəlom ma vəliye hərwi məpəsatay ha mezeleme i ndo hay aye na, atay ma deyeweye.

30 Na gwad: “Ndo ma deyeweye ma dəba ga, neŋgeye a ze ga, hərwi neŋgeye na, kwa ahəl nakə ta ge məndzibəra zuk bay aye na, neŋgeye andaya.” Na tsik na, ka neŋgeye.

31 Neŋ kurre na, neŋgeye way na, na sər na bay. Ane tuk na, neŋ na yaw na, madzəhube tay ha ndo hay a yam tsa, ada mədatay ha a Israyel hay hərwi ada t̄a sər na.»

32 Yuhana a datay ha, a gwadatay sa: «Na ngatay a Məsəfəre i Mbəlom faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom andza bodobodo. A yaw a ndza ka gər ngay.

33 Ahəl niye na, neŋgeye way na, na sər ha zuk bay. Ane tuk na, Mbəlom nakə a sləra ga ahaya madzəhube ndo hay a yam aye na, a gwedən: “Ka ta ngateye a Məsəfəre ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom ma ndziye ka gər i ndo. Mata dzəhube tay ha ndo hay ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye na, neŋgeye.”

34 Ada neŋ na, na ngatay, na dā ha. Ta dedək neŋgeye na, Wawa i Mbəlom.»

Gawla i Yesu kurre eye hay

35 Tədə eye na, Yuhana ta gawla ngay hay sulo ti ye ka təv eye niye sa.

36 A ngatay a Yesu faya ma diye na, a gwad: «Nakay na, wawa i təbən i Mbəlom nakə a vəl aye.»

37 Gawla i Yuhana niye hay sulo aye tə tsəne andza niye na, tə pay bəzay a Yesu.

38 Faya ta diye na, Yesu a zəba dəre a dəba, a ngatay faya ta pay bəzay. A tsətsah fataya, a gwadatay: «Ka pəlum mey?»

Tə gwaday: «*Rabi*, təv yak nakə ka ndzawa mə dəma aye na, ka waray?» (*Rabi* na, andza məgwedə «Miter»).

39 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Dumara, takwa, ka ngatumeye a təv ga nakə neŋ na ndzawa mə dəma aye.»

Tsa na, ti ye. Ti ye naha tə ngatay a təv nakə neŋgeye mandza eye mə dəma aye. Ti ye na, ma giye bəre fad. Tə ndza ka bo dziye hus a həvad.

40 Ndo nəte mə walaŋ tay niye tə tsəne bazlam i Yuhana niye a tsik aye ada tə pay bəzay a Yesu aye na, məzele ngay Anjdəre. Neŋgeye malamar i Simon Piyer.

41 Anjdəre a ndzay a gər kurre na, a malamar ngay Simon. A gwaday: «Nəmaa ngatay a ndo nakə Mbəlom a pay dzagwa i bəy a gər aye.» Andza məgwedə, Kəriste.

42 A laka ha Simon ka təv i Yesu. Tsa na, Yesu a zəba faya, a gwaday: «Nəkar na, Simon, wawa i Yuhana. Ta ta zalakeye na, Sefas.» Andza məgwedə Piyer‡.

Yesu a zal Filip ta Nataniyel

43 Tədə eye na, a say a Yesu mede a Galile. Ahəl nakə faya ma diye na, a ndzay a gər a Filip, a gwaday: «Dara, peŋ bəzay!»

44 Filip neŋgeye na, ndo i gəma i Betesayda, gəma nakə Anjdəre ta Piyer ti yaw abəra mə dəma aye dərmak.

‡ 1:42 Piyer: Tə bazlam i Mere na, pələf.

45 Ma dɛba aye na, Filip a ye a ndzay a gər a Nataniyel, a gwadɛy: «Ndo nakɛ Musa a watsa faya mɛ dɛrewel ŋgay ada ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom hay tɛ watsa faya ahɛl niye aye nɛmaa ŋgatay. Nɛŋgeye na, Yesu, ndo i gɛma i Nazaret wawa i Yusufa.»

46 Nataniyel a gwadɛy faya: «Ka dzala na, wu lele eye ma sliye faya madayaw abɛra ma gɛma i Nazaret daw?»

Filip a mbɛday faya, a gwadɛy: «Dara, ka ŋgateye.»

47 Yesu a ŋgatay a Nataniyel faya ma diye naha ka tɛv ŋgay na, a tsik ka Nataniyel, a gwadɛ: «Ndo i Israyel nakɛ dɛdɛŋ eye na, anan. Nɛŋgeye na, maraw me andaya faya kwa tsekwen bay.»

48 Nataniyel a tsɛtsah faya, a gwadɛy: «Ka sər ga ha na, ma kəkay?»

Yesu a mbɛday faya a gwadɛy: «Ahɛl nakɛ Filip kɛ zalakaw zuk bay aye na, na ŋgataka, nɛkar mɛ bɛzay i gurov.»

49 Tsa na, Nataniyel a gwadɛy: «Miter, nɛkar na, Wawa i Mbɛlom, nɛkar Bɛy bagwar eye i Israyel hay!»

50 Yesu a mbɛday faya, a gwadɛy: «Andza niye, ka dzala ha ka nɛŋ na, hɛrwi na gwadaka na ŋgataka naha mɛ bɛzay i gurov aye daw? Nɛkar na, ka ta ŋgateye a wu bagwar eye hay ta ziye nakay anan aye!»

51 Yesu a gwadɛy sa: «Sarum ha na, ka ŋgatumeye a magərmbɛlom ma hɛndɛkiye tuwan. Gawla i Mbɛlom hay ta tsaliye ada ta mbɛzlaweye ka gər ga, nɛŋ Wawa i Ndo!»

2

Mabɛzlamɛ gər i dahɛlay ma gɛma i Kana

1 Mɛhɛne sulo ma dɛba i mɛdzɛgər i Yesu ta Nataniyel na, mabɛzlamɛ gər i dahɛlay a ge bo ma gɛma i Kana, ka dala i Galile. May i Yesu andaya mɛ dɛma.

2 Ta zalay a Yesu ta gawla ŋgay hay dɛrmak.

3 Faya magurlo ma giye na, guzom a ndɛv fataya abɛra. May i Yesu a gwadɛy a wawa ŋgay Yesu: «Guzom andaya sa bay. Ka ndɛv na, kəkay?»

4 Yesu a mbɛday faya, a gwadɛy: «May ga, wu nakɛ nɛŋ na giye na, mata tsikɛŋ na, nɛkar daw? Hɛlay ga kɛ slaw zuk bay.»

5 May i Yesu a tsɛne andza niye na, a ye a gwadatay a ndo i mɛsler hay: «Gum wu nakɛ ma tsikakumeye tebiye.»

6 Ka tɛv eye niye na, gah hay andaya mɛkwa. Gah niye hay mɛkwa aye na, Yahuda hay ta mbɛdawa a dɛma yam ka mɛbere wu hay ada tɛ hɛlay andza nakɛ bazlam tay mapala eye a tsik aye. Gah niye hay na, yam ma diye a dɛma ma giye kalawah zlam, zlam.

7 Yesu a gwadatay a ndo i mɛsler hay: «Dum naha tɛdumaw yam, rahum ha a gah neheye tseslɛsle tseslɛsle.» Ndo i mɛsler niye hay ti ye tɛ tɛdaw yam. Tɛ rah ha a gah niye hay tseslɛsle tseslɛsle. 8 Yesu a gwadatay: «Anɛke na, tɛdum yam nakay, zlumay naha a ndo mɛlɛvay gər a magurlo, mɛ ndzaka na.» Ndo i mɛsler hay tɛ zlay naha yam niye.

9 Ndo mɛlɛvay gər a magurlo niye a ndzaka na, yam niye a tɛra guzom aye. A ndzaka na, guzom eye a yaw mɛŋgay na, a sər bay. Ane tuk na, ndo i mɛsler neheye tɛ tɛd yam aye na, nɛteye tɛ sər ha. Yesu a zalay a zal i dahɛlay,

10 a gwadɛy: «Kwa way kɛ zalatay a ndo hay na, ma vɛlateye guzom nakɛ a tsɛhɛn aye tɛday. Ta sa haladzay na, ma vɛlateye nakɛ a tsɛhɛn bay aye tuk. Ane tuk na, nɛkar na, ka pa na nakɛ lele eye wu yak hus anɛke na, kəkay!»

¹¹ Nakay na, makurre i masuwayan nakə Yesu a lah mæge aye. A ge na, ma Kana ka dala i Galile. Andza niye Yesu a bəz ha mæzlaḅ ṅgay. Hərwi niye gawla ṅgay hay tə dzala ha ka Yesu.

¹² Ma dəba aye na, Yesu a ye a Kafernahum ta may ṅgay, ta malamar ṅgay hay ada ta gawla ṅgay hay. Tə ndza mə dəma məhəne tsakway.

Yesu a həhar ndo hay abəra mə gay məvəlay wu a Mbəlom

Mata 21.12-13; Markus 11.15-17; Luka 19.45-46

¹³ Magurlom i Yahuda hay nakə tə zalay Pak aye na, mazlambar kə ndzew bəse. Hərwi niye, Yesu a həl bo a ye a Zerozelem.

¹⁴ A ndisl a Zerozelem na, a ye a dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha a dəma na, a ndzay a gər a ndo masəkəme ha sla hay, ta təḅan, ta maydagwar hay. A ndzay naha a gər a ndo mambəde suloy hay mandza eye hay ka wu məpe wu tay hay dərma.

¹⁵ Tsa na, a zla ləḅer, a slapa ha ka bo, a təra ha mandalaḅa. A ye a həhar tay ha ndo niye hay abəra dərən, tə sla tay hay, ta təḅan tay hay tebiye abəra mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A kwats ha suloy i ndo mambəde suloy ka dala, a pay həlay a wu məpe wu tay niye hay. ¹⁶ A gwadatay a ndo masəkəme ha maydagwar hay: «Həlum wu kurom neheye abəra kanan! Kā tərūm ha gay i Bəba ga, gay i mæge tsakala mə dəma bay.»

¹⁷ Gawla ṅgay hay tə ṅgatay andza niye na, wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye a matayaw a gər. Tə watsa na, tə gwad: «Gay yak nakay na, na wuda na haladzay. Mədzal gər ga peteh, na pa na a dəma.*»

¹⁸ Bagwar i Yahuda hay ta tsətsah faya, tə gwaday: «Ka sliye faya mæge na, masuwayan waray nakə ada nəmay nəmaa səriye ha ta vəlaka tsəved ka mæge wu andza nakay aye?»

¹⁹ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Mbəzlum ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom nakay. Ma məhəne mahkar na, na lətsiye ha ka mbəlom.»

²⁰ Tə gwaday: «Gay nakay nəmaa ndza faya ka madəzle na, məve kuro kuro faḍ gər eye məkwa tuk na, ada nəkar i yak na, ma məhəne mahkar tsa na, ka dəzl na, kəkay?»

²¹ Ane tuk na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye Yesu a tsik faya aye na, a tsik dzeke ka bo ṅgay.

²² Ahəl nakə Yesu a mət ada a lətsew abəra ma mədahan aye na, bazlam ṅgay niye a tsik aye a matayaw a gər a gawla ṅgay hay. Pat eye niye na, tə dzala ha ka wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye ada ka bazlam ṅgay nakə a tsik aye.

²³ Ahəl nakə Yesu neṅgeye ma Zerozelem ada neṅgeye mə magurlom i Pak aye na, kə ge wu neheye a ge masuwayan haladzay aye. Andza niye, ndo hay haladzay ta ṅgatay a masuwayan niye hay ada ta dzala ha ka Yesu.

²⁴ Ane tuk na, Yesu na, kə pa mədzal gər ṅgay ka nəteye bay hərwi neṅgeye a sər tay ha tebiye,

²⁵ ada neṅgeye na, ndo mədəy ha wu nakə mə bo i ndo zezen aye ka həlay təbey hərwi bo ṅgay eye a sər ha wu nakə mə dərev i ndo zezen aye.

3

Yesu ta Nikodem

¹ Ndoweje andaya mæzele ṅgay Nikodem. Neṅgeye na, bagwar eye mə walaṅ i ndo neheye tə ləwawa Yahuda hay aye. Neṅgeye na, Farisa hay.

* **2:17** Dəmes hay 69.10.

² Pat wuray na, a ye ka tøv i Yesu ta həvəf. A ye naha, a gwəday: «Miter, nəmaa sər ha Mbəlom a sləra kar ahaya na, ka matətikamay wu hay dedek, hərwi ndəray ma sliye faya məge masuwayəŋ andza nakə ka ge aye bay tadə gədaŋ i Mbəlom andaya faya bay na, ma sliye faya bay.»

³ Yesu a mbəday faya, a gwəday: «Sər ha na, ndoweye kə wa bo wedeye bay na, ma sliye faya mede a Bəy i Mbəlom bay.»

⁴ Nikodem a tsətsah faya a gwəday: «Ndo guram eye tsiy tuk na, ma wiye bo wedeye sa na, kəkay? Ma sliye faya məme a huđ i may ŋgay ada ta wiye na masulo eye sa dāw?»

⁵ Yesu a mbəday faya, a gwəday: «Sər ha na, ta dzəhuđ kar ha a yam ada ta Məsəfəre i Mbəlom bay na, ka sliye faya mede a Bəy i Mbəlom bay.

⁶ Ndo nakə ndo zezeŋ a wa aye na, ndo zezeŋ ŋgway. Ada ndo nakə tə wa na ta Məsəfəre i Mbəlom aye na, məsəfəre ŋgway.

⁷ Bazlam nakə na gwəfaka “wum bo masulo” aye na, m̄a gaka wadəŋ wadəŋ bay.

⁸ Mətasl a vəzl a tøv nakə a say aye. Ka tsəne mavəzle ŋgay eye, ane tuk na, a yaw məŋgay ada ma diye a ŋgay na, ka sər bay. Ma giye bo ta ndo nakə tə wa na ta Məsəfəre i Mbəlom aye na, andza nakay.»

⁹ Nikodem a gwəday: «Ada tebiye wuye ma giye bo na, kəkay?»

¹⁰ Yesu a mbəday faya a gwəday: «Nəkar ndo matətikay wu a ndo hay nakə bagwar eye ma gwala i Israyel aye. Ane tuk na, ka sər wu neheye bay na, kəkay?»

¹¹ Sər ha na, nəmaa tsikakum na, wu nakə nəmaa sər aye ada ka gər i wu nakə nəmaa ŋgatay aye. Ane tuk na, a sakum matəme wu nakə nəmaa dākum ha aye bay.

¹² Na tsikakum ka wu nakay ka məndzibəra aye ka təmum bay. Ada kəkay tadə na tsikakum ka wu nakə mə mbəlom aye na, ka təmumeye dāw?

¹³ «Ndəray dāda kə tsal a mbəlom bay. Ndo nakə neŋ Wawa i Ndo aye nətə ŋgweŋ.

¹⁴ Andza nakə ahəl niye Musa a lətse ha bəre nakə tə vəf na andza dədəc ka mayako mə makulkwandah aye na, andza niye neŋ Wawa i Ndo kutəŋ ta lətəsiye ga ha ka mayako dərma* ,

¹⁵ hərwi ada kwa way kə dzala ha ka neŋ Wawa i Ndo na, ma hutəsiye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁶ Hərwi Mbəlom a wudə məndzibəra na, haladzay. Hərwi niye a sləraw Wawa ŋgay felik eye hərwi ada kwa way kə dzala ha faya na, ma dziye sa bay. Ane tuk na, ma hutəsiye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁷ Mbəlom a sləraw Wawa ŋgay ka məndzibəra na, hərwi ada m̄a ge sariya ka ndo hay bay. A sləra ahaya na, hərwi ada ndo hay tā təma dūh.

¹⁸ «Ndo nakə kə dzala ha ka Wawa i Mbəlom aye na, sariya ma ta gəsiye na bay. Ane tuk na, ndo nakə kə dzala ha bay aye na, bə sariya kə gəs na, hərwi kə dzala ha ka felik i Wawa i Mbəlom bay.

¹⁹ Sariya ma ta gəsiye ndo hay ta tsəvəf waray na, ma ta gəsiye tay ha na, andza nakay: Dzaydzay ki yaw ka məndzibəra. Ane tuk na, ndo hay ta wudə dzaydzay niye bay. Nətəye ta wudə dūh na, ləvəŋ, hərwi tə gawa na, wu neheye lele bay aye hay.

²⁰ Kwa way kə ge mənese na, a ma nay dərə a dzaydzay. Ma həndzədiye ta tøv i dzaydzay bay, hərwi a say wu ŋgay neheye a gawa lele bay aye na, m̄a zəba bay, a dzədzar.

* 3:14 Məpesle 21.

21 Ane tuk na, ndo nakə a gawa wu lele eye hay aye na, nenɣeye ma zəbiye mə dzaydzay hərwi ada ndo hay tã nɣatay a wu neheye lele a ge aye, ada tã sər ha maa ge məsler mə nenɣeye na, Mbəlom.»

Yesu ta Yuhana madzəhuβe ndo a yam

22 Ma dəba aye na, Yesu ta gawla nɣay hay tə lətse ti ye ka dala i Yahuda. Tə ndza mə dəma ada ta dzəhuβawa ndo hay a yam.

23 Ahəl niye na, Yuhana a dzəhuβawa ndo hay a yam dərmak. A dzəhuβawa tay ha ndo hay na, ma gəma i Enon bəse ta gəma i Salim hərwi dəlov andaya haladzay ma təv eye niye. Ndo hay ti yawa naha ka təv nɣay ada a dzəhuβawa tay ha a yam.

24 Ahəl niye na, ta gəs na Yuhana a danɣay zuk bay.

25 Pat wuray na, siye i gawla i Yuhana hay ta dazlay a məkəde wuway ta ndo i Yahuda wuray ka məbere wu hay ta məndze tsədanɣa.

26 Gawla i Yuhana niye hay ti ye ka təv i Yuhana, ti ye naha tə gwaday: «Miter, ndo niye ahəl niye ka dzum gər ma diye i magayam i Yurdum ka tsik faya aye na, faya ma dzəhuβiye tay ha ndo hay a yam ada ndo hay tebiye faya ta diye ka təv nɣay tuk na, kəkay?»

27 Yuhana a mbədətay faya a gwadətay: «Tadə Mbəlom kə vələy bay na, ndrəy ma sliye məhute bay tebiye.

28 Bo kurom eye ka slumeye faya məhəle mbəl ga, na gwadəkum: “Neɣ na, Kəriste bay. Ane tuk na, Mbəlom a slərə ga ahaya, nã lahayaw kame tsa.”

29 Ndo nakə a zla dahəlay aye na, dahəlay niye na, i nɣay nɣway. Ane tuk na, dzam i zal i dahəlay niye na, ma lətsiye sləp ka tsakay nɣay ada ma piye zləm ka bazlam nɣay. Kə tsəne bazlam nɣay niye faya ma piye faya zləm aye na, ma nɣwasiye haladzay. Andza niye mənɣwese niye anəke na, i ga haladzay dərmak.

30 Nenɣeye na, mã səkah kame kame, neɣ na, na nəkid.

31 «Ndo nakə a yaw abərə mə mbəlom aye na, nenɣeye ka gər i ndo hay tebiye. Ndo nakə nenɣeye ka məndzibərə aye na, nenɣeye ndo i məndzibərə nɣway ada ma tsikiye na, ka wu i məndzibərə hay. Ane tuk na, ndo nakə a yaw abərə ka təv i Mbəlom aye na, nenɣeye ka gər i ndo hay tebiye.

32 Ma tsikiye na, ka wu nakə a nɣatay ada a tsəne aye. Ane tuk na, wu nakə a tsik aye na, ndrəy ma təmiye bay.

33 Ndoweje ka təma bazlam nɣay nakə a tsik aye na, niye na, faya ma diye ha wu nakə Mbəlom a tsik aye na, dedək.

34 Ndo nakə Mbəlom a slərəw aye na, faya ma tsikiye na, bazlam i Mbəlom, hərwi Mbəlom kə rah ha ta Məsəfərə nɣay.

35 Bəba nɣay a wuda na wawa nɣay ada kə vələy mələve i bəy nɣay.

36 Ndo nakə kə dzala ha ka Wawa i Mbəlom aye na, ma hutiyə sifa nakə ma ndrəviye bay aye. Ndo nakə a kərəh mədzala ha ka Wawa i Mbəlom aye na, ma hutiyə sifa niye təbey. Mevel i Mbəlom ma ta ndziye faya.»

4

Yesu ta nɣwas i Samari wuray

1 Farisa hay tə tsəne, ndo hay tə pay bəzay a Yesu ada a dzəhuβawa tay ha ndo hay a yam na, haladzay a ze i Yuhana.

2 Azlakwa ta dedək eye na, Yesu a dzəhuβawa tay ha ndo hay a yam bay. Maa dzəhuβawa tay ha ndo hay a yam na, gawla nɣay hay bəna, bo nɣay eye bay.

³ Ahəl nakə Yesu a tsəne wu nakə Farisa hay tə tsik faya na, a həl bo abəra ka dala i Yahuda a ye ka dala i Galile.

⁴ Tsəved mede a Galile na, ta dala i Samari.

⁵ Ahəl nakə faya ma diye na, a ndisl a təv aye andaya ka dala i Samari tə zalay Sikar. Təv niye na, bəse ta guvah nakə Zakob a vəlay a wawa ŋgay Yusufa ahəl niye aye.* ⁶ Ada bədiyem nakə Zakob a la ahəl niye andaya ka təv aye niye.

Yesu a ndisl ka bədiyem niye na, ki ye gər, a ndza ka tsakay i bədiyem niye. Məndisle nakə Yesu a ndisl naha ka təv aye niye na, ma giye magərhapat.

⁷⁻⁸ Ahəl nakə gawla i Yesu hay ti ye mata səkəməw wu mənday mə walaŋ gay na, ŋgwas i Samari wuray a ye naha mata təde yam. A yaw na, Yesu a gwaday: «Tədəŋew yam nā sa tey.»

⁹ ŋgwas i Samari niye a gwaday a Yesu: «Na gwad nəkar na, Yahuda hay bəda! Ada ka tsətsahiye yam ka neŋ ŋgwas i Samari na, kəkay?» ŋgwas niye a tsik andza niye na, hərwi Yahuda hay tə dzawa gər a bo ta Samari hay bay.

¹⁰ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Tədə ka sər wu nakə Mbəlom ma vəliye ada ka sər neŋ nakə na tsətsah fakaya yam aye na, nəkar dūh ka tsətsahiye fagaya yam nakə ma vəliye sifa aye ada na vəlakeye.»

¹¹ ŋgwas niye a gwaday faya: «Bəy ga, wu mətədə yam andaya fakaya bay ada bədiyem eye na, siđuk tuk na, ka hutiyey yam nakə ma vəliye sifa a ndo aye na, ma kəkay?»

¹² Maa lamay bədiyem nakay na, bəba tətə kway Zakob. Bo ŋgay eye kə sa yam ma bədiyem nakay. Wawa ŋgay hay ta gənaw ŋgay hay ta sa yam ma bədiyem nakay dərmak. Ada nəkar ka dzala na, ka ze na Zakob daw?»

¹³ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Kwa way kə sa yam nakay na, yam ma geyey sa.»

¹⁴ Ane tuk na, ndoweyey kə sa yam nakə neŋ na vəleyey na, dāda yam ma geyey sa bay. Yam nakə na vəleyey na, ma təriyey andza bədiyem nakə a ŋgəz wad wad aye ada ma vəleyey sifa nakə ma ndəviyey bay aye.»

¹⁵ ŋgwas niye a gwaday: «Bəy ga, vəleŋ yam eye niye tey hərwi ada yam mē geŋ sa bay ada nā yaw dāda mətədə naha yam kənaŋ sa bay.»

¹⁶ Yesu a gwaday: «Do, pəla ahaya zal yak ada kē yumaw kənaŋ.»

¹⁷ ŋgwas niye a mbəday faya, a gwaday: «Zal ga andaya bay.»

Yesu a gwaday: «Ka gwad zal yak andaya bay na, ka tsik na, dedek.»

¹⁸ Hərwi zal yak hay na, zlam ada ndo nakə anəke nəkurom mandza eye salamay aye na, zal yak bay. Ka tsik na, dedek.»

¹⁹ Tsa na, ŋgwas niye a gwaday: «Ah! Bəy ga, na sər ha nəkar na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom.»

²⁰ Bəba tətə may Samari hay tə dəslaway ha gər a Mbəlom na, mə gər i gəma nakay. Ane tuk na, nəkurom Yahuda hay na, ka gwadum i kurom təv mədəslay ha gər a Mbəlom na, ma Zerozelem.»

²¹ Yesu a gwaday: «ŋgwas nakay, dzala ha ka wu nakə na tsikakeyey, həlay eye ma deyeweyey na, ndo hay ta dəslay ha gər a Bəba Mbəlom na, mə gər i gəma nakay dekdək kəgəbay ma Zerozelem dekdək tsa bay.»

²² Nəkurom Samari hay ka sərūm wu nakə ka dəslumay ha gər aye bay. Nəmay Yahuda hay na, nəmaa sər, hərwi Mbəlom a bəzatay ha tsəved i mətəme a ndo hay na, ta Yahuda hay.

²³ Ane tuk na, həlay eye ma deyeweyey bə həlay eye anaŋ tsiy, Məsəfəre i Mbəlom ma vəliyey gədaŋ a ndo neheyey a satay mədəslay ha gər a Bəba

* 4:5 Madazlay i wu hay 33.19.

Mbəlom ta dedek eye na, ta dəslay ha gər ta dedek Mbəlom ma pəliye na, slala i ndo niye hay.

²⁴ Mbəlom na, məsəfəre. Hərwi niye ndo neheye ta dəslay ha gər aye na, tã dəslay ha gər na, ta dedek ada ta gədan̄ i məsəfəre.»

²⁵ N̄gwas niye a gwad̄ay: «Na sər ha na, ndo nakə Mbəlom a pay dzagwa i bəy a gər aye ma deyeweye (andza mægweđe Kəriste). Aza ki yaw na, ma dākway ha wu hay tebiye.»

²⁶ Yesu a mbəd̄ay faya, a gwad̄ay: «Neñ nakə faya na tsikakeye me anəke, neñ eye.»

²⁷ Ahəl nakə Yesu ta n̄gwas niye faya ta tsikiye me na, gawla i Yesu hay tə maw tuk. Tə n̄gatay a Yesu faya ta tsikiye me ta n̄gwas niye na, a gatay hərbəbəkka. Ane tuk na, ndəray kwa nəte mə walañ tay ka tsətsah ka Yesu, kə gwad̄ay: «Ka pəla abəra ka n̄gwas eye mey?» kəgəbay «Ka tsikumeye me ta n̄gwas eye na, hərwi mey?» na, ndəray ka tsətsah faya bay.

²⁸ N̄gwas niye a gər ha kalawah n̄gay ka bədiyem, a mbəda gər a walañ gay. A ye naha a gwad̄atay a ndo hay:

²⁹ «Dumara, zəbum ka ndo wuray anan̄ eye təday, a pesleñ na wu nakə na gawa ahəl niye aye tebiye. Ma giye na, Kəriste nakə Mbəlom a gwad̄ ma slaraweye aye.»

³⁰ Ndo hay tə tsəne bazlam i n̄gwas niye a tsikatay aye na, ti yaw abəra mə walañ gay, ti yaw ka təv i Yesu.

³¹ Ahəl nakə n̄gwas niye a ye a walañ gay aye, gawla i Yesu hay nəteye faya ta geyə amboh a Yesu m̄a nda wu mənday, tə gwad̄ay: «Miter may, nda wu mənday!»

³² Ane tuk na, Yesu a mbəd̄atay faya a gwad̄atay: «Wu mənday ga andaya nakə na ndiye, nəkurom ka sərurum bay.»

³³ Gawla n̄gay hay tə tsəne andza niye na, tə tsik mə walañ tay, tə gwad̄: «Ma giye na, ndəray kə zlayaw wu mənday kəla dāw?»

³⁴ Yesu a gwad̄atay: «Wu mənday ga na, mäge wu nakə a say a ndo nakə a sləra ga ahaya aye ada mändəve ha məsler nakə a vələñ a gwedəñ ge aye. Matəra wu mənday ga na, neñgeye.»

³⁵ Yesu a gwad̄atay sa: «Dzeke andaya, a gwad̄: “A ləkaw kiye fad̄ na, ta dziye wu mənday abəra ka dala.” Ane tuk na, neñ d̄uh na gwad̄akumeye: Ehey, zəbum ka guvah hay lele, təday. Wu hay na, ta nah tsiy. Kə sla mədze.

³⁶ Ndo nakə ma dziye na wu mənday abəra ka dala aye na, ma hutiyə mərəbe n̄gay ada ma hayay gər a wu mənday niye. Wu mənday na, andza mægweđe ndo neheye ta huta sifa nakə ma ndəviye bay ka tor aye. Andza niye ndo masləge ta ndo mədze wu abəra ka dala na, ta n̄gwasiye salamay.

³⁷ Hərwi dzeke nakə a gwad̄: “Ndo neñged̄ ma sləgiye, ndo neñged̄ na, ma dziye na abəra ka dala”, a tsik na, dedek.

³⁸ Na slər kurom a guvah mata dze na wu mənday nakə ka fətumay bay aye, ka təmumay a həlay a ndo hay tsa.»

³⁹ Ndo i dala i Samari niye hay haladzay tə dzala ha ka Yesu. Tə dzala ha na, hərwi n̄gwas niye a d̄atay ha parakka a gwad̄atay: «A pesleñ wu nakə na gawa ahəl niye tebiye.»

⁴⁰ Samari niye hay tə ndisl naha ka təv i Yesu na, ta tsətsah ka Yesu, tə gwad̄ay: «Ndza ka təv may tey.» Yesu a təma bazlam tay niye, a ndza ka təv tay məhəne sulo.

⁴¹ Yesu a tsikawatay bazlam i Mbəlom. Tə tsəne na, ndo siye hay haladzay tə dzala ha ka Yesu sa.

⁴² Ndo niye hay tə gwaday a ɲgwas niye: «Anəke nəmaa dzala ka Yesu na, hərwi wu nakə ka təkəramay aye sa bay. Nəmaa dzala ha na, hərwi nakə nəmaa tsəne wu nakə bo ɲgay eye a tsik aye. Ada nəmaa sər ha nənɲeɲe na, ndo mətəme ha ndo i məndzibəra hay dedək.»

Yesu a mbəl ha wawa i ndo mäge məsler i bəy bagwar eye

⁴³ Yesu a ndza ka təv niye məhəne sulo na, a həl bo a ye abəra ka təv niye, a ye a Galile.

⁴⁴ Bo i Yesu eye a tsik, tə gər ɲgay, a gwad: «Ndo mədə ha bazlam i Mbəlom na, ta rəhay ha gər ma gəma ɲgay bay.»

⁴⁵ Azlakwa düh Yesu a ndisl a Galile na, ndo i dala niye hay ta təma na lele tə mənɲwese eye hərwi nəteye dərmak ta ye a magurlom i Pak niye ma Zerozelem aye ada a həlay i magurlom niye na, ta ɲgatay a wu nakə Yesu a ge aye.

⁴⁶ Andza niye, Yesu a mbədə gər a Kana ka dala i Galile sa, gəma nakə a təra ha yam guzom eye. Ndo mäge məsler i bəy bagwar eye wuray andaya, wawa ɲgay dəvats eye ma gəma i Kafernahum.

⁴⁷ A tsəne Yesu kə maw abəra ma Yahuda nənɲeɲe ka dala i Galile na, a həl bo a ye ka təv i Yesu. A ye naha a gay amboh a Yesu, a gwaday: «Amboh tama a Kafernahum, ta mbələɲ ahaya wawa ga andaya dəvats eye faya ma mətiye tey.»

⁴⁸ Yesu a gwaday: «Nəkurom na, tədə na ge masuwayan eye bay na, ka dzalumeye ha bay na, kəkay?»

⁴⁹ Ndo mäge məsler niye a mbədəy faya, a gwaday: «Bəy ga, tama bəse bəna wawa ga ma ta mətiye.»

⁵⁰ Yesu a gwaday: «Mbədə gər a mətəgay, wawa yak ma mbəliye.»

Ndo niye a dzala ha ka bazlam i Yesu niye a tsikay aye. A ma a mətəgay.

⁵¹ Ahəl nakə ndo niye faya ma diye a mətəgay, nənɲeɲe ka tsəved mba na, ndo i məsler ɲgay hay ti yaw, tə ɲgəlayaw gər həf ka tsəved tə gwaday: «Wawa yak kə mbəl!»

⁵² A tsətsah fataya, a gwadatay: «Wuye a gay ɲgama na, kədəy?»

Ta mbədəy faya, tə gwaday: «A gay ɲgama na, məvenəɲ ta bəre nate i huwa.»

⁵³ A sər ha həlay niye na, tits həlay nakə Yesu a gwaday: «Wawa yak ma mbəliye» aye. Tsa na, nənɲeɲe ta ndo i gay ɲgay hay tebiye tə dzala ha ka Yesu.

⁵⁴ Nakay na, masuwayan masulo eye nakə a ge ma Galile aye. A ge na, ahəl nakə a maw abəra ma Yahuda aye.

5

Yesu a mbəl ha ndo wuray matəra eye ma Zerozelem

¹ Ma dəba eye na, magurlom i Yahuda hay andaya ma Zerozelem. Hərwi niye, Yesu a ye a magurlom i Yahuda niye hay ma Zerozelem aye.

² Ma Zerozelem niye na, dəlov wuray andaya bəse ta Məged i Təbən hay nakə ti yawa tay ha tə dəma a walaɲ gay aye. Tə zalay a dəlov eye niye tə bazlam i Yahuda hay na, Baytidzata. Ka tsakay i dəlov niye na, galak andaya mənɲəna eye zlam.

³ Ndo i dəvats hay haladzay tə hənawa mə dəma: Guluf hay, ndo matəra eye, ndo neheye sik tay maməta eye hay. [Ta həbawa yam nakə ma bəliye wekit aye.

⁴ Hərwi həlay eye andaya gawla i Mbəlom a mbəzlawaw, a bəlawaw ha. Kə bəl ha na, ndo nakə kə lah kurre məkal ha bo a yam niye gawla i Mbəlom a bəl

ha aye na, kə mbəl abəra ma dāvats ŋgay. Kwa dāvats eye na, kəkay kəkay, ma mbəliye.]

⁵ Mə walaŋ i ndo i dāvats niye hay na, ndoweye andaya kə ndza ma dāvats məve kuro kuro mahkar gər eye tsamahkar.

⁶ Yesu a ndisl a təv i ndo i dāvats niye hay na, a ŋgatay a ndo niye mahəna eye ada a tsəne na, ndo niye kə ndza ma dāvats məve haladzay. A tsətsah faya, a gwaday: «A saka məmbəle daw?»

⁷ Ndo niye dāvats eye a gwaday: «Ahəl nakə yam faya ma bəliye na, ndəray andaya məzle ga, məkele ga ha a dəma bay. Na gwad na dziye faya bo məkele ha bo a dəma na, ndo mekeleŋ eye a leheŋ a dəma.»

⁸ Yesu a tsəne andza niye na, a gwaday: «Lətse, zla təv məhəne yak, do wu yak!»

⁹ Kwayaŋŋa ndo niye a mbəl. A zla təv məhəne ŋgay ada a pa bo ka mede. Azlakwa bay, wu niye a ge bo na, pat i mazəzukw bo.

¹⁰ Bəy i Yahuda hay tə ŋgatay a ndo niye a mbəl eye faya ma zliye təv məhəne na, tə gwaday: «Bəgom na, pat i mazəzukw bo sa na, tsəved andaya məzle hubok pat i mazəzukwe bay.»

¹¹ A mbədətay faya, a gwadatay: «Ndo nakə a mbəl ga ha aye, a gwedeŋ: “Zla təv məhəne yak do wu yak.”»

¹² Ndo niye hay ta tsətsah faya: «Ndowneye i ŋgay way nakə ma gwadakeye: “Zla təv məhəne yak ada kə ye ha” pat i mazəzukw bo na, way?»

¹³ Ane tuk na, ndo niye a sər ndo nakə a mbəl ha aye bay, hərwi Yesu ki ye ŋgway abəra ka təv niye, kə gər tay ha ndo niye hay haladzay aye.

¹⁴ Ma dəba aye na, Yesu tə dza gər ta ndo nakə a mbəl ha aye mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, a gwaday: «Anəke na, ka mbəl tuk. Kə ge mənese sa bay. Ka ge mənese na, wu ma ta gakeye ma ziye nakə a gaka aye.»

¹⁵ Ma dəba eye ndo niye a ye, a gwadatay a bəy i Yahuda hay: «Maa mbəl ga ha na, Yesu.»

¹⁶ Tsa na, bəy i Yahuda niye hay ta dazlay məgay sewed a Yesu hərwi nakə a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo aye.

¹⁷ Ane tuk na, Yesu a mbədətay faya, a gwadatay: «Bəba ga faya ma giye məsler na, pat pat ada neŋ na giye andza niye dərma.»

¹⁸ Bəy i Yahuda hay tə tsəne bazlam i Yesu niye na, ta səkah ha məpəle tsəved məkəde na. A satay məkəde na Yesu na, hərwi a rəhay ha gər a pat i mazəzukw bo bay, dekdek bay. Ane tuk na, hərwi nakə a gwad Mbəlom na, bəba ŋgay aye. Andza məgwede a lava ha gər ŋgay ta Mbəlom.

Bəba Mbəlom kə vələy gədan a wawa ŋgay tebiye

¹⁹ Yesu a mbədətay faya, a gwadatay: «Sərūm ha na, neŋ na sliye faya ka məge wu tə həlay ga aye tsa bay. Na giye na, wu nakə na ŋgatay Bəba ga a gawa aye. Wu nakə Bəba ga a gawa aye na, neŋ wawa ŋgay na giye dərma.»

²⁰ Bəba ga a wuda neŋ wawa ŋgay, ada ma deŋeye ha wu nakə a gawa aye tebiye. Ma deŋeye ha məsler bagwar eye sa a ze wu neheye ada aza ma gakumeye hərbəbəkka.

²¹ «Andza nakə Bəba Mbəlom a mbəl ha ndo hay abəra ma mədahaŋ ada faya ma vəlateye sifa aye na, andza niye neŋ wawa ŋgay na vəliye sifa a ndo neheye a seŋ aye.

²² «Ada sa na, Bəba ma giye sariya tə həlay ŋgay aye bay. Kə vəleŋ gədan a həlay ga ka məge sariya.

²³ A ge ha andza niye na, hərwi ada ndo hay tebiye tā dəsleŋ ha gər andza nakə ndo hay faya ta dəslyay ha gər a neŋeye Bəba Mbəlom aye. Tadə ndoweye

kə dəsleŋ ha gər a neŋ wawa ŋgay bay na, kə dəsleŋ ha gər a Bəba ga nakə a sləra ga ahaya bay dərmaŋ.»

²⁴ Yesu a gwadətay sa: «Sərum ha na, ndoweŋye kə pay zləm a bazlam ga neheŋye na tsik aye ada kə dzala ha ka Mbəlom nakə a sləra ga ahaya aye na, kə huta sifa nakə ma ndəviŋye bay aye. Mbəlom ma ta geŋye sariya bay. Neŋgeŋye na, 6a ki ye abəra ka tsəved i məməte. Ka dazlay a məndze ma sifa nakə ka tor eye.

²⁵ «Ayaw! Sərum ha na, pat eye ma deyeweŋye, 6a dūh pat eye anəŋ ki yaw tsiŋ, ahəl nakə ndo neheŋye nəteŋye andza mədahaŋ hay ta tsəniŋye wu nakə Wawa i Mbəlom a tsik aye. Ndo neheŋye ta pay zləm ada ta dzala ha ka wu nakə na tsik aye na, ta mbəliŋye.

²⁶ Mbəlom na, gədaŋ ŋgay andaya ma vəliŋye sifa a ndo. Andza niŋye kə vəleŋ gədaŋ a neŋ wawa ŋgay ma vəliŋye sifa a ndo dərmaŋ.

²⁷ Ada kə vəleŋ gədaŋ a neŋ wawa ŋgay məge sariya ka ndo hay. A vəleŋ gədaŋ məge sariya ka ndo hay na, hərwi neŋ Wawa i Ndo.

²⁸ «Mā gakum masuwayəŋ bay, hərwi pat eye ma deyeweŋye na, mədahaŋ neheŋye ma bəd ta tsəniŋye bədīday ga.

²⁹ Ta tsəne na, ta lətseweŋye abəra ma mədahaŋ. Ndo neheŋye ahəl niŋye tə gawa wu ŋgwalak eye na, ta lətseweŋye abəra ma mədahaŋ, ta hutīŋye sifa nakə ma ndəviŋye bay aye. Ada ndo neheŋye tə gawa wu ŋgwalak eye bay aye na, ta lətseweŋye abəra ma mədahaŋ i tay na, ta gəsiŋye tay a sariya.

³⁰ Neŋ na, na sliŋye faya məge wuray ka gər bo ga bay. Na giŋye sariya na, andza nakə Mbəlom a tsikəŋ aye ada sariya ga nakə na giŋye na, dedek hərwi na pəla na, wu nakə a yeŋ a gər a neŋ eye bay. Ane tuk na, na giŋye na, wu nakə a yay a gər a ndo nakə a sləra ga ahaya aye.»

Ndo neheŋye ta həliŋye mbal i Yesu aye

³¹ Yesu a gwadətay sa: «Tadə na ta mbal i gər ga na, ndo hay ta gwadiŋye dedek bay.»

³² Ane tuk na, mata həle mbal i gər ga na, ndo mekeleŋ eye ada na səh ha ndo məhəle mbal ga na, ma həliŋye, ta dedek.

³³ Ka slərum ndo hay ka təv i Yuhana ada kə tsikakum wu nakə dedek eye.

³⁴ Neŋ na, na pa gər ka məhəle mbal i ndo təbey. Duh na tsikakum andza niŋye na, hərwi ada kə hutum mətəme.

³⁵ Ahəl niŋye, Yuhana na, a tara andza lalam nakə ta piŋye faya ako hərwi ada mā dəkum ha dedek aye. Ma məndze tsakway na, ka təmum bazlam ŋgay ada ka ŋgwasum hərwi dzaydzay ŋgay niŋye.

³⁶ «Ane tuk na, i ga na, wu mekeleŋ eye neheŋye a ze bazlam i Yuhana nakə a tsik ta həliŋye mbal i gər ga aye na, anəŋ. Neŋ faya na tsikiŋye ka məslər nakə Bəba ga a vəleŋ a gwedeŋ “ge” aye. Wu neheŋye faya ta bəziŋye ha məsləra ga ahaya na, Mbəlom dedek.

³⁷ «Ada Bəba ga nakə a sləra ga ahaya na, ma həliŋye mbal ga. Ane tuk na, ka tsənum bədīday ŋgay dāda bay ada ka ŋgatumay dāda bay.

³⁸ Ka təmum bazlam ŋgay hay, ta ndza mə dərev kurom bay hərwi ka dzalum ha ka neŋ wawa ŋgay nakə a sləraw aye bay.

³⁹ «Ada nəkurom na, faya ka dzaŋguməŋye Derewel i Mbəlom pat pat hərwi ka pum mədzal gər kurom na, ka gwadum ka hutuməŋye mə dəma sifa nakə ma ndəviŋye bay aye. Bazlam i Mbəlom neheŋye tə həl mbal na, i gər ga.

⁴⁰ Azlakwa dūh a sakum madayaw ka təv ga məhute sifa nakə dedek aye bay na, kəkay?»

41 Yesu a gwadatay: «Ka dzalum na, a seŋ ndo hay tâ zembedeŋ daw? A'ay! Neŋ na, mædzal gær ga a ye ka mazembede nakæ ndo hay ta zambadawatay a siye i ndo hay aye tæbey.

42 Ane tuk na, nækuroŋ na, andza neŋ tæbey. Na sær ha ta dedek, ka wudum Mbælom bay.

43 Na yaw na, maa slæra ga ahaya na, Bæba ga Mbælom ada ka wudum matæme ga bay. Ane tuk na, tadæ ndo mekelen eye mâ yaw ta gædan ŋgay na, ka tæmumeye na.

44 A sakum na, ndo hay tâ zambadakum. Duŋ Mbælom nakæ dedek eye na, ka wudum mazambaday bay. Ada tadæ nækuroŋ andza niye dedek na, ka dzalumeye ha fagaya ma kækay?

45 «Ane tuk na, kâ dzalum na, na ta makumeye ha mænese kame i Bæba ga bay. Mata makum ha mænese na, Musa neŋgeye nakæ ka pum faya mædzal gær kurom aye.

46 Tadæ ka dzalum ha ka Musa ta dedek na, haæe ka dzalum ha ka neŋ, hærwi Musa a watsa na, ka neŋ.

47 Tadæ ka dzalum ha ka wu nakæ Musa a watsa aye bay na, ka dzalumeye ka wu nakæ faya na tsikiye na, ma kækay?»

6

Yesu a vëlatay wu mënday a ndo hay ta giye gwezem zlam

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Luka 9.10-17

1 Ma dæba aye na, Yesu a lætse, a ye a tas a diye i dælov i Galile. Dælov niye na, tæ zalay dælov i Tiber dærmak.

2 Ndo hay haladzay tæ paway bæzay. Tæ paway bæzay na, hærwi nakæ tæ ŋgataway a masuwayaŋ neheye a gawa aye. Masuwayaŋ niye a gawa aye na, a mbælawa tay ha ndo i dævats hay.

3 Yesu ta gawla ŋgay hay tæ tsal a mahæmba, ti ye tæ ndza mæ dæma.

4 Magurlom i Yahuda hay nakæ tæ zalay Pak aye na, mazlambar kæ ndzew.

5 Yesu a zæba dære na, a ŋgatay a ndo hay haladzay ta diye naha ka tæv ŋgay. Tsa na, a tsætsah ka Filip, a gwaday: «Ka hutakwaweye mæsækamaw wu mënday dæ mëvëlatay a ndo neheye tebiye na, mëŋgay?»

6 Yesu a tsikay a Filip andza niye na, mazæbe ka mædzal gær i Filip. Hærwi Yesu na, a sær wu nakæ ma giye.

7 Filip a mbæday faya a gwaday: «Kwa tadæ ka sækæmakwaw wu mënday ta *dinar** sulo, kwa way ada mâ huta tsekweŋ tsekweŋ bæbay na, ma slateye bay.»

8 Ndo mekelen eye mæ walaŋ i gawla ŋgay hay, mæzele ŋgay Aŋdære malamar i Simon Piyer, a gwaday:

9 «Wawa wuray anaŋ kanaŋ na, tapa i makwala andaya faya zlam tæ kælef hay sulo. Ane tuk na, hærwi ndo neheye haladzay aye na, ma sliye mey?»

10 Tsa na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay: «Dum gwadumatay a ndo hay tâ ndza tebiye ka dala.»

Ka tæv eye niye na, guzer andaya haladzay beremeffe a ndzohwaw mba. Gawla ŋgay hay ti ye, tæ gwadatay a ndo hay, ndzum ka dala. Ndo niye hay tebiye tæ ndza ka dala. Haslæka hay dekdæk ta giye gwezem zlam.

11 Ndo niye hay tebiye tæ ndza na, Yesu a zla makwala niye, a gay naha sisæ a Mbælom, a ŋgæna ha. A ŋgæna ha na, a vëlatay a ndo niye hay mandza eye.

* 6:7 Dinar: Kwar i suloy temerre sulo, ma hamiye meræbe i ndo mæge mæsler pat næte. Zæba mæ Mata 20.2.

A hæl kælef niye hay, a ge ha andza niye sa. Tə nda makwala niye tə kælef aye ka mærehe tay.

¹² Tə nda makwala niye tə rah lele na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay: «Hayumay gær a siye nakə a zaw aye kwa tsekweŋ mâ dze bay.»

¹³ Tsa na, tə hayay gær a makwala nakə a zaw abəra ka ndo neheye tə nda aye. Tə hayay gær na, a rah a gwanj kuro gær eye sulo.

¹⁴ Ndo hay tə ŋgatay a masuwayaŋ niye Yesu a ge nakə a bəz ha gədaŋ i Yesu aye na, tə gwad: «Ndo nakay na, ndo mæde ha bazlam i Mbəlom dedek. Neŋgeye na, ndo mæde ha bazlam i Mbəlom nakə tə tsik faya ahəl niye tə gwad ma deyeweye ka mændzibəra aye.»

¹⁵ Yesu a sər ha ndo niye hay ta deyeweye ta piye na a bəy ta gədaŋ na, a mbəda gær, a tsal ŋgway a tsaholok niye sa. A tsal na, mahəŋgeye.

*Yesu a ye ka gær i yam tə sik
Mata 14.22-33; Markus 6.45-52*

¹⁶ Huwa a ge na, gawla i Yesu hay tə mbəzla ka me i dəlov.

¹⁷ Ti ye naha na, tə tsal a kwalalaŋ i yam, ta dazlay mætese a diye neŋged mede a gəma i Kafernahum. Ahəl nakə faya ta diye na, həvad kə ge fataya tsiy, ada Yesu kə husa ka təv tay zuk bay.

¹⁸ Dəlov niye a dazlay mæðəle haladzay wekit wekit hərwi mətasl a ge ta gədaŋ.

¹⁹ Ta ye ma giye kilometer zlam kəgəbay məkwa na, tə ŋgatay a Yesu faya ma diye naha ka təv i kwalalaŋ yam tay, ka gær i yam tə sik. Tə ŋgatay na, ta dzədzar haladzay.

²⁰ Ane tuk na, Yesu a gwadatay: «Kâ dzədzarum bay. Nakay na, neŋ!»

²¹ Gawla ŋgay hay a satay mægəsay naha mə həlay a kwalalaŋ i yam. Kwayaŋŋa kwalalaŋ i yam niye a husa dənuts ka me i dəlov ka dala, ka təv nakə a satay mede a dəma aye.

Wu mənday nakə ma vəliye sifa aye

²² Tədcə eye na, ndo niye hay haladzay eye tə ze naha ma diye i dəlov niye ta pəla Yesu. Ta sər ha na, kwalalaŋ i yam ka təv eye niye na, nəte. Tə sər ha na, Yesu kə tsal a kwalalaŋ i yam niye bay. Ane tuk na, gawla ŋgay hay ti ye na, mahətay eye.

²³ Siye i ndo hay ti yaw tə kwalalaŋ i yam tay hay abəra ma gəma i Tiber, tə ndislew tə ndzay a gær a ndo hay ka me i dəlov niye bəse ta təv nakə ndo hay tə nda wu mənday mə dəma aye, wu mənday nakə Yesu a zla a gay naha sise a Mbəlom ada a vəlatay a ndo niye hay aye.

²⁴ Ndo hay ta zəba dəre na, Yesu andaya bay ada gawla ŋgay hay bəbay nəteye andaya ka təv niye bay na, tə tsal a kwalalaŋ i yam niye hay, ti ye a Kafernahum mata pəle na Yesu.

²⁵ Ti ye tə huta na Yesu ka me i dəlov niye ta diye neŋged. Ti ye tə gwaday: «Miter, ka ndislew kanaŋ na, sa kəday?»

²⁶ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Ayaw! Sərum ha na, ka pəlum ga na, hərwi nakə ka ndayum wu mənday ka rahum 6əh 6əh lele aye bəna, hərwi nakə ka tsənum masuwayaŋ nakə na giye a say mægwede mey na, ka tsənum bay.

²⁷ Kâ gum məsler hərwi wu mənday nakə ma nasiye aye bay. Duh gum məsler na, hərwi wu mənday nakə ma nasiye bay ma ndziye huya ada ma vəliye sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye. Wu mənday niye na, neŋ Wawa i Ndo na vəlakumeye. Na vəlakumeye na, hərwi Bəba Mbəlom kə vələŋ gədaŋ ka mæge.»

28 Ta tsətsah faya tə gwaday: «Nəmaa giye na, məsler waray nakə ma deyeye a gər a Mbəlom aye?»

29 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Məsler nakə a yay a gər a Mbəlom ka gumeyə na, dzalum ha ka neŋ ndo nakə a sləra ga ahaya aye.»

30 Tə gwaday: «Kə ge andza niye na, nəmaa ta dzaliye ha fakaya na, ka bəzamaŋ ha masuwayaŋ waray? Kəgəbay ka giye na, məsler waray?»

31 Hərwi ahəl niye bəba tətə kway hay ti yaw abəra mə Ezipt, nəteye mə makulkwandah na, tə nda wu mənday nakə a yaw mə mbəlom tə zalay *man* aye†. Andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye na, tə gwad: «Mbəlom kə vəlatay wu mənday nakə a yaw mə Mbəlom aye, tə nda.‡»

32 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Sərum ha na, wu mənday nakə ahəl niye Musa a vəlakum mə makulkwandah aye na, wu mənday nakə a yaw abəra mə mbəlom aye ta dedek bay. Ane tuk na, wu mənday nakə bəba ga Mbəlom ma vəlakumaweये abəra mə mbəlom aye na, nakə ta dedek aye.»

33 Hərwi wu mənday niye Mbəlom ma vəlakumeyə na, neŋ ndo nakə na mbəzlaw abəra mə mbəlom aye, ada wu mənday niye na, ma vəlateye sifa a ndo i mənzbərə haŋ.»

34 Tə gwaday: «Bəy may, vəlamay wu mənday niye huya tey.»

35 Yesu a tsikatay parakka, a gwadatay: «Wu mənday nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye na, neŋ. Ndowneyə ki yaw ka təv ga ada kə dzala ha ka neŋ na, may ma wuriye faya dāda bay, yam ma geye dāda sa bay.»

36 Ane tuk na, 6a na tsikakum ka ŋgatumeŋ ada ka dzalum ga ha wal bay.

37 Ndo neheye Bəba ga a vəleŋ tay ha aye na, ta deyeweyə ka təv ga. Ada ndo nakə ki yaw ka təv ga aye na, dāda na kaliye ha bay.

38 Hərwi na mbəzlaw abəra mə mbəlom na, ka mäge wu nakə a yeŋ a gər a neŋ aye bay, ane tuk na, mäge məsler nakə a yay a gər a ndo nakə a sləra ga ahaya aye.

39 Məsler nakə a say a ndo nakə a sləra ga ahaya aye na, waray? Ndo neheye a vəleŋ tay ha a həlay aye na, kwa nəte na dziye tay ha bay tebiye. Ane tuk na, na ta mbəliye tay ha abəra ma mədahaŋ pat i sariya.

40 Wu naka a say a Bəba ga na, anaŋ: Ndo neheye ta zəba ka neŋ wawa ŋgay ada ta dzala ha fagaya aye na, t̄a huta sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye. Pat i sariya na, neŋ na ta mbəliye tay ha abəra ma mədahaŋ.»

41 Yahuda niye hay ta dazlay məse bazlam ka Yesu, hərwi nakə a gwadatay: «Neŋ na, wu mənday nakə a mbəzlaw abəra mə mbəlom aye.»

42 Tə gwad: «Na gwad Yesu neŋgeye na, wawa i Yusufa bədaw? Ka sarakwa bəba ŋgay ta may ŋgay lele tuk na, ada ma sliye faya anəke məgwede neŋgeye na, a mbəzlaw abəra mə mbəlom na, kəkay?»

43 Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Gərum ha məse fagaya bazlam mə walaŋ kurom!»

44 Tadə Bəba ga ki ye ahaya ndoweyə ka təv ga bay na, ma sliye faya madayaw ka təv ga bay. Bəba ga nakə a sləra ga ahaya aye ki ye ahaya ndoweyə ka təv ga na, neŋ na ta mbəliye ha abəra ma mədahaŋ pat i sariya.

45 Ahəl niye ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay tə watsa mə Derewel i Mbəlom, tə gwad: «Mbəlom neŋgeye ma ta datay ha bazlam ŋgay a ndo hay.§» Ndowneyə kə tsəne bazlam i Mbəlom Bəba ga ada ka tətik na, ma deyeweyə ka təv ga.

46 Azlakwa andza məgwede ndəray dāda kə ŋgatay a Bəba ga bay, maa ŋgatay na, neŋ ndo nakə na yaw abəra ka təv ŋgay aye nəte ŋwenj.

† 6:31 Madayaw abəra ma Ezipt 16.13-15, 31. ‡ 6:31 Madayaw abəra ma Ezipt 16.4. § 6:45 Ezay 54.13.

⁴⁷ «Sərüm ha na, ndo nakə kə dzala ha ka neŋ aye na, kə huta sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye.

⁴⁸ Neŋ na, wu mənday nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye.

⁴⁹ Ahəl niye na, bəba tətə kurom hay tə nda wu mənday nakə tə zalay *man* aye mə makulkwandah*, ada huya tə mət ŋgway.

⁵⁰ Ane tuk na, ndoweye kə nda wu mənday nakə a yaw abəra mə mbəlom aye na, ma ta mətiye bay.

⁵¹ Neŋ na, wu mənday nakə ma vəliye sifa, a mbəzlaw abəra mə mbəlom aye. Ndowneye kə nda wu mənday nakay na, ma mətiye bay, ma ndziye ka tor eye. Wu mənday nakə na vəliye na, bo ga. Na vəliye na, hərwi ada ndo i məndzibəra hay t̄a huta sifa.»

⁵² Yahuda hay tə kəf faya wuway mə walaŋ tay haladzay hərwi bazlam i Yesu niye a tsik aye. Ta tsətsah tə gwad: «Ndo nakay ma vəlakweye bo ŋgay ada ka ndayakweye na, ma kəkay?»

⁵³ Yesu a gwadatay: «Ayaw! Sərüm ha na, tadə ka ndayum bo ga, neŋ Wawa i Ndo, bay ada ka sum bambaz ga bay na, ka hutum sifa bay.

⁵⁴ Ndowneye kə nda bo ga ada kə sa bambaz ga na, kə huta sifa nakə ma ndəviye bay aye ada pat i sariya na, na ta mbəliye ha abəra ma mədahaŋ.

⁵⁵ Hərwi bo ga na, wu mənday nakə dedək aye ada bambaz ga na, wu məse nakə dedək aye.

⁵⁶ Ndowneye ma ndiye bo ga ada ma siye bambaz ga na, ma ndziye huya mə neŋ ada neŋ na ndziye mə neŋgeye.

⁵⁷ Bəba ga nakə a slara ga ahaya na, neŋgeye ma ndziye huya ada neŋ na ndziye huya na, hərwi neŋgeye. Andza niye ndoweye kə nda bo ga na, neŋgeye dərmak ma ndziye huya hərwi neŋ.

⁵⁸ «Wu mənday nakə a mbəzlaw mə mbəlom aye na, anaŋ; Neŋgeye andza nakə bəba tətə kurom hay tə nda ahəl niye mə makulkwandah aye təbey. Tə nda wu mənday niye na, huya tə mət ŋgway. Ane tuk na, ndoweye kə nda wu mənday nakay na, ma ndziye ka tor eye.»

⁵⁹ Yesu a tsik bazlam neheye na, ahəl nakə neŋgeye faya ma tətikateye a ndo hay mə gay i mađuwule me ma gəma i Kafernahum aye.

⁶⁰ Gawla i Yesu niye hay tə tsəne bazlam i Yesu niye a tsik aye na, siye hay haladzay mə walaŋ tay tə gwad: «Bazlam nakay na, mawura bo eye. Mata mbe faya məpay zləm na, way?»

⁶¹ Yesu a sərətay naha faya ka wu nakə faya ta tsikiye ka gər ŋgay aye. Hərwi niye a gwadatay: «Bazlam ga nakə na tsik aye na, a ndalakum daw?»

⁶² Tadə ka ŋgatumay a neŋ Wawa i Ndo faya na tsaliye a təv ga nakə na mbəzlaw abəra mə dəma aye na, ada ka gwadumeye kəkay?»

⁶³ Mata vəle sifa a ndo hay na, Məsəfəre i Mbəlom. Ndo hay na, ta sliye faya məhute sifa niye ta gədaŋ tay bay. Bazlam neheye na tsikakum aye maa vəleŋ na, Məsəfəre i Mbəlom ada bazlam neheye ta vəliye sifa a ndo hay aye.

⁶⁴ Ane tuk na, siye hay mə walaŋ kurom na, ta dzala ha ka neŋ bay.»

Ayaw! Ba kwa ka madazlay na, Yesu a sər ha neheye ta dzaliye ha faya bay aye ada a sər ha ndo nakə ma ta giye faya dəf aye.

⁶⁵ Yesu a gwadatay sa: «Hərwi niye na gwadakum: Tadə Bəba ga kə vəlay tsəved bay na, ndəray ma sliye faya madayaw ka təv ga bay.»

⁶⁶ Ma dəba eye na, gawla ŋgay hay haladzay tə gər ha ti ye wu tay. Ta pay bəzay sa bay.

* 6:49 Zəba ma Madayaw abəra ma Ezipt 16.

⁶⁷ Tsa na, Yesu a tsatsah ka ndo i maslan ṅgay hay kuro gār eye sulo, a gwadatay: «Nəkurom dərma a sakum mede wu kurom daw?»

⁶⁸ Simoṅ Piyer a gwaday: «Bəy ga, bazlam yak nakə faya ka tsikiye na, ma vəlameye sifa nakə ma ndəviye bay aye. Nəmaa pay bəzay na, a way sa way?»

⁶⁹ Nəmay nəmaa dzala kar ha ada nəmaa sər ha nəkar na, ndo nakə tsəfanṅa Mbəlom a sləraw aye.»

⁷⁰ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Na gwad mapala kurom kuro gār eye sulo na, neṅ bədaw? Ada azlakwa ndo nəte mə walaṅ kurom neṅgeye na, Fakalaw.»

⁷¹ A tsik andza niye na, ka Yudas wawa i Simoṅ Iskariyot. Hərwi Yudas na, kwa neṅgeye nəte mə walaṅ i ndo i maslan i Yesu hay kuro gār eye sulo bəbay na, ma ta giye daf ka Yesu na, neṅgeye.

7

Magurlom i madzawadzawa

¹ Ma dəba aye na, Yesu a həhal ka dala i Galile tebiye a say mede ka dala i Yuda bay hərwi a satay a bagwar i Yahuda hay məkədə na.

² Ahəl niye na, magurlom i Yahuda hay nakə tə zalay Magurlom i Madzawadzawa aye kə ndzew mazlambar.

³ Hərwi niye malamar ṅgay hay tə gwaday: «Do abəra kanaṅ do a dala i Yahuda hərwi ada gawla yak hay nəteye tā ṅgatay a məsler nakə ka giye dərma.

⁴ Tadə a say a ndoweye ndo hay tā sər na na, ma sliye faya məngehe na wu nakə ma giye bay. Faya ka giye məsler neheye andza nakay sa na, ge wu neheye, ada ndo hay tebiye tā sər kar ha.»

⁵ Malamar ṅgay niye hay tə tsikay andza niye na, kwa bo tay eye bəbay ta dzala ha ka Yesu bay.

⁶ Yesu a gwadatay: «I ga na, həlay eye kə slaw zuk bay. Ane tuk na, i kurom na, kwa həlay waray waray, lele tsa.

⁷ Nəkurom na, ndo i mənədzibəra hay ta sliye faya mənəkum dərə təbey. Ane tuk na, neṅ na, ta neṅgeye dərə hərwi na gwadawa məsler tay nakə faya ta giye na, lele bay.

⁸ Nəkurom eye, dum a magurlom niye. Neṅ na, na diye bay, hərwi ga na, həlay eye kə ndislew zuk bay.»

⁹ A tsikatay ka bo abəra bazlam niye andza niye na, a ndza ṅgway ma Galile.

¹⁰ Malamar ṅgay hay ti ye a magurlom i madzawadzawa niye na, Yesu a ye dərma. A zəṅgal tay naha ma dəba. Ane tuk na, a ndisl naha a dəma na, ka bəz ha bo parakka bay. A ṅgaha bo.

¹¹ Bagwar i Yahuda hay mə magurlom niye, ta pəla na Yesu, ta tsatsah ka ndo hay, tə gwad: «Neṅgeye i ṅgay tebiye na, mənṅay?»

¹² Ndo hay haladzay tə kəd faya wuway haladzay. Siye hay tə gwad: «Ndo nakay na, neṅgeye ndo lele eye.» Siye hay tə gwad: «A'ay! Neṅgeye na, faya ma səpatiye tay ha ndo hay.»

¹³ Ane tuk na, ndəray kwa nəte a sla faya mətsike bazlam niye parakka bay hərwi ndo hay tebiye ta dzədzar ta bagwar i Yahuda hay.

¹⁴ Magurlom niye məzaw ṅgay eye mazlambar ka ndəv na, Yesu a ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha a pa bo ka matətikatay a ndo hay.

¹⁵ Bazlam ṅgay niye faya ma tətikateye a ndo hay aye na, a gatay a bagwar i Yahuda hay hərəbəkka, tə gwad: «Ndo nakay kə dzaṅga bay tuk na, ada a sər wu haladzay na, kəkay?»

16 Yesu a mbədatay faya a gwadətay: «Bazlam nakay faya na tsikakumeye na, a yaw mə neŋ bay. A yaw mə Mbəlom neŋgeye nakə a sləra ga ahaya aye.

17 Ndo weye kə say mäge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye na, ma səriye bazlam ga nakə na tsik aye a yaw abəra mə Mbəlom kəgəbay a yaw ma mədzal gər ga.

18 Ndo nakə a tsik bazlam nakə a yaw ma mədzal gər ŋgay aye na, a say ndo hay tā dəslyay ha gər. Ane tuk na, ndo nakə faya ma tətikateye a ndo hay hərwi ada ndo hay tā dəslyay ha gər a ndo nakə a sləra ahaya na, neŋgeye ndo i dedek. Neŋgeye na, maraw me andaya mə neŋgeye bay.

19 Na gwad maa vəlakum bazlam i Mbəlom mapala eye na, Musa bədaw? Ada ndəray kwa nəte mə walaŋ kurom ka rəhay ha gər bay. Ada a sakum məkədə ga na, hərwi mey?»

20 Ndo hay ta mbəday faya a Yesu, tə gwad: «Nəkar na, fakalaw mə bo yak kəla daw? Mapəla tsəved məkədə kar na, way?»

21 Yesu a gwadətay: «Na ge masuwayaŋ nəte pat i mazəzükw bo na, a gakum hərbaḅəkka a nəkurom tebiye.

22 Sərum ha, Musa kə tsikakum dəsüm tay ha wawa kurom hay. Maa dazlay mäge andza niye na, bəba tətə kurom hay bəna Musa bay. Andza niye na, ka dəsawum wawa kurom hay pat i mazəzükw bo.

23 Ka dəsüm wawa pat i mazəzükw bo na, hərwi ada marəhay gər a bazlam i Mbəlom mapala eye nakə Musa a vəlakum aye. Ada na mbəl ha ndo abəra ma dəvats pat i mazəzükw bo düh na, ka gum fəgaya mevel na, hərwi mey?»

24 Kā gum sariya ka ndo tə wu nakə ka ŋgatumay tə dərə aye tsa bay. Duh gum na, ta tsəved dedek eye.»

25 Siye i ndo i Zerozelem hay, tə gwad: «Ndo nakə ta pəla məkədə na aye na, neŋgeye bədaw?»

26 Zəbum faya tey: Faya ma tsikiye me parakka mə walaŋ i ndo hay tebiye, ada ta gwaday wuray kwa tsekweŋ bay tebiye. Ma giye na, bəy kway hay tə sər neŋgeye Kəriste nakə Mbəlom a gwad ma sləraweye kəla daw?»

27 Ane tuk na, ma giye na, andza niye bay bəna Kəriste ma deyeweye na, a yaw məŋgay na, ndəray ma səriye bay. Ndo nakay a yaw məŋgay na, ka sərakwa.»

28 Andza niye, Yesu faya ma tətikateye a ndo hay mə gay i mədəslyay ha gər a Mbəlom mba, a tsik me ta magala, a gwad: «Ka sərüm ga ha azlakwa daw? Neŋ na yaw məŋgay na, ka sərüm ha. Ane tuk na, na yaw na, ka gər bo ga bay. Ndo nakə a sləra ga ahaya na, neŋgeye ndo i dedek. Nəkurom ka sərüm na bay.

29 Neŋ na, na sər na hərwi na yaw na, abəra ka təv ŋgay ada maa sləra ga ahaya na, neŋgeye.»

30 Andza niye, tə pəla tsəved mägəse na Yesu. Ane tuk na, ndəray kə gəs na bay hərwi həlay ŋgay aye kə ndisl a dəma zuk bay.

31 Ndo hay haladzay tə dzala ha ka Yesu. Tə gwad: «Ndo nakay ma giye na, Kəriste. Ndo mekeləŋ eye ma deyeweye ma giye masuwayaŋ ma ziye i ndo nakay daw?»

A satay a Farisa hay mägəse na Yesu

32 Farisa hay tə tsəne wu neheye ndo hay faya ta tsikiye ka Yesu tə masasəkwe aye. Nəteye ta bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom hay tə haya gər, tə slər sidzew neheye ta tsəpawa gay i mədəslyay ha gər a Mbəlom aye hərwi ada tā ye, tə gəsaw Yesu.

³³ Yesu a ngatay andza niye na, a gwad: «Nej andaya ka tøv kurom ma mändze tsekweņ mba. Tsa na, na miye gwa ka tøv i ndo nakə a sləra ga ahaya aye.

³⁴ Ka ta pəlumeye ga ada ka ta hutumeye ga bay hərwi ka slumeye faya mede a tøv nakə nej na diye a dəma aye bay.»

³⁵ Tsa na, Yahuda hay ta tsətsah mə walaņ tay, tə gwad: «Ma diye na, a ngay nakə ada ka slakweye faya məhute na bay aye. Ma diye na, a walaņ i Yahuda neheye nəteye mandza eye mə walaņ i Gərek hay aye kəla daw? Ada ma ta tatikateye a Gərek hay kəla daw?

³⁶ Bazlam ngay niye a gwad: «Ka ta pəlumeye ga, ada ka ta hutumeye ga bay hərwi ka slumeye faya mede a tøv nakə nej na diye a dəma aye bay.» A tsik andza niye na, andza məgwede mey?»

Yam nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye

³⁷ Pat i mandəve i magurlom na, pat nakə bagwar aye. Pat eye niye Yesu a lətse, a tsik me ta magala, a gwad: «Tadə ndoweye yam a gay na, mə yaw ka tøv ga mə sa.

³⁸ Ndowneye kə dzala ha ka nej na, «yam nakə ma vəliye sifa aye ma ngəziye wad wad mə dərev ngay» andza nakə tə watsa ahəl niye mə Derewel i Mbəlom.»

³⁹ Yesu a tsik andza niye na ka Məsəfəre i Mbəlom. Ndo neheye ta dzala ha ka Yesu aye na, ta hutiyə Məsəfəre niye. Ahəl nakə Yesu a tsik andza niye na, Məsəfəre ki yaw zuk bay hərwi Yesu kə tsal a tøv nakə Mbəlom ma dəslay ha gər aye zuk bay.

Bazlam ki ye tay ka bo a ndo hay bay

⁴⁰ Ndo hay tə tsəne bazlam i Yesu nakə a tsik aye na, siye i ndo hay tə gwad: «Ta dedek ndo nakay na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom nakə faya ka həbakweye aye!»

⁴¹ Siye hay tə gwad: «Neņgeye na, Kəriste!» Ane tuk na, siye hay tə gwad sa: «Kəriste na, ma deyeweye abəra ka dala i Galile daw?

⁴² Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad Kəriste ma deyeweye na, abəra ma gwala i Davit ada ma Betelehem, gəma nakə Davit a ndzawa mə dəma aye.*»

⁴³ Andza niye, bazlam a ye tay ka bo a ndo hay bay hərwi Yesu.

⁴⁴ Ndo siye hay a satay məgəse na Yesu. Ane tuk na, ndəray kwa nəte kə lamay bay.

Bagwar i Yahuda hay ta təma Yesu bay

⁴⁵ Sidzew neheye ta tsəpawa gay i mədəslay ha gər a Mbəlom hay, tə maw ka tøv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta Farisa hay. Anəke tə maw na, ndo neheye ta tsətsah fataya, tə gwadatay: «Ka gəsumaw Yesu bay na, hərwi mey?»

⁴⁶ Sidzew matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye hay ta mbədətay faya, tə gwadatay: «Ndəray kə tsik me dāda andza ndo nakay bay!»

⁴⁷ Farisa hay tə gwadatay: «Nəkurom dərma kə səpat kurom daw?

⁴⁸ Ka ngatamay a ndəray mə walaņ may bəy i Farisa hay ada mə walaņ i bəy hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye hay kə dzala ha ka ndo niye daw?

⁴⁹ Ane tuk na, maa dzala ha ka Yesu eye na, ndo kəriye hay, tə sər bazlam i Musa mapala eye bay. Nəteye na, Mbəlom kə vəlatay mezeleme.»

* 7:42 Zəba ma 2 Samuyel 7.12; Dəmes hay 89.4-5; Zeremi 23.5; Mise 5.1.

⁵⁰ Nikodem nenḡeyeye nāte mā walaŋ i Farisa niye hay dərmaḡ. Nenḡeyeye ndo nakə a ye ka təv i Yesu ahəl niye aye. A ḡwadātay a siye i Farisa niye hay:

⁵¹ «Bazlam kway mapala eye kə vələkway tsəved məḡay sariya a ndo andza niye kəriye tsa bay. Tsənakwa wu nakə ma tsikiye ada wu nakə a ge aye təday.»

⁵² Ta mbəḡḡay faya, tə ḡwadḡay: «Nəkar na, ndo i Galile dərmaḡ ḡaw? Dzaŋḡa bazlam i Mbəlom lele təday ada ka səriye ha na, ndo məḡḡe ha bazlam i Mbəlom kwa nāte ma deyeweye abəra ma Galile bay.»

[

⁵³ Kwa way a tsəne andza niye na, a ye ḡḡway a mətḡay.

8

ḡḡwas nakə a ge madama aye

¹ Yesu a tsal a Mahəmba i Tetəḡḡez.

² Ta mekedə pərīk na, a mbəḡḡawa ḡər a ḡay i məḡəslay ha ḡər a Mbəlom. A ye naha a ndza ka dzaŋḡa. Ndo hay haladzay ti ye naha ka təv ḡḡay. Tsa na, a ḡazlay a matətīkatay.

³ Ahəl nakə faya ma tətīkateye a ndo hay aye na, ndo məḡdzaŋḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay tə ḡəsay naha ḡḡwas wuray tə tatsa na ka məḡe madama. Tə ḡəs naha, tə lətse ha kame i ndo hay tebiye.

⁴ Tə ḡwadḡay a Yesu: «Miter, ḡḡwas nakay tə tatsa na na, nenḡeyeye faya ma ḡiye madama.

⁵ Bazlam i Musa mapala eye a ḡwad na, ka ndzumay a ḡər a slala i ḡḡwas andza nakay na, kəḡḡum na tə kwar. Ada nəkar ka ḡwad faya na, kəkay?»

⁶ Tə tsīkay andza niye na, məhəle faya abəra suwat hərwi ada məhute faya mənese.

Ane tuk na, Yesu a tsəne andza niye na, a rəh ḡər ḡḡay ka dala. A pa bo ka məzehe ka dala ta wur həlay.

⁷ Ndo neheye na, nāteye ta tsətsahiye faya huya. Hərwi niye Yesu a lətse, a ḡwadātay: «Mə walaŋ kurom nakay ndo nakə ḡḡḡa kə ge mezeleme bay aye mā lahay ha məkalay kwar təday.»

⁸ Tsa na, Yesu a rəh ḡər ka dala sa. A ma ka məzehe ka dala.

⁹ Tə tsəne bazlam i Yesu niye a tsīkatay aye na, tə ḡəḡ nāte ta nāte. Maa lah mede na, madugula hay.

Yesu ta ḡḡwas niye tə ze naha sulo tsīy. ḡḡwas niye malətse eye huya kame i Yesu.

¹⁰ Yesu a lətse, a ḡwadḡay: «ḡḡwas nakay, ndo neheye tə ḡəsə kar ahaya na, nāteye mənḡay? Nḡərāy kə ḡəs kar ta sariya bay sadzək ḡaw?»

¹¹ ḡḡwas niye a mbəḡḡay faya, a ḡwadḡay: «A'ay bəy.»

Yesu a ḡwadḡay: «Nəḡ bəbay na, sariya ḡa ma ḡəsiye kar bay. Do wu yak, ane tuk na, kə ge mezeleme sa bay.»]

Yesu na, dzaydzay nakə ma ḡəviye ka mənḡzībərə aye

¹² Ma ḡəba eye na, Yesu a tsīkatay a ndo hay, a ḡwadātay: «Nəḡ na, dzaydzay nakə ma ḡəviye ka mənḡzībərə aye. Nḡoweye kə pən bəzay na, ma ndziye ma ləvəḡ sa bay, ma hutīye dzaydzay, dzaydzay nakə ma vəlīye sifa a ndo hay aye.»

¹³ Farisa hay tə ḡwadḡay: «Nəkar na, bo yak eye ka həl mbal i ḡər yak eye tsa ḡaw? Bazlam yak nakə ka tsīk aye na, dedək bay.»

¹⁴ Yesu a mbəḡḡatay faya, a ḡwadātay: «Kwa nəḡ eye na həl mbal i ḡər na, wu nakə na tsīk aye na, dedək. Hərwi na sər təv nakə na yaw abəra mə ḡəma aye

ada tɔv nakə na diye a dɔma aye. Ane tuk na, nəkurom na, tɔv ga nakə na yaw abɔra mɔ dɔma aye ada tɔv nakə na diye a dɔma aye na, ka sɔrum bay.

¹⁵ Nəkurom na, faya ka gumateye sariya a ndo hay na, andza i ndo i mɔndzibɔra hay. Neŋ na, na giye sariya a ndɔray tɔbey.

¹⁶ Kwa tadɔ na giye sariya bɔbay na, sariya ga na giye ta tsɔved eye. Hərwi na giye sariya na, mahɔgeye bay. Nɔmaa giye na, ta Bɔba ga. Maa slɔra ga ahaya na, neŋgeye.

¹⁷ Mawatsa eye mɔ bazlam kurom mapala eye na, a gwad: “Tadɔ ndo hay sulo bazlam tay kɔ ge nɔte na, wu niye na, dedek.*”

¹⁸ Andza niye, neŋ na, na tsikiye ka bo ŋgway ada Bɔba nakə a slɔra ga ahaya ma tsikiye ka neŋ.»

¹⁹ Ta tsɔtsah faya, tɔ gwadɔy: «Bɔba yak eye na, mɔŋgay?»

Yesu a mbɔdatay faya, a gwadatay: «Ka sɔrum ga ha bay ada ka sɔrum Bɔba ga bay. Tadɔ ka sɔrum neŋ na, ka sɔrumeye Bɔba ga.»

²⁰ Yesu a tsik bazlam niye hay na, ahɔl nakə faya ma tɔtikateye bazlam ŋgay a ndo hay mɔ gay i mɔdɔslay ha gɔr a Mbɔlom aye. Neŋgeye mandza eye ta tɔv nakə tɔ paw a dɔma wu kɔriye a Mbɔlom aye. Ndɔray kɔ gɔs na bay hɔrwi hɔlay ŋgay eye kɔ sla zuk bay.

²¹ Yesu a gwadatay sa: «Na diye gwa. Na ye na, ka pɔlumeye ga. Ane tuk na, ka mɔtumeye mɔ mezeleme kurom. Ka slumeye faya mede a tɔv nakə neŋ na diye a dɔma aye bay.»

²² Yahuda hay tɔ gwad mɔ walaŋ tay: «A gwad ka slakweye mede a tɔv nakə ma diye a dɔma aye bay na, ma kɔdiye bo ŋgay kɔla daw?»

²³ Yesu a gwadatay: «Nəkurom ka wum bo na, ka mɔndzibɔra. Neŋ na yaw na, mɔ mbɔlom. Nəkurom na, ndo i mɔndzibɔra hay. Ane tuk na, neŋ na, ndo i mɔndzibɔra tɔbey.

²⁴ Hərwi niye na gwadakum na: “Ka mɔtumeye mɔ mezeleme kurom.” Kɔ ge ka dzalum ha neŋ ndo nakə neŋgeye aye bay na, ta dedek ka mɔtumeye mɔ mezeleme kurom.»

²⁵ Ta tsɔtsah faya, tɔ gwadɔy: «Nɔkar na, way?»

Yesu a mbɔdatay faya, a gwadatay: «Neŋ na, ndo nakə na tsikakum kwa ahɔl nakə na dazlay mɔtsikakum bazlam ga aye.

²⁶ Wu andaya haladzay mɔtsike ka gɔr kurom ada sariya ma gɔsiye kurom tɔ wu niye hay. Ane tuk na, ndo nakə a slɔra ga ahaya na, neŋgeye ndo i dedek ada wu nakə na tsikateye a ndo hay aye, maa tsikenj na, neŋgeye.»

²⁷ Yesu a tsikatay ka Bɔba Mbɔlom na, nɔteye ta tsɔne bay.

²⁸ Yesu a gwadatay sa: «Ka lɔsum ga ha, ka kɔdum neŋ Wawa i Ndo na, neŋ ndo nakə neŋgeye aye ka sɔrumeye ha. Ka sɔrumeye ha wu nakə na ge aye na, ka gɔr bo ga tsa bay. Na tsik na, wu nakə Bɔba a tsikenj aye dɔkdɔk tsa.

²⁹ Ndo nakə a slɔra ga ahaya na, neŋgeye tɔ neŋ. Kɔ gɔr ga ha mahɔgeye bay hɔrwi faya na giye na, wu nakə a yay a gɔr aye.»

³⁰ Kwayaŋna ndo hay haladzay tɔ dzala ha ka Yesu hɔrwi bazlam ŋgay niye a tsik aye.

³¹ Yesu a gwadatay a Yahuda neheye tɔ dzala ha faya: «Ka pumay bɔzay a bazlam ga na, ka tɔrumeye gawla ga hay ta dedek.

³² Andza niye ka sɔrumeye dedek. Ada ma tɔma kurom ahaya abɔra ma beke dedek.»

* 8:17 Zɔba mɔ Bazlam mapala eye masulo eye 17.6; 19.15.

³³ Tə tsəne andza niye, ta mbəḍay faya, tə gwəḍay: «Nəmay na, gwala i Abraham hay ada dāḍa nəmaa təra beke hay bay. Ane tuk na, ka gwad nəmaa təmaweye abəra ma beke na, kəkay?»

³⁴ Yesu a mbəḍatay faya, a gwadətay: «Ayaw! Sərum ha na, ndo nakə faya ma giye mezeleme aye na, neŋgeye ka təra beke i mezeleme.

³⁵ Beke na, ma ndziye huya mə gay i ndo i gay ŋgay bay. Wawa, neŋgeye na, ma ndziye huya mə gay i bəba ŋgay.

³⁶ Andza niye, neŋ wawa Mbəlom na təma kurom ahaya abəra ma beke na, ka tərume ye beke hay sa bay.

³⁷ Na sər ha nəkurom na, gwala i Abraham hay. Ane tuk na, faya ka pəlume ye tsəved ka məkəḍe ga hərwi ka kərahum bəzlam ga.

³⁸ Neŋ, na tsik na, wu nakə na ŋgatayaw abəra ka təv i Bəba aye. Nəkurom ka gum na, wu nakə bəba kurom a tsikakum aye.»

³⁹ Ta mbəḍay faya, tə gwəḍay: «Bəba may na, Abraham.»

Yesu a gwadətay: «Tadə nəkurom wawa i Abraham hay na, ka gumeye andza Abraham bəḍaw?

⁴⁰ Neŋ, na tsikawakum na, dedek nakə na tsənew ka Mbəlom aye. Kwa mā ge andza niye bəbay na, nəkurom faya ka pəlume ye tsəved məkəḍe ga. Abraham na, neŋgeye kə ge andza niye təbey.

⁴¹ Nəkurom na, faya ka gumeye wu nakə bəba kurom a gawa aye.»

Tə gwəḍay: «Nəmay na, madazla hay bay. Wawa neheye madazla aye hay na, ndəray a sər bəba tay hay bay. Bəba may na, Mbəlom nəte ŋweŋ.»

⁴² Yesu a gwadətay: «Tadə Mbəlom Bəba kurom na, ka wudume ye ga. Hərwi neŋ na, na yaw mə Mbəlom ada neŋ kanəŋ na, hərwi ŋgay. Na yaw ka gər bo ga bay, maa sləra ga ahaya na, neŋgeye.

⁴³ Wu nakə faya na tsikiye ka tsənum bay na, hərwi mey? Ka tsənum bay na, hərwi ka slum faya matəme bəzlam ga bay.

⁴⁴ «Bəba kurom na, Fakalaw ada a yakum a gər məge na, wu nakə bəba kurom a wuda aye. Neŋgeye ndo məkəḍe ndo kwa anəke bay. Neŋgeye na, a say dedek təbey hərwi dedek andaya mə neŋgeye bay. Maraw me na, wu ŋgay hərwi neŋgeye ndo i maraw me. Maraw me waray waray na, a yaw abəra na, ma neŋgeye.

⁴⁵ «Ane tuk na, neŋ na, na tsik dedek. A sakum mədzele ha ka neŋ bay na, hərwi nakə na tsik dedek aye.

⁴⁶ Way nakə mə walaŋ kurom ma gwadiye ka neŋ, na ge mənese na, way? Na tsikakum dedek na, ka dzalum ha faya bay na, hərwi mey?

⁴⁷ Kə ge ndoweye wawa i Mbəlom na, ma pay zləm a bəzlam i Mbəlom. Nəkurom ka pumay zləm a bəzlam ga bay na, hərwi nakə nəkurom wawa i Mbəlom hay bay aye.»

Yesu tə Abraham

⁴⁸ Bagwar i Yahuda hay tə gwəḍay a Yesu: «Nəmaa gwad nəkar ndo i Samari ada fakalaw mə bo yak na, nəmaa tsik na, dedek.»

⁴⁹ Yesu a mbəḍatay faya, a gwadətay: «Fakalaw andaya mə bo ga bay. Neŋ faya na dəslay ha gər a Bəba ga. Nəkurom na, ka wudum məḍəsleŋ ha gər bay.

⁵⁰ Neŋ na, na dəslay gər a bo ga bay. Duh ndo nakə a say məḍəsleŋ ha gər aye na, andaya. Mata ge sariya eye na, neŋgeye.

⁵¹ Ayaw! Sərum ha na, tadə ndoweye ka rəhay ha gər a bəzlam ga na, ma mətiye dāḍa bay.»

⁵² Yahuda hay tə gwəḍay: «Anəke nəmaa sər ha tuk. Fakalaw andaya mə bo yak. Abraham kə mət, ada ndo məḍe ha bəzlam i Mbəlom hay ta mət tuk

na, ada nàkar ka gwad ndoweye ka rəhay ha gər a bazlam yak na, ma mətiye dadā bay na, kəkay?

⁵³ Nəkar na, ka ze bəba may Abraham daw? Neŋgeye na, kə mət ada ndo mède ha bazlam i Mbəlom hay ta mət dərma. Nəkar na, way?»

⁵⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Tadə neŋ na dəslay ha gər a bo ga na, ma geŋeye ŋgama bay. Maa dəsleŋ ha gər na, Bəba ga. Neŋgeye na, ndo naka ka gwadum Mbəlom kurom aye.

⁵⁵ Ane tuk na, ka sərūm na bay. Neŋ na, na sər na. Tadə na gwadawa na sər na bay na, neŋ ndo i maraw me andza nəkurom. Ane tuk na, na sər na ada neŋ faya na rəhay ha gər a bazlam ŋgay.

⁵⁶ Mbəlom kə tsikay a bəba tate kurom Abraham ma ŋgateye a pat i madayaw ga ada Abraham na, dərev ŋgay kə ŋgwasa. Abraham a ŋgatay a pat eye na, məŋgwese kə rah a dərev ŋgay.»

⁵⁷ Yahuda hay tə gwadəy: «Nəkar məve kə husa məve kuro kuro zlam zuk bay tuk na, ka ŋgatayaw a Abraham aye na, məŋgay?»

⁵⁸ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Ayaw! Sərūm ha na, kwa ahəl nakə ta wa na Abraham zuk bay aye na, neŋ andaya.»

⁵⁹ Tə tsəne andza niye na, tə pala kwar, a satay məkele na Yesu. Ane tuk na, Yesu a ŋgaha bo, ada a gadaw abəra mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom.

9

Yesu a mbəl ha ndo wuray guluf eye

¹ Pat wuray Yesu faya ma diye ka tsəved na, a ŋgatay a ndo wuray guluf eye. Tə wa na na, guluf eye.

² Gawla i Yesu hay tə ŋgatay a guluf niye na, ta tsətsah ka Yesu, tə gwadəy: «Miter, tə wa na ndo nakay guluf eye na, hərwi mezeleme ŋgay ŋgway tsukudu hərwi mezeleme i bəba ŋgay hay daw?»

³ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Tə wa na guluf eye na, hərwi mezeleme ŋgay bay, ada hərwi mezeleme i bəba hay ŋgay wal bay. Neŋgeye guluf eye na, hərwi ada ndo hay tə ŋgatay a gadəŋ i Mbəlom nakə ma giye bo tə neŋgeye aye.

⁴ Anake pat andaya mba na, kutoŋ ka gakweye məsler i ndo nakə a sləra ga ahaya aye. Mazlambar həvad ma giye. Həvad kə ge na, ndəray ma sliye faya mäge məsler sa bay.

⁵ Ahəl nakə neŋ andaya ka məndzibəra mba aye na, neŋ na, dzaydzay nakə ma dəviye ka məndzibəra aye.»

⁶ Yesu a ndəv ha mətsike me na, a tuf slesleḅ ka dala, a həlaḅ bətekwew tsekweŋ ta slesleḅ ŋgay niye. Tsa na, a ndad, a fadəy ka dərə i guluf niye.

⁷ A gwadəy: «Do ta bara dərə a dəlov nakə tə zalay Silowe aye.» Silowe na, andza məgwede «Masləra eye».

Guluf niye a ye. A ye naha a bara dərə ŋgay. A maw na, a ŋgatay a dərə tuk.

⁸ Ndo i maged ŋgay hay ta ndo neheye tə ŋgataway ka tsəved faya ma rəkiye na, tə gwad: «Nakay na, ndo niye a ndzawa ka tsəved a rəkawa aye bədaw?»

⁹ Ndo siye hay tə gwad: «Dedək, neŋgeye.»

Ndo mekeləŋ eye hay tə gwad: «A ay! Neŋgeye bay. Ane tuk na, a ndzəkkit bo neŋgeye.»

Ndo niye a gwadətay: «Neŋ eye dedək ŋgway.»

¹⁰ Ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Dərə yak a həndək na, ma kəkay?»

¹¹ A mbədatay faya, a gwadətay: «Ndo nakə tə zalay Yesu aye a həlaḅ bətekwew tsekweŋ, a fedəŋ ka dərə ada a gwedəŋ: “Do a dəlov i Silowe ta

bara dɛre mɛ dɛma.” Tsa na, na hɛl bo na ye. Na ye naha, na bara dɛre ga na, dɛre ga a hɛndɛk, na ŋgatay a dɛre!»

12 Ta tsɛtsah faya sa, tɛ gwadɛy: «Ndoweye niye anɛke nenɛgeye mɛnɛgay?»

A mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Nenɛgeye ka waray na, na sɛr bay.»

13 Ma dɛba aye na, ti ye ha ndo niye dɛre ŋgay a hɛndɛk aye ka tɛv i Farisa hay.

14 Azlakwa Yesu a hɛlaɓ bɛtekwew ada a hɛndɛkay na dɛre a guluf niye na, pat i mazɛzukur bo i Yahuda hay.

15 Hɛrwi niye Farisa hay, nɛteye dɛrmak ta tsɛtsah faya, tɛ gwadɛy: «Dɛre yak a hɛndɛk sadzɛk na, ma kɛkay?»

Ndo niye a gwadɛy: «Yesu a fedɛn bɛtekwew ka dɛre ada na bara dɛre. Tsa na, na ŋgatay a dɛre tuk.»

16 Siye hay mɛ walaŋ i Farisa hay, tɛ gwadɛ: «Ndo niye a ge wu niye na, a yaw abɛra ka tɛv i Mbɛlom bay. Bazlam kway mapala eye a gwadɛ nakɛ a ge mɛsler pat i mazɛzukur bo aye. Ka rɛhay ha gɛr tɛbey.»

Ane tuk na, ndo mekelɛn eye hay mɛ walaŋ tay tɛ gwadɛ: «Ndo i mezeleme ma sliye faya mɛge slala i masuwayan nakay na, ma kɛkay?»

Mɛ walaŋ tay niye na, bazlam a ye tay ka bo bay, nɛteye mawuna eye.

17 Farisa niye hay ta tsɛtsah ka ndo niye dɛre ŋgay a hɛndɛk aye sa, tɛ gwadɛy: «Ada nɛkar ka gwadɛ ka ndo niye a hɛndɛkaka ha dɛre aye, nenɛgeye na, way?»

A mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Nenɛgeye na, ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom.»

18 Ndo niye a ndzawa ahɛl niye guluf eye ada anɛke dɛre ŋgay ka hɛndɛk na, bagwar i Yahuda hay ta dzala ha dedɛk bay. Hɛrwi niye tɛ zalay a bɛba ŋgay ta may ŋgay hɛrwi matsɛtsehe fataya.

19 Ta tsɛtsah fataya, tɛ gwadɛy: «Nakay na, wawa kurom dedɛk dɛw? Ka gwadɛm ka wum na guluf eye na, dedɛk dɛw? Ada anɛke a ŋgatay a dɛre na, ma kɛkay?»

20 Bɛba ta may i ndo niye ta mbɛdatay faya, tɛ gwadɛy: «Nɛmaa sɛr ha ta dedɛk nenɛgeye na, wawa may ada nɛmaa wa na guluf eye.

21 Ane tuk na, wu nakɛ a tɛra tɛ nenɛgeye ada anɛke a ŋgatay a dɛre tuk aye na, nɛmaa sɛr bay. Ndo nakɛ a hɛndɛkay na dɛre aye na, nɛmaa sɛr wal bay. Tsɛtsahum ka bo ŋgay eye. Nenɛgeye na, wawa eye sa bay, ma sliye faya mambɛdakum ka bazlam nakɛ ka tsɛtsahumeye faya aye.»

22 Tɛ tsik andza niye na, hɛrwi ta dzɛzar ta bagwar i Yahuda hay. Hɛrwi ba bagwar i Yahuda hay ta ɓar bazlam nɛte. Ndo nakɛ kɛ gwadɛ Yesu na, nenɛgeye Kɛriste na, tɛ hɛhara ahaya abɛra mɛ gay i maduwule me tay.

23 Hɛrwi niye ta mbɛday faya bay. Ane tuk na, tɛ gwadɛ: «Nenɛgeye wawa eye sa bay, tsɛtsahum ka bo ŋgay eye.»

24 Farisa hay tɛ zalay a ndo niye dɛre ŋgay a hɛndɛk aye masulo eye sa, tɛ gwadɛy: «Tsikamay dedɛk kame i Mbɛlom, hɛrwi nɛmaa sɛr ha ndo niye na, ndo i mezeleme.»

25 A mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Nenɛgeye ndo i mezeleme, na sɛr bay, ndo i mezeleme bay na sɛr bay. Ane tuk na, wu nakɛ na sɛr aye na, haɓɛ na ndzawa na, guluf eye, anɛke na, na ŋgatay a dɛre.»

26 Ta tsɛtsah faya, tɛ gwadɛy: «Ka ŋgatay a dɛre na, a ge ka nɛkar na, kɛkay? A hɛndɛkaka ha dɛre yak na, kɛkay?»

27 A mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Ba na tɛkarakum tsiy, ka wudum mɛpay zlɛm bay. A sakum matsɛne sa na, hɛrwi mey? A sakum matɛre gawla ŋgay hay dɛrmak kɛla dɛw?»

28 Tə tsəne andza niye na, tə tsadəy pələslesle. Tə gwadəy: «Gawla i ndo niye na, nəkar! Nəmay na gawla i Musa hay.

29 Nəmaa sər Mbəlom a tsikay me ahəl niye na, a Musa. Ane tuk na, ndo niye düh a yaw mənğay na, nəmaa sər na bay.»

30 Ndo niye a mbədəy faya, a gwadəy: «Wu nakə na tsəne aye na, a geŋ hərəfəbəkka! Ndo nakə a həndəkeŋ na dəre aye ka gwadəum ka sərurum təv ŋgay nakə a yaw abəra mə dəma aye bay na, kəkay!

31 Ka sərakwa ha Mbəlom na, ma pay zləm a bazlam i ndo i mezeleme hay bay. Ane tuk na, faya ma pay zləm kwa a way ka rəhay ha gər ada faya ma giye wu nakə a say aye.

32 Dada ndəray kə tsəne ta həndəkay na dəre a ndo nakə tə wa na guluf eye bay.

33 Tadə ndo nakay a yaw na, abəra ka təv i Mbəlom bay na, ma sliye faya məge wuray bay.»

34 Ta mbədəy faya, tə gwadəy: «Nəkar kwa ahəl nakə tə wa kar aye na, nəkar mə mezeleme. A saka matətikamay dərmak dəw?»

Tsa na, ta həhar na abəra mə gay i maduwule me.

35 Yesu a tsəne ta həhar na ndo niye a həndəkay na dəre aye abəra mə gay i maduwule me na, a pa bo ka mapəle na. A huta na ndo niye na, a gwadəy: «Ka dzala ha neŋ Wawa i Ndo dəw?»

36 Ndo niye a mbədəy faya a Yesu, a gwadəy: «Bəy Maduweŋ ga, Wawa i Ndo nakə a seŋ na dzaliye ha faya aye na, way. Deŋ ha tey.»

37 Yesu a mbədəy faya, a gwadəy: «Nəkar ka ŋgatay. Neŋgeye nakə faya ma tsikakeye me anəke aye.»

38 Ndo niye a gwadəy: «Bəy Maduweŋ, na dzala kar ha.» Tsa na, a dəkway gurmets a huvo a Yesu.

39 Yesu a gwad: «Na yaw ka məndzibəra na, hərwi mənğəne tay ha ndo neheye faya ta pay bəzay a Mbəlom abəra ta ndo neheye tə pay bəzay a Mbəlom bay aye. Ada ndo neheye tə ŋgatay a dəre bay aye na, ta ŋgateye a dəre, ndo neheye tə ŋgatay aye na, ta təriye guluf eye hay.»

40 Farisa niye hay ka təv ŋgay aye tə tsəne na, ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Nəkar ka gwad nəmay na, guluf eye hay dərmak dəw?»

41 Yesu a mbədəy faya, a gwadəy: «Tadə nəkurom guluf eye hay na, həbe ka gumeye mezeleme bay. Aya ane ka gwadəum düh na, nəkurom guluf eye hay bay sa na, hərwi niye ka ndzumeye huya mə mezeleme.»

10

Ndo matsəkure təbaŋ lele eye

1 Yesu a gwadəy sa: «Sərurum ha na, ndoweje kə fələkwa a gay i təbaŋ ta maged bay, a fələkwa ta təv mekelen eye wal na, neŋgeye məkal ada ndo mabuwe tay ha təbaŋ hay.

2 Ane tuk na, ndo nakə ma fələkwiye ta maged aye na, neŋgeye ndo matsəkure təbaŋ hay.

3 «Ndo matsəpe maged i gay i təbaŋ hay ka həndək na maged a ndo matsəkure təbaŋ hay na, ma fələkwiye a dəma. Kə fələkwa a dəma na, ma zaliye a təbaŋ ŋgay hay ta məzele. Ta tsəne məzele tay na, ma pəla tay ahaya abəra.

4 Kə pəla tay ahaya abəra tebiye na, ma ndzateye kame. Kə ndzatay kame na, ta pay bəzay hərwi tə sər bədiday ŋgay.

5 Ane tuk na, ndo nakə tə sər na bay aye na, ta pay bəzay bay. Ta pay bəzay bay na, hərwi tə sər bədiday ŋgay bay.»

⁶ Yesu a tsikatay bazlam niye ta dzeke. Ane tuk na, wu nakə Yesu a say mət̄sike aye na, ta tsəne bay.

⁷ Hərwi niye Yesu a gwadatay sa: «Sər̄um ha na, məged̄ i gay i təb̄aŋ hay na, neŋ.

⁸ Ndo neheye tə leheŋew madayaw aye nət̄eye na, məkal hay, ndo mabuwe ndo hay. Təb̄aŋ hay ta piye zləm ka bazlam tay bay.

⁹ Neŋ na, məged̄. Ndowne kə fələkwa tə neŋ na, na ta təmiye ha. Neŋgeye na, ma sliye faya məfələkwe a gay ada ma deyeweye abəra andza nakə a say aye. Ma ndziye na, barbarra, ma hut̄iye wu mənday.

¹⁰ Məkal ma deyeweye i ŋgay na, hərwi makəle təb̄aŋ hay, məkəde tay ha ada hərwi mənese tay dekdək tsa. Neŋ na yaw na, hərwi ada ndo hay tā huta sifa. Sifa niye ta hut̄iye na, ma ndəviye bay ka tor eye.

¹¹ «Neŋ na, ndo mət̄səkure təb̄aŋ hay ta lele eye. Ndo mət̄səkure təb̄aŋ ta lele eye na, neŋgeye maləva bo eye məvəle məsəfəre ŋgay hərwi təb̄aŋ ŋgay hay.

¹² Ndo nakə a ge məsler hərwi suloy aye na, neŋgeye ndo mət̄səkure wu ta lele eye bay. Kə ŋgatay a kəra i pesl faya ma deyeweye ka təb̄aŋ hay na, ma huye ma gəriye tay ha təb̄aŋ hay. Kəra i pesl niye ma həhariye tay ha təb̄aŋ niye hay ma gəsiye tay ha, siye hay ta hwiye kweye kweye a təv eye. A ge andza niye na, hərwi təb̄aŋ niye na, i ŋgay bay.

¹³ Andza niye, ndo nakə a ge məsler hərwi suloy aye na, ma gateye gər a təb̄aŋ hay lele bay.

¹⁴ «Neŋ na, ndo mət̄səkure təb̄aŋ hay ta lele eye. Na sər̄ tay ha təb̄aŋ ga hay, nət̄eye dərmak tə sər̄ ga ha.

¹⁵ Andza nakə Bəba ga a sər̄ ga ha andza neŋ na sər̄ Bəba ga aye. Ada na vəliye məsəfəre ga hərwi təb̄aŋ ga hay.

¹⁶ Təb̄aŋ ga mekeləŋ eye hay nət̄eye andaya ma zləget nakay bay, nət̄eye ma təv eye. Ane tuk na, kutoŋ na hayateye gər ka təv ga dərmak. Ta tsəniye na, bədiday ga. Ta dzapiye ka təv ma nət̄e eye, ndo mət̄səkure tay ha na, nət̄e dərmak.

¹⁷ «Bəba ga a wuda ga. A wuda ga na, hərwi nakə neŋ na vəliye ha məsəfəre ga aye. Ada na sər̄ ha na hut̄iye na məsəfəre ga sa.

¹⁸ Ndəray ma sliye faya məzle fagaya abəra məsəfəre ga ta gədaŋ bay. Mata vəle ha na, neŋ eye. Neŋ na, gədaŋ andaya məvəle ha məsəfəre ga ada gədaŋ andaya məhute na. Nakay na, wu nakə bəba ga a gwedeŋ ge aye.»

¹⁹ Bagwar i Yahuda hay tə tsəne bazlam i Yesu niye a tsik andza niye na, ta ŋgəna.

²⁰ Ndo siye hay haladzay mə walaŋ tay tə gwad̄: «Ma giye na, fakalaw mə bo ŋgay! Ka pakweye zləm a bazlam i gər̄ mavuwe na, hərwi mey?»

²¹ Ndo mekeləŋ eye hay tə gwad̄: «Ndo nakə fakalaw mə bo ŋgay aye na, ma tsikiye me andza niye bay. Ada fakalaw na, ma sliye faya məhəndəkay na dəre a guluf daw?»

Bagwar i Yahuda hay ta təma Yesu bay

²² Ahəl niye na, Yahuda hay tə pa magurlom i gay i mədəs̄lay ha gər̄ a Mbəlom nakə tə ma ha ka mbəlom ma Zerozelem aye sa. Tə hatsawa magurlom niye na, ka məve. Tə hatsawa na, ahəl i mət̄asl. Anəke na, həlay i məhetse magurlom niye kə sla tuk.

²³ Pat wuray na, Yesu andaya mə magurlom niye dərmak faya ma həhaliye. Faya ma həhaliye na, mə mazambal i gay i mədəs̄lay ha gər̄ a Mbəlom nakə tə zalay mazambal i Salomon̄ hay.

²⁴ Bagwar i Yahuda hay tə lawara na Yesu, tə gwad̄ay: «Tad̄ə nəkar Kəriste na, tsikamay parakka. Nəmaa həbiye nakə ada ka tsikameye na, hus kəday?»

²⁵ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Ba na tsikakum tsiy, ane tuk na, ka dzalum ha bay. Məsler nakə faya na giye na, na ge na, ta gədan̄ i Bəba ga. Mata bəzakum ha neŋ way na, məsler nakə faya na giye.

²⁶ Ane tuk na, nəkurom ka dzalum ha bay, hərwi nəkurom na, ndo ga hay bay.

²⁷ «Ndo ga hay na, ta pay zləm a bazlam ga andza təbən̄ neheye ta pay zləm a ndo mətsəkure tay ha aye. Na sər tay ha ada nəteye ta peŋeye bəzay dərmak.

²⁸ Na vələteye sifa nakə ma ndəviye bay aye. Nəteye na, dāda ta mətiye bay ada ndəray ma sliye faya mabuwe tay ha abəra mə həlay ga bay.

²⁹ Bəba ga a vələŋ tay ha a həlay ga, neŋgeye na, bagwar eye a ze wu hay tebiye. Ada ndəray ma sliye faya mabuwe wuray abəra mə həlay i Bəba ga bay.

³⁰ Bəba tə neŋ na, nəmay nəte.»

³¹ Bagwar i Yahuda hay tə tsəne bazlam ŋgay niye na, tə həl kwar a həlay, a satay məkədə na tə kwar sa.

³² Yesu a gwadatay: «Na ge wu lele eye hay haladzay ta gədan̄ i Bəba ga ada ka ŋgatumay tə dərə kurom. Mə walaŋ i wu neheye na ge aye, a sakum məkele ga tə kwar faya aye na, wu waray?»

³³ Bagwar i Yahuda niye hay ta mbəday faya tə gwad̄ay: «Nəmaa kədiye kar tə kwar dūh na, hərwi məsler lele eye nakə ka giye aye bay. Nəmaa kədiye kar tə kwar na, hərwi ka tsalay ka gər a Mbəlom. Nəkar na, ndo zezən̄ tuk na, ka gwad̄ nəkar Mbəlom na, ma kəkay?»

³⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Mawatsa eye mə dərəwel kurom na, Mbəlom a gwad̄: “Nəkurom mbəlom hay.*”

³⁵ Ka sərakwa ha na, wu nakə mawatsa eye mə Dərəwel i Mbəlom aye na, ma ndziye andza niye huya. Ndo neheye a tsikatay bazlam aye tad̄ə Mbəlom a zalatay mbəlom hay aye na,

³⁶ neŋ nakə Mbəlom a zla ga ada a sləra ga ahaya ka məndzibəra aye na, na ze tay ha bədaw? Neŋ na gwad̄ neŋ Wawa i Mbəlom. Nəkurom ka gwad̄um faya na tsaleye ka gər a Mbəlom, na tsalay ka gər na, ma kəkay?

³⁷ Tad̄ə faya na giye məsler i Bəba ga bay na, ka dzalum ha ka bazlam ga nakə na tsikakumeye bay.

³⁸ Ane tuk na, tad̄ə faya na giye məsler ŋgay na, kwa ka təmum bazlam ga bay bəbay na, dzalum ha ka neŋ hərwi məsler nakə faya na giye aye hərwi ada ka sərumeye ha parakka neŋ ta Bəba ga na, nəmay nəte.»

³⁹ Tə tsəne bazlam i Yesu niye na, kwayan̄ŋa ta pəla tsəved̄ məgəse na sa. Ane tuk na, kə təma fataya abəra.

⁴⁰ Ma dəba aye na, Yesu a həl bo, a ma a diye i magayam i Yurdum, magayam nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a dzəhuḅawa ndo hay a dəma aye. Yesu a ndza ŋgway mə dəma.

⁴¹ Ndo hay ti ye naha ka təv ŋgay haladzay. Ti ye naha na, tə gwad̄awa: «Yuhana kə ge masuwayan̄ kwa nəte bay. Ane tuk na, wu nakə a tsik tebiye ka ndo nakay aye na, dedək.»

⁴² Ndo hay haladzay tə dzala ha ka Yesu.

11

Lazar a mət

* 10:34 Dəmes hay 82.6.

1-2 Ndoweye andaya tã zalay Lazar. A ndzawa na, ma gãma i Betani. Malamar ngay hay Marta ta Mari tã ndzawa ma gãma eye niye. Mari na, ngwas nakã ma ta mbãdiye mal ka sik i Yesu ada ma ta takadiye na ta mækwets i gãr ngay aye. Pat wuray na, Lazar a dãd a dãvats.

3 Hãrwi niye malamar ngay niye hay sulo eye tã slãr ndo ka Yesu. Ndo niye a ye a gwadã: «Bãy Maduweñ, dzam yak nakã ka wudã na haladzay aye na, dãvats a gay.»

4 Yesu a tsãne andza niye na, a gwadã: «Lazar ma mãtiye ta dãvats niye bay. Dãvats niye a gay na, hãrwi ada ndo hay tã ngatay a mæzlaã i Mbãlom ada ta zembedenye a neñ Wawa i Mbãlom dãrmak.»

5 Yesu na, a wudã Marta ta malamar ngay Mari ada a wudã Lazar.

6 Yesu a tsãne Lazar nengeye dãvats eye na, ki ye bãse bay. A ndza ma tãv ngay niye nengeye mã dãma aye mãhãne sulo.

7 Ma dãba i mãhãne niye sulo eye na, a gwadatay a gawla ngay hay: «Takwa abãra kanãñ, makwa ka dala i Yahuda.»

8 Gawla ngay hay ta mbãday faya, tã gwadã: «Eh! Miter may, kã ndza haladzay bay nakã ndo niye hay mã dãma aye a satay mækãde kar tã kwar tuk na, ada ka makweye a dãma sa na, kãkay?»

9 Yesu a gwadã: «A dazlay ka mekedã hus a huwa na, pat a dãv dzaydzay bãdaw? Tadã ndoweye ma hãhaliye ta hãpat na, ma ndãfiye sik bay hãrwi dzaydzay i mãndzibãra faya ma dãviye ka tãv ngay.»

10 Ane tuk na, tadã ndoweye ma hãhaliye ta hãvadã na, ma ndãfiye sik hãrwi lãvonj zãñzãñ, dzaydzay andaya ka tãv ngay bay.»

11 Yesu a tsikatay bazlam niye hay na, ma dãba aye a gwadatay sa: «Dzam kway Lazar na, kã ndzahãra. Ane tuk na, na diye na ta pãdekiye abãra ka mãndzehãre.»

12 Gawla ngay hay ta mbãday faya, tã gwadã: «Bãy Maduweñ, kã ge nengeye mãndzehãre eye na, ma mbãliye.»

13 Yesu nengeye a say mægwede ðuh na, Lazar kã mæt. Ane tuk na, nãteye tã dzala na, tã gwadã Yesu a tsik ka mãndzehãre nakã dedek aye.

14 Andza niye Yesu a tsikatay parakka, a gwadã: «Lazar kã mæt bay.

15 Ane tuk na, dãvats a gãs Lazar na, neñ andaya ka tãv ngay bay. Na ye bay na, hãrwi kurom. A ge bõ andza niye na, hãrwi ada nãkurom kã dzalum ha ka neñ. Hãrwi niye dãrev ga mangwasa eye. Lãtsakwa, takwa ta zãbakwaw faya.»

16 Tomas ndo nakã tã zalay Mawsa aye, a gwadatay a siye i gawla i Yesu hay: «Takwa, matakwa ka bõ ta Bãy Maduweñ kway.»

17 Yesu ta gawla ngay hay tã husa a gãma niye na, 6a Lazar kã ge mãhãne fãd ma tsãvay.

18 Gãma i Betani na, bãse ta Zerozelem. Ka diye abãra ma Betani a Zerozelem na, a sla kilomiter mahkar bay.

19 Yahuda hay haladzay ta ye naha mata gatayaw azekw a Marta ta Mari i mãdahanj i malamar tay Lazar.

20 Marta a tsãne Yesu kã ndzew, nengeye bãse ka tsãved faya ma deyeweye na, a lãtse, a ye mata dzãgãr tã Yesu. Mari nengeye na, mandza eye mãtagay.

21 Marta a ye naha tã dzãgãr tã Yesu na, a gwadã a Yesu: «Bãy Maduweñ ga, tadã ka ge andaya kanãñ na, hãbe malamar ga ma mãtiye bay.

22 Na sãr ha kwa anãke bãbay na, wu nakã ka tsãtsãh aye na, Mbãlom ma vãlakeye.»

23 Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Malamar yak ma lətseweye abəra ma mədahan.»

24 Marta a mbəday faya, a gwaday: «Na sər, ahəl nakə aza məndzibəra ma ndəviye, ndo hay tebiye ta lətseweye abəra ma mədahan aye na, nengeye dərmak ma lətseweye abəra ma mədahan.»

25 Yesu a gwaday: «Nej na, ndo mətəme ha ndo abəra ma mədahan ada ndo məvəle sifa a ndo hay. Ndowe ye kə dzala ha ka nej na, kwa kə mət bəbay na, ma hutiyə a dəma sifa nakə ma ndəviye bay aye.

26 Ndo kə dzala ha ka nej na, məsəfəre ŋgay ma dziye bay. Ma ndziye ka tor eye. Ka dzala ha bədaw Marta?»

27 Marta a gwaday faya: «Ayaw Bəy Maduweŋ, na dzala nəkar na, Kəriste. Nəkar na, Wawa i Mbəlom niye tə gwad ma deyeweye ka məndzibəra aye.»

Yesu a tuwa

28 Marta a tsik ka bo abəra andza niye na, a mbəda gər a mətəgay mata zalayaw a malamar ŋgay Mari. A ye naha a tsikay me ta suksuk eye, a gwaday: «Bəy Maduweŋ ki yaw, faya ma zalakeye. A gwadaka dara.»

29 Mari a tsəne andza niye na, kwayanŋa a lətse, a ye bəse ka təv i Yesu.

30 Azlakwa Yesu na, kə husa a gəma niye zuk bay. Nengeye huya ka təv nakə tə dzəgər ta Marta aye.

31 Ndo neheye ti ye naha a gay i Mari mata gatay azekw aye, tə ŋgatay a Mari a lətse, a yaw abəra na, tə payaw bəzay. Tə gwad ma giye na, ma diye ka tsəvay mata tuwe.

32 Mari a ye na, ka təv i Yesu. A husa ka təv nakə Yesu mə dəma aye. A ŋgatay a Yesu na, a dəkw gurmets kame ŋgay, a gwaday: «Bəy Maduweŋ, tadə ka ge andaya kanan na, ha bə malamar ga ma mətiye bay.»

33 Yesu a zəba ka Mari na, faya ma tuwiye ada ndo neheye ti ye naha dziye faya ta tuwiye dərmak. Tsa na, dərev a ndalay haladzay, a mbəday ha mədzal gər.

34 A tsətsah fataya, a gwadatay: «Ka lum na na, ka waray?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Bəy Maduweŋ, dara nəmaa dəkeye faya.»

35 Yesu a tuwa.

36 Ndo niye hay tə gwad: «Zəbum faya tey, a wudə Lazar haladzay!»

37 Ane tuk na, ndo siye hay mə walaŋ tay, tə gwad: «Ka həndəkay ha dəre a guluf, Lazar mə mət bay na, a sla faya məge təbədew?»

Yesu a mbəl ha Lazar abəra ma mədahan

38 Dərev a ndalay a Yesu sa. A ye ka tsəvay. Tsəvay niye na, andza lar. Tə pa na mədahan i Lazar na, a lar niye. Ta dərəzl me i tsəvay niye na, ta beber bagwar eye.

39 Yesu a gwadatay: «Həndəkum faya abəra beber nakay.»

Marta malamar i mədahan niye a gwaday: «Bəy Maduweŋ, kə ge ma tsəvay məhəne fad tuk na, anəke na, ma ziye bədaw?»

40 Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Na tsikaka bədaw? Ka dzala ha ka nej na, ka ŋgateye a məzlaḅ i Mbəlom.»

41 Ta həndək faya abəra beber niye. Ta həndək faya abəra na, Yesu a zəba dəre a mbəlom. A gwad: «Bəba ga na gaka naha sisə haladzay hərwi wu nakə na tsətsah naha fakaya na, ka tsəneŋ na.

42 Na sər ha wu nakə na tsətsahiye naha fakaya aye na, ka tsəneŋeye na huya. Na tsik wene wene aye na, hərwi ndo neheye kanan ka təv ga aye, tə dzala ha maa sləra ga ahaya na, nəkar.»

⁴³ A tsikay naha a Mbəlom andza niye na, a zalay a Lazar ta magala, a gwad: «Ndohwaw abəra.»

⁴⁴ Tsa na, Lazar a ndohwaw abəra. A ndohway na, tə peteked niye tə pa na ka bo a tsəvay aye tebiye. Həlay tə sik ŋgay hay mambəkwa eye ada gər ŋgay mambəkwa eye dərmak.

Yesu a gwadatay: «Pəlum faya abəra peteked niye ada kə gərurum ha m̄a ye ŋgway.»

*Bagwar i Yahuda hay ta pəla tsəved ka məkədə na Yesu
Mata 26.1-5; Markus 14.1-2; Luka 22.1-2*

⁴⁵ Ndo neheye ta ye mata gayaw azekw a Mari ada ta ŋgatay a masuwayan niye Yesu a ge aye na, ndo hay haladzay ta dzala ha ka Yesu.

⁴⁶ Ane tuk na, ndo siye hay ti ye ka təv i Farisa hay. Ti ye naha ta təkəratay wu nakə Yesu a ge aye.

⁴⁷ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom hay ta Farisa hay tə hayay gər a bagwar i Yahuda hay tebiye. Tə haya gər na, tə gwad: «Ndo nakay na, faya ma giye masuwayan hay haladzay huya. Ka gakweye ha na, kəkay?»

⁴⁸ Tadə ka gərakwa ha andza niye na, ndo hay tebiye ta dzaliye ha faya. Ndo hay tebiye ta pay bəzay na, ndo i Roma hay ta deyeweye ta mbəzliye ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ta bəbazliye tay ha ndo kway hay.»

⁴⁹ Ndowne andaya mə walaŋ tay, məzele ŋgay Kayif. Bəy i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom ka viye aye niye na, neŋgeye. A gwadatay: «Ka sərurum wuray kwa tsekweŋ bay.

⁵⁰ ŋgama ndo nətə m̄a mət hərwi ndo hay tebiye tə bəmalə nakə ndo kway hay tebiye ta dziye aye.»

⁵¹ Wu nakə a tsik aye na, a yaw abəra ma mədzał gər ŋgay bay. Ka viye eye niye na, neŋgeye bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom. Hərwi niye Mbəlom a vələy gədaŋ mətsike ka wu nakə ma giye bo kame aye, Yesu ma mətiye hərwi Yahuda hay tebiye.

⁵² Ane tuk na, ma mətiye na, hərwi Yahuda hay dəkdek bay. Ma mətiye hərwi ndo i Mbəlom neheye kweye kweye ka mändzibəra tebiye dərmak aye, hərwi ada m̄a həla tay ahaya tebiye t̄a ndza ka təv eye nətə.

⁵³ Hərwi bazlam i Kayif niye a tsik aye na, pat eye niye ta dazlay mapəle tsəved ka məkədə na Yesu.

⁵⁴ Hərwi niye Yesu a həhalawa na, a bəzawa ha bo parakka mə walaŋ i Yahuda hay sa bay. Ane tuk na, a ye ŋgway dərən a gəma wuray tə zalay Efrayim. Gəma niye na, bəse tə kəsaf. Tə ndza mə dəma ta gawla ŋgay hay.

⁵⁵ Magurlom i Yahuda hay nakə tə zalay Pak aye mazlambar kə ndzew. Ndo hay haladzay ti yaw abəra ma gəma hay wal wal, ti ye a Zerozelem. Ti ye na, magurlom niye kə sla zuk bay. Ti ye hərwi ada t̄a bara bo andza i kule tay nakə a tsik aye.

⁵⁶ Ahəl nakə nətəye mə dəma aye na, ta pəla Yesu. Ta tsətsah ka bo mə walaŋ tay ma gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye, tə gwad: «Ma deyeweye a magurlom bədaw? Ka dzalum na, kəkay?»

⁵⁷ Tə tsik andza niye na, hərwi bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta Farisa hay tə gwad: «Ndowne kə sər təv i Yesu nakə neŋgeye mə dəma aye na, m̄a datay ha hərwi ada ta diye faya ta gəsiye na.»

12

*Mari a mbəda mal ka sik i Yesu
Mata 26.6-13; Markus 14.3-9*

1 Məhetse i magurlom i Pak a zəkaw məhəne məkwa na, Yesu a mbəda gər, a ye a gəma i Betani. Betani na, gəma nakə Lazar mandza eye mə dəma aye. Lazar na, ndo nakə Yesu a mbəl ha abəra ma mədahaŋ aye.

2 Yesu a husa naha a Betani na, tə day wu mənday. Marta na, neŋgeye faya ma vəleye wu mənday a Yesu. Lazar na, neŋgeye mə walaŋ i ndo neheye tə nda wu mənday dziye tə Yesu aye.

3 Ahəl nakə faya ta ndiye wu mənday aye na, Mari a zla dos maraha eye tə mal nakə a ze huŋŋa aye. Mal niye na, tsakala eye haladzay. Mal niye na, tə ge ta dərizl i gərdaf aye andaya tə zalay *nardi*. A zla mal niye, a mbəda ka sik i Yesu. A takad na mal niye ta məkwets i gər ŋgay. Məze i mal niye huŋŋa eye a rah a gay niye nəteye mə dəma aye.

4 Yudas Iskariyot na, neŋgeye nəte mə walaŋ i gawla i Yesu hay, neŋgeye ma ta giye daf ka Yesu. A ŋgatay a mal niye Mari a mbəda ka sik i Yesu aye na, a gwad:

5 «Ass! Ta səkəm ha mal niye bay na, hərwi mey? Həbe ta səkəm ha na, ka hutakweye ha suloy haladzay segey? Ada dala eye na, ta sliye məvələtatay a mətawak hay bədafw!»

6 A tsik andza niye na, hərwi neŋgeye məkal. Maa gəsa ha dala na, neŋgeye. Ane tuk na, a həlawa faya abəra ka dala aye niye. A dzala andza niye na, ka mətawak hay dəkdək bay.

7 Yesu a gwaday: «Gər ha ŋgwas nakay na, səfek. A ge andza niye na, hərwi neŋgeye a ge fagaya na, wu nakə ta zliye ga ha a bədf aye.

8 Ndo i mətawak hay na, nəteye ka təv kurom huya. Ane tuk na, neŋ na, na ndziye tə nəkurom huya bay.»

A satay a bagwar i Yahuda hay məkəde Lazar

9 Yahuda hay haladzay tə tsəne Yesu neŋgeye ma Betani na, tə həl bo ti ye. Ti ye na, ka təv i Yesu dəkdək bay. Ti ye na, a satay mənŋgatay a Lazar nakə Yesu a mbəl abəra ma mədahaŋ aye.

10 Hərwi niye bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə haya gər hərwi a satay məkəde na Lazar dərmak.

11 A satay məkəde na Lazar na, hərwi ndo hay haladzay tə patay bəzay sa bay, tə dzala ha ka Yesu hərwi ŋgay.

Yesu a ye a Zerozelem

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Luka 19.28-40

12 Tədcə eye na, ndo neheye haladzay ti ye naha a magurlom i Pak aye na, tə tsəne Yesu faya ma diye naha a Zerozelem dərmak.

13 Ti ye tə dəsaw hawal i gərdaf wuray a ndzəkit bo təbəh məgəse ha mə həlay. Ti ye mata dzəgər tə Yesu ka tsəved. Ahəl nakə faya ta diye na, ta wuda, tə gwad: «Zambadəkway a Mbəlom! Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweYe ta məzele i Bəy Maduweŋ aye! Mbəlom mâ pa ŋgama ka Bəy i İsrayel hay!»

14 Yesu a ŋgatay a zunŋo wuray na, a ndza faya andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad:

15 «Nəkar gəma i Zerozelem, kâ dzədzar bay!

Zəba, bəy yak faya ma diye naha

mandza eye ka zunŋo wawa eye.* »

16 Ahəl niye na, gawla i Yesu hay tə sər bazlam niye a tsik ka Yesu na, tə sər zuk bay. Ahəl nakə Mbəlom a bəz ha məzla6 i Yesu, a matayaw a gər aye na,

* 12:15 Zakari 9.9.

bazlam i Mbəlom kə tsik faya andza niye dedək ada ndo hay tə ge andza niye dərma.

17 Ahəl nakə Yesu a zalay naha a Lazar a tsəvay, a mbəl ha abəra ma mədahan aye na, ndo hay andaya haladzay ka təv eye niye. Ndo niye hay ta təkər wu nakə tə ɲgatay Yesu a ge aye a ndo hay.

18 Hərwi niye ndo hay haladzay ti ye mata dzəgər tə Yesu. Ndo niye hay tə tsəne Yesu na, kə ge masuwayan niye.

19 Farisa hay tə ɲgatay andza niye na, tə tsik mə walaɲ tay, tə gwaf: «Zəbum kwa, wu nakə faya ka gakweye tebiye na, ma gakweye ɲgama bay! Ndo hay tebiye ta pay bəzay.»

Gərek wuray hay ta pəla Yesu

20 Ahəl nakə ndo hay ti ye a magurlom i Pak mata dəslay ha gər a Mbəlom aye na, Gərek hay andaya mə walaɲ tay.

21 Gərek niye hay ti ye ka təv i Filip. Filip neɲgeye ndo i gəma i Betesayda ka dala i Galile. Ti ye naha tə gwaday a Filip: «ɲgalaka, a samay məɲgatay a Yesu tey.»

22 Filip a tsəne na, a ye a tsikay a Aɲdərə. Tsa na, ti ye tə tsikay a Yesu.

23 Yesu a gwadatay: «Həlay eye kə sla anəke tuk, Mbəlom ma datay ha məzlaḅ ga i neɲ Wawa i Ndo, a ndo hay.»

24 Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha na, ta sləga hulfe i wu nəte a bəd bay na, ma ndziye andza niye ma səkahiye bay. Tadə ta sləga na, ma ndzohwiye. Nakay a ndzohwaw abəra aye na, ma gəliye ada ma giye wur haladzay.

25 Ndowne ka wuda sifa ɲgay na, ma dziye ha dūh. Ndowne ka karah məgay gər a sifa ɲgay hərwi ga na, ma hutiyə sifa nakə ma ndəviye bay aye.

26 Tadə kə say a ndoweye məgeɲ məsler na, mā peɲ bəzay. Andza niye ndo i məsler ga na, ma ndziye ka təv nakə neɲ na ndziye mə dəma aye dərma. Ndo nakə ma geɲe ye məsler aye na, Bəba ga ma dəslay ha gər.»

Yesu a da ha məməte ɲgay

27 Yesu a gwadatay sa: «Anəke na, dərəv ki ye fagaya abəra. Ada na gwadiye na, kəkay? Na gwadeye a Bəba: “Bəba ga, zla fagaya abəra dərətsətseh nakay tey” na, na tsikiye daw? A’ay! Na tsikiye andza niye bay, hərwi na yaw ka məndzibəra na, hərwi ada nə sa dərətsətseh nakay.

28 Na gwadiye dūh na, Bəba, ge wu nakə ndo hay ta səriye na na, nəkar bagwar eye.»

A tsik andza niye na, mətsike me a tsənew abəra mə mbəlom, a gwaf: «Ba na mbərəm məda ha məzlaḅ ga nakə ndo hay ta dəsleɲe ye ha gər aye ada na dətay ha məzlaḅ ga sa.»

29 Ndo neheye nəte ye haladzay ka təv eye niye, tə tsəne mətsike me niye a tsənew mə mbəlom aye, tə gwaf: «Maa ləv na, maləve i mbəlom.»

Siye hay tə gwaf: «Maa tsikayaw me na, gawla i Mbəlom!»

30 Ane tuk na, Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Mətsike me nakay a tsənew mə mbəlom aye na, hərwi kurom bəna hərwi ga bay.

31 Nakay na, həlay nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye tuk. Anəke na, Mbəlom ma həhariye na bəy i məndzibəra nakay.

32 Neɲ na, ta gəsiye ga, ta dariye ga ka mayako mazləlmbada eye, ta lətsiye ga ha ka bo ka mbəlom. Ta lətse ga ha na, na zalateye a ndo hay tebiye tā yaw ka təv ga.»

33 Yesu a tsik andza niye na, ka məməte ɲgay. Ma ta mətiye kəkay na, a da ha neɲgeye.

34 Ndo hay tə gwaday: «Mə dərrewel i Mbəlom na, tə watsa, tə gwad: “Kəriste na, ma ndziye na, huya.” Ada ka gwadiye Wawa i Ndo na, ta ta dariye na ka mayako na, ma kəkay? Wawa i Ndo na, way?»

35 Yesu a gwaday: «Anəke na, dzaydzay andaya mə walaŋ kurom. Ane tuk na, ma ndziye na, tsekweŋ tsa. Ahəl nakə dzaydzay andaya mba aye na, dum kame hərwi ada ləvoŋ mâ ndzakum a gər həf bay. Hərwi ndo nakə faya ma diye ma ləvoŋ aye na, a sər təv nakə ma diye a dəma aye bay.

36 Ahəl nakə dzaydzay niye faya ma dəviye na, dzalum ha faya hərwi ada kâ tərüm ndo i dzaydzay hay.»

Yesu a tsik bazlam niye andza niye na, a ye a ŋgaha bo abəra ka nəteye.

Yahuda hay haladzay ta dzala ha ka Yesu bay

37 Kwa tadə kə ge masuwayŋ haladzay ka dərə tay bəbay na, Yahuda hay haladzay ta dzala ha faya bay.

38 Wu nakay a ge andza niye na, hərwi ada wu nakə Ezay ndo mədə ha bazlam i Mbəlom a tsik ahəl niye mâ ge bo. A gwad:

«Bəy Maduweŋ, maa təma bazlam yak nakə nəmaa dā ha aye na, way?

Bəy Maduweŋ, ka bəzay ha gədaŋ yak na, a way?»[†]

39 Hərwi niye ndo hay tə dzala ha ka Yesu bay na, hərwi mey? Ezay a gwad:

40 «Mbəlom ka təra tay ha guluf eye hay,
ka dərəzlatay ka metsehe tay.

A satay mənŋgatay tə dərə bay,

a satay məsəre tə metsehe tay bay.

Tadə a satay mambədə ha mede tay na,
na təmiye tay ha dərma.[‡]»

41 Ezay a tsik wu niye na, hərwi neŋgeye kə ŋgatay a məzla6 i Yesu ada a tsikawa faya.§

42 Kwa Ezay kə tsik andza niye bəbay na, baŋwar i Yahuda hay haladzay ta dzala ha ka Yesu. Ane tuk na, tə dzala ha ka Yesu na, ta məkal. Ta dā ha bay hərwi ta dzədzaray a Farisa hay. Ta dzədzar na, hərwi ta həhariye tay abəra mə gay i mađuwule me tay.

43 A satay na, ndo tā zambadətay, duh Mbəlom mâ zambadətay bay.

Wu nakə Yesu a tsik aye na, ma gəsiye ndo hay a sariya

44 Ma dəba eye na, Yesu a wuda kələrə, a gwad:

«Ndoweye kə dzala ha ka neŋ na, ta dedek a dzala ha ka neŋ bay. Ane tuk na, a dzala ha na, ka ndo nakə a sləra ga ahaya aye.

45 Ndoweye kə ŋgeteŋ na, a ŋgatay a ndo nakə a sləra ga ahaya aye.

46 Neŋ na, na yaw ka məndzibəra andza dzaydzay nakə a dəv aye, hərwi ada kwa way kə dzala ha ka neŋ na, ma ndziye ma ləvoŋ sa bay.

47 «Tadə ndoweye kə tsəne bazlam nakay ada kə pay bəzay bay na, mata gay sariya na, neŋ bay. Hərwi neŋ na yaw ka məndzibəra na, mata gatay sariya a ndo hay bay, ane tuk na, hərwi mətəme tay ha.

48 Tadə ndoweye ka təma ga bay ada ka kərəh bazlam ga na, sariya ma ta gəsiye na. Sariya ma ta gəsiye na pat nakə məndzibəra ma ndəviye na, hərwi a kərəh bazlam ga.

49 «Andza niye, bazlam nakay na tsik aye na, na tsik ta mədzal gər ga bay. Ane tuk na, maa gwedeŋ tsik nakay na, Bəba ga nakə a sləra ga ahaya aye.

50 Ada na sər wu nakə a gwedeŋ aye na, ma vəliye sifa nakə ma ndəviye bay a ndo hay. Andza niye wu nakə na tsikiye aye na, na tsik na, andza nakə Bəba ga a gwedeŋ tsik aye.»

13

Yesu a bara sik i gawla ngay hay

¹ Həlay i magurlom i Pak mazlambar kə husaw a dəma. Yawa! Yesu a sər həlay ngay nakə ma diye abəra ka məndzibəra aye kə sla. Ma miye ngway ka təv i Bəba ngay. Yesu a wudə ndo ngay neheye ka məndzibəra aye huya. Anəke Yesu ka bəzatay ha na, a wudə tay ha tə dərev ngay peteh.

² Pat eye niye ta huwa na, Yesu ta gawla ngay faya ta ndiye dəf. Ba Fakalaw ka mbərəm məvəlay bazlam a Yudas wawa i Simon İskariyot hərwi ada mə ge dəf ka Yesu.

³ Yesu a sər ha Bəba ngay kə vələy gədan ka mələve wu hay tebiye. Yesu a sər ha neŋgeye a yaw abəra ka təv i Mbəlom ada ma miye na, ka təv i Mbəlom.

⁴ Hərwi niye Yesu a gər ha mənde wu mənday, a lətse. A tsəkw ka bo abəra peteked. A ye naha a zla peteked i matekede yam abəra ka bo, a bar ha bəzay i hud.

⁵ Ma dəba aye na, a mbədə yam a gandayah. Tsa na, a dazlay məbere tay na sik a gawla ngay hay. A ndəv ha məbere tay na sik na, a pəla haya peteked matekede yam niye abəra mə bəzay i hud, a takad yam abəra ka sik.

⁶ A ndisl ka təv i Simon Piyer na, Simon Piyer a gwadəy: «Bəy Maduweŋ, mata berəŋ na sik dūh na, nəkar dəw?»

⁷ Yesu a mbədəy faya, a gwadəy: «Wu nakə faya na giye anəke aye na, ka səriye bay, ane tuk na, ka səriye mba.»

⁸ Piyer a gwadəy: «A'ay! Ka ta berəŋeye na sik dāda bay.»

Yesu a mbədəy faya, a gwadəy: «Tədə na baraka na sik bay na, ka dzapam-eye nəte tə nəkar sa bay.»

⁹ Simon Piyer a tsəne andza niye na, a gwadəy: «Bəy Maduweŋ, kə berəŋ na sik dəkdək tsa bay. Berəŋ na həlay ga hay ta gər ga dərmak.»

¹⁰ Yesu a gwadəy: «Ndo nakə kə bara na bo ngay aye na, ndəluḅ andaya ka bo ngay bay. Ma bariye bo sa bay. Ma bariye na, sik dəkdək tsa. Nəkurom, ndəluḅ andaya fakuma bay, nəkurom tsədanja. Ane tuk na, ndo nəte na, ndəluḅ faya.»

¹¹ Yesu a sər ndo nakə ma ta giye faya dəf aye. Hərwi niye a gwad nəteye tebiye mabara eye hay bay.

¹² A ndəv ha məbaratay na sik na, a zla peteked ngay a ma ha ka bo. A ye, a ma ka təv mənde dəf tay niye, a ndza. Tsa na, a gwadəy: «Ka sərūm wu nakə na gakum aye dəw?»

¹³ Nəkurom faya ka zaluməŋeye “ndo mədzenge ndo” ada “Bəy Maduweŋ”. Ka tsikum andza niye na, lele dedek. Neŋ na, andza niye dedek.

¹⁴ Neŋ dūh ndo mədzenge ndo ada Bəy Maduweŋ, na barakum na sik, nəkurom dərmak kutoŋ barum sik kurom hay a bo nəte nəte mə walaŋ kurom.

¹⁵ Na bəzakum ha wu nakə ka gumeye hərwi ada nəkurom dərmak kə gum a bo mə walaŋ kurom andza nakə neŋ na ge aye.

¹⁶ Ayaw! Sərūm ha na, ndo i məsler ma ziye ha ndo i gay ngay bay, ada ndo i məsler na, ma ziye ha ndo nakə a slər na aye bay.

¹⁷ Anəke na, ka sərūmeye ha tuk. Tədə ka gum ha məsler tə wu neheye na, ka hutumeye məŋgwese.

¹⁸ «Na tsik na, ka nəkurom tebiye kurom aye bay. Neŋ na, na sər ndo neheye na pala tay aye. Ane tuk na, bazlam nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye»

na, ma giye bo andza nakə tə watsa aye. Mawatsa eye na, a gwad: “Ndo nakə nəmaa nda daf salamay aye na, ka təra ndo mənə dəre ga.*”

¹⁹ Na tsikakum ka bo abəra anəke na, hərwi ada wu nakay aza kə husaw na, ka dzalumeye ha neŋ na, neŋ.

²⁰ «Neŋ faya na tsikakumeye parakka: Sərūm ha, ndoweye ka təma ndo nakə neŋ na slər ha aye na, a təma na, neŋ dərma. Ada ndo nakə ka təma ga aye na, a təma na, ndo nakə a sləra ga ahaya aye.»

Ndo mäge daf ka Yesu

Mata 26.20-25; Markus 14.17-21; Luka 22.21-23

²¹ Ma dəba i bazlam niye Yesu a tsik aye na, dārev ŋgay a ye faya abəra. A tsikatay parakka, a gwadātay: «Neŋ faya na gwadakumeye: Sərūm ha na, ndo nətə mə walaŋ kurom ma giye fagaya daf.»

²² Gawla ŋgay hay tə tsəne andza niye na, tə ma ha ka bo dəre mə walaŋ tay tebiye. Ane tuk na, Yesu a tsik ka way na, tə sər kwa tsekweŋ bay tebiye.

²³ Ndo nətə mə walaŋ i gawla i Yesu hay, ndo nakə Yesu a wudā na haladzay aye, neŋgeye mandza eye ka təv i Yesu.

²⁴ Simoŋ Piyer a gay naha mbətsekw tə dəre hərwi ada mā tsətsah ka Yesu, a tsik andza niye na, ka way.

²⁵ Mandərkwasla i Yesu niye a həndzəd naha gər ka təv i Yesu, a tsətsah faya, a gwadāy: «Bəy Maduweŋ, ka tsik na, ka way?»

²⁶ Yesu a mbəday faya, a gwadāy: «Na dəsiye peŋ ada na giye faya ala. Ndo nakə na vəlay aye na, mata ge fagaya daf na, neŋgeye.» Tsa na, Yesu a dəs peŋ, a ge faya ala, a vəlay a Yudas wawa i Simoŋ Iskariyot.

²⁷ Yudas a təma peŋ niye na, kwayaŋŋa Fakalaw a yay a mədzał gər. Yesu a gwadāy: «Wu nakə ka giye na, ge na anəke bəse!»

²⁸ Ndo neheye nətəye mandza eye tage Yesu aye, Yesu a tsik andza niye hərwi mey na, ndəray kwa nətə mə walaŋ tay niye a sər bay.

²⁹ Yudas na, neŋgeye ndo mäge se suloy. Hərwi niye siye i gawla i Yesu hay tə dzala na, Yesu a gwadāy mā ye mata səkəmakwayaw wu mənday hərwi magurłom i Pak. Kəgəbay a gwadāy mā ye mā vəlatay wu a mətawak hay.

³⁰ Ahəl nakə Yudas a təma peŋ niye na, kwayaŋŋa a yaw abəra. Niye na, ta həvad.

Bazlam mapala eye wədəye

³¹ Ma dəba eye Yudas a yaw abəra na, Yesu a gwad: «Anəke na, məzlaḅ ga i Wawa i Ndo ma bəziye parakka ada ndo hay ta ŋgateye a məzlaḅ i Mbəlom hərwi ga dərma.

³² Na bəzatay ha məzlaḅ i Mbəlom a ndo hay, Mbəlom dərma ma bəzatay ha məzlaḅ i wawa ŋgay a ndo hay tə wu nakə faya ma giye aye. Ma giye mahonok mabəzatay ha bay.

³³ Wawa ga hay, na ndziye tə nəkurom haladzay sa bay. Na ye fakuma abəra na, ka pəlumeye ga. Ane tuk na, wu nakə na tsikatay a baḡwar i Yahuda hay aye na, na tsikakumeye anəke. “Təv nakə neŋ na diye a dəma aye na, ka slumeye faya mede a dəma bay.”

³⁴ Na tsikakumeye bazlam mapala eye wədəye. Bazlam mapala eye wədəye na, waray? Wudum bo nətə nətə mə walaŋ kurom. Andza neŋ nakə na wudā kurom aye na, kutoŋ wudum bo nətə nətə mə walaŋ kurom dərma.

³⁵ Taḅə ka wudum bo nətə nətə mə walaŋ kurom na, ndo hay tebiye ta səriye ha nəkurom gawla ga hay.»

* 13:18 Dames hay 41.10.

Piyer ma gwadfiye: «Na sər Yesu bay»

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Luka 22.31-34

³⁶ Simon Piyer a tsatsah faya, a gwaday: «Bəy Maduwen, ka diye na, a ηgay?»

Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Anəke na, ka sliye faya məpeη bəzay a təv nakə na diye a dəma aye bay. Ane tuk na, həlay eye ma slaweye aza ka peηeye bəzay.»

³⁷ Piyer a gwaday: «Bəy Maduwen, na sliye faya məpaka bəzay anəke bay na, hərwi mey? Neη maləva bo eye məvəle ha məsəfəre ga hərwi yak.»

³⁸ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Nəkar maləva bo məvəle ha məsəfəre yak hərwi ga ta dedek ηgway daw? Na tsikakeye parakka, sər ha na, dzagulok ma ta zlahiye na, 6a ka gwad sik mahkar ka sər neη bay.»

14

Yesu na, tsəved i ndo hay mede a Mbəlom

¹ Yesu a gwadatay a gawla ηgay hay: «Dərev mā ye fakuma abəra bay. Dzalum ha ka Mbəlom ada dzalum ha ka neη dərmak.

² Gay hay andaya haladzay mə gay i Bəba ga. Tadə təv andaya bay na, ha6e na gwadəkumeye bədaw? Na diye na ta lambadəkumeye təv nakə ka ta ndzumeye mə dəma aye.

³ Na ye, na lambadəkumaw təv na, na maweye mata həle kurom ka təv ga, hərwi ada nəkurom dərmak ka ndzumeye ma təv nakə neη mə dəma aye.

⁴ Nəkurom na, ka sərurum tsəved nakə a ye a təv nakə na diye a dəma aye.»

⁵ Tomas a gwaday: «Bəy ga, təv nakə ka diye a dəma aye na, nəmaa sər bay. Nəmaa sliye faya məsəre tsəved niye na, ma kəkay?»

⁶ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Neη na, tsəved, dedek ada sifa. Ndowneye ki yaw ta təv ga bay na, ma sliye faya mede ka təv i Bəba ga bay.

⁷ Tadə ka sərurum neη na, ka sərurumeye Bəba ga dərmak. Kwa anəke ka sərurum na ka ηgatumay.»

⁸ Filip a gwaday: «Bəy ga, damay ka Bəba yak tsa na, tsiy dā may.»

⁹ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Na ndza ka təv kurom na, haladzay ada ka sər ga ha bay ηgway huya daw Filip? Ndowneye kə ηgeteη a neη na, a ηgatay na, a Bəba ga. Ada ka gwad: “Damay ka Bəba yak” na, hərwi mey?

¹⁰ Neη ta Bəba ga, nəmay mandza eye nəte na, ka dzala ha təbədew? Bazlam neheye na tsikawakum a nəkurom tebiye na, ti yaw abəra mə neη dekdək bay. Na tsik na, i Bəba ga nakə nəmay mandza eye nəte aye. Maa ge məsler mə neη na, neηgeye.

¹¹ Tadə na gwadəkum: “Neη ta Bəba, Bəba ga tə neη, nəmay nəte” na, dzalum ha faya. Dzalum ha ka məsler neheye na gawa aye kwa.

¹² «Ayaw! Neη faya na gwadəkumeye: Sərurum ha na, ndowneye kə dzala ha ka neη na, ma giye məsler neheye neη faya na giye dərmak. Ma ta giye na, ma ziye neheye anəke aye, hərwi neη na, na diye ka təv i Bəba ga.

¹³ Ka tsətsahum kwa mey ta məzele ga na, na gakumeye na tebiye, hərwi ada neη Wawa i Mbəlom nā bəz ha məzla6 i Bəba.

¹⁴ Ka tsətsahum kwa mey ta məzele ga na, na vəlakumeye.»

Yesu a gwad ma sləraweye Məsəfəre Tsədərηηa eye

¹⁵ Yesu a gwadatay sa: «Tadə ka wudum ga na, ka rəhumeye ha gər a bazlam ga mapala eye.

¹⁶ Neη, na geye amboh a Bəba ga mā slərakumaw ndo mekeleη mā dzəna kurom hərwi ada mā ndza huya ka təv kurom.

¹⁷ Ma slarakumaweye na, Məsəfəre nakə ma dākumeye ha dedek aye. Məndzibəra na, ma sliye faya məhute təbey hərwi kə ngatay bay, ma səriye na bay sa. Nəkurom na, ka sərumeye hərwi ma ndziye na, ka təv kurom ada ma ndziye huya mə nəkurom.

¹⁸ Hərwi niye, na gəriye kurom ha mahəkuromeye andza wur mətawak hay bay. Na maweye ka təv kurom.

¹⁹ Ma məndze tsekweŋ na, ndo i məndzibəra hay ta ngeteŋeye sa bay. Nəkurom na, ka ta ngatumeŋeye hərwi neŋ na ndziye ta sifa ga huya ada nəkurom dərmak ka ndzumeye ma sifa huya.

²⁰ Pat eye niye na, ka sərumeye neŋ madzapa eye ta Bəba ga, nəkurom madzapa eye tə neŋ ada neŋ madzapa eye tə nəkurom.

²¹ «Ndowneye kə pa na bazlam ga mapala eye a gər, ada ka rəhay ha gər na, neŋeye na, a wudə ga. Bəba ga ma wudīye na ndo nakə a wudə ga aye, neŋ dərmak na wudīye na ada na bəzay ha bo ga.»

²² Gawla i Yesu andaya məzele ŋgay Yuda. Neŋeye na, Yudas Iskariyot bay. A gwaday a Yesu: «Bəy ga, ka bəziye ha bo a nəmay dəkdek, ka bəziye ha bo a ndo i məndzibəra hay bay na, ma giye bo ma kəkay?»

²³ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Ndowneye ka wudə ga na, ma rəheye ha gər a bazlam ga. Bəba ga ma wudīye na. Nəmaa deyeweye ka təv ŋgay. Neŋ ta Bəba nəmaa ndziye mə gay ŋgay.

²⁴ Ndo nakə a wudə ga bay aye na, ma rəheye ha gər a bazlam ga bay. Kā mətsum ha gər tə wu nakə na tsik aye bay. Wu nakə ka tsənum na tsik aye na, a yaw mə neŋ bay. A yaw na, ka təv i Bəba ga neŋeye nakə a sləra ga ahaya aye.

²⁵ Na tsikakum ka bo abəra bazlam nakay anəke na, hərwi neŋ andaya ka təv kurom mba.

²⁶ Mazlambar Bəba ga ma sləraweye Məsəfəre Tsədanŋa eye a bərəm ga, ma dzəniye kurom. Neŋeye na, ma tətikakumeye wu hay tebiye ada bazlam ga neheye na tsikawakum aye na, mā makum ahaya a gər tebiye.

²⁷ «Anəke na diye gwa na, na vəlakumeye məndze zay a dərev kurom. Məndze nakə dərev kurom ma ndziye zay aye na, na vəlakumeye andza i məndzibəra bay. Dərev mā ye fakuma abəra bay. Kā dzədzarum bay.

²⁸ Ba ka tsənum, na gwadakum: Na diye gwa. Ane tuk na, na maweye ka təv kurom. Tadə ka wudum ga na, ka ŋgwasumeye hərwi na diye na, ka təv i Bəba ga. Bəba ga, neŋeye na, bagwar eye a ze ga.

²⁹ «Wu neheye ta ndislew zuk bay. Na tsikakum ka bo abəra anəke na, hərwi ada aza ta ndislew na, kā dzalum ha ka wu neheye na tsikakum aye.

³⁰ Na ta tsikakumeye wuray andaya haladzay sa bay. Na tsikakumeye wuray haladzay sa bay na, hərwi mey? Hərwi bəy i ndo i məndzibəra hay faya ma deyeweye. Ane tuk na, gədan ŋgay andaya kwa tsekweŋ mələve ga bay.

³¹ Ane tuk na, ndo i məndzibəra hay tā sər ha na, na wudə Bəba ga ada neŋ faya na giye andza nakə Bəba a gwedeŋ ge aye.

«Anəke na, lətsum takwa abəra kənan!»

15

Yesu na, dərizl i gərɗaf

¹ Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay sa: «Neŋ na, andza dərizl i gərɗaf dedek eye. Bəba ga na, a təra andza ndo i guvah.

² Hawal neheye tə wa bay aye na, ma dəsiye tay ha. Hawal neheye tə wa aye na, ma kəkaliye fataya abəra hərwi ada tā wa hohway haladzay.

³ Wu neheye na tətikakum aye na, ka təra kurom ha tsədaŋŋa, andza dərizl i gərdaf nakə ta kəkal na aye.

⁴ Ndzum na, madzapa eye ka neŋ andza neŋ nakə madzapa eye tə nəkurom aye. Hawal kə ge neŋgeye ka dərizl ŋgay eye bay na, ma sliye faya məwe ka gər bo ŋgay bay, mā ndza ka dərizl ŋgay. Andza niye, nəkurom ka dzapum tə neŋ bay na, ka mbumeye faya məge wuray lele eye bay.»

⁵ Yesu a gwadatay sa: Neŋ na, andza dərizl i gərdaf, nəkurom hawal eye hay. Ndowneye kə dzapa tə neŋ ada na dzapa ta neŋgeye na, ma wiye hohway haladzay andza dərizl i gərdaf. Hərwi ze neŋ na, ka slumeye məge wuray lele eye bay. ⁶ Ndowneye kə dzapa tə neŋ bay na, Mbəlom ma kərahiye na. Ma təriye andza hawal i dərizl i gərdaf nakə tə dəs faya abəra aye. Ta kaliye ha ada ma kuliye. Kə kula na, ta hayay gər ada ta dziye a ako, ma təmiye.

⁷ «Tadə ka ndzum nəkurom madzapa eye ka neŋ ada ka pum na bazlam ga a dərev na, tsətsahum wu nakə a sakum aye, ka hutumeye.

⁸ Tadə faya ka gumeye ŋgwalak huya na, faya ka bəzumətatay ha a ndo hay, nəkurom gawla ga hay. Kə ge andza niye na, ndo hay ta zambadəye a Bəba ga.

⁹ «Na wudə kurom andza nakə Bəba a wudə ga aye. Ndzum huya madzapa eye ka neŋ ada ka sərumeye ha na, na wudə kurom.

¹⁰ Tadə ka rəhumay ha gər a bazlam ga mapala eye na, ka ndzumeye nəkurom madzapa eye ka neŋ ada ka sərumeye ha na wudə kurom huya, andza neŋ nakə na rəhay ha gər a bazlam i Bəba ga mapala eye ada neŋ madzapa eye tə neŋgeye ada na sər ha a wudə ga huya.

¹¹ Na tsikakum wu neheye na, hərwi ada dərev kurom mā ŋgwasə andza neŋ nakə dərev ga mənɣwasə eye dərma. Andza niye mənɣwesə ma rahiye a dərev kurom lele.

¹² «Bazlam ga nakə na tsikakumeye na, waray? Bazlam nakə na tsikakumeye na, wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom andza neŋ nakə na wudə kurom aye.

¹³ Ndowneye kə dze ha məsəfəre ŋgay hərwi dzam ŋgay hay na, mawudə bo maze niye na, andaya sa bay.

¹⁴ Tadə ka gum wu nakə na gwadum gum aye na, nəkurom dzam ga hay.

¹⁵ Na zalakumeye ndo i məsler ga hay sa bay hərwi ndo i məsler na, a sər wu nakə ndo i gay ŋgay ma giye bay. Duh na zalakumeye dzam ga hay hərwi na dəkum ha wu nakə Bəba a dən ha aye tebiye.

¹⁶ Nəkurom ka zlum ga bay. Duh maa pala kurom na, neŋ hərwi ada kə pumerŋ bəzay. Na slər kurom ha dərma, kə yum mata ge wu nakə lele eye ada wu niye lele eye ma ndziye huya. Andza niye, ka tsətsahum wu hay tebiye ta məzele ga na, Bəba ga ma vəlakumeye.

¹⁷ Wu nakə na tsikakumeye anəke aye na, wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom.»

Ndo i məndzibəra hay ta nateye dərə a gawla i Yesu hay

¹⁸ Yesu a gwadatay sa: «Tadə ndo i məndzibəra ta nakum dərə na, sərum ha ba kurre tə nay dərə na, a neŋ.

¹⁹ Tadə nəkurom ndo i məndzibəra hay na, ta wudiyə kurom hərwi nəkurom ndo tay hay. Ane tuk na, ka təra andza niye bay. Na pala kurom abəra mə walaŋ tay. Nəkurom ka tərūm ndo tay hay sa bay. Tə nakum dərə na, hərwi nakə nəkurom ndo tay hay sa bay aye.

²⁰ «Kâ mætsum ha gær tæ bazlam nakæ na tsikakum aye bay. Na gwad ndo i mæsler na, a ze ndo i gay ngay bay. A seŋ mægwaðakum na, tadæ ta geŋ dæretsætseh na, ta gakumeye dæretsætseh a nakurom dærmak. Ndo neheye ta ræhay ha gær a bazlam ga aye na, ta dzaliye i kurom dærmak.

²¹ Dæretsætseh nakæ ta gakumeye na, hærwi nakæ nakurom gawla ga hay aye. Tæ ge andza niye na, hærwi tæ sær ndo nakæ a slæra ga ahaya aye bay.

²² «Tadæ na yaw na tsikatay bazlam i Mbælom bay na, sariya ma gæsiye tay ha hærwi mezeleme tay bay. Ane tuk na, anæke na yaw, na tsikatay. Anæke ta sliye faya matsike “næmaa sær mezeleme bay” na, ta sliye faya bay.

²³ Ndowneye kæ neŋ dære na, a nay dære a Bæba ga dærmak.

²⁴ Tadæ 6a na mbæræm mæge mæsler neheye ndæray dæda kæ ge bay aye na, hæbe Mbælom ma gæsiye tay ha a sariya ngay bay. Azlakwa anæke na, ta ngatay a mæsler ga hay ada faya ta namay dære ta bæba ga.

²⁵ Ane tuk na, a ge andza niye na, hærwi ada mâ tæra andza nakæ ndo tay hay ta watsa mæ Derewel i Mbælom aye. Tæ watsa, tæ gwad: “Tæ neŋ dære na, kæriye bæna na ge mænese bay.*”»

²⁶ Yesu a gwadätay sa: «Ndo nakæ ma deyeweye madzæne kurom aye na, ma deyeweye. Ma deyeweye na, mæ hælai i Bæba ga. Na ye ka tæv i Bæba ga na, na slærakumaweye. Ndowneye niye na, Mæsæfære Tsædænŋa aye. Neŋgeye ma dateye ha dedek a ndo hay. Ki yaw na, ma tsikiye ka neŋ.

²⁷ Nækurom dærmak ka ta tsikumeye ka neŋ hærwi ahæl nakæ na dazlay a mæsler aye na, nækurom tæ neŋ hus bægom.»

16

¹ «Na tsikakum wu neheye ka bo abæra anæke na, hærwi ada kâ gærum ha mædzele ka neŋ bay.

² Ta ta hähara kurom ahaya abæra mæ gay i maðuwule me. Hælai eye ma deyeweye, ndo hay ta kæðiye kurom, ada ta dzaliye mæ gær tay na: “Næmaa ge na, wu nakæ a yay a gær a Mbælom aye.”

³ Ta giye andza niye na, hærwi næteye tæ sær Bæba ga bay ada tæ sær neŋ bay.

⁴ Na tsikakum ka bo abæra anæke na, hærwi ada ahæl nakæ faya ta gakumeye andza niye na, bazlam nakæ na tsikakum aye mâ makumaw a gær.»

Mæsler nakæ Mæsæfære Tsædænŋa ma giye

Yesu a gwadätay sa: «Na tsikakum kurre bay na, hærwi neŋ ka tæv kurom mba.

⁵ Anæke na, na miye gwa ka tæv i ndo nakæ a slæra ga ahaya aye. Ndæray kwa næte mæ walaŋ kurom ma tsatsahiye tæv ga nakæ na diye a dæma aye bay.

⁶ Ane tuk na, ma ndalakumeye haladzay hærwi nakæ na gwadækum na, na diye gwa aye.

⁷ Ayaw! Særum ha lele, na ye fakuma abæra ðuh i kurom na, lele. Andza niye tadæ na ye gwa bay na, ndo nakæ ma deyeweye mata dzæne kurom aye na, ma deyeweye sa bay. Ane tuk na, na ye na, na slæra ahaya.

⁸ «Ki yaw na, ma bæzatay ha a ndo i mændzibæra hay na, næteye faya ta giye mezeleme, ma bæzatay ha tsæved nakæ dedek aye, ada ma bæzatay ha sariya i Mbælom nakæ ma ta giye.

⁹ Mezeleme nakæ ma bæzatay ha aye, a ða ha na, næteye ta dzala ga ha bay.

¹⁰ Ta særiye ha tsæved nakæ dedek eye na, tsæved mæpeŋ bæzay a neŋ hærwi na miye ka tæv i Bæba ga. Ka ta ngatumerjeje sa bay.

* 15:25 Dæmes hay 35.19; 69.5.

11 A bəzatay ha sariya na, hərwi 6a Mbəlom kə gəs bəy i məndzibəra nakay a sariya.»

12 Yesu a gwaɗatay sa: «Wu neheye na tsikakum zuk bay aye na, andaya haladzay. Ane tuk na, na tsikakum anəke na, ka slumeye faya mətsəne bay.

13 Məsəfəre niye ma ɗatay ha tsəved i dedək a ndo hay. Ki yaw na, ma ɗakumeye ha tsəved niye dedək eye tebiye. Ma ta tsikiye na, ka gər bo ɗgay bay. Ane tuk na, ma ta tsikiye na, wu nakə a tsənew ka Mbəlom aye. Ma ɗakumeye ha wu nakə ma giye bo kame aye.

14 Ndo hay ta ɗəsleɗeye ha gər hərwi ɗgay. Hərwi wu neheye ma ɗakumeye ha aye na, ti yaw abəra mə neɗ.

15 Wu neheye mə həlay i Bəba ga tebiye na, i ga ɗərmak. Hərwi niye na gwaɗakum na, wu nakə Məsəfəre ma ta ɗakumeye ha aye na, ma deyeweye abəra na, mə neɗ.»

Gawla i Yesu hay ta ɗgwasiye haladzay

16 Yesu a gwaɗatay: «Məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa bay. Ada məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa.»

17 Siye hay mə walaɗ i gawla ɗgay hay tə tsəne andza niye na, tə gwad mə walaɗ tay: «A say məgwede na, kəkay? A gwad: “Məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa bay ada məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa.” Ada a gwaɗakway sa na: “Ka ɗgatumeɗeye sa bay, hərwi na miye ka təv i Bəba” na, hərwi mey?

18 “Məndze tsekweɗ” niye a tsik aye na, andza məgwede mey? Ka sərakwa wu nakə a say mətsike aye bay.»

19 Yesu a sər ha a satay a gawla ɗgay hay matsətsehe faya bazlam. A gwaɗatay: «Ka tsikum mə walaɗ kurom na, ka bazlam nakə na gwad “məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa bay ada məndze tsekweɗ na, ka ɗgatumeɗeye sa” ɗaw?

20 «Ayaw! Sərum ha na, ka ta tuwumeye, ka wudumeye ka bo haladzay. Ndo i məndzibəra hay na, ta ɗgwasiye. Ɗərev ma ndalakumeye haladzay, ane tuk na, ɗəretsətseh kurom ma təriye məɗgwese.

21 Ma giye na, andza məwe wawa nakə a dazlay a ɗgwas aye. Ahəl nakə wawa a dazlay a ɗgwas aye na, ɗərev a ndalay hərwi ɗəretsətseh. Ane tuk na, kə wa na wawa tsiy na, ma mətsiye ha gər tə ɗəretsətseh. Ma ɗgwasiye hərwi wawa nakə a wa, a yaw ka məndzibəra aye.

22 Andza niye nəkurom mə ɗəretsətseh anəke ɗərmak. Ane tuk na, na ta ɗgatakumeye, ka ta ɗgwasumeye haladzay, ndəray ma sliye faya mabuwe fakuma abəra məɗgwese niye bay.

23 «Pat eye niye na, ka ta tsətsahumeye faɗaya sa bay. Sərum ha na, kwa mey ka tsətsahum ta məzele ga na, Bəba ma vəlakumeye.

24 Hus anəke ka tsətsahum wuray ta məzele ga zuk bay. Tsətsahum, ka hutumeye ada məɗgwese ma rahiye a ɗərev kurom lele.»

Yesu a ɗgwasa ka məndzibəra

25 Yesu a gwaɗatay: «Na tsikakum wu neheye tebiye na, ta dzeke. Həlay eye ma deyeweye, na tsikakumeye ta dzeke sa bay. Ane tuk na, na ta tsikakumeye ka gər i Bəba ga parakka.

26 Pat eye niye na, ka tsətsahumeye wu hay ka Bəba ga ta məzele ga. Aɗala ka gwaɗumeye na, na ta tsətsahiye faya wu hərwi kurom. A'ay! Bo kurom eye ka tsətsahumeye tə bazlam kurom.

²⁷ Bəba, bo ɲgay eye a wuɗa kurom. A wuɗa kurom na, hərwi nəkurom ka wuɗum ga ada ka dzalum ha neɲ na yaw na, abəra ka tɔv i Mbəlom.

²⁸ Na yaw na, ma tɔv i Bəba ga ada na yaw ka məndzibəra. Anəke na, na gəriye ha məndzibəra, na miye ka tɔv i Bəba ga.»

²⁹ Gawla ɲgay hay tə gwadáy: «Yawa! Anəke faya ka tsik me na, parakka tuk. Ka tsik ta dzeke sa bay.

³⁰ Anəke nəmaa sər ha, ka sər wu hay tebiye. Ndo ma ta tsətsahiye fakaya bazlam na, ɓa ka sər tsiy. Hərwi niye nəmaa dzala kar ha, nəmaa sər ka yaw na, abəra ka tɔv i Mbəlom dedek.»

³¹ Yesu a mbədatay faya, a gwadátay: «Ka dzalum ha na, anəke daw?

³² Pat eye ma deyewe, ɓa ka mbərəm madayaw tsiy. Pat eye niye na, ka ɲgənumeye gər kweye kweye kwa way ma miye a mətagay ɲgay. Ka gərume ye ga ha mahəgeye. A'ay! Ta dedek na, neɲ mahəgeye bay. Bəba ga, neɲgeye tɔ neɲ.

³³ «Na tsikakum wu neheye kurre ada nəkurom neheye madzapa eye tə neɲ aye na, hərwi ada kâ ndzum zay. Ka məndzibəra na, ka gumeye dəretsətseh. Ane tuk na, dərev mâ ye fakuma abəra bay, hərwi neɲ na, na ɲgwasa ka məndzibəra.»

17

Yesu a dūwulay me a Mbəlom hərwi gawla ɲgay hay

¹ Yesu a tsikatay ka bo abəra bazlam niye na, a zəba dərə a mbəlom, a gwad: «Bəba ga, i ga na, həlay eye ka husaw tuk. Bəzatay ha məzlaɓ ga a ndo hay ada neɲ wawa yak nâ bəzatay ha məzlaɓ yak dərmaɓ.

² Nəkar na, ka vələɲ gədaɲ ka gər i ndo hay tebiye hərwi ada nâ vələtəy sifa nakə ma ndəviye bay aye a ndo neheye ka vələɲ tay naha a həlay aye.

³ Sifa niye ma ndəviye bay aye na, andza məgwədə ta sər kar ha, nəkar na, Mbəlom dedek eye nətə ɲgwəɲ, ada ta sər neɲ Yesu Kəriste nakə ka sləratayaw aye.

⁴ «Ahəl nakə neɲ ka məndzibəra aye na, na ɗa ha məzlaɓ yak a ndo hay, hərwi na ndəv ha məsler nakə ka sləra ga ahaya faya məge aye.

⁵ Anəke na, Bəba ga, vələɲ məzlaɓ ka dərə yak andza məzlaɓ ga ahəl nakə nəmay salamay, məndzibəra andaya zuk bay aye.

⁶ «Ndo neheye ka pala tay ha abəra ka məndzibəra aye ada ka vələɲ tay ha a həlay ga aye, tɔ sər kar ha na, hərwi ga. Nətəye tebiye na, i yak hay ada ka vələɲ tay ha a həlay ga. Nətəye faya ta rəhay ha gər a bazlam yak.

⁷ Tɔ sər ha wu neheye ka vələɲ tebiye aye na, a yaw mə nəkar.

⁸ Bəna na tsikatay bazlam nakə ka gwədəɲ tsikatay aye. Ta təma lele. Ta sər ha ta dedek na yaw na, abəra ma nəkar. Ada ta dzala ha maa sləra ga ahaya na, nəkar.

⁹ «Na dūwulakeye naha me hərwi tay, bəna hərwi ndo i məndzibəra hay bay. Na dūwulakeye naha me na, hərwi ndo neheye ka vələɲ tay ha aye. Nətəye na, ndo yak hay.

¹⁰ Ndo ga hay na, ndo yak hay dərmaɓ, ada ndo yak hay na, ndo ga hay. Nətəye ta ɗatay ha məzlaɓ ga a ndo hay.

¹¹ Anəke na, na miye naha ka tɔv yak. Na gəriye ha məndzibəra, nətəye ta ndziye ka məndzibəra. Bəba ga, nəkar nakə tsədaɲɲa eye, tsəpa tay ha ta gədaɲ yak nakə ka vələɲ aye. Tsəpa tay ha hərwi ada tã təra madzapa eye nətəye andza nəkar tə neɲ, nəmay madzapa eye nətə.

¹² Ahəl nakə nəmaa ndzawa huya dziye na, neɲ na tsəpawa tay ha. Na tsəpawa tay ha ta gədaɲ yak nakə ka vələɲ aye. Na tsəpa tay lele, ndəray kwa

nəte kə dze bay. Maa dze na, ndo nakə tə watsa faya mə Derewel i Mbəlom ta gwad ma ta dziye a ako nakə ma mbatiye bay aye.

¹³ «Anəke na, na diye naha ka təv yak. Na tsik andza niye na, ahəl nakə neŋ ka məndzibəra mba aye hərwi ada mənŋwese ga mâ rah a dārev tay.

¹⁴ Na tsikatay bazlam yak nakə ka gwedən tsikatay aye. Ane tuk na, ndo i məndzibəra hay faya ta natay dāre hərwi nəteye na, ndo tay hay bay andza neŋ nakə neŋ ndo tay bay aye.

¹⁵ Na dūwulakeye naha me na, hərwi nakə kâ həl tay naha abəra ka məndzibəra aye bay. Duh na dūwulakeye naha me na, tsəpa tay ha hərwi ada Fakalaw mâ gatay wuray bay.

¹⁶ Hərwi nəteye na, ndo i məndzibəra hay bay andza neŋ nakə ndo i məndzibəra bay aye.

¹⁷ «Bəzatay ha dedək hərwi ada tâ təra kətsek tebiye i yak hay. Hərwi bazlam yak na, dedək.

¹⁸ Andza nəkar nakə ka sləra ga ahaya ka məndzibəra aye na, neŋ kanan dərmaƣ faya na sləriye tay ka məndzibəra ka mäge məsler.

¹⁹ Na vələka ha bo ga tebiye hərwi tay hərwi ada nəteye tebiye tâ təra ndo yak hay.

²⁰ «Na dūwulakeye naha me na, hərwi nəteye dekdek tsa bay. Na dūwulakeye naha me hərwi ndo neheye ta piye zləm ka bazlam tay ada aza ta dzaliye ha ka neŋ.

²¹ Na dūwulakeye naha me hərwi ada nəteye tebiye tâ təra nəte. Bəba, tâ ndza madzapa eye tə nəmay andza nəkar nakə madzapa eye tə neŋ aye ada neŋ madzapa eye tə nəkar aye. Tâ təra na, nəte madzapa eye tə nəmay hərwi ada ndo i məndzibəra hay tâ dzala ha maa sləra ga ahaya na, nəkar.

²² Na vələtay məzlaḅ nakə ka vələŋ aye hərwi ada tâ təra nəte andza nəkar tə neŋ, nəmay nəte.

²³ Neŋ madzapa eye ta nəteye andza nəkar nakə madzapa eye tə neŋ aye hərwi ada tâ təra nəte, ada ndo i məndzibəra hay tâ sər na, nəkar ka sləra ga ahaya ada ka wuda tay ha andza nakə ka wuda neŋ aye.

²⁴ «Bəba, a seŋ na, ndo neheye ka vələŋ tay ha a həlay aye na, ta ndziye ma təv nakə na ta ndziye mə dəma aye dərmaƣ hərwi ada tâ ŋgatay a məzlaḅ ga. Ka wuda ga na, kwa ahəl nakə məndzibəra andaya zuk bay aye ada hərwi niye ka vələŋ məzlaḅ aye.

²⁵ «Bəba ga nəkar na, ndo i dedək. Ndo i məndzibəra hay tə sər kar ha bay. Ane tuk na, neŋ na sər kar ha ada ndo neheye mə həlay ga aye tə sər maa sləra ga ahaya na, nəkar.

²⁶ Tə sər kar ha na, hərwi ga ada ta səriye kar ha hərwi ga dərmaƣ hərwi ada tâ wuda siye i ndo mekeleŋ eye hay andza nakə ka wuda ga aye ada neŋ dərmaƣ nâ ndza mə dārev tay.»

18

Tə gəs na Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Luka 22.47-53

¹ Yesu a ndəv ha ma dūwulay naha me a Mbəlom na, a həl bo ta gawla hay, ti ye a diye i magayam wuray tə zalay Sedron. Ka təv aye niye na, dədan andaya ta zəv a dəma gərdaf hay. Tsa na, ti ye a dəma ta gawla ŋgay hay.

² Yudas ndo nakə a ge daf ka Yesu aye a sər təv eye niye. A sər na, hərwi Yesu ta gawla ŋgay hay ti yawa a dəma.

³ Yudas a ye a dādan niye ta sidzew i Roma hay, tə siye i sidzew neheye ta tsəpawa gay i mādəslay ha gər a Mbəlom. Maa slər tay naha na, bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ada ta Farisa hay. Ti ye na, tə wu i həlay hay, ta lalam tay hay ada siye ta dəv ako. Maa həl tay naha na, Yudas.

⁴ Azlakwa bay Yesu na, 6a kə sər wu nakə ma ta giye bo tə neŋgeye. Mazlambar faya ta ndisliye naha ka təv tay na, Yesu a həndzəd naha ka təv tay. A tsətsah fataya, a gwadatay: «Ka pəlum way?»

⁵ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Nəmaa pəla Yesu ndo i Nazaret.»

Yesu a gwadatay: «Yesu na, neŋ eye.»

Yudas ndo nakə a gatay daf ka Yesu aye malətsa eye ka təv i sidzew niye hay.

⁶ Tə tsəne i Yesu nakə a gwadatay: «Yesu na, neŋ eye» ta ma ta dəba, tə dəd ka dala tolololo.

⁷ Yesu a tsətsah fataya sa, a gwadatay: «Ka pəlum way?»

Tə gwad: «Yesu ndo i Nazaret.»

⁸ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Ba na gwadəkum Yesu na, neŋ tsiy. Tadə ka pəlum neŋ na, gərūm tay ha siye i ndo hay, tā ye wu tay.»

⁹ Andza niye, wu nakə Yesu a tsik aye na, ma giye bo andza nakə a tsik aye. A gwad: «Bəba, ndo neheye ka vələŋ tay ha a həlay aye na, kwa nəte kə dze fagaya abəra bay.»

¹⁰ Simoŋ Piyer na, maslalam andaya faya. A ŋgwadaw maslalam ŋgay niye a fay ha a ndo i məsler i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom. A dəsay na zləm i həlay i mənday fats ka dala. Ndo i məsler niye tə zalay na, Malkus.

¹¹ Ane tuk na, Yesu a gwaday a Piyer: «Ma ha maslalam yak a gay ŋgay eye. Dəretsətseh nakə Bəba a vələŋ aye na, na siye bədaw?»

¹² Sidzew niye hay ta bəy tay ada ta ndo neheye ta tsəpawa gay i mādəslay ha gər a Mbəlom aye, tə gəs na Yesu. Tsa na, tə dzawa na.

Sidzew hay ti ye ha Yesu a gay i Han

¹³ Tə lah mede ha Yesu na, a gay i Han təday. Han na, neŋgeye mese i Kayif. Anəke ka viye niye na, Kayif neŋgeye bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom.

¹⁴ Kayif na, ndo nakə a gwadatay a bagwar i Yahuda hay: «Tə bəmalə nakə ndo hay tebiye ta dziye na, ŋgama ndo nəte mā mət.»

Piyer a dāy bərakəzan a Yesu

Mata 26.69-70; Markus 14.66-68; Luka 22.55-57

¹⁵ Simoŋ Piyer ta gawla i Yesu neŋged nəte ta zəŋgal na Yesu. Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom a sər na gawla i Yesu niye neŋged eye. Hərwi niye neŋgeye na, ti ye a dalamətagay i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom tə Yesu salamay.

¹⁶ Ane tuk na, Piyer neŋgeye na, a ndza ma bəra, sləp ka həlay i məged i dalamətagay niye. Gawla i Yesu niye bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom a sər na aye na, a maw. A yaw ka təv i dem nakə faya ma tsəpiye məged aye a tsikay me a dem niye hərwi ada mā vələy tsəved a Piyer. Piyer a fələkwa a dalamətagay tuk.

¹⁷ Ahəl nakə faya ta diye na, ŋgwas nakə a gawa məsler mə gay i ndo məvələway wu a Mbəlom aye, a gwaday a Piyer: «Nəkar na, gawla i ndo nakay dərma ba?»

Piyer a mbəday faya a gwaday: «A'ay neŋ na, gawla ŋgay bay!»

¹⁸ Mətasl a ge haladzay. Hərwi niye ndo i məsler hay ta ndo neheye ta tsəpawa gay i mādəslay ha gər a Mbəlom ta vat ako. Nəteye mandza eye faya. Piyer neŋgeye mandza eye ka ako niye dərma ta nəteye dziye.

*Bagwar i ndo mɔvɔlaway wu a Mbɔlom a tsɔtsah ka Yesu
Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Luka 22.66-71*

¹⁹ Ma dɛba aye na, bagwar i ndo mɔvɔlaway wu a Mbɔlom a tsɔtsah ka Yesu ka gɛr i gawla ngay hay ada ka matɛtike ngay nakɛ a tɛtikawa aye.

²⁰ Yesu a mbɛday faya a gwaday: «Na tsikawatay bazlam parakka kame i ndo hay tebiye. Na tɛtikawatay a ndo hay na, mɛ gay i maɖuwule me ada mɛ gay i maɖɛslay ha gɛr a Mbɔlom ma tɔv nakɛ Yahuda hay tɛ hayawa gɛr a dɛma aye. Na tsik wuray dɛdɛ ta mɛkal bay.

²¹ Ada ka tsɔtsahiye faɣaya bazlam na, hɛrwi mey? Wu nakɛ na tsikawa aye na, tsɔtsah ka ndo neheye tɛ tsɔne aye. Nɛteye na, tɛ sɛr wu nakɛ na tsik aye.»

²² Yesu a tsik andza niye na, kwayanɲa ndo nɛte mɛ walaɲ i ndo matsɛpe gay i maɖɛslay ha gɛr a Mbɔlom a fay a Yesu. A gwaday: «Ta mbɛɖaway ka bazlam a bagwar i ndo mɔvɔlaway wu a Mbɔlom na, andza niye dɛw?»

²³ Yesu a gwaday a ndo niye: «Kɛ ge na tsik wu nakɛ lele bay aye na, dɛ ha wu nakɛ na tsik lele bay aye. Taɖɛ na tsik lele na, ka kɛɖ ga hɛrwi mey?»

²⁴ Tsa na, Han a slɛr ha Yesu a gay i Kayif bagwar i ndo mɔvɔlaway wu a Mbɔlom. Ti ye ha Yesu na, madzawa eye huya.

Piyer a day bɛrakɛzan a Yesu sa

Mata 26.71-75; Markus 14.69-72; Luka 22.58-62

²⁵ Ahɛl nakɛ ti ye ha Yesu a gay i Kayif aye na, Piyer nenɣeye ma dalamɛtagay, mandza eye ka ako. Ta tsɔtsah faya, tɛ gwaday: «Nɛkar na, gawla i ndo nakay dɛrmɛk bɛɖaw?»

Piyer a day bɛrakɛzan a Yesu, a gwad: «A'ay, nenɣawla ngay bay!»

²⁶ Ndo mɛ walaɲ i ndo i mɛsler i bagwar i ndo mɔvɔlaway wu a Mbɔlom andaya ka tɔv eye niye. Ndoweye niye na, gwala i ndo nakɛ Piyer a dɛs faya abɛra zlɛm ahɛl nakɛ tɛ gɛs na Yesu aye. A gwaday: «Nɛkar na, gawla ngay. Na ngataka nɛkurom tɛ Yesu ma dɛɖan bɛɖaw?»

²⁷ Ane tuk na, Piyer a day bɛrakɛzan a Yesu sa, a gwaday: «A'ay, nenɣ bay!»

Piyer a ndɔv ha mɛtsike andza niye na, kwayanɲa dzagulok a zlaha.

Yesu kame i Pilat

Mata 27.1-2,11-14; Markus 15.1-5; Luka 23.1-5

²⁸ Dɛre a tsada pɛrik i mekedɛ na, tɛ ma ahaya Yesu abɛra mɛ gay i Kayif. Ti ye ha a gay i Pilat ndo i sik i bɛy i Roma hay. Ane tuk na, bɛy i Yahuda hay ta fɛlɛkwa a gay i Pilat bay. Ti ye a dɛma bay na, hɛrwi a satay mɛndze tsɛɖanɲa ada ta sliye faya mɛnde wu mɛnday i Pak.

²⁹ Hɛrwi niye Pilat ndo i sik i bɛy i Roma hay, a yaw abɛra mɛ gay. A yaw ka tɔv tay, a tsɔtsah fataya, a gwadatay: «Ka gɛsum ahaya ndo nakay na, a gakum mey?»

³⁰ Ta mbɛɖay faya, tɛ gwaday: «Taɖɛ kɛ ge mɛnese bay na, nɛmaa gɛsaka ahaya dɛw?»

³¹ Hɛrwi niye Pilat a mbɛɖatay faya, a gwadatay: «Kɛ ge andza niye na, bo kurom eye dum ha ta gumay sariya andza nakɛ bazlam kurom mapala eye a tsikakum aye.»

Ta mbɛɖay faya, tɛ gwaday: «Nɛmay na, tsɔvɛɖ may andaya mɛge sariya i mɛkɛɖe ndo bay.»

³² Andza nakay bazlam nakɛ Yesu a tsik ahɛl niye a ge bo aye. Ba kɛ dɛ ha mɛmɛte ngay nakɛ ma ta mɛtiye.

³³ Pilat a mbɛɖa gɛr a gay. A ye naha a zalayaw a Yesu, a tsɔtsah faya, a gwaday: «Nɛkar na, bɛy i Yahuda hay dedɛk dɛw?»

³⁴ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Ka tsik andza niye na, bo yak eye ka dzala tsukudu, siye i ndo hay tə tsikaka daw?»

³⁵ Pilat a gwaday: «Ka tsikenj andza niye na, neŋ Yahuda hay tədəw? Maa gəsa kar ahaya na, ndo yak hay ta bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye bəna neŋ tədəw? Tə gəsa kar ahaya na, ka ge na, mey?»

³⁶ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Bəy ga na, ka məndzibəra nakay bay. Tadə bəy ga ka məndzibəra nakay na, ndo i məsler ga hay ta giye vəram hərwi ada ndəray mâ gəs ga məvəlay ga ha a bəy i Yahuda hay bay. Ane tuk na, bəy ga na, ka məndzibəra nakay bay.»

³⁷ Pilat a gwaday: «Azlakwa nəkar na, bəy daw?»

Yesu a gwaday: «Maa tsik na, nəkar. Neŋ bəy dedek. Tə wa ga, na yaw ka məndzibəra na, ka mədə ha dedek. Ndo neheye tə sər dedek aye na, ta təmiye bazlam ga.»

³⁸ Pilat a gwaday a Yesu: «Dedek na, wuye mey?»

Tə gay sariya a Yesu i məkədə

Mata 27.15-31; Markus 15.6-20; Luka 23.13-25

Pilat a tsik bazlam ŋgay niye na, a yaw abəra mə gay sa. A ye ka təv i bəy i Yahuda niye hay ma bəra aye. A gwadatay: «Neŋ na, na huta faya abəra mənese bay.

³⁹ Ane tuk na, a say a kule kurom, nā gərakum ha ndo i danŋay nətə hərwi magurlom i Pak. A sakum nā gərakum ha na, bəy i Yahuda hay daw?»

⁴⁰ Tə tsane andza niye na, ta wuda ta magala, tə gwad: «Gəramay ha na, Barabas bəna neŋgeye bay!»

Azlakwa Barabas na, ndo i galak dūh.

19

¹ Pilat a vəlatay tsəved a sidzew hay tâ gəs na Yesu ada tâ ndaḡa na ta mandalaḡa.

² Sidzew hay tə dəsaw dak tə slapa na ka bo, ta pay a gər a Yesu andza dzagwa i bəy. Tə kalay ka bo peteked ndozza eye.

³ Tsa na, ta həndzəd naha ka təv ŋgay, tə gwaday: «Zay daw, bəy i Yahuda hay!» Tə fay ka maholom.

⁴ Pilat a yaw abəra mə gay sa, a gwadatay a ndo hay: «Tsənum təday! Na gəsakuma ahaya Yesu abəra. Sərum ha neŋ na, na huta faya abəra mənese bay.»

⁵ Tə gəsa ahaya Yesu abəra tuk. Dzagwa i dak mə gər ada peteked ka bo ndozza. Pilat a gwadatay: «Ndo nakay na, anan!»

⁶ Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom hay tə ŋgatay a Yesu na, tə pa bo ka mawude ta magala. Tə gwad: «Dar na ka mayako mazləmbada eye! Dar na ka mayako mazləmbada eye!»

Ane tuk na, Pilat a gwadatay: «Bo kurom eye gəsum na ada kâ yum kâ darum na ka mayako mazləmbada eye. Neŋ na, na huta faya mənese bay.»

⁷ Bəy i Yahuda hay ta mbəday naha faya, tə gwaday: «Nəmay na, bazlam may mapala eye andaya, ada andza bazlam may mapala eye a tsik na, kutoŋ məkədə na, hərwi a gwad: “Neŋ na, Wawa i Mbəlom.”»

⁸ Pilat a tsəne bazlam tay neheye faya ta tsikiye na, a dzədzar haladzay.

⁹ A fələkwa a gay sa, a ye naha a tsətsah ka Yesu, a gwaday: «Ka yaw na, mənŋay?»

Ane tuk na, Yesu ka mbəday faya bay.

10 Andza niye Pilat a gwaday: «A saka mætsikenj me a neŋ bədaw? Neŋ na, gədanj ga andaya mægər kar ha ada gədanj ga andaya madere kar ka mayako mazləmbada eye na, ka sər təbədeŋ?»

11 Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Kə ge Mbəlom kə vəlaka ga ha a həlay bay na, ka sliye faya mæŋ wuray kwa tsekwenj bay tebiye. Hərwi niye ndo mægəsa ga ahaya məvəlaka ga ha a həlay na, mənese ŋgay a ze i yak.»

12 Ka təv eye niye kwayanŋa na, Pilat a pəla tsəved mægər ha Yesu. Ane tuk na, bəy i Yahuda hay ta wuda ta magala, tə gwad: «Ka gər ha ndo nakay na, nəkar dzam i bəy i Roma sa bay. Ndoweje kə gwad neŋgeye bəy na, neŋgeye ndo mənə dəre i bəy i Roma.»

13 Pilat a tsəne bazlam tay niye hay na, a ye ahaya Yesu abəra. A ye ka təv nakə dala eye madəzla eye tə beleler aye. Tə bazlam i Yahuda hay na, Gabata. A ndza ka təv niye hərwi mæge sariya.

14 Pat niye na, pat i luma i dezele, mazlambar magərħəpat. Ada həlay i magurlom i Pak.

Pilat a gwadatay a Yahuda hay: «Bəy kurom ananj.»

15 Ane tuk na, tə tsəne bazlam i Pilat niye na, tə pa bo ka mawude, tə gwaday: «Kəd! Kəd! Dar na ka mayako mazləmbada eye!»

Pilat a gwadatay: «Nā dar na bəy kurom ka mayako mazləmbada eye daw?»

Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta mbəday faya: «Bəy may na, bəy i Roma nate ŋwenj.»

16 Andza niye, Pilat a vəlatay ha Yesu a həlay a sidzew hay hərwi ada tā ye tā dar na ka mayako mazləmbada eye.

*Ta dar na Yesu ka mayako mazləmbada eye
Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Luka 23.26-43*

Sidzew hay ti ye ha Yesu mata kədə na.

17 Yesu a zla mayako mazləmbada eye niye ta ta dariye na faya aye, a ye ahaya abəra ma wuzlah gay. A ye ha a təv nakə tə zalay Təv i Mətasl i Gər aye. Tə zalay tə bazlam i Yahuda hay na, Golgwata.

18 Mə dəma na, sidzew hay ta dar na Yesu ka mayako mazləmbada eye. Ta dar naha ndo hay sulo ka mayako mazləmbada eye ka tsakay i Yesu, nəte tə həlay i mənday, neŋged tə həlay i gula, Yesu ma wuzlah.

19 Pilat a watsa bazlam ŋgay nakə tə kəd na faya ka palalam. A law zal ka gər i Yesu. A watsa na, a gwad: «Yesu ndo i Nazaret, bəy i Yahuda hay.»

20 Yahuda hay haladzay tə dzaŋgawa bazlam niye mawatsa eye, hərwi təv nakə ta dar faya Yesu aye na, bəse ta wuzlah gay. Ada wu niye tə watsa aye na, tə bazlam i gəma hay wal wal mahkar: Tə bazlam i Yahuda hay, i Roma hay ada ta Gərek hay.

21 Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə dzaŋga bazlam niye na, ti ye ka təv i Pilat, tə gwaday: «Ka watsa faya “Bəy i Yahuda hay” meriye. Watsa faya na: “Ndo nakay a gwad: Neŋ na, bəy i Yahuda hay.”»

22 Pilat a gwadatay: «Wu nakə neŋ na watsa aye na, ma ndziye andza niye.»

23 Sidzew hay ta dar na Yesu ka mayako mazləmbada eye na, tə zla peteked ŋgay aye. Ta ŋgəna ha fađ, kwa way a zla nəte. Tə zla məkelkabo ŋgay nakə maŋgara eye andza niye məmbele andaya faya bay aye sa.

24 Tə tsik mə walanj tay, tə gwad: «Peteked nakay na, kə ŋguradakwa ha bay. Ane tuk na, gakwa faya tsakwal hərwi məsəre ha mata zle na, way.»

Andza niye, wu nakay a ge bo aye na, andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, tə gwad:

«Ta ŋgəna ha peteked ga mə walanj tay

ada tə ge faya tsakwal ka məkəlkabo ga.*»

Wu nakə sidzew hay tə ge aye na, anan.

²⁵ Bəse ta təv i mayako niye mazləmbada eye ta dar faya Yesu aye na, may i Yesu ta malamar i may ngay, Mari ngwas i Kəlopas ada ta Mari nakə a yaw ma gama i Magadala aye, nəteye maləsa eye ka təv eye niye.

²⁶ Yesu a ngatay a may ngay ta gawla ngay nakə a wuda na haladzay aye. A gwaday a may ngay: «May ga, wawa yak anan.»

²⁷ Ma dəba aye a gwaday a gawla ngay niye a wuda na haladzay aye: «May yak anan.» Pat eye niye gawla i Yesu niye a wuda na haladzay aye a zla na Mari a gay ngay.

Məməte i Yesu

Mata 27.45-56; Markus 15.33-41; Luka 23.44-49

²⁸ Ma dəba eye na, Yesu a sər ha wu nakə Mbəlom a sləra ahaya faya məge aye na, ka ndəv tebiye tuk. Yesu a gwad: «Yam a geŋ.» A tsik andza niye hərwi ada wu nakə tə dzangawa mə Derewel i Mbəlom aye mə ge bo.†

²⁹ Gəzla wuray andaya maraha eye tə wuye andaya guyakaka. Sidzew niye hay tə zla wuye kofkoffa, tə tələka a wu niye. Tsa na, ta hak na a mayako. Tə pay naha ka bazlam a Yesu.

³⁰ Yesu a dəvətse wu niye na, a gwad: «Wu tebiye ka ndəv!»

Gər ngay a kal gəzuk. Tsa na, a mət.

Sidzew nəte a gay naha suwal a Yesu a dzəham

³¹ Tə kəd na Yesu na, pat i məhəne mə gay i mazəzukw bo. Pat i mazəzukw bo eye niye na, a ze ha siye hay, hərwi magurlom andaya pat eye niye. Hərwi niye a satay a bəy i Yahuda hay mədahan mə ndza ka mayako mazləmbada eye pat i mazəzukw bo bay. Ti ye ta tsətsah ka Pilat mə vələtay tsəved ka məhəbe sik i ndo niye hay ada məzla ahaya abəra ka mayako.

³² Tsa na, sidzew hay ti yaw ka təv i ndo neheye ta dar ka mayako mazləmbada eye tage Yesu aye. Tə həbəy ha sik a ndo makurre eye. Tsa na, tə həbəy ha a ndo nengef.

³³ Tə ndisl ka təv i Yesu na, ta zəba faya na, kə mət tsiy. Nengeye na, ta həbəy ha sik ngay hay təbey.

³⁴ Ane tuk na, ndo nəte mə walaŋ i sidzew hay a ye naha a təz na dzəham i Yesu ta suwal. Kwayanŋa bambaz ta yam ta mbədaw.

³⁵ Neŋ nakə na watsa na bazlam neheye na, na ngatay tə dərə ga ada wu nakə na watsa aye na, dedek eye. Na ngatay tə dərə ga, na sər ha na tsik na, dedek. Na watsa na, hərwi ada nəkurom dərmak kə dzalum ha faya.

³⁶ Wu neheye a ge bo na, hərwi ada wu nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye mə ge bo, a gwad: «Mətasl ngay hay na, kwa nəte ta həbiye ha bay.‡»

³⁷ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom sa, tə gwad: «Ta ta zəbiye na, ka ndo nakə ta təzay na aye.§»

Yusufa ta Nikodem tə pa Yesu a bəd

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Luka 23.50-56

³⁸ Ndoweye andaya tə zalay Yusufa, nengeye ndo i gəma i Arimate. Nengeye gawla i Yesu, ane tuk na, ta məkal, hərwi a dzədzar ta bəy i Yahuda hay. A ye a tsətsah tsəved məzle mədahan i Yesu ka Pilat. A ye a tsətsah na, Pilat a gwaday faya ayaw. Yusufa a maw, a zla na mədahan i Yesu.

* 19:24 Dəmes hay 22.19. † 19:28 Dəmes hay 22.16, 69.22. ‡ 19:36 Madayaw abəra ma Ezipt 12.46, Məpesle 9.12. § 19:37 Zakari 12.10.

³⁹ Nikodem ndo nakə a ye ka tɔv i Yesu ta həvaf aye, a ye naha dərma. Nənɣeye a zla naha mal madzapa eye a ze hunŋa. Wuye niye hay tebiye ma giye kilo kuro kuro mahkar.

⁴⁰ Yusufa ta Nikodem nətɛye salamay tɔ zla mədahan i Yesu. Tə mbəkwa ta rəkwaɗ ada ta wats faya mal niye hay hunŋa eye andza nakə Yahuda hay tɔ gawa ahəl nakə tɔ lawa mədahan hay aye.

⁴¹ Ma tɔv niye ta dar na Yesu ka mayako mazləmbada eye na, guvah andaya. Ma guvah niye na, tsəvay wedeye mala eye mə dɛma. Ta pa a dɛma mədahan dɛda zuk bay.

⁴² Pat eye niye na, pat i mələve bo i pat i mazəzukuw bo i Yahuda hay ada tsəvay niye na, bəse. Hərwi niye Yusufa ta Nikodem tɔ zla Yesu tɔ pa na a tsəvay.

20

Tsəvay kəriye

Mata 28.1-8; Markus 16.1-8; Luka 24.1-12

¹ Pərik i mekedə pat i luma i sidzew na, Mari i Magədala a ye ka me tsəvay. A ye na, həvaf mə dɛma mba, dɛre a zəba bay. Ta dərɛzl ka tsəvay niye na, tɔ beber bagwar eye. Mari a ye naha na, beber madərɛzla eye ka tsəvay sa bay, ta həndək faya abəra.

² Mari a ŋgatay andza niye na, a hway ka tɔv i Simon Piyer ta gawla nakə Yesu a wuda na haladzay aye. A ye naha a gwadətay: «Bəy Maduwer andaya ma tsəvay sa bay, ta zla na. Ada nɛmaa sər tɔv nakə tɔ pa na a dɛma aye bay.»

³ Tsa na, Piyer ta gawla i Yesu niye nənɣed eye tɔ lətse, ti ye ka tsəvay niye.

⁴ Nətɛye salamay ta hway ka me tsəvay. Ane tuk na, gawla i Yesu niye nənɣed eye a hway bəse a ze Piyer. Nənɣeye a lah mändisle ka tsəvay.

⁵ A ndisl ka tsəvay na, a zəba dɛre a dɛma zərɛd. A ŋgatay na, a peteked neheye tɔ mbəkwa na Yesu aye mə dɛma. Ane tuk na, kə fələkwa a dɛma bay.

⁶ Simon Piyer na, a ndisl naha ma dɛba. A ye naha a fələkwa a tsəvay, a zəba ka peteked neheye tɔ mbəkwa na Yesu aye na, mə dɛma.

⁷ Piyer a zəba ka peteked nakə ta nduday ha gər a Yesu aye dərma. Peteked niye na, madzapa eye tɔ siye hay bay. Mapada eye, tɔv ŋgay wal.

⁸ Tsa na, gawla i Yesu nənɣed eye, ndo nakə a lah naha kurre, a fələkwa a tsəvay dərma. A zəba faya andza niye na, a dzala ha.

⁹ Gawla i Yesu hay na, wu nakə mə Derewel i Mbəlom a tsik, a gwaf Yesu na, kutoŋ ma lətseweye abəra ma mədahan aye na, ta sər zuk bay.

¹⁰ Tsa na, gawla i Yesu niye sulo eye ta mbəda gər a mətəgay.

Yesu a bəzay ha bo a Mari i Magədala

Mata 28.9-10; Markus 16.9-11

¹¹ Mari nənɣeye na, malətse eye ma bəra bəse ka tɔv i tsəvay faya ma tuwiye. Faya ma tuwiye na, a rəh ha gər a tsəvay, a zəba dɛre a dɛma.

¹² A ŋgatay naha a gawla i Mbəlom hay sulo tɔ peteked ka bo kudəkudək. Nətɛye mandza eye ka tɔv nakə tɔ pa faya mədahan i Yesu aye. Nənɣed ta diye i gər ada nənɣed ta diye i sik.

¹³ Gawla i Mbəlom niye hay sulo aye ta tsətsah ka Mari, tɔ gwafay: «ŋgwas niye, ka tuwa mey?»

Mari a mbədətay faya, a gwadətay: «Na tuwa na, hərwi ta zla na Bəy Maduwer ga ada na sər tɔv nakə tɔ pa na a dɛma aye bay.»

¹⁴ Mari a ndəv ha mətəsike andza niye na, a mbəda bo, a ŋgatay a Yesu malətse eye ka tɔv niye. Mari a sər ha nənɣeye bay.

¹⁵ Yesu a tsətsah faya, a gwadáy: «Ŋgwas ka tuwa mey? Ka pəla way?»

Mari a dzala mə gər ŋgay na, ma giye na, ndo i guvah. Hərwi niye a gwadáy: «Sadək bay, kə ge maa zla na nəkar na, deŋ ha təv nakə ka pa na a dəma aye. Na diye na ta zla ahaya.»

¹⁶ Yesu a gwadáy: «Mari!»

Mari a mbədə me ka təv ŋgay, a gwadáy tə bazlam i Yahuda hay: «*Raboni!*» Andza məgwede: «Miter ga!»

¹⁷ Yesu a gwadáy: «Kâ lemen bay, hərwi na tsal ka təv i Bəba ga zuk bay. Ane tuk na, do gwadatay a malamara ga hay na, na tsaliye ka təv i Bəba ga, neŋgeye Bəba kurom dərma, Mbəlom ga, neŋgeye Mbəlom kurom dərma.»

¹⁸ Tsa na, Mari i Magədala a ye ka təv i gawla i Yesu hay. A ye a gwadatay: «Na ŋgatay a Bəy Maduweŋ kway!» A təkəratay wu nakə Yesu a tsikay aye.

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ŋgay hay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Luka 24.36-49

¹⁹ Ta huwa eye niye pat i luma i sidzew, gawla i Yesu hay nəteye mahaya gər eye mə gay. Ta dərəzl ka bo a gay lele hərwi ta dzədzar ta bəy i Yahuda hay.

Tsa na, Yesu a ye naha slekərtik a wuzlah tay. A gwadatay: «Zay mâ ndza fakuma!»

²⁰ A tsikatay andza niye na, a bəzatay ha vavay nakə ka həlay ŋgay hay ada ka dzəham ŋgay aye. Gawla ŋgay hay tə ŋgatay andza niye na, dərəv tay a ŋgwasa haladzay hərwi tə ŋgatay a Bəy Maduweŋ.

²¹ Yesu a gwadatay sa: «Zay mâ ndza fakuma! Andza nakə Bəba a sləra ga ahaya aye na, neŋ na sləriye kurom dərma.»

²² Ma dəba i bazlam ŋgay niye na, a vəzl fataya, a gwadatay: «Təmum Məsəfəre Tsədəŋja eye!»

²³ Ndo neheye ka pəsumatay ha mezeleme tay hay aye na, Mbəlom ma pəsateye ha mezeleme tay hay. Ndo neheye ta kərah məpəse ha mezeleme aye na, Mbəlom ma kərahiye məpəsatay ha mezeleme tay dərma.»

Yesu a bəzay ha bo a Tomas

²⁴ Tomas nakə tə zalay Mawsa neŋgeye nəte mə walaŋ i gawla i Yesu. Azlakwa bay ahəl nakə Yesu a ye a bəzatay ha bo a gawla ŋgay aye na, neŋgeye andaya bay.

²⁵ Siye i gawla i Yesu hay tə gwadáy: «Nəmaa ŋgatay a Bəy Maduweŋ.»

Ane tuk na, Tomas a mbədətatay faya, a gwadatay: «Na ŋgatay a vavay i mbəlak i ponje ka həlay ŋgay bay, na pa wur həlay ga a bəd i ponje bay ada na pa wur həlay ga a bəd i suwal nakə ka dzəham ŋgay aye bay na, na dzaliye ha faya bay.»

²⁶ A ndza ma dəba eye luma nəte na, gawla i Yesu hay tə haya gər sa. Pat eye niye na, Tomas andaya ta nəteye tuk. Ta dərəzl na məged lele. Yesu a ye naha a lətse a wuzlah tay, a gwad: «Zay mâ ndza fakuma!»

²⁷ Tsa na, a gwadáy a Tomas: «Tələkaw wur həlay kanaŋ ada zəba ka həlay ga hay. Zlaw həlay yak ada tələkaw a dzəham ga. Gər ha mədzele gər sulo sulo, dzala ha ka neŋ nəte ŋweŋ.»

²⁸ Tomas a mbədətatay faya, a gwadáy: «Ta dedək, nəkar na, Bəy Maduweŋ ga ada Mbəlom ga.»

²⁹ Yesu a gwadáy: «Ka dzala ha ka neŋ na, hərwi nakə ka ŋgeteŋ aye. Məŋgwese ka ndo neheye tə dzala ha ka neŋ ze məŋgeteŋ aye.»

³⁰ Yesu a ge masuwayan̄ siye hay haladzay kame i gawla ngay hay. Ane tuk na, na watsa tay ha a d̄erewel nakay bay.

³¹ Na watsa wu neheye na, h̄arwi ada k̄a dzalum ha Yesu nen̄geye na, K̄ariste, nen̄geye Wawa i Mb̄alom, ada ka hutumeye sifa ma nen̄geye h̄arwi ka pum m̄adzal ḡar ka nen̄geye.

21

Yesu ka me i d̄alov i Tiber

¹ Ma d̄aba aye na, Yesu a b̄ezetay ha bo a gawla ngay hay sa. A b̄ezetay ha bo na, ka me i d̄alov i Tiber* . A b̄ezetay bo na, k̄akay?

² Pat eye niye siye i gawla i Yesu hay n̄ateye ka t̄av man̄ate eye. N̄ateye na, Simoŋ Piyer, Tomas nak̄a t̄a zalay Mawsa aye, Nataniyel ndo i ḡama i Kana ka dala i Galile, wawa i Dzebede hay ada t̄a siye i gawla i Yesu hay sulo.

³ Simoŋ Piyer a gwad̄atay: «Na diye na ta gasiye k̄alef.»

Siye hay t̄a gwad̄ay: «N̄amay d̄armak n̄amaa diye, takwa dziye.»

Tsa na, t̄a h̄al bo ti ye, t̄a tsal a kwalalan̄ i yam. Ta dazlay a m̄aḡase k̄alef. Ane tuk na, ta h̄evad̄ eye niye na, ta ḡas k̄alef kwa n̄ate bay tebiye.

⁴ D̄are a dazlay a m̄atsede na, Yesu a ye naha a l̄atse ka me i d̄alov niye. Ane tuk na, gawla ngay hay ta s̄ar ha Yesu bay.

⁵ Tsa na, Yesu a gwad̄atay: «Ka ḡasum k̄alef d̄aw, wawa ga hay?»

Ta mb̄ad̄ay faya, t̄a gwad̄ay: «A'ay!»

⁶ Yesu a gwad̄atay: «Kalum gadan̄ ta diye i h̄alay i m̄anday kurom t̄eday, ka ḡasumawe.»

T̄a kal gadan̄ a yam na, t̄a ḡas k̄alef haladzay. T̄a mba faya m̄evahaw gadan̄ ab̄ara ma yam bay.

⁷ Tsa na, gawla i Yesu nak̄a Yesu a wuda na haladzay aye a gwad̄ay a Piyer: «Nakay na, B̄ay Maduwen̄!»

Simoŋ Piyer a ts̄ane andza niye: «Nakay na, B̄ay Maduwen̄» na, a zla peteked̄ ngay a kal ka bo h̄arwi ̄ba ka tsoloka ka bo ab̄ara. Tsa na, a kal ha bo a yam.

⁸ Gawla i Yesu siye hay t̄a maw ta kwalalan̄ i yam ta m̄evaha ahaya gadan̄ niye maraha eye t̄a k̄alef aye. N̄ateye hābe na, d̄aren̄ t̄a d̄akal bay. Ta ze ka bo ab̄ara na, dal tsa.

⁹ T̄a ndislew, t̄a mb̄ezlaw ka dala na, t̄a ngatay a ako ka t̄av eye niye k̄alef faya ada pen̄ andaya d̄armak.

¹⁰ Yesu a gwad̄atay: «H̄alumaw ab̄ara ka k̄alef kurom niye hay ka ḡasumaw aye, f̄akakwa.»

¹¹ Simoŋ Piyer a tsal a kwalalan̄ i yam. A ye naha, a vaha ahaya gadan̄ niye maraha eye t̄a k̄alef bagwar eye hay. K̄alef neheye na, n̄ateye temerre t̄a kuro kuro zlam ḡar eye mahkar. Gadan̄ niye kwa tsekwen̄ ka nḡezlah bay, ada azlakwa k̄alef m̄a d̄ama maraha eye haladzay.

¹² Yesu a gwad̄atay a gawla ngay hay: «Dumara ndayakwa!» Ndo kwa n̄ate m̄a walan̄ tay ka ts̄atsah faya, k̄a gwad̄ay: «N̄akar way?» na, ka ts̄atsah bay. H̄arwi t̄a s̄ar ha nen̄geye na, B̄ay Maduwen̄.

¹³ Yesu a h̄andz̄ad̄ naha ka t̄av tay, a zla a v̄elatay a gawla ngay hay. A zla k̄alef d̄armak a v̄elatay.

¹⁴ Kwa ah̄al nak̄a Yesu a l̄atsew ab̄ara ma m̄adahan̄ aye, a b̄ezetay ha bo a gawla ngay hay aye na, nakay na, mamahkar eye.

Yesu ta Piyer

* 21:1 Tiber: M̄azele meken̄ eye i d̄alov i Galile.

¹⁵ Ma dɔba i mɛnde daf na, Yesu a gwadɔy a Simoŋ Piyer: «Simoŋ wawa i Yuhana, ka wudɔ ga a ze i ndo neheye daw?»

Simoŋ Piyer a mbɔday faya, a gwadɔy: «Ayaw Bɔy Maduwen! Ka sɔr ha na wudɔ kar segey.»

Yesu a gwadɔy: «Gatay gɔr a wawa i tɔbaŋ ga hay lele.»

¹⁶ Yesu a tsɛtsah faya masulo eye sa, a gwadɔy: «Simoŋ wawa i Yuhana, ka wudɔ ga daw?»

Simoŋ Piyer a mbɔday faya, a gwadɔy: «Ayaw Bɔy Maduwen, ka sɔr ha na wudɔ kar segey.»

Yesu a gwadɔy: «Gatay gɔr a tɔbaŋ ga hay.»

¹⁷ Tsa na, a tsɛtsah mamahkar eye sa: «Simoŋ wawa i Yuhana ka wudɔ ga daw?»

Yesu a masay ha a Piyer mamahkar eye: «Ka wudɔ ga daw?» aye na, a ndalay. A mbɔday faya, a gwadɔy: «Bɔy Maduwen, nɔkar na, ka sɔr wu tebiye. Ka sɔr ha na wudɔ kar!»

Yesu a gwadɔy: «Gatay gɔr a tɔbaŋ ga hay.»

¹⁸ Neŋ faya na gwadakeye: Sɔr ha na, ahɛl niye nɔkar gawla eye na, ka barawa bɛzihud tɛ hɛlay yak eye ada ka yawa na, a tɔv nakɛ a saka aye. Ahɛl nakɛ ka ge guram aye na, ka gɛsiye na hɛlay ka mbɛlom, ada ndo mekelen eye ma barakeye na bɛzihud ada ma diye kar ha a tɔv nakɛ a saka bay aye.»

¹⁹ Yesu a tsik bazlam neheye na, a dɔy ha mɛmɛte nakɛ Piyer ma ta mɛtiye na, kakay. Mɛmɛte ŋgay niye na, ma bɛziye ha mɛzlaɓ i Mbɛlom.

Tsa na, Yesu a gwadɔy a Piyer: «Peŋ bɛzay.»

Yesu ta gawla ŋgay nakɛ a wudɔ na aye

²⁰ Piyer a mbɔda bo a zɛba dɛre a dɔba na, a ŋgatay a gawla i Yesu nakɛ Yesu a wudɔ na haladzay aye. Ahɛl niye, ahɛl nakɛ faya ta ndiye daf aye, maa hɛndzɛd ka tɔv i Yesu ada maa tsɛtsah: «Bɔy Maduwen mata ge fakaya daf way?» na, neŋgeye.

²¹ Piyer a ŋgatay na, a tsɛtsah ka Yesu, a gwadɔy: «Bɔy Maduwen, mata gay a neŋgeye mey?»

²² Yesu a mbɔday faya, a gwadɔy: «Tadɛ a seŋ mɛ ndza ka bɛra hus ahɛl nakɛ na maweye na, me yak faya mey tey? Nɔkar na, peŋ bɛzay!»

²³ Labara nakay a dɛdatay a zlɛm a ndo mɛpe madzal gɔr hay ka Yesu na, gawla i Yesu niye Yesu a tsik faya andza niye na, ma mɛtiye bay. Azlakwa Yesu ka gwadɔy a Piyer ma mɛtiye bay na, kɛ tsikay bay. Ane tuk na, a gwadɔy na: «Tadɛ a seŋ mɛ ndza ka bɛra hus ahɛl nakɛ na maweye na, me yak faya mey tey?»

²⁴ Wu neheye tebiye Yesu a ge aye na, maa dɛ ha ada maa watsa na, gawla i Yesu niye Yesu a wudɔ na haladzay aye. Ada nɛmaa sɔr ha na, wu neheye a dɛ ha aye na, dedek.

²⁵ Siye i wu neheye Yesu a ge na, nɛteye haladzay. Tadɛ ta watsa tebiye ka derewel nɛte ta nɛte na, derewel niye hay tɔv ma slateye ka mɛndzibɛra bay.

Derewel i məsler i ndo i maslañ hay

Məfələkwe

Ka Luka na, Derewel i məsler i ndo i maslañ hay a tsik na, huya ka Labara Nğwalak eye. Faya ma tsikiye Yesu a slər tay ha ndo i maslañ hay kəkay, tə də ha bazlam nğay kwa a nğay. Tə də ha təday na, ma Zerozelem ada ma gəma neheye tə mbay naha aye, ada a dala neheye tə lawara na bəlay nakə tə zalay Mediterane aye. Ta ge na məsler nakə Yesu a vələtay aye (Luka 24.47-48; Derewel i ndo i maslañ hay 1.8).

Ka madazlay i derewel nakay na, Yesu a tsal ka təv i Mbəlom (1.9). Anəke na, nəngeye andaya ka təv tay sa bay, ane tuk na, a slərav Məsəfəre Tsədəñña eye a ndo i maslañ hay (Məsler hay 2). Məsəfəre niye a vələtay tsəved məde ha wu neheye bagwar eye Mbəlom faya ma giye, ada Məsəfəre Tsədəñña eye faya ma həlaweye ndo wədeye hay ka məpe mədzal gər ka Yesu.

Hus ka madədo 12 na, Piyer ndo i maslañ i Yesu nəngeye ndo nakə derewel nakay a tsik faya haladzay aye.

Gawla i Yesu hay tə hutawa dərətsətseh ta təv i bagwar i Yahuda hay andza Yesu (Madədo 3 hus ka 8).

Tə də ha Labara Nğwalak eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye (Madədo 8 hus ka 12).

A dazlay ka madədo 13 na, Pol ndo i maslañ i Yesu a zəvay naha faya a Piyer. Yesu Kəriste a zalay a Pol (madədo 9). Madədo 13 hus ka 28 faya ma tsikiye ka mahəhele i Pol nakə a dawa ha Labara Nğwalak eye aye.

¹ A nəkar Tiyofil, mə derewel ga nakə kurre na watsaka naha aye na, məsler i Yesu nakə a ge, tə matətike nakə a tətik tay ha ndo hay aye tebiye, na pasla a dəma, kwa ka madazlay i məsler nğay,

² hus ka mede nğay a mbəlom. Ahəl nakə ki ye nğway a mbəlom zuk bay aye na, kə dətay ha wu hay ta gədan i Məsəfəre Tsədəñña eye a ndo neheye a pala tay andza ndo i maslañ hay aye.

Yesu a gwad ma slərawaye Məsəfəre Tsədəñña eye

³ Ma dəba i məməte nğay na, kə lətsa abəra ma mədahan ka bəzatay ha bo a ndo i maslañ nğay hay lele, a dətay ha na, nəngeye andaya. Kə ndza ka təv i gawla nğay hay məhəne kuro kuro fad. Ma məhəne niye kuro kuro fad eye na, a tsikawatay bazlam i Bəy i Mbəlom nakə ma ta ləviye.

⁴ Pat eye andaya Yesu faya ta ndiye wu mənday ta gawla nğay hay na, a gwadətay: «Kā yum abəra ma Zerozelem zuk bay. Həbum wu nakə na gwadəkum Bəba Mbəlom a gwad ma vələkumeye.

⁵ Yuhana nəngeye a dzəhuəwa tay ha ndo hay na, a yam. Ane tuk na, nəkurom na, ma məndze aza mba tsekweñ na, nəkurom ta dzəhuəbiye kurom ha a Məsəfəre Tsədəñña eye.»

Yesu a tsal a mbəlom

⁶ Ndo neheye ka təv i Yesu aye, ta tsətsah faya, tə gwadətay: «Bəy Maduweñ, ka ta matay ha bəy a ndo i İsrayel hay na, pat eye niye dāw?»

⁷ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Pat eye kəday na, mata sərə na, nəkurom bay. Mata tsike na, Bəba ga, nəngeye nəte nğweñ gədan nğay andaya məge.

⁸ Ane tuk na, ka ta hutumeye gədan ahəl nakə Məsəfəre Tsədəñña eye ma mbəzlaweye fakuma aye. Ka ta tərumeye ndo məde ha labara ga ma

Zerozelem, ka dala i Yahuda, ka dala i Samari ada ka kokway i mändzibəra tebiye.»

⁹ Ma dəba i bazlam ŋgay niye hay na, a tsal ha a mbəlom. Ahəl nakə gawla ŋgay hay faya ta zəbiye faya na, pazlay a ŋgaha na abəra ka dəre tay.

¹⁰ Yesu faya ma tsaliye na, nəteye faya ta zəbiye naha faya huya. Tsa na, ndo hay sulo tə petekəd kwedek kwedek eye hay ti yaw ka təv tay,

¹¹ tə gwadatay: «A nəkurom Galile hay, faya ka mətsumeye mazəbe dəre a magərmbəlom na, hərwi mey? Yesu na, ki ye fakuma abəra a mbəlom. Ma ta maweye na, andza nakə ka ŋgatumay, a ye fakuma abəra aye.»

Bərük i ndo i maslaŋ hay

¹² Ndo i maslaŋ i Yesu hay tə tsəne andza niye na, tə mbəzlaw abəra ma tsaholok niye tə zalay Mahəmba i Tetədoez aye, ta mbəda gər a Zerozelem. Tsaholok niye na, bəse ta wuzlah gay. Mede abəra ma Zerozelem a dəma na, ma sliye bəre nəte bay.

¹³ Ahəl nakə tə ndisl a Zerozelem aye na, ti ye naha tə tsal a gay nakə ka gər i gay neŋged aye. Tə ndzawa pat pat na, mə dəma. Məzele i ndo neheye tə ndzawa mə gay niye na, Piyer, Yuhana, Yakuba ta Aŋdare, Filip ta Tomas, Bartelemi tə Mata, Yuda wawa i Alfe, Simoŋ ndo məge vəram hərwi dala ŋgay* ada Yahuda wawa i Yakuba. ¹⁴ Nəteye tebiye tə hayawa gər pat pat, ta ŋwas hay, ta Mari may i Yesu ada ta malamar i Yesu. Tə hayawa gər hərwi maduwulay naha me a Mbəlom.

Tə pa Matiyas a bəram i Yudas

¹⁵ Pat wuray na, ndo məpe mədzal gər hay ka Mbəlom tə haya gər. Nəteye tebiye ta giye na, temerre tə kuro kuro sulo. Piyer a lətse a wuzlah tay, a gwadatay:

¹⁶ «Malamar ga hay, wu nakə Məsəfəre Tsədaŋna eye a tsik mə Dərewel i Mbəlom aye na, kə ge bo. A tsik tə bazlam i Davit. A tsik kurre ka Yudas nakə a təra ndo mədatay tsəved a ndo neheye tə gəs Yesu aye.

¹⁷ Yudas na, neŋgeye nəte mə walaŋ may, kə huta məsler andza nəmay.»

¹⁸ Suloy nakə tə vəlay hərwi məkəde gər i ndo aye na, Yudas a səkəm ha guvah. Mə dəma na, a dəd tə hud. Hud ŋgay a nduzl, dende ŋgay hay ti yaw a bəra tebiye.

¹⁹ Ndo i gəma i Zerozelem hay tə tsəne labara niye na, tə zalay a guvah niye tə me i gəma tay guvah i Hakeldama, andza məgwede: Guvah i Bambaz.

²⁰ Piyer a gwadatay sa: «Azlakwa mawatsa eye mə dərrewel i Dəmes hay na, a gwad:

“Gay ŋgay mâ təra na, rəgay,

ndəray mâ ndza mə gay ŋgay bay.†”

«Mawatsa eye sa na, a gwad:

“Ndo mekelen eye

mâ zla məsler ŋgay.‡”

²¹ «Anəke na, a ye ka bo nakə ka zlakweye ndo nəte mə walaŋ i ndo neheye ta zəŋgalawa kway ahəl nakə Bəy Maduweŋ tə nəkway ka həhalawakwa ka gəma ka gəma aye.

²² Kwa ahəl nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a dzəhuḅ Yesu a yam aye hus ahəl ŋgay nakə a ye abəra mə walaŋ kway a tsal a mbəlom aye na, nəteye

* **1:13** A həlay i Yesu na, Yahuda hay tə gəsawatay me a Roma hay bay, a satay mələve gər tay. Roma ma ləva dala tay bay. † **1:20** Dəmes hay 69.26. ‡ **1:20** Dəmes hay 109.8.

tə nəkway. Ndoweye niye ka zlakweye na, ma ndziye tə nəkway. Ma diye ha labara i mələtsew i Yesu abəra ma mədahaŋ.»

²³ Mə walaŋ i ndo niye hay na, tə pala ndo hay sulo. Ndo niye hay sulo eye na, neŋged məzele ŋgay Yusufa nakə tə zalay Barsabas aye. Tə pa faya məzele mamahkar eye sa, tə zalay Zustus. Ada ndo neŋged tə zalay Matiyas.

²⁴ Tsa na, ndo niye hay mahaya gər eye ta dıwulay me a Mbəlom, tə gwad: «Bəy Maduweŋ, nəkar nakə ka sər dərev i ndo zezeŋ aye na, dəmay ha way nakə mə walaŋ i ndo neheye sulo ka zla,

²⁵ hərwi məge məsler yak aye, a bəram i Yudas nakə a gər ha, a ye a təv nakə a say a neŋgeye aye.»

²⁶ Ta ndəv ha məduwule me na, tə ge tsakwal. Tsakwal a zla Matiyas, Matiyas a təra makuro gər eye sulo i ndo i maslaŋ hay.

2

Məsəfəre i Mbəlom a yaw

¹ Magurlom i Peŋtekot* a slaw na, gawla i Yesu hay nəteye mahaya gər eye ka təv manəte eye.

² Ahəl nakə nəteye mahaya gər eye na, kwayaŋŋa maləve i wuye a tsənew ma magərmbəlom. Maləve i wuye niye na, andza mətasl bagwar eye. A ye fataya, mavəzle ŋgay eye a rah a gay nakə nəteye mandza eye mə dəma aye.

³ Kwayaŋŋa tə ŋgatay andza dərneħ i ako a yaw, a ŋgəna bo, ti ye tə ndza ka gər i ndo niye hay nəte nəte tebiye.

⁴ Nəteye tebiye tə rah ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ada ta dazlay a mətsike me tə me hay wal wal. Kwa way a tsik andza nakə Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwaday tsik aye.

⁵ Azlakwa pat eye niye na, Yahuda neheye tə paway bəzay a Mbəlom ta tsəved eye, nəteye andaya. Ti yaw ma gəma neheye wal wal ka məndzibara aye mata ndze naha məhəne tsekweŋ ma Zerozelem.

⁶ Tə tsəne maləve i wu niye na, tə haya gər tebiye. Nəteye niye tebiye a gatay wadəŋ wadəŋ. Ti ye naha na, tə ŋgatay a ndo niye hay mə gay aye. Kwa way a tsəne mətsike me i ndo məpe mədzal gər niye hay faya a tsik me tə me ŋgay ŋgway.

⁷ Nəteye neheye ti ye naha tebiye aye faya ta zəbiye fataya, ada a gatay hərəbəkka. Tə gwad: «Ndo neheye faya ta tsikiye me aye nəteye tebiye na, Galile hay bədəw?»

⁸ Ada kwa way kway eye ka tsənakwa nəteye faya ta tsikiye me tə me kway na, ma kəkay?

⁹ Mə walaŋ kway na, siye hay ti yaw ma dala i Partiya, ma Madiya ada ma Elam. Siye hay ti yaw ma dala i Mizapotami, ma Yahuda ta Kapados ada ma dala i Poŋtus, ma dala i Azi,

¹⁰ ma dala i Firigiya, ma dala i Pamfeli, ma dala i Ezipt, ta dala Libiya nakə bəse ta gəma i Siren aye. Siye hay ti yaw ma Roma,

¹¹ ma dala i Kəret ta Arabi. Mə walaŋ tay niye hay na, siye hay tə wa tay nəteye Yahuda hay, siye hay madurlon hay ta təra Yahuda hay matəre. Ada azlakwa ka tsənakwa nəteye faya ta diye tə bazlam i gəma kway hay wu neheye bagwar eye Mbəlom a ge aye.»

¹² Nəteye tebiye a gatay wadəŋ wadəŋ, tə sər wu nakə ta dzaliye bay. Tə tsik mə walaŋ tay, tə gwad: «Wu nakay na, andza məgwede mey?»

* **2:1** Peŋtekot na, tə me i Gərek. Magurlom i gər i ndzuhosl. Tə ge magurlom eye na, məhəne 50 ma dəba i Pak. I ndo məpe mədzal gər ka Yesu magurlom i məhute Məsəfəre Tsədəŋŋa eye.

13 Siye hay tə ɲgwasə ka ndo məpe gər niye hay ka Yesu aye, tə gwad: «Ndo neheye na, ta kwaya.»

Piyer a tsik me

14 Piyer a tsəne bazlam niye na, a lətse. Tə lətse tə siye i ndo i maslaŋ i Yesu niye hay kuro gər eye nəte aye tebiye. Piyer a lətse na, a tsik ta magala, a gwadatay a ndo niye hay: «Nəkurom Yahuda hay ada tə nəkurom neheye tebiye mandza eye ma Zerozelem aye, pumay zləm a bazlam ga neheye na tsikakumeye ada tsənum wu nakə a ge bo aye lele təday.

15 Andza nakə ka dzalum aye na, ndo neheye ta kwaya bay. Hərwi anəke na, mekedə mba zlezle ta kwaya tsa daw?

16 Ane tuk na, wu nakə Zowel ndo mədə ha bazlam i Mbəlom a tsik ahəl niye mə Derewel i Mbəlom aye na, ma giye bo anəke tuk.

17 «Mbəlom a gwad:

Mata dayaw ka mändəve i mändzibəra na, wuye mey?

Na vəlateye Məsəfəre ga a ndo hay tebiye.

Wawa kurom hasləka eye hay tə dem kurom hay ta təriye ndo i maslaŋ ga hay.

Na ta bəzatay ha wu wedəye a gawla kurom hay.

Məsi ne ma ta gateye a bagwar kurom hay, na tsikiye me ma nəteye.

18 Ayaw! Pat eye niye na,

na sləratayaweye Məsəfəre ga

a ndo i məsler ga hay,

ta təriye ndo i maslaŋ ga hay.

19 Na ta giye masuwayaŋ mə mbəlom,

ada wu neheye ta gateye hərbaʔəkka a ndo hay aye ka mändzibəra.

Ndo hay ta ɲgateye a bambaz, ta ɲgateye a ako ta genjis eye tərdələŋa.

20 Pat ma ta dəviye sa bay

ada kiye ma təriye ndozza andza bambaz.

Pat eye niye na, pat bagwar eye, pat mədəslay ha gər.

Wu neheye kə ge bo tebiye na,

Bəy Maduweŋ ma deyeweye tuk.

21 Kwa way ka duwulay me a Bəy Maduweŋ mə təma ha na,

Bəy Maduweŋ ma təmiye ha.†»

22 «A nəkurom Israyel hay, pumay zləm a wu nakə na tsikakumeye: Yesu ndo i Nazaret na, ndo nakə Mbəlom a dəkum ha gədan ɲgay tə neŋgeye. Kə ge masuwayaŋ hay wal wal mə walaŋ kurom, kə dəkum ha neŋgeye way na, ka sərɒm.

23 Yesu, neŋgeye Mbəlom a vəlakum ha a həlay na, andza nakə a say aye. Wu nakə ka gum ta neŋgeye na, 6a Mbəlom a sər kurre. Nəkurom ka vəlumay ha a ndo neheye lele bay aye hay hərwi ada tə dar na ka mayako mazləlmbada eye, ada kə mət.

24 Ane tuk na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra na mədahaŋ. Kə mbəla ahaya abəra mə dəretsətseh i mədahaŋ. A ndza ma mədahaŋ huya bay na, hərwi mədahaŋ a sla faya bay.

25 Hərwi Davit kə tsik faya ahəl niye, a gwad:

«Na ɲgataway a Bəy Maduweŋ ga huya kame ga.

Neŋgeye ka tsakay ga

hərwi ada nə dzədzar bay.

26 Hərwi niye dərev ga kə rah ta məŋgwese,

ada bazlam ga faya ma giye dəmes ta məŋgwese.

† 2:21 Zowel 3.1-5.

Bo ga ma zəzukwiye bo lele, na dzaliye wuray sa bay.

²⁷ Bəy Maduweŋ, ka gəriye ga ha ma təv məndze i mədahaŋ hay bay. Ka gəriye ha neŋ ndo məpe mədzal gər ka nəkar nâ ze ma tsəvay bay.

²⁸ Ka dəŋ ha tsəveď nakə na zəŋgaliye, ma diye ga ha a sifa aye, Ka tərə ga ha ndo maŋgwasə eye hərwi nəkar tə neŋ.[†]»

²⁹ Piyer a gwadətay sa: «Malar ma ga hay, ka bəba tətə kway Davit na, na sliye faya mətsikakum parakka lele. Neŋgeye na, kə mət. Ta la na ada ka sarakwa ha tsəvay ŋgay andaya bəgom ma təv kway.

³⁰ Ane tuk na, ahəl niye na, neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom. A sər ha 6a Mbəlom kə tsikay kurre, a gwadətay: “Aza ma dəba yak na, na ta vəliye bəy yak a ndo nəte mə walaŋ i wawa yak hay.[§]”

³¹ «Neŋgeye na, 6a kə sər ha kurre Kəriste na, ma lətseweye abərə ma mədahaŋ.

“Mbəlom ma gəriye ha ma təv məndze i mədahaŋ hay bay,

ada bo ŋgay ma ziye ma tsəvay bay.^{*}”»

³² Piyer a gwadətay sa: «Yesu nakə na tsik faya aye na, Mbəlom kə lətse ahaya abərə ma mədahaŋ. Nəmay tebiye nəmaa həliye na mbal ŋgay.

³³ Ma dəba eye na, Mbəlom kə zla na Yesu, a pa na tə həlay i mənday ŋgay. Mbəlom kə vəlay Məsəfəre Tsədəŋŋə eye nakə Mbəlom a tsik kurre a gwadətay ma ta vəleye aye. Neŋgeye dərmak kə vəlamayaw wu nakə anəke ka ŋgatumay ada ka tsənəm aye.

³⁴ Davit na, neŋgeye kə tsal a mbəlom təbey, ane tuk na, a gwadətay: “Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwadətay a Bəy Maduweŋ ga na:

Dara, ndza tə həlay i mənday ga,

³⁵ hus a pat nakə neŋ, na piye ndo mənə dəre yak hay a huď i sik yak hay andza wu məpe faya sik aye təday.[†]»

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta səkah

³⁶ «Nəkurom İsrəyel hay tebiye sərüm ha ta dedək, Yesu nakə ka darum na ka mayako mazləmbadə eye na, Mbəlom a tərə ha Bəy Maduweŋ ada ndo mətəme ha ndo hay na, neŋgeye.»

³⁷ Ndo niye hay tebiye tə tsənə bazlam niye na, dərev a ye fataya abərə. Ta tsətsah ka Piyer ada ka siye i ndo i maslaŋ hay, tə gwadətay: «Malar ma hay, anəke nəmaa giye na, kəkay?»

³⁸ Piyer a mədədətəy faya, a gwadətay: «Gərüm ha mezeleme kurom ada tã dzəhuď kurom ha a yam ta məzele i Yesu Kəriste hərwi ada Yesu ma pəsakuməye ha mezeleme kurom hay. Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vəlakuməye Məsəfəre ŋgay Tsədəŋŋə eye.

³⁹ Hərwi Mbəlom kə tsik kurre, a gwadətay: «Ma vəlakuməye a nəkurom ada a wawa kurom hay. A gwadətay mə vəliye a ndo neheye nəteye mandza eye dəreŋ aye dərmak. Ayaw! Bəy Maduweŋ kway Mbəlom ma vəliye Məsəfəre ŋgay a ndo neheye ma zalateye hərwi ada tã pay bəzay aye.»

⁴⁰ Piyer a tsikatay bazlam mekeleŋ eye hay haladzay hərwi məmatay naha dərev ada tã dzala ha. A gwadətay: «Dumara abərə mə walaŋ i ndo neheye səweď eye hay. Gərüməy ha bo kurom a Mbəlom mə təmə kurom ha.»

⁴¹ Ndo hay haladzay mə walaŋ i ndo niye hay ta təmə bazlam i Piyer. Tsa na, ta dzəhuď tay ha a yam. Pat eye niye na, ndo hay ta giye gwezem mahkar tə pa mədzal gər ka Yesu, ta səkah tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

‡ 2:28 Dəməs hay 16.8-11. § 2:30 Dəməs hay 132.11. * 2:31 Dəməs hay 16.10. † 2:35 Dəməs hay 110.1.

Məndze i ndo məpe mədzal gər ka Yesu

⁴² Nəteye niye tebiye tə paway zləm a matətike i ndo i maslanj i Yesu neheye ta tətikawatay aye tə metsehe lele. Tə ndzawa ka təv manəte eye, tə ndayawa wu mənday ka təv manəte eye ada ta dūwulaway me a Mbəlom ka təv manəte eye.

⁴³ Kwa way a ndzawa na, tə madzədzere eye hərwi Mbəlom a gawa masuwayaŋ wal wal tə həlay i ndo i maslanj i Yesu hay.

⁴⁴ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye, nəteye madzapa eye nəte, wu tay hay tebiye ta ŋgənawa ha a bo mə walaŋ tay.

⁴⁵ Ta səkəmawa ha wu tay hay ada ta ŋgənawa ha a bo suloy eye kwa a way da ka məge wu ŋgay nakə a say aye.

⁴⁶ Tə hayawa gər pat pat a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, kwa tsekweŋ ta tərətsawa ha bay. Tə ndayawa wu mənday ka təv manəte eye mə gay tay hay. Tə ndayawa wu mənday niye na, ta mənğwese eye, maguŋguze kwa tsekweŋ andaya bay.

⁴⁷ Ta zambadəway a Mbəlom ada nəteye niye hay tebiye tə yatay a gər a ndo hay. Andza niye, Bəy Maduweŋ a təmawa tay ha ndo hay pat pat, a səkah tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndo neheye faya ma təmiye tay ha aye.

3

Piyer ta Yuhana tə mbəl ha ndo matəra eye

¹ Pat wuray Piyer ta Yuhana ti ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom mata dūwulay me a Mbəlom. Ti ye ta bəre mahkar i huwa. Ndo hay ti yawa ta dūwulaway naha me a Mbəlom na, ta bəre mahkar eye niye.

² Ndowneye andaya bəse ta məged i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye. Məged nakə tə zalay məged nakə a le aye. Ndowneye niye na, matəra eye kwa abəra ka məwe ŋgay. Tə zlawə naha, tə hənawa ha bəse ta məged niye pat pat. A tsətsahawa dala ka ndo neheye ti yawa naha a gay i məvəlay wu a Mbəlom aye.

³ Pat eye niye na, a ŋgatay a Piyer ta Yuhana ta diye, ta fələkwiye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tsa na, a tsətsah fataya dala.

⁴ Piyer ta Yuhana ta ndazl na lele. Tsa na, Piyer a gwadəy: «Zəba famaya lele.»

⁵ Tsa na, ndo niye a zəba fataya, a zəzur tay ha tə metsehe lele. Nənğeye a dzala na, ta vələŋeye wu.

⁶ Piyer a gwadəy: «Dala andaya fagaya bay tebiye, ane tuk na, na vələkeye na, wu nakə andaya fagaya aye. Neŋ faya na gwadəkeye ta gədaŋ i Yesu Kəriste i Nazaret lətse, do!»

⁷ Tsa na, Piyer a gəs na abəra mə həlay i mənday hərwi madzəne na ka mələtse ha ka mbəlom. Kwayaŋŋa sik ŋgay hay tə mandərkukwasl ŋgay hay tə huta gədaŋ.

⁸ A ndapa a mbəlom tə sik ŋgay hay lele. Tsa na, a pa bo ka mede. A ye, tə fələkwa ka bo dziye ta ndo i maslanj i Yesu niye hay a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ndo niye na, a ye lele ta mandepe a mbəlom tsadəw tsadəw ada tə mazambadəy a Mbəlom.

⁹ Ndo hay tebiye tə ŋgatay faya ma diye kuteŋ kuteŋ lele ada faya ma zambadəye a Mbəlom.

¹⁰ Tə sər ha, nənğeye ndo nakə a rəkawa bəse ta məged nakə a le haladzay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye na, nəteye niye tebiye ta dzədzar ada a gatay hərəbəkkə hərwi wu nakə a ge bo ta ndo niye aye.

11 Piyer ta Yuhana nəteye mə mazambal i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom nakə tə zalay Mazambal i Salomon aye. Ndo nakə a mbəl abəra mə matəre aye na, a wudə məgəre tay ha sa bay. Ndo hay haladzay ti ye naha mahway mahway hərwi nəteye tebiye a gatay hərbaəkka.

12 Piyer a ngatay a ndo neheye ti ye naha haladzay aye na, a gwadətay andza nakay: «Nəkurom ndo i İsrayel hay, ndo nakay a mbəl na, a gakum hərbaəkka na, hərwi mey? Nəkurom faya ka zəbumeye famaya andza niye na, hərwi mey? Nəkurom faya ka dzalumeye mə gər kurom na, maa mbəl ha ndo nakay na, Piyer ta Yuhana hərwi bo tay eye gədan eye. Tə mbəl ha na, nəteye tə pay bəzay a Mbəlom lele. Ane tuk na, a'ay andza niye bay.

13 Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak ada Mbəlom i Zakob nakə nəteye neheye ta dıwulay me aye, a bəz ha məzlaə i ndo i məsler ngay Yesu. Nəkurom eye, ka vəlumay ha a halay i Roma hay hərwi ada t̄a kəf na ada ka kalum ha kame i Pilat. Pilat na, haəe a say məgəre ha.

14 Nəkurom ka kalum ha ndo nakə dādā neŋgeye kə ge mənese bay. Neŋgeye ndo dedək eye. A yakum a gər dıh matsətsehe t̄a gərakum ha na, ndo məkəde ndo.

15 Andza niye, ka kəfəm na, ndo nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye. Ane tuk na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra mə walaŋ i mədahaŋ hay. Nəkway tebiye ka sərakwa ha.

16 Ndo nakay anaŋ ka ngatumay, ka sərüm ha aye na, maa vəlay gədan na, məzele i Yesu hərwi nakə nəmaa pa mədzal gər may ka Yesu aye. Ayaw! Ndo nakay a mbəl lele ka ngatumay tə dəre kurom aye na, hərwi nakə nəmaa pa mədzal gər ka Yesu aye.

17 «Malar ga hay, ahəl nakə nəkurom ta bəy kurom hay ka kalum ha Yesu aye na, neŋ na sər ha wu nakə ka gum aye na, ka sərüm bay.

18 Ane tuk na, Mbəlom a ge na, wu nakə a tsik ahəl niye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ngay aye. A gwad: Kəriste na, ma ta giye dəretsətseh.

19 Anəke na, mbədüm ha mede kurom, mbədümaw me ka təv i Mbəlom hərwi ada m̄a mbatakum ha mənese kurom hay.

20 Ka gum andza niye na, Bəy Maduweŋ Mbəlom ma vəlakumeye zay ada ma ta slərakumaweYe Yesu ndo mətəme ha ndo nakə a zla na kurre hərwi kurom aye.

21 Anəke na, kutoŋ Yesu Kəriste ma ndziye mə mbəlom təmad hus a pat nakə Mbəlom ka təra ha wu hay tebiye andza nakə a d̄a ha ahəl niye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ngay hay aye.

22 Musa, neŋgeye a gwadətay a bəba tətə kway hay: “Bəy Maduweŋ kurom Mbəlom ma ta slərakumaweYe ndo məde ha bazlam ngay andza neŋ na gwad bəfaw? Neŋgeye na, slala kurom. Ka ta pumay zləm a wu nakə ma ta tsikakumeye tebiye.

23 Ndo weye kə pay zləm a bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom niye bay na, ma ndziye mə walaŋ i ndo i Mbəlom hay bay. Ta kədiye na mədahaŋ eye.*”

24 «Siye i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay dərmak ta tsik andza i Musa. Ta tsik ka wu nakə ma giye bo ahəl kway nakay anaŋ aye. Kwa Samuyel ada kwa siye i ndo maslaŋ i Mbəlom neheye ti yaw ma dəba ngay aye.

25 Malar ga hay, Mbəlom a tsik wu neheye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ngay hay na, a nəkurom. Andza niye dərmak, ahəl nakə Mbəlom a b̄ar dzam ta bəba tətə kurom hay aye na, a gwaday a Abraham: “Na ta piye

* 3:23 Madayaw abəra ma Ezipt 18.15, 18-19.

ngama ka ndo i mändzibəra hay tebiye tə həlay i wawa i huđ yak hay. Dzam nakə Mbəlom a 6ar aye na, i kurom.[†]

²⁶ Andza niye, Mbəlom a sləraw ndo i məsler ngay na, hərwi kurom təday. A sləraw na, hərwi məpe fakuma ngama, ada mətsoya kurom ahaya abəra ka tsəved i mənese.»

4

Piyer ta Yuhana kame i bagwar i Yahuda hay

¹ Ahəl nakə Piyer ta Yuhana, nəteye faya ta tsikatəye me a ndo hay mba aye na, ndo məvələy wu a Mbəlom hay, bəy i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ta Saduke hay ti ye naha ka təv tay.

² Ti ye naha na, tə ge dərev haladzay ka Piyer ta Yuhana hərwi nəteye faya ta tətikiye tay ha ndo hay, tə gwadatay: «Yesu kə lətsew abəra ma mədahaŋ ada mələtsew i Yesu niye a lətsew aye na, ndo hay ta sliye faya mələtsew abəra ma mədahaŋ.»

³ Ndo niye hay tə gəs tay ha Piyer ta Yuhana, ta dərəzl fataya a daŋgay. Ta dərəzl fataya na, ta gatay sariya zuk bay, hərwi həvad kə ge tsiy.

⁴ Mə walaŋ i ndo neheye tə tsəne matətike i Piyer ta Yuhana aye na, ndo hay haladzay ta dzala ha ka Yesu. Ndo məpe mədzal gər ka Yesu ta səkah, ndo hay tebiye ma giye gwezem zlam.

⁵ Tədœ eye i mekedœ na, bəy i Yahuda hay, madugula i Yahuda hay ta ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə haya gər a Zerozelem.

⁶ Mə walaŋ tay niye hay tə haya gər aye na, bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom nakə tə zalay Han aye andaya, Kayif, Yuhana, Aləgəzandər ada tə siye i ndo neheye ma bədgay i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom tebiye nəteye andaya.

⁷ Tə həlataya ahaya ndo i maslaŋ i Yesu niye hay sulo eye kame tay. Tsa na, ta tsətsah fataya, tə gwadatay: «Ka mbəlum ha ndo nakay na, ma kəkay? Ka hutumaw gədaŋ eye na, mənğay? Ada ka mbəlum ha na, ta məzele i way?»

⁸ Ta tsətsah fataya andza niye na, kwayaŋŋa Piyer a rah ta Məsəfəre Tsədaŋŋa eye, a gwadatay: «Nəkurom bəy mələve ndo hay ta madugula hay,

⁹ ka tsətsahuməye famaya bazlam bəgom na, hərwi nakə nəmaa gay ŋwalak a ndo matəra eye, a mbəl ma kəkay ka tsətsahum famaya andza niye na gwad ba?

¹⁰ Ayaw lele! Kə ge andza niye na, nəkurom sərum ha, nəkurom tebiye tə siye i ndo i İsrayel hay, sərum ha na, ndo nakə a lətse kame kurom neŋgeye zay lele aye na, tə məzele i Yesu Kəriste nakə a yaw abəra na Nazaret aye. Neŋgeye ndo nakə ka darum na ka mayako mazləlmbada eye ada Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye na, neŋgeye.

¹¹ Derewel i Mbəlom a tsik faya, a gwad:
“Kwar nakə nəkurom ndo madəzle gay hay ka kalum ha aye na,

ka təra kwar nakə ma vəleye gədaŋ a gay aye düh.*”

¹² «Ka mbakweye faya mətəme na, tə neŋgeye nəte ŋwen. Hərwi ka mändzibəra tebiye Mbəlom kə vəl ndo mekeləŋ eye nakə ma təmiye kway ha aye na, andaya bay.»

¹³ Ndo niye hay tə haya gər aye na, a gatay wadəŋ wadəŋ. Hərwi ta zəba ka Piyer ta Yuhana na, ta dzədzar bay, tə tsik me parakka. A gatay wadəŋ wadəŋ wene wene eye na, hərwi nəteye ta tətik wuray kwa tsekwen bay tebiye. Tə sər ha nəteye na, ndo məpay bəzay a Yesu tsa.

† 3:25 Madazlay i wu hay 22.18; 26.4. * 4:11 Dəmes hay 118.22. Kwar eye niye na, Yesu.

14 Ane tuk na, nəteye faya ta ɲgateye a ndo nakə a mbəl aye dərmak, neɲgeye malətsa eye ka təv tay. Tə sər wu nakə ta mbədatay faya a Piyer ta Yuhana aye bay.

15 Tsa na, tə gwadətay: «Dum abəra mə gay.» Piyer ta Yuhana ti yaw wu tay abəra mə dəma na, nəteye tə mətsa mə gay tə ma ha ka bo bazlam.

16 Tə gwad a bo mə walaɲ tay: «Ndo neheye ka gəkwəye tay ha na, kəkay? Ndo i Zerozelem hay tebiye tə sər ha masuwayaɲ nakə tə ɲgatay aye parakka, maa ge na, Piyer ta Yuhana. Ka slakweye faya məmbədə bay.

17 Ane tuk na, gəkwatay me ada pakwa fataya zluwer na, t̄a tətikatay bazlam nakay a ndo hay tə məzele i Yesu Kəriste bay hərwi ada siye i ndo hay t̄a tsəne labara i masuwayaɲ nakə tə ge aye bay.»

18 Ti ye tə zalatayaw. Piyer ta Yuhana ta mbəda naha gər ka təv tay. Ti ye naha na, tə gatay me, tə gwadətay: «K̄a tsikumətatay kəgəbay k̄a tətikumətatay a ndo hay tə məzele i Yesu sa bay.»

19 Ane tuk na, Piyer ta Yuhana ta mbədatay faya, tə gwadətay: «Nəkurom na, dzalum ha wu nakə dedek eye kame i Mbəlom aye təday. Lele marəhay ha gər na, a nəkurom tsukuɗu a Mbəlom daw?

20 Nəmaa sliye faya məgər ha matətike wu nakə nəmaa ɲgatay ada nəmaa tsəne aye bay. Nəmaa tsikiye huya.»

21 Ndo niye hay mahaya gər eye tə tsəne andza niye na, tə pa fataya zluwer haladzay sa. Tsa na, tə gər tay hay, ti ye wu tay. Tə gər tay ha na, ta huta fataya məneşe nakə da məgatay dəretsətseh aye bay, hərwi siye i ndo hay nəteye tebiye faya ta zambadəye a Mbəlom hərwi wu nakə Piyer ta Yuhana tə ge aye.

22 Ndo niye tə mbəl ha ta masuwayaɲ aye na, məve ɲgay ma ziye məve kuro kuro fad.

Maduwule me i ndo məpe mədzal gər hay

23 Tə gər tay ha Piyer ta Yuhana. Tə gər tay ha na, ta mbəda gər, ti ye ka təv i ndo məpe mədzal hay ka Yesu. Ti ye naha na, ta təkəratay wu nakə bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay i Yahuda hay tə tsik aye.

24 Tə tsəne bazlam niye na, kwayaɲɲa nəteye tebiye tə dzapa nəte, tə pa bo ka maduwulay me a Mbəlom. Tə gwadəy naha a Mbəlom: «Bəy Maduweɲ, maa ge məgərmbəlom ta dala, ta bəlay ada tə wu neheye mə dəma tebiye aye na, nəkar.

25 Maa tsik me tə bazlam i bəba tətə may Davit ndo i məsler i yak na, nəkar. Neɲgeye a tsik ta gədaɲ i Məsəfəre Tsədəɲɲa eye, a gwad:
“Ndo hay tebiye tə ge mevel na, kemey?

Tə ma ha ka bo bazlam na, hərwi mey?

26 Bagwar i bəy i dala i məndzibəra hay ta ləva bo məge vəram.

Bəy hay ta haya gər məge vəram ta Bəy Maduweɲ Mbəlom ada ta ndo nakə a pay dzagwa i bəy a gər aye.”

27 «Andza niye dedek, ta haya gər ma gəma nakay. Herod tə Poyos Pilat ta gəma hay ada ndo i Israyel hay ta haya gər məge vəram ka Yesu ndo i məsler yak tsədəɲɲa eye. Neɲgeye nakə ka pay dzagwa i bəy a gər aye.

28 Wu nakə tə ge andza nakay aye na, andza i yak nakə ka tsik kurre a saka məge ta gədaɲ yak aye.

29 Anəke na, Bəy Maduweɲ may, dzəna may abəra ka təv i sewed tay neheye tə gamay aye tey. Vələmay gədaɲ yak ada nəmaâ da ha bazlam yak ta dedek.

30 Vələmay gədaɲ hərwi ada nəmaâ mbəl tay ha ndo hay, hərwi ada nəmaâ ge masuwayaɲ hay wal wal ta məzele i Yesu, ndo i məsler yak tsədəɲɲa eye.»

³¹ Ta ndəv ha mađuwulay me a Mbəlom na, təv nakə nəteye mahaya gər eye mə dəma aye a bəl haladzay dzeki6 dzeki6. Nəteye niye tebiye, Məsəfəre Tsədanğa eye a rahatay a bo. Kwayanğa tə pa bo ka məde ha bazlam i Mbəlom ze madzədzere.

Məndze nəte i ndo məpe mədzal gər hay ka Mbəlom

³² Ndo neheye ta tərə ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, nəteye tebiye tə ndzawa na, nəte, ta wuda bo lele ada mədzal gər tay nəte. Ndəray kwa nəte mə walaŋ tay mətsike nakay na, wu ga na, andaya bay. Mə walaŋ tay wu tay hay tebiye ta ŋgənwawa ha a bo mə walaŋ tay.

³³ Ndo i maslaŋ i Yesu hay tə dawa ha bazlam i mələtsew i Bəy Maduweŋ Yesu abəra ma mədahaŋ ta gədaŋ haladzay. Tə gwadawa: «Nəmaa ŋgatay kə lətsew abəra ma mədahaŋ.» Ada Mbəlom a pa ŋgama haladzay ka ndo məpe mədzal gər hay.

³⁴ Ndəray mə walaŋ tay kwa tsekweŋ wu a kətsay bay. Ndo neheye guvah tay hay kəgəbay gay tay andaya na, ta səkəmawa ha. Suloy i wu nakə ta səkəm ha aye na, ti yawa ahaya

³⁵ ada tə vəlawatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay. Ma dəba eye na, ta ŋgənwawa ha suloy eye kwa a way da andza nakə a say aye.

³⁶ Andza niye ndoweeye andaya tə zalay Yusufa. Ndo i maslaŋ i Yesu hay tə pa faya məzele na, Barnabas, andza məgwede: Ndo nakə ma gwadiye tete a siye i ndo hay aye. Neŋgeye slala ŋgay na, Levit hay. Tə wa na ma gəma nakə tə zalay Sipəre aye.

³⁷ Neŋgeye a ye, a səkəm ha guvah ŋgay. Tsa na, a zla ahaya suloy eye, a vəlatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay.

5

Maraw me i Ananiyas ta Safira

¹ Ane tuk na, ndoweeye andaya tə zalay Ananiyas. Tə zalay a ŋgwas ŋgay Safira. Pat wuray na, ta səkəm ha guvah tay tə gwad ayaw mə walaŋ tay.

² Ananiyas a həl faya abəra ka suloy i guvah niye, a ye ha siye a vəlatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay. Suloy nakə a həl faya abəra aye na, ŋgwas ŋgay a sər faya lele.

³ A ye naha na, Piyer a gwaday: «Ananiyas, ka gəray ha dərev yak a Fakalaw na, hərwi mey? Ka gər ha siye i suloy i guvah yak a mətagay, ka zlaw tsekweŋ, ka raway me a Məsəfəre Tsədanğa eye na, hərwi mey?

⁴ Ahəl nakə ka səkəm zuk bay aye na, guvah yak wu yak bəna i ndəray daw? Ada suloy i guvah nakə ka səkəm ha aye na, i yak bədaw? Ka dzala mə gər yak məge wu andza nakay na, ma kəkay? Ka raway me na, a Mbəlom bəna, a ndo hay bay.»

⁵ Ananiyas a tsəne bazlam niye hay na, a dəd abəra ka mbəlom. Kwayanğa a mət tsədək tsədək. Ndo neheye tə tsəne labara niye aye na, nəteye tebiye ta dzədzar haladzay.

⁶ A mət na, gawla hay ti yaw tə mbəkwa na mədahaŋ. Tsa na, tə zla na, ti ye tə la na.

⁷ Mazlambar ma giye bəre mahkar na, ŋgwas i Ananiyas a yaw a fələkwa a gay. A yaw na, kə sər ka wu nakə a ge bo aye bay.

⁸ A fələkwa naha a gay na, Piyer a tsətsah faya, a gwaday: «Tsiken, suloy i guvah kurom nakə ka səkəmum ha ta zal yak aye na, andza nakay daw?»

Ŋgwas niye a mbəday faya, a gwaday: «Ayaw! Nəmaa səkəm ha na, suloy eye andza nakay.»

⁹ Piyer a gwaɗay: «Ka mum ha ka bo bazlam mə walaŋ kurom hərwi madzəgur me ka Məsəfəre i Bəy Maduweŋ na, kəkay? Tsəne, ndo neheye tə la zal yak aye, nəteye andaya malətsa eye ka mæged tsiy ada ta deyeweye ta zliye kar dərmak.»

¹⁰ Piyer a tsikay andza niye na, kwayaŋŋa a dəd ka sik i ndo i maslaŋ i Yesu niye hay. Tsa na, a mət. Gawla hay ti yaw, tə fələkwa naha a gay. Ti ye naha na, kə mət. Tə zla na, ti ye ha tə la na ka tsakay i zal ŋgay.

¹¹ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste tebiye ada tə siye i ndo neheye tə tsəne labara niye aye na, ta dzədzar haladzay.

Ndo i maslaŋ hay tə gawa masuwayaŋ wal wal haladzay

¹² Ndo i maslaŋ hay tə gawa masuwayaŋ wal wal haladzay mə walaŋ i ndo hay. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə hayawa gər a dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, mə Mazambal i Salomon.

¹³ Ndo neheye tə pa mədzal gər ka Yesu təbey aye na, zluwer a gatay mede ka təv tay. Ane tuk na, ndo hay tebiye tə dəslatay ha gər.

¹⁴ Ndo hay haladzay faya ta səka hiye, hasləka hay ta ŋgwas hay tə dzala ha ka Bəy Maduweŋ. Ndo məpe mədzal gər hay ta səkah haladzay.

¹⁵ Hərwi masuwayaŋ neheye ndo i maslaŋ hay tə ge aye na, ndo hay tə həlawa naha ndo i dəvats hay. Tə həlawa tay naha ka slələh kəgəbay ka hubok. Tə pawa tay ha ka tsakay i tsəved hərwi ada ahəl nakə Piyer ma diye tə dəma aye na, kwa kəkay mezek ŋgay kə husa ka ndo nəte mə walaŋ tay ma mbəliye.

¹⁶ Ndo hay haladzay ti yawaw abəra ma gəma neheye tə mbay naha a Zerozelem aye. Tə həlawa naha ndo i dəvats ta ndo neheye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye. Ndo i maslaŋ hay tə mbəl tay ha tebiye.

Tə gəs tay ha ndo i maslaŋ hay

¹⁷ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta ndo neheye tə paway bəzay aye, andza mægwede ta Saduke hay, tə tsəne ndo i maslaŋ hay faya ta giye masuwayaŋ haladzay na, a ndalatay, dərev tay a rah ta sələk. Tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad: «Gəsakwa tay ha!»

¹⁸ Tsa na, ti ye tə gəs tay ha. Ti ye tə pa tay a daŋgay.

¹⁹ Ane tuk na, ta həvad ahəl nakə ndo i maslaŋ hay nəteye ma daŋgay aye na, gawla i Mbəlom a ye, a həndəkətay na mæged i gay i daŋgay niye. A həlatay ahaya ndo i maslaŋ niye hay abəra mə dəma, a gwadətay:

²⁰ «Dum ta dumatay ha labara i sifa wədəye a ndo hay ma dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom!»

²¹ Ndo i maslaŋ hay ta təma bazlam i gawla i Mbəlom nakə a tsikatay aye. Pərik i mekedə na, tə həl bo ti ye a dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ti ye naha tə pa bo ka matətikatay a ndo hay.

Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta ndo neheye nəteye dziye, tə zalatay a madugula i Yahuda hay, tə haya gər. Tə ma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay. Tsa na, tə slər ndo hay ka ndo i maslaŋ hay a gay i daŋgay, tə ye tə həlatay ahaya.

²² Ane tuk na, ndo neheye ti ye, tə husa a dəma na, ta huta tay ha mə gay i daŋgay bay. Tə maw ka təv i ndo neheye tə slər tay naha aye, tə matay ha labara eye.

²³ Tə gwadətay: «Nəmaa ye naha, nəmaa ndzay a gər a gay i daŋgay na, madərəzla eye lele ada ndo matsəpe mæged hay nəteye andaya faya ta tsəpiye. Ane tuk na, nəmaa həndək na mæged na, nəmaa huta ndəray kwa nəte bay!»

²⁴ Tə tsəne labara niye andza niye na, bəy i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə sər wu nakə ta dzaliye bay. Ta tsəsay a gər tay, tə gwad: «Matəra ta ndo i məsler niye hay na, wuye mey?»

²⁵ Ahəl naka nəteye faya ta dzaliye andza niye na, ndoweye a yaw ka təv tay, a gwadatay: «Təsum! Ndo neheye ka pum tay a daŋgay aye na, nəteye faya ta tətikateye a ndo hay mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom!»

²⁶ Tə tsəne andza niye na, kwayanŋa bəy i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta ndo ŋgay hay, ti ye mata ma tay ahaya ndo i maslan niye hay. Ane tuk na, ti ye tə ma tay ahaya na, ta gatay dəretsətseh bay hərwi ta dzədzar ta ndo hay, ta ta kaliye tay ha tə kwar.

Ndo i maslan hay kame i sariya

²⁷ Ti ye tə həlatay ahaya na, ti ye tay ha kame i madugula i Yahuda hay. Bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom a pa bo ka matsətsehe fataya abəra bazlam.

²⁸ A gwadatay: «Nəmaa gakum me ka matətikatay a ndo hay ta məzele i Yesu bədaw? Ada ka gum na, mey? Nəkurom na, tsəkam matətikatay a ndo hay ma wuzlahgəma i Zerozelem tebiye na, kəkay? Ada a sakum məgwədə maa kəd na ndo niye na, nəmay daw?»

²⁹ Piyer tə siye i ndo i maslan hay ta mbədətay faya, tə gwadatay: «Marəhay ha gər na, a Mbəlom bəna a ndo hay bay.

³⁰ Ka darum na Yesu ka mayako mazləmbada eye hərwi ada mâ mət. Ane tuk na, Mbəlom i bəba tətə kway hay kə lətse ahaya abəra ma mədahan.

³¹ Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma mədahan ta gədan ŋgay. Kə pa na a bəy, nəŋgeye ndo mətəme ha ndo hərwi ada İsrayel hay tâ mbədə ha mede tay. Ta huta, Mbəlom ma pəsatay ha mezeleme tay hay.

³² Nəmay na, ndo məhəle mbal i wu neheye a ge bo aye, nəmay ta Məsəfəre Tsədanŋa eye nakə Mbəlom a vəlatay a ndo neheye ta rəhay ha gər aye.»

³³ Tə tsəne bazlam niye na, a ndalatay haladzay. A satay mədəke tay ha ndo i maslan hay.

³⁴ Ane tuk na, Farisa wuray andaya məzele ŋgay Gamaliyel. Nəŋgeye na, ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye. Ndo hay tebiye ta təmawa bazlam ŋgay. A lətse mə walaŋ i ndo niye hay mahaya gər eye, a gwadatay: «Ndo neheye tə ye abəra kənan tsekweŋ təday.»

³⁵ Ndo i maslan hay ti yaw abəra mə dəma na, a gwadatay: «İsrayel hay, gum metsehe hərwi wu nakə a sakum məgatay a ndo neheye.

³⁶ Ndo niye məzele ŋgay Tiyodas aye na, mâ makumaw a gər. A yaw ahəl niye a gwad nəŋgeye na, bagwar i ndo. Ndo hay ta giye temerre fad ta pay bəzay. Ane tuk na, ta kəd na. Ndo neheye tə pay bəzay aye ta ŋgəna gər tebiye. Kwa ndəray ka ləkaw bay.

³⁷ «Ma dəba ŋgay na, ndoweye andaya dərmak, məzele ŋgay Yudas. Nəŋgeye ndo i Galile. Nəŋgeye a ndohwaw ahəl i məpesle ndo, kə zalatay a ndo hay haladzay ka məpay bəzay. Nəŋgeye dərmak ta kəd na ada ndo neheye tə pay bəzay aye ta ŋgəna gər tebiye kweye kweye.

³⁸ Neŋ faya na tsikakumeye anəke, kâ mətsum ka ndo neheye bay, gərüm tay ha tâ ye wu tay. Hərwi kə ge mədzal gər tay, ta məsler tay, ti yaw ma ndo hay na, ta ndziye bay. Ta dziye.

³⁹ Ane tuk na, kə ge məsler tay a yaw abəra mə həlay i Mbəlom na, ka slumeye faya məmbete ha bay. Gum metsehe lele, faya ka gumeye vərəm na, ka Mbəlom duh!»

⁴⁰ Ndo niye hay mahaya gər eye ta təma bazlam i Gamaliyel. Tə zalatay a ndo i maslan hay sa. Ti ye naha, tə ndaşa tay ha. Tə gwadətay: «Dada kâ tsikumay me a ndəray tə məzele i Yesu sa bay.» Tsa na, tə gər tay ha.

⁴¹ Ndo i maslan i Yesu niye hay ti yaw abəra mə walañ i məhay gər tay niye tə mənğwese hərwi dəretsətseh nakə tə gatay hərwi məzele i Yesu aye.

⁴² Duh ta tətikawa ada tə dawa ha mə gay i madəslay ha gər a Mbəlom ada mə gay tay hay pat pat tə gərawa ha bay, Yesu na, Kəriste.

6

Tə pala ndo hay tasəla hərwi madzəne ndo i maslan i Yesu hay

¹ Ahəl niye na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu faya ta səkahiye haladzay. Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər neheye tə tsik me i Gərek aye na, tə ge dərev ka ndo məpe mədzal gər neheye nəteye tə tsik bazlam i Yahuda hay aye. Tə ge dərev na, hərwi ahəl nakə ta nğənaawatay wu mənday a madakway i nğwas hay aye na, tə vəlawatay a madakway i nğwas tay hay təbey.

² Ndo i maslan neheye kuro gər eye sulo aye, tə hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, tə gwadətay: «Nəmaa gəriye ha məde ha bazlam i Mbəlom hərwi məmətse mənğəne wu mənday bay.

³ Hərwi niye malamar hay, pəlum ndo hay tasəla mə walañ kurom. Ka pəlumeye na, ndo i nğwalak hay, ndo neheye nəteye maraha eye ta Məsəfəre Tsədənğa eye ada tə sər gər lele aye. Nəmaa vəliye məsler i mənğəne wu mənday na, a həlay tay.

⁴ Nəmay, nəmaa dūwulay me a Mbəlom ada ta məde ha bazlam nğay a ndo hay.»

⁵ Bazlam tay niye a yatay a gər a ndo hay tebiye. Tsa na, tə pala ndo hay tasəla. Ndo makurre eye na, Etiyen, ndo nakə ta mədzal gər lele ada maraha eye ta Məsəfəre Tsədənğa eye, Filip, Pərakor, Nikanor, Timon, Parmenas ada Nikolaz ndo i gəma i Anđiyos nənğeye a gawa kule, ane tuk na, ahəl niye na, ka dazlay a məpay bəzay a kule i Yahuda hay.

⁶ Tsa na, ti ye tay ha ka təv i ndo i maslan i Yesu hay. Ndo i maslan i Yesu hay tə pa fataya həlay ada ta dūwulay me a Mbəlom.

⁷ Bazlam i Mbəlom a dā a zləm haladzay. Ndo məpe mədzal gər hay ta səkah haladzay ma Zerozelem ada ndo məvəlay wu a Mbəlom hay haladzay tə dzala ha ka Yesu.

Tə gəs na Etiyen

⁸ Etiyen na, ndo nakə nəte mə walañ i ndo neheye tə pala tay tasəla aye. Nənğeye na, Mbəlom kə pa faya nğama haladzay. Ka tsəved i Mbəlom na, nənğeye gədan eye haladzay. A gawa masuwayay hay mə walañ i ndo hay.

⁹ Siye i Yahuda hay nəteye andaya, tə haya gər a gay i madūwule me nakə tə zalay gay i madūwule me i beke neheye tə gər tay ha aye. Ti yaw ma gəma i Siren ada ma gəma i Aləğəzəndəri, ti yaw ma dala i Silisi ada ma dala i Azi. Nəteye niye tebiye ta təma bazlam i Etiyen bay, faya ta kədiye wuway ta nənğeye.

¹⁰ Ane tuk na, ndo niye hay tə mba ka Etiyen tə bazlam bay, hərwi maa vəlay ndaraw ka mətsike me na, Məsəfəre i Mbəlom.

¹¹ Tə vəlatay wu a ndo hay, hərwi ada ndo niye hay t̄a raw me t̄a gwad na: «Nəmaa tsəne faya abəra bazlam, faya ma tsaleye ka gər a Musa ada faya ma tsaleye ka gər a Mbəlom.»

12 Tə suta faya ndo hay, madugula hay ada ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ka Etiyen. Tsa na, tə wuya kurah ka Etiyen, tə gəs na. Ti ye ha kame i madugula i Yahuda hay.

13 Tə həl naha ndo mədəse faya parasay hay, tə gwad: «Ndo nakay na, faya ma tsikiye wu lele bay eye ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ka bazlam i Musa mapala eye.

14 Nəmaa tsəne faya abəra a gwad: Yesu ndo i Nazaret ma deyeweye, ma mbəzliye ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ma mbədiye ha kule kway nakə Musa a vəlakway aye.»

15 Ndo niye hay tebiye nəteye mandza eye mə gay i məhay gər aye, tə ma ha dəre ka Etiyen. Ta zəba faya, tə ŋgatay na, da'ar ŋgay a dəv andza i gawla i Mbəlom.

7

Bazlam i Etiyen

1 Bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom a tsətsah ka Etiyen, a gwaday: «Wu nakə tə tsik fakaya na, dedək dəw?»

2 Etiyen a mbəday faya, a gwaday: «Malamar ga hay ta bəba ga hay, tsənum wu nakə na tsikakumeye təday. Mbəlom nakə a ze wu hay tebiye ta məzlaḅ aye a bəzay ha bo a bəba tətə kway Abraham ka dala i Mizapotami kurre ahəl nakə ki ye a Haran zuk bay aye,

3 ada a gwaday: “Lətse abəra ma gəma yak ada gər ha ndo yak hay, do a gəma nakə na dəkeye faya aye.*”

4 «Yaw! Abraham a tsəne bazlam i Mbəlom na, a lətse abəra ma Kaladeyen hay, a ye mata ndze ma Haran. Ma dəba eye bəba ŋgay a mət na, Mbəlom a zla na abəra ma Haran, a ye ha a gəma nakay anan nəkway mandza eye mə dəma aye.

5 Mə dəma na, Mbəlom kə vəlay guvah i məda ŋgay kwa tsekweŋ bay, kwa dala tsekweŋ bəbay na, kə dəsay bay. Ba Mbəlom kə tsikay kurre, a gwaday: “Gəma nakay na, na ta vəlakeye ha tebiye. Aza nəkar andaya sa bay na, wawa i huḍ yak hay ta ndziye mə dəma, ma təriye i tay.” Ahəl niye Mbəlom a tsikay a Abraham na, wawa ŋgay andaya kwa nəte zuk bay.

6 Wu nakə Mbəlom a tsikay aye na, a gwaday: “Wawa i huḍ yak hay ta diye, ta ndziye mə gəma i ndo hay. Mə dəma na, ta təriye tay beke eye hay. Ta gateye dəretsətseh. Ta ndziye məve temerre fad mə dəretsətseh.

7 Ane tuk na, na ta giye sariya ka ndo i gəma niye hay tə gatay dəretsətseh aye. Ma dəba eye na, ta diye abəra ma gəma nakay, ta diye ta dəslən ha gər ma təv nakə ta ndziye mə dəma aye.†”

8 Mbəlom a ɓar dzam ta Abraham, a day ha na, ta mədəse bo. Ma dəba eye, Abraham a wa Izak, a ge məhəne tsamaḥkar na, a dəs na. Izak a wa Zakob, Izak a dəs na. Zakob dərmak a wa wawa hay kuro gər eye sulo. Nəteye neheye ta tara bəba tətə kway hay na, Zakob a dəs tay ha dərmak.

9 «Bəba tətə kway hay tə nay dəre a malamar tay nakə nəte mə walaŋ tay tə zalay Yusufa aye. Tə gəs na ta səkam ha beke eye a gəma i Ezipt. Ane tuk na, Mbəlom ka tsəpa na.

10 Mbəlom kə təma ahaya Yusufa abəra mə dəretsətseh hay tebiye. A vəlay metsehe ta ŋwalak i bo ka dəre i bəy nakə a ləva Ezipt tebiye, tə zalay Farawon aye. Nəgəye a pa na bəy eye ka dala i Ezipt ada a ləvay gər a ndo neheye mə gay ŋgay aye tebiye.

* 7:3 Madazlay i wu hay 12.1. † 7:7 Zəba mə Madazlay i wu hay 15.13-14 ada mə Madayaw abəra ma Ezipt 3.12.

11 «Ma dəba eye na, mandərzlan a ge ka dala i Ezipt tebiye ada ka dala i Kanan. Mandərzlan niye a ge na, mandərzlan bagwar eye. Ndo hay ta sa dəretsətseh haladzay. Bəba tətə kway hay tə huta wu mənday kwa tsekwen bay tebiye.

12 Zakob a tsəne wu mənday andaya ma Ezipt na, a slər wawa ngay niye hay ta tərə bəba tətə kway aye. A slər tay ha makurre eye.

13 Ta mbədə gər masulo eye na, Yusufa a dətay ha bo ada Farawon bəy bagwar eye a sər ha nəteye na, gwala i Yusufa hay.

14 Tsa na, Yusufa a slər ndo hay ka bəba ngay Zakob ta ndo i gay ngay hay tebiye. Nəteye tebiye na, kuro kuro tasəla gər eye zləm.

15 Zakob tə həl bo, ti ye a Ezipt ta ndo i gay ngay hay. Zakob a mət mə dəma ada bəba tətə kway hay dərma tətə mət mə dəma.

16 Mədahan tay na, tə həlawa a gəma nakə tə zalay Sisem aye. Tə pawa a tsəvay nakə Abraham a səkəm abəra ka wawa i Hamor ma gəma i Sisem ta suloy aye.

17 «Wu nakə Mbəlom a tsikay kurre a Abraham aye na, mazlambar həlay eye kə ndislew. Gwala kway hay tə wa bo. Ta səkah məwe bo haladzay ma Ezipt.

18 Bəy nakə a sər Yusufa aye na, andaya sa bay. Tə pa na bəy wədeye nakə faya ma ləviye dala i Ezipt aye. Nəngəye na, a sər Yusufa bay.

19 Bəy niye bagwar eye a vatay gər a bəba tətə kway hay. A gawatay dəretsətseh haladzay ada a gawatay kuton ka məkwetse wawa tay a pesl ada tətə mət.

20 Həlay niye na, tə wa na Musa. Musa a le haladzay ada a yay a gər a Mbəlom. Tə wa na na, tə gəl na kiye mahkar mə gay i bəba ngay.

21 Ma dəba eye na, tə gər ha. Dem i Farawon a ndzay a gər, a zla na. A ye ha a gəl na andza wawa ngay.

22 Andza niye, Musa a gəl bo na, a zla metsehe ta ndaraw i Ezipt hay. A tərə ndo ta məzlaḅ eye hərwi bazlam ngay neheye a tsikawa aye ta məsler neheye a gawa aye.

23 «Musa a ge məve kuro kuro fad na, a say mede mata dzəne tay ha gwala ngay Israyel hay.

24 A ye na, a ngatay a ndo i Ezipt faya ma gəye dəretsətseh a ndo nəte mə walan i Israyel hay. Tsa na, a ye naha a dzəna na ndo niye faya ta gəye dəretsətseh aye. A kəd na ndo i Ezipt niye mədahan eye.

25 Musa a dzala na, Israyel malamar ngay hay tə sər ha Mbəlom ma ta təmiye tay ha abəra mə dəretsətseh tətə həlay ngay. Ane tuk na, tətə sər bay.

26 Tədə eye Musa a ndzatay a gər a Israyel hay sulo faya ta kədiye bo. A say a Musa mənəne tay ha ada tətə ndza zay mə walan tay. A gwaday: “Dzam ga, nəkurom ta malamar tuk na, ada ka guməye dəretsətseh a bo kurom ta məkədə bo na, hərwi mey?”

27 Ane tuk na, ndo nakə faya ma gəye dəretsətseh a malamar ngay aye na, a pay həlay a Musa, a gwaday: “Maa pa kar bəy ada ndo məge may sariya na, way?”

28 A saka məkədə ga andza nakə ka kəd ndo i Ezipt məvenəy aye sa daway?”

29 Musa a tsəne andza niye na, a hway, a ye ngway ka dala i Madiyan. Mə dəma na, a zla ngwas. Tə wa wawa hasləka eye hay sulo.

30 «Ma dəba i məve kuro kuro fad na, Musa nəngəye huya ma gəma niye mə makulkwandah aye. Pat wuray na, nəngəye bəse ta mahəmba i Sinay. Gawla

i Mbəlom a yaw, a bəzay ha bo. Musa a ɲgatay na, ma ako ka gay i dak nakə faya ma təmiye aye.

³¹ Musa a ɲgatay andza niye na, a gay hərbaḅəkka. Ane tuk na, ahəl nakə neɲgeye faya ma həndzədiye naha faya bəse mazəbe faya na, a tsəne mətsike me i Bəy Maduweɲ, a gwadayaw:

³² “Neɲ Mbəlom i bəba tətə yak hay, Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak, ada Mbəlom i Zakob.” Musa a tsəne andza niye na, a dzədzar, zluwer a gay. Tsa na, a say mazəbe dərə ka ako niye sa bay.

³³ Mbəlom a gwadayaw sa: “Musa, tsok na tahərak abərə mə sik, hərwi təv nakay nəkar mə dəma aye na, təv tsədəɲɲa eye.

³⁴ Faya ta gateye dərətsətseh a ndo ga hay ma Ezipt kəkay na, na ɲgatay. Na tsəne mətuwe tay ada na yaw na, mata mbəle tay ha. Na sləriye kar ha, do anəke a Ezipt.[‡]”

³⁵ «Musa neɲgeye nakə Israyel hay tə kal ha, tə gwaday: “Maa pa kar bəy ada ndo məge may sariya na, way?” aye. Ane tuk na, Mbəlom a slər ka təv tay hərwi ada mə tərə bəy tay ada ndo mətəme tay ha abərə mə dərətsətseh na, neɲgeye. Mata slərə na ka məsler niye na, gawla i Mbəlom nakə a bəzay ha bo ma ako ka gay i dak aye.

³⁶ Maa ndzatay kame a Israyel hay məndohwaw abərə mə Ezipt na, neɲgeye. Kə ge masuwayaɲ hay wal wal mə dəma. Kə ge kame i Bəlay Ndozza eye ada mə makulkwandah dərmaḅ hus a məve kuro kuro faḅ.

³⁷ «Maa gwadatay a Israyel hay: “Mbəlom ma ta slərakumaweɲe ndo məḅe ha bazlam ɲgay andza neɲ. Ma zliye na, abərə mə gwala kurom^S” na, Musa.

³⁸ Sa na, ahəl nakə Israyel hay nəteɲe mahaya gər eye mə makulkwandah aye na, maa lətse mə walaɲ i bəba tətə kway ta gawla nakə a tsikawatayaw me mə mahəmba i Sinay aye na, Musa. Gawla i Mbəlom ma tsikataweɲe bazlam nakə mə vəliye sifa aye ada neɲgeye ma makweye ha.

³⁹ «Ane tuk na, bəba tətə kway hay ta kərah mətəme bazlam ɲgay. Ta kal na a pesl. A satay mambəḅe gər ka dala i Ezipt.

⁴⁰ Tə gwaday a Aronɲ: “Lambadamay mbəlom hay hərwi məzle kame kway. Hərwi ka sərəkwa wu nakə a ndzay a gər a Musa, ndo məhələkway ahaya abərə mə Ezipt na, ka sərəkwa bay.^{*}”

⁴¹ Tsa na, ta lambad kule andza sla wawa eye andza mbəlom tay. Tə vəlay wu a kule tay niye. Tə ge magurlom tə məɲgwese eye lele hərwi wu nakə bo tay eye ta lambad aye.

⁴² Ane tuk na, Mbəlom a mbəḅatay dəba. Ma dəba eye tə dəslay ha gər a wurzla hay. Mbəlom a vəlay tsəved andza nakə mawatsa eye mə dərəwel i ndo məḅe ha bazlam i Mbəlom hay, Mbəlom a gwad:

“A nəkurom Israyel hay,
wu neheɲe hay ka vəlawum wal wal
ada ta gənaɲ hay
məve kuro kuro faḅ aye na, a neɲ bəḅaw?”

⁴³ Ka zlum madzawadzawa i gay i mbəlom kurom Molok,
ka zlum mandzəkkit bo i wurzla i mbəlom kurom Refam.

Kule kurom neheɲe ka gum aye na,
hərwi mədəslay ha gər.
Hərwi niye na həliye kurom abərə mə gəma nakay,

[‡] 7:34 Zəba mə Madayaw abərə mə Ezipt 2.14–3.10. § 7:37 Bazlam mapala eye masulo eye 18.15.

^{*} 7:40 Madayaw abərə mə Ezipt 32.1, 23.

na diye kurom ha dəreŋ abəra ta gəma i Babilon.[†]»

44 Etiyen a gwadatay sa: «Aħəl niye bəba tətə kway hay nəteye mə makulk-wandah na, madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom andaya fataya hərwi ada tã sər ha Mbəlom andaya ta nəteye. Gay niye mapa eye na, andza nakə Mbəlom a tsikay a Musa aye. Mbəlom a gwaday a Musa tã ge na gay niye na, andza nakə a ŋgatay aye.

45 Ma dəba eye na, bəba tətə kway hay ta vəlataŋ ha madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom niye a wawa i huđ tay hay. Ndo mändzatay kame a wawa i huđ tay niye hay na, Zozowe. Ti ye a gəma niye na, ta zla na gay i madzawadzawa niye. Mbəlom ka həhar tay ha ndo i gəma niye abəra kame tay. Ta sla fataya. Andza niye gay i madzawadzawa a ndza ma gəma niye hus a həlay i bəy Davit.

46 Davit na, a yay a gər a Mbəlom haladzay. A tsətsah tsəved ka Mbəlom ka mədəslay gay nakə wawa i huđ i Zakob hay ta sliye faya mədəslay ha gər a Mbəlom mə dəma aye.

47 Maa dəzlazay gay na, Salomon.

48 «Ane tuk na, Mbəlom Fetek ma ndziye mə gay neheye ndo hay ta dəzl aye bay. Andza nakə mawatsa eye mə derewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye na, Mbəlom a gwad:

49 «Təv mändze i bəy ga na, mbəlom,
ada mändzibəra na, təv sik ga.

Gay nakə ka dəzlumenəye na, slala i gay waray?

Təv nakə ma sliye mändze mə dəma aye na, waray?

50 Maa ge wu neheye tebiye na, neŋ bədaŋ?[‡]»

51 Etiyen a gwadatay sa: «A nəkurom neheye sewed eye hay. Ka dərəzlum na dərev kurom ta zləm kurom hay a məzele i Mbəlom nakə faya ma zalakumeye. A sakum mahəndəkay na dərev kurom a Məsəfəre Tsədaŋŋa eye bay. Nəkurom na, andza bəba tətə kurom hay.

52 Ndo məde ha bazlam i Mbəlom waray nakə bəba tətə kurom hay ta gay dəretsətseh bay aye? Kwa məkəde ta kəd tay ha ndo neheye tə da ha madayaw i ndo nakə neŋgeye ndo i dedək nəte ŋgweŋ aye. Ndo nakə anəke ka gum faya dəf ada ka kədum na aye na, neŋgeye.

53 Mbəlom kə vəlakuŋ bazlam ŋgay mapala eye tə həlay i gawla ŋgay hay§, ane tuk na, ka rəhumay ha gər bay.»

Tə kəd na Etiyen

54 Ndo niye hay mahaya gər eye tə tsəne bazlam i Etiyen niye na, a ndalatay haladzay, ta həpəd zler ka Etiyen kəraw kəraw.

55 Ane tuk na, Etiyen na, a rah ta Məsəfəre Tsədaŋŋa eye. Tsa na, a zəba dəre a mbəlom. A ŋgatay naha a dzaydzay i Mbəlom ada a ŋgatay naha a Yesu malətsa eye tə həlay i mənday i Mbəlom.

56 A gwadatay a ndo niye hay: «Tsənum! Neŋ faya na ŋgateye a mbəlom mahəndəka eye ada Wawa i Ndo neŋgeye malətsa eye tə həlay i mənday i Mbəlom.»

57 Tə tsəne andza niye na, nəteye tebiye ta wuda haladzay ada ta dərəzl na zləm tay hay. Nəteye tebiye ka manəte eye tə mbəzla ka Etiyen məgəse.

† 7:43 Amos 5.25-27. Molok, tə zalay Molek ma Dzam Guram, mbəlom i Kanan hay. Tə dzala, məvəlay a mbəlom tay niye na, ndo zezəŋ. Refam mbəlom zlezle eye i Babilon hay. ‡ 7:50 Ezay 66.1-2. § 7:53 Andza nakə kule i Yahuda a tsik aye na, Mbəlom a dəy ha bazlam mapala eye a Musa tə həlay i gawla ŋgay hay.

⁵⁸ Tə gəs na, tə vaha na abəra mə wuzlah gay. Ti ye naha, tə pa bo ka məkele na tə kwar hərwi məkəde na. Ndo məhəle mbal hay ta tsok na peteked tay hay, tə gər ha ka təv i gawla eye andaya tə zalay Sol.

⁵⁹ Ahəl nakə nəteye faya ta kaliye Etiyen tə kwar aye na, Etiyen nəngeye faya ma dıwuleye me a Mbəlom. Mə mađuwule me niye faya ma dıwuliye na, a gwad: «Bəy Maduweñ ga Yesu, zla na məsəfəre ga.» ⁶⁰ Tsa na, a dəkw gurmets, a wuda ta magala, a gwad: «Bəy Maduweñ ga, mezeleme nakay tə ge aye na, kə matay ha mənese bay.» A tsik andza niye na, ma dəba eye a mət.

8

¹ Məkəde Etiyen nakə tə kəd aye na, a yay a gər a Sol.

Pat eye niye na, kwayaŋa ta dazlay a məgatay dəretsətseh a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste neheye ma Zerozelem aye. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ŋəna gər, ta hway tebiye. Ta hway a gəma i Yahuda ada siye hay a Samari. Maa ze naha na, ndo i maslaŋ hay.

² Siye neheye tə pa mədzal gər tay dedək ka Yesu aye, ti ye tə zla na mədahaŋ i Etiyen, tə la na. Tə tuwa na haladzay.

³ Sol na, a zaka ha məbəzle tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. A yawa ka gay ka gay, a gəsawa ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, hasləka hay kwa ŋwas. A pawa tay ha a gay i danğay.

Filip a da ha labara wədeye ma Samari

⁴ Ndo neheye ta hway, ta ŋəna gər aye na, ta həhal ka gəma ka gəma. Tə dawa ha bazlam i Mbəlom.

⁵ Filip nəngeye na, a ye a wuzlah i dala i Samari. A ye naha, a da ha Yesu ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom a sləraweye.

⁶ Ndo i gəma niye hay tebiye tə tsəne bazlam i Filip ada tə ŋgatay a masuwayaŋ neheye a ge aye na, tə pay zləm a bazlam ŋgay ta səkeffe eye lele.

⁷ Fakalaw hay tə yawaw abəra mə bo i ndo i dəvats hay. Tə yawaw abəra mə bo tay na, ta wudawa ka bo haladzay. Ndo neheye vərəzl i bo tay maməta eye hay ta ndo neheye ta dzəgədəsla sik tay matəra eye hay aye, ta mbəl.

⁸ Andza niye mənğwese bagwar eye a ge ma gəma niye.

⁹ Ahəl niye na, ndoweye andaya ka dala i Samari eye niye. Ndowneye niye na, tə zalay Simon. Nəngeye na, a gawa maharam zla anəke bay ada maharam ŋgay nakə a gawa aye na, a gawatay a ndo i gəma niye hay hərbaəəkka. Ma mədzal gər ŋgay na, a gwad nəngeye ŋgwalak i ndo.

¹⁰ Ndo hay tebiye, gawla hay ta bagwar hay, tə pa zləm na, ka nəngeye. Tə gwad: «Ndo nakay na, gədan i Mbəlom bagwar eye nakə tə zalay Gədan Bagwar eye.»

¹¹ Tə pawa zləm ka wu ŋgay nakə a gawa aye na, lele. Hərwi maharam ŋgay nakə a gawatay masuwayaŋ a ndo hay aye na, kə ndza haladzay.

¹² Ane tuk na, Filip a ye naha mata da ha Labara ŋgwalak eye ka Bəy i Mbəlom ada ka Yesu Kəriste na, tə dzala ha ka Yesu. Hasləka hay, ŋwas hay, Filip a dzəhuđ tay ha a yam.

¹³ Simon nəngeye dərmak a dzala ha ka Yesu, ta dzəhuđ ha a yam. Nəngeye na, a ndzawa ka təv i Filip. A ŋgataway a masuwayaŋ tə wu hay wal wal neheye Filip a gawa aye na, a gay hərbaəəkka.

¹⁴ Ndo i maslaŋ neheye nəteye ma Zerozelem aye tə tsəne ndo i gəma i Samari hay ta pa mədzal gər tay ka bazlam i Mbəlom na, tə sləratay naha Piyer ta Yuhana.

15 Tə həl bo, ti ye. Tə ndisl naha a dəma na, ta dūwulay me a Mbəlom hərwi ada ndo i gəma i Samari niye hay tə pa gər ka bazlam i Mbəlom aye tā huta Məsəfəre Tsədənğa eye.

16 Ahəl nakə ta dzəhuḅ tay ha a yam aye na, ta dzəhuḅ tay ha tə məzele i Yesu Bəy Maduweñ. Ndo kwa nəte mə walañ tay Məsəfəre Tsədənğa eye kə mbəzlaw faya zuk bay.

17 Hərwi niye, Piyer ta Yuhana tə pa fataya həlay, ta dūwulay me a Mbəlom. Tsa na, tə huta Məsəfəre Tsədənğa eye.

18 Simonğ a nğatay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə huta Məsəfəre Tsədənğa eye hərwi nakə ndo i maslañ hay tə pa fataya həlay aye na, a vəlatay suloy a Piyer ta Yuhana.

19 A gwadatay: «Vəlumenğ gədañ eye dərmak hərwi ada ndo neheye na piye fataya həlay aye na, tā huta Məsəfəre Tsədənğa eye.»

20 Ane tuk na, Piyer a mbəḁay faya, a gwaday: «Dze ta suloy yak tebiye, hərwi nəkar ka dzala mə gər yak masəkəme gədañ i Mbəlom na, ta suloy!

21 Ka məsler nakay nəmay faya nəmaa giye na, ka sliye faya mədzepe tə nəmay bay hərwi dərev yak tsədənğa kame i Mbəlom bay.

22 Da ha mezeleme yak, dūwulay me a Bəy Maduweñ ada agəna ma pəsakeye ha mədzal gər yak neheye lele bay eye.

23 Na zəba faya na, dərev yak maraha eye ta bor i bo ada mezeleme kə pa kar a dangay.»

24 Simonğ a tsəne bazlam niye hay na, a gwadatay a Piyer ta Yuhana: «Bo kurom eye, dūwulumay me a Bəy Maduweñ hərwi ga hərwi ada wu nakay ka tsikum aye mā təra tə neñ bay tey.»

25 Ma dəba eye na, Piyer ta Yuhana tə da ha Yesu ada tə da ha bazlam nğay a ndo hay. Tsa na, tə həl bo, ta mbəḁa gər a Zerozelem. Nəteye ka tsəved faya ta diye na, tə da ha Labara Nğwalak eye me gəma hay wal wal ka dala i Samari.

Filip ta ndo i Etiyopi wuray

26 Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom a gwaday a Filip: «Do, ka diye na, ka zəngaliye tsəved nakə a ye ta diye i tsakay aye, ta tsəved nakə a yaw abəra ma Zerozelem a ye a gəma i Gaza aye. Tsəved eye niye na, a ye tə kəsaf.»

27 Filip a tsəne na, kwayanğa a həl bo, a ye. A husa ka tsəved, faya ma diye na, a nğatay a ndo wuray, neñgeye bagwar i ndo məge məsler i Bəy i Etiyopi Kandəs. Məsler nğay na, mələvay gər a suloy i bəy. Bəy i Etiyopi niye na, nğwas eye. A ye a Zerozelem mata dəslay ha gər a Mbəlom.

28 Anəke na, faya ma maweye abəra ma Zerozelem, ma diye a mətagay. Neñgeye mandza eye mə muta i pələs nğay faya ma diye ha. Neñgeye faya ma dzañgiye dərewel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom.

29 Filip a nğatay a ndo niye na, Məsəfəre Tsədənğa eye a gwaday: «Hway bəse ka tsakay i muta i pələs anday faya ma diye aye.»

30 Filip a tsəne andza niye na, a hway, a ye a həndzəḁ naha faya. Nəteye faya ta diye na, a tsəne ndo i Etiyopi niye faya ma dzañgiye dərewel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom. Filip a tsətsah faya, a gwaday: «Wu nakə faya ka dzañgiye na, ka tsəne nğway daw?»

31 Ndo niye a mbəḁay faya, a gwaday: «Kə ge ndəray kə deñ ha bay na, na sliye faya mətsəne na, ma kəkay?» Tsa na, a gwaday a Filip: «Tsalaw a muta i pələs ada ndza ka tsakay ga.»

32 Ndo niye faya ma dzañgiye mə dərewel niye na, wuye mey? Təv nakə faya ma dzañgiye mə dəma aye na, a gwad:

«Nenğeye a təra andza təbən nakə tə gəs,
ta diye ha ka təv nakə tə kəfəwə wu mə dəma aye.

Nenğeye a təra andza təbən nakə ta dəsiye faya abəra məkwets na,
a tuwa bay aye.

Ka həndək abəra ka bazlam bay tebiye.

³³Tə pasla na a walañ i ndo hay na, kəriye
ada ta gay sariya i dedək bay.

Mata tsike me ka wawa nğay hay na, way?
Ndəray kwa nəte andaya bay!

Nenğeye ta dze ha məsəfəre nğay abəra ka məndzibəra.*»

³⁴Ndo məge məsler niye a tsətsah ka Filip a gwađay: «Ambəh, tsikenj tey, ndo məde ha bazlam i Mbəlom a tsik niye na, ka way? A tsik na, ka bo nğay eye nğway tsukuđu ka ndo mekelən dəw?»

³⁵Yawa! Filip a dazlay a məđay ha ka təv nakə a dzanğa aye. A đay ha Labara Nğwalak eye i Yesu.

³⁶Ahəl nakə nəteye faya ta diye aye na, tə ndisl a təv eye andaya yam mə dəma. Ndo məge məsler niye a gwađay a Filip: «Yam anañ, anəke mata geñ nğtatay abəra ka madzəhuđe bo a yam na, mey sa mey?»

³⁷Filip a gwađay: «Tadə ka pa mədzal gər yak ka Yesu na, ka sliye faya madzəhuđe bo a yam.»

Ndo niye a mbəđay faya, a gwađay: «Na pa mədzal gər ka Yesu Kəriste. Nenğeye na, Wawa i Mbəlom.»]

³⁸Tsa na, a lətse ha muta i pələs nğay niye, tə mbəzlaw abəra mə dəma ta Filip. Filip ta nenğeye salamay tə mbəzla a yam, Filip a dzəhuđ ha a yam.

³⁹Tə tsalaw abəra ma yam na, Məsəfəre i Bəy Maduweñ a zla na Filip. Ndo məge məsler niye kə nğtatay a Filip sa bay. Ane tuk na, nenğeye a ye nğway tə mənğwese eye. ⁴⁰Filip a zəba dərə na, nenğeye ma gəma i Azot. Tsa na, ahəl bo ma diye a Sezare. Faya ma diye na, a dā ha Labara Nğwalak eye ka gəma, ka gəma hus a həlay nakə a ndisl ka dala i Sezare aye.

9

Bəy Maduweñ a zalay a Sol

¹Ahəl niye na, Sol nenğeye a dzala huya ka məzlatay zay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu huya hərwi məkədə tay ha. A ye ka təv i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom.

²A ye naha a tsətsah faya dərəwel nakə ma diye ha ka təv i bagwar i gay i mađuwule me neheye ma Damas aye hərwi ada tadə ndo hay andaya faya ta pay bəzay a tsəved i Bəy Maduweñ, hasləka hay kwa nğwas hay na, ma gəsiye tay ha ada ma diye tay ha a Zerozelem.

³Tə watsay dərəwel niye tə vəlay na, a həl bo a ye a Damas.

Pol faya ma ndisliye bəse ta Damas na, dzaydzay a mbəzlaw abəra mə mbəlom, a dəv ka təv nğay niye. A lawara na a wuzlah.

⁴A dəf ka dala. Tsa na, a tsəne mətsike me, a gwađay: «Sol, Sol, nəkar faya ka geñeye dərətsətseh andza niye na, hərwi mey?»

⁵Sol a mbəđay faya, a gwađay faya: «Nəkar eye na, way, Bəy Maduweñ?»

Mətsike me niye a mbəđayaw faya, a gwađay: «Neñ na, Yesu nakə faya ka geye dərətsətseh aye.

* 8:33 Ezay 53.7-8.

6 Ane tuk na, lətse do a walaŋ gay. Ka ye a dəma na, ta tsikakeye wu nakə ka giye.»

7 Ndo neheye ti ye naha ka bo dziye tə Sol aye, tə lətse ka təv niye. Kwa mətsike me, ta sla faya mətsike bay tebiye. Mətsike me nakə a tsənew mə mbəlom aye na, tə tsəne. Ane tuk na, nəteye ta ŋgatay a ndəray bay.

8 Sol a lətse abəra ka dala. A həndək abəra ka dərə na, a ŋgatay a dərə bay tebiye. Tə gəsay həlay, ti ye ha a Damas.

9 A ye naha a dəma na, məhəne mahkar neŋgeye mandza eye guluf eye, a ŋgatay a dərə kwa tsekweŋ bay. Məhəne mahkar eye niye na, kə nda wu mənday bay ada kə sa yam bay.

10 Ndo məpe mədzal gər wuray ka Yesu andaya ma Damas, məzele ŋgay Ananiyas. Bəy Maduweŋ a zalay ma məsine, a gwaday: «Ananiyas, Ananiyas!» Ananiyas a mbəday faya, a gwaday: «Neŋ anan!»

11 Bəy Maduweŋ a gwaday: «Do anəke ka tsəved nakə tə zalay “Mahədzaka eye bay” aye ada kə ye a gay i Yudas. Ka ye naha na, tsətsah ndo i gəma i Tarsis wuray, tə zalay Sol. Neŋgeye faya ma dūwuleye me a Mbəlom,

12 ada a ŋgatay a Ananiyas ma məsine faya ma diye naha ka təv ŋgay ada ma piye faya həlay hərwi ada mə ŋgatay a dərə.»

13 Ananiyas a mbəday faya, a gwaday: «Bəy Maduweŋ, ndo niye na, ndo haladzay ta təkərəŋ dərətsətseh nakə faya ma gateye a ndo yak hay ma Zerozelem aye tebiye.

14 Ada a yaw kanaŋ na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta vəlay tsəved ka məgəse ndo neheye faya ta pakeye bəzay kanaŋ aye tebiye dərma. A yaw na, hərwi niye.»

15 Ane tuk na, Bəy Maduweŋ a gwaday: «Do, hərwi na zla na ndo niye hərwi məge məsler ga. Neŋgeye na, ma diye ha məzele ga a siye i gəma hay ada a bəy tay hay. Ada ma ta dətəye ha a ndo i Israyel hay dərma.

16 Bo ga eye na ta dətəye ha wu nakə ma giye dərətsətseh hərwi ga aye tebiye.»

17 Ananiyas a tsəne andza niye na, a həl bo a ye. A ye naha a fələkwa a gay nakə Sol mə dəma aye. A ye naha a pa həlay ka Sol, a gwaday: «Sol malamar ga, maa sləra ga ahaya ka təv yak na, Bəy Maduweŋ Yesu. Maa bəzaka ha bo ka tsəved nakə faya ka diye ahaya aye na, neŋgeye. A sləra ga ahaya hərwi ada kə ŋgatay a dərə andza nakə kurre aye ada kə rah ta Məsəfəre Tsədanŋa eye.»

18 Kwayanŋa wuye hay tə kutsayaw abəra ka dərə i Sol andza dəba i kələf, a ŋgatay a dərə tuk. Tsa na a lətse, a ye ta dzəhuə ha a yam.

19 Ma dəba eye, a nda wu mənday ada gədan ŋgay a maw tuk.

Sol a ndza məhəne tsakway ta ndo məpay bəzay a Yesu neheye ma Damas aye.

20 Kwayanŋa a dazlay a məde ha bazlam i Mbəlom mə gay i madūwule me hay. A dā ha parakka Yesu na, Wawa i Mbəlom.

21 Ndo neheye tebiye tə tsəne bazlam ŋgay niye na, a gatay hərəbəbəkka. Ta tsətsah, tə gwad: «Maa gatay dərətsətseh haladzay a ndo məpay bəzay a Yesu hay ma Zerozelem na, ndo nakay bədaw? Ada a yaw kanaŋ na, hərwi məgəse tay ha ada mede tay naha a bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ba?»

22 Sol neŋgeye dūh gədan ŋgay a səkah ka məde ha bazlam i Mbəlom pat pat. A dətay ha a Yahuda neheye ma gəma i Damas aye parakka Yesu na, Kəriste. Nəteye niye tə sər wu nakə ta tsikeye faya aye sa bay.

²³ Ma dəba i məhəne tsakway na, Yahuda hay tə ma ha ka bo bazlam ka təv manəte eye hərwi məkədə na Sol.

²⁴ Ane tuk na, Sol a sər tay naha ka wu tay nakə a satay mäge aye. Ta tsəpawa na məged i walaŋ i gay ta həpat kwa ta həvad hərwi ada tadə ta gəs na na, ta kədiye na.

²⁵ Sol ta gawla ŋgay hay ti ye ta həvad ka bəf i mavavar i zled i walaŋ gay niye. Tə zla na Sol tə pa na a kəteh. Tə mbəzla ahaya tə mavavar niye dərəŋ tə walaŋ gay.

Sol ma Zerozelem

²⁶ Sol a ye a Zerozelem. A ndisl naha a dəma na, a say mədzepe ta ndo məpe mədzal gər ka Yesu hay. Ane tuk na, ndo hay tebiye ta dzədzaray, hərwi tə dzala na, tə gwad neŋgeye ka təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu ta dedək bay.

²⁷ Ane tuk na, Barnabas, neŋgeye a zla na, a ye ha ka təv i ndo i maslaŋ i Yesu hay. Ti ye naha na, a təkəratay kəkay nakə Sol a ŋgatay a Bəy Maduweŋ ka tsəved i mede a Damas ada kəkay nakə Bəy Maduweŋ a tsikay me aye, ada Sol a da ha bazlam i Yesu kwa ka dzədzar bay ma Damas na, kə tsikatay dərma.

²⁸ Pat eye niye kwayaŋŋa Sol a ndza ka təv tay. A yawa ta nəteye a Zerozelem ada tə mawa ka bo dziye, a dawa ha bazlam i Bəy Maduweŋ parakka lele.

²⁹ A tsikawatay bazlam i Yesu a Yahuda neheye tə tsik me i Gərek aye dərma. Tə kədawa wuway haladzay. Ane tuk na, ta pəla tsəved a satay məkədə na.

³⁰ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta təra malamar hay, tə tsəne na, tə zla na Sol abara ka təv niye. Ti ye ha a gəma i Sezare. Ma dəba eye na, ti ye ha a gəma i Tarsis.

³¹ Yawa! Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma gəma i Yahuda, ma Galile, ada ma Samari, nəteye tebiye mandza eye zay zay lele. Nəteye faya ta hutiyə gədaŋ pat pat. Ta rəhay ha gər a Bəy Maduweŋ lele. Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a vəlawatay gədaŋ, a səkahawa tay ha haladzay.

Piyer a mbəl ha Ene

³² A həlay niye na, Piyer a yawa a gəma hay tebiye. Pat wuray na, a ye a gəma i Lida.

³³ Mə dəma na, ndoweye andaya tə zalay Ene, neŋgeye matəra eye. Məve tsamahkar neŋgeye məhəna eye. Ahəl nakə Piyer a ye naha aye na, a ŋgatay.

³⁴ Piyer a gwaday: «Ene! Yesu Kəriste ma mbəliye kar ha, lətse, zla sləlah yak.» Kwayaŋŋa Ene a lətse.

³⁵ Ndo i gəma i Lida hay ta ndo neheye ka bərrbar i Saron aye tebiye tə ŋgatay andza niye na, ta mbəda ha mədzal gər tay. Tə pa mədzal gər tay ka Bəy Maduweŋ.

Piyer a mbəl ahaya Tabita abəra ma mədahar

³⁶ ŋgwas məpe mədzal gər ka Yesu andaya məzele ŋgay Tabita. Tə zalay tə bazlam i Gərek na, Dorkas. Andza məgwədə: Mawene. A ndzawa i ŋgay na, ma gəma i Zope. Neŋgeye a gawa ŋgwalak a ndo hay huya ada a dzənawa tay ha mətawak hay.

³⁷ A həlay niye na, a dəd a dāvats ada a mət. A mət na, tə bara na. Tsa na, tə tsal ha a gay nakə ka gər i gay niye aye.

³⁸ Gəma i Lida na, bəse ta gəma i Zope. Ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma Zope aye tə tsəne Piyer neŋgeye ma Lida na, tə slər ndo hay sulo ka təv i Piyer, mə yaw. Tə gwaday naha: «Nəmaa gaka naha amboh, dara bəse təday.» Ndo neheye sulo aye ti ye ka təv i Piyer.

³⁹ Piyer a tsəne bazlam tay niye na, kwayanña a həlaw bo, ti yaw ta ndo niye hay.

Piyer a husaw na, tə laka ha a gay nakə ka gər i gay nənğed mədahan mə dəma aye. Madakway i nğwas hay tə nğatay na, ta həndzəd naha ka təv nğay ta mətuwe eye. Ta bəzay ha peteked neheye Tabita a nğarawa ahəl nakə nənğeye andaya tə dəre mba aye.

⁴⁰ Tsa na, Piyer a həhar tay ahaya ndo hay tebiye abəra. A dəkw gurmets, a dūwulay naha me a Mbəlom. A mbəda me ka təv i mədahan. A gwad: «Tabita lətse!» Tabita a həndək abəra ka dəre. A nğatay a Piyer na, a lətse, a ndza.

⁴¹ Piyer a gəs na abəra mə həlay, a dzəna na mələtse ha ka mbəlom. Tsa na, a zalatay a madakway i nğwas niye hay ta siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. Ta ma naha ka təv nğay a gay. Ti ye naha na, a gwadatay: «Anan ndo kurom kə mbəl.»

⁴² Masuwayan nakə a ge bo aye na, a da a zləm ma gəma i Zope tebiye. Ndo hay haladzay tə dzala ha ka Bəy Maduweñ.

⁴³ Piyer a ndza haladzay ma Zope. A ndza na, mə gay i ndo wuray a lambadawa mbal, məzele nğay Simon.

10

Gawla i Mbəlom a bəzay ha bo a Korney

¹ Ndo wuray ma gəma i Sezare, məzele nğay Korney. Nənğeye na, bagwar i sidzew i Roma hay. Sidzew niye hay na, tə zalatay Sidzew i Itali hay.

² Ndo niye na, a paway bəzay a Mbəlom ada a rəhaway naha gər a Mbəlom ta ndo i gay nğay hay tebiye. A dzənawa tay ha Yahuda neheye mətawak eye hay aye ada a dūwulaway me a Mbəlom pat pat.

³ Pat wuray ta huwa ma giye bəre mahkar na, məsine a gay. Ane tuk na, nənğeye tə dəre. A nğatay a gawla i Mbəlom parakka lele faya ma diye naha a gay ka təv nğay. A ye naha a zalay, a gwaday: «Korney!»

⁴ Korney a zəba ka gawla i Mbəlom niye tə madzədere eye, a gwaday: «Ka yaw na, labara i mey Bəy Maduweñ ga?»

Gawla i Mbəlom a mbəday faya, a gwaday: «Mbəlom kə tsəne məduwule me yak hay. Wu nakə ka vəlay a mətawak hay aye na, a yay a gər haladzay. Nənğeye faya ma dzaliye ka nəkar, ma mətsiye kar ha gər bay.

⁵ Anəke na, slər ndo hay a gəma i Zope, t̄a ye t̄a zalayaw a ndoweye andaya məzele nğay Simon nakə tə zalay Piyer aye.

⁶ Nənğeye mə gay i ndoweye andaya məzele nğay Simon, a lambadawa mbal. Gay nğay na, ka me i dəlöv.»

⁷ Gawla i Mbəlom niye a tsikay ka bo abəra na, a ye nğway. Korney a zalatay a ndo i məsler nğay hay sulo ada a zalay a sidzew nəte mə walan i sidzew neheye tə gaway məsler aye. Sidzew eye niye na, ndo məpay naha faya a Mbəlom.

⁸ A ye naha a təkəratay wu nakə a ge bo tebiye aye. Tsa na, a slər tay ha a Zope.

Piyer a nğatay a wuye andza ma məsine

⁹ Yaw! Ndo niye hay tə həl bo, ti ye. Tədə eye na, nəteye huya ka tsəved faya ta diye. Magərħəpat na, nəteye faya mazlambar ta ndisliye a Zope. Ta magərħəpat eye niye Piyer nənğeye dərmak a tsal ka gər i gay wuray fatata mata dūwulay me a Mbəlom.

¹⁰ Tsa na, may a wur faya, a say mənde wu mənday. Ahəl nakə faya ta deye wu mənday aye na, wuye a gay andza məsine.

¹¹ A ɲgatay a mbəlom mahəndəka eye ada wuye faya ma mbəzlaweye abəra mə dəma. Wuye niye na, andza petekəd mafətəla eye, bagwar eye, magəsa eye ka me eye wal wal təv fəd, faya ma mbəzlaweye ka dala.

¹² Mə dəma na, wu hay haladzay. Wu i pesl hay, gənwəy hay, wu neheye tə va tə hüd aye, ada tə diyən hay.

¹³ Piyer a tsəne mətsike me, a gwadəy: «Lətse Piyer, kəd wu neheye ada kə həpəd!»

¹⁴ Ane tuk na, wu niye hay na, Yahuda hay tə ge faya me mənde. Hərwi niye Piyer a mbədəy faya, a gwadəy: «Ah! A'ay Bəy Maduwən ga, wu nakə tə ge faya me, ka tərə tsədənɲa bay aye na, na nda dədə bay. A seɲ bay.»

¹⁵ Mətsike me niye a tsikayaw sa, a gwadəy: «Wu nakə Mbəlom a gwad tsədənɲa eye na, kə zəba faya andza mandzadək bay.»

¹⁶ A ma ahaya bazlam niye sik mahkar. Ma dəba eye na, kwayanɲa wu niye a ma ɲgway a mbəlom.

¹⁷ Piyer a tsətsahay a gər ɲgay, a gwad: «Wu nakay na ɲgatay aye na, a say məgwədə mey?»

Azlakwa ahəl nakə Piyer faya ma dzaliye andza niye na, ndo neheye Korney a slər tay naha aye 6a ta tsətsah gay i Simon ada nəteye anəke ka məged i məfaləkwe.

¹⁸ Tə zal ta gədan, ta tsətsah hərwi məsəre ha ta dedek Simon ndo nakə tə zalay Piyer aye nəngeye andaya kanan dāw.

¹⁹ Ane tuk na, Piyer nəngeye faya ma dzaliye ka wu nakə a ɲgatay aye. Ahəl nakə nəngeye faya ma dzaliye aye na, Məsəfəre i Mbəlom a gwadəy: «Piyer, tsəne! Ndo hay anan mahkar faya ta pəliye kar.

²⁰ Lətse, mbəzla ka təv tay. Do ta nəteye. Kə dzala faya gər sulo sulo bay, hərwi maa slərataya ahaya na, neɲ.»

²¹ Piyer a tsəne andza niye na, a mbəzlaw ka təv i ndo niye hay. A gwadətay: «Neɲ na, ndo nakə faya ka pəlumeye aye. Ka yumaw na, hərwi mey?»

²² Ta mbədəy faya, tə gwadəy: «Nəmaa yaw, maa sləramaya ahaya na, bəy i sidzew, məzele ɲgay Korney. Nəngeye na, ndo mədəslay ha gər a Mbəlom. Nəngeye ndo i dedek ada Yahuda hay tebiye tə gwad faya nəngeye na, lele. Gawla i Mbəlom a gwadəy: “Slər ndo hay ka təv i Piyer hərwi ada mə yaw a gay yak. Ki yaw na, pay zləm a wu nakə ma tsikiye aye.”»

²³ Tsa na, Piyer a ye tay ha a gay, a vəlatay təv məhəne hərwi həvad kə ge. Tədə eye na, tə həl bo ti ye ka bo dziye. Siye i ndo neheye tə tərə ta malamar hay ma məpe mədzal gər ka Yesu aye, tə laka tay ha.

²⁴ Tədə təday eye na, tə ndisl a gəma i Sezare. Korney nəngeye na, kə haya tay gər a ndo ɲgay hay, ta dzam ɲgay, nəteye faya ta həbiye.

²⁵ Ahəl nakə tə ndisl, Piyer faya ta fələkwiyə a gay i Korney aye na, Korney a yaw ka təv tay. A guduk ka dala kame i Piyer tə mədəslay ha gər.

²⁶ Ane tuk na, Piyer a lətse ha ka mbəlom, a gwadəy: «Lətse, hərwi neɲ na, ndo zezen andza nəkar dərmak.»

²⁷ Tsa na, ti ye ka bo a gay ta Korney nəteye faya ta tsikiye me. Ti ye naha na, ndo hay mahaya gər eye haladzay.

²⁸ A gwadətay: «Sərum ha na, i may Yahuda hay mede a gay i slala mekelən eye hay wal kəgəbay məndəz ka təv manəte aye na, lele bay a wesl. Ane tuk na, Mbəlom kə dən ha mazəbe ka ndo nəngeye tsədənɲa təbey kəgəbay mede a gay ɲgay lele bay na, kə dən ha andza niye bay.

²⁹ Hərwi niye, ahəl nakə ka zalumenɲ aye na, na kərah madayaw bay. Na yaw bəse. A seɲ məsəre ha, ka zalumenɲew na, hərwi mey?»

³⁰ Korney a mbəday faya, a gwaɗay: «Nəŋ nakə na zalaka naha aye, anəke kə ge məhəne mahkar ta bəre mahkar andza nakay, faya na dūwuleye me a Mbəlom kənaŋ mə gay ga. Nəŋ faya na dūwuliye me na, kwayaŋŋa ndo tə peteked eye ka bo herre a yaw kame ga.

³¹ Tsa na, a gweɗeŋ: “Korney, Mbəlom kə tsəne maɗuwule me yak ada kə mətsa ha gər tə madzəne yak nakə ka dzənawa tay ha mətawak hay aye bay.

³² A gweɗeŋ slər ndo hay a gəma i Zope mata zalayaw a Simon nakə tə zalay Piyer aye. Neŋgeye mandza eye mə gay i ndo wuray a lambaɗawa mbal, məzele ŋgay Simon. Gay ŋgay na, ka me i dəlov.”

³³ Hərwi niye, na slər naha fakaya ndo hay kwayaŋŋa ada kə yaw. Sisəc yak, ka təma ka yaw bəse. Anəke nəkway tebiye kənaŋ kame i Mbəlom hərwi məpay zləm a bazlam i Bəy Maduweŋ nakə a vəlaka, a gwaɗaka tsik aye.»

Piyer a ɗa ha bazlam i Mbəlom

³⁴ Piyer a dazlay a mətsike me, a gwaɗay: «Anəke na, na sər tuk. Ndo hay tebiye kame i Mbəlom na, nəte, ka ŋgəna tay ha ka bo bəra bay.

³⁵ Ndo zezəŋ tebiye, kwa neŋgeye na, ndo i gəma wuray wuray ka rəhay ha gər a Mbəlom ada kə ge wu nakə dedək aye na, neŋgeye ka təv i Mbəlom na, lele.

³⁶ Ka sərūm ha Mbəlom a slərəw bazlam ŋgay na, a Israyel hay ada tā huta zay i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste. Neŋgeye na, Bəy Maduweŋ i ndo hay tebiye.

³⁷ Bazlam nakay a dazlay ma Galile ahəl nakə Yuhana madzəhuɓe ndo a yam a dzəhuɓawa tay ha ndo hay a yam aye. A gwaɗawatay a ndo hay: “Dzəhuɓum bo a yam.” Wu nakə a ge bo ma ɗəba eye, ma Yahuda ada ma təv mekelər eye tebiye na, ka sərūm.

³⁸ Ka sərūm ha labara i Yesu ndo i Nazaret. Mbəlom ka dzərif ha faya gəɗaŋ i Məsəfəre Tsəɗaŋŋa eye. Ada sa na, Yesu ka həhal gəma ha, kə ge ŋgwalak ada kə mbəl tay ha ndo neheye Fakalaw a dzawa tay ha aye. A ge andza niye na, hərwi Mbəlom andaya tə neŋgeye.

³⁹ «Nəmay na, nəmaa təra ndo məhəle mbal i wu neheye a ge aye tebiye ma gəma i Yahuda ada ka dala i Zerozelem aye. Ta kəɗ na, ka mayako mazləmbaɗa eye.

⁴⁰ Ane tuk na, a ge məhəne sulo, mamahkar eye na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma bəɗ. Kə vələy tsəved mə bəzəmay ha bo a nəmay ndo i maslaŋ ŋgay hay,

⁴¹ bəna ka bəzatay ha bo a ndo neheye tebiye ta ŋgatay aye bay. Ane tuk na, a bəz ha bo na, a nəmay neheye Mbəlom a pala may kurre andza ndo məhəle mbal ŋgay hay aye. Ma ɗəba eye nakə Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye na, nəmaa nda wu mənday ada nəmaa sa wu məse ta neŋgeye ka təv manəte eye.

⁴² Neŋgeye a gwaɗamay: “Dum dumatay ha bazlam ga a ndo hay ada dumatay ha nəŋ na, ndo nakə Mbəlom a pa na hərwi məgatay sariya a ndo neheye nəteye andaya tə ɗəre ada a ndo neheye ta mət aye hay.”

⁴³ Ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom tebiye ta tsik faya. Taɗa ndoweye kə dzala ha ka Yesu na, Mbəlom ma pəsəy ha məzeleme ŋgay hay hərwi wu nakə Yesu a ge aye.»

Məsəfəre Tsəɗaŋŋa eye mavəla eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye

⁴⁴ Ahəl nakə Piyer faya ma tsikiye me mba aye na, Məsəfəre Tsəɗaŋŋa eye a mbəzlaw ka ndo neheye nəteye faya ta pay zləm a bazlam ŋgay aye tebiye.

⁴⁵ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, neheye nəteye Yahuda hay ti yaw tage Piyer aye a gatay wadəŋ wadəŋ hərwi nakə tə ŋgatay a Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a mbəzlaw ka ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye.

⁴⁶ Hərwi niye tə tsəne nəteye faya ta tsikiye me tə bazlam neheye nəteye tə tsəne bay aye ada faya ta zambadəye a Mbəlom bagwar eye.

Tsa na, Piyer a gwad:

⁴⁷ «Mata sle faya məge me ka madzəhuŋe tay ha ndo neheye anəke tə huta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye andza nəkway na, wuye mey?»

⁴⁸ Tsa na, a gwadatay: «Dzəhuŋum tay ha a yam ta məzele i Yesu Kəriste.» Ndo niye hay ta tsətsah faya mâ ndza ka təv tay məhəne tsakway tey.

11

Piyer a datay ha wu nakə a ge bo aye a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Zerozelem

¹ Ndo i maslaŋ i Yesu hay ta malamar tay neheye ma Yuda aye tə tsəne na, ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye ta təma bazlam i Mbəlom dərmak.

² Piyer a maw a Zerozelem na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nəteye neheye Yahuda hay aye tə gay me a Piyer.

³ Tə gwadāy: «Ka ye ka təv i ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye ada ka nda wu mənday ta nəteye na, hərwi mey?»

⁴ Piyer a tsəne andza niye na, a təkəratay wu nakə a ge bo aye ka madazlay hus ka mandəve aye. A gwadāy:

⁵ «Kurre eye na, neŋ ma gəma i Zope. Ahəl nakə neŋ faya na dūwuliye me aye na, wuye a geŋ andza məsine. Na ŋgatay a wuye faya ma mbəzlaweye ta təv ga. Wu niye na, andza petekəd məfətəla eye, bagwar eye, magəsa eye ka me eye wal wal təv fađ, faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom. A yaw na, bəse ta təv ga.

⁶ Na zəba dəre a dəma ada na ŋgatay a wu i pesl hay, a gənaŋ hay, wu neheye tə va tə huđ aye, ada diyeŋ hay.

⁷ «Tsa na, na tsəne mətsike me, a gwedeŋ: “Lətse Piyer, kəd wu neheye ada kâ həpəd!”

⁸ «Na mbədəy faya, na gwadāy: “Ah! A’ay Bəy Maduweŋ, dəda na həpəd wu nakə tə ge faya me aye kəgəbay wu nakə tsədəŋŋa bay aye na, na həpəd dəda bay.”

⁹ «Na tsəne mətsike me sa, a gwedeŋ: “Wu nakə Mbəlom a gwad tsədəŋŋa aye na, kâ zəba faya andza mandzadək bay.”

¹⁰ A meseŋ ha bazlam sik mahkar. Tsa na, wu niye a ma a mbəlom tebiye.

¹¹ «Azlakwa bay ndo hay mahkar ti ye naha kwayaŋŋa a həlay niye a gay nakə nəmay mə dəma aye. Tə slərataya ahaya abəra ma Sezare.

¹² Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwedeŋ: “Ka ge mahonok bay, do bəse.” Malamar neheye məkwa na həlataya ahaya kənaŋ aye na, tə laka ga ahaya a Sezare ada nəmaa ye a gay i Korney ta nəteye tebiye.

¹³ Tsa na, a təkəramay kəkay nakə a ŋgatay a gawla i Mbəlom aye. Gawla i Mbəlom a gwadāy: “Slər ndo a Zope, tâ ye tâ zalayaw a Simonj nakə tə pa faya məzəle Piyer aye.

¹⁴ Ki yaw na, ma tsikakeye bazlam i mətəme ada a ndo yak hay tebiye.”

¹⁵ «Na dazlay a mətsike me na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a mbəzlaw fataya andza nakə a mbəzlaw fakwaya ahəl niye aye.

16 Wu nakə Bəy Maduweŋ a tsik ahəl niye na, a meŋaw a gər: “Yuhana a dzəhuḅ tay ha ndo hay na, a yam dəkdek tsa. Ane tuk na, nəkurom na, ta dzəhuḅiye kurom a Məsəfəre Tsədanŋa eye.”

17 Ta dedək, Mbəlom kə vələtay Məsəfəre ŋgay, andza nakə a vələkway ahəl nakə ka dzalakwa ha ka Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste aye. Neŋ da məgay me a Mbəlom na, neŋ way?»

18 Tə tsəne bazlam niye na, ta may ha maŋgok a Piyer sa bay. Ta zambadaŋ a Mbəlom, tə gwad: «Mbəlom kə vələtay tsəved a ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye mambəde ha mede tay ada tā huta sifa nakə dedək aye.»

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Anŋiyos

19 Ahəl nakə tə kəf Etiyen aye na, ta dazlay məgatay dəretsətseh a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Nəteye, ta dazlay mahway a gəma mekeleŋ eye həy. Siye hay mə walaŋ tay, ti ye a Fenisi, a Sipəre, siye hay a gəma i Anŋiyos. Ane tuk na, nəteye niye hay tə dəwatay ha bazlam i Mbəlom a Yahuda hay dəkdek.

20 Siye i ndo məpe mədzal gər neheye ma gəma i Sipəre ta Siren aye ti ye a Anŋiyos. Ti ye tə datay ha labara i Bəy Maduweŋ Yesu a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye dərmak.

21 Gədan i Bəy Maduweŋ andaya fataya. Hərwi niye ndo hay haladzay ta dzala ha ka Bəy Maduweŋ.

22 Ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma Zerozelem aye tə tsəne labara i malamar neheye ma Anŋiyos aye na, tə slər Barnabas ka təv tay.

23 Barnabas a həl bo, a ye a dəma, a ye naha a ŋgatay ma kəkay nakə Mbəlom a pa ŋgama ka ndo məpe mədzal gər aye na, a yay a gər haladzay. Tsa na, a vələtay gədan a nəteye niye hay tebiye ta ndza huya ka tsəved i Bəy Maduweŋ.

24 Andza niye, Barnabas na, ndo lele eye. Neŋgeye maraha eye ta Məsəfəre Tsədanŋa eye ada kə pa mədzal gər peteh ka Yesu. Ndo hay haladzay ta səkah, tə pa mədzal gər ka Bəy Maduweŋ.

25 Ma dəba eye na, Barnabas a həl bo a ye a gəma i Tarsis mata pəlaw Sol.

26 A ndisl naha a dəma na, a huta Sol. Ti yaw ka bo salamay a Anŋiyos. Nəteye salamay tə ndza ma Anŋiyos məve nəte ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Ta tətik tay ha ndo hay haladzay ka məpe mədzal gər ka Yesu. Tə lah məzele a ndo məpay bəzay a Yesu hay ndo i Kəriste hay na, ma Anŋiyos.

27 Pat wuray na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay tə həl bo abəra ma Zerozelem, ti ye a Anŋiyos.

28 Ndo nəte mə walaŋ tay məzele ŋgay Agabus, a da ha ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye, a gwad: «Mandərzlaŋ ma giye ka məndzibəra tebiye.» Slala i mandərzlaŋ niye na, kə ge ahəl nakə Kələd neŋgeye bəy i Roma aye.

29 A tsik andza niye na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, tə gwad: «Kwa way m̄a vəl wu nakə ma sliye faya məvəle aye hərwi məsləre tay naha madzəne a malamar neheye ma Yahuda aye.»

30 Tsa na, ta tsakal wu, tə sləratay naha a madugula neheye ma Yahuda aye tə həlay i Barnabas tə Sol.

12

Tə kəd na Yakuba ada tə gəs Piyer

1 A həlay niye na, bəy nakə tə zalay Herod aye a pa bo ka məgatay dəretsətseh a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

2 A kəd na Yakuba malamar i Yuhana ta maslalam.

³ A zəba faya ka məkəde Yakuba nakə a kəf na aye, a yay a gər a Yahuda hay. A gəs na Piyer a həlay i magurlom nakə tə zalay magurlom i peñ nakə tə kwasa ha bay aye.

⁴ Herod a gəs na Piyer na, a pa na a danğay. A həl sidzew hay fad fad madzəga fad matsəpe na. A dzala mə gər nğay na, aza mâ gəsa ahaya kame i ndo hay ma dəba i magurlom ada ma geye sariya.

⁵ Sidzew hay faya ta tsəpiye na Piyer ma danğay. Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Mbəlom nəteye faya ta duwuleye me a Mbəlom pat pat hərwi Piyer.

Gawla i Mbəlom a təma ahaya Piyer abəra ma danğay

⁶ Ta həvad eye niye dərə ma ta tsadiye na, Herod ma ta geye sariya a Piyer kame i ndo hay. Piyer mandzahəra eye ma wuzlah i sidzew hay sulo. Nənğeye madzawa eye tə tsalalaw hay sulo ada sidzew mekelən eye hay sulo faya ta tsəpiye məged i gay i danğay niye.

⁷ Kwayanğa gawla i Mbəlom a yaw a gay nakə Piyer mə dəma aye, wuye a dəv dzaydzay mə gay niye. Gawla i Mbəlom a lamay a Piyer, a danğwazla ha, a pədeke ha. A gwaday: «Lətse bəse!» Tsa na, tsalalaw hay ta nğəzlah ndəruts ndəruts abəra mə həlay.

⁸ Tsa na, gawla i Mbəlom a gwaday: «Pa wu i bəzay i huđ yak ada bər tahərak yak a sik.» Piyer a ge andza nakə gawla i Mbəlom a tsikay aye. Gawla i Mbəlom a gwaday sa: «Pa ka bo məkelkabo yak ada dara peñ bəzay.»

⁹ Piyer a zənğal ahaya gawla i Mbəlom, ti yaw abəra mə gay i danğay. Kə dzala ha wu nakə gawla i Mbəlom faya ma giye dedək na, kə dzala ha bay. A dzala ha mə gər nğay na, məsine a gay.

¹⁰ Tə tawadaw abəra ka sidzew neheye ka məged makurre aye, tə ndislew ka masulo eye. Tsa na, tə ndislew ka məged i bəre nakə madayaw a walañ gay aye. Tə ndisl naha faya na, məged niye a həndək bo mahənğeye bətañ kame tay. Tsa na, tə ndohwaw abəra. Ti ye ka tsəved na, kwayanğa gawla i Mbəlom a gər ha Piyer.

¹¹ Wu nakə a ge bo aye na, Piyer a sər tuk. Tsa na, a gwad: «Anəke na, na sər ta dedək Mbəlom kə sləraw gawla nğay ka təv ga, kə təma ga ahaya abəra mə həlay i bəy Herod ada mə dərətsətseh i Yahuda neheye tə dzala məgen aye.»

¹² Ahəl nakə Piyer a sər ha wu nakə a ge bo aye lele tuk na, a ye a gay i Mari maya i Yuhana nakə tə zalay Markus aye. Mə dəma na, ndo hay mahaya gər eye haladzay, nəteye faya ta duwuleye me a Mbəlom.

¹³ Tsa na, Piyer a ye naha a fay a məged. Ndo i məsler dem eye, məzele nğay Rodi a tsəne, a həndzəd naha ka məged hərwi mahəndəke abəra ma məged.

¹⁴ A tsəne mətsike me i Piyer na, a sər ha bədiday nğay. Dərev nğay a nğwasa haladzay. Ka həndək abəra mə gay sa bay. Duh a hway mata datay ha a ndo hay, Piyer ma bəra.

¹⁵ Tə gwaday: «Gər a vuwaka daw?»

Ane tuk na, a gwadatay sa: «Ta dedək Piyer ma bəra, maraw me bay.»

Tə gwad: «Agəla ma giye na, gawla i Mbəlom nakə a həbawa na aye.»

¹⁶ Piyer na, nənğeye faya ma feye a məged huya. Ta həndək abəra ma məged na, tə nğatay a Piyer. Tsa na, a gatay hərbaəbəkka.

¹⁷ A gatay kət kət tə həlay, tə bəbəl wuray bay, tə ndza dikdik. Tsa na, a təkəratay ma kəkay nakə Bəy Maduweñ a laka ahaya abəra mə gay i danğay

aye. A gwađatay sa: «Dumay ha a Yakuba* ada a siye i malamar hay.» Tsa na, a yaw abəra mə gay, a ye a təv eye.

¹⁸ Dəre a tsada na, sidzew hay ta ŋgatay a Piyer bay. Wadəŋ wadəŋ a ge mə walaŋ tay haladzay. Ta tsətsah ka bo mə walaŋ tay, tə gwad: «Piyer a təra mey?»

¹⁹ Herod a tsəne Piyer kə təmaw abəra ma daŋgay na, a gwađatay a ndo hay: «Dum ta pəlum ahaya.» Ndo hay ti ye ta pəla na, ta huta na bay. A zalatay a ndo matsəpe niye hay, a tsətsah fataya abəra, a gwađatay a ndo hay: «Kəđum tay ha sidzew neheye abəra mə dəma.»

Ma dəba eye na, Herod a lətse abəra ma Yahuda, a ye a Sezare. A ndza mə dəma tsakway.

Məməte i Herod

²⁰ Ndo i wuzlahgəma i Tir ta Sidon tə ndza ta dala i Herod. Tə huta wu mənday tay na, mə dəma. Ahəl niye na, wu a ndalay a Herod ka ndo i gəma i Tir ta Sidon. Ndo hay tə ma ha ka bo bazlam. Tsa na, ti yaw ka təv i ndoweje andaya məzele ŋgay Bəlastus, neŋgeye ndo i sik i bəy. Tə slər na ka təv i Herod, mə ye mə gwaday: «Barakwa məndze zay mə walaŋ kway.»

²¹ Herod a tsəne bazlam tay niye na, a patay pat hərwi məma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay lele. Məpesle həlay tay kə ndisl a dəma tuk. Pat eye niye na, Herod a pa ka bo peteked i mələve bəy ŋgay. A ndza ka təv məndze i bəy ŋgay, kame i ndo hay tebiye. A tsikatay bazlam neheye a ləva ha bo aye.

²² Tsa na, ndo hay ta wuda haladzay, tə gwad: «Maa tsik me na, mbəlom bəna ndo zezeŋ bay!»

²³ Herod a tsəne andza niye na, a dəslay ha gər a bo, kə dəslay ha gər a Mbəlom bay. Kwayaŋŋa gawla i Mbəlom a yaw a fay a Herod, səŋ hay tə way a hud. Tsa na, a mət.

²⁴ Azlakwa duh, bazlam i Mbəlom a da a zləm kame kame haladzay.

²⁵ Barnabas tə Sol ta ndəv ha məslərə tay nakə tə slər tay ha a Zerozelem aye na, ta mbədə gər a Anŋiyos. Tə zla ahaya Yuhana nakə tə zalay Markus aye ka həlay.

13

Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a zla Barnabas tə Sol

¹ Ahəl niye mə walaŋ i ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma gəma i Anŋiyos aye na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay ta ndo matətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay andaya. Ndo i maslaŋ eye niye hay na, Barnabas, Simeyon nakə tə zalay Zeŋzeŋ eye aye, Lukiyus ndo i Siren, Manayen ndo nakə ta həhalawa ta Herod bəy i Galile ahəl nakə nəteye wawa eye hay mba aye, ada Sol. Herod a ləvawa na, gəma i Galile.

² Pat wuray nəteye faya ta dəsleje ha gər a Bəy Maduweŋ ada faya ta giye daliyam na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwađatay: «Pum tay ha Barnabas tə Sol təv tay wal hərwi məge məsler ga nakə na zalatay faya aye.»

³ Ta ndəv ha daliyam tə maduwule me na, tə pa həlay ka Barnabas tə Sol. Tsa na, tə gər tay ha, ti ye mata ge məsler i Mbəlom tuk.

Barnabas tə Sol mə Sipəre

⁴ Andza nakə Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a slər tay ha Barnabas tə Sol aye na, tə həl bo ti ye a gəma i Selosi. Mə dəma na, tə tsal a kwalalaŋ i yam, ti ye ha a gəma i Sipəre gəma nakə ma wuzlah i dəlov aye.

* 12:17 Kanaŋ a tsik na, ka bəy i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye.

⁵ Tə ndisl a gəma wuray tə zalay Salamin na, tə pa bo ka məde ha bazlam i Mbəlom mə gay i maduwule me i Yahuda hay. Nəteye dziye ta Yuhana Markus, a dzənawa tay ha.

⁶ Tə tas abəra ma gəma niye ma wuzlah i yam aye na, tə husa a gəma i Pafos. Mə dəma na, tə ndzay a gər a maharam wuray tə zalay Bar-Yesu. Ndoweye niye na, neŋgeye ndo i Yahuda, ndo nakə a gwađ neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye.

⁷ A ndzawa na, ka təv i bəy i gəma niye ma wuzlah i dəlov nakə tə zalay Sipəre aye. Bəy niye tə zalay na, Serqiyos Polus. Neŋgeye na, a tsah lele, a sər wu. Barnabas tə Sol tə ndisl naha na, a zalatay hərwi a say tã tsikay bazlam i Mbəlom.

⁸ Ane tuk na, Bar-Yesu maharam nakə tə zalay Elenas dərmak aye, a ye a gaw maləved ka təv i bəy. A say bəy mâ təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu bay.

⁹ Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a yaw a rah a bo i Sol nakə tə zalay Pol aye dərmak. A ndazl na maharam niye.

¹⁰ Tsa na, a gwađay: «Nəkar ndo nakə bəbərek mə bo yak haladzay aye ada nəkar sewed eye haladzay. Nəkar na, wawa i Fakalaw. Wu nakə lele aye na, ka nay dəre tebiye. Nəkar na, a saka matəra ha bazlam i Bəy Maduweŋ maraw me na, hərwi mey?»

¹¹ Tsəne, anəke! Bəy Maduweŋ ma giye fakaya mevel. Ma təriye kar ha guluf eye, ka ndziye tsakway ka ŋgateye a pat sa bay.»

Tsa na, kwayaŋŋa Elanas a ge guluf dedək tətərgam həvad. A ŋgatay a dəre bay. A mbəda bo tewelevelə mapəle ndo məgəsay həlay.

¹² Bəy niye a ŋgatay a wu nakə a ge bo aye na, a dzala ha ka Yesu hərwi matətike i Pol nakə a tətik ka Bəy Maduweŋ aye kə gay hərbaəbəkka.

Barnabas tə Pol ma Aŋtiyos i Pizidi

¹³ Pol ta ndo ŋgay hay, tə həl bo abəra ma Pafos. Tə tsal a kwalalanj i yam, ti ye a gəma i Perge ka dala i Pamfeli. Mə dəma na, Yuhana Markus a gər tay ha, a mbəda gər a Zerozelem.

¹⁴ Barnabas tə Pol na, ti ye kame kame. Ti ye abəra mə Perge, ti ye a Aŋtiyos ka dala i Pizidi ta tsəved. Pat i mazəzukw bo na, ti ye a gay i maduwule me. Ti ye naha tə ndza ka dala.

¹⁵ Ti ye naha na, faya ta dzaŋgateye mə dərewel i Musa ada mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay. Ma dəba eye ta ndəv ha mədzenge na, bəy hay i gay i maduwule me niye tə gwađatay: «Malamar ga hay, tadə bazlam kurom andaya mətsikatay a ndo hay hərwi məvələtay gədaŋ na, ka slumeye faya mətsike me anəke tuk.»

¹⁶ Pol a lətse, a zla həlay ka mbəlom, a gatay həlay kət kət, andza məgwede: «Ndzum dikdik.» A gwađatay: «Nəkurom ndo i Israyel hay ada ta nəkurom siye i ndo neheye ka dzədzarumay a Mbəlom aye dərmak. Pumay zlam a bazlam nakə na tsikakumeye.

¹⁷ «Mbəlom kway nəkway ndo i Israyel hay kə pala bəba tətə kway hay ahəl niye. Ahəl nakə nəteye tə ndzawa ma gəma i Ezipt aye na, Mbəlom ka səkah tay ha haladzay. Ma dəba eye na, kə həlatay ahaya ta gədaŋ i həlay ŋgay.

¹⁸ Mbəlom kə gatay gər ma kəsaf məve kuro kuro fad.

¹⁹ Ma dəba eye na, ka bəbazl tay ha gəma hay tasəla abəra ka dala i Kanan. A vəlatay dala niye a ndo ŋgay Israyel hay andza i tay wu tay.

²⁰ Wu niye tebiye kə ndza ma giye məve kuro kuro fad gər eye zlam. Ma dəba eye na, kə pa tay ndo məge sariya hay a bəba tətə kway hay. A ge andza niye na, hus a həlay nakə Samuyel neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye.

²¹ «Ma dəba eye na, ta tsətsah bəy ka Mbəlom. Mbəlom a vəlatay Sayul, wawa i Kis, ma ləver i Bendzamej. Sayul a ndza ma bəy məve kuro kuro fad.

²² «Tsa na, Mbəlom a kal ha Sayul, a patay Davit andza bəy. Mbəlom a gwad: “Na sər ha Davit wawa i Zese, neŋgeye na, a yej a gər. Ma giye na, wu nakə a seŋ aye tebiye.”»

²³ Pol a gwadətay sa: «Ndo nəte mə walaŋ i gwala i Davit hay Mbəlom a pa na ndo mətəme tay ha İsrayel hay na, Yesu. Ba kə tsik kurre, a gwad ma vəliye.

²⁴ Ahəl nakə Yesu ki yaw zuk bay aye na, Yuhana madzəhuəbe ndo a yam kə də ha bazlam i Mbəlom. Kə zalatay a ndo i İsrayel hay tebiye tā mbəda ha mede tay ada tā dzəhuəb bo a yam.

²⁵ A ndisl a həlay nakə Yuhana madzəhuəbe ndo a yam ma ndəviye ha məsler ŋgay aye na, a gwadawa: “Ka dzalum mə gər kurom, neŋ na, way? Neŋ na, ndo nakə nəkurom faya ka həbumeye bay. Ane tuk na, tsənum: Neŋgeye na, ma deyeweye kame ga. Neŋ na sla də kwa məpəlay ha ləber i təhərak ŋgay bay.”

²⁶ «A nəkurom malamar ga hay, nəkurom wawa i Abraham hay ada a nəkurom siye neheye ka dzədzarumay a Mbəlom aye, Mbəlom a sləraw labara nakay na, a nəkway, kəkay nakə a təma kway ha aye.

²⁷ Andza niye, ndo i Zerozelem hay ta bəy tay hay, Yesu neŋgeye way na, ta sər ha bay. Bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom neheye tə dzaŋgawa pat i mazəzukw bo aye na, ta tsəne bay. Ahəl nakə tə kəd Yesu aye na, bazlam i ndo i məde ha bazlam i Mbəlom hay kə ge bo tuk.

²⁸ Kwa tadə ta huta faya abəra mənese nakə də məkəde aye bay bəbay na, ta tsətsah ka Pilat m̄a kəd na ka mayako mazləlmbadə aye.

²⁹ Tə ge wu nakə Derewel i Mbəlom a də ha ka gər ŋgay aye. Ma dəba na, ti ye tə mbəzla ahaya mədahaŋ i Yesu abəra ka mayako mazləlmbadə aye. Ti ye ha, tə pa na a tsəvay.

³⁰ Ane tuk na, Mbəlom kə mbəla ahaya abəra ma mədahaŋ.

³¹ Ma məhəne halədzay, ka bəzatay ha bo a ndo neheye ti yaw ka bo ma Galile, ti ye ka bo a Zerozelem aye. Anəke nəteye niye ta həhal ka bo dziye na, nəteye ta tərə ndo məhələ mbal ŋgay hay kame i ndo i İsrayel hay.

³² «Nəmay eye, nəmaa yakum ahaya Labara Ŋgwalak eye. Wu nakə Mbəlom a tsik kurre a gwad ma vəlateye a bəba tətə kway hay aye na,

³³ kə ge na hərwi kway. A ge na, a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahaŋ. Mawatsa eye mə Derewel i Dəmes hay 2, a gwad: “Nəkar wawa ga.

Bəgom neŋ na tərə Bəba yak.*»

³⁴ «Mbəlom a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahaŋ. A də ha kurre, a gwad ma ziye ma tsəvay bay. Kə tsik andza nakay, a gwad:

“Na ta vəlakumeye wu nakə tsədaŋŋa eye ada dedək eye andza nakə na tsikay a Davit, na gwaday na vəlakeye aye.†”

³⁵ «Hərwi niye, kə tsik ma Dəmes hay sa, a gwad:

“Nəkar Mbəlom na, ka gəriye ha ndo i məsler yak m̄a ze ma tsəvay bay.‡”

³⁶ «Davit a həlay i məndze ŋgay na, kə ge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye. Ma dəba eye Davit a mət. Ta la na ka təv i bəba tətə ŋgay hay ada kə ze ma tsəvay.

³⁷ Ane tuk na, ndo nakə Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye na, kə ze ma tsəvay təbey.

* 13:33 Dəmes hay 2.7. † 13:34 Ezay 55.3. ‡ 13:35 Dəmes hay 16.10.

38 «Malamar hay, sərüm na, nəmay faya nəmaa dākumeye ha Mbəlom a pəsətay ha mezeleme i ndo hay na, hərwi Yesu.

39 Ndoweye kə dzala ha ka Yesu na, Mbəlom ma pəseye ha mənese ηgay tebiye. Bazlam i Musa mapala eye, neŋgeye na, gədan ηgay andaya mərəsakum ha mənese bay.

40 «Gum metshe, wu nakə ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay tə watsa ahəl niye na, mâ ndzakum a gər bay. Tə watsa na, tə gwad:

41 “A həlay kurom nakay, na giye məsler nakə ka dzalumeye ha faya bay kwa tadə ndəray mâ təkərakum aye.

Zəbum, nəkurom neheye ka zəbum ka bazlam ga andza wu lele aye bay aye, mâ gakum hərəbəəkka, dum mətum.Ş”»

42 Pol ta Barnabas ta ndəv ha bazlam tay na, ti yaw abəra mə gay i maduwule me. Ti yaw abəra na, ta tsətsah fataya, tə gwadətay: «Mumaw pat i mazəzukw bo mekelerə eye sa ada ka tsikumameye ka gər i labara nakay sa.»

43 Ahəl nakə ndo hay faya ta ηgəniye gər aye na, Yahuda hay haladzay ta ndo neheye tə dəsławay ha gər a kule i Yahuda hay aye, tə patay bəzay a Pol ta Barnabas. Pol ta Barnabas tə vələtay gədan hərwi ada tâ gər ha ηgwalak i Mbəlom sa bay.

44 Pat i mazəzukw bo mekelerə eye a slaw na, həlay a vay a ndo i gəma niye hay tebiye tə haya gər hərwi mətsəne bazlam i Bəy Maduwerə.

45 Siye i Yahuda hay tə ηgatay a ndo neheye hay haladzay tə haya gər aye na, a ndalatay haladzay. Tə ge fataya sələk. Ta dazlay mətsike wu nakə lele bay aye ka Pol ada tə tsaday pələslesle.

46 Pol ta Barnabas tə tsik me tə zluwer eye bay tebiye, tə gwadətay: «Həbe nəmaa dākumeye ha bazlam i Mbəlom na, a nəkurom təday. Ane tuk na, ka dzalum na, lele bay nakə kâ hutum sifa nakə ma ndəviye bay aye. Anəke na, nəmaa diye wu may, nəmaa ta dətəye ha a ndo neheye Yahuda hay bay aye.

47 Bəy Maduwerə a gwadəmay na, kəkay? A gwad:

“Nəkar na, na pa kar andza dzaydzay ma dəvətəye a ndo i məndzibəra hay tebiye,

hərwi ada kâ ye ka təv neheye dərəŋ eye ka tsikatay a ndo hay,

neŋ Bəy Maduwerə na mbəliye* tay ha na, kəkay?”»

48 Ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, tə tsəne bazlam niye na, dərev tay a ηgwasa haladzay, a yatay a gər. Ta dazlay a mazambaday a bazlam i Bəy Maduwerə. Ndo neheye Mbəlom a pala tay ha hərwi məhute sifa nakə ma ndəviye bay aye na, nəteye tebiye tə dzala ha ka Mbəlom.

49 Andza niye, bazlam i Mbəlom a ηgəna gər ka gəma niye tebiye.

50 Ane tuk na, Yahuda hay tə patay me a ηgwas zlele eye neheye tə dəsławay ha gər a Mbəlom aye ta ndo neheye bagwar eye, tə gatay dərətsətseh a Pol ta Barnabas. Ta həhar tay ha abəra ka dala niye.

51 Pol ta Barnabas ta tətəkəw ha burhway i gəma tay abəra ka sik tay.† Ti ye a gəma wuray tə zalay lkoniyo.

52 Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye tə zaw ma Anŋtiyos aye na, dərev tay a rah ta məŋgwese ada ta Məsəfəre Tsədanŋa eye.

Ş 13:41 Habakuk 1.5. * 13:47 Ezay 49.6. † 13:51 Matətəkəw ha burhway abəra ka sik andza məgwədə Pol ta Barnabas ta giye wuray hərwi ndo i wuzlahgəma nakay sa bay. Wu i wuzlahgəma niye ma matsa fataya bay kwa burhway nakə ka sik aye.

14

Pol ta Barnabas ma Ikoniyyom

¹ Pol ta Barnabas tə husa a Ikoniyyom na, ti ye tə fələkwa a gay i maɖuwule me i Yahuda hay andza nakə ma Anṭiyoş aye dərmaḵ. Ta tətikatay bazlam i Yesu a ndo hay. Yahuda hay haladzay ta ndo neheye Yahuda hay bay aye tə dzala ha ka Yesu.

² Ane tuk na, Yahuda neheye ta təma bazlam i Yesu bay aye na, tə patay me a ndo neheye Yahuda hay bay aye hərwi ada tə dzala wu nakə lele bay aye ka ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

³ Duh Pol ta Barnabas tə ndza ma Ikoniyyom haladzay. Tə tsikatay me tə zluwer eye bay ka gər i Bəy Maduwerj. Tə dawa ha ɳgwalak ɳgay ada bəy Maduwerj na, a vəlawatay gədanj ka məge masuwayanj hay hərwi məde ha bazlam tay nakə faya ta tsikiye na, dedək.

⁴ Ndo i gəma niye hay ta ɳgəna sulo. Ndo siye hay nəteye ta diye i Yahuda hay, siye hay ta diye i ndo i maslanj i Yesu hay.

⁵ Tsa na, Yahuda siye hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, tə ləva bo hərwi məge dəretsətseh a Pol ta Barnabas ada məkəde tay ha abəra mə dəma tə kwar.

⁶ Pol ta Barnabas tə sər, ta kədiye tay ha na, ta hway. Tə zla tsəved nakə a ye a gəma i Listəre ada a ye a gəma i Derbe. Gəma neheye sulo aye na, ka dala i Likawni salamay.

⁷ Tə dawa ha Labara ɳgwalak eye ka dala eye niye.

Pol ta Barnabas mə Listəre

⁸ Ma gəma i Listəre na, ndəweye andaya matəra eye mə sik. Neɳgeye matəra eye kwa ka məwe ɳgay. Kə lətse, ki ye dāda tə sik ɳgay bay.

⁹ Pat wuray na, neɳgeye faya ma pay zləm a bazlam i Pol, Pol a zəba faya. Kwayanjə Pol a sər neɳgeye na, tsəved andaya məmbəle ha hərwi kə pa mədzal gər ka Yesu.

¹⁰ Pol a tsikay me ta magala, a gwaday: «Lətse tə sik yak dzək lele.» Tsa na, a lətse tsəkwaḵ, a mbərəzlə tə sik ɳgay. A pa bo ka mede duwak duwak.

¹¹ Ndo hay tə ɳgatay a wu nakə Pol a ge aye na, ta wuda tə bazlam i gəma tay Likawni, tə gwad: «Mbəlom hay ta təra andza ndo zezej, ta mbəzlaw ka təv kway.»

¹² Tə pa məzele ka Barnabas «Zeus», mbəlom tay ada ka Pol «Hermes» * hərwi neɳgeye na, ndo i maslanj.

¹³ Gay i məvəlay wu a mbəlom nakə Zeus aye bəse ka tsəved məfələkwe a gəma niye. Tsa na, ndo məvəlay wu a Zeus tay niye a ye a gəsaw sla bagwar eye hay, a pa fataya məvurze i wu neheye lele haladzay aye. A gəsa tay ahaya ka məged i gay i məvəlay wu a mbəlom tay niye. A say na, ndo hay tə vəlatay a Pol ta Barnabas andza wu nakə tə vəlawa kəriye a mbəlom tay aye.

¹⁴ Ane tuk na, Pol ta Barnabas tə tsəne na, a ndalatay haladzay. Ta ɳgurada ha peteked tay, ti ye a walanj i ndo niye hay, ta wuda, tə gwaday:

¹⁵ «Ndo neheye, ka gum wu nakay na, hərwi mey? Nəmay na, ndo zezej hay andza nəkurom dərmaḵ. Nəmaa yaw na, nəmaa zlakumaw Labara ɳgwalak eye ada mədakum ha na, gərurum ha kule kurom neheye ɳgama andaya mə dəma bay aye. Ada məbədumaw me ka təv i Mbəlom ma ndziye ka tor eye. Neɳgeye nakə a ge magərmbəlom, dala, dəlov ada tə wu neheye mə dəma aye tebiye.

* 14:12 Mə kule i Gərek hay na, Zeus neɳgeye bəy i mbəlom tay hay ada Hermes na, ndo i maslanj.

16 Ahəl niye na, kə gər tay ha ndo hay tâ pay bəzay a wu tay neheye faya ta paway bəzay aye.

17 Ane tuk na, kə dātay ha a ndo hay na, nəngeye andaya ta nəteye. A dātay ha na, ta ɲgwalak ɲgay nakə faya ma gateye aye. A pakumaw yam ada kə palakumaw wu mənday abəra ma guvah tə həlay eye. Ka hutum wu mənday ada a ɲgwasakum ha dərev kurum.»

18 Kwa Pol ta Barnabas tə tsikatay andza niye bəbay na, ta təma bay. A satay məkədə tay sla niye huya.

19 A həlay niye na, Yahuda hay ti yaw abəra ma Aɲtiyos i Pizidi, siye hay ti yaw ma Ikoniyom, tə ndislew a gəma i Listəre. Tsa na, tə patay me a ndo hay. Tə kal na Pol tə kwar hərwi mədəke na. Tə vaha na dərəɲ abəra mə walaɲ gay. Tə dzala na, tə gwad ma giye kə mət.

20 Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə haya faya gər, tə lawara na a wuzlah. Pol a lətse, a mbəda gər a walaɲ gay. Tə dœ eye na, a həl bo, ti ye ta Barnabas a gəma i Derbe.

Pol ta Barnabas tə ma a Aɲtiyos

21 Pol ta Barnabas tə ndisl naha a dəma na, tə da ha Labara ɲgwalak eye mə walaɲ i gəma i Derbe. Ndo hay haladzay tə pa mədzal gər ka Yesu. Ma dəba eye na, ta mbəda gər a Listəre, ti ye abəra ma Listəre, ti ye a Ikoniyom. Ti ye abəra ma Ikoniyom, ti ye a Aɲtiyos i Pizidi.

22 A gəma nakə ta ndisl a dəma aye na, tə vələwatay gədaɲ a dərev a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka mədzele ha huya ka Yesu. Tə gwadawatay: «Ka deyekweye a Bəy i Mbəlom na, kutoɲ ka sakweye dəretsətsəh haladzay.»

23 Tə pala ndo hay mə walaɲ tay, ta təra tay ha madugula hay. Tsa na, tə ndza, tə ge daliyam, ta duwulay me a Mbəlom hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. Tə pa tay ha a həlay i Bəy Maduweɲ nakə tə dzala ha faya aye. Tsa na, ti ye wu tay.

24 Ti ye, tə tas abəra ma gəma i Pizidi, tə ndisl a gəma i Pamfeli.

25 Ti ye naha tə da ha bazlam i Mbəlom ma Perge. Tsa na, ti ye a gəma i Ataliya.

26 Tə tsal a kwalalaɲ i yam, ti ye a Aɲtiyos. Aɲtiyos na, gəma nakə tə pa tay a həlay i Mbəlom mə dəma aye hərwi ada mâ vələtatay ɲgwalak ka məge məsler ɲgay. Anəke tə ge na, məsler eye niye tuk.

27 Tə ndisl naha a Aɲtiyos na, tə hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Ta təkəratay wu nakə Mbəlom a ge hərwi tay aye tebiye, ada ma kəkay nakə a həndəkətatay tsəved a ndo neheye Yahuda hay bay aye ka məpe mədzal gər ka Yesu aye dərmak.

28 Pol ta Barnabas tə ndza haladzay ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Aɲtiyos.

15

Məkədə wuway ka mədəse bo

1 Ma dəba eye na, ndo hay ti yaw abəra ma Yahuda a Aɲtiyos. Ti yaw na, ta dazlay a matətikatay a malamar hay. Tə gwadətay: «Ka dəsəm bo andza i bazlam i Musa mapala eye nakə a tsik aye bay na, ka slumeye faya mətəme bay.»

2 Pol ta Barnabas, tə gwadətay: «Ka tsikum andza niye na, ka rawum me.» Bazlam niye a zlatayaw məkədə wuway haladzay ta nəteye. Tə ma ha ka bo bazlam mə walaɲ tay, tə gwad: «Anəke na, slərakwa Pol ta Barnabas ada ta

siye i ndo i Anıtyos hay a Zerozelem hərwi mətsikaw ka wu nakay ta ndo i maslan hay ada ta madugula hay.»

³ Tsa na, məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dzəna tay ha hərwi mede tay. Tə həl bo, ti ye. Tə tas abəra ma gəma i Fenisi, tə tas a bəra ma Samari. Nəteye faya ta diye na, ta təkəratay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma kəkay nakə ndo neheye Yahuda hay bay ta təma bazlam i Bəy Maduwey aye. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə tsəne labara niye na, dərev tay a ɲgwasa, a yatay a gər haladzay.

⁴ Tə ndisl a Zerozelem na, ndo məpe mədzal gər ka Yesu, ndo i maslan hay ta madugula hay ta təma tay lele. Tsa na, ta təkəratay wu nakə Mbəlom a ge ta nəteye aye.

⁵ Ane tuk na, siye i ndo neheye ta təra nəteye ma bəruk i Farisa hay ta təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu aye na, tə zla bazlam, tə gwad: «Kutoy ndo neheye Yahuda hay bay aye, ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, tã dəs bo ada tã rəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye.»

⁶ Ndo i maslan hay ta madugula hay tə haya gər hərwi məzəbe ka bazlam eye niye.

⁷ Tə kəf wuway ka bazlam eye niye haladzay. Piyer a lətse, a gwadətay: «Malar ga hay, ka sərüm ha Mbəlom a zla ga na, hərwi ada nã dətay ha Labara ɲgwalak eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye, hərwi ada tã tsəne. Ta tsəne na, ta dzaliye ha ka Yesu bədaw?»

⁸ Mbəlom nakə a sər dərev i ndo zeyen aye kə dətay ha na, ka təma tay ha. Na gwad kə vəlatay Məsəfəre Tsədanɲa eye andza nakə a vəlakway ahəl niye aye bədaw?

⁹ Ka ɲgəna ha ka bo abəra nəteye tə nəkway bay. A təra ha dərev tay tsədanɲa na, hərwi nakə tə dzala ha aye.

¹⁰ Anəke a sakum məgatay kutoy a ndo məpe mədzal gər neheye tə pa mədzal gər ka Yesu marəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye na, hərwi mey? Kwa bəba tətə kway, kwa bo kway eye ka slakwa faya marəhay gər a bazlam i Musa mapala bay tuk na, kəkay? Kã dzum ha Mbəlom bay.

¹¹ Dzalakwa ha düh na, Bəy Maduwey a təma kway ha na, ta ɲgwalak ɲgay andza nakə a təma tay nəteye.»

¹² Ndo hay tebiye tə ndza dıkdıf. Tsa na, Barnabas tə Pol ta təkəratay masuwayan ta wu neheye Mbəlom a ge ta nəteye mə walan i ndo neheye Yahuda hay bay aye.

¹³ Ta ndəv ha mətsike me na, Yakuba a zla bazlam, a gwadətay: «Malar ga hay, tsənum wu nakə na tsikakumeye təday.

¹⁴ Piyer ka təkər ma kəkay nakə Mbəlom a gatay gər a ndo neheye Yahuda hay bay aye. Ahəl nakə bəruk kway a dazlay mba aye na, 6a tsiy a say a Mbəlom məpele siye i ndo hay hərwi ada tã təra ndo ɲgay hay.

¹⁵ Bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom neheye tə sik aye na, a ye ka bo tə wu nakə a ge bo aye:

¹⁶ «Aza kame na, gay i Davit ma mbəzliye.

Ane tuk na, aza kame, na ta dəzliye na.

Kwa kə nas bəbay na, na lambadiye na.

¹⁷ Hərwi ada siye i ndo hay tebiye tã pəla ga,

ada ndo i gəma hay tebiye dərmak.

Nakay na, wu nakə Bəy Maduwey a tsik aye.*

¹⁸ A dā ha wu neheye na, kurre.»

* 15:17 Amos 9.11-12.

19 Hərwi niye, Yakuba a gwaɗatay sa: «Na dzala na, kâ kwasakwatay gər a ndo neheye Yahuda hay bay aye ta tãma Mbəlom aye bay.

20 Watsakwatay naha hərwi mægweɗe tay na, kâ həpəɗum slo nakə ndo hay tə kəɗay a kule aye bay. Hərwi slo niye na, tsəɗanɲa bay. Tã ge mezeleme bay. Wu nakə ta mburoɗ mamburoɗe aye na, tã həpəɗ slo eye bay, kâ ndayum bambaz bay.†

21 Hərwi bazlam i Musa mapala eye na, zla anəke bay, ndo hay faya ta diye ha mə walaɲ i gay ada mə gay i maɗuwule me i Yahuda hay pat i mazəzukw bo pat pat.»

Derewel i məvəle gəɗan

22 Ndo i maslaɲ hay ta madugula hay ta məhay gər i ndo məpe məɗzal gər hay ka Yesu tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad: «Palakwa ndo hay mə walaɲ tay ada kâ slərakwa tay ha a Anɲiyos tə Pol ada ta Barnabas.» Tsa na, tə zla Yuda nakə tə zalay Barsabas aye ada ta Silas. Ndo neheye sulo aye nəteye bagwar eye hay mə walaɲ i ndo məpe məɗzal gər hay ka Yesu.

23 Tə watsa ɗerewel, tə vələtay a həlay. Tə watsa ɗerewel eye niye na, tə gwad:

«Nəmay ndo i maslaɲ hay ta madugula hay, nəmay na, malamar kurom hay. Nəmaa tsikakum naha me a nəkurom ndo məpe məɗzal gər hay ka Yesu, ma slala mekeleɲ eye hay ma Anɲiyos ada ma gəma i Siri ta Silisi.

24 «Nəmaa tsəne ndo siye hay mə walaɲ may ta ye naha ka təv kurom, ta kwasakum ha məɗzal gər tə bazlam hay ada bazlam tay niye na, a gakum hiyem hiyem. Kwa tsekweɲ nəmaa vələtay naha tsəveɗ bay.

25 Hərwi niye, nəmaa dzapa ha məɗzal gər may ka təv manəte eye, nəmaa pala ndo hay ada məsləre tay naha. Ta lakiye naha dzam kurom hay, Pol ta Barnabas.

26 Nəteye neheye ta səkəm ha məsəfəre tay hərwi məsler i Bəy Maduweɲ Yesu Kəriste aye.

27 Nəmaa sləriye naha Yuda ta Silas, bo tay eye ta tsikakumeye wu nakə nəmaa watsa a ɗerewel nakay aye.

28 «Məsəfəre Tsəɗanɲa eye ta nəmay, nəmaa ma ha ka bo bazlam na, nəmaa gwad: Nəmaa piye fakuma wu mamba eye bay. A samay na, pumay bəzay a wu neheye ɗekɗek tsa.

29 Kâ həpəɗum slo neheye ta təzay a kule aye bay, kâ ndayum bambaz bay, kâ həpəɗum slo i wu neheye ta mburoɗ mamburoɗe aye bay, kâ gum mezeleme bay.‡ Ka gum wu neheye bay na, niye na, ka gum lele.

«Nəmay malamar kurom hay, nəmaa tsikakum naha me.»

30 Tə vələtay ɗerewel niye a ndo neheye tə slər tay ha aye. Ti ye, tə ndisl a Anɲiyos na, tə hayatay gər a ndo məpe məɗzal gər hay. Tsa na, tə vələtay ɗerewel niye.

31 Tə dzaɲga na ɗerewel niye na, a vələtay gəɗan haladzay, ɗərev tay a ɲgwasa.

32 Yuda ta Silas, nəteye neheye ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom hay aye, tə pa bo ka mətsike bazlam i məvələtay gəɗan a malamar hay məndze haladzay. Tə vələtay gəɗan məndze huya ka məpe məɗzal gər ka Yesu.

33 Tə ndza ma Anɲiyos məndze tsakway na, tə ləva bo mede wu tay, malamar hay tə tsikatay me, tə gwaɗatay: «Dum tə zay hərwi ada tã maw ka təv i ndo neheye tə slər tay naha aye.» [

34 Ane tuk na Silas na, a gwad ma ndziye mə ɗəma.]

† 15:20 Zəba ma Levitik 18.6-18 ada 17.10-16. ‡ 15:29 Zəba mə Məsler hay 15.20 ada zəba wu nakə tə watsa ka gər i bazlam eye nakay aye.

³⁵ Pol ta Barnabas tə ndza ma Anıtyos. Nəteye ta siye i ndo hay haladzay ta tətikawatay a ndo hay ada tə dəwa ha Labara Nğwalak eye i Bəy Maduwej a ndo hay.

Pol ta Barnabas ta nğəna gər

³⁶ Ma dəba eye na, Pol a gwađay a Barnabas: «Anəke na, mbəđama gər ta zəbamatay dəre a malamar hay ma gəma neheye ka dəma ha bazlam i Bəy Maduwej mə dəma aye hərwi məsərə nəteye andaya zay bəbay dəw?»

³⁷ Barnabas a gwađay faya ayaw a Pol, ada a say məzle Yuhana-Markus ka həlay.

³⁸ Ane tuk na, a say a Pol Barnabas m̄a zla Yuhana-Markus bay, hərwi kə gər tay ha ahəl niye ma Pəmfeli. Mə mahəhele tay neheye faya ta həhaliye na, kə ge məsler ta nəteye sa bay.

³⁹ Tə kəd wuway haladzay. Tsa na, Pol ta Barnabas ta nğəna gər. Barnabas a zla Markus, tə həl bo ti ye a Sipəre.

⁴⁰ Pol na, neŋgeye a zla Silas. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dıwulay me a Mbəlom hərwi ada Mbəlom m̄a gatay nğwalak huya. Tsa na, Pol ta Silas tə həl bo, ti ye.

⁴¹ Ti ye, tə tas ta Siri ada ta Silisi. Tə vəlatay gədaŋ a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

16

Timote a laka ha Pol ta Silas

¹ Pol ta Silas tə ndisl a Derbe ada a Listəre. Mə dəma na, ndoweye andaya kə pə mədzal gər ka Yesu, məzele nğay Timote. May nğay na, dem i Yahuda hay, ka tara ndo məpay bəzay a Kəriste. Ane tuk na, zal nğay, bəba i Timote na, Gərek hay.

² Timote na, malamar neheye ma Listəre aye ada ma İkoniyom aye na, tə tsikawa faya wu lele eye haladzay.

³ A say a Pol məzle na ta diye ka bo dziye. A zla na, a dəs na hərwi Yahuda neheye hay ma gəma niye hay aye. Ndo haladzay tə sər ha bəba i Timote na, Gərek hay.

⁴ Ahəl nakə ta diye na, ti ye ka gəma ka gəma. Tə dətay ha bazlam neheye ndo i maslanj i Yesu hay ta madugula hay ma Zerozelem tə tsik aye. Ta tsətsah fataya, tə gwađatay: «Rəhumay ha gər lele.»

⁵ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta huta gədaŋ ada ndo hay ta səkah pat pat tə dzala ha ka Yesu.

Ndo i Masedowan

⁶ Ma dəba eye na, a satay mede mata də ha bazlam i Mbəlom ka dala i Azi. Ane tuk na, Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a gwađatay: «K̄a yum bay.» Tsa na, tə tas abəra ma gəma i Firigiya ada Galat.

⁷ Ahəl nakə tə ndisl a gəma i Mizi aye na, tə dzala mə gər tay mede a Bitini. Ane tuk na, Məsəfəre i Yesu kə vəlatay tsəved mede a dəma bay.

⁸ Tsa na, tə tas abəra ma Mizi ada ti ye a wuzlahgəma i Tərowas.

⁹ Ta həvađ na, məsine a gay a Pol. A nğatay a ndo i Masedowan, malətsa eye. Ndo i Masedowan niye a gay amboh, a gwađay: «Tasaw a Masedowan, ta məmay bo tey!»

¹⁰ Ma dəba i məsine niye na, kwayaŋŋa nəmaa pəla tsəved mede a Masedowan. Hərwi nəmaa sər ta dedək Mbəlom a zaləmay mata də ha Labara Nğwalak eye a ndo i gəma niye hay.

Lidiya a pa mədzal gər ka Bəy Maduwerj

11 Tsa na, nəmaa həl bo abəra ma Tərowas, nəmaa ye kwayanña a Samotaras ta wuzlah i yam. Tədcə eye na, nəmaa həndzəd a Neyapoli.

12 Abəra mə dəma na, nəmaa həl bo nəmaa ye a gəma i Filip, wuzlahgəma nakə a ze siye hay ka dala i Masedowan aye. Maa ndzawa ma gəma eye niye na, Roma hay. Nəmaa ndza məhəne haladzay mə walañ gay niye.

13 Pat i mazəzukuw bo na, nəmaa yaw abəra mə walañ gay, nəmaa ye ka me i magayam. Nəmaa dzala na, nəmaa hutıye təv mađuwulay me a Mbəlom i Yahuda hay. Nğwas wuray hay andaya mahaya gər eye ka təv niye. Nəmaa ndisl naha a dəma na, nəmaa ndza ka dala hərwı mətsikatay me.

14 Mə walañ i nğwas niye hay na, nğwas eye andaya tə zalay Lidiya. A yaw abəra ma gəma i Tiyatir. A səkəməwa petekəd lele eye hay, ndozza mə luma. Nəñgeye na, a dəsławay ha gər a Mbəlom. Bəy Maduwerj a həndəkay ha dərev hərwı ada mə pay zləm a bazlam i Pol. Tsa na, a dzala ha.

15 Pol a dzəhu6 ha a yam ta ndo neheye mə gay nğay aye tebiye. Lidiya a gwadətay: «Tədə ka dzalum, nəmaa dzala ha ka Bəy Maduwerj ta dedek na, dumara ta ndzum mə gay ga.» A gatay kutoñ, ta təma məndze mə gay nğay.

Tə gəs Pol ta Silas a danğay

16 Pat wuray nəmay faya nəmaa diye a təv i mađuwule me na, dem wuray a yaw mata dzəgər ta nəmay. Məsəfəre nakə lele bay eye mə bo nğay, a tsikawa wu nakə ma deyeweye kame aye. Ndo neheye a gawatay məsler aye na, tə hutawa suloy haladzay tə wu nğay nakə a tsikawa aye.

17 A dazlay məpamay bəzay a Pol ta nəmay. A gwadawa: «Ndo neheye na, ndo i məsler i Mbəlom nakə bagwar eye mə gər eye. Nəteye na, faya ta dəkumeye ha tsəved nakə Mbəlom ma təmiye kurom ha aye.»

18 A pəmay bəzay ma giye məhəne haladzay.

Ka mandəve eye na, a ndalay a Pol. A mbəda bo ta təv i dem niye, a nğəz ka məsəfəre niye lele bay eye, a gwadətay: «Ta məzele i Yesu Kəriste, dara abəra mə bo i dem nakay bəse.» Kwayanña məsəfəre niye a yaw abəra mə bo i dem niye.

19 Ndo i gay nğay niye hay tə nğatay, məsəfəre niye tə hutawa ha suloy andaya sa bay na, tə gəs tay ha Pol ta Silas, ti ye tay ha kame i bəy i dala hay.

20 Ti ye tay ha kame i sariya. Ti ye naha, tə gwadətay: «Ndo neheye na, nəteye faya ta zlamayaweye mawesewes a gəma. Nəteye na, Yahuda hay,

21 ada nəteye faya ta tətikiye kule tay nakə nəkway Roma hay tə vəlakway faya tsəved məpay bəzay bay aye.»

22 Ndo hay tebiye ta mbəda fataya me tə bazlam. Bagwar tay hay ta buwa petekəd abəra ka Pol ta Silas, tə gwadətay: «Ndabum tay ha ta mandala6a.»

23 Tə nda6a tay ha ledede. Ma dəba eye na, tə gəs tay ha, ti ye tay ha a danğay. Tə gwadətay a ndo matsəpe gay i danğay: «Tsəpa tay ha lele.»

24 Ndo matsəpe gay i danğay a tsəne andza niye na, kwayanña a ye a pa tay ha a hud i gay i danğay. A tələkatay ha sik tay hay a səsəlek hay.

25 Magər həvad a ge na, Pol ta Silas tə duwulawa me ada tə gawa dəmes hərwı mazambađay a Mbəlom. Siye i ndo neheye ma danğay aye nəteye faya ta piye fataya zləm.

26 Ahəl nakə nəteye faya ta giye dəmes aye na, kwayanña dala a 6əl. A 6əl ha gay i danğay niye hus ka mədok eye. Məged i gay i danğay ta həndək tebiye ada tsalalaw i ndo neheye ma danğay aye ta nğəzlah abəra mə sik tebiye.

27 Tsa na, ndo matsəpe gay i danğay niye a pədeke abəra ka məndzəhəre. A nğatay a məged i gay i danğay hay məhəndəka eye hay tebiye na, a zla

maslalam ɲgay a say məkədə bo ɲgay abəra mə dəma, hərwi a dzala a gwad ma giye na, ndo neheye mə gay i daɲgay aye ta hway.

²⁸ Pol a ɲgatay na, a wuda ta gədaɲ ɲgay peteh, a gwaday: «Kâ kəf bo yak bay. Nəmay andaya tebiye kənaɲ, ndəray ka hway bay.»

²⁹ A tsəne bazlam i Pol niye na, a tsətsah ako. Tsa na, a ye ha a huf i gay i daɲgay tə madzədzere eye haladzay, zluwer a gay. A ye naha, a kal ha bo kame i Pol ta Silas.

³⁰ Tsa na, a həlatay ahaya abəra mə gay i daɲgay, a tsətsah fataya, a gwadətay: «A nəkurom, na ta təmiye na, na giye kəkay?»

³¹ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Dzala ha ka Bəy Maduweɲ Yesu ada ka təmiye ta ndo i gay yak hay tebiye.»

³² Tə tsikay bazlam i Bəy Maduweɲ ada a ndo neheye mə gay ɲgay aye tebiye.

³³ Tsa na, ndo matsəpe gay i daɲgay niye a həl Pol ta Silas ta həvad eye niye, a ye a baratay na mbəlak i mənədəbe tay nakə tə ndəba tay ha aye. Pol ta Silas ta dzəhuə ha ndo niye a yam ta ndo i gay ɲgay hay tebiye.

³⁴ Ma dəba eye a həl Pol ta Silas a gay ɲgay. A vəlatay wu mənəday, tə nda. Ndo niye ta ndo i gay ɲgay hay tebiye, dərev tay a rah ta mənɟwese hərwi nakə tə dzala ha ka Mbəlom aye.

³⁵ Dəre a tsadə na, bagwar i Roma hay tə slər ndo hay ka təv i ndo matsəpe gay i daɲgay, ta gwaday na, mə gər tay ha Pol ta Silas abəra ma daɲgay.

³⁶ Ndo matsəpe gay i daɲgay niye, a ye a tsikay a Pol, a gwaday: «Bagwar i Roma hay ta sləraw ndo hay, tə gwədəɲ na, nə gər kurom ha. Anəke na, ka slumeye madayaw abəra ada dum kurom tə zay.»

³⁷ Ane tuk na, Pol a gwadətay a ndo neheye tə slər tay naha aye: «Ta ndəba may kame i ndo hay tebiye, ta gamay sariya bay. Ada nəmay na, Roma hay dərmak tuk na, ta gəriye may ta məkal na, kəkay? Andza niye na, nəmaa wuda bay. Bo tay eye tə yaw tə gər may ha.»

³⁸ Ndo neheye tə slər tay naha aye, ta mbədə gər ka təv i bagwar i Roma hay. Ti ye, ta təkəratay wu nakə Pol a tsik aye. Tə tsəne Pol ta Silas nəteye Roma hay na, ta dzadzər haladzay.

³⁹ Tsa na, ti ye tə gatay amboh. Tə həlatay ahaya abəra mə gay i daɲgay, tə gwadətay: «Amboh, dum kurom abəra ma walaɲ i gay.»

⁴⁰ Pol ta Silas ti yaw abəra ma daɲgay na, ti ye a gay i Lidiya. Ti ye naha, tə ndzatay a gər a malamar hay. Tə vəlatay gədaɲ. Tsa na, ti ye wu tay.

17

Pol ta Silas ma Tesalonik

¹ Ma dəba eye na, Pol ta Silas ti ye ta gəma i Amfipolis ada ta gəma i Apoloni. Tə ndisl a gəma i Tesalonik. Mə dəma na, gay i maɟuwule me i Yahuda hay andaya.

² Pol a ye a dəma andza nakə a gawa aye. Pol a yawa, a mba ha ka bo pat i mazəzukuw bo sik mahkar. Tə kədəwa wuway ka Dərewel i Mbəlom ta ndo neheye mə dəma aye.

³ A dəwa tay ha, a gwadawatay: «Kəriste na, kutoɲ ma siye dəretsətseh, ta kədiye na. Ma lətseweye abəra ma mədahaɲ. Yesu nakə neɲ faya na dəkumeye ha anəke aye na, Kəriste.»

⁴ Tə tsəne bazlam niye na, siye mə walaɲ i Yahuda hay ta təma bazlam i Pol ta Silas. Tə patay bəzay. Siye i Gərek hay haladzay neheye tə dəslaway ha

gər a Mbəlom aye ta ɲgwas neheye tə da a zləm aye, nəteye haladzay ta təma bazlam niye dərmak.

⁵ Ane tuk na, siye i Yahuda neheye ta təma təbey aye na, tə ge səlak ka Pol ta Silas. Ti ye ta pəlaw ndo neheye tə sər wuray bay nəteye faya ta həhaliye ka tsəved kəriye, tə hayatay gər. Tə ma ha ka bo bazlam ka gər i Pol ta Silas. Ta ɲgəna ha bazlam niye a wuzlahgəma tebiye. Tsa na, ndo hay ti ye tə lawara na gay i Zason. Ta pəla Pol ta Silas hərwi məhəla tay ahaya kame i ndo hay.

⁶ Ta pəla tay na, ta huta tay ha bay. Tsa na, tə gəsətay ahaya Zason ta malamar neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye. Tə həlatay ahaya kame i ndo i sariya hay. Tə ndislew ka təv tay na, ta wuda, tə gwad: «Ndo neheye na, nəteye faya ta kwasatay gər a ndo hay tebiye ka məndzibəra, ada anəke na, ta ndislew kanan na, kəkay!

⁷ Zason a təma tay ha ada ndo neheye tebiye faya ta tsikiye na, wu nakə wal tə bazlam i bəy i Roma aye a gay ɲgay. Nəteye tə gwad: Bəy bagwar eye andaya mekeləy eye, tə zalay Yesu.»

⁸ Siye i ndo hay ta ndo məge sariya hay tə tsəne bazlam niye hay na, a ndalatay haladzay.

⁹ Zason tə siye i ndo hay tə hamatay a ndo i sariya hay təday ada tə gər tay ha.

Pol ta Silas ma Bere

¹⁰ Həvad a ge na, malamar neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye, tə laka tay ha Pol ta Silas a gəma i Bere. Tə ndisl a dəma na, ti ye a gay i maɟuwule me i Yahuda hay.

¹¹ Ndo i gəma i Bere hay na, nəteye ɲgwalak i ndo hay abəra ka Yahuda neheye ma gəma i Tesalonik aye. Ta təma bazlam i Mbəlom tə dərev tay peteh. Tə dzaɲgawa Derewel i Mbəlom pat pat hərwi məsəre ha wu nakə Pol a tsik aye na, dedək dəw?

¹² Ndo hay haladzay mə walaɲ tay tə dzala ha ka Yesu ada mə walaɲ i Gərek hay ta ɲgwas neheye məzele tay a da a zləm haladzay aye nəteye haladzay tə dzala ha ka Yesu dərmak.

¹³ Ane tuk na, Yahuda neheye ma Tesalonik aye tə tsəne Pol faya ma diye ha bazlam i Mbəlom ma Bere na, tə həl bo, ti ye mata kwasatay gər a ndo hay ka Pol.

¹⁴ Malamar neheye nəteye mapa mədzal gər eye ka Yesu aye ta zəba faya andza niye na, kwayaɲa, ti ye ha Pol ta diye i dəlov. Silas ta Timote na, tə ndza ma Bere.

¹⁵ Ndo neheye tə laka ha Pol aye, tə tsal a kwalalaɲ i yam. Ti ye a gəma i Aten. Tsa na, Pol a gwadatay: «Ka mbədum gər a Bere na, gwadumatay a Silas ta Timote na, tə yaw, tə ndza ga ahaya a kanan bəse.» Tsa na, ndo neheye ta mbəda gər a Bere.

Pol ta Silas ma Aten

¹⁶ Ahəl nakə Pol faya ma həbiye Silas ta Timote aye na, a zəba ka gəma i Aten na, a ndalay haladzay hərwi maraha eye tə kulə hay.

¹⁷ Tə kədawa wuway mə gay i maɟuwule me ta Yahuda hay ada ta ndo neheye Yahuda hay bay, nəteye tə dəslaway ha gər a Mbəlom aye. Ada ka təv məhay gər nakə tə hayawa gər a dəma aye na, tə kədawa wuway pat pat ta ndo neheye ta diye ta təv eye niye aye.

¹⁸ Ndowneyə hay andaya tə pawa bəzay a matətike i Epikuriyən hay ta Sətosiyən hay. Pat wuray tə tsik me tə Pol. Siye hay mə walaɲ tay, tə gwad: «Ndo nakay faya ma bəbəliye wu andza nakay na, mbədaw bo na, kəkay?» Siye hay tə tsəne Pol faya ma diye ha labara i Yesu ada mədahaɲ hay ta

lətseweye abəra ma mədahan na, tə gwad: «Ma giye faya ma diye ha na, mbəlom i bərakəzan hay kəla daw?»

¹⁹ Ma dāba eye na, ti ye ha kame i madugula hay ka təv nakə tə zalay Ayəropaz aye. Ti ye naha na, ta tsətsah faya, tə gwadāy: «Damay ha matətike nakay wedeye nəkar faya ka tsikiye tey.

²⁰ Nəkar faya ka tsikameye wu neheye dāda nəmaa tsəne bay aye. A say məgwedə kəkay na, a samay nəmaā sər tey.»

²¹ Ndo i Aten hay ta madurlon hay tə dzawa ha həlay i məndze tay tebiye ka məpay zləm a wu neheye wedeye tsa ada ka matəkəre wu wedeye hay.

²² Pol a lətse kame i ndo niye hay, a gwadātay: «Nəkurom Aten hay, na zəba faya nəkurom na, a sakum məpay bəzay a mbəlom hay wal wal haladzay.

²³ Hərwi na həhal ma wuzlahgəma kurom na, na ngatay a təv neheye ka tawalawum kule kurom hay mə dāma aye. Na ngatay a təv eye andaya nəte tə watsa faya: “Təv nakay na, hərwi mbəlom nakə ndo hay tə sər bay aye.” Ayaw! Mbəlom nakə nəkurom faya ka dəslumay ha gər ka sərūm bay aye na, ney na yaw anay mata dākum ha.

²⁴ «Maa ge məndzibəra tə wu neheye mə dāma aye na, neŋgeye. Neŋgeye bəy i magərmbəlom ta dala. Neŋgeye na, ma ndziye mə gay neheye ndo hay ta dəzəl aye bay.

²⁵ Ada neŋgeye na, a say ndo zezeŋ mə rəzlay a gər məvalay wuray bay. Hərwi maa vəl sifa, məsəfəre ada tə siye i wu hay tebiye a ndo hay na, neŋgeye.

²⁶ «Ta ndo nəte na, a ge slala hay tebiye hərwi ada tā ndza ka məndzibəra tebiye. Ahəl nakə kə ge məndzibəra zuk bay aye na, bə kə pa na kokway i həlay i təv məndze tay, kə pa na kokway i gəma neheye ta ndziye mə dāma aye.

²⁷ A ge andza niye na, hərwi ada ndo hay tā pəla na. A say tā bəzay naha həlay ada ta hutiyə na. Ta dedək Mbəlom na, neŋgeye dərəŋ ta nəkway bay.

²⁸ Andza ndoweye andaya a gwad:

“Maa vəlakway sifa na, neŋgeye.

Nəkway kanan, wu nakə faya ka gakweye na, hərwi ngay.”

«Siye i ndo məvədə bazlam kurom hay bə ta tsik:

“Ayaw, nəmay wawa ngay hay.”

²⁹ «Tadə nəkway tebiye wawa i Mbəlom hay na, kə dzalakwa mə gər kway, Mbəlom na, a ndzəkət bo i kule i gura, i bəre kəgəbay i kwar bay. Wu neheye ndo zezeŋ ta lambad tə metsehe ngay hərwi matəre ha kule hay. Ane tuk na, wu neheye na, Mbəlom bay.

³⁰ Mbəlom na, kə pa mezeleme niye hay ahəl niye ka məda bay hərwi ahəl niye ndo hay tə sər wuray bay. Ane tuk na, anəke na, neŋgeye faya ma zalateye kwa məngay tə yaw, tā mbəda ha mede tay.

³¹ Bə Mbəlom ka mbərəm məpe pat i sariya nakə ma giye. Sariya nakə ma giye na, sariya i dedək. Ndo nakə ma gateye sariya a ndo hay aye na, Yesu. A dā ha na, ahəl nakə a lətse ahaya abəra ma mədahan aye.»

³² Tə tsəne bazlam i Pol nakə a tsik ma mələtsew abəra ma mədahan aye na, siye hay tə ngwasa faya ada siye hay tə gwadāy: «A samay na, ka tsikameye wu nakay nəmaa piye faya zləm pat mekeleŋ eye sa.»

³³ Tsa na, Pol a yaw abəra mə walaŋ tay, a ye ngway.

³⁴ Siye i ndo mekeleŋ eye hay ta dzala ha ka bazlam i Pol, tə pay bəzay. Mə walaŋ tay niye na, Dənīs ndo məgawa sariya ka təv i məge sariya tay nakə tə zalay Ayəropaz aye, ngwas eye andaya tə zalay Damaris ada siye i ndo mekeleŋ eye hay sa.

18

Pol ma gəma i Korinje

¹ Ma dəba eye na, Pol a lətse abəra ma gəma i Aten, a ye a gəma i Korinje.

² A ye naha a dəma na, a ndzay a gər a Yahuda wuray məzele ngay Akelas. Neŋgeye tə wa na ka dala i Poŋtus. A yaw abəra ma gəma i Itali ta ngwas ngay Pərisil hərwi Kələd bəy i Roma a gwad: «Yahuda hay tebiye tã lətse, tã ye abəra ka dala i Roma.» Pol a ye ka təv tay mata tsikatay me.

³ Pol na, a ngarawa peteked i mäge ha madzawadzawa. Məsler i Akelas ta ngwas ngay na, məŋgere peteked eye niye dərma. Hərwi niye Pol a ndza ma gay tay, tə ge məsler dziye.

⁴ Pat i mazəzukw bo na, Pol a yawa a gay i mađuwule me i Yahuda hay. A tsikawatay a Yahuda hay kwa a Garek hay dərma tã dzala ha ka Yesu.

⁵ Ane tuk na, ahəl nakə Silas ta Timote ti yaw abəra ka dala i Masedowan aye na, Pol kə ge məsler i wuray sa bay. A dawa ha bazlam i Mbəlom dekdek tsa. A dawatay ha a Yahuda hay Yesu na, Kəriste.

⁶ Ane tuk na, Yahuda hay ta təma bazlam ngay bay. Tə tsaday pələslesle. Tsa na, Pol a yaw abəra mə walaŋ tay. A bəzlum ha burhway i gəma tay abəra ka peteked ngay, a gwadatay: «Tadə ka dzum na, mənese gə sa bay. Mənese eye ka gər kurum. Anəke kwayaŋna na diye na ta dətay ha bazlam i Yesu a ndo neheye Yahuda hay bay aye.»

⁷ A lətse, a ye abəra ma təv niye. A ye a gay i ndo wuray tə zalay Titus Zustus. Neŋgeye na, a dəslaway ha gər a Mbəlom ada gay ngay na, ka tsakay i gay i mađuwule me i Yahuda hay.

⁸ Kərispus na, neŋgeye bəy i gay i mađuwule me niye. A dzala ha ka Bəy Mađuwen ta ndo i gay ngay hay tebiye. Korinje hay haladzay, neheye tə pawa zləm ka bazlam i Pol aye tə dzala ha ka Yesu dərma. Pol a dzəhuə tay ha a yam.

⁹ Pat wuray ta həvad na, Bəy Mađuwen a tsikay me a Pol ma məsine, a gwaday: «Pol kã dzədzar bay, dā ha bazlam ga huya, kã ndza tete bay.

¹⁰ Neŋ andaya tə nəkar, ndəray ma sliye faya məgaka wuray kwa tsekwen bay, hərwi ma gəma nakay na, ndo ga hay haladzay mə dəma.»

¹¹ Tsa na, Pol a ndza ma Korinje məve nətə ta məzaw. A tətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay tebiye.

¹² A həlay wuray Gayoŋ neŋgeye a ləva dala i Akay eye na, Yahuda hay tə haya gər ka Pol. Tə gəs na ti ye ha kame i Sariya.

¹³ Tə gwaday a bəy niye: «Ndo nakay na, faya ma tsəviye tay ha ndo hay a pəsl tə matətkatay mədəslay ha gər a Mbəlom ta tsəved wedeye wal. Wu naka faya ma tsikateye na, a ye ka bo tə bazlam mapala eye bay.»

¹⁴ A say həbə a Pol mətsike me, Gayoŋ a mbədatay naha faya a Yahuda hay, a gwadatay: «Tadə ndo nakay kə tsik wuray ka bəy i dala kəgəbay a ge mənese nakə ka zal naha aye na, nəkurom Yahuda hay na sliye faya məzle həlay eye mətsənakum na.

¹⁵ Ane tuk na, ka kəđum wuway na, ka wu hay, ka məzele hay kəriye ada ka bazlam kurom mapala eye hay. Wu neheye a zəbakum naha dərə aye na, a nəkurom eye kurom bəna, neŋ na giye sariya i wu neheye andza nakay aye bay. A seŋ bay, bazlam ga mə dəma bay.»

¹⁶ Tsa na, a həhar tay ahaya abəra ma təv mäge sariya.

¹⁷ Ti yaw abəra na, tə gəs Sosten bəy i gay i mađuwule me, tə ndaəa na kame i sariya. Ane tuk na, a gay mə gər kəset a Gayoŋ bay.

Pol a ma a Aŋtiyos

18 Pol a ndza məhəne haladzay ma Korinje. Ma dəba eye, a lətse abəra ma Korinje, a gər ha malamar hay. A ye a gəma i Senkəre ta Pərisil ada ta Akelas. Mə dəma na, Pol a həz na gər hərwi 6a kə gwad kurre: «Na vəl ha bo ka mäge məsler i Mbəlom.» Tsa na, tə lətse abəra ma Senkəre, tə tsal a kwalalanj i yam ti ye ta Akelas ada ta Pərisil a Anqiyos ka dala i Siri.

19 Tə ndisl a Efez na, Pol a gər ha Pərisil ta Akelas. Nəngeye a ye a gay i mađuwule me mata kədə wuway ta Yahuda hay.

20 Mə dəma na, Yahuda hay ta tsətsah faya, tə gwaday: «Ndza ka təv may məhəne haladzay.» Pol a wuda məndze bay.

21 A lətse, a gər tay ha, a gwadatay: «Tadə kə say a Mbəlom na, na maweye ka təv kurom mba.» A tsal a kwalalanj i yam ma Efez a ye a Sezare.

22 A lətsew abəra ma Sezare na, a ye a Zerozelem təday. A ye a tsikatayaw me a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Tsa na, a ye a Anqiyos.

23 A ndza mə dəma məhəne tsakway. A mbəda gər ta dəba, a ye a tas ta Galat ada ta Firigiya. A vəlatay gədanj a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye mə dəma.

Apolos a da ha bazlam i Mbəlom ma Efez

24 A həlay niye na, Yahuda wuray andaya məzele ngay Apolos, tə wa na ka dala i Aləgəzəndəri. Nəngeye kə ndislew a Efez. Nəwəye niye na, a sər matətike wu a ndo hay lele. A sər Derewel i Mbəlom lele.

25 Nəngeye ka tətik bazlam i Yesu. A dəwatay ha a ndo hay ada a tətikawatay na, ta tsətsuḅ tsətsuḅ eye lele. A dəwa ha na, wu nakə a tsik ka Yesu ta dedek aye. Ane tuk na, a sər na, madzəhuḅe nakə Yuhana a dzəhuḅawa ha ndo hay a yam aye tsa.

26 A dazlay a məsike me parakka mə gay i mađuwule me i Yahuda hay, zluwer a gay bay. Pərisil tə zal ngay Akelas tə tsəne bazlam ngay niye na, tə zla na ka təv tay. Tə day ha tsəved i Mbəlom peteh.

27 Ma dəba eye na, a say a Apolos mede a gəma i Akay.* Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə vəlay gədanj ada tə watsay derewel a həlay hərwi ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Akay aye tā təma na lele. Tə watsa a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Akay aye hərwi məgwadatay naha: «Apolos ki ye naha na, təmum na lele.» Tsa na, Apolos a ye a Akay. A ye naha na, a dzəna tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ngwalak i Mbəlom.

28 Hərwi niye, a dzaŋgawatay Derewel i Mbəlom a Yahuda hay, a dəwatay ha parakka Yesu na, Kəriste. Andza niye a dərəzlawatay ka bazlam i Yahuda kame i ndo hay tebiye.

19

Pol ma Efez

1 Ahəl nakə Apolos ma Korinje aye na, Pol a ye a Efez. A ye ta mahəmba i dala i Galat. A ye naha na, a ndzatay a gər a ndo neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye.

2 A ye naha a tsətsah fataya, a gwadatay: «Ahəl nakə ka dzalum ha ka Yesu aye na, ka hutum Məsəfəre Tsədanja eye daw?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Nəmaa tsəne dāda ndəray kə tsikamay ka Məsəfəre Tsədanja eye bay.»

3 Pol a tsətsah, a gwadatay: «Ka hutum na, madzəhuḅe waray?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «Madzəhuḅe nakə Yuhana a dātay ha a ndo hay aye.»

* 18:27 Məsler hay 18.12.

⁴ Pol a gwadatay sa: «Yuhana a dzəhuḅawa na, ndo neheye a satay mambəde ha mede tay aye. A gwadatay a Israyel hay na: “Dzalum ha ka ndo nakə ma deyewe kame ga aye”, andza məgwede, Yesu.»

⁵ Tə tsəne bazlam ḡgay na, Pol a dzəhuḅ tay ha yam ta məzele i Bəy Maduweḡ Yesu.

⁶ Pol a pa fataya həlay. Kwayanḡa kwa way a huta Məsəfəre Tsədanḡa eye. Tsa na, tə pa bo ka mətsike me tə bazlam i gəma hay wal wal, tə da ha bazlam i Mbəlom.

⁷ Ndowne neheye na, ta giye kuro gər eye sulo.

⁸ Ahəl nakə Pol neḡgeye ma Efez aye na, a yawa a gay i maduwule me i Yahuda hay. Kiye mahkar na, a tsikawa me mə dəma, zluwer a gay bay. A tsikawatay a ndo hay ka gər i Bəy i Mbəlom. A say na, ndo neheye faya ta pay zləm aye tā təma bazlam ḡgay.

⁹ Ane tuk na, siye i Yahuda hay haladzay ta kula ha dərev tay. Ta təma bazlam i Pol bay. Tə tsik wu nakə lele bay aye ka tsəved i məpay bəzay a Bəy Maduweḡ kame i ndo niye hay tebiye. Tsa na, Pol a gər tay ha, a həl ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a lekwal i ndoweye andaya tə zalay Tiranus. Nəteye niye tebiye, tə kədawa wuway ta ndo hay pat pat.

¹⁰ Niye na, kə ndza məve sulo. Ndo neheye nəteye mandza eye ka dala i Azi niye, Yahuda hay ada Gərek hay tə tsəne bazlam i Bəy Maduweḡ Yesu.

Wawa i Seva hay

¹¹ Mbəlom a gawa masuwayan neheye a gatay hərḅaḅəkka a ndo hay aye tə həlay i Pol.

¹² Tə zlawatay naha a ndo i dəvats peteked neheye ta lamay a bo i Pol aye. Tə lamawatay ha a ndo i dəvats hay. Ndo i dəvats hay tə mbəlawə ada ndo neheye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye, ti yawa abəra mə bo tay.

¹³ Siye i Yahuda hay andaya ta həhalawa ka gəma ka gəma hərwi mahəhere fakalaw abəra ka ndo hay. Nəteye dərmak tə dze ha mahəhere fakalaw tə məzele i Bəy Maduweḡ Yesu. Tə gwadawatay a məsəfəre neheye lele bay aye: «Ndohumaw abəra mə bo i ndo nakay tə məzele i Yesu nakə Pol faya ma diye ha bazlam ḡgay aye.»

¹⁴ Tə gawa wu niye na, nəteye tasəla. Nəteye wawa i bagwar i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye, tə zalay Seva.

¹⁵ Pat wuray tə tsikay a məsəfəre nakə lele bay eye andza niye, a gwadatay: «Neḡ na, na sər Yesu, ada Pol neḡgeye way na, nə sər. Nəkurom na, məhey tey?»

¹⁶ Tsa na, ndo niye fakalaw mə bo ḡgay aye a mbəzla fataya dədavdav ta gədan. A ze tay ha ta gədan, a gatay mbəlak ada a buwa fataya abəra peteked tay hay. Ta hway bo kəriye.

¹⁷ Yahuda hay ta Gərek neheye ma gəma i Efez aye tebiye tə tsəne wu nakə a ge bo aye na, ta dzədzar haladzay. Tə dəslay ha gər a məzele i Bəy Maduweḡ Yesu haladzay.

¹⁸ Ndo hay haladzay ta təra ndo məpe mədzal gər hay. Ti yawa, tə dəwa ha mənese tay neheye tə gawa aye kame i ndo hay tebiye.

¹⁹ Ndo hay haladzay, nəteye neheye tə gawa maharam aye tə həlaw dərewel i maharam tay, tə fəka tay ha kame i ndo hay tebiye. Tə pasla na andza ta səkəm ha na, suloy eye ma giye kwar i suloy gwezem kuro kuro zlam.

²⁰ Andza niye bazlam i Bəy Maduweḡ a ye kame kame, a səkah ta gədan.

Magazlaga ma Efez

21 Ma dəba i wu neheye a ge bo aye na, Pol a dzala mə gər ɲgay mede a Zerozelem. Ma diye ta Masedowan ada ta dala i Akay.* A gwad: «Na ye a Zerozelem na, na diye a Roma dərmak.»

22 Tsa na, a slər ndo madzəne ɲgay hay, Timote ta Erast a Masedowan. Ane tuk na, bo ɲgay eye a ndza ka dala i Azi tsakway sa.

23 A həlay niye na, magazləga a lətse haladzay ma gəma i Efez hərwi bazlam i Yesu Bəy Maduweɲ.

24 Ndowne andaya a lambadawa wu hay ka suloy. Məzele ɲgay na, Demetəriyos. Wu neheye a lambadawa aye na, wawa i gay hay tsekweɲ tsekweɲ neheye a ndzəkıt bo gay bagwar eye nakə ndo hay ta dıwulaway me a mbəlom tay nakə a ndzəkıt bo ɲgwas, tə zalay Artemis aye. Andza niye neɲgeye ta ndo i məsler ɲgay hay tə hutawa ha suloy haladzay.

25 A ye, a hayatay gər a ndo i məsler ɲgay hay ta ndo neheye tə gawa slala i məsler niye aye, a gwadatay: «Dzam ga hay sərüm ha, ka hutakweye zelele haladzay na, hərwi məsler nakay.

26 Ane tuk na, nəkurom faya ka ɲgatumeɲe ada faya ka tsənumeɲe wu nakə faya ma giye bo aye. Pol faya ma tsikateɲe a ndo hay na, kule neheye nəkway faya ka ɲgarakweye aye nəteɲe mbəlom hay bay. Ndo hay haladzay ta təma bazlam ɲgay. Kanarɲ ma gəma i Efez dəkdək bay, ka dala i Azi tebiye.

27 Tadə kə ge andza niye na, ndo hay ta tsikiye wu nakə lele bay eye ka məsler kway. Ada ta tsikiye na, ka məsler kway dəkdək bay. Ta tsikiye wu nakə lele bay aye ka gay i madıwule me i bagwar i mbəlom kway Artemis. Kwa neɲgeye na, ndo hay ta zəbiye faya bagwar eye sa bay. Azlakwa ndo hay tebiye ka dala i Azi ada ka mandzibəra tə dəslay ha gər na, a neɲgeye dıh.»

28 Ndo hay tebiye tə tsəne andza niye na, a ndalatay haladzay. Ta wuda, tə gwad: «Bagwar eye na, Artemis mbəlom i Efez hay.»

29 Gəma a ndza na, huɓuya, huɓuya. Ndo hay tə gəs Gayus ta Aristark. Nəteɲe neheye sulo aye na, Masedowan hay, tə lakawa ha Pol. Ti ye tay ha a təv i həbad tay nakə tə gawa mə dəma aye.

30 A say a Pol mede a təv i ndo niye hay. Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə gay me, ta vəlay tsəved mede bay.

31 Siye i ndo neheye nəteɲe ma məsler bagwar eye ka dala i Azi ta tərə dzam i Pol aye, tə slər ndo ka təv i Pol, tə gwad mə ye a təv i həbad tay niye bay.

32 Nəteɲe niye hay tebiye mahaya gər eye na, nəteɲe mə wadəɲ wadəɲ hərwi siye hay faya ta wudiye wu mekeləɲ, siye hay ta wuda hərwi wu neɲged. Siye haladzay mə walarɲ tay niye tə haya gər hərwi meɲ na, tə sər bay.

33 Ndo Yahuda wuray andaya ka təv eye niye. Məzele ɲgay Aləgəzandər. Siye i Yahuda hay ti ye ha Aləgəzandər kame. Ta təkəray bazlam eye niye. Tsa na, a zla həlay ka mbəlom, a say mətsike me ada mədatay ha.

34 Ane tuk na, ndo niye hay ta zəba faya neɲgeye ndo i Yahuda na, ta wuda tebiye tay eye, tə gwad: «Bagwar eye na, Artemis i Efez hay.» Tə ndza faya ka mətsike andza niye ɓəre sulo.

35 Ka mandəve ɲgay eye na, ndo mələve gəma niye kə sla faya məgwadatay tā ndza tete. Ndo niye hay tebiye tə ndza tete. Tsa na, a gwadatay: «A nəkurom Efez hay, Efez na, gəma i mbəlom bagwar eye Artemis, maa sər bay na, way? Ada kwa way ma dəslay ha gər a mandzəkıt bo ɲgay nakə a kalaw mə mbəlom aye.

* 19:21 Məsler hay 18.12.

³⁶ Kwa way na, a sər. Nəkurom ndzum dıkdıkdı. Kâ gum wu neheye lele bay aye bay.

³⁷ Ndo neheye ka gəsumatay ahaya kanarj aye na, tə gaw məkal mə gay i mbəlom kway bay ada ta tsadəy a mbəlom kway wal bay tuk na, kəkay?

³⁸ Tadə Demetəriyos ta ndo i məsler nğay hay bazlam tay andaya mətsıke ka ndo na, tã ge ta tsəved eye. Ndo məge sariya hay andaya, tã ye tã wuda ka təv tay.

³⁹ Tadə wu mekeleñ eye hay andaya a sakum bəbay na, bagwar neheye anəke kanarj aye tã nğənakum ha bazlam eye.

⁴⁰ Ka gakwa metsehe bay na, Roma hay ta makway ha mənese, ta gwadəkweye “Ka dazlumay na, a vərəm.” Hay hutəkweye gər i bazlam kwa tsekweñ məfatay ha nəmay haya gər hərwi wu nakay na, ka sləkweye faya mətsıkatay bay.» Tsa na, a gwadətay a ndo hay: «ñğənum gər.» Ndo hay ta nğəna gər, ti ye wu tay tuk.

20

Pol ma Masedowan ada ma Akay

¹ Haya haya i bazlam niye hay a ndəv na, Pol a hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. A vələtay gədarj tə məmatay naha dərev. A gwadətay na: «Ndze gwa.» Tsa na, a ye nğway ka dala i Masedowan.

² A həhal ma gəma niye, a vələtay gədarj a ndo məpe mədzal gər hay ta məmatay naha dərev. Ma dəba eye, a ye a gəma i Gərek.

³ Mə dəma na, a ndza kiye mahkar. Həbe a say a Pol mede a gəma i Siri. Ane tuk na, a tsəne a satay a Yəhuda hay məkəde na. Hərwi niye a ma nğway ta Masedowan.

⁴ Ndo neheye tə laka ha aye na, Sopater wawa i Pirrus, nənğeye ndo i gəma i Bere, Aristark ta Sekondus, nəteye ndo i gəma i Tesalonik hay, Gayus nənğeye a yaw abəra ma Derbe, Timote ada Tisik ta Tərofime nəteye ka dala i Azi.

⁵ Nəteye neheye na, tə lahamay kame, ti ye a Tərowas mata həbe may mə dəma.

⁶ Ma dəba i magurlom i Pak, nəmay nəmaa tsal a kwalalanj i yam, nəmaa ye abəra ma Filipi. Nəmaa ge məhəne zləm ka tsəved na, nəmaa ndisl a gəma i Tərowas tuk. Nəmaa ndza mə dəma luma nəte.

Awtis a lətsew abəra ma mədaharj

⁷ Pat i luma i manğəzla ta huwa na, nəmaa haya gər hərwi mənəde dəf i matəkəre məməte i Yesu.* Tədcə eye na, Pol ma gəriye tay ha, ma diye nğway. Hərwi niye, a tsıkatay bazlam i Mbəlom hus a magər həvad.

⁸ Nəmay mahaya gər eye na, ka gər i gay nənğed. Gay nakə nəmay mə dəma aye na, lalam hay haladzay mavata eye.

⁹ Mə gay eye niye na, wawa eye andaya gawla eye, məzele nğay Awtis. Nənğeye mandza eye ka mavavar faya ma piye zləm ka bazlam i Pol niye a tərəts ha bay, faya ma tsikiye huya aye. Tsa na, mənədzehəre a gəs na, a bərəzl a mənədzehəre. A sər ka bo sa bay, səkwat a dədaw abəra mə gay ka gər i gay mamahkar eye ka dala. Ndo hay tə mbəzlaw tə lətse ha ka mbəlom na, kə mət tsiy.

¹⁰ Pol a mbəzlaw, a ye ka təv nğay. A guduk naha faya, a zla na a həlay, a gwadətay: «Dərev mâ ye fakuma abəra bay, kə mət bay.»

¹¹ Tsa na, Pol a tsal a gay niye sa. A ye naha a zla makwala, a nğəna ha. Tsa na, tə nda. A ma ka mətsıke me haladzay sa hus a mekedə, a ye nğway.

* 20:7 Məsler hay 2.42.

¹² Ndo hay tə laka ahaya gawla nakə meeneŋ aye a mətagay. Ndo hay tebiye dərev tay a ŋgwasə.

¹³ Nəmaa ye, nəmaa tsal a kwalalaŋ i yam hərwi məhəle may a Asos. Pol neŋgeye, a say mede tə sik. Nəmay, nəmaa gwad na, nəmaa zliye na ka me i dəlov mə dəma.

¹⁴ A ndzamay naha a gər ma Asos na, a tsal a kwalalaŋ i yam, nəmaa zla na ka me i dəlov. Nəmaa ye a gəma i Metilen.

¹⁵ Tədœ eye na, nəmaa ndisl a Siyo. Tədœ taday eye na, nəmaa ndisl a Samos. Tədœ tadəkay eye na, nəmaa ndisl a gəma i Melet.

¹⁶ Niye andza məgwede na, a say a Pol məndze ma Efez bay hərwi ma ta mətsiye ka dala i Azi, ma ndisliye a Zerozelem bəse bay. Tadə ma giye bo na, a say məndisle a Zerozelem pat i Peŋtekot.†

Pol a tsikatay me a ndo i Efez hay

¹⁷ Ahəl nakə nəmaa ndisl a Melet aye na, Pol a slər ndo ka madugula neheye tə ndzatay kame a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Efez aye ada tə yaw ka təv ŋgay. Ndo niye a ye, a zalatayaw.

¹⁸ Ndo niye hay tə həlaw bo, tə ndislew ka təv ŋgay na, a gwadətay: «Kwa i mede naha ga a gay kurom ka dala i Azi na, ka sərūm ha məndze ga mə walaŋ kurom.

¹⁹ Na gay məsler a Bəy Maduweŋ tə marəhay ha gər, tə mədzal gər eye ada na sa dəretsətseh haladzay hərwi Yahuda hay a satay məkədə ga.

²⁰ Ka sarum ha, wu naka mə gakumeye ŋgama aye na, na ŋgaha na bay. Na dəkum ha tebiye. Na tətikakum kame i ndo hay ada mə gay kurom hay.

²¹ Na tsikatay a Yahuda hay ada a ndo neheye Yahuda hay bay aye, tə gər ha mezeleme tay, tə yaw ka təv i Mbəlom. Tə yaw, tə pa mədzal gər tay ka Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

²² «Anəke na, na diye a Zerozelem. Maa geŋ kutoŋ mede a dəma na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ada na sər wu nakə ma ta ndzeŋeye a gər mə dəma aye bay.

²³ Wu nakə na sər aye na, gəma nakə na ye a dəma aye na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye faya ma deŋeye ha. A gwedeŋ: “Məgəse kar a daŋgay tə dəretsətseh faya ma həbiye kar.”

²⁴ Ane i ga na, na ndziye ma bəra mba, a’ay dūh na mətiye na, wuray andaya a yeŋ a gər ka zal bay. Wu nakə a seŋ aye na, na ndəviye ha məsler i bəy Maduweŋ Yesu nakə a vəleŋ aye hus ka mandəve ŋgay eye. Məsler nakə a vəleŋ aye na, mədə ha Labara ŋgwalak eye i ŋgama i Mbəlom.

²⁵ «Məndze ga nakə na ndza mə walaŋ kurom aye, na tsikawakum na, labara i Bəy i Mbəlom. Na sər ha anəke na, ka ta ŋgatumeŋeye dədə sa bay.

²⁶ Hərwi niye, na tiye mbal abəra ka gər kurom. Tadə ndəray nəte kə dze abəra mə walaŋ kurom na, mənese ga sa bay.

²⁷ Hərwi na dəkum ha wu nakə a say a Mbəlom məge aye tebiye. Na ŋgaha fakuma abəra wuray kwa tsekweŋ bay tebiye.

²⁸ Tsəpum gər kurom, ada wene wene eye na, tsəpum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwadəkum tsəpum aye. Gumatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Wawa i Mbəlom, bo ŋgay eye a mət na, hərwi ada tə təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

²⁹ Hərwi, na sər ha, na ye gwa na, ndo hay ta deyeweye a walaŋ kurom. Nəteye ta ndzəkkit bo na, andza kəra i pesl hay, ta gəriye ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu bay.

† 20:16 Məsler hay 2.1.

³⁰ Ada kwa mə walaŋ kurom ndo hay ta dazleye a maraw me hərwi masəpete tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka məpatay bəzay.

³¹ Gum metsehe lele, sərüm ha na, məve mahkar, ta həvad ta həpat neŋ faya na day ha metsehe kwa a way nəte ta nəte ta mətuwe eye.

³² «Anəke na, na gəriye ha a həlay i Mbəlom. Neŋgeye ma gakumeye ŋgwalak andza nakə a tsik aye. Neŋgeye na, ma səkahakumeye ha mədzele ka Yesu kame kame ta gədarŋ ŋgay ada ma vəlakumeye wu neheye a ləva ha bo ma ta vəlateye a ndo neheye ta təra i ŋgay hay aye.

³³ Neŋ na, dəda na tsətsah suloy, gura kəgəbay peteked ka ndəray bay.

³⁴ Bo kurom eye ka sərüm ha, na ge məsler na, tə həlay ga eye hərwi məhute wu mənday may a neŋ ta ndo neheye tə lakawa ga ha aye.

³⁵ Na dəkum ha na, ada kə gum məsler nakə ma dzəniye ndo i mətawak hay aye. Bazlam i Bəy Maduweŋ kway Yesu nakə a tsik aye na, mə makumaw a gər. A gwad: «Ka vəlay wu a ndo na, ka hutiyə məŋgwese a ze ndo nakə a təma aye.»»

³⁶ Pol a ndəv ha bazlam niye na, a dəkw gurmets, a dūwulay naha me a Mbəlom ta nəteye tebiye.

³⁷ Ta ndəv ha mədūwule me na, nəteye tebiye tə pa bo ka mətuwe haladzay. Ti ye naha, tə gas na ka bo təmbolok təmbolok, tə tsikay me ta mətuwe eye, tə gwaday: «Do tə zay.»

³⁸ Wu nakə a ndalatay wene wene aye na, Pol a gwadətay: «Dədə ka ta ŋgatumeŋeye sa bay» aye. Tsa na, tə laka ha Pol hus ka təv i kwalalaŋ i yam.

21

Pol ma diye a Zerozelem

¹ Nəmaa ŋgəna gər na, nəmaa ye, nəmaa tsal a kwalalaŋ i yam. Nəmaa ye kwayaŋŋa a gəma i Kos. Tədə eye na, nəmaa ndisl a Rodes. Nəmaa lətse abəra ma Rodes, nəmaa ye a Patara.

² Nəmaa ye naha a dəma na, nəmaa huta kwalalaŋ i yam nakə ma diye a gəma i Fenisi aye. Tsa na, nəmaa tsal a dəma, nəmaa ye ha.

³ Ahəl nakə nəmay ma wuzlah i dəlov aye na, nəmaa ŋgatay a gəma i Sipəre tə həlay i gula. Nəmaa ye a gəma i Siri. Nəmaa ndisl a gəma i Tir. Mə dəma na, tə mbəzla ahaya wu hay abəra mə kwalalaŋ i yam.

⁴ Nəmaa ndzatay a gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu mə dəma. Nəmaa ndza ka bo dziye luma nəte. Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a dətay ha wu nakə ma ta ndzay a gər a Pol aye. Tsa na, tə gwaday: «Pol, kə ye a Zerozelem bay.»

⁵ Ane tuk na, məhəne tasəla ka ndəv tsiy, nəmaa həl bo, nəmaa ye. Tə laka may ha tebiye tay eye, ŋgwas tay hay, ta wawa hay hus ka me i bəlay dəreŋ tə walaŋ gay. Nəmaa ndisl ka me i bəlay na, nəmaa dəkw gurmets, nəmaa dūwulay me a Mbəlom.

⁶ Tsa na, nəmaa tsik me a bo nəte nəte. Nəmay nəmaa tsal a kwalalaŋ i yam, nəteye na, ta mbədə gər a mətagay tay hay.

⁷ Nəmaa ye abəra mə Tir tə kwalalaŋ i yam, nəmaa ye a Pətəlməyis. Mə dəma na, nəmaa tsikatay me a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, nəmaa ndza mə dəma məhəne nəte ta nəteye.

⁸ Tədə eye na, nəmaa həl bo, nəmaa ye ada nəmaa ndisl a Sezare. Mə dəma na, nəmaa ye a gay i Filip. Neŋgeye ndo mətətikawa bazlam i Mbəlom. Neŋgeye na, nəte mə walaŋ i ndo neheye tasəla tə pala tay ha ahəl niye ma Zerozelem aye.*

* 21:8 Məsler hay 6.5 ada 8.5-40.

⁹ Dem ɲgay hay andaya faɖ, ta ye a zal zuk bay. Tə dawa ha bazlam i Mbəlom a ndo hay.

¹⁰ Nəmaa ndza məhəne haladzay na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom wuray tə zalay Agabus a yaw abəra ma Yahuda, a ye naha ka təv may.

¹¹ Tsa na, a zla wu məbere bəzay i huɖi Pol. A dzawa ha sik tə həlay ɲgay. Tsa na, a gwad: «Məsəfare Tsədanja eye a gwad na, kəkay? A gwad na: “Ndo nakə na zla wu i bəzay i huɖ ɲgay aye na, bəy i Yahuda hay ta dzawiye na andza nakay ma Zerozelem. Ta dzawa na na, ta vəlateye ha a həlay a ndo neheye Yahuda hay bay aye.”»

¹² Bo may eye ta malamar neheye ma Sezare aye nəmaa tsəne bazlam niye na, nəmaa gay amboh a Pol. Nəmaa gwaday: «Kā ye a Zerozelem bay.»

¹³ Ane tuk na, a mbədamay faya, a gwadamay: «Ka tuwumeye ada faya ka daɖumeɲeye ha dərev na, hərwi mey? Neɲ na, neɲ maləva bo eye tə gəs ga a danɲay kə ge dɹuh bay tə kəɖ ga, nə mət hərwi Bəy Maduweɲ Yesu ma Zerozelem.»

¹⁴ Nəmaa zəba faya na, ma gəsiye bazlam may bay. Nəmaa rəzlay a gər mətsikay sa bay. Nəmaa gwad: «Bəy Maduweɲ mə ge wu nakə a say aye.»

¹⁵ Nəmaa ndza məhəne tsakway ma Sezare na, nəmaa həl bo, nəmaa ye a Zerozelem tuk.

¹⁶ Siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə lakamay ha. Nəmaa ye a gay i ndoweye andaya məzele ɲgay Mənasəɲ. Neɲgeye ndo i gəma i Sipəre, a pa mədzal gər ka Yesu na, kurre. Nəmaa ndziye na, mə gay ɲgay.

Pol ta Yakuba

¹⁷ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta təma may tə məɲgwese eye lele.

¹⁸ Təɖə eye na, Pol ta nəmay, nəmaa ye a gay i Yakuba. Mə dəma na, madugula neheye tə ndzatay kame a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye tə haya gər tebiye.

¹⁹ Pol a tsikatay me ada a təkəratay wu nakə Mbəlom a ge tə neɲgeye ma məsler ɲgay nakə a ge mə walaɲ i ndo neheye Yahuda hay bay aye tebiye.

²⁰ Tə tsəne andza niye na, ta zambaday a Mbəlom. Tsa na, tə gwaday a Pol: «Pol, malamar, zəba Yahuda hay haladzay ma pasliye bo bay, ta dzala ha ka Yesu, nəteye huya faya ta pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye nakə Mbəlom a vəlay a Musa aye.»

²¹ Azlakwa bay, ta tsəne nəkar na, ka tətikateye a Yahuda neheye tebiye nəteye mandza eye mə walaɲ i bərakəzan hay ta gər ha bazlam mapala eye nakə Mbəlom a vəlay a Musa aye. Ka gwadateye: «Kā dəsəm tay ha wawa kurəm hay bay ada kā pumay bəzay a kule i Yahuda hay bay sa.»

²² Ada məge kəkay? Ta səriye ha ta dedək nəkar andaya ka ndislew kanaɲ.

²³ Ge wu nakə nəmaa tsikaka anəke aye. Ndo hay anaɲ faɖ, ta vəl ha bo tay hərwi məsler i Mbəlom.

²⁴ Həlay tay mede hərwi məbere bo tsədanja ada məhəze gər andza nakə tə gawa aye mazlambar kə sla. Dum ka bo dziye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom hərwi məbere bo yak dərmak. Səkəmmumatay wu hay a həlay. Ka ge andza niye na, wu nakə ndo hay ta təkər ka nəkar aye na, andza dedək andaya mə bazlam tay niye ta təkər aye bay. Ada ta gwadiye nəkar dərmak faya ka rəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye.

²⁵ Ndo neheye Yahuda hay bay aye ada ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, ɓa nəmaa watsa tay naha bəɖaw? Nəmaa watsa tay naha, nəmaa gwadatay: “Tə həpəɖslo nakə tə kəɖay a kule aye bay. Tə nda bambaz bay kwa

gənwaw nakə a mət məməte aye tã həpəđ slo eye bay. Tã tsəpa bo tay abəra ka mezeleme.†»

²⁶Təđəe eye na, Pol a ye ta ndo neheye fad aye, ti ye mata bere bo tsəđanŋa. Tsa na, Pol a ye a gay i məđəslay ha gər a Mbəlom, a gwaday a ndo məvəlay wu a Mbəlom: «Məhəne tasəla ka ndəv abara mə dəma na, məbere bo kway ma ndəviye, nəmaa maweye hərwi ada kwa way mâ vəlay wu a Mbəlom.»

Tə gəs na Pol

²⁷Məhəne niye tasəla eye ma ta ndəviye kədayya na, Yahuda neheye ti yaw abəra ka dala i Azi aye tə ŋgatay a Pol mə gay i məđəslay ha gər a Mbəlom. Tə patay me a ndo hay ada tã ye tã gəs na. Ti ye faya tə gəs na.

²⁸Ta wuda, tə gwad: «İsrayel hay, hwayumaw! Ndo nakə a tsikawa wu nakə lele bay ka İsrayel hay, ka bazlam i Musa mapala eye ada ka gay i məđəslay ha gər a Mbəlom aye na, neŋgeye anan. Anəke na, neŋgeye faya ma zakiye ha wene wene eye na, kə həlaw ndo neheye Yahuda hay bay aye a gay i məđəslay ha gər a Mbəlom. Kə nas ha təv nakə tsəđanŋa eye.»

²⁹Tə tsik andza niye na, tə ŋgatay a Tərofime ndo i Efez tə Pol mə walaŋ gay. Tə dzala mə gər tay ma giye Pol kə zla ahaya a gay i məđəslay ha gər a Mbəlom.

³⁰Ndo hay tebiye mə walaŋ gay tə tsəne labara niye. Ndo hay ta hwayaw kwa mənŋay mənŋay. Tə gəs na Pol, tə vaha na abəra dərəŋ tə gay i məđəslay ha gər a Mbəlom. Tsa na, kwayanŋa ta dərəzl na maged.

³¹Ahəl nakə ta pəla tsəved a satay məkəde na Pol aye na, bagwar i bəy i sidzew i Roma a tsəne ndo hay tebiye ma Zerozelem mə wadəŋ wadəŋ.

³²Kwayanŋa, a ye ta bagwar i sidzew ada sidzew siye hay ta hway ka təv i ndo niye hay. Ndo hay tə ŋgatay a bagwar i bəy i sidzew ta sidzew siye hay na, tə gər ha məkəde Pol.

³³Bagwar i bəy i sidzew niye a həndzəd naha ka təv i Pol, a gəs na. Tsa na, a gwadatay: «Dzawum na lele tə tsalalaw sulo.» Tsa na, a tsətsah ka ndo hay, a gwadatay: «Ndo nakay neŋgeye na, way? A ge na, mey?»

³⁴Ane tuk na, ndo niye hay tebiye faya ta wudiye ta gədan. Siye hay ta wuda, tə tsik wal, ada siye hay ta wuda, tə tsik wu mekelən. Bagwar i bəy i sidzew niye a sla faya mətsəne wuray dedək eye bay, hərwi faya ta wudiye haladzay. Tsa na, a gwadatay a sidzew hay: «Dum ha Pol a təv kway nakə ka ndzawakwa mə dəma aye.» Tsa na, ti ye ha Pol a dəma.

³⁵Ahəl nakə faya ta diye na, Pol a ndisl ka təv nakə maga madədo aye na, sidzew hay tə zla na hərwi ndo hay faya ta ŋgəđətsiye na ka zal.

³⁶Hərwi ndo hay tebiye faya ta pay bəzay tə mawude eye, tə gwad: «Kəđum na!»

Pol a tsikatay me a ndo hay

³⁷Ahəl nakə faya ta fələkwiye ha Pol a gay tay niye na, Pol a gwaday a bagwar i bəy i sidzew niye tə bazlam i Gərek: «Ka vələŋeye tsəved ka mətsikaka wu ga andaya tədəw?»

Bagwar i bəy i sidzew niye a tsətsah faya, a gwaday: «Nəkar na, ka sər bazlam i Gərek dāw?»

³⁸Na gwad nəkar ndo i Ezipt wuray patakay a zlaw mawesewes a hudgay aye ada a həlaw ndo hay gwezem fad tə wu həlay a patay ha a kəsaf hərwi məbəbazl tay ha ndo hay aye bəđaw?»

³⁹Pol a məbəday faya, a gwaday: «Nəŋ na, ndo i Yahuda. Tə wa ga ma gəma i Tarsis ka dala i Silisi. Nəŋ ta dedək wawa i gəma niye lele eye. Amboh vələŋ tsəved ka mətsike me, na tsikateye me a ndo hay.»

† 21:25 Məsler hay 15.20.

⁴⁰ Bagwar i bəy i sidzew niye a vəlay tsəved ka mətsike me. Pol a lətse ka dakakal i gay, a gatay tə həlay kət kət ada ndo hay tebiye tə ndza tete. Tsa na, ndo hay tebiye tə ndza tete. Pol a dazlay mətsikatay me tə bazlam i Yahuda hay.

22

¹ «Malamar ga hay ta bəba ga hay, bazlam ga nakə anəke na tsikakumeye, na mbədiye ha ka bo abəra me aye na, tsənum təday.»

² Ndo niye hay tə tsəne Pol faya ma tsikateye me tə bazlam i Yahuda hay na, ta səkah ha məndze tete sa.

Tsa na, Pol a gwadatay:

³ «Nej na, ndo i Yahuda. Tə wa ga ma gəma i Tarsis ka dala i Silisi. Na gal na, kanaj ma Zerozelem. Ndo nakə a dzengej aye na, Gamaliyel. Maa tətikenj məpay bəzay a bazlam mapala eye i bəba tətə kway hay kəkay na, neŋgeye. Na vəlay ha bo peteh a Mbəlom andza nəkurom neheye anaj bəgom aye.

⁴ Na gatay dəretsətseh a ndo neheye tə pay bəzay a Bəy Maduwej Yesu aye hus ka məkəde tay ha mədahanj eye. Na gəs tay ha haladzay. Kwa ŋgwas hay, na ye tay ha a daŋgay.

⁵ Bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom ta madugula hay ta sliye faya məhəle mbal ga, na tsik na, dedək. Ta watsa dərewel hay, ta vəlenj a həlay hərwi mede ha ka təv i malamar neheye nəteye Yahuda hay ma gəma i Damas aye. Ada na ye a dəma na, mata gəse ndo neheye faya ta pay bəzay a Yesu aye hərwi ada nə həlatay ahaya kanaj a Zerozelem məgatay dəretsətseh.

⁶ «Ahəl nakə nej faya na diye, nej bəse na ndisliye a Damas aye na, mazlambər məgər həpat. Kwayanja dzaydzay bagwar eye a mbəzlaw abəra mə mbəlom. A lawara ga a wuzlah tuwzik, a dəv dzaydzay haladzay.

⁷ Tsa na, na dəf ka dala. Na tsəne mətsike me, a ləvwə mə mbəlom, a gwedənejew: “Sol, Sol, nəkar faya ka geŋeye dəretsətseh andza niye na, hərwi mey?”

⁸ «Na tsətsah: “Nəkar way, Bəy Maduwej?”

«Mətsike me niye a mbədeŋew faya, a gwad: “Nej na, Yesu ndo i Nazaret nakə faya ka geye dəretsətseh aye.”

⁹ Ndo neheye faya ta lakiye ga ha aye ta ŋgatay a dzaydzay niye, ane tuk na, ta tsəne mətsike me i ndo nakə a tsikenew me aye bay.

¹⁰ «Na tsətsah naha faya, na gwaday: “Na giye na, kəkay, Bəy Maduwej?”

«Bəy Maduwej a gwedənejew faya: “Lətse, do a Damas. Ka ndisl naha a dəma na, ta tsikakeye wu nakə Mbəlom ma gwadakeye ge aye.”

¹¹ Na lətse ka mbəlom na, na ŋgatay a dəre bay, hərwi dzaydzay nakə a dəv haladzay aye ka gulufenj ha dəre. Ndo neheye faya ta lakiye ga ha aye, tə gəsən həlay, ti ye ga ha a Damas.

¹² «Ma Damas na, ndoweye andaya məzele ŋgay Ananiyas. Neŋgeye ndo məpay naha faya a Mbəlom lele ada a rəhay ha gər a bazlam kway mapala eye lele. Yahuda neheye ma Damas aye ta rəhay ha gər lele.

¹³ A ye naha ka təv ga, a gwedənejew: “Sol malamar ga, dəre yak mə həndək!” A tsik andza niye na, kwayanja dəre ga a həndək. Na ŋgatay a bo ŋgay eye tuk.

¹⁴ A gwedənejew sa: “Mbəlom i bəba tətə kway hay kə zla kar kurre hərwi ada kə sər wu nakə a say ka giye aye ada kə ŋgatay a ndo nakə mənese andaya faya təbey aye ada kə tsəne mətsike me i ŋgay eye ŋgway andza nakə anəke kə ge bo tsiy aye.

¹⁵ Anəke nəkar ka tərə na, ndo məhəle mbal ŋgay. Mbəlom kə slər kar ha mədatay ha a ndo hay wu nakə ka tsəne aye tə wu nakə ka ŋgatay aye.

16 Anəke ka həba na, sa mey? Lətse ka mbəlom ta dzəhu6 kar ha a yam ada tsətsah faya mâ dzəna kar hərwi ada Mbəlom mâ bara fakaya abəra mezeleme.”

17 «Ma dəba eye na, na mbədə gər a Zerozelem. Na yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, na dūwulaway me a Mbəlom. Pat wuray na, na ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Neŋ faya na dūwuleye me na, məsine a geŋ.

18 Ma məsine ga niye na, na ŋgatay a Bəy Maduweŋ, a gwedeŋ: “Lətse, do abəra ma Zerozelem hərwi ndo neheye na, ta tsəniye bazlam yak nakə ka neŋ aye bay.”

19 «Na mbədəy faya a Bəy Maduweŋ, na gwađay: “Dedək Bəy Maduweŋ, tə sər ha lele na yawa a gay i maduwule me hərwi məgəse tay ha ndo neheye tə dzala ha ka nəkar aye a daŋgay ada mənđebe tay ha.

20 Ahəl nakə təkəd na Etiyen, ndo mədə ha bazlam yak aye na, neŋ andaya dərma, a yeŋ a gər. Na həba ka petekəd i ndo neheye təkəd na Etiyen aye.”

21 «Ane tuk na, Bəy Maduweŋ a gwedeŋ: “Do, na sləriye kar ha a gəma dərəŋ eye hay, ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay aye.”»

Pol kame i bagwar i sidzew i Roma

22 Ndo niye hay tə pay zləm a bazlam i Pol nakə faya ma tsikateye hus a ndisl ka bazlam nakə a gwad «Na sləriye kar ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay» aye. Tsa na, ta wuda ta magala, tə gwad: «Dzum ha ndo nakay abəra mə dəma! Kədum na abəra mə dəma mədahan eye! Neŋgeye na, a ye ka bo ma ndziye ka bəra bay.»

23 Ta wuda haladzay, ta kal ha petekəd tay a magərmbəlom. Tə həl bətekwey məkutse a magərmbəlom dadukdukwe.

24 Bəy i sidzew a zəba faya andza niye na, a gwađatay a sidzew hay: «Gəsum na, ada kâ yum ha a gay.» Tə gəs Pol, tə fələkwa ha a gay. Ti ye naha na, a satay mənđebe na Pol hərwi məgay kutoŋ ka mətsike me, mâ dətay ha Yahuda hay ta wuda na, hərwi mey?

25 Tə dzawa Pol mata ndebe tuk na, Pol a gwađay a bagwar i sidzew niye: «Nəkar na, tsəved yak andaya mənđebe ndo i Roma nakə ta gay sariya zuk bay aye ta mandalaəba dāw?»

26 Bagwar i sidzew a tsəne bazlam i Pol na, a ye ka təv i bəy bagwar eye i sidzew hay, a ye a dāy ha bazlam i Pol nakə a tsik aye. A gwađay: «Ka giye tebiye na, kəkay? Ndo nakay na, ndo i Roma.»

27 Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye a ye ka təv i Pol. A ye naha a tsətsah faya, a gwađay: «Tsiken ta dedək, nəkar na, ndo i Roma dāw?»

Pol a mbədəy faya, a gwađay: «Ayaw! Neŋ ndo i Roma.»

28 Bəy i bagwar i sidzew niye a gwad: «Neŋ na təra ndo i Roma na, na vəl suloy haladzay.»

Pol a mbədəy faya, a gwađay: «Neŋ tə wa ga na, ndo i Roma ŋgway bəna na səkam ta suloy andza nəkar bay.»

29 Kwayaŋna ndo neheye maləva bo eye ta ndəbiye Pol məgay kutoŋ ka mətsike me aye, ta həndzəd faya abəra. Bo i bagwar i bəy i sidzew eye a sər ha Pol neŋgeye ndo, a pay tsalalaw a ndo i Roma na, a dzədzar haladzay.

Pol kame i madugula i Yahuda hay

30 Bagwar i bəy i sidzew niye a say məsəre ha Yahuda hay tə may ha mənese hərwi mey. Hərwi niye, tədəe eye na, a pəla ahaya tsalalaw abəra mə həlay a Pol. Tsa na, a zalatay a bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tebiye. A hayatay gər. Tsa na, tə zla ahaya Pol, a lətse ha kame tay.

23

¹ Pol a ndazl tay ha bagwar i Yahuda hay. Tsa na, a gwadatay: «Malamar ga hay, neñ na sər ha mändze ga ka tsəved i Mbəlom na, lele. Mədzal gər ga mapa eye na, ka neñgeye.»

² Bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom məzele ɲgay Ananiyas, a tsəne na, a gwadatay a ndo neheye nəteye bəse ka təv i Pol aye: «Fumay ka bazlam.»

³ Pol a gwaday: «Mbəlom ma fakeye na, a nəkar. Ka ndza kanan ɲəgeñ sariya na, andza nakə bazlam mapala eye a tsikaka aye. Ane tuk na, nəkar eye düh faya ka nasiye ha bazlam i Mbəlom mapala eye hərwi ka vəlateye tsəved a ndo hay tã kəd ga.»

⁴ Ndo neheye nəteye bəse ka təv i Pol aye, tə gwaday a Pol: «Ka tsadəy a bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom na, kəkay!»

⁵ Pol a mbədətay faya, a gwadatay: «Malamar ga hay, na sər ha neñgeye bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom bay. Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: “Dada ka tsikiye wuray manasa eye ka bəy i gəma yak bay.*”»

⁶ Pol a sər ha, ndo neheye mahaya gər aye na, siye hay Saduke hay, siye hay Farisa hay. Hərwi niye a wuda kələrra kame tay, a gwadatay: «Malamar ga hay, neñ na, ndo Farisa ada gwala ga hay na, Farisa hay. Ka gumeñgeye sariya anəke na, hərwi nakə na dzala ha ta dedek mədahañ hay ta lətseweye abəra ma mədahañ aye.»

⁷ Pol a ndəv ha bazlam ɲgay niye na, kwayaɲɲa Saduke hay ta Farisa hay tə pa bo ka məma ha ka bo mañgok mə walañ tay. Ma məhay gər tay niye na, mədzal gər tay a ɲəna.

⁸ Saduke hay nəteye tə gwad na, mədahañ hay ta lətseweye abəra ma mədahañ sa bay, gawla i Mbəlom hay andaya bay ada kwa məsəfəre andaya bay. Farisa hay i tay na, ta pa faya mədzal gər tay. Tə gwad wu neheye tebiye andaya.

⁹ Ta səkah ha mawude haladzay sa. Tsa na, siye i ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye, nəteye ma bərək i Farisa hay dərma, hərəm tə lətse, tə gwad: «Nəmay na, nəmaa huta mənese kwa tsekweñ ka ndo nakay təbey. Ma giye maa tsikay me na, ağəna gawla i Mbəlom kəgəbay məsəfəre.»

¹⁰ Ta səkah hay məbetse me huwwa mə walañ tay sa. Bagwar i Bəy i sidzew a zəba faya na, ta kədiye na Pol, a vəlay madzadzere haladzay. Tsa na, a gatay wiyaw a sidzew hay, a gwadatay: «Dum, gəsum ahaya Pol abəra ma wuzlah tay ada kã yum ha a gay nakə a ndzawa mə dəma aye.»

¹¹ Ta həvad eye niye na, Bəy Maduweñ a yaw a bəzay ha bo a Pol, a gwaday: «Dərev mā ye fakaya abəra bay, tete yak. Ka həl mbal ga ma Zerozelem. A señ kã həl mbal ga ma Roma dərma.»

A satay a Yahuda hay məkədə Pol

¹² Tədəe eye na, siye i Yahuda hay tə haya gər, tə ma ha ka bo bazlam. Tə mbada, tə gwad: «Nəmaa kəd na Pol bay na, nəmaa ndiye dəf bay, nəmaa siye yam bay. Kutoñ nəmaa kədiye na təday.»

¹³ Ndo neheye tə haya gər, tə ma ha ka bo bazlam aye na, ta ziye kuro kuro faf.

¹⁴ Tə həl bo, ti ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay. Ti ye naha, tə gwaday: «Nəmay na, nəmaa mbadaka kame i ndo hay. Nəmaa ndiye dəf bay, nəmaa siye yam bay. Kutoñ nəmaa kədiye na Pol təday ada nəmaa ndiye dəf, nəmaa siye yam.»

* 23:5 Madayaw abəra ma Ezipt 22.27.

¹⁵ Nəkurom ta bagwar i ndo mələve dala kway na, dum tsətsahum ka bagwar i bəy i sidzew, mâ zlakuma ahaya Pol a bəra. Gwadumay na, a samay mazəbe ada mətəne bazlam nakə a tsikawa aye lele. Nəmay na, nəmaa ləviye bo lele, ta zla ahaya, ma ta ndisleweye kanəj na, nəmaa kəd na.»

¹⁶ Ane tuk na, bazlam niye faya ta tsikiye na, wawa i malamar i Pol kə tsəne. A ye a gay i bagwar i bəy i sidzew nakə tə pa a dəma Pol aye. A ye naha, a dəy ha a Pol.

¹⁷ Pol a tsəne andza niye na, a zalay a bəy i sidzew, a gwaday: «Laka ha wawa nakay ka təv i bagwar i bəy i sidzew hərwi bazlam ŋgay andaya a say məday ha.»

¹⁸ Bəy i sidzew ti ye ta wawa niye. A laka ha ka təv i bagwar i bəy i sidzew. A ye naha a gwaday: «Nəmaa yaw ka təv yak na, Pol i danğay a zelenj. Na ye ka təv ŋgay na, a gwedej nâ lakaka ahaya wawa nakay hərwi wu andaya a say mədaka ha.»

¹⁹ Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye hay a gəs na wawa niye abəra mə həlay. A ye ha kətsah abəra ka təv i ndo hay. A tsətsah faya, a gwaday: «Ka gwedej na, kəkay?»

²⁰ Wawa niye a gwaday: «Yahuda hay ta haya gər, tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad ta deyeweye, ta tsətsahiye naha fakaya Pol. Ka zlatay naha tədœ kame i məhay gər i bagwar i ndo mələve dala tay andza agəna ta zəbiye ka bazlam ŋgay nakə a tsikawa aye.

²¹ Ane tuk na, ta yaw, ta tsətsah na, kâ təma tay na bay. Hərwi ndo hay mə walañ tay, ta ziye kuro kuro fad ta pay bo a gobo. Nəteye na, ta mbədə tsiy. Tə gwad ta ndiye daf bay, ta siye yam bay. Kutoñ ta kədiye na Pol təday. Anəke na, nəteye mahaya gər eye tsiy, ta həba na, bazlam yak nəte ŋwenj.»

²² Bagwar i bəy i sidzew niye hay, a gwaday: «Kâ kəkəray bazlam nakay a ndəray sa bay.» Tsa na, a gwaday: «Do wu yak.»

Tə slər ha Pol ka təv i Felikus

²³ Ma dəba eye na, bagwar i bəy i sidzew niye a zalatay a bəy i sidzew hay sulo, a gwadatay: «Hayumay gər a sidzew hay temerre sulo, ndo makukure pəles hay kuro kuro tasəla ada hasləka hay temerre sulo, ta həl suwal tay a həlay. Nəkurom tebiye ləvum bo lele ka mede a Sezare. Ka həlumeye bo ta bəre tsid i həvad.

²⁴ Ləvum ha bo tə pəles neheye ka zlumeye ha Pol aye. Ka deyumeye na, mâ ndisl ka təv i Felikus ndo mələve dala i Sezare na, wuray kwa tsekwenj mā gay bay.»

²⁵ Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye hay a watsatay dərəwel a həlay, a gwad:

²⁶ «Nej Kələd Lisiyas, na tsikaka naha me a nəkar Felikus.

²⁷ «Ndo nakay na sləraka naha na, Yahuda hay tə gəs na a satay məkədə na. Neñ na tsəne neŋgeye ndo i Roma na, na zla na bazlam eye ka gər ga nəmay ta sidzew ga hay. Nəmaa təma ha, nəmaa gəs na nəmaa ye ha a gay may.

²⁸ Hərwi məsəre ha wu nakə ta kədiye na faya aye na, na zla, na ye ha kame i məhay gər i ndo mələve dala tay hay.

²⁹ Na ye ha, na pay zləm a bazlam tay eye na, tə tsik ka bazlam tay mapala eye. Gər i bazlam eye nakə də məgwədə kə nas ada məkədə na faya aye kəgəbay məgəse na a danğay aye na, andaya bay.

³⁰ Ma dəba eye na, tə gwedej Yahuda hay ta haya gər, ta ma ha ka bo bazlam. Hərwi niye, na ge mahonok bay, na sləraka naha bəse. Na gwadatay a ndo neheye tə may ha mənese aye na, tə ye naha tə wuda ka təv yak.»

³¹ Sidzew hay tə ge andza nakə tə tsikatay aye. Tə zla Pol, ti ye ha ta həvad hus a gəma i Anjipatəris.

³² Tədəcə eye na, sidzew neheye tə laka tay tə sik aye, tə gər tay ha. Ta mbəda gər a dəba, tə ma a təv nakə tə ndzawa mə dəma aye. Ndo makukure tə pələs ti ye ha Pol.

³³ Tə husa a Sezare na, ndo makukure pələs hay tə vələy dərrewel nakə tə vəlatay naha a həlay a Felikus ada tə vələy ha Pol a həlay.

³⁴ Bəy a təma dərrewel niye a dzaŋga. Tsa na, a tsətsah ka Pol, a gwaday: «Nəkar na, ndo i dala waray?»

Pol a dəy ha, a gwaday: «Nəj ndo i dala i Silisi.»

³⁵ Bəy a tsəne andza niye na, a gwaday: «Na gakeye na sariya yak na, ndo neheye tə maka ha mənese aye tə yaw təday.» Tsa na, a gwadatay a sidzew hay: «Dum ha Pol a gay nakə bəy Herod, bəy bagwar eye a ŋgar ahəl niye aye.»

24

Pol kame i Felikus

¹ Ma dəba i məhəne zlam na, Ananiyas bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta siye i madugula i Yahuda hay ada ndoweje andaya tə zalay Tertulus, ndo məsəre gər i bazlam i sariya i bəy i Roma, ti ye a Sezare. Ti ye ka təv i bəy niye tə zalay Felikus aye, ta wuda ka Pol.

² Bəy a slər ndo ka Pol. Ti ye, tə zalay naha. Pol a yaw na, Tertulus a dazlay mənğay naha bazlam a gər a Pol. A gwaday a bəy: «Bəy bagwar eye, zay andaya məndze haladzay ka dala kway na, hərwi yak. Mələve i bəy yak nakə faya ka ləviye na, tə metsehe lele. Ka lambad tay ha wu hay lele hərwi madzəne dala kway.

³ Hərwi wu neheye tebiye nəmaa huta aye na, nəmaa gaka sisə kwa ahəl waray ada kwa kəday. Nəmaa gaka sisə haladzay.

⁴ «A seŋ məmətse kar ha haladzay bay. Ane tuk na, amboh hərwi ŋgwalak yak, pamay zləm ka bazlam may məndze tsekwej tey.

⁵ Nəmaa sər ha, ndo nakay na, ndo mənese ha dala kway. Nənğeye na, bəy i ndo neheye faya ta pay bəzay a parasay i ndo neheye tə zalatay Nazaret hay aye. Nənğeye faya makwasatay ha gər a Yahuda hay tebiye ka məndzibəra.*

⁶ Ka pəla tsəved ka mənese ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Hərwi niye, nəmaa gəs na. [A samay məğay sariya andza bazlam may mapala eye,

⁷ ane tuk na, Lisiyas bəy i sidzew a buwa famaya abəra ta gədaŋ a ŋgaha na.

⁸ Tsa na, Lisiyas a gwadamay: “Dum ta wudum faya ka təv i bəy Felikus.” Nəmaa yaw ka təv yak na, hərwi məwude faya.] Tadə ka tsətsah faya bazlam na, nəkar tə gər yak ka səriye wu nakə nəmaa wuda ha faya aye na, dedək.»

⁹ Yahuda hay dərmak tə gwad: «Bazlam niye na, dedək andza niye. Wu neheye tə sik ka Pol aye na, nəte.»

¹⁰ Ta ndəv ha bazlam tay na, bəy a vələy tsəved a Pol ka mətsike me. A gay naha a Pol wiyaw tə həlay. Tsa na, Pol a dazlay a mətsike me, a gwad: «Na sər ha, nəkar na, ndo məge sariya ka dala kway kə ndza məve haladzay. Hərwi niye dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi na huta tsəved məge sariya kame yak.

¹¹ Bəy, nəkar tə gər yak ka sliye faya matsətsəhe məndze ga ka ndo hay. Kə ge anəke na, ma ziye məhəne kuro gər eye sulo bay nakə na yaw a Zerozelem mata dəslay naha gər a Mbəlom aye.

¹² Ahəl nakə na ye a dəma aye na, nəmaa ge mahəmba kwa ta ndo hay bay ada kwa na pay me a ndo hay mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom bay. Ada kwa mə gay i maduwule me, kwa ma wuzlahğəma na pay me a ndo hay bay.

* 24:5 Mata 2.23.

¹³ Ndo neheye anəke nəteye faya ta ndərbəkiye na, wuray kəriye. Ta sla faya mətsike wu nakə ta dədiye ga ha ta sariya aye bay.

¹⁴ Neñ na, na dəkeye ha wu nakə na sər aye. Ta dedək, na pay bəzay a tsəved nakə nəteye tə gwad lele bay aye. Ane tuk na, neñ faya na gay məsler na, a Mbəlom i bəba tətə may hay. Ada na dzala ha ka wu nakə mawatsa eye mə dərəwel i Musa ada nakə mawatsa eye mə dərəwel i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay aye.

¹⁵ Hərwi na sər ha ta dedək andza nəteye neheye tə sər ta dedək ndo neheye mənese andaya fataya bay aye ta ndo i məzeleme hay ta lətseweye abəra ma mədahañ.

¹⁶ Hərwi niye, neñ na vəliye ha bo ga məndze tsədañña kame i Mbəlom ada kame i ndo hay pat pat.

¹⁷ «Na ndza mə slele məve haladzay, na ye a Zerozelem bay. Na ye a Zerozelem na, na zla madzəne a ndo ga hay ada hərwi məvəlay wu a Mbəlom.

¹⁸ Tə ndzeñ a gər mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, na ndəv ha məsler i məbere bo tsədañña tsiy. Ndo hay andaya bay ada magazləga andaya bay.

¹⁹ Ane tuk na, siye i Yahuda neheye ka dala i Azi aye, nəteye andaya. Həbə ta də ta huta fagaya mənese na, mata dayaw mawude fagaya ka təv yak na, nəteye.

²⁰ Kəgəbay mənese nakə na ge tə gəs ga faya, ti ye ga ha kame i bagwar i Yahuda hay aye na, ta tsikaka.

²¹ Ma giye na, hərwi nakə na gwad ta magala kame tay: “Ka gəsoma ga ahaya kame kurom bəgom na, hərwi nakə neñ na dzala ha ta dedək mədahañ hay ta lətseweye abəra ma mədahañ aye.”»

²² Bəy Felikus na, a sər ha tsəved i məpay bəzay a Yesu lele. Hərwi niye, ka ndəv ha sariya bay, a gwadətay: «Lisiyas bəy i sidzew ki yaw na, na ndəviye ha sariya aye.»

²³ A gwadəy a bagwar i sidzew: «Pa na Pol a dañgay, kə gay dərətsətseh bay, gəray tsəved a dzam ñgay hay tə zəbay dərə.»

²⁴ A ndza məhəne tsekweñ na, Felikus ta ñgwas ñgay Duruzel tə ndisl naha. Ñgwas ñgay na, dem i Yahuda hay. A slər ndo ka Pol, mə zalayaw ada mə yaw ka təv tay. Ki yaw, ka təkəratay ka məpe mədzal gər ka Yesu Kəriste, ta pay zləm.

²⁵ Tsa na, a dazlay mətsikatay ka məndze nakə ta ndziye mənese andaya fataya bay, ka məgay metsehe a bo ada ka sariya nakə Mbəlom ma gateye a ndo hay aye. Felikus a tsəne andza niye na, zluwer a gay. Tsa na, a gwadəy a Pol: «Anəke na, do wu yak, aza na huta həlay eye na, na zalakeye sa.»

²⁶ Felikus a dzala mə gər ñgay ağəna Pol ma vəleye suloy. Hərwi niye a zalaway a Pol mətsike me.

²⁷ Tə ndza ka bo məve sulo na, ta məbəda ha Felikus ta Porsiyos Festus. Felikus na, neñgeye a say mayatay a gər a Yahuda hay. Hərwi niye a gər ha Pol ma dañgay.

25

Pol kame i bəy Festus

¹ Ahəl nakə tə pa na Festus a bəy, a dazlay a məsler, a ge məhəne mahkar na, a həl bo abəra ma gəma i Sezare, a ye a Zerozelem.

² A ndisl a Zerozelem na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta bagwar i Yahuda hay ti ye ka təv ñgay hərwi mawude ka Pol. Ta tsətsah faya, tə gwadəy:

³ «Amboh, zlamay ahaya Pol a Zerozelem ka mäge sariya may kanañ.» Tə tsikay andza niye na, 6a ta nda faya me ada a satay mata kədə na ka tsəved.

⁴ Ane tuk na, Festus a mbədatay faya, a gwadatay: «Pol na, neñgeye ma danğay mə gay ma Sezare. Anəke na, na giye mahonok bay, na ndziye məhəne tsekweñ na, na mbədiye gər a mətəgay.»

⁵ A gwadatay sa: «Kə sakum na, bəy kurom hay tə peñ bəzay a Sezare. Tađə ndo nakay kə ge wu nakə lele bay aye na, tə ye naha, tə ge faya sariya.»

⁶ Festus a ndza ma Zerozelem na, məhəne tsamahkar hus a məhəne kuro tsa. Tsa na, a mbəda gər a Sezare. Bəy i Yahuda hay tə pay bəzay. Tədoə eye na, a ye a təv mäge sariya. A gwadatay: «Dum, zlumenjəw Pol.»

⁷ Pol a ye ka təv mäge sariya na, kwayañña Yahuda neheye ti yaw ma Zerozelem aye tə lawara na. Ta raw faya me ka mənese neheye a say a zlam mətsəne bay aye wal wal haladzay, ane tuk na, tə sla faya mətsike dedək ñgay eye bay.

⁸ Ta ndəv ha mətsike bazlam tay niye hay na, Pol a ge ka bo abəra me, a gwadatay: «Na ge mənese kwa tsekweñ bay tebiye, kwa ka bazlam mapala eye i Yahuda hay, kwa ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, kwa ka bəy i Roma eye, na ge mənese bay.»

⁹ Festus a say neñgeye m̄a yatay a gər a Yahuda hay. Hərwi niye, a tsətsah ka Pol, a gwaday: «Ka deyekweye a Zerozelem na ta gakeye sariya yak mə dəma na, a saka dāw?»

¹⁰ Pol a mbəday faya, a gwaday: «Neñ kame i sariya i bəy i Roma, tə ñgəneñ ha sariya ga na, kanañ. Kwa nəkar tə gər yak ka sər lele, na gatay mənese a Yahuda hay bay.

¹¹ Tađə na ge mənese nakə dā məkədə ga faya aye na, na may ha me a məməte wal bay. Ane tuk na, tađə maraw me i ndo neheye ta raw fagaya me andaya mə dəma bay na, ndəray ma sliye faya məvəlatay ga ha bay. Mata ge sariya ga na, bəy i Roma!»

¹² Festus a tsəne bazlam ñgay niye na, tə ma ha ka bo bazlam mə walañ tay ta ndo ñgay hay. Ma dəba eye, Festus a gwaday: «Ka gwad mata gaka sariya yak na, bəy i Roma ba! Ka diye ka təv ñgay dedək.»

¹³ Ma dəba eye andza tsekweñ na, bəy bagwar eye nakə tə zalay Agərripa aye neñgeye ta malamar ñgay ñgwas eye, tə zalay Berenis, ti ye a Sezare mata zəbayaw dərə a Festus.

¹⁴ Tə ndza mə dəma məhəne haladzay. Hərwi niye Festus a huta həlay eye məday ha labara i Pol a bəy bagwar eye. A gwaday: «Ndo wuray andaya kanañ Felikus a gər ha a danğay, na yaw na ndzay a gər.

¹⁵ Na ye a Zerozelem na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula i Yahuda hay ti ye naha ka təv ga, ta wuda faya, tə gwedəñ: “Gəs na ta sariya.”

¹⁶ Ane tuk na, na mbəday faya, na gwadatay: “Dađə Roma hay ta kədiye ndo ze mədzatay ha gər a ndo neheye ta wuda faya aye bay. Tə dzatay ha gər ta ndo neheye ta raw faya me aye ada neñgeye dərmağ tađə dedək, dedək bay na, ma tiye mbal i gər ñgay.”

¹⁷ Tsa na, nəmaa yaw ka bo dziye. Nəmaa yaw na, na mətsa ka wuray bay. Tədoə eye na, na ye ka təv mäge sariya. Tsa na, na slər ndo hay, na gwadatay: “Zalumay naha a Pol m̄a yaw.”

¹⁸ Pol a yaw na, ndo neheye ta wuda faya aye ti ye naha. Ndo neheye ta wuda faya aye na, tə tsik faya wuray andza nakə na dzala aye bay.

¹⁹ Wu nakə na tsəne aye, tə kədf wuway na, ka kule tay nakə tə paway bəzay aye. Ada sa na, ka ndo nakə tə zalay Yesu a mət aye na, Pol a gwadawa kə lətsew abəra ma mədahaŋ aye.

²⁰ Neŋ na, a geŋ wadəŋ wadəŋ, na sər mäge kəkay bay. Hərwi niye, na gwaday a Pol: “A saka na, takwa mata ge sariya i bazlam nakay ma Zerozelem kəla daw?”

²¹ Ane tuk na, Pol a wudə andza niye bay. A gwad: “Mata ŋgəneŋ ha sariya ga na, bəy i Roma.” Aya ane, na gwadatay a sidzew hay: “Pum na a gay i daŋgay, tsəpum na hus a pat nakə na sləriye ha ka təv i bəy i Roma aye.”

²² Agərīpa a tsəne andza niye na, a gwaday a Festus: «Neŋ dərma k a seŋ mətsəne bazlam i ndo niye tə zləm ga.»

Festus a mbəday faya, a gwaday: «Tədəcə na, ka tsəniye bazlam ŋgay.»

²³ Tədəcə eye na, Agərīpa ta malamar ŋgay Berenis ti ye naha ta ndo neheye tə patay naha bəzay aye. Bəy i sidzew hay, ndo neheye bagwar eye ma gəma niye aye tə patay naha bəzay. Ti ye naha tə fələkwa a gay i mäge sariya. Ti ye naha na, Festus a gwadatay a ndo ŋgay hay: «Dum, zalumayaw a Pol, mâ yaw.» Ndo niye hay ti ye, tə zalayaw a Pol. Pol a yaw ka təv tay.

²⁴ Tsa na, Festus a gwad: «A nəkar Agərīpa, bəy bagwar eye ada a nəkurom neheye tebiye kanaŋ aye. Ndo nakə Yahuda neheye ma Zerozelem aye ta Yahuda neheye kanaŋ aye ta wuda faya ka təv ga. Ta wuda faya, tə gwad neŋgeye na, mâ ndza sa bay, məkədə na.»

²⁵ Neŋ na, na huta faya mənese nakə də məkədə na aye bay. Ane tuk na, bo ŋgay eye tə gər ŋgay a gwad: “Bəy i Roma mâ ŋgəneŋ ha sariya ga.” Hərwi niye, na dzala na, na sləriye naha.

²⁶ Neŋ na, gər i bazlam eye nakə də na watsay naha a bəy i Roma na, na sər bay. Hərwi niye na slər naha kame kurom tebiye ada wene wene eye kame yak Agərīpa bəy bagwar eye. Tsətsah faya gər i bazlam eye. Ka tsətsah na, agəna neŋ dərma k na hutıye gər i bazlam nakə na tsikiye aye hərwi ada nā huta wu nakə na watsay naha a bəy i Roma aye.

²⁷ Na zəba faya məslərə ha ndo i daŋgay ka təv i bəy i Roma ze məsərə mənese ŋgay eye na, lele bay.»

26

Pol kame i Agərīpa

¹ Agərīpa a gwaday a Pol: «Anəke na, na vələka tsəved ka mətsıke me abəra ka bo yak.»

Tsa na, Pol a zla həlay a mbəlom, andza məgwədə a say ma tsikiye me. A dazlay a mətsıke me abəra ka bo ŋgay. A gwaday a bəy Agərīpa:

² «A nəkar bəy Agərīpa, dərev ga kə ŋgwasa haladzay, hərwi na huta tsəved mətsıke me abəra ka bo ga bəgom kame yak hərwi bazlam neheye tebiye Yahuda hay tə ŋgeŋ naha a gər aye.

³ Dərev ga a ŋgwasa wene wene eye na, hərwi nəkar ka sər məndze i Yahuda hay ada ta məkədə wuway nakə tə kədawa ka kule tay nakə tə paway bəzay tebiye aye na, ka sər. Neŋ faya na gakeye amboh, bazlam ga nakə na tsikiye na, pay zləm tey.

⁴ «Yahuda hay tebiye tə sər məndze ga lele, kwa abəra ma wawa. Məndze ga mə walaŋ i gwala ga hay ma Tarsis ada ma Zerozelem, na ndza mə walaŋ tay ahl niye kəkay na, tə sər.

⁵ Nəteye tə sər ga ha zla anəke bay, ta sliye faya məte mbəl i gər ga. Tadə a satay na, ta sliye faya mətsike dedək. Na pay bəzay a kule i Farisa nakə mawura bo aye.

⁶ Ada anəke faya ta geñeye sariya na, hərwi nakə na pa mədzal gər ga ka wu nakə Mbəlom a tsik ahəl niye, a gwad ma vəlateye a bəba tətə hay həlay ɲgwalak eye.

⁷ Slala may hay kuro gər eye sulo ta pa mədzal gər tay ka wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye aye na, ta məgay məsler a Mbəlom tsekerkerre həvad ta həpat tebiye. Bəy Ağaripa, Yahuda hay ta raw fagaya me na, hərwi nakə na pa faya mədzal gər aye dərma.

⁸ Nəkurom Yahuda hay, Mbəlom ma ta təmiye tay ha ndo hay abəra ma mədahan na, a sakum mədzele ha faya bay na, hərwi mey?

⁹ «Nəñ tə gər ga, na dzala mäge vərəm ka bazlam i Yesu ndo i Nazaret andza nəkurom neheye ka dzalum aye dərma.

¹⁰ Wu neheye tebiye na ge na, ma Zerozelem. Na huta gədan na, abəra ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye. Na gəs ndo neheye tə paway bəzay a Yesu aye haladzay a danğay. Ahəl nakə tə gawatay sariya i məkədə tay ha aye na, na gwadawa faya yawa dərma.

¹¹ Na yawa a gay i mađuwule me hay wal wal, na gawatay dəretsətseh ada a seweñ məgatay kutoñ ada tã gər ha məpe mədzal gər ka Yesu. A ndeleñ fataya turtur haladzay. Na palawa tay ha, kwa ma gəma neheye dəreñ aye. Na yawa fataya mata gatay dəretsətseh.

¹² «Andza niye, na həl bo na ye a Damas ta gədan ada ta məsler nakə bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə slər ga ha aye.

¹³ Bəy bagwar eye, ma giye magər həpat, neñ faya na diye a Damas nakə na ɲgatay a dzaydzay faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom aye. A dəv na, a ze madəve i pat. Dzaydzay niye a lawara may ta ndo ga neheye faya ta lakiye ga ha aye.

¹⁴ Nəmay tebiye nəmaa dəf ka dala. Tsa na, na tsəne mətsike me, a tsik tə bazlam i Yahuda hay. A gwad: “Sol, Sol, nəkar faya ka geñeye dəretsətseh andza niye na, hərwi mey? Nəkar faya ka giye gədan kurtsətsa andza sla nakə faya ma giye gədan ka sakwal i ndo nakə faya ma kədiye na aye.”

¹⁵ «Na mbəday faya, na gwaday: “Nəkar eye na, way, Bəy Maduweñ?”

«Tsa na, Bəy Maduweñ a gwedeñ: “Nəñ na, Yesu nakə faya ka geye dəretsətseh aye.

¹⁶ Ane tuk na, lətse. Lətse dzək tə sik yak lele. Na bəzaka ha bo na, hərwi matəre kar ha ndo i məsler ga ada ka diye ha wu neheye ka ɲgatay aye ada neheye ka ta ɲgateye aye.

¹⁷ Na tsəpiye kar abəra ka Yahuda hay ada ndo neheye Yahuda hay bay aye. Na sləriye kar ha ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay aye.

¹⁸ Ka diye ka həndəkətatay na dəre tay hay hərwi ada tã yaw abəra ma ləvon, tã ye a dzaydzay, tã təmaw abəra ma gədan i Fakalaw, tã maw ka təv i Mbəlom hərwi tã təma məpəse ha mənese tay ada ta hutiiye təv məndze ka təv i Mbəlom andza ndo neheye tə pa mədzal gər tay ka neñ aye.”

¹⁹ «Hərwi niye, Ağaripa bəy bagwar eye, na kərah wu nakə na ɲgatay a yaw mə mbəlom aye bay.

²⁰ Na də ha bazlam i Bəy Maduweñ ma Damas təday, ma dəba eye ma Zerozelem, ka dala i Yahuda tebiye, ada a ndo neheye Yahuda hay bay aye. Na tsikatay, tã gər ha mezeleme, tã yaw ka təv i Mbəlom, tã ge məsler nakə ma diye ha ta dedək ta gər ha mezeleme tay aye.

21 Anan, hərwi niye Yahuda hay tə gəs ga mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada a satay məkədə ga.

22 Na gay sisə a Mbəlom ka matsəpe ga, hus ka bəgom ney andaya faya na diye ha bazlam nğay kame i ndo məkətsa eye hay kwa kame i ndo bagwar eye hay. Wu neheye Musa ta ndo mədə ha bazlam i Mbəlom siye hay tə də ha parakka, ka wu nakə ma giye bo aye, ney na gər ha faya abəra kwa tsekwey bay.

23 Tə də ha, tə gwad: «Kəriste ma ta siye dəretsətseh, ma mətiye ada neygeye ma təriye makurre i ndo mələtsew abəra ma mədahəy. Ma dətatay ha dzaydzay i bazlam nğay a İsrayel hay ada a ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye.»

24 Pol faya ma tsikiye andza niye na, Festus a tsik ta magala, a gwaday: «Gər a vuwaka dəw Pol? Məsəre wu yak nakə ka sər haladzay aye ka sər ha mətsike me ta tsəved eye sa bay dəw?»

25 Pol a gwaday: «Gər a vuwey bay nğalaka Festus. Na tsik düh na, bazlam neheye dedək aye ada bazlam neheye a tsəne bo aye.

26 Wu neheye na, bəy bagwar eye kə tsəne ada na tsikeye parakka, hərwi na sər ha ta dedək wu nakə neygeye a sər bay aye ada kə tsəne bay aye na, andaya bay. Hərwi wu neheye tebiye a ge bo aye na, ta məkal bay.

27 Nəkar, Agəripa bəy bagwar eye, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom neheye ahəl niye tə də ha bazlam i Mbəlom aye na, ka dzala ha ka bazlam tay niye tə də ha aye bədəw? Na sər ha, ka dzala ha.»

28 Agəripa a gwaday a Pol: «Ka dzala na, na təriye ndo məpe mədzal gər ka Yesu hərwi bazlam nakay anəke aye tsa dəw?»

29 Pol a mbəday faya, a gwaday: «Anəke bəse, kwa aza bay. Faya na duwulay me a Mbəlom hərwi yak ada ta ndo neheye bəgom faya ta peyeye zləm tebiye aye kə tərüm andza ney. Ane tuk na, a sey na, tə dzawa kurom a danğay andza ney bay tey.»

30 Bəy Agəripa, Festus, Berenis ada ta ndo neheye mandza eye ka təv tay aye tebiye tələtse.

31 Ahəl nakə nəteye faya ta deyeweye wu tay aye na, tə gwad nəte nəte mə walañ tay: «Ndo nakay na, kə ge wuray nakə də məkədə na kəgəbay məgəse na a danğay aye bay.»

32 Tsa na, Agəripa a gwaday a Festus: «Ndo nakay tədə bə ka tsətsah a say bəy i Roma mə nğənanay ha sariya bəna, ha bə na, məgər ha.»

27

Tə slər ha Pol a Roma

1 Ma dəba eye na, bəy a pamay pat mede ka dala i Itali ta kwalalañ i yam. Ahəl nakə pat eye a ndisl a dəma aye na, tə vəlay ha Pol ta ndo i danğay siye hay a həlay i bəy i sidzew wuray ada mə ye tay ha a Roma. Məzele i bəy i sidzew niye na, Zuliyyus. Neygeye nəte mə walañ i sidzew neheye ta tsəpawa bəy i Roma aye dərmak.

2 Nəmaa tsal a kwalalañ i yam nakə a yaw abəra ma gəma i Adramite aye. Sləlah i yam faya ma diye ta wuzlahgəma i Azi neheye ka me i bəlay aye. Tsa na, nəmaa ye tuk. Nəmay ka bo dziye ta ndoweye andaya tə zalay Aristark, ndo i gəma i Tesalonik ka dala i Masedowan.

3 Tədcə eye na, nəmaa ndisl a gəma i Sidon. Nəmaa ndisl naha na, bəy i sidzew niye tə zalay Zuliyyus, neygeye a gay gər a Pol lele. A vəlay tsəved a Pol mə ye, mə zəbatay dəre a dzam nğay hay ada tə vəlay wu hay, tə gay gər lele.

⁴ Nəmaa həl bo abəra ka təv niye na, tə kwalalanı i yam sa. Nəmaa ye tə həlay i gula i Sipəre. Həbe nəmaa ye tə həlay i mənday, aya ane mətasl a vəlamay tsəved bay.

⁵ Nəmaa tas ta dəlov nakə bəse ta gəma i Silisi ada ta gəma i Pamfeli aye ada nəmaa ndisl a gəma i Mira ka dala i Lisiya.

⁶ Nəmaa ndisl naha a dəma na, bəy i sidzew niye a huta kwalalanı i yam nakə a yaw abəra ma Aləgazandari aye. Ma diye ka dala i Itali. Nəmaa mbəzlaw abəra ma nənğed, nəmaa tsal a dəma. Tsa na, nəmaa ye kwayanğa.

⁷ Nəmaa ndza ka tsəved məhəne haladzay. Nəmaa ye tsəfetsəfe, nəmaa ndisl a wuzlahgəma i Kinidus na, ta gər eye. Nəmaa sla faya mede deder sa bay, mətasl a ma may ha a diye i həlay i gula. Nəmaa ye tə həlay i gula i Kəret nəmaa ndislə bəse ta gəma i Salmone. Kəret na, malawara eye ta yam.

⁸ Mede kame na, mawura bo eye haladzay. Tsa na, nəmaa ndisl a təv eye andaya tə zalay Təv Nğwalak Eye Hay neheye ndo hay tə lətsawa ha a dəma kwalalanı i yam hay aye, bəse ta wuzlahgəma i Lase.

⁹ Nəmaa ndza ka tsəved haladzay. Ahəl i mede may nakə faya nəmaa diye na, pat i daliyam i Yahuda hay ka mbərəm mede abəra mə dəma. Hərwi kə ndisl ka kiye niye andza niye na, ndəray ma diye tə kwalalanı i yam sa bay. Ta bəriye kwalalanı i yam tay hay ka dəkəl hərwi mətasl nakə a gawa haladzay yam a tsalawa ka bo dənğwala aye. Ta həbiye ka təv eye niye haladzay bəna ta dədiye a yam. Ane tuk na, Pol a zəba ka ndo niye hay a satay mələtse bay, ta diye kame na, a gatay dəf.

¹⁰ A gwadətay: «Dzam ga hay, na zəba faya na, mede kway nakay faya ka deyekweye tə kwalalanı i yam aye na, mədze andaya mə dəma. Kwalalanı i yam ta wu neheye mə dəma tebiye aye na, ta nasiye. Ada nəkway dərma na, ağəna ka təməkweye bay, ka dzəkweye.»

¹¹ Ahəl nakə tə həl bo, ndo məbəle kwalalanı i yam ta ndo i kwalalanı i yam, tə gwad: «Takwa ha ka bo kame.» Bəy i sidzew niye a tsəne bazlam i Pol nakə a tsik aye na, kwa ka təma bay. A təma na, i ndo neheye tə gwad «Takwa ha ka bo» aye.

¹² Ada sa na, təv niye məndze mə dəma a həlay i mətasl na, lele bay, hərwi mətasl a gawa haladzay. Hərwi niye matsəla ndo hay tebiye na, a satay mede kame. A satay tadə ma giye bo na, ta ndisliye a Fenikis təv məpe bo i kwalalanı i yam nakə ma Kəret aye. Bəlay andaya na, ta diye i məgəma dəkdek tsa. Ta ndziye mə dəma təmad.

Mətasl bagwar eye

¹³ Mətasl a dazlay a mavəzle farfar. Mətasl nakə a yaw ma diye i Salawa aye. Tə dzala mə gər tay na, ta sliye faya məndislə a təv nakə ta ndisliye a dəma aye. Tə lətse ha bəre eye andaya mə kwalalanı i yam. Ti ye bəse ta tsakay i gəma i Kəret.

¹⁴ Ane tuk na, kwayanğa mətsal bagwar eye a vəzl haladzay. Mətasl niye tə zalay na, mətasl nakə a yaw ma bəzay i gəma aye.

¹⁵ A zla na kwalalanı i yam. Tə dza bo ka məmay ahaya gər a kwalalanı i yam a diye i mətasl nakə a yaw aye na, tə sla faya bay. Nəmaa gər ha, mətasl mə ye may ha.

¹⁶ Nəmaa ye ta diye i Salawa i gəma wuray tə zalay Koda ma wuzlah i yam. Nəmaa zəzukw bo tsekwenı abəra ka mətasl. Andza niye, nəmaa bər na, kwalalanı nakə wawa eye ta gər eye, merəbe gwetsek hərwi mə dze bay.

¹⁷ Tə zla ahaya kwalalanı i yam niye tsekwenı eye tə pa na ka gər i kwalalanı i yam bagwar eye. Tsa na, ləber andaya maləva bo eye, ta ndewed ka kwalalanı i yam bagwar eye. Ta dzədzar haladzay hərwi hewiyenı andaya bəse ka tsakay i Libiya, kwalalanı i yam ma ta ndəfiye faya sik. Ka ndəf faya sik na,

ma dziye a yam. Hərwi niye tə kal ha tənqel wuray məbara eye ka kwalalaŋ i yam hərwi ada kwalalaŋ i yam mâ nğərzla faya.

¹⁸ Huya, mətasl niye na, kə gər ha mavəzle bay, faya ma bəliye may ha ta gədaŋ haladzay. Tədöe eye na, tə pa bo ka məkutse tay ha wu hay abəra mə kwalalaŋ i yam a bəlay.

¹⁹ Tədöe eye sa na, tə kuts ha ləber, peteked nakə faya ma diye ha kwalalaŋ i yam. Tə kuts ahaya tə həlay tay eye.

²⁰ Məhəne haladzay nəmaa nğatay a pat bay, a wurzla bay. Mətasl faya ma vəzliye ta gədaŋ huya. Nəmaa təmiye na, nəmaa pa faya mədzal gər may sa bay.

²¹ Ta nda wu mənday bay məhəne haladzay. Pol a lətse kame tay, a gwadatay: «Dzam ga hay, ka tsənumeŋ na bazlam ga, ada ka yakwaw abəra ma Kəret bay na, ka sakweye dəretsətseh bay, wu kway hay ta dziye bay.

²² Ane tuk na, anəke na, faya na gwadəkumeye dərev mâ ye fakuma abəra bay. Ndəray kwa nəte ma mətiye bay. Kwalalaŋ i yam kway na, ma dziye.

²³ Ta həvad nakay, gawla i Mbəlom ga nakə faya na geye məsler aye, ki yaw ka təv ga.

²⁴ A gwedeŋ: “Pol, kâ dzədzar bay! Bəy i Roma ma gakeye sariya yak. Mbəlom ma təmiye tay ha ndo neheye faya ka deyumeye ka bo dziye hərwi yak.”

²⁵ Dzam ga hay, dərev mâ ye fakuma abəra bay. Na sər ha ta dedək wu nakə Mbəlom a tsikeŋ aye na, ma giye bo.

²⁶ Ka təmakweye na, a dala eye andaya malawara eye ta yam.»

²⁷ Məhəne kuro gər eye fađ, mətasl niye faya ma diye may ha huya ka gər i bəlay i Mediterane. Ta magər həvad na, ndo məbəle kwalalaŋ i yam, tə sər ha nəteye faya ta həndzədiye bəse ta dala.

²⁸ Tə kal bəre məbara eye ka ləber a yam mələve ha zəbol i yam. Ta zəba faya na, zəbol nğay eye miter 40. Ti ye kame tsekweŋ sa na, ta dazlay a mələve. Ta zəba faya kwetsetsik yam niye na, miter 30.

²⁹ Ta dzədzar haladzay, tə gwad kwalalaŋ i yam ka ndaf sik ka hotokom na, ka dzakweye. Hərwi niye tə həl ləber hay fađ, tə bar ka tənqel hay fađ, tə kal tay ha ta dəba. Tsa na, ta duwulay me a mbəlom tay hay hərwi ada dəre mâ tsada.

³⁰ Ndo məbəle kwalalaŋ hay a satay mətəmaw abəra mə kwalalaŋ i yam. Ta pəla tsəved ka məzla ha kwalalaŋ niye wawa eye a yam ada tə gwad na, ta pəliye ha tənqel hay, ane tuk ta raw me ka məhute gər i bazlam hərwi məzlaw abəra mə kwalalaŋ ada mətəme.

³¹ Pol a gwaday a bagwar i sidzew i Roma ta sidzew hay: «Tadə ndo neheye ta ndza ma kwalalaŋ i yam bay na, ka slumeye faya mətəme bay.»

³² Tsa na, sidzew hay ta tərəts ha ləber neheye tə bar ha kwalalaŋ i yam nakə wawa aye, tə gər ha a ye ka gər i yam.

³³ Mazlambar dəre ma tsadiye na, Pol a zalatay a ndo hay tebiye ka mənde wu mənday, a gwadatay: «Bəgom, kə ge məhəne kuro gər eye fađ, faya ka həbumeye ze mənde wu mənday.

³⁴ Neŋ faya na gwadəkumeye, ndayum wu mənday hərwi kwa way a say mətəme. Andza niye, ndəray kwa nəte mə walaŋ kurom ma dziye bay, kwa məkwets i gər nğay ma dziye bay.»

³⁵ Ma dəba i bazlam niye hay na, Pol a zla wu mənday, a gay naha sisəe a Mbəlom kame i ndo hay tebiye. Tsa na, a nğənatay wu mənday* niye a dazlay a mənde wu mənday.

* 27:35 Məsler hay 2.42.

³⁶ Nəteye tebiye tə ma ha a bo dərev, tə nda wu mənday.

³⁷ Nəmay tebiye mə kwalalaŋ i yam na, temerre sulo tə kuro kuro tasəla gər eye məkwa.

³⁸ Ahəl nakə kwa way a nda wu mənday ka mərehe aye na, tə kuts ha siye i wu mənday a yam hərwi kwalalaŋ mâ mba ka gər i yam sa bay.

Kwalalaŋ i yam a hə6

³⁹ Dəre a tsada na, ndo madzərweđe kwalalaŋ i yam ta sər ha nəteye ka waray bay. Ane tuk na, tə ŋgatay a təv laloŋ eye ta hewiyen eye. Tə gwad: «Tadə ma giye bo na, takwa ha a dəma, kwalalaŋ i yam mâ gərzla a dəma.»

⁴⁰ Tə pəla ha ləber neheye tə bar ka bəre mə huđ i yam aye. Tə gər ha bəre niye a yam. Ti ye naha tə pəla ləber neheye mazəva eye ka mayako nakə a may bo a kwalalaŋ i yam ka mədəy ha tsəved aye. Tə bər peteked ka mbəlom kame ŋgay eye ada mətasl mâ təhay lele. Ahəl nakə faya ta diye na, mətasl a təhatay ta gədan, a ye tay ha ka hewiyen niye.

⁴¹ Ane tuk na, tə ndisl na, kwalalaŋ i yam a husa dənuts ka hewiyen. Kwalalaŋ i yam a sla faya məbəle sa bay. Me ŋgay eye a ye mbəzək a hewiyen, a sla faya madayaw abəra mə dəma sa bay. Tsa na, yam nakə a tsal ka bo aye, a bəl haladzay a hə6 ha dəba i kwalalaŋ niye.

⁴² A satay həbe a sidzew hay məkədə ndo i danğay hay hərwi ada ndəray mâ təma ha bo tə mahuzluve bay.

⁴³ Ane tuk na, a say a bəy i sidzew i Roma mətəme ha Pol. A gatay me a sidzew hay ka məge wu nakə tə dzala aye. A gwađatay a ndo neheye tə sər mahuzluve aye, tâ lah mambəzle a yam ada tâ tas ka dala.

⁴⁴ A gwađatay a siye hay, tâ gəs həlay ka mayako kəgəbay ka wu neheye a həbaw abəra ka kwalalaŋ i yam aye, tâ patay bəzay. Kwa way a təmaw abəra ma bəlay na, andza nakay.

28

Pol ka dala nakə tə zalay Malta

¹ Nəmaa təmaw abəra ma yam niye na, nəmaa tsal ka fakal na, nəmaa tsəne məzele i dala niye malawara eye ta yam. Tə zalay Malta.

² Ndo neheye mə dəma aye ta təma may lele. Ma dəba eye na, yam a pa, mətasl a ge tsiyiəbe haladzay. Tsa na, tə vat ako əŋgəh. Tə gwađamay: «Dumara, ndzum ka ako.»

³ Pol a ye, a həlaw mayako, a pa ka ako. Azlakwa ma mayako niye na, palas mə dəma. Ako a vədəy na, a mbərzlaw abəra ma ako tsakwalak ka həlay i Pol, a naz na.

⁴ Ndo i dala niye hay tə ŋgatay a palas niye məbala eye ka həlay i Pol aye na, tə gwad mə walaŋ tay: «Ndo nakay na, ta dedek ndo məkədə ndo hay. Kə təmaw abəra ma bəlay, ane tuk na, ma təmiye abəra ka sariya i Mbəlom bay.»

⁵ Pol a gwatsaka ha palas niye abəra ka həlay a ako. Kwa tsekwen wurray kə wur faya bay tebiye.

⁶ Ndo hay tə dzala na, həlay i Pol ma dəsliey kəgəbay ma dədiye abəra ka mbəlom, ma mətiye. Ta həba məndze haladzay na, wurray a gay a Pol bay. Tsa na, ta mbədə ha mədza gər tay, tə gwad: «Ndo nakay na, mbəlom!»

⁷ Bagwar tay eye andaya ka dala eye niye, məzele ŋgay Publiyus. Gay ŋgay ta guvah ŋgay andaya bəse ta təv nakə nəmay mə dəma aye. Ndo niye a təma may tə məŋgwese eye a gay ŋgay. Nəmaa həna mə gay ŋgay məhəne mahkar.

⁸ Bəba i Publiyus andaya, neŋgeye ŋgwalak eye bay, maraḅaraḅ ada zay a lohay. Pol a ye ka təv ŋgay, a pay həlay ka gər ada a dıwulay me a Mbəlom. Tsa na, a mbəl.

⁹ Ndo i dāvats neheye ka dala niye tə tsəne na, ti ye ka təv i Pol. Pol a mbəl tay ha.

¹⁰ Ndo hay tebiye tə bəzamay ha ta dedek ta rəhamay ha gər. Ahəl nakə nəmaa diye may aye na, tə vəlamay wu neheye ta gamay ŋgama ka tsəved aye.

Pol a ndisl a Roma

¹¹ Nəmaa ndza mə dəma kiye mahkar na, nəmaa həl bo, nəmaa ye tə kwalalanj i yam nakə a yaw əbəra ka dala i Aləgəzəndəri aye. Məzele i kwalalanj i yam niye na, Diyoskur. Kwalalanj i yam nakay kə ndza kiye haladzay hərwi həlay niye həlay nakə ŋgwalak eye bay mətasl a gawa haladzay aye.

¹² Nəmaa ndisl a gəma i Sirakus na, nəmaa ndza mə dəma məhəne mahkar.

¹³ Nəmaa lətse əbəra mə dəma, nəmaa ye ta tsakay i dəlov, nəmaa ye a gəma i Regiyo. Tədœ eye na, nəmaa həl bo, nəmaa ndisl a gəma i Pozoles. Nəmaa ndza ka tsəved na, məhəne sulo tsa, mətasl a təhamay.

¹⁴ Ma gəma niye na, nəmaa ndzay a gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Tə zalamay, nəmaā ndza mə gay tay luma nəte. Ada nəmaa ye a Roma na, andza nakay.

¹⁵ Malamar neheye ma Roma aye tə tsəne faya nəmaa diye naha na, ti yaw mədze gər tə nəmay. Ti ye hus a luma i Appiyus ada a təv nakə tə zalay Gay i Mbəlök Mahkar aye. Pol a ŋgatatay na, a gay sisœ a Mbəlom ada dərev a may naha.

¹⁶ Nəmaa ndisl naha a Roma na, tə vəlay tsəved a Pol mâ ndza mə gay ŋgay wal tə sidzew nakə ma tsəpiye na aye.

Pol a da ha bazlam i Mbəlom

¹⁷ Ma dəba i məhəne mahkar na, Pol a zalatay a madugula i Yahuda neheye ma Roma aye t̄a ye ka təv ŋgay. Ti ye, tə haya gər ka təv ŋgay na, a gwadatay: «Malamar ga hay, tə gəs ga ma Zərozelem, tə vəlatay ga ha a həlay a Roma hay. Tə gəs ga na, na tsik wuray nakə ŋgwalak eye bay aye ka slala kway kəgəbay ka bazlam i bəba tətə kway hay mapala eye, na tsik faya wuray bay.

¹⁸ Ndo neheye ti ye ga ha ka təv tay aye ta tsətsah fagaya bazlam na, a satay həbe məgər ga ha. Hərwi ta huta fagaya mənese nakə da məkədə ga faya aye bay.

¹⁹ Ane tuk na, a satay a bəy i Yahuda hay bay. Hərwi niye, na gwad kutoŋ na diye ka təv i bəy i Roma. Neŋgeye ma geŋeye na sariya ga. Wal a seŋ məme tay ha mənese a gwala ga hay bay.

²⁰ Hərwi niye na zalakum na, a seŋ məŋgatakum ada mətsike me tə nəkurom. Ka sərurum ha neŋ madzawa eye tə tsalalaw na, hərwi wu nakə İsrayel hay tə pa faya mədzal gər aye.»

²¹ Madugula i Yahuda hay ta mbəday faya, tə gwaday: «Nəmaa huta dərəwel nakə a yaw ma Yahuda a tsik ka nəkar aye bay. Ndəray nəte mə walaŋ i malamar kway hay ki yaw, kə tsikamay labara i wuray kəgəbay wu nakə ŋgwalak eye bay aye ka nəkar bay.

²² Ane tuk na, a samay na, bo yak eye dāmay ha wu nakə ka dzala aye. Andza niye, nəmaa sər ha ndo hay kwa məŋgay andaya faya ta tsikiye wu nakə ŋgwalak eye bay aye ka ndo i Yesu neheye.»

²³ Madugula i Yahuda hay tə pay pat nakə ta dziye gər tə Pol aye, pat eye niye ta maweye a gay ŋgay. Pat eye a slaw na, ndo hay haladzay ti ye a gay

ηgay. Pol a ndza hway ka mədatay ha Bəy i Mbəlom ta gədan̄ ada a pəla tsəved tā təma bazlam nakə ma tsikateye ka gər i Yesu aye mə dərewel i Musa ada mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay.

²⁴ Siye i ndo hay na, ta təma bazlam i Pol nakə a tsik aye, ane tuk na, ndo mekeləŋ eye ta kərah mədzal ha.

²⁵ Ta kəf wuway haladzay mə walaŋ tay. A həlay nakə ta diye na, Pol a tsikatay bazlam nəte tsa, a gwadatay: «Wu nakə Məsəfəre Tsədan̄ŋa eye a tsikatay a bəba tətə kurom hay tə bazlam i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye na, dedək.

²⁶ Mbəlom a gwad:
 “Do zəbaw ka ndo neheye ada gwadatay:
 Ka tsənumeye lele,
 ane tuk na, ka sərume ye bay.

Ka zəbumeye faya lele,
 ane tuk na, ka ηgatume ye bay.

²⁷ Ndo neheye ta kula ha gər, a satay mətsəne bay.
 Ta dərəzl na zləm,
 ta dərəzl na dərə tay.

A satay mən̄gatay tə dərə tay bay,
 a satay mətsəne tə zləm tay bay,
 a satay məsəre tə gər tay bay.

A satay məmaw ka təv ga bay.

Hərwi niye, na mbəliye tay ha bay.*»

²⁸ Pol a gwadatay sa: «Sərūm ha na, Mbəlom a sləraw Labara N̄gwalak eye i mətəme ha ndo neheye Yahuda hay bay aye. Nəte ye na, ta tsəniye na bazlam ηgay.»

[²⁹ Ma dəba i bazlam neheye na, Yahuda hay ti ye wu tay. Ahəl nakə faya ta diye na, faya ta kədiye wuway mə walaŋ tay.]

³⁰ Pol a ndza məve sulo mə gay nakə a vələwa faya suloy aye. A təmawa tay ha ndo neheye ti yawa ka təv ηgay aye tebiye.

³¹ A dā ha labara i Bəy i Mbəlom ada a dā ha bazlam i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste a ndo hay. A tsikatay ta gədan̄ tə tsəb̄tsəb̄ eye, ndəray kə gay faya me bay.

* 28:27 Ezay 6.9-10.

Derewel nakə Pol a watsatay naha a Roma hay aye Məfələkwe

Ahəl nakə Pol a watsatay naha a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Roma aye na, a ndəv ha mamahkar i mahəhele ngay. A say mede hus a Roma, təv nakə ki ye a dəma zuk bay aye. A say mede dərən a mægəma hus a Espayon hərwi məde ha Labara Ngwalak eye i Yesu (15.22-24). A watsa dərəwel ngay hərwi mələve ha bo tə mede ngay a Roma ada ta məde ha matətike ngay a ndo məpe mədzal gər neheye ma wuzlahgəma aye.

Derewel nakay na, gər i bazlam hay tebiye matsətsala eye ta labara i Pol nakə ma diye ha aye. Gər a gər i bazlam eye na, ananj: «Ndo nakə kə dzala ha ka Mbəlom aye na, Mbəlom ma təriye ha ngwalak eye ka dərə ngay, ada ma hutkiye sifa» (1.17).

Pol a səkah ha labara nakay ta tsəved wal wal mahkar:

Madədo 1 ka 8 faya ma tsikiye ka mədzepe mə walaŋ i marəhay ha gər a bazlam mapala eye ada məpe mədzal gər ka Mbəlom nakə Yesu Kəriste a tərə tsəved eye mawura bo eye bay.

Madədo 9 ka 11 a tsik ka mədzepe mə walaŋ i Israyel hay slala nakə Mbəlom a zla aye, ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

Madədo 12 ka 15 faya ma tsikiye ka pendzeŋ i məndze mə walaŋ i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste.

Derewel nakay a ndəv ta mətsike me haladzay (madədo 16).

¹ Maa watsa dərəwel nakay na, neŋ Pol, ndo mäge məsler i Yesu Kəriste. Mbəlom a zelen, a tərə ga ha ndo i maslaŋ ngay, a zla ga, a pa ga wal hərwi ada nā dā ha labara ngay ngwalak eye a ndo hay.

² Labara nakay ngwalak eye na, 6a Mbəlom kə tsik ahəl niye kurre tə bazlam i ndo məde ha bazlam ngay hay, a gwad ma slərakwaweye ada ta watsa faya mə Derewel i Mbəlom.

³ Labara nakay ngwalak eye a tsik na, ka wawa ngay, ahəl nakə a tərə ndo zezen, tə wa na ma gwala i Davit aye.

⁴ Ahəl nakə a lətsew əbəra ma mədahaŋ aye na, Mbəlom a dā ha neŋgeye wawa ngay ta gədaŋ, neŋgeye Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ kway ada a rah ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye tebiye.

⁵ Mbəlom a pa ga ndo i maslaŋ ngay na, tə həlay i Yesu Kəriste. A ge andza niye na, ta ngwalak ngay hərwi ada nā ye, nā dā ha bazlam ngay a ndo i gəma hay wal wal tebiye hərwi ada tā tərə ndo ngay hay ada tā rəhay ha gər. Andza niye, tā dəslay ha gər a məzele i Yesu Kəriste.

⁶ Nəkurom ndo i Roma hay, nəkurom mə walaŋ i ndo neheye dərmaŋ, hərwi Mbəlom kə zalakum hərwi ada kâ pumay bəzay a Yesu Kəriste.

⁷ Na watsa naha dərəwel nakay na, a nəkurom neheye ma Roma aye tebiye. Mbəlom a wudā kurom haladzay. A zalakum na, hərwi ada kâ tərūm ndo ngay hay.

Mbəlom Bəba kway ada Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tā pa fakuma ŋgama ada tā vələkum zay.

A say a Pol mede a Roma

⁸ Makurre eye na, neŋ faya na gay naha sisœ a Mbəlom ga hərwi kurom tebiye. Maa vəleŋ tsəved məgay naha sisœ na, Yesu Kəriste hərwi məpe mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha ka Yesu Kəriste aye na, kə də a zləm ka məndzibəra tebiye.

⁹ Huya ahal nakə faya na dūwulaway naha me a Mbəlom aye na, na dūwulaway naha me hərwi kurom. Wu nakə na tsik aye na, Mbəlom a sər ha na tsik dedek, neŋgeye nakə faya na giye məsler ŋgay tə dərev ga peteh, faya na diye ha Labara Ŋgwalak eye ka wawa ŋgay aye.

¹⁰ Faya na dūwulay naha me huya m̄a vəleŋ tsəved anəke ta gədan ŋgay hərwi ada n̄a ye naha a gay kurom tuk.

¹¹ Hərwi a seŋ haladzay məŋgatakum. A seŋ mədakum ha wu nakə Məsəfəre a vəleŋ aye hərwi ada k̄a hutum gədan ka tsəved i Mbəlom.

¹² Kəgəbay nəkway tebiye ka vəlakweye a bo gədan nəte nəte mə walaŋ kway. Ka vəlumeneye gədan hərwi ka pum mədzal gər ka Kəriste ada na vəlakumeye gədan hərwi na pa mədzal gər ka Yesu dərmak.

¹³ Malamar ga hay, sər um ha na, madzəga haladzay na dzala mede naha a gay kurom. Ane tuk na, hus anəke na huta tsəved bay. A seŋ na diye naha madzəne kurom mede kame kame ada k̄a gəlum andza faya na giye ta ndo neheye ma gəma siye hay aye.

¹⁴ Mbəlom kə vəleŋ məsler. Andza niye, kutoŋ na diye ha Labara Ŋgwalak eye kwa a way tebiye. Na dateye ha a ndo neheye ma wuzlahgəma aye ada a ndo neheye ma wuzlahgəma bay aye, na dateye ha a ndo neheye tə sər wu aye ada a ndo neheye tə sər wu bay aye.

¹⁵ Hərwi niye a yeŋ a gər mede naha m̄əde ha Labara Ŋgwalak eye a nəkurom Roma hay tebiye dərmak.

¹⁶ Hərwi neŋ faya na diye ha Labara Ŋgwalak eye ta məŋgese lele. Labara nakay na, gədan i Mbəlom mə dəma mətəme tay ha ndo neheye tə dzala ha ka Yesu Kəriste aye. A vəl tsəved i mətəme na, hərwi Yahuda hay təday ada hərwi slala mekeleŋ eye hay dərmak.

¹⁷ Labara nakay ŋgwalak eye a dəkway ha na, ma kəkay nakə Mbəlom a təra ha ndo hay ŋgwalak eye ka dəre ŋgay aye. Ndo hay ta dzala ha ka Yesu Kəriste dəkdek tsa, tsəved mekeleŋ eye andaya bay. Andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye, tə gwad: «Ndo nakə kə dzala ha ka Mbəlom aye na, Mbəlom mə təriye ha ŋgwalak eye ka dəre ŋgay, ada ma hutiyə sifa.*»

Kwa way mezeleme eye

¹⁸ Andza niye, Mbəlom faya ma də ahaya abəra mə mbəlom, neŋgeye ta mevel eye ka ndo neheye tebiye faya ta giye mezeleme ada tə dəslay ha gər bay aye. Ma gateye sariya hərwi wu tay neheye lele bay faya ta giye aye, ma dərəzlatay na tsəved a ndo hay ka məsəre dedek.

¹⁹ Sariya mə gəsiye tay ha hərwi tsəved nakə ta sliye faya məsəre Mbəlom aye na, parakka mangaha eye bay, bo i Mbəlom eye kə dətay ha. Ane tuk na, ta pay bəzay a tsəved eye nakay bay.

²⁰ Ndəray kə ŋgatay a Mbəlom kwa nəte bay. Ane tuk na, kwa a həlay nakə a ge məndzibəra aye hus anəke na, wu neheye a ge tebiye faya ta dateye ha a ndo hay Mbəlom neŋgeye na, kəkay. Ta ŋgatay a wu neheye na, a sər bo parakka gədan ŋgay ma ndəviye dadə bay ada Mbəlom na, neŋgeye nəte ŋgweŋ. Ta sliye faya məgwede «Nəmaa sər bay» na, ta sliye faya mətsike bay.

²¹ Kwa tadə tə sər Mbəlom andaya bəbay na, tə dəslay ha gər bay ada tə gay sisœ andza nakə həbē ta dəslay ha gər ada ta geye sisœ aye na, ta ge andza

* 1:17 Habakuk 2.4.

niye bay. Faya ta dzaliye d̄uh na, ka wu nak̄a k̄ariye, n̄ateye mandza eye ma l̄avon̄, t̄a s̄ar wu lele eye hay sa bay.

²² T̄a dzala m̄a ḡar tay na, ta tsah. Duh ḡar a vuwatay na, t̄a s̄ar bay.

²³ Mb̄alom nak̄a ta m̄azlaḅ eye ada ma m̄atiye d̄ada bay aye na, t̄a r̄ahay ha ḡar bay, t̄a ḡar ha. Duh ta r̄ahay ha ḡar na, a kule hay, a wu neheye t̄a ṅgar andza ndo zezen aye kwa tad̄a ndo hay ta m̄atiye. Siye hay andza d̄iyen̄ hay, siye hay andza wu i pesl hay, meken̄en̄ eye hay sa andza wu neheye t̄a va ta hud̄ aye.

²⁴ H̄arwi niye Mb̄alom a ḡar tay ha h̄arwi ada t̄a ge wu neheye lele bay aye andza nak̄a a yatay a ḡar m̄age haladzay aye. Andza niye faya ta giye wu neheye a ge horoy aye n̄ate n̄ate m̄a walan̄ tay.

²⁵ Ta ḡar ha Mb̄alom nak̄a dedek eye, t̄a pay b̄azay a maraw me. I tay na, faya ta d̄aslay ha ḡar a Mb̄alom nak̄a a ge wu hay tebiye aye bay, faya ta d̄aslay ha ḡar a wu neheye nen̄geye a ge aye ada ta geye m̄asler. H̄abe ta d̄aslay ha ḡar d̄uh na, a Mb̄alom, nen̄geye nak̄a h̄abe ta zambadeye huya aye. M̄a ge bo andza niye.

²⁶ H̄arwi niye Mb̄alom a ḡar tay ha h̄arwi ada t̄a ge wu neheye a ge horoy andza nak̄a a yatay a ḡar m̄age haladzay aye. ṅgwas hay ta ḡar ha m̄andze ta hasl̄aka hay, t̄a h̄anawa t̄a siye i ṅgwas hay. Niye na, wu nak̄a a yay a ḡar a Mb̄alom bay aye.

²⁷ Hasl̄aka hay d̄armak faya ta giye andza niye, t̄a ḡar ha ṅgwas hay, a yatay a ḡar haladzay m̄ah̄ane ta hasl̄aka siye hay. Hasl̄aka hay ta hasl̄aka hay faya ta giye wu neheye a ge horoy aye. Faya ta vahiyeye ka bo tay d̄arets̄etseh d̄a ka m̄anese tay nak̄a faya ta giye.

²⁸ Ndo neheye ta k̄arah Mb̄alom aye na, a satay m̄as̄ere na bay. Andza niye, Mb̄alom a ḡar tay ha h̄arwi ada t̄a dzala andza nak̄a a ye ka bo aye sa bay. Ta dzala swa. Andza niye ta giye wu neheye h̄abe m̄age bay aye.

²⁹ N̄ateye maraha eye t̄a wu neheye ṅgwalak eye bay aye, t̄a gawa d̄are ka wu i ndo hay, ta dz̄agurawa me ka ndo hay, t̄a gawa d̄are a ndo hay, t̄a k̄ad̄awa ndo hay, t̄a gawa magazl̄aga m̄a walan̄ tay, t̄a vawatay ḡar a ndo hay ta b̄ab̄arek, t̄a gawa sewed̄ a ndo hay, ta ṅḡelawatay b̄azay a siye i ndo hay.

³⁰ N̄ateye t̄a tsikawa wu neheye ṅgwalak eye bay aye ka ndo hay, n̄ateye t̄a naway d̄are a Mb̄alom, t̄a tsad̄awatay a siye i ndo hay, t̄a d̄aslaway ha ḡar a bo, t̄a gawa zlapay. N̄ateye pat pat t̄a dzalawa ts̄aved̄ wed̄eye hay ka m̄age mezeleme, ta r̄ahawatay ha ḡar a b̄aba tay ta may tay hay bay.

³¹ Wu nak̄a ṅgwalak eye na, t̄a s̄ar sa bay, d̄arneh m̄a bazlam tay sulo, t̄a s̄ar mawud̄e ndo hay bay, ta sakateye naha a ndo hay bay.

³² Duh n̄ateye na, t̄a s̄ar bazlam i Mb̄alom mapala eye. Bazlam i Mb̄alom mapala eye a gwad̄: Ndo neheye faya ta giye slala i wu neheye ṅgwalak eye bay aye huya na, ta vahaweeye ka bo m̄adahan̄ ka ḡar tay. Kwa andza niye b̄abay na, huya faya ta giye wu neheye ṅgwalak eye bay aye. Sa tsa na, faya ta giye wu naka a ze neheye aye. N̄ateye faya ta zambadat̄eye a ndo neheye faya ta giye wu neheye ṅgwalak eye bay andza n̄ateye aye. Faya ta v̄olateye ḡad̄an̄ ka m̄age huya!

2

Mb̄alom ma giye sariya ṅgay ta ts̄aved̄ eye

¹ Ndo naka a gwad̄ n̄akar ndo m̄amay ha m̄anese a ndo hay aye, n̄akar eye na, way? S̄ar ha n̄akar eye ka t̄amiye ab̄era ka sariya i Mb̄alom bay. Tad̄a faya ka matay ha m̄anese a ndo hay na, bo yak eye faya ka may ha m̄anese a ḡar

yak, hærwi wu neheye ɲgwalak eye bay faya ta giye na, nækar faya ka giye andza nàteye.

² Nækway ka sarakwa ha Mbàlom ma gásiye tay ha a sariya ndo neheye faya ta giye wu neheye ɲgwalak eye bay aye ada sariya ɲgay na, ta dedek.

³ Nækar nakà faya ka matay ha mænese a ndo hay hærwi wu neheye ɲgwalak eye bay faya ta giye ada bo yak eye faya ka giye andza nàteye na, ka gwad na, ka tæmiye abàra ka sariya i Mbàlom wal daw?

⁴ Mbàlom nenɲeeye ɲgwalak eye, faya ma zliye ɲgatay, a sær mahàbe. Faya ka ɲgwaseye dala mæ gær a Mbàlom tsukudu? A sàmay naha a mezeleme yak na, hærwi mævàlaka tsàved ka mægàre ha mezeleme yak na, ka sær tábàdew?

⁵ Nækar na, faya ka kuliye ha gær yak, ka kèrah mambàde ha dærev yak. Andza niye bo yak eye tæ gær yak faya ka vahaweye ka bo sariya i Mbàlom. Sariya ma gásiye kar pat nakà Mbàlom ma diye ha, kà ge mevel ka ndo hay ada ma gateye sariya a ndo hay tebiye ta lele eye.

⁶ «Kwa a way ma vèleye wu i meràbe ɲgay.*»

⁷ Zàba, ndo neheye faya ta paliye mæge ɲgwalak aye na, a satay Mbàlom mâ zambadatay, a satay Mbàlom mâ tsik fataya wu ɲgwalak eye, a satay Mbàlom mâ vèlatay sifa nakà ma ndàviye bay aye. Mbàlom ma vèliye sifa nakà ma ndàviye bay aye na, a nàteye.

⁸ Ane tuk na, siye i ndo hay na, ta rəhay gær a Mbàlom bay, a satay məpay bəzay a tsàved dedek eye bay, tə pay bəzay duh na, a wu nakà ɲgwalak eye bay aye. Nàteye na, Mbàlom ma giye fataya mevel, ma gateye dæretsətseh.

⁹ Ndo neheye tebiye tæ gawa mænese aye na, ta siye dæretsətseh, Mbàlom ma gateye dæretsətseh haladzay. Ma lahiye mægatay dæretsətseh na, a Yahuda hay taday ana ma dəba eye a slala i ndo siye hay dərma.

¹⁰ Ane tuk na, ndo neheye tebiye faya ta giye ɲgwalak eye na, Mbàlom ma vèlateye mæzlaɓ, ma tsikiye fataya wu ɲgwalak eye, ma vèlateye zay. Ma vèlateye a ndo neheye tebiye, ane tuk na, ma lahiye ha na, a Yahuda hay taday ada ma dəba eye a slala i ndo siye hay dərma.

¹¹ Andza niye Mbàlom na, a ɲgàna tay ha ka bo abəra ndo hay bay.

¹² Ndo neheye Yahuda hay bay aye, nàteye neheye tæ sær bazlam i Musa mapala eye bay aye, faya ta giye mænese kəriye tsa. Ta mætiye kəriye andza niye tsa dərma ze bazlam i Musa mapala eye. Yahuda hay, nàteye na, tæ sær bazlam i Musa mapala eye. Ndo neheye faya ta nasiye ha bazlam i Musa mapala eye na, Mbàlom ma gateye sariya tæ bazlam i Musa mapala eye.

¹³ Mbàlom ma təriye ha ndo hay ɲgwalak eye hay kame ɲgay na, hærwi nakà faya ta pay zləm a bazlam i Musa dèkdek aye tsa bay. Ane tuk na, ma təriye tay ha ɲgwalak eye hay kame ɲgay na, ndo neheye faya ta rəhay ha gær a wu nakà bazlam i Musa mapala eye a tsik aye.

¹⁴ Hærwi ndo neheye nàteye Yahuda hay bay aye na, tæ sær bazlam i Musa mapala eye bay. Azlakwa bay, siye hay tæ gawa tæ gær tay wu nakà bazlam mapala eye a tsik aye. Faya ta giye andza niye kwa taday tæ sær bazlam i Musa mapala eye bay bəbay na, faya ta diye ha, tæ sær mæge wu ɲgwalak eye hay.

¹⁵ Ahəl nakà faya ta giye andza niye na, faya ta diye ha na, Mbàlom kə watsa ada kə patay na bazlam i Musa mapala eye a dærev tay hærwi ta giye wu waray na, ta sær ha. Mədzał gær tay faya ta diye ha andza niye dərma. Pat mekeleɲ eye hay na, tæ sərawa ta ge wu ɲgwalak eye. A həlay mekeleɲ eye na, tæ sær ta ge mænese.

* 2:6 Zàba mæ Dəmes hay 62.13; Dzeke hay 24.12.

16 Wu neheye na tsik faya kanan aye na, ta zəbiye parakka pat nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay tə həlay i Yesu Kəriste. Ma giye sariya a ndo hay hərwi wu neheye maŋgaha eye mə dərev tay aye. Wu nakə na tsik kanan aye na, Labara Ņgwalak eye nakə faya na diye ha aye.

Yahuda hay ta rəhay gər a bazlam mapala eye bay

17 Nəkurom Yahuda hay, ka sərūm nəkurom Yahuda hay, ka dzalum na, kwa mey faya ma diye lele hərwi nakə ka sərūm bazlam i Musa mapala eye, faya ka gumeye zlapay, tə məgwədə ka sərūm Mbəlom.

18 Ka sərūm wu nakə a say a Mbəlom ndo hay tā ge aye, bazlam i Musa mapala eye kə dākum ha wu nakə űgwalak eye ta wu nakə űgwalak eye bay aye.

19 Ka dzalum na, dərə andaya fakuma ba! Faya ka dumatəye ha tsəved a guluf hay. Ka dzalum na, nəkurom ka tərūm andza dzaydzay hərwi ndo neheye nəteye ma ləvon aye hərwi ada tā űgatay a dərə.

20 Nəkurom ka dzalum na, ka dumatay ha wu a ndo neheye tə sər wuray bay bədaw? Ka dzalum sa na, faya ka tətikumateye a ndo neheye ta gəl ka tsəved i Mbəlom zuk bay aye. Ka dzalum andza niye na, hərwi nakə ka sərūm bazlam i Mbəlom mapala eye ba? Ka gwadum na, bazlam mapala eye kə dākum ha dedek hərwi ada kə sərūm.

21 Faya ka tətikumateye wu hay a ndo hay, bo kurom eye ka tətikumay a gər kurom bay na, hərwi mey? Faya ka tsikumateye a ndo hay «Kā kəlum bay», bo kurom eye faya ka kəlumeye na, sa kəkay?

22 Nəkurom faya ka gumateye me a ndo hay ka mäge madama, bo kurom eye faya ka gumeye! Faya ka gwadumatəye a ndo hay «Kā gum kule bay». Ada faya ka kəlumeye wu neheye ndo hay tə vələy a kule aye na, ma kəkay?

23 Faya ka zlapumeye haladzay hərwi nakə ka sərūm bazlam i Mbəlom mapala eye aye, ane tuk na, faya ka nasumeye ha bazlam i Mbəlom mapala eye ada ndo hay ta tsikiye wu nakə űgwalak eye bay aye ka Mbəlom hərwi kurom sa na, ma kəkay?

24 Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, a gwad: «Ndo neheye Yahuda hay bay aye faya ta tsaleye ka gər a Mbəlom hərwi kurom Yahuda hay.†»

25 Nəkway Yahuda hay faya ka dəsakweye bo hərwi mədə ha na, nəkway ndo i Mbəlom hay. Faya na gwadiye: Tadə faya ka pumay bəzay a bazlam i Musa mapala eye lele na, mədəse bo nakə faya ka dəsəməye na, ma dzəniye kurom. Ane tuk na, tadə faya ka pumay bəzay a bazlam i Musa mapala eye bay na, mədəse bo nakə faya ka dəsəməye na, andza faya ka dəsəməye bay, ma dzəniye kurom sa bay.

26 Tadə ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye tə dəs bo təbey, faya ta pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, nəteye ka dərə i Mbəlom na, andza nəteye mədəsa bo eye.

27 Nəkurom Yahuda hay, ta vələkum bazlam mapala eye a həlay. Ane tuk na, ka rəhumay ha gər bay ada ka gum mədəse bo. Ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, kwa tadə nəteye mədəsa bo eye bay bəbay, ta pay bəzay a bazlam mapala eye na, ta gəsiye kurom a sariya.

28 Yahuda nakə dedek eye na, way? Ndo nakə a dā ha neűgeye Yahuda hay tə slo i bo dəkdek aye daw? A'ay! Mədəse bo dedek eye na, wuye mey tuk? Mədəse bo nakə ndo hay ta űgateye tə dərə aye dəkdek tsa bay.

† 2:24 Ezay 52.5.

²⁹ Duh Yahuda dedek eye na, ndo nakə Mbəlom ka mbəday ha dərev ŋgay aye. Mədəse bo dedek eye na, nakə Məsəfəre i Mbəlom faya ma giye mə dərev i ndo aye, bəna məsler i bazlam mapala eye andaya mə dəma bay. Slala i ndo nakay, maa zambaday na, Mbəlom bəna ndo hay bay.

3

¹ Kə ge andza niye na, ndo nakə Yahuda aye na, a ze ndo nakə Yahuda bay aye na, tə mey? Tadə ndoweye kə dəs bo na, ŋgama eye mə dəma na, mey?

² Faya na gwadakumeye: «Ma giye ŋgama haladzay ta tsəved mekeləŋ eye hay wal wal.» Mbəlom a vəl bazlam ŋgay na, a Yahuda hay təday.

³ Ane tuk na, tadə siye i Yahuda hay ta kula ha gər tay na, niye na, ma sliye məgay me a Mbəlom ka mäge wu nakə a tsik aye daw?

⁴ A'ay, andza niye bay tebiye, kwa tadə ndo hay tebiye maraw me eye hay na, Mbəlom ma giye wu nakə a tsik aye huya. Andza nakə tə watsa a Derewel i Mbəlom aye, tə gwad:

«Nəkar Mbəlom, ka tsik me na, ndo hay tebiye tə sər ha ka tsik na, dedek.

Tadə ta maka ha mənese na, ndəray ma sliye məgəse kar a sariya bay.*»

⁵ Agəla siye hay ta gwadiye, mənese nakə faya ka gakweye ma dzəniye tay ha ndo hay ka məsərə ha Mbəlom na, neŋgeye a ge mənese bay. Wu nakə ka mbədəkwateye faya na, wuye mey? Kə ge andza niye na, ka gwadakweye Mbəlom faya ma giye mənese bəna faya ma sakweye dəretsətseh bədaw? Wu nakə na tsik aye na, na tsik bazlam i ndo hay.

⁶ A'ay, andza niye bay, Mbəlom neŋgeye ŋgwalak eye. Tadə neŋgeye ŋgwalak eye bay na, ma giye sariya a ndo i mändzibəra hay na, ma kəkay?

⁷ Agəla siye hay ta gwadiye sa: «Tadə maraw me ga hay faya ta dzəniye ndo hay ka məsərə Mbəlom neŋgeye a tsik dedek na, ta zambadeye hərwiye. Kə ge andza niye na, nəkway ndo mäge mezeleme hay Mbəlom ma gəsiye kway a sariya na, hərwi mey?»

⁸ Siye hay faya ta gwadiye: «Gakwa mənese hərwi ada t̄a ŋgatay parakka Mbəlom na, ŋgwalak eye, ma giye wuray daw?» Siye hay faya ta tsikiye wu nakə ŋgwalak eye bay aye fagaya, tə gwad neŋ eye na tsik andza niye. Nəteye d̄a nakə Mbəlom mā gəs tay ha a sariya aye.

Ndo hay tebiye mezeleme eye hay

⁹ Andza niye, nəkway Yahuda hay na, ka zakwa tay ha siye i ndo hay daw? A'ay, kwa tsekweŋ bay. Ba na tsik tsiy, Yahuda hay ta siye i ndo hay tebiye mezeleme faya ma ləviye kway.

¹⁰ Andza nakə tə watsa a Derewel i Mbəlom aye na, tə gwad:

«Ndəray nakə neŋgeye ŋgwalak eye kame i Mbəlom aye na, andaya bay, kwa nəte.

¹¹ Ndəray nakə a sər dedek aye na, andaya bay,

ndəray nakə faya ma pəliye Mbəlom aye na, andaya bay.

¹² Nəteye tebiye ta mbəday d̄əba a tsəved i Mbəlom, ta dze tebiye,

ndəray nakə faya ma giye ŋgwalak aye na, andaya bay, kwa nəte.†

¹³ Wu nakə ma ndahwaweye abəra mə bazlam tay aye na, ŋgwalak eye bay andza wu nakə a zaw ma tsəvay nakə ta həndək faya abəra aye.

Ta dərneh tay na, faya ta vateye ha gər a ndo hay.‡

Ka təbələm tay na, muwar i d̄əd̄ə.§

¹⁴ Faya ta vələteye mezeleme a ndo hay huya,

* 3:4 Dəmes hay 51.6. † 3:12 Dəmes hay 14.1-3, 53.2-4; Ekəliziyaŋ 7.20. ‡ 3:13 Dəmes hay 5.10.

§ 3:13 Dəmes hay 140.4.

ta tsikiye wu ɲɠwalak eye bay huya.*

15 Tə sik tay hay na,
ta hwiye ha ka məkəde ndo hay.

16 Tsəved tay nakə ta ye tə dəma aye na, ta nasiye ha wu hay tebiye,
ada ta sateye dəretsətseh a ndo hay.

17 Tsəved i zay na, tə sər bay.†

18 Ta dzədzaray a Mbəlom bay tebiye.‡»

19 Na gwad ka sarakwa ha wu neheye tebiye bazlam i Mbəlom mapala eye faya ma tsikiye aye na, a tsik ka ndo neheye faya ta rəhay ha gər aye. Andza niye, ndəray ma sliye mambəde me abəra ka bo bay. Kwa way kə ge mənese kame i Mbəlom.

20 Hərwi niye ka dəre i Mbəlom na, ndəray nakə ɲɠwalak eye hərwi bazlam i Mbəlom mapala eye andaya bay. Bazlam i Mbəlom mapala eye faya ma diye ha mezeleme i ndo hay hərwi ada tā sər ha.

Ndo hay ta ndziye dedək eye hay kame i Mbəlom na, kəkay?

21 Anəke na, tsəved i ndo hay ta təriye ɲɠwalak eye kame i Mbəlom aye na, kə ndohwaw parakka. Tsəved eye a ndohwaw na, abəra mə dərewel i Musa bay. Ane tuk na, dərewel i Musa ada ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay ta tsik faya kurre.

22 Tsəved eye na, andza nakay: Ndo neheye tə dzala ha ka Yesu Kəriste, Mbəlom a təra tay ha dedək eye hay ka dəre ɲɠay aye na, nəteye. Mbəlom a həndək tsəved nakay na, a ndo neheye tə dzala ha ka Yesu Kəriste aye tebiye bəna a Yahuda hay dəkdek bay. Mbəlom a ɲɠana tay ha ka bo abəra ndo hay bay.

23 Hərwi ndo hay tebiye ta ge mezeleme, ta sliye məndze ma məzlaḅ i Mbəlom bay.

24 Ane tuk na, Mbəlom kə gatay ɲɠwalak kəriye, ka təra tay ha dedək eye kame ɲɠay. A ge andza niye na, tə həlay i Yesu Kəriste nakə ma mbəliye tay ha abəra mə mezeleme aye.

25 Nənɲeye na, Mbəlom a zla na ada mā mət hərwi ndo hay hərwi ada mā zla fataya abəra mezeleme tay tə bambaz ɲɠay. Tsəved eye nakay Mbəlom a həndək na, hərwi ndo neheye tebiye ta dzaliye ha ka Yesu Kəriste aye. A ge andza niye na, hərwi ada ndo hay tā zəba nənɲeye na, dedək. Mezeleme neheye ahəl niye ndo hay tə gawa aye na, Mbəlom a gawa ha andza a ɲɠataway bay.

26 A tsikawa faya bay, a dəmawa. Ane tuk na, anəke na, faya ma datay ha a ndo hay, nənɲeye na, dedək. Nənɲeye a say mäge na, wu nakə dedək eye ada a say matəre tay ha ndo neheye tə pa mədzal gər tay ka Yesu Kəriste aye ndo dedək eye hay.

27 Kə ge andza niye na, wuray andaya nakə ka gakweye ha zlapay aye daw? A'ay, andaya bay! Mbəlom a təra kway ha dedək eye hay kame ɲɠay na, hərwi nakə faya ka dzalakweye ha ka Yesu Kəriste aye bəna hərwi nakə ka pakway bəzay a bazlam mapala eye bay. Andza niye, wuray andaya nakə ka gakweye ha zlapay aye bay.

28 Andza niye, Mbəlom a təra tay ha ndo hay dedək eye hay kame ɲɠay na, hərwi nakə faya ta dzaliye ha ka Yesu Kəriste aye dəkdek tsa bəna hərwi nakə tə pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye aye bay.

* 3:14 Dəmes hay 10.7. † 3:17 Ezay 59.7-8. ‡ 3:18 Dəmes hay 36.2.

²⁹ Mbəlom na, neŋgeye Mbəlom i Yahuda hay dəkdek bay, neŋgeye Mbəlom i ndo hay tebiye, kwa i Yahuda hay ada kwa i siye i ndo hay,

³⁰ hərwi Mbəlom na, nəte ŋgweŋ. Tadə Yahuda hay ta dzala ha ka Yesu Kəriste na, ma təriye tay ha dedek eye hay kame ŋgay. Hərwi ndo siye hay na, andza niye dərma, tadə ta dzala ha ka Yesu Kəriste na, ma təriye tay ha ndo i dedek eye hay kame ŋgay dərma.

³¹ Məgwede na, Mbəlom a təra tay ha ndo dedek eye hay na, hərwi nakə tə dzala ha ka Yesu Kəriste aye, niye a say məgwede na, ndo hay tā pay bəzay a bazlam i Mbəlom mapala eye sa bay daw? A'ay, andza niye bay. Duh bazlam i Mbəlom mapala eye na, ka təmakweye na lele andza nakə a ye ka bo aye.

4

Mbəlom a təra ha Abraham ndo i dedek kame ŋgay

¹ Dzalakwa ka Abraham bəba tətə kway təday. Ka gwadəkweye ka neŋgeye na, mey? A huta ka təv i Mbəlom na, mey?

² Tadə Mbəlom a təra ha ndo i dedek kame ŋgay hərwi nakə a gawa məsler ŋgwalak eye hay aye na, Abraham ma sliye faya məge zlapay. Ane tuk na, Abraham kə sla faya məzlepe kame i Mbəlom bay.

³ Andza naka tə watsa a Derewel i Mbəlom aye na, tə gwad: «Abraham a dzala ha ka Mbəlom, hərwi niye Mbəlom a təra ha ndo i dedek kame ŋgay.*»

⁴ Sərum ha na, tadə ndoweye kə ge məsler na, ta vəleye wu hərwi məsler ŋgay. Wu nakə ta vəleye na, merəbe ŋgay bəna ta vəleye kəriye bay.

⁵ Tadə duh ndoweye kə dzala ha ka Mbəlom ada ma dzaliye mə gər ŋgay a gawa məsler neheye ŋgwalak eye bay aye na, Mbəlom a təra ha ndo i dedek kame ŋgay. Andza niye tsəved i Mbəlom andaya matəre ha ndo hay dedek eye kame ŋgay na, kəriye.

⁶ Davit kə tsik andza niye dərma. A gwad ka ndo nakə Mbəlom a təra ha ndo i dedek kame ŋgay aye na, ka zəba ka məsler ŋgay hay bay. A gwad ndo neheye na, Mbəlom kə vəlatay mənɣwese.

⁷ A gwad:

«Ndo neheye Mbəlom a pəsətay ha mezeleme tay na,
maa huta mənɣwese na, nəteye.

Ndo neheye Mbəlom a mbatatay ha mənese tay aye na,
maa huta mənɣwese na, nəteye.

⁸ Ndo neheye Bəy Maduweŋ Mbəlom a pasla mənese tay bay aye na,
maa huta mənɣwese na, nəteye.†»

⁹ Ahəl nakə Davit a tsik andza niye na, andza məgwede maa huta mənɣwese na, ndo neheye tə dəs bo aye dəkdek tsa daw? A'ay, ndo neheye ta dəs bo bay aye ta hutiyə mənɣwese dərma. Ta dedek ka tsənakwa na, Mbəlom a təra ha Abraham ndo i dedek kame ŋgay na, hərwi nakə Abraham a pa mədzal gər ka neŋgeye, na gwad bədaw?

¹⁰ Mbəlom a təra ha Abraham ndo i dedek kame ŋgay na, kəday? Neŋgeye madəsa bo eye tsukudu neŋgeye madəsa bo eye zuk bay daw? A həlay niye na, neŋgeye madəsa bo eye zuk bay!

¹¹ Mbəlom a təra ha ndo i dedek kame ŋgay na, ahəl nakə kə dəs bo zuk bay aye hərwi kə dzala ha ka Mbəlom. Ma dəba eye na, Mbəlom a gwaday «dəs bo». Mədəse bo nakə a dəs aye na, ŋgodgor nakə neŋgeye ndo i dedek kame i Mbəlom aye. Andza niye, Abraham neŋgeye bəba i ndo neheye ta dəs bo bay

* 4:3 Madazlay i wu hay 15.6. † 4:8 Dəmes hay 32.1-2.

ada ta dzala ha ka Mbəlom aye. Mbəlom a pa tay ha nəteye dedək eye hay kame ŋgay andza nakə a pa Abraham ndo i dedək kame ŋgay aye.

¹² Sa na, Abraham neŋgeye bəba i ndo neheye madəsa bo aye. Ane tuk na, kutoŋ t̄a ge andza Abraham h̄arwi m̄adzal ha ka Mbəlom andza nakə neŋgeye a dzala ha kwa ah̄əl nakə k̄ə d̄as bo zuk bay aye.

Wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye aye

¹³ Mbəlom a gwad̄ay ah̄əl niye a Abraham ada a hulfe ŋgay na, ma vəlateye m̄andzib̄era. Mbəlom a tsik andza niye na, h̄arwi nakə Abraham a pay b̄əzay a bazlam mapala eye bay, a tsikay andza niye na, h̄arwi Abraham a dzala ha ka Mbəlom aye ada a t̄era ndo i dedək kame ŋgay na, andza niye.‡

¹⁴ Tad̄ə ah̄əl niye ndo neheye t̄ə paway b̄əzay a bazlam mapala eye aye ta hut̄iye wu nakə Mbəlom a gwad̄ ma vəliye na, ndo neheye t̄ə dzala ka Mbəlom aye na, t̄ə dzala ha h̄arwi mey? Wu nakə Mbəlom a gwad̄ ma vəliye na, ma tariye wu k̄ariye.

¹⁵ Andza niye, h̄arwi bazlam mapala eye a zlaw mevel i Mbəlom ka ndo hay h̄arwi ta pay b̄əzay bay. Tad̄ə bazlam mapala eye andaya bay na, nd̄aray andaya ma nasiye ha bazlam mapala eye bay.

¹⁶ Wu nakə Mbəlom a gwad̄ ma vəliye, ma vəliye a ndo neheye t̄ə dzala ha ka neŋgeye aye. A ge andza niye na, h̄arwi m̄ədə ha ŋgwalak ŋgay ta m̄əv̄əle wu k̄ariye. A say m̄əv̄əle a hulfe i Abraham, a nəteye tebiye. A vəl na, a ndo m̄adzal ḡər neheye t̄ə pay b̄əzay a bazlam i Mbəlom mapala eye dek̄dek bay, ane tuk na, a siye i ndo neheye t̄ə dzala ha ka Mbəlom andza Abraham nakə a dzala ha aye d̄ərmak, h̄arwi Abraham na, b̄əba kway tebiye ma m̄adzal ḡər ka Mbəlom.

¹⁷ Andza nakə t̄ə watsa a Derewel i Mbəlom aye na, Mbəlom a gwad̄ay a Abraham: «Na pa kar b̄əba i slala hay haladzay.» Neŋgeye b̄əba kway kame i Mbəlom h̄arwi nakə a dzala ha aye. Mbəlom nakə a mb̄əl ha ndo hay ab̄era ma m̄adah̄an̄ aye ada neŋgeye nakə a ge wu hay a dazlay ka k̄ariye, a tsik me na, wuye hay t̄ə ndohwaw.§

¹⁸ Abraham neŋgeye na, a dzalawa ha huya ka Mbəlom. Kwa m̄a ge andza ts̄əved̄ eye nakay ada Mbəlom m̄a ge wu nakə a gwad̄ ma vəliye andaya sa bay b̄əbay na, Abraham a pa faya m̄adzal ḡər ŋgay ka Mbəlom huya. A t̄era b̄əba i slala hay haladzay na, andza niye.* Andza nakə Mbəlom a tsikay, a gwad̄ay: «Hulfe yak hay ta giye haladzay.»

¹⁹ Ah̄əl nakə Mbəlom a tsikay andza niye na, m̄əve i Abraham ma giye temerre. A s̄ər bo ŋgay na, ɓa andza mam̄eta eye ts̄iy, Sara ŋgwas ŋgay ma s̄liye faya m̄əwe sa bay. Ane tuk na, a dzalawa ha ka Mbəlom huya, k̄ə ye ḡər bay.

²⁰ A s̄ər ha lele ma hut̄iye wu nakə Mbəlom a gwad̄ ma vəleye. Ka dz̄ədza ha m̄adzal ḡər ŋgay bay. Duh m̄adzal ḡər nakə a dzala ha ka Mbəlom aye na, a vəlay ḡədan̄ ɓ̄əŋɓ̄əŋ ka ts̄əved̄ i Mbəlom ada a zambad̄away a m̄əzlaɓ i Mbəlom.

²¹ A s̄ər ha lele ḡədan̄ i Mbəlom andaya ka m̄əge wu nakə a gwad̄ ma giye aye.

²² H̄arwi niye Mbəlom a t̄era ha Abraham ndo i dedək kame ŋgay.†

²³ Wu nakə t̄ə watsa a Derewel i Mbəlom aye na: «Mbəlom ka z̄əba faya neŋgeye ndo i dedək kame ŋgay.» T̄ə watsa na, h̄arwi ŋgay dek̄dek bay,

‡ 4:13 Z̄əba m̄ə Madazlay i wu hay 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18. § 4:17 Madazlay i wu hay 17.5. * 4:18 Madazlay i wu hay 15.5. † 4:22 Z̄əba m̄ə Madazlay i wu hay 15.6.

²⁴ tə watsa hərwi kway dərmaḱ. Taḁə ka dzalakwa ha ka Mbəlom nakə a lətse ahaya Yesu Bəy Maduweŋ kway abəra mə walaŋ i mədahaŋ hay aye na, ma zəbiye fakwaya dedek eye hay kame ŋgay dərmaḱ.

²⁵ Yesu, neŋgeye Mbəlom a vəl a həlay i ndo hay hərwi ada m̄a mət hərwi mezeleme kway. Ma dəba eye Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ hərwi ada m̄a pa kway dedek eye hay kame ŋgay.

5

Yesu kə vəlakway məsərə bo ta Mbəlom

¹ Andza niye, Mbəlom ka təra kway ha dedek eye hay kame ŋgay hərwi faya ka dzalakweye ha ka neŋgeye. Anəke tuk na, nəkway mandza eye ta Mbəlom tə zay hərwi Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

² Maa həndəkəkway na tsəved eye na, Yesu Kəriste hərwi ada Mbəlom m̄a gəkway ŋgwalak ŋgay hərwi faya ka dzalakweye ha ka neŋgeye. Ka lətsakwa duwirre bəŋbəŋ na, ka ŋgwalak ŋgay eye nakay ada ka ŋgalakakweye hərwi ka sərakwa ha Mbəlom ma ta vəlakweye məzlaḁ andza neŋgeye.

³ Sa na, faya ka sakweye dəretsətseh na, dərev kway faya ma ŋgwasiye hərwi ka sərakwa ha dəretsətseh ma dzəniye kway ka məzle ŋgatay.

⁴ Ka zlakwa ŋgatay na, ka hutakweye gədaŋ. Taḁə ka hutakwa gədaŋ na, ka pakweye mədzal gər ka Mbəlom, ma giye wu nakə a gwad ma giye.

⁵ Taḁə ka pa faya mədzal gər andza niye na, ma təriye wu kəriye bay hərwi bə Mbəlom kə dəkway ha parakka a wuḁa kway haladzay. A dəkway ha na, tə həlay i Məsəfərə ŋgay Tsədəŋŋa eye nakə a vəlakway aye.

⁶ Ayaw, ahəl niye gədaŋ kway andaya mətəmə ha gər kway bay. Ane tuk na, həlay eye nakə Mbəlom a pa aye, Kəriste a yaw a mət hərwi mezeleme kway.

⁷ Ka sərakwa ha na, mawura bo eye haladzay nakə ndo ma təmiye məməte hərwi ndo nakə dedek eye, mawura bo eye. Taḁə ndoweje faya ma giye wu ŋgwalak eye na, agəna ma təmiye məməte hərwi ŋgay.

⁸ Ane tuk na, Kəriste, neŋgeye kə mət hərwi kway. A mət na, ahəl nakə nəkway huya mə mezeleme aye. Andza niye Mbəlom a dəkway ha ma kəkay nakə a wuḁa kway aye.

⁹ Ma məməte i Kəriste nakə a mət hərwi kway aye na, Mbəlom ka təra kway ha dedek eye hay tə bambaz ŋgay. Kə ge andza niye na, ka sərakwa ha dedek Kəriste ma təmiye kway ha hərwi ada Mbəlom m̄a gəs kway ta sariya bay.

¹⁰ Ahəl niye nəkway ndo mane dəre i Mbəlom na, neŋgeye kə sər kway ha ka bo ta neŋgeye tə məməte i wawa ŋgay. Kə ge andza niye na, ka sərakwa ha ta dedek ma təmiye kway ka tor eye hərwi wawa ŋgay kə lətsew abəra ma mədahaŋ.

¹¹ Neŋgeye niye dəkdek tsa bay. Sa na, faya ka ŋgalakakweye ta Mbəlom hərwi maa ye kway ha məsərə kway ha ka bo ta Mbəlom na, neŋgeye. Wu nakə a ge aye na, hərwi Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

Adam tə Yesu Kəriste

¹² Maa zlaw mezeleme ka məndzibəra na, ndo nəte ŋgeweŋ, Adam. Hərwi mezeleme, ndo hay faya ta mətiye. Andza niye, mədahaŋ a zəvay a ndo zezeŋ ka məndzibəra tebiye, hərwi ndo hay tebiye ta ge mezeleme.

¹³ Mezeleme andaya ka məndzibəra na, kurre kwa ahəl nakə Mbəlom kə vəlay bazlam mapala eye a Musa zək bay aye. A həlay niye bazlam mapala eye andaya zək bay na, Mbəlom kə pasla mezeleme i ndo hay bay.

¹⁴ Ane tuk na, kwa kə ge bo andza niye bəbay na, madazlay ka Adam hus a həlay i Musa na, mədahaŋ a kədawa ndo hay tebiye. Kwa tadə ta gəsay me a Mbəlom andza Adam nakə kə ge bay aye na, tə mətawə huya.

Adam na, andza Yesu, ndo nakə ma deyeweje kame aye.

¹⁵ Ane tuk na, nəteye niye sulo aye na, məsler tay wal wal. Mezeleme nakə Adam a ge aye na, wal andza ŋgama nakə Mbəlom a vəl aye bay. Dedek, ndo hay haladzay ta mət hərwi Adam nakə neŋgeye nəte a ge mezeleme aye. Ane tuk na, ŋgwalak i Mbəlom gədaŋ eye a ze kwa mey. Kə pa ŋgama haladzay ka ndo hay haladzay kəriye, kə gatay ŋgwalak tə həlay i ndo nəte, Yesu Kəriste.

¹⁶ Wu nakə Mbəlom a vəl aye na, hohway ŋgay eye wal dərmak. Andza i mezeleme bay. Mezeleme nakə Adam a ge aye na, Mbəlom kə gəs na faya a sariya. Ane tuk na, Mbəlom faya ma vəliye ŋgwalak ŋgay a ndo hay, kwa tadə ta ge mezeleme haladzay bəbay na, faya ma təriye tay ha dedek eye hay kame ŋgay ada sariya ma gəsiye tay ha bay.

¹⁷ Dedek, ndo nəte kə ge mezeleme ada mədahaŋ ka zəvatay a ndo hay tebiye hərwi ndo nakay nəte eye. Ane tuk na, ndo neŋged, Yesu Kəriste, neŋgeye a ge məsler mekelen. Hərwi ŋgay, Mbəlom kə vəl ŋgwalak ŋgay haladzay ada kə vəl məsəre bo, ndo hay ta sər bo ta neŋgeye. Andza niye, ta hutiiye sifa ka tor eye ada ta giye bəy tə Yesu Kəriste.

¹⁸ Andza niye, sariya kə gəs ndo hay tebiye hərwi mezeleme i Adam. Yesu Kəriste, neŋgeye ndo nəte a ge ŋgwalak, andza niye a təma ahaya ndo hay tebiye abəra ma sariya, a vəlatay sifa.

¹⁹ Zəbum, ndo hay haladzay tə ge mezeleme na, hərwi ndo nəte a kərah marəhay ha gər a Mbəlom. I ndo neŋged, andza niye. Ndo hay haladzay ta təriye dedek eye hay kame i Mbəlom na, hərwi nakə neŋgeye a rəhay ha gər a Mbəlom aye.

²⁰ Bazlam i Musa mapala eye a yaw na, hərwi ada mezeleme mə səkah. Ane tuk na, mezeleme a səkah mazəbe na, ŋgwalak i Mbəlom a səkah kame kame.

²¹ Ahəl niye na, mezeleme a kədawa ndo hay ta gədaŋ. Anəkə na, ŋgwalak i Mbəlom andaya ta gədaŋ eye matəre ha ndo hay dedek eye hay kame i Mbəlom. Mbəlom a vəlakway ŋgwalak ŋgay niye na, hərwi mede kway ha a sifa nakə ma ndəviye bay aye tə həlay i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

6

Ndo neheje madzapa eye tə Yesu Kəriste aye nəteye ma sifa

¹ Ayaw, ka gwadəkweye na, mey tuk? Niye na, andza məgwədə «Gakwa mezeleme hərwi ada Mbəlom mə səkah ha məvəle ŋgwalak kame kame» tsukudu, kəkay?

² Andza niye bay tebiye! Nəkway na, andza ka mətakwa, mezeleme ma sliye faya mələvakway gər sa bay. Ka ndzakweye mə mezeleme sa na, ma kəkay?

³ Ahəl nakə ta dzəhuḅ kway ha a yam aye na, nəkway ka dzapakwa tə Yesu Kəriste. Andza məgwədə na, ka mətakwa ka bo tə neŋgeye. Ka sərūm təbədew?

⁴ Ahəl nakə ta dzəhuḅ kway ha a yam aye na, ka tərakwa maməta eye hay tə neŋgeye ada ta tələka kway ha a mədahaŋ andza neŋgeye hərwi ada Bəba Mbəlom mə lətsakway ahaya abəra ma mədahaŋ andza nakə a ləte ahaya Kəriste abəra ma mədahaŋ ta məzlaḅ i gədaŋ ŋgay aye. Məmbəle kway ahaya nakə a mbəl kway ha aye na, a say kə hutakwa məndze nakə wədəye aye.

⁵ Ayaw, ka tərakwa maməta eye hay andza neŋgeye mə madzəhuḅe nakə ta dzəhuḅ kway ha a yam aye. Andza niye nəkway ka dzapakwa tə neŋgeye. Kə ge andza niye na, ka lətsakwaweye abəra ma mədahaŋ andza neŋgeye nakə a lətsəw aye dərmak hərwī məndze ma məndze wədeye.

⁶ Sərakwa ha na, ahəl nakə Kəriste a mət ka mayako mazləmbada eye na, Mbəlom ka dar mede kway nakə guram eye ka mayako mazləmbada eye dərmak, hərwī ada Mbəlom mā dze ha bo nakə a saway məge mezeleme aye ada kə tərakwa beke i mezeleme sa bay.

⁷ Hərwī ndo nakə kə mət aye na, gədaŋ i mezeleme andaya faya sa bay.

⁸ Ahəl nakə Kəriste a mət aye na, nəkway dərmak ka mətakwa. Kə ge andza niye na, ka dzalakwa ha nəkway tə neŋgeye ka ndzakweye ma sifa dərmak.

⁹ Ka sərakwa ha Yesu Kəriste kə lətsəw abəra ma mədahaŋ, ma mətiye sa bay. Gədaŋ i mədahaŋ andaya faya sa bay.

¹⁰ A mət na, a mət mə mezeleme i ndo hay, sik nəte ka ndəv. Anəke neŋgeye mandza eye tə dəre na, neŋgeye mandza eye hərwī Mbəlom.

¹¹ Tə nəkurom na, andza niye dərmak. Sərum ha na, ka mətum, gədaŋ i mezeleme andaya fakuma sa bay. Anəke nəkurom mandza eye i Mbəlom hərwī nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste.

¹² Kə ge andza niye na, ka təmum mezeleme mā ge fakuma gədaŋ sa bay. Wu neheye ŋgwalak eye bay, a say a bor i bo kurom aye na, kə pumay bəzay bay. Sərum ha na, bo ma ndziye bay, ma mətiye.

¹³ Ka vəlumay ha bo kurom a mezeleme mā gakum wu nakə ŋgwalak eye bay aye sa bay. Vəlumay ha bo kurom dūh na, a Mbəlom andza ndo neheye tə lətsəw abəra ma mədahaŋ aye. Vəlumay ha bo kurom peteh hərwī ada mā ge kurom ha məsler ka tsəved ŋgwalak eye.

¹⁴ Andza niye, gədaŋ i mezeleme andaya fakuma sa bay hərwī ka pumay bəzay a bazlam i Musa mapala eye sa bay. Faya ka pumeye bəzay a ŋgwalak i Mbəlom nakə a gakum aye hərwī ada kə tərūm dedək eye hay kame ŋgay.

Nəkway na, beke i way?

¹⁵ Agəla ndəray ma gwadiye, nəmay faya nəmaa pay bəzay a bazlam mapala eye sa bay, nəmaa pay bəzay a ŋgwalak i Mbəlom. Kə ge andza niye na, tsəved kway andaya ka məge mezeleme sa daw? A'ay, andaya kwa tsekwen sa bay tebiye.

¹⁶ Na gwad ka sərum ha tadə ka vəlumay ha bo kurom a ndoweye, ka gwadum ka rəhumay ha gər na, ka tərūm beke ŋgay. Tadə gədaŋ i mezeleme fakuma na, nəkurom ka tərūm beke i mezeleme faya ka vahumaweye məməte ka gər kurom. Tadə dūh ka rəhumay ha gər a Mbəlom na, ka tərūm beke ŋgay hay ada ma təriye kurom ha dedək eye hay kame ŋgay.

¹⁷ Na gwad ahəl niye na, nəkurom beke i mezeleme bəda? Sisə a Mbəlom, anəke dūh na, ka rəhumay ha gər a Mbəlom. Ka təmum bazlam neheye ta tətikakum aye.

¹⁸ Mbəlom kə təma kurom ahaya abəra ma beke i mezeleme, ka tərūm beke i Mbəlom dūh hərwī ada kə pumay bəzay a tsəved ŋgwalak eye.

¹⁹ Na tsikakum ka beke hay na, hərwī ada kə tsənum lele hərwī wu neheye a wur bo aye ka slum faya mətsəne bay. Ahəl niye ka vəlawum ha bo kurom peteh ka məge mənese, ka səkahawum ha məge mezeleme hay wal wal haladzay. Andza nakə ka gawum ahəl niye aye na, anəke vəlumay ha bo kurom peteh a Mbəlom hərwī ada kə gum wu nakə dedək eye. Andza niye mede kurom ma deye a gər a Mbəlom.

²⁰ Ahəl nakə nəkurom beke i mezeleme aye na, wuray a gakum kutorj ka mäge wu nakə a say a Mbəlom aye bay.

²¹ A həlay niye ka gawum wu neheye ɲgwalak eye bay a gakum horoy anəke aye na, wu nakə ka hutum mə dəma ma dʒəniye kurom aye na, wu waray? Wu neheye düh na, ta diye ha ndo a mədahaɲ.

²² Anəke na, Mbəlom kə təma kurom ahaya abəra ma beke i mezeleme, ka tərüm beke i Mbəlom düh. Magogoy kurom nakə ka hutumeye na, məndze kurom ma təriye tsədaɲɲa ada ka hutumeye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

²³ Tadə ndoweye kə ge mezeleme na, mezeleme ma diye ha a məməte hərwi magogoy i mezeleme na, məməte. Ane tuk na, Mbəlom neɲgeye ma vəliye sifa nakə ma ndəviye bay aye na, kariye. Ma vəlakweye hərwi nəkway madzapa eye ta Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste.

7

Gədaɲ i bazlam mapala eye andaya fakwaya sa bay

¹ Malamar ga hay, faya na tsikiye ka bazlam mapala eye. Na gwad nəkurom na, ka sərüm bazlam mapala eye bədaw? Ka sərüm ha bazlam mapala eye a ləvay gər a ndo na, ahəl nakə ndoweye tə dəre huya aye dəkdek tsa.

² Na dākum ha ta ɲgwas nakə neɲgeye tə zal ɲgay aye. Ahəl nakə zal ɲgay andaya tə dəre mba aye na, tsəved ɲgay andaya məgar ha zal ɲgay, məzle zal mekeləɲ eye bay, hərwi bazlam mapala eye a ge me. Tadə zal ɲgay kə mət na, tsəved ɲgay andaya mede a gay i ndo mekeləɲ eye tuk, maga me eye sa bay.

³ Tadə zal ɲgay kə mət zuk bay, a gər ha, a ye a zal mekeləɲ na, kə ge madama. Ane tuk na, tadə zal ɲgay kə mət na, neɲgeye tsiy barbarra. Kwa tadə ki ye a zal mekeləɲ bəbay na, kə nas ha bazlam mapala eye bay, kə ge madama bay.

⁴ Malamar ga hay, i kurom bəbay andza niye dərmak. Bazlam mapala eye a ləva kurom sa bay, nəkurom kame ɲgay andza maməta eye hay, hərwi ahəl nakə Kəriste a mət aye na, ka mətum dərmak. Andza niye, nəkurom na, i ɲgay, neɲgeye nakə Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaɲ aye. Nəkurom i ɲgay hay hərwi ada kə gakwa wu ɲgwalak eye hay a neɲgeye.

⁵ Andza məgwede, ahəl niye ka gawakwa wu neheye a yakway a gər aye mba na, bazlam mapala eye a gwadawakway: «Wu nakay na, mezeleme.» Kə dəkway ha mezeleme andza niye na, nəkway a sawakway mäge wu niye düh. Wu neheye ɲgwalak eye bay aye a yawa kway ha kame kame ada a yawa kway ha a məməte.

⁶ Ahəl niye na, bazlam mapala eye a təra kway ha beke ɲgay hay, anəke na, nəkway kame ɲgay andza maməta eye hay. Mbəlom kə təma kway ahaya abəra mə həlay ɲgay. Anəke faya ka gəkweye məsler i Mbəlom na, ta tsəved wədeye nakə Məsəfəre i Mbəlom a dəkway ha aye. Faya ka gəkweye məsler ɲgay ta tsəved guram eye tə watsa mə bazlam mapala eye sa bay.

Bazlam mapala eye tə mezeleme

⁷ Nakay na, a say məgwede mey? Bazlam i Musa mapala eye na, wu nakə ɲgwalak eye bay aye daw? A'ay, andza niye bay. Tadə bazlam mapala eye andaya bay na, na səriye mezeleme bay. Tadə bazlam mapala eye mə gwad: «Kə ge dəre ka wu i ndo bay*» na, na səriye mezeleme niye bay.

⁸ Ane tuk na, ahəl nakə bazlam mapala eye a deɲ ha mäge dəre ka mezeleme nakay aye na, mezeleme a huta fagaya tsəved, na dazlay mäge dəre ka wu hay

* 7:7 Madayaw abəra ma Ezipt 20.17; Bazlam mapala eye masulo eye 5.21.

wal wal tebiye. Tađə bazlam mapala eye andaya bay na, mezeleme maməta eye.

⁹ Ahəl niye na sər bazlam mapala eye zuk bay na, ka dəre ga na, neŋ mandza eye tə dəre. Ane tuk na, ahəl nakə na sər wu nakə a say a bazlam mapala eye ndo mā ge aye na, mezeleme a mbəl,

¹⁰ ada ka dəre i Mbəlom na, na mət. Mbəlom a vəl bazlam mapala eye na, hərwi ada mā vəlatay sifa a ndo hay. Ane tuk na, neŋ na mət na, neŋgeye a mət ga ha.

¹¹ Ahəl nakə na tsəne bazlam mapala eye na, mezeleme a huta fagaya tsəved, a veŋ gər hərwi ada nā ge mənese ada andza niye nā mət hərwi mezeleme a kəđ ga.

¹² Andza niye bazlam mapala eye a yaw na, mə həlay i Mbəlom ada bazlam ŋgay hay tebiye na, tsəđanŋa. Wu nakə ŋgwalak eye bay aye na, andaya mə dəma bay.

¹³ Yaw! Andza məgwede na, wu ŋgwalak eye kə kəđ ga mədahan eye daw? A'ay, maa kəđ ga na, bazlam mapala eye bay. Maa kəđ ga düh na, mezeleme. Mezeleme a gəs ga tə wu nakay ŋgwalak eye a kəđ ga ha mədahan eye. Andza niye hərwi ta sər ha mezeleme na, mezeleme dedek. Mezeleme neŋgeye ŋgwalak eye bay na, ka zəba parakka hərwi bazlam mapala eye.

Lele ta lele bay eye salamay ma ndo

¹⁴ Ka sərakwa ha bazlam mapala eye a yaw abəra ka təv i Mbəlom. Ane tuk na, neŋ na, ndo zezən tsa, na təra andza beke i mezeleme.

¹⁵ Wu nakə faya na giye na, na sər bay. Wu nakə a seŋ mäge aye na, na ge bay, faya na giye düh na, wu nakə a seŋ bay aye.

¹⁶ Azlakwa tađə na wuda wu nakə na giye aye bay na, faya ma diye ha na sər bazlam mapala eye neŋgeye ŋgwalak eye.

¹⁷ Mənese nakə faya na giye na, maa ge na, neŋ bay. Maa ge na, mezeleme nakə mə neŋ aye.

¹⁸ Na sər ha wu ŋgwalak eye andaya mə neŋ bay. Na tsik na, mə bo ga nakə a saway mäge mezeleme aye. A seŋ ta dedek mäge wu lele eye, ane tuk na, na sla faya mäge bay.

¹⁹ Wu ŋgwalak eye nakə a seŋ mäge aye a seŋ na giye bay. Faya na giye düh na, wu ŋgwalak eye bay nakə a seŋ mäge bay aye.

²⁰ Tađə na ge wu nakə a seŋ mäge bay aye na, andza məgwede maa ge na, neŋ bay. Maa ge na, mezeleme nakə mə neŋ aye.

²¹ Andza niye, wu nakə neŋ faya na tsəniye mə bo ga aye na, andza nakay: A seŋ mäge ŋgwalak, ane tuk na, na sla faya mäge na, mənese dəkdek.

²² Andza məgwede bazlam i Mbəlom mapala eye a yeŋ a gər ta dedek mə dərev ga.

²³ Ane tuk na, na zəba faya na, gəđan mekelen eye andaya mə neŋ ada faya ma giye varam tə wu neheye ŋgwalak eye mə neŋ aye. Wu nakay ŋgwalak eye bay aye na, a təra ga ha beke i mezeleme.

²⁴ I ga na, dəretsətseh waray! Na mətiye, hərwi nakə bo ga mezeleme aye. Mata buwa ga ahaya abəra ka tsəved nakay ma diye ga ha a məməte aye na, way?

²⁵ Mata buwa ga ahaya na, Mbəlom tə həlay i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Na gay sısə tə dərev ga peteh.

Andza niye, ta mədzal gər ga na, faya na rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye. Ane tuk na, bo ga a say nā pay bəzay düh na, a mezeleme.

8

Məndze ta gədan i Məsəfəre Tsədanña eye

¹ Andza niye, ndo neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, Mbəlom ma gəsiye tay ha a sariya dāda bay.

² Andza niye hərwi gədan i Məsəfəre Tsədanña eye nakə a vəl sifa dedək eye tə həlay i Yesu Kəriste kə təma ga ahaya abəra ma gədan i mezeleme nakə ma diye ga ha a mədahañ aye.

³ Bazlam i Musa mapala eye na, kə sla faya məvəle sifa bay hərwi nəkway ndo zezəñ, nəkway bəle eye hay, ka slakwa faya marəhay ha gər a bazlam mapala eye bay. Ane tuk na, wu nakə bazlam mapala eye a sla faya bay aye na, Mbəlom kə ge na. A ge na, a sləraw wawa ñgay ka məndzibəra ada a təra ha andza ndo, a ndzəkət bo ta nəkway ndo i mezeleme hay, hərwi ada mə mət hərwi mezeleme kway. Andza niye, Mbəlom a gəs na mezeleme nakə ndo hay faya ta giye a sariya.

⁴ A ge andza niye na, hərwi ada kə tərakwa ñgwalak eye tebiye andza i bazlam mapala eye nakə a gwad həbə ka tərakweye aye. Niye na, ka gəkweye tə mede ka tsəved i Məsəfəre Tsədanña eye bəna ka tsəved nakə a yay a gər a bo kway aye bay.

⁵ Ndo neheye faya ta giye andza niye na, a yay a gər a bo tay. Tə dzala na, huya ka wu nakə a yatay a gər aye. Ndo neheye faya ta ndziye andza nakə Məsəfəre Tsədanña eye a tətikatay aye na, nəteye faya ta dzaliye huya ka wu nakə a yay a gər a Məsəfəre Tsədanña eye.

⁶ Ndo neheye faya ta dzaliye huya ka wu nakə a yay a gər a bo tay aye na, tsəved eye niye ma diye tay ha a məməte. Ane tuk na, ndo neheye faya ta dzaliye huya ka wu nakə a yay a gər a Məsəfəre Tsədanña eye na, Mbəlom ma vəlateye sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye ada ta məndze zay.

⁷ Hərwi niye, ndo neheye faya ta dzaliye huya ka wu nakə a yay a gər a bo tay aye na, nəteye tə nay dəre a Mbəlom. Faya ta giye wu nakə bazlam i Mbəlom mapala eye a tsik aye bay. Ta sliye faya kwa tsekweñ marəhay ha gər bay.

⁸ Ndo neheye faya ta giye wu nakə a yay a gər a bo tay aye huya na, ta sliye faya madayay a gər a Mbəlom bay.

⁹ Nəkurom na, faya ka gumeye wu nakə a yay a gər a bo kurom aye bay. Nəkurom faya ka ndzumeye duh na, ka tsəved i Məsəfəre i Mbəlom, hərwi Məsəfəre i Mbəlom andaya mə nəkurom. Tadə ndoweye, Məsəfəre i Yesu Kəriste andaya mə neñgeye bay na, neñgeye ndo i Kəriste bay.

¹⁰ Tadə Yesu Kəriste andaya mə nəkurom na, Məsəfəre ñgay ma vəlakumeye sifa nakə ma ndəviye bay hərwi ka tərüm ñgwalak eye hay ka dəre i Mbəlom. Andza niye, kwa bo kurom hay ta mətiye hərwi mezeleme.

¹¹ Mbəlom, neñgeye kə lətse ahaya Yesu Kəriste abəra ma mədahañ. Tadə Məsəfəre ñgay andaya mə nəkurom na, ta dedək ma mbəla kurom ahaya abəra ma mədahañ dərmak. Ma giye wu niye na, ta Məsəfəre ñgay nakay mə nəkurom aye.

¹² Kə ge andza niye na, malamar ga hay, gwedere andaya fakwaya. Slala i gwedere nakay na, məge məsler andza nakə a say a Məsəfəre Tsədanña eye, bəna məge wu nakə a say a bo kway aye bay.

¹³ Tadə faya ka pumay bəzay a tsəved nakə a yakum a gər aye na, ta dedək ka mətumeye. Duh ka vəlumay ha bo a həlay i Məsəfəre Tsədanña eye hərwi

ada mâ mbatakum ha mezeleme nakə mə nəkurom aye na, ka ndzumeye ma sifa dedek eye.

14 Ndo neheye tebiye Məsəfəre i Mbəlom faya ma lakiye tay ha aye na, nəteye wawa i Mbəlom hay.

15 Məsəfəre niye Mbəlom a vələkum aye na, neŋgeye ma təriye kurom ha beke hay bay, ka dzədzarumeye sa bay. Məsəfəre niye ma təriye kurom ha wawa i Mbəlom hay düh. Ada ta Məsəfəre niye na, ka wudakweye, ka gwadəkweye: «*Abba! Bəba!*»

16 Məsəfəre Tsədanŋa eye, bo ŋgay eye faya ma tsikiye mə dərev kway na, ta dedek nəkway wawa i Mbəlom hay.

17 Kə ge nəkway wawa ŋgay hay na, ka hutakweye wu ŋgwalak eye hay neheye a gwad ma vələteye a ndo ŋgay hay aye dərmak. Mata hute na, nəkway tə Kəriste tadə ka sakwa dəretsətseh andza neŋgeye dərmak. Andza niye, nəkway ta neŋgeye ka ndzakweye ma təv i məzlaḅ ŋgay.

Məzlaḅ nakə kame aye

18 Na sər ha na, dəretsətseh nakə faya ka sakweye a həlay nakay anaŋ aye na, neŋgeye andza wu tsekweŋ eye kəriye. Neŋgeye andza məzlaḅ nakə Mbəlom ma vələkweye aye bay.

19 Wu neheye tebiye Mbəlom a ge aye faya ta həbiye ndokndok. A satay haladzay mənŋatay a pat eye nakə Mbəlom ma bəziye ha wawa ŋgay hay mə dzaydzay aye.

20 Mbəlom ka təra tay ha wu neheye a ge aye wu kəriye. Wu neheye bo tay aye na, a satay andza niye bay. Mbəlom eye a say makəte tay ha. Ane tuk na, faya ma həbiye wu nakə ma giye bo aye huya.*

21 A sər ha na, pat mekeleŋ eye ma təmiye wu neheye a ge aye tebiye. Wu neheye ta təriye andza beke hay sa bay, ta ziye sa bay, ta hutiyə məzlaḅ andza Wawa i Mbəlom hay, ta ndziye barbarra.

22 Ka sərakwa ka madazlay hus anəke, wu neheye tebiye Mbəlom a ge aye na, faya ta siye dəretsətseh. A wur fataya andza ŋgwas nakə ma wiye wawa aye.

23 Faya ma siye dəretsətseh na, wu neheye dəkdek bay. Nəkway dərmak, nəkway neheye Mbəlom a lah məvələkway Məsəfəre ŋgay ada ma vələkweye məzlaḅ sa aye na, faya ka sakweye dəretsətseh mə dərev kway hay. Faya ka həbakweye ndokndok Mbəlom mə təra kway ha wawa ŋgay hay, andza məgwədə mə mbəl kway ha abəra mə dəretsətseh.

24 Mbəlom kə təma kway ha. A təma kway ha na, ka dazlakway a məpe mədzal gər ka wu nakə ma vələkweye kame aye. Tadə ndoweye kə dzala nəkway faya ka ŋgatakweye tə dəre kway wu neheye ka pakwa faya mədzal gər aye na, niye na, məpe faya mədzal gər sa bay ɓa wu neheye andaya mə həlay kway tsiy. Way nakə faya ma piye mədzal gər ka wu nakə kə huta tsiy aye? Ndəray andaya bay.

25 Ane tuk na, faya ka ŋgatakway a wu nakə ka pakwa faya mədzal gər aye bay. Andza niye, ka səmakway naha, ka həbakweye ndokndok!

26 Andza niye, Məsəfəre Tsədanŋa eye ma deyeweye ma dzəniye kway dərmak, hərwi nəkway bəle eye hay ka tsəved i Mbəlom. Ka sərakwa maduwulay me a Mbəlom ta tsəved aye bay. Məsəfəre tə gər ŋgay eye faya ma dūwuleye me a Mbəlom a bəram kway, faya ma dūwuleye me a Mbəlom

* 8:20 Zəba mə Madazlay i wu hay 3.17.

tə dərev ɲgay peteh andza faya ma siye dəretsətseh, a ze ha wu nakə mətsike tə bazlam aye.

²⁷ Mbəlom a sər wu nakə mə dərev i ndo hay aye. A sər wu nakə Məsəfəre ma tsətsahiye faya aye dərmak hərwi Məsəfəre faya ma duwulay me a bəram i ndo ɲgay hay ada wu neheye a yay a gər a Mbəlom aye nakə faya ma duwuleye me aye.

²⁸ Ndo neheye ta wudə Mbəlom aye na, Mbəlom kə zalatay hərwi ada tā ge wu nakə a yay a gər aye. Ka sərakwa ha na, Mbəlom a ge məsler ta nəteye hərwi ada wu hay tebiye kə ndzatay a gər na, mā ge ɲgwalak eye.

²⁹ Ndo neheye Mbəlom a pala tay ha ahəl niye aye na, kə pa tay ha wal hərwi ada tā ndzəkit bo andza wawa ɲgay Yesu, hərwi ada Wawa ɲgay Yesu mā təra malkwara mə walaɲ i wawa ɲgay neheye haladzay aye.

³⁰ A pa tay ha wal dekdək tsa bay, kə zalatay dərmak hərwi ada tā təra ndo ɲgay hay. A zalatay dekdək tsa bay, ka təra ha ɲgwalak eye hay ka dəre ɲgay. Neɲgeye niye dekdək tsa bay, kə vəlatay məzlaḅ dərmak.

Mbəlom ma wudīye kway kame kame

³¹ Andza niye na, ka gwadəkweye faya sa mey? Kə ge Mbəlom neɲgeye tə nəkway na, ndəray ma sliye fakwaya bay!

³² Mbəlom, neɲgeye kə təma ha wawa ɲgay dədəɲ eye bay. A sləra ahaya hərwi ada mā yaw mā mət hərwi kway tebiye. Mbəlom kə vəlakway wawa niye tuk na, ka dzalum na, ma vəlakweye wu hay tebiye bay daw? Ta dedək, ma vəlakweye siye i wu hay tebiye dərmak.

³³ Way nakə ma sliye məmatay ha mənese a ndo neheye Mbəlom a pala tay ha, a pa tay ha wal aye na, way? Ndəray andaya bay. Mbəlom eye tə gər ɲgay ka təra kway ha ɲgwalak eye hay ka dəre ɲgay.

³⁴ Way nakə ma sliye məgəse tay a sariya na, way? Ndəray andaya bay. Yesu Kəriste tə gər ɲgay eye kə mət hərwi kway, sa na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma mədahaɲ, neɲgeye mandza eye tə həlay i mənday i Mbəlom. Neɲgeye, faya ma duwuleye me a Mbəlom hərwi kway.

³⁵ Way nakə ma ɲgəniye kway ha ka bo abəra tə Kəriste hərwi ada mā wudəkway sa bay na, way? Dəretsətseh daw, mədzal gər daw, madzəgur me nakə ta dzəguriye fakwaya me tsukudu, may daw, mətawak daw, məkəde nakə ta kədiye kway mədahaɲ eye daw?

³⁶ Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwad:
«Hərwi yak Mbəlom, nakə faya ta pəliye tsəved məkəde may kwa a həlay waray aye.

Ka dəre i ndo hay nəmay na, andza təbaɲ neheye ta zlatay dəy aye.†»

³⁷ Duh nəmaa ɲgwasa ka dəretsətseh neheye tebiye ta gədaɲ i ndo nakə a wudə may aye.

³⁸ Na sər ha ta dedək wuray andaya nakə ma ɲgəniye kway ha tə neɲgeye hərwi ada mā wudə kway sa bay aye na, andaya bay. Kwa mədahaɲ, kwa sifa, kwa gawla i Mbəlom hay ada kwa wu neheye ta gədaɲ eye mə mbəlom aye, kwa wu neheye anəke aye, ada kwa wu neheye ta deyeweye kame aye, kwa ndo neheye ta gədaɲ eye ka məndzibəra aye,

³⁹ kwa gədaɲ neheye ka magərmbəlom aye, kwa wu neheye ma bəd aye, kwa wu neheye tebiye Mbəlom a ge aye na, ta sliye faya maɲgəne kway ha ka bo abəra ta Mbəlom hərwi ada mā wudə kway sa bay aye na, ta sliye faya bay. Ka sərakwa ha niye na, hərwi Bəy Maduweɲ Yesu Kəriste.

† 8:36 Dames hay 44.23.

9

Yahuda hay

1 Wu nakə na tsikiye aye na, dedək, hərwi neŋ i Yesu Kəriste, na rawiye me bay. Məsəfəre Tsədəŋŋa eye faya ma deŋeye ha bazlam ga na, dedək ada mədzal gər ga bəbay andza niye.

2 Mevel a wur fagaya haladzay, faya ma geŋeye dəretsətseh huya,

3 hərwi gwala ga Yahuda hay. Nəteye na, malamar ga hay. Tadə tsəved andaya na, Mbəlom mâ vələŋ mezeleme ada mâ mbəl tay ha düh. A seŋ na, mâ vələŋ mezeleme, mâ ŋgəna ga ha ka bo abəra tə Yesu Kəriste hərwi madzəne tay.

4 Nəteye İsrayel hay, Mbəlom a pala tay hərwi ada tâ təra wawa ŋgay hay. Ka bəzatay ha məzlaḅ ŋgay. Kə ɓar dzam ta nəteye, kə vələtay bazlam mapala eye, kə datay ha tsəved i mədəslay ha gər, kə tsikatay wu nakə ma giye hərwi tay aye.

5 Nəteye ti yaw ma hulfe i Abraham ta wawa ŋgay hay. Kəriste dərmak ahəl nakə a təra ndo aye na, neŋgeye slala tay. Kəriste neŋgeye Mbəlom, a ləva wu tebiye. Zambadəkway ka tor eye! Mâ ge bo andza niye.*

6 Na gwad na, wu nakə Mbəlom a gwad ma giye hərwi ndo neheye ka təra kəriye na, na tsik bay. Wu nakə a tsik aye na, kə ge bo. Ane tuk na, siye i ndo i İsrayel hay nəteye ndo i Mbəlom hay bay.

7 Wawa i Abraham hay na, haladzay, ane tuk na, nəteye tebiye wawa ŋgay hay dedək eye andza nakə a Mbəlom a tsik aye bay. Mbəlom a gwaday a Abraham ahəl niye: «Hulfe yak dedək eye ma deyeweye na, ma hulfe i wawa yak İzak.†»

8 Andza məgwede: Wawa i Abraham hay ta təra wawa i Mbəlom hay hərwi bəba tətə tay bay. Ta təra wawa i Mbəlom hay hərwi wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye aye dəkdek.

9 Wu nakə Mbəlom a gwad ma vəleye aye na: «Aza həlay eye nakə na pa aye kə sla, na diye naha na, Sara kə wa wawa. Ma wiye wawa hasləka eye.‡»

10 Neŋgeye niye dəkdek bay. Rebeka andaya dərmak. Neŋgeye ŋgwas i bəba tətə kway İzak. Kə wa mawsa hay.

11-12 Mbəlom a gwaday: «Wawa bagwar eye ma geye məsler a malamar ŋgay wawa eye.» Ahəl nakə Mbəlom a tsik andza niye na, ta ge ŋgwalak bay, ta ge mənese bay. Rebeka kə wa tay zuk bay. Mbəlom a ge andza niye hərwi məde ha, a gawa wu na, andza nakə a say aye. Ma zliye ndo ŋgay mə walaŋ i ndo hay na, ma zliye hərwi məsler tay ŋgwalak eye bay.§

13 Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad: «Na wuda Zakob, ane tuk na, na kal ha Ezayu.*»

14 Niye na, andza məgwede: Mbəlom a ge wu hay ta tsəved eye bay daw? A'ay, andza niye bay.

15 A gwaday a Musa ahəl niye: «Na geye ŋgwalak a ndo nakə a seŋ məgay ŋgwalak aye. Na sakay naha a ndo nakə a geŋ mə bo aye.†»

16 Mbəlom a zla ndo na, a zla na hərwi nakə a say məgay ŋgwalak aye dəkdek bəna hərwi nakə a say a ndoweye kəgəbay hərwi məsler ŋgay bay.

* 9:5 Bəba tətə niye hay na, Abraham, İzak, Zakob ada wawa tay hay. † 9:7 Madazlay i wu hay 21.12. ‡ 9:9 Zəba mə Madazlay i wu hay 18.10-14. § 9:11-12 Zəba mə Madazlay i wu hay 25.23.

* 9:13 Malasi 1.2-3. † 9:15 Madayaw abəra ma Ezipt 33.19.

17 Mbəlom kə tsikay a Farawon dərmak ada mawatsa eye mə Derewel ηgay, a gwad: «Na təra kar ha bəy na, hərwi ada ahəl nakə ka rəheη ha gər bay aye na, na bəziye ha gədaη ga a ndo hay tebiye ka nəkar ada məzele ga mā dā a zləm kwa ka waray ka məndzibəra.‡»

18 Andza niye Mbəlom na, ma giye ηgwalak a ndo nakə a say aye. Ma kulay ha dərev a ndo nakə a say aye.

Mbəlom na, andza ndo mənğere gərwa

19 Agəla ndəray ma gwadiye: «Tadə kə ge andza niye na, Mbəlom faya ma matay ha mənğok a ndo hay na, hərwi mey? Nəteye faya ta giye na, wu nakə bo ηgay eye a pa hərwi tay aye.»

20 Nəkar ndo zezeη kariye! Nəkar nakə faya ka tsətsahiye andza niye, ka may ha mənğok a Mbəlom andza niye na, nəkar eye na, way? Səngəle i dodo ma sliye faya məgwaday a ndo nakə a ηgar na aye: «Ka ηgar ga andza niye hərwi mey?» na, ma tsikiye tətə dāw?

21 Ndo nakə a ηgar səngəle na, gədaη ηgay andaya məge wu nakə a say aye ta dodo. Ma sliye faya mənğəna ha dodo sulo, ma zliye neηged, ma ηgariye ha səngəle nakə ta giye ha məsler na, pat i magurlom aye. Neηged na, ma ηgariye ha səngəle nakə ta giye ha məsler pat pat aye.

22 Ayaw, tadə kə say a Mbəlom məge andza ndo mənğere gərwa na me yak andaya mə dəma dāw? A say na, ndo hay tā sər ha neηgeye ta mevel eye ada neηgeye gədaη eye. Hərwi niye, ma zliye ηgatay hərwi ndo neheye neηgeye ta mevel eye fataya neheye həbe dā mədze tay ha abəra mə dəma aye.

23 Mbəlom a ge andza niye na, hərwi ada ndo hay tā sər ha neηgeye məzlaḅ eye haladzay ada ma ηgəniye məzlaḅ ηgay niye a nəteye, a say məgatay ηgwalak. Ba kə ləva ha bo kurre hərwi ada tā huta məzlaḅ ηgay.

24 Nəkway tebiye ndo neheye Mbəlom a pala matəre kway ha i ηgay aye. A pala na, Yahuda hay dəkdek tsa bay. A pala nəteye ta siye i ndo hay dərmak.

25 Andza nakə Mbəlom a tsik mə dərrewel i Oze nakə a watsa, a gwad:

«Ndo neheye ahəl niye ndo ga hay bay aye na,
na gwadateye: Nəkurom ndo ga hay,
Slala nakə ahəl niye na wudā bay aye,
na gwadateye: Na wudā kar.»

26 Ada

«Ma təv nakə tə gwadətay a ndo hay:

“Nəkurom ndo ga hay bay”,

ta zalateye Wawa i Mbəlom nakə ta sifa aye. §»

27 Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom kə tsik ka gər tay dərmak, kə tsik ta magala, a gwad:

«Tadə İsrayel hay kwa ta ge haladzay andza hewiyəη ka me i bəlay na,
sərum ha ndo neheye Mbəlom ma təmiye tay ha aye na, nəteye haladzay bay.

28 Bəy Maduweη Mbəlom ma giye mahonok bay,

ma deyeweye ka məndzibəra ma giye wu nakə a tsik aye. *»

29 Andza Ezay nakay eye ḅa kə tsik faya, a gwad:

«Tadə Bəy Maduweη Mbəlom Gədaη eye,
mā gər ha siye i gwala kway hay bay na,
ka dzakweye andza ndo i Sodom hay ta Gomora hay. †»

‡ 9:17 Madayaw abəra ma Ezipt 9.16. § 9:26 Oze 2.1-3; 2.25. * 9:28 Ezay 10.22-23. † 9:29 Madazlay i wu hay 19.23-28.

Yahuda hay tə sər tsəved dedek eye bay

³⁰ Andza mægweđe mey? Andza mægweđe na, ndo neheye nətəye Yahuda hay bay aye na, nətəye ta pəla tsəved matəre ɲgwalak eye ka dāre i Mbəlom bay, ane tuk na, anəke ta təra ɲgwalak eye ka dāre ɲgay. Andza niye hərwi ta dzala ha ka neɲgeye.

³¹ Tə dād ka tsəved na, Yahuda hay nətəye ta pəla bazlam i Musa mapala eye məpay bəzay hərwi ada t̄a təra ɲgwalak eye hay ka dāre i Mbəlom andza niye, ane tuk na, ta dād ka tsəved.

³² Tə dād ka tsəved na, hərwi mey? Hərwi tə dzala na, ta təriye ɲgwalak eye hay ka dāre i Mbəlom tə wu nakə bo tay eye tə gawa aye ada tə dzala ha ka Mbəlom bay. Hərwi niye ta kərah Yesu neɲgeye nakə andza kwar nakə ndo hay ta ndəfiye faya sik ta dəfiye,

³³ tə tsik faya mə Derewel i Mbəlom aye. Mə derewel niye na, Mbəlom a gwad:

«Zəbum! Na piye kwar a wuzlahgəma i Zerozelem.

Ndo hay ta ndəfiye faya sik.

Hotokom nakə ndo hay ta dəfiye hərwi ɲgay aye.

Ane tuk na, ndo nakə kə pa faya mədzal gər ɲgay aye na,

wuray ma dzəmiye na dād sa bay.*»

10

¹ Malamar ga hay, a seɲ tə dārev ga peteh, ndo ga hay t̄a yaw hərwi ada Mbəlom mā mbəl tay ha. Hərwi niye neɲ faya na dūwuleye me a Mbəlom haladzay.

² Na sər ha ta dedek a satay məpay bəzay a Mbəlom peteh. Ane tuk na, tsəved nakə dedek eye məpay bəzay a Mbəlom aye na, tə sər bay.

³ Tsəved nakə Mbəlom ma təriye ha ndo ɲgwalak eye kame ɲgay aye na, tə sər bay. Ta pəla tsəved tay wal. Andza niye, tsəved nakə Mbəlom ma təriye tay ha ndo hay ɲgwalak eye kame ɲgay aye na, a satay bay.

⁴ Na tsik andza niye na, hərwi ahəl nakə Kəriste a yaw aye na, ka ndəv ha bazlam mapala eye tebiye. A ge andza niye na, hərwi ada kwa way kə dzala ha ka neɲgeye na nətəye na, Mbəlom ma təriye tay ha ɲgwalak eye hay kame ɲgay.

Mbəlom ma təmiye tay ha ndo neheye tə dzala ha ka neɲgeye aye

⁵ Musa tə gər ɲgay kə watsa ka tsəved i məpay bəzay a bazlam mapala eye, ta tsəved eye nakay ndo ma təriye ɲgwalak eye kame i Mbəlom. A watsa, a gwad: «Ndo nakə kə pay bəzay tebiye a bazlam mapala eye na, ma hutiyə sifa dedek eye tə neɲgeye.*»

⁶ Tsəved nakə ndo hay ta təra ɲgwalak eye hay kame i Mbəlom hərwi nakə tə dzala ha ka neɲgeye aye na, wal. Mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, a gwad ka tsəved eye niye: «Ka tsətsah mə dārev: “Mata tsele a mbəlom way?” bay.†» Andza mægweđe: Mata tsele məzalay naha a Yesu Kəriste hərwi ada mā mbəzlaw na, way?

⁷ «K̄a tsik mə dārev yak: “Mata mbəzle a təv i mədahaɲ hay ka dala way?” sa bay.‡» Andza mægweđe: Mata zalayaw a Yesu Kəriste hərwi ada mā yaw na, way? Ba kə lətsew abəra ma mədahaɲ tsiy.

‡ 9:33 Ezay 28.6. * 10:5 Levitik 18.5. † 10:6 Bazlam mapala eye masulo eye 30.12. ‡ 10:7 Bazlam mapala eye masulo eye 30.14.

⁸ Derewel i Mbəlom a gwad fuh na: «Bazlam i Mbəlom neŋgeye bəse tə nəkar, neŋgeye dərəŋ bay, neŋgeye mə bazlam yak, neŋgeye mə dərəv yak.[§]» Bazlam eye neŋgeye nate nakə faya nəmay nəmaa datay ha a ndo hay aye, nəmay faya nəmaa gwadiye: «Dzalum ha ka Mbəlom.»

⁹ Tadə ka tsik tə bazlam yak «Yesu Kəriste na, Bəy Maduweŋ» ada ka təma a dərəv yak Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma mədahaŋ na, Mbəlom ma təmiye kar ha.

¹⁰ Tadə ka dzalakwa ha ka Yesu tə dərəv kway na, ka tərakweye ŋwalak eye hay kame i Mbəlom. Tadə ka gwadakwa tə bazlam kway Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ na, Mbəlom ma təmiye kway ha.

¹¹ Andza tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Ndo nakə kə pa faya mədzal gər ŋgay aye na, wuray ma dzəmiye na dāda sa bay.*»

¹² Mbəlom a tsikatay wu niye a nəteye tebiye. Wuray ka ŋgəna tay ha ka bo abəra Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye bay. Bəy Maduweŋ neŋgeye Bəy Maduweŋ i ndo hay tebiye. Faya ma giye ŋwalak a ndo neheye faya ta dūwuleye me aye tebiye.

¹³ Andza mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Kwa way ka dūwulay me a Bəy Maduweŋ mā təma ha na, Bəy Maduweŋ ma təmiye ha.†»

¹⁴ Ane tuk na, ta dzala ha ka neŋgeye bay tuk na, ta dūwulay me na, kəkay? Ta tsəne labara ŋgay bay tuk na, ta dzaliye ha ka neŋgeye na, kəkay? Ndəray kə tsikatay bazlam ŋgay bay tuk na, ta tsəniye labara ŋgay na, kəkay?

¹⁵ Ada tə slər ndo i maslaŋ hay bay tuk na, ndo i maslaŋ hay ta diye ta tsikateye na, kəkay? Andza mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, a gwad: «Zəbum ma kəkay nakə ndo hay faya ta ŋgwasiye ta ndo neheye ti yaw məde ha Labara ŋwalak eye.‡»

¹⁶ Ane tuk na, maa təma Labara ŋwalak eye na, ndo hay tsekweŋ tsa. Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom a gwad: «Bəy Maduweŋ, maa təma bazlam yak nakə nəmaa dā ha aye na, way? Ndo hay haladzay bay.§»

¹⁷ Andza niye, ndoweeye kə dzala ha na, kə tsəne təday. Ndoweeye kə tsəne labara i Yesu Kəriste na, andza məgwede ndəray kə tsikay təday.

¹⁸ Kə ge andza niye na, na tsətsahiye: Ta dedek ndo i Israyel hay ta tsəne labara nakay bədaw? Ta tsəne. Andza mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, a gwad:

«Ta tsəne bazlam tay ka məndzibəra tebiye,

ada bazlam tay kə ndisl ka kokway i məndzibəra?*

¹⁹ Na tsətsahiye sa: Ta dedek ndo i Israyel hay ta sər ha bədaw? A satay masəre ha bay. Maa tsik ahəl niye təday na, Musa, a gwad:

«Mbəlom a gwad:

Nəkurom Israyel hay, na təriye kurom ha

kā gum dāre ka slala nakə kəriye a dəd dala bay aye.

Ka gumeye mevel,

hərwi slala i ndo neheye tə sər wuray bay aye.†»

²⁰ Ma dəba eye, Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom kə tsik parakka, a gwad, Mbəlom a gwad:

«Ndo neheye ta pəlawə ga bay aye,

ta huta ga.

Na dā tay ha bo a ndo neheye,

§ 10:8 Bazlam mapala eye masulo eye 30.14. * 10:11 Ezay 28.16. † 10:13 Zowel 3.5. ‡ 10:15

Ezay 52.7. § 10:16 Ezay 53.1. * 10:18 Dəmes hay 19.5. † 10:19 Bazlam mapala eye masulo eye 32.21.

ta tsətsahawa ga bay aye.‡»

²¹ Ka gər i Israyel hay na, Mbəlom a gwad:

«Na bəza ha həlay ga.

Hwapat neŋ faya na gateye wiyaw a ndo ga hay hərwi ada tã yaw.

Ane tuk na, ta rəheŋ ha gər bay, ta kərah ga.Š»

11

Mbəlom ma gəriye tay ha Yahuda hay bay

¹ Yaw, faya na tsikakumeye: Kə ge andza niye na, andza məgwede Mbəlom kə kal tay ha ndo ŋgay hay daw? A'ay, kə kal tay ha bay. Neŋ tə gər ga, neŋ ndo i Israyel, na yaw abəra ma hulfe i Bendzameŋ. Neŋ slala i Abraham.

² Mbəlom kə gər tay ha ndo ŋgay hay bay tebiye. A pala tay ha na, zla anəke bay hərwi ada tã təra ndo ŋgay hay. Ka sərūm wu nakə tə watsa ka Eliya ndo məde ha bazlam i Mbəlom mə Derewel i Mbəlom aye bədaw? Eliya faya ma wudiye ka Israyel hay kame i Mbəlom. A gwad:

³ «Bəy Maduweŋ, ndo neheye na, ta kəd ndo məde ha bazlam yak hay, ta mbəzl ha təv məvəlaka wu hay. Maa zəkaw na, neŋ nətə ŋgeweŋ ada a satay məkəde ga dərma*.»

⁴ Mbəlom, neŋgeye a mbəday faya na, kəkay? A gwaday: «A'ay, nəkar mehiyekeye bay. Na ləva ha bo ta ndo hay gwezem tasəla neheye ta peŋeye bəzay aye. Ta rəhay ha gər a kule i Ba'al təbey.†»

⁵ Kwa ahəl kway nakə anəke aye na, andza niye dərma. Mbəlom a pala mə walaŋ i Israyel hay siye i ŋgal tsa. A pala tay na, hərwi a gatay ŋwalak a ndo hay.

⁶ Kə ge Mbəlom a gatay ŋwalak hərwi məpele tay ha na, andza məgwede a pala tay ha hərwi məsler tay nakə tə ge aye bay. Kə ge Mbəlom a palawa ndo hay hərwi məsler tay na, ŋwalak ŋgay ka təra ŋwalak sa bay.

⁷ Niye andza məgwede na, Israyel hay ta huta wu nakə faya ta pəliye bay. Mə walaŋ tay na, ndo ma ŋgal eye nakə Mbəlom a pala tay aye, nəteye na, ta huta na. Siye hay na, Mbəlom kə kula tay ha gər tay tɔŋwa tɔŋwa.

⁸ Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye na, a gwad:

«Mbəlom ka təra tay hay ada tã sər wuray bay.

Ka dərəzlatay ka dərə,

kə dəkətatay na zləm hus ka bəgom ta ndziye andza niye.‡»

⁹ Davit dərma a gwad:

«Wu mənday tay nakə ta ndiye mâ gəs tay

andza balay nakə a mbəzl wu aye,

tã dəd a dəma,

Mbəlom mâ satay dərətsətseh.

¹⁰ Tã ge guluf,

ada tã ŋgatay a dərə sa bay!

Tã huta dərətsətseh huya

hərwi ada dərəv mâ ye fataya abəra!Š»

¹¹ Yaw! Na tsətsahiye sa: Ahəl nakə matədəkweŋ a ndzatay a Yahuda hay aye na, ta dəd mambəŋ daw? A'ay, ta dəd mambəŋ bay! Ane tuk na, Mbəlom a mbəl tay ha slala mekeleŋ eye hay na, hərwi nakə nəteye tə ge mezeleme aye.

‡ 10:20 Ezay 65.1. § 10:21 Ezay 65.2. * 11:31 Bəy hay 19.10, 14. † 11:41 Bəy hay 19.18. ‡ 11:8

Bazlam mapala eye masulo eye 29.3; Ezay 6.10. § 11:10 Dəmes hay 69.23-24.

Mbəlom a ge andza niye na, hərwi ada Yahuda hay tâ ge sələk ka siye i slala mekeləŋ eye hay ada tâ pəla tsəved hərwi gər tay.

¹² Ahəl nakə İsrayel hay tə ge mezeleme aye na, Mbəlom a gatay ŋgwalak a siye i ndo hay ka məndzibəra. Ndo siye hay ta huta ŋgama haladzay mə həlay i Mbəlom hərwi Yahuda hay nəteye mətawak eye hay ka tsəved i Mbəlom. Kə ge Mbəlom a ge ŋgwalak a siye i slala mekeləŋ eye hay a həlay nakə Yahuda hay ta kərah marəhay ha gər a Mbəlom aye na, ahəl nakə aza Yahuda hay tebiye ta maweje ka təv ŋgay aye ta dedek ma piye fataya ŋgama, ma ziye.

Bazlam nakə Pol a tsikatay a ndo neheje Yahuda hay bay aye

¹³ Na tsikiye anəke na, a nəkurom neheje Yahuda hay bay aye. Neŋ na, ndo i maslaŋ i Yesu. A sləra ga ahaya na, a nəkurom neheje Yahuda hay bay aye. Yaw, hərwi niye neŋ faya na ŋgalakiye ha ta məsler nakə a vələŋ aye.

¹⁴ A seŋ tadə ma giye bo na, gwala ga hay tâ zəba faya andza niye, siye hay mə walaŋ tay tâ ge sələk ka ndo neheje Yahuda hay bay aye, tâ yaw hərwi ada Mbəlom m̄a təma tay ha ta məsler ga dərmak.

¹⁵ Ahəl nakə Mbəlom a gər tay ha Yahuda hay aye na, kə ma ha ka bo ndo i məndzibəra hay tə neŋgeje. Kə ge andza niye na, ahəl nakə aza Mbəlom ma ma tay ahaya Yahuda hay ka təv ŋgay sa aye na, wu eye ma giye na, kəkay? Niye ma vəliye sifa a ndo neheje ta mət aye.

¹⁶ Tadə tə dəs peŋ, tə vəlay a Mbəlom na, andza məgwede peŋ eye tebiye i ŋgay dərmak.* Tadə zləlay i dərizl i gərdaf i ŋgay na, hawal eye hay i ŋgay dərmak.

¹⁷ İsrayel na, andza dərizl i gərdaf i tetədöz nakə Mbəlom a dəs faya abəra hawal eye hay aye. A dəs tay faya abəra na, a tapa[†] faya nəkar nakə Yahuda bay aye. Andza hawal i dərizl i gərdaf i kəsaf. Anəke faya ka ŋgasliye ha bo ta məse yam eye nakə a tsalaw ma zləlay i dərizl i gərdaf i tetədöz aye.

¹⁸ Kə ge andza niye na, kâ kəts tay ha bay. Ka dəsłumay ha gər a bo kurom na, hərwi mey? Nəkurom na, hawal hay tsa. Gədaŋ i hawal hay a yaw na, abəra ma zləlay, bəna gədaŋ i zləlay a yaw abəra ma hawal hay bay.

¹⁹ Agəla nəkar ka gwadije: «Ayaw, Mbəlom kə dəs siye i hawal hay hərwi ada m̄a tapa ga a dəma.»

²⁰ Ka tsik na, dedek. Mbəlom a dəs tay ha na, hərwi nakə ta dzala ka neŋgeje bay aye. I yak na, hərwi nakə nəkar ka dzala ha ka neŋgeje nakə a vələka təv niye aye. Kâ ge ha zlapay bay, dzədzaray düh a Mbəlom.

²¹ Tadə Mbəlom ka həhar tay ha Yahuda hay kwa nəteye andza hawal dedek eye bəbay, ka dzala mə gər yak na, ma həhariye kar nəkar nakə a tapa kar mətepe mətepe aye bay na, hərwi mey?

²² Tsəne! Mbəlom neŋgeje ŋgwalak eye ada neŋgeje mevel eye dərmak. A ge mevel ka ndo neheje tə dəd abəra ka tsəved aye. Ane tuk na, nəkar na, ma giye ŋgwalak tadə huya faya ka pay bəzay hərwi nakə a gaka ŋgwalak aye dekdek. Tadə ka gum andza niye bay na, ma dəsiye kar dərmak.

²³ Yahuda hay na, tadə ta ma ka tsəved, ta yaw ta dzala ha na, Mbəlom ma miye tay ha, ma tapiye tay ha. Faya na tsikakumeye ta dedek, gədaŋ ŋgay andaya məme tay ha.

²⁴ Nəkurom neheje Yahuda hay bay aye na, nəkurom hawal i dərizl i gərdaf i kəsaf hay neheje tə dəs tay ha abəra ka təv tay aye ada ti ye kurom ha mətepe

* **11:16** Məpesle 15.19-21. † **11:17** Tə bazlam i Sara «greffer» na, mətepe hawal i dərizl i gərdaf mekeləŋ eye ka dərizl i gərdaf neŋged. Dərizl nakə tə tapa faya hawal i dərizl i gərdaf neŋged aye ma wiye hohway ŋgwalak eye.

ka dərizl i gərđaf ɲgwalak eye i guvah nakə a ndzawa ka təv tay bay aye. Tađə Mbəlom kə sla faya məge wu mawura bo eye andza niye na, ka dzalum na, ma niye tay ha Yahuda hay a təv tay nakə ahəl niye aye bay kəkay? Nəteye neheye hawal dedək eye hay aye.

Yahuda hay ta maweye ka tsəved i Mbəlom

²⁵ Andza niye, malamar ga hay, a seɲ na, sərūm ha bazlam nakay bagwar eye nakə Mbəlom a đa ha parakka, hərwi ada kâ dzalumay a gər kurom nəkurom ka tsahum bay. Siye hay mə walaɲ i Israyel hay ta kula ha gər tay ka Mbəlom. Ayaw! Andza niye, ane tuk na, ta ndziye huya andza niye bay. Ndo neheye Yahuda hay bay aye Mbəlom a pala tay ha aye tâ dzala ha təday ada ndo i Israyel hay ta dzaliye ha.

²⁶ A həlay niye na, ndo i Israyel hay tebiye ta təmiye, andza nakə mawatsa eye mə Derewel aye na, Mbəlom a gwad:

«Ndo nakə ma təmiye tay ha ndo hay aye na,
ma deyeweye abəra ma gəma i Zerozelem.

Ma mbatiye ha mezeleme i gwala i Zakob.

²⁷ Nakay na, dzam nakə na bəriye ta nəteye
a həlay niye na pəsətay ha mezeleme tay aye.‡»

²⁸ Yahuda hay ta kərah Labara ɲgwalak eye, ta təra ndo məne đəre i Mbəlom. Andza niye hərwi ada Mbəlom mə mbəl kurom ha, nəkurom neheye Yahuda hay bay aye. Ane tuk na, Mbəlom a pala tay ha na, hərwi tâ təra i ɲgay ada a wuda tay ha hərwi ɓa kə tsikatay a bəba tətə tay hay andza niye.

²⁹ Mbəlom kə zla ndoweye na, ada kə pa faya ɲgama na, ma mbədeye həlay a mədzal gər ɲgay bay.

³⁰ Nəkurom neheye Yahuda hay bay aye, ahəl niye na, nəkurom ka rəhumay ha gər a Mbəlom bay. Ane tuk na, anəke na, ka gumay mə bo a Mbəlom, hərwi Yahuda hay ta rəhay ha gər bay.

³¹ I tay na, andza niye dərma. A həlay nakay anan eye, ta rəhay ha gər a Mbəlom bay ada ma gateye ɲgwalak đuh. Ane tuk na, andza niye hərwi ada nəteye dərma tâ mbəda gər ka təv i Mbəlom ada tâ gay mə bo a Mbəlom.

³² Andza niye, Mbəlom kə gər ha kwa way tebiye hərwi ada tâ rəhay ha gər bay. A ge andza niye na, hərwi ada nəteye tâ gay mə bo tebiye.

Zambadəkway a Mbəlom

³³ Ayaw! Mbəlom na, zlele eye mə wu hay tebiye! Metsehe ɲgay a ze kwa mey tebiye, a sər wu hay tebiye. Wu nakə a dzala mə đərev ɲgay aye na, a say məgwedə mey na, ndəray ma sliye məme ahaya abəra mə đəma bay, ndəray ma sliye məsəre wu nakə faya ma giye bay. Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwad:

³⁴ «Wu nakə Mbəlom a dzala aye na, maa sər na, way?

Maa đay ha wu ka həlay a Mbəlom na, way?§»

³⁵ «Maa vəlay wu a Mbəlom nəte

hərwi ada Mbəlom ma vəleye a đəma na, way?*

³⁶ Ndəray andaya bay hərwi maa ge wu hay tebiye na, Mbəlom.

Nəɲgeye a tsəpa wu hay tebiye ada wu hay tebiye andaya na,

hərwi ada tâ təra i ɲgay.

Zambadəkway ka tor eye. Mâ təra andza niye!

‡ 11:27 Ezay 59.20-21. § 11:34 Ezay 40.13. * 11:35 Zob 41.11.

12

Mede i ndo mągay mąsler a Mbəlom

¹ Malamar ga hay, na đakum ha hadzəgay nakə Mbəlom a gakway ɲgwalak aye. Hərwi niye, faya na gakumeye amboh: Vəlumay ha bo kurom peteh a Mbəlom andza vo'ar nakə tə kəđaway a Mbəlom aye ada ka dayumeye a gər. Ane tuk na, nəkurom ka ndzumeye tə dərə. Nakay na, wu nakə a ye ka bo mədəslay naha gər a Mbəlom aye.

² Ká pumay bəzay a ndo i məndzibəra hay bay. Mbəlom má vəlakum mədzal gər wedeye hərwi ada má mbəda ha dərəv kurom. Tadə ka gum andza niye na, ka sərume ye wu nakə a say a Mbəlom aye. Andza mągwede: Ka sərume ye wu nakə ɲgwalak eye, wu nakə a yay a gər aye, ada wu nakə a ye ka bo aye.

³ Mbəlom kə geɲ ɲgwalak ɲgay kəriye, ka pa ga a məsler ɲgay. Hərwi niye neɲ faya na gwadakumeye a nəkurom tebiye: Ká dəsłumay ha gər a bo kurom bay, sərüm ha đuh nəkurom ta dedek na, kəkay. Zəbum ka gədaɲ neheye Mbəlom a vəlakum aye, hərwi ada kwa way má gay sariya a gər ɲgay ta tsəved eye.

⁴ Kwa way bo ɲgay na, nəte, ane tuk na, vərəzl hay faya wal wal haladzay ada vərəzl eye niye hay kwa way ta məsler ɲgay wal.

⁵ Nəkway neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, andza niye. Nəkway haladzay, ane tuk na, nəkway madzapa eye nəte andza bo nəte. Nəkway tebiye madzapa eye ka bo i ndo nəte andza bo nəte andza vərəzl neheye mazəva eye ka bo i ndo aye.

⁶ Mbəlom kə vəlakway gədaɲ wal wal, andza nakə a say məvəlakway aye. Kə ge andza niye na, kwa way má ge məsler ta gədaɲ nakə Mbəlom a vəlay aye. Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ mədə ha bazlam ɲgay na, đá ha andza nakə ka sər Mbəlom a vəlaka gədaɲ aye.

⁷ Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ ka madzəne ndo hay na, dzəna andza nakə a ye ka bo aye. Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ ka matətikatay wu a ndo hay na, tətikatay.

⁸ Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ məmatay naha dərəv a ndo hay na, matay naha dərəv. Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ ka vəlata y wu a mətawak hay na, vəlata y tə dərəv yak peteh. Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ ka məndzatay kame a ndo hay na, ge na məsler eye tə dərəv yak peteh. Tadə Mbəlom a vəlaka gədaɲ mągatay ɲgwalak a ndo hay na, gatay ta mąɲgwese.

⁹ Wuđum ndo hay tə dərəv kurom peteh, ka wuđum tay ha tə bazlam dəkdek tsa bay. Numay dərə a wu nakə ɲgwalak eye bay aye. Wuđum wu nakə ɲgwalak eye.

¹⁰ Wuđum bo mə walaɲ kurom nəte nəte, andza nakə malamar hay ta wuđá bo mə walaɲ tay aye. Rəhumay ha gər a siye i ndo hay má ze bo kurom eye.

¹¹ Vəlum ha bo kurom ka mąge məsler. Ká gum səe bay. Vəlumay ha bo kurom peteh ka mąge məsler i Bəy Maduweɲ.

¹² ɲgwasum hərwi məpe mədzal gər nakə ka pum ka wu nakə Mbəlom a gwad ma vəlakumeye aye. Ahəl nakə faya ka sumeye dərətsətseh aye na, zlum ɲgatay. Duwulumay me a Mbəlom huya, ká gərüm ha bay.

¹³ Dzənum tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye mətawak aye hay tə zlele kurom. Ndo neheye ti ye naha a gay kurom aye na, təmum tay ha lele.

¹⁴ Tsətsahum ka Mbəlom, má pa ɲgama ka ndo neheye faya ta sakumeye dərətsətseh aye, ká vəlumatay mezeleme bay.

¹⁵ ɲgwasum ka bo ta ndo neheye faya ta ɲgwasiye. Tuwum ka bo ta ndo neheye faya ta tuwiye.

16 Ndzum ayaw tə ayaw mə walaŋ kurom. Kâ dəslumay gər a bo kurom bay, kwa məsler eye tsekweŋ bəbay na, kâ kərahum bay. Kâ dzalum mə gər kurom ka sərüm wu hay tebiye bay.

17 Kâ mumay ha mənese a ndəray mənese ta mənese bay, pəlüm düh na, gum wu nakə kwa way a sər ŋgwalak eye aye.

18 Tadə ka slumeye məge wu nakə ka slumeye aye na, ndzum zay ta ndo hay tebiye.

19 A nəkurom neheye na wudə kurom haladzay aye, ndo kə gakum mənese na, kâ məmumay ha a dəma bay. Gərüm ha Mbəlom mâ gay sariya. Andza niye, mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwad: «Mata ma ha mənese a ndo na, neŋ!»*

20 Ane tuk na, bazlam i Mbəlom a gwad: «Tadə may a wur ka ndo mənə dərə yak na, vəlay wu mənday, tadə yam a gay na, vəlay yam. Tadə ka ge andza niye na, andza faya ka hayiye zler i ako ka gər ŋgay.†»

21 Ka gərüm ha mənese mâ ŋgwasa fakuma bay. Ŋgwasum ka mənese tə məge wu ŋgwalak eye hay düh.

13

Rəhumatay ha gər a bəy i dala hay

1 Kwa way mâ rəhay ha gər a bəy i dala hay hərwi ndo neheye tebiye ma bəy aye na, maa vəlatay na, Mbəlom ada maa pa tay ha a bəy na, neŋgeye.

2 Yaw, ndoweye kə ge vəram ka bəy i dala hay na, a ge vəram ka wu nakə Mbəlom a bar aye. Ndo neheye faya ta giye andza niye na, faya ta vahaweye sariya ka gər tay.

3 Ndo neheye faya ta giye wu ŋgwalak eye, ta dzədzarıye ta bəy i dala hay bay. Mata dzədzerə düh na, ndo neheye faya ta giye wu ŋgwalak eye bay aye. Tadə a saka madzədzarıy a bəy i dala hay bay na, ge wu nakə ŋgwalak eye hərwi ada kâ yatay a gər lele.

4 Andza niye, hərwi bəy i dala hay faya ta giye na, məsler i Mbəlom hərwi ada tâ dzəna kurom ka məge ŋgwalak. Tadə düh ka ge lele bay na, dzədzarıy a bəy i dala hay hərwi gədaŋ nakə Mbəlom a vəlatay na, a vəlatay kəriye bay. A vəlatay hərwi mabəz ha mevel i Mbəlom hərwi ada mâ gatay dərətsətseh a ndo neheye faya ta giye mənese aye.

5 Hərwi niye rəhumatay ha gər a bəy i dala hay. Ka rəhumatay ha gər na, hərwi nakə faya ta gakumeye dərətsətseh aye dəkdək aye bay. Rəhumatay ha gər hərwi ka sərüm ha mə dərev kurom niye na, tsəved ŋgwalak eye.

6 Ka vəlumeye dzaŋgal na, hərwi niye dərmak, Mbəlom a pa ndo i bəy i dala hay hərwi ada tâ ge məsler nakay lele.

7 Vəlumay a bəy i dala hay wu nakə tədə məvəlatay a nəteye aye. Vəlumatay dzaŋgal a ndo neheye faya ta tsakaliye. Wu nakə ta tsətsah fakuma məvələ aye na, vəlumatay. Rəhumatay ha gər lele hərwi nəteye na, tədə ka rəhumatay ha gar.

Mawudə siye i ndo hay na, marəhay gər a Mbəlom

8 Gwedere i ndo fakuma na, hamumay. Gwedere nakə ma mətsiye fakuma aye na, nəte. Gwedere niye na, wudum ndo hay huya. Ndo nakə a wudə ndo hay aye na, ka rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye tebiye.

* 12:19 Bazlam mapala eye masulo eye 32.35. † 12:20 Dzeke hay 25.21-22.

⁹ Ka sərūm bazlam i Mbəlom mapala eye a gwad: «Kā ge madama bay, kā kəd ndo bay, kā kəla bay, kā ge dāre ka wu i ndo hay bay.» Bazlam neheye mapala eye ada ta siye hay tebiye nəteye mə bazlam mapala eye nəte. A gwad: «Wudā ndo i maged yak dərma andza ka wudā na gər yak.*»

¹⁰ Ndo nakə a wudā ndo aye na, ma geye mənese bay. Yaw, tadə ka wudā ndo hay na, ka pay bəzay a bazlam i Mbəlom mapala eye tebiye.

¹¹ Gum andza niye, hərwi ka sərūm həlay nakay nəkway mə dəma aye. Anəke na, həlay nakə ka pədəkumeye abəra ka məndzəhəre aye. Həlay nakə Mbəlom ma vəlakweye mətəme aye ka həndzədaw. Neŋgeye dərəŋ andza a həlay nakə ka dazlakway mədzal ha ka Yesu Kəriste aye sa bay.

¹² Mazlambar həvad mə ndəviye, dāre ma tsadiye, dzaydzay ma deyeweye. Mbədəkway dəba a məsler i həvad. Hələkwa wu həlay neheye a ye ka bo məge ha məsler ta həpat aye.

¹³ Mede kway mā ge ŋgwalak eye andza i ndo neheye faya ta diye mə dzaydzay aye. Kā gakwa magurlom nakə ŋgwalak eye bay aye bay ada kā kwayakwa bay. Madama tə wu neheye ŋgwalak eye bay aye na, kā gakwa bay, gərakwa ha magazləga ta məge sələk.

¹⁴ Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste mā təra andza wu həlay kurom. Kā pumay bəzay a wu neheye ŋgwalak eye bay a sawakum hərwi mā yay a gər a bo kurom aye sa bay.

14

Kā may ha mənese a ndo bay

¹ Təmmum ndo nakə gədaŋ eye bay ka tsəved i Mbəlom aye, ada kā kədum wuway ka wu nakə a dzala mə dārev ŋgay aye bay.

² Agəna ndo mekeleŋ eye a dzala na, tsəved andaya mənde wu hay tebiye. Ane tuk na, ndo nakə gədaŋ ŋgay andaya ka tsəved i Mbəlom bay aye na, a nda ala i slambah tsa.

³ Ndo nakə a nda wu hay tebiye aye na, mā may ha mənese a ndo nakə a nda siye i wu hay bay aye bay. Ada ndo nakə a nda wu hay tebiye bay aye na, mā may ha mənese a ndo nakə a nda wu hay tebiye aye bay hərwi Mbəlom ka təma na.

⁴ Nəkar way nakə ka may ha mənese a ndo i məsler i ndo aye? Tadə kə ge mənese na, mata tsikay faya na, ndo nakə a ləvay gər aye, ada kə ge lele na, mata tsikay faya na, huya ndo nakə a ləva na aye. Ma dədiye bay hərwi ndo nakə a ləva na aye ma sliye faya matsəpe na hərwi ada mā dəd bay.

⁵ Ndo mekeleŋ eye hay tə dzala na, pat siye hay a ze pat siye. Ane tuk na, ndo siye hay i tay na, pat hay nəte tə ləva. Kwa way mā sər wu nakə a dzala mə dārev ŋgay aye lele.

⁶ Ndo nakə a dzala pat nəte a ze ha siye i pat mekeleŋ eye hay na, a ge andza niye hərwi ada mā dəslyay ha gər a Bəy Maduweŋ Yesu. Ndo nakə a nda wu hay tebiye aye na, a say mədəslyay ha gər a Bəy Maduweŋ Yesu hərwi a gay naha siyə a Mbəlom. Ndo nakə a kərah mənde siye i wu hay aye na, a ge andza niye hərwi ada mā dəslyay ha gər a Bəy Maduweŋ dərma ada hərwi məgay naha siyə a Mbəlom.

⁷ Ndəray kwa nəte a ndza hərwi məndze ŋgay bay ada ndəray kwa nəte ma mətiye hərwi tə gər ŋgay eye bay.

* **13:9** Zəba mə Madayaw abəra mə Ezipt 20.13-17; Bazlam mapala eye masulo eye 5.17-21; Levitik 19.18.

⁸ Ahəl nakə nəkway tə dəre aye na, nəkway tə dəre hərwi mədəsłay hay gər a Bəy Maduweŋ. Ahəl nakə ka mətakweye na, ka mətakweye hərwi mədəsłay ha gər a Bəy Maduweŋ. Andza niye, kwa ma məndze tə dəre, kwa ma məməte na, nəkway i bəy Maduweŋ.

⁹ Hərwi Yesu Kəriste kə mət ada kə lətsew abəra ma mədəhan hərwi ada mā təra Bəy Maduweŋ i mədəhan hay ada i ndo neheye tə dəre aye.

¹⁰ Nəkar, ka may ha mənese a malamar yak na, hərwi mey? Ada nəkar ka zəba ka malamar yak andza ndo bay na, hərwi mey? Nəkway tebiye ka deyekweye kame i Mbəlom, ma gakweye sariya.

¹¹ Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye na, Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwad:

«Ta dedək neŋ faya na tsikakumeye,
ndo hay tebiye ta deyeweye ta dəkweŋeye gurmets.

Kwa way ma tsikiye tə bazlam ka neŋ, neŋ Mbəlom.*»

¹² Andza niye, kwa way ma diye ha wu nakə a ge aye. Bo ŋgay eye tə gər ŋgay eye ma diye ha kame i Mbəlom.

Kā kal ha malamar yak a mezeleme bay

¹³ Kə ge andza niye na, kā makwa ha mənese mə walaŋ kway bay. Wu neheye ka pum ka bo tərzlekeŋ aye dūh na, anaŋ: Kā pa wuray ka tsəved nakə malamar ma vəleye madəfe sik aye, kəgəbay ma dədiye ha a mezeleme aye bay.

¹⁴ Neŋ madzapa eye tə Yesu Kəriste, hərwi niye na sər ha ta dedək wu nakə ŋgwalak eye bay aye na, andaya bay. Ane tuk na, tadə ndoweye kə dzala, wu nakay ŋgwalak eye bay aye na, mā nda bay. Wu neheye i ŋgay na, ta dedək ŋgwalak eye hay bay.

¹⁵ Tadə ka dziye ha malamar yak tə wu nakə faya ka ndiye na, niye na, ka wuda ndo bay. Yesu Kəriste kə mət hərwi malamar yak. Hərwi niye kā dzəgəd ha malamar abəra ka tsəved i Mbəlom hərwi wu yak nakə ka ndiye bay.

¹⁶ Ka dəre yak na, wu ŋgwalak eye. Ane tuk na, tadə ka sər ha ndo hay ta tsikiye fakaya wu nakə lele bay aye na, kā ge sa bay.

¹⁷ Bəy i Mbəlom na, wu mənday ta wu məse bay. Bəy i Mbəlom dūh na, wu nakə Məsəfəre Tsədanŋa eye faya ma giye mə nəkway aye. Faya ma dzəniye kway ka mäge wu ŋgwalak eye, faya ma vəlakweye zay mə walaŋ kway, faya ma vəlakweye mənŋwese.

¹⁸ Ndo nakə faya ma geye məsler andza niye a Yesu Kəriste aye na, a yay a gər a Mbəlom ada ndo hay ta rəhay ha gər dərmak.

¹⁹ Kə ge andza niye na, gakwa gədan mäge wu nakə ma dzəniye ndo hay ka məndze zay mə walaŋ kway aye. Ka gakweye wu nakə ma dzəniye tay siye i ndo ka məgəle ka tsəved i Mbəlom aye dərmak.

²⁰ Kā nas ha məsler i Mbəlom tə wu nakə faya ka ndiye aye bay. Ayaw, dedək tsəved andaya ka mənde wu hay tebiye, ane tuk na, tadə siye i ndo hay ta dədiye abəra ka tsəved i Mbəlom hərwi yak na, kā nda bay.

²¹ Wu nakə ŋgwalak aye na, kwa mahəpəde slo, kwa məse guzom, kwa mey nakə ma diye ha malamar yak a mənese aye na, kā ge bay.

²² Tadə ka dzala ka sliye faya mənde wu hay tebiye, kəgəbay tadə ka dzala ka sliye faya bay na, mā ndza mə dərev yak. Mata sərə ha na, nəkar ta Mbəlom dəkdek tsa. Ndo nakə a ge wu ada a ge tə mədzał gər eye sulo sulo bay na, dərev ŋgay mənŋwasa eye.

* 14:11 Ezay 45.23.

²³ Ndo nakə mədzal gər ɲgay sulo sulo, kə gwaɗ wu nakay mənɗe bay ka nda na, Mbəlom ma geye sariya hərwi kə pa na mədzal gər ɲgay peteh ka wu nakə ma giye aye bay. Wu nakə ndo a sər ha lele bay mədzal gər faya sulo sulo, kə ge ha ka bo na, kə ge mezeleme.

15

Ge wu nakə ma deyeteye a gər a siye i ndo hay aye

¹ Nəkway neheye gədanj eye ka tsəved i Mbəlom aye na, kutoŋ dzənakwa ndo neheye bəle eye hay aye. Kâ gakwa wu neheye a yay a gər a bo kway aye dekdek bay.

² Kwa way mâ ge wu nakə ma deyeteye a gər a siye i ndo hay aye hərwi mədzəne tay ha hərwi ada tâ gəl ka tsəved i Mbəlom.

³ Yesu Kəriste, nengeye tə gər ɲgay ka pəla madayay a gər a bo ɲgay eye bay. Duh na, andza nakə tə watsa faya mə Derewel i Mbəlom aye, tə gwaɗ: «Ndo hay ta tsada kar Mbəlom, ane tuk na, mətseɗe tay a dəɗ na, ka neŋ. *»

⁴ Wu nakə tebiye tə watsa ahəl niye mə Derewel i Mbəlom aye, tə watsa na, hərwi ada mâ ɗakway ha dedek, hərwi ada kâ pakwa mədzal gər ka wu nakə Mbəlom a gwaɗ ma vəlakweye aye. Ka pakweye mədzal gər ka nengeye hərwi bazlam neheye mə Derewel i Mbəlom aye faya ma vəlakweye gədanj ada faya ma dʒaniye ka məzle ɲgatay.

⁵ Maa vəl gədanj ta məzle ɲgatay a ndo hay na, Mbəlom. Mâ vəlakum mədzal gər kurom nətə ada gum andza i Yesu Kəriste nakə a tətikakum aye,

⁶ hərwi ada nəkurom tebiye kâ zambadumay a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tə ɗərev kurom peteh ada tə bazlam kurom nətə.

Təmum bo nətə nətə mə walaŋ kurom

⁷ Təmum bo nətə nətə mə walaŋ kurom andza i Yesu Kəriste nakə a təma kurom aye. Gum andza niye, hərwi ada ndo hay tâ zambaday a Mbəlom.

⁸ Faya na tsikakumeye dedek, Yesu Kəriste a təra ndo i məsler i Yahuda hay na, hərwi mədatay ha Mbəlom a raw me bay. A yaw na, hərwi ada wu neheye Mbəlom a gwaɗ ma vəlateye a bəba tətə ɲgay hay aye na, mâ ge bo.

⁹ A yaw sa na, hərwi ada ndo neheye Yahuda hay bay aye tâ zambaday a Mbəlom hərwi ɲgwalak ɲgay nakə a gatay aye. Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwaɗ: «Hərwi niye, na zambadakeye mə walaŋ i ndo neheye Yahuda hay bay aye, na zambadakeye ta dəmes. †»

¹⁰ Bazlam i Mbəlom a gwaɗ sa:
«Nəkurom neheye Yahuda hay bay aye,
ɲgwasum ta ndo i Mbəlom hay. ‡»

¹¹ Ma təv mekeləŋ eye a gwaɗ sa:
«Nəkurom neheye tebiye Yahuda hay bay,
zambadumay a Bəy Maduweŋ Mbəlom.
Nəkurom ndo hay tebiye,
zambadumay. §»

¹² Ezay ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom a gwaɗ ɗərmak:
«Ndəray ma deyeweye abəra ma hulfe i Zese.
Ma deyeweye ma təriye bəy i ndo neheye Yahuda hay bay aye.
Ndo neheye Yahuda hay bay aye ta piye mədzal gər tay ka neŋgeye. *»

* 15:3 Dəmes hay 69.10. † 15:9 2 Samuyel 22.50; Dəmes hay 18.50. ‡ 15:10 Bazlam mapala eye masulo eye 32.43. § 15:11 Dəmes hay 117.1. * 15:12 Ezay 11.10.

13 Mbəlom a vəlawatay gədanj a ndo hay tə dzala ha ka neŋgeye. Mâ rah kurom ha ta mənŋwese ada tə zay hərwi ka dzalum ha ka neŋgeye. Andza niye, kâ dzalakwa ha ka neŋgeye peteh ta gədanj i Məsəfəre Tsədanjja eye.

Pol a tsik ka məsler ŋgay

14 Malamar ga hay, neŋj tə gər ga na sər ta dedek faya ka gumeye wu nakə ŋgwalak eye, ka sərurum dedek lele ada ka slumeye faya mətşikataŋ me a zləm a siye i ndo hay,

15 ane tuk na, bazlam mekeleŋ eye na, na tsikakum naha ta məge me eye hərwi ada kâ mətsum ha gər bay. Na tsikakum naha andza niye na, hərwi ŋgwalak nakə Mbəlom a geŋj aye.

16 A zla ga, a pa ga ndo i məsler i Yesu Kəriste a walaŋj i ndo neheye Yahuda hay bay aye. A pa ga wal hərwi məde ha Labara ŋgwalak eye nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye. Na dətəy ha a ndo neheye Yahuda hay bay hərwi ada tâ dzala ha ka neŋgeye ada tâ vəl ha bo tay peteh a Mbəlom andza vo'ar nakə tə kədaway a Mbəlom a yaway a gər aye. Məsəfəre Tsədanjja eye a pa tay ha i Mbəlom.

17 Kə ge andza niye na, na sliye faya manŋgeleke ta məsler i Mbəlom nakə faya na giye ma mədzepe tə Yesu Kəriste.

18 Tadə bazlam andaya mətšike na, na tsikiye ka wu nakə Yesu Kəriste a ge tə neŋj aye dəkdeke tsa, hərwi ada nâ həlatay ahaya ndo neheye Yahuda hay bay aye kame i Mbəlom, ada tâ rəhay ha gər. A ge andza niye na, tə bazlam neheye na tsik aye ada tə wu neheye na ge aye.

19 Kə ge masuwayəŋ hay wal wal ada Məsəfəre i Mbəlom kə də ha gədanj ŋgay. Andza niye, na də ha kwa a ŋgay Labara ŋgwalak eye i Yesu Kəriste a ndo hay. Na dazlay ma Zerozelem hus a gəma i İliyiri.†

20 A seŋ məde ha Labara ŋgwalak eye a təv neheye ndo hay ta sər Yesu Kəriste zuk bay aye. Na ge andza niye na, hərwi a seŋ mədəzle gay ka mədok i ndo mekeleŋ eye bay.

21 A seŋ düh na, andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwađ: «Ndo neheye ta tsikatay dadə ka neŋgeye bay aye na, nəteye ta ŋgateye.

Ndo neheye ta tsəne zuk bay aye na,
nəteye ta tsəniye Labara ŋgwalak eye.‡»

A say a Pol mede a Roma

22 Hərwi niye, a seweŋ haladzay mede naha a təv kurom, aya ane na ye naha bay.

23 Kə ndza məve haladzay nakə a seŋ mede naha mazəbakumaw dəre aye. Na huta həlay eye bay hərwi məsler. Anəke na, ma gəma neheye na, məsler ga ka ndəv.

24 Na diye naha, na ndziye ka təv kurom tsekweŋj hərwi ada kâ vəlumenj gədanj. Ma dəba eye na, na diye a gəma i Espayonj ada a seŋ na, ka dzənumeye ga hərwi mede a dəma.

25 Ane tuk na, anəke na, na diye a Zerozelem, na zlatay naha madzəne i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu təday,

26 hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ka dala i Masedowan ta Akay§ aye, kə yatay a gər matsekele suloy hərwi madzəne tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye mətawak eye ma Zerozelem aye.

† 15:19 İliyiri: Neŋgeye dala ta diye i tsakay i Gəres. ‡ 15:21 Ezay 52.15. § 15:26 Akay: Məzele guram eye i diye i Salawa i Gəres.

²⁷ Bo tay eye tə dzala lele ada dedək lele nakə tə ge andza niye aye. Yahuda hay ta ɲəna tə siye i ndo hay wu neheye ɲɔwalak eye Mbəlom a gwad ma vəlateye aye. Andza niye, ndo neheye Yahuda hay bay aye ta dzəna Yahuda hay tə wu nakə andaya fataya bay aye.

²⁸ Ahəl nakə na ndəv ha məsler nakay ada na ye məvəlatay wu nakə məsləratay naha aye tebiye na, na diye a Espayon. Na diye a dəma na, na diye naha a təv kurom təday.

²⁹ Na sər ahəl nakə na diye naha aye na, Yesu Kəriste ma rahiye kway ha tsisl tə ɲgama hərwi mede naha ga nakə na zəbakumaweye dəre aye.

³⁰ Malamar ga hay hərwi Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste, ada hərwi wu nakə Məsəfəre Tsədanɲa eye a ge ada ka wudakwa bo nəte nəte mə walaɲ kway aye na, neɲ faya na gakumeye amboh: Duwulumay me a Mbəlom hərwi ga, duwulumay me tə dərev kurom peteh

³¹ hərwi ada ndo i Yahuda neheye tə sər Mbəlom bay aye tə seɲ dəretsətseh bay. Duwulumay me a Mbəlom sa hərwi ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye tə təma wu nakə na zlatay naha aye ta məɲgwese.

³² Andza niye, tədə kə yay a gər a Mbəlom na, na diye ta məɲgwese eye. Ka ndzakweye dziye hərwi ada nā zəzukur bo.

³³ Mbəlom, neɲgeye nakə a vəl zay a ndo hay aye, mā ndza tə nəkurom. Mā ge bo andza niye.

16

Mətsike me i Pol a ndo hay

¹ Anaɲ, neɲ faya na tsikakumeye naha ka malamar kway ɲɔwas eye Fowebe faya ma diye naha. Neɲgeye faya ma giye məsler i Mbəlom mə walaɲ i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Seɲkəre aye.

² Kə ndisl naha a təv kurom na, təmum na lele hərwi neɲgeye i Bəy Maduweɲ dərmak. Təmum na andza nakə ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu həbe ta giye aye. Dzənum na tə wu nakə hawa eye ma ge ye tebiye hərwi neɲgeye ka dzəna ndo hay haladzay, ka dzəna ga dərmak.

³ Tsikumətatay ha me a Pərisil tə zal ɲgay Akelas. Nəteye tə neɲ, nəmay faya nəmaa giye məsler i Yesu Kəriste aye.

⁴ Ahəl niye nəteye na, ta sər mədze ha məsəfəre tay hərwi ga. Na gatay sisə haladzay ada maa gatay sisə na, neɲ məhəgeye bay. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye neheye Yahuda hay bay aye ta gatay sisə.

⁵ Na tsikatay naha me a ndo neheye tə hayawa gər a gay tay hərwi məduwulay me a Mbəlom aye.

Na tsikay naha me a dzam ga Epenete. Maa lah mədzal ha ka Yesu Kəriste ka dala i Azi* na, neɲgeye.

⁶ Na tsikay naha me a Mari, neɲgeye a ge məsler haladzay hərwi kurom aye.

⁷ Na tsikatay naha me a Andronikos ta Zuniyas. Nəteye na, ndo ga hay. Neɲ ta nəteye ta gəs may a danɲay. Ndo hay tə sər nəteye neheye sulo mə walaɲ i ndo i maslaɲ hay aye na, ta məzlaḅ eye. Maa lah məpe mədzal gər ka Yesu Kəriste na, nəteye bəna neɲ bay.

⁸ Na tsikay naha me a Ampəliyatos, dzam ga, nəmay salamay mə həlay i Bəy Maduweɲ.

⁹ Na tsikay naha me a Urban. Nəkway tə neɲgeye, faya ka gakweye məsler i Yesu Kəriste.

Na tsikay naha me a dzam ga Sitakis.

* 16:5 Dala i Azi, anəke na, ma Turki.

¹⁰ Na tsikay naha me a Apelles. Neŋgeye kə sa dəretsətseh hərwi Yesu Kəriste ada kə ndza 6əŋ6əŋ.

Na tsikatay naha me a ndo i gay i Aristobul.

¹¹ Na tsikay naha me a Herodiyon, ndo ga.

Na tsikatay naha me a ndo i gay i Narkise hay, nəteye i Bəy Maduweŋ.

¹² Tsikumenatay ha me a Tirifene ta Tirifoz, nəteye malamar kway ŋgwas eye hay neheye faya ta giye məsler i Mbəlom aye.

Na tsikay naha me a Perisid malamar kway ŋgwas eye nakə na wuda na aye. Faya ma giye məsler haladzay hərwi Bəy Maduweŋ.

¹³ Tsikumenatay ha me a Rufus, ndo ŋgwalak eye ka tsəved i Bəy Maduweŋ.

Na tsikay ha me a may ŋgay dərma, neŋgeye andza may ga.

¹⁴ Tsikumenatay ha me a Asinəkərit ta Fəleŋon ada a Hermes, a Patrobas ada Hermas ada a ndo mədzal gər neheye ta nəteye aye.

¹⁵ Tsikumenatay ha me a Filologe ada a Zuli, ada a Nere ta malamar ŋgay dem eye.

Na tsikay naha me a Olimpas ada a siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye neheye ta nəteye aye.

¹⁶ Tsikum a bo me nəte nəte lele mə walaŋ kurom. Məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste ta tsikakum naha me tebiye.

Mandəve i bazlam i Pol

¹⁷ Malamar ga hay, neŋ faya na gakumeye amboh: Gumay metsehe a ndo neheye faya ta tsikiye wu ŋgwalak eye bay aye ka wu nakə ka tətikum aye. Andza niye, faya ta ŋgəniye tay ha ndo hay ada faya ta diye tay ha ka tsəved nakə ŋgwalak eye bay aye. Ka ndzum ta nəteye bay.

¹⁸ Slala i ndo neheye andza niye tə ge na, ndo i maslaŋ i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste bay, faya ta giye duh na, wu nakə a yatay a gər aye. Faya ta səpatiye ndo hay tə bazlam tay neheye ləfedede aye. Andza niye, faya ta vatay gər a ndo neheye tə sər mənese bay aye.

¹⁹ Nəkurom na, ndo mədzal gər hay ka Yesu Kəriste tə sər ma kəkay nakə ka rəhumay ha gər a Bəy Maduweŋ aye. Dərev ga ka ŋgwas haladzay hərwi kurom ada a seŋ na, tərūm metsehe eye hay hərwi ada kə gum wu ŋgwalak eye ada kə gum mənese bay.

²⁰ Mbəlom faya ma vəliye zay huya a ndo hay. Mazlambar ma ndərasliye na gədaŋ i Fakalaw, ma piye na a huđ i sik kurom.

Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste m̄a pa fakuma ŋgama.

²¹ Timote nakə faya ma giye məsler tə neŋ aye kə tsikakum naha me. Ndo gay hay Lukiys, Zason, ada Sosipater ta tsikakum naha me dərma.

²² Maa watsa derewel nakay na, neŋ Tertiyus† ndo məwetse wu nakə a say a Pol aye. Na tsikakum naha me ta məzele i Bəy Maduweŋ.

²³ Neŋ Pol faya na gwadəkumeye, Gayus kə tsikakum naha me dərma. Neŋ mandza eye mə gay ŋgay ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye tə yawaw mađuwulay naha me a Mbəlom mə gay ŋgay. Erast ndo məgay gər a suloy i wuzlahgəma ada malamar kway Kartus ta tsikakum naha me.

[²⁴ Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste m̄a pa fakuma ŋgama ka nəkurom tebiye.]

²⁵ Zambadəkway a Mbəlom! Neŋgeye nəte ŋgweŋ ta gədaŋ hərwi ma vəlakumeye gədaŋ 6əŋ6əŋ ka tsəved ŋgay andza Labara ŋgwalak eye nakə faya

† 16:22 Tertiyus na, ndo məwetse derewel i Pol.

na datay ha a ndo hay ka gər i Yesu Kərıste aye. Labara Nğwalak eye nakay kə da ha parakka bazlam nakay maŋgaha eye ahəl niye aye.

²⁶ Ane tuk na, anəke na, Mbəlom kə da ha parakka ada faya ta dıye ha ka gər i wu nakə ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay tə watsa ka gər i Kərıste aye. Andza niye, bazlam nakay kə da a zləm a slala hay tebiye andza i Mbəlom neŋgeye ma ndziye ka tor eye a gwad tã tsəne hərwi ndo hay tã dzala ha ada tã rəhay ha gər aye.

²⁷ Mbəlom na, neŋgeye Mbəlom nəte nğweŋ. Neŋgeye tə gər nğay a tsah. Zambadakway hərwi wu neheye a ge tə həlay i Yesu Kərıste aye. Mã ge bo andza niye!

Makurre i derewel i Pol nakə a watsatay naha a Koriñte hay aye Məfələkwe

Pol a pa məhay gər i ndo mədzal gər hay ka Yesu ma Koriñte ahəl i mahəhele ɲgay məsulo eye. Koriñte na, wuzlahgəma nakə ka dala i Gəres zlele eye aye, zlele eye hərwi təv mələtse i kwalalan ɲ i yam hay sulo. Beke hay mə dəma haladzay ada ndo i mətawak hay. Ndo haladzay məndze tay na, swa tsa.

Ahəl niye na, Koriñte hay tə pay bəzay a kule kwa waray waray.

Pol a tsəne labara tay (zəba 1.11 ta 7.11). Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Koriñte, mədzal gər tay madzadzay eye tə gər i bazlam hay wal wal.

Mə madədo 1 ka 4, Pol a tsik ka ndo məpe mədzal gər neheye ma Koriñte aye ada ka ndo neheye a datay ha Labara Ƴgwalak eye i Yesu Kəriste aye.

Ma madədo 5.1 ka 11.16, Pol a datay naha ka gər i bazlam hay

Ka 11.17 ka 14.40, Pol faya ma tsikiye ka məndze mə walan ɲ i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

Madədo 15 faya ma tsikiye na, Mbəlom a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahan, ada pat mekeleɲ eye mədahan hay ta lətseweye abəra ma mədahan dərmak.

Andza derewel siye neheye Pol a watsa aye, nakay anan eye a ndəv ta labara hay ada ta mətsike me a ndo hay (madədo 16).

Pol a tsikatay naha me a ndo neheye ma Koriñte aye

¹ Maa watsakum naha derewel nakay na, neɲ Pol nakə Mbəlom a zla ga hərwi ada nā təra ndo i maslan ɲ i Yesu Kəriste aye. A zla ga na, hərwi a yay a gər. Nəmay ta malamar kway Sosten, nəmaa tsikakum naha me.

² Nəmaa watsakum naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste neheye ma gəma i Koriñte aye. Nəkurom na, Mbəlom kə pala kurom, kə pa kurom a həlay i Yesu Kəriste. A zalakum na, hərwi ada kâ tərūm ndo ɲgay hay, andza a zalatay a ndo neheye tebiye mandza eye kwa ka waray ka waray faya ka dūwulumeye me a Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste aye. Neɲgeye na, Bəy Maduweɲ kway tebiye.

³ Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste tā pa fakuma ɲgama ada tā vəlakum zay.

Wu neheye lele Yesu a vəlatay aye

⁴ Neɲ faya na gay naha siŋce a Mbəlom huya hərwi kurom, hərwi kə pa fakuma ɲgama hərwi nakə nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

⁵ Ayaw dedek! Ahəl nakə ka dzapum ta neɲgeye na, Mbəlom kə vəlakum wu neheye ɲgwalak eye hay tebiye. Andza niye, Mbəlom kə vəlakum tsəved ka məsəre wu neheye dedek eye ada ka slum faya məda ha wu neheye a ndo hay.

⁶ Andza niye hərwi ahəl nakə nəmaa dakum ha bazlam i Yesu Kəriste aye na, ka təmum tə dərev kurom bəɲbəɲ lele.

⁷ Hərwi niye wu neheye Mbəlom faya ma vəlatəye a ndo ɲgay hay aye na, wuray kwa tsekweɲ a kətsakum bay, a nəkurom neheye faya ka həbum pat nakə Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste ma maweye aye.

⁸ Mbəlom neŋgeye, ma dzəniye kurom ta gədanj bəŋbəŋ hus ka mandəve eye, hərwi ada pat nakə Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ma maweye na, wuray kwa tsekweŋ ma dədiye kurom ha a sariya bay.

⁹ Kā dzədzarum bay, maa zalakum na, bo i Mbəlom eye ŋgway hərwi ada kə tərūm nəkurom madzapa eye ta wawa ŋgay Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ kway. Ada tadə Mbəlom kə tsik, kə gwad ma giye na, ma giye ta dedek andza nakə a tsik aye.

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Korinthe ta ŋgana

¹⁰ Malamar ga hay, neŋ faya na gakumeye naha amboh ta gədanj i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste, bazlam kurom mā təra na, nəte. Kā ŋgənum ha bo mə walaŋ kurom bay. Dərev kurom mā təra nəte ada mədzal gər kurom mā təra nəte dərmak.

¹¹ Malamar ga hay, na tsik andza niye na, hərwi ndo neheye mə gay i Kəlowe aye ta yaw ka təv ga. Ti yaw tə gwedeŋ na, məkədə wuway andaya mə walaŋ kurom haladzay.

¹² A seŋ məgwadəkum na, mey? A seŋ məgwadəkum na, kwa way mə walaŋ kurom faya ma tsikiye wu mekeleŋ eye hay wal wal. Siye hay tə gwad: «Nəmay na, ndo məpay bəzay a Pol.» Siye hay tə gwad: «Nəmay ndo məpay bəzay a Apolos.» Siye hay tə gwad: «Nəmay na, ndo məpay bəzay a Piyer.» Ndo mekeleŋ eye tə gwad: «Nəmay na, ndo məpay bəzay a Kəriste.»

¹³ Tə tsik andza niye na, Kəriste mənğəna eye wal wal dāw? Ta dar ka mayako mazləmbadā eye hərwi kurom na, neŋ Pol bay na gwad bədāw? Ta dzəhuḅ kurom ha a yam na, ta məzele ga bay na gwad bədāw?

¹⁴ Na gay sisə a Mbəlom hərwi na dzəhuḅ ndəray a yam kwa nəte mə walaŋ kurom bay. Ane tuk na, na dzəhuḅ a yam na, Kərispus ta Gayus dəkdek tsa.

¹⁵ Andza niye ndəray mə walaŋ kurom ma sliye faya mətsike ta dzəhuḅ ha a yam ta məzele ga na, andaya bay.

¹⁶ Ayaw dedək ŋgway! Na dzəhuḅ Sitefanas a yam ta ndo i gay ŋgay hay dərmak. Tadə ndo mekeleŋ eye andaya na dzəhuḅ ha a yam na, na sər sa bay.

¹⁷ Kəriste kə sləra ga ahaya madzəhuḅə tay ha ndo hay a yam bay. A gwedeŋ: «Do dātay ha Labara ŋgwalak eye a ndo hay.» A gwedeŋ sa: «Kā tsik tə metsehe i ndo zezeŋ bay.» Tadə na tsikawa tə metsehe i ndo zezeŋ na, məməte ŋgay nakə a mət ka mayako mazləmbadā eye na, ma təriye wu kəriye. Ma giye ŋgama bay.

Gədanj tə metsehe i Mbəlom

¹⁸ Labara i məməte i Yesu nakə ta dar na ka mayako mazləmbadā eye a təra ka ndo neheye faya ta dziye na, wu kəriye. Ma giye ŋgama bay. Ane tuk na, nəkway neheye Mbəlom ma təmiye kway ha aye na, ka sərakwa bazlam niye na, gədanj i Mbəlom.

¹⁹ Andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, Mbəlom a gwad: «Na ta dziye ha metsehe i ndo neheye ta tsah aye.

Na ta kərahiye ndo neheye tə gwad nəteye ndaraw eye hay aye.*»

²⁰ Kə ge andza niye na, ndo i mändzibəra neheye tə gwad: «Ta tsah aye na, metsehe tay eye mənğay tuk? Ndo neheye tə dzaŋgawa bazlam mapala eye i Yahuda hay aye na, wu tay neheye tə sər aye na, ma dzəniye tay ha kame i Mbəlom dāw? Ndo neheye tə sər mətsike me haladzay aye na, məsəre mətsike me tay ma dzəniye tay ha kame i Mbəlom dāw?» Mbəlom kə dā ha, məsəre wu i ndo i mändzibəra hay na, wu nakə kəriye. Ma giye ŋgama bay.

* 1:19 Ezay 29.14.

²¹ Ndo i mändzibəra hay ta ɲgatay a wu nakə Mbəlom a ge tə metsehe ɲgay aye. Ane tuk na, ta sər na bay. Hərwi niye, neɲgeye na, faya ma giye məsler tə bazlam neheye faya nəmaa diye ha aye. Nəteye na, tə gwad: «Bazlam neheye na, wu kəriye. Ma giye ɲgama bay.» Ane tuk na, a yay a gər a Mbəlom mətəme tay ha ndo neheye tə dzala ha ka bazlam niye hay.

²² Yahuda hay, nəteye a satay məɲgatay a masuwayaɲ hərwi ada nakə ta səriye ha bazlam neheye na, dedək aye. Gərek hay na, a satay məsərə Mbəlom tə metsehe tay eye wu tay.

²³ Ane tuk na, nəmay faya nəmaa diye ha na, Yesu Kəriste. Nəmaa dawa ha, nəmaa gwadawa: «Kəriste na, ta dar na ka mayako mazləmbada eye.» Yahuda hay tə tsəne na, ta təma bay, a ndalatay, ada ndo neheye Yahuda hay bay aye tə gwad: «Bazlam niye na, bazlam nakə kəriye. Ma giye ɲgama bay.»

²⁴ Ane tuk na, ndo neheye Mbəlom a zalatay, a təra tay ha ndo ɲgay hay, kwa Yahuda hay, kwa ndo neheye Yahuda hay bay aye na, ta zəba faya andza wu kəriye təbey. Tə sər ha Yesu Kəriste na, neɲgeye gədaɲ i Mbəlom ada neɲgeye faya ma diye ha metsehe i Mbəlom.

²⁵ Tadə ndo hay ta dzala, ta gwad: «Wu nakə Mbəlom a ge aye, wu kəriye» na, ta sər ha wu nakə tə gwad: «Wu kəriye na, a ze metsehe tay duh.» Tadə tə dzala ta gwad: «Mbəlom na, gədaɲ ɲgay andaya bay» na, ta sər ha məsler ɲgay nakə tə gwad gədaɲ eye bay aye na, a ze gədaɲ tay duh.

²⁶ Malamar ga hay, nəkurom neheye Mbəlom a zalakum aye na, nəkurom wu hay tey? Ka dərə i ndo i mändzibəra hay na, ndo i metsehe andaya mə walaɲ kurom haladzay bay. Ndo i gədaɲ andaya haladzay mə walaɲ kurom bay ada ndo neheye tə da a zləm aye andaya mə walaɲ kurom haladzay bay sa.

²⁷ Mbəlom a pala duh na, ndo neheye ndo i mändzibəra hay tə gwad fataya ta tsah bay aye hərwi ada tə təra ndo ɲgay hay. A pala tay ha na, hərwi məpatay horoy a dərə a ndo neheye tə gwad ta tsah aye. Ada Mbəlom a pala ndo neheye ndo i mändzibəra hay tə gwad fataya nəteye bəle eye hay na, hərwi məpatay horoy a dərə a ndo i gədaɲ hay.

²⁸ Mbəlom a pala na, ndo kəriye hay tsa, ta zəba fataya andza wu kəriye mədəva zləm tay andaya bay. A ge andza niye na, hərwi ada mədze tay ha ndo neheye lele tə da a zləm aye.

²⁹ Mbəlom a pala slala i ndo neheye andza niye na, hərwi ada ndəray mə dəslay ha gər a bo kame ɲgay bay.

³⁰ Maa dzapa kway ha tə Yesu Kəriste na, Mbəlom nəte ɲgeweɲ. Hərwi niye Mbəlom a dəkway ha metsehe ɲgay tə həlay i Yesu. Andza məgwede na, Mbəlom a təra kway ha ndo ɲgwalak eye hay na, tə həlay i Yesu Kəriste. Ada a tamakway ahaya abəra mə mezeleme na, tə həlay i Yesu Kəriste ada ka tərakwa ndo ɲgay hay.

³¹ Andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Ndo nakə a say məge zlapay aye na, mə ge zlapay tə wu nakə Bəy Maduweɲ a ge aye.†»

2

Pol a da ha Yesu Kəriste

¹ Malamar ga hay, neɲ eye ahəl niye na ye naha a gay kurom mədakum ha wu i Mbəlom nakə maɲgaha eye na, na tsik bazlam neheye a da me aye bay ada na tsik wuray tə metsehe i ndo hay bay.

² Ahəl nakə na ye naha a gay kurom zuk bay aye na, na gwad: «Na ye naha na tsikiye na, ka Yesu Kəriste dekdək. Na tsikiye wuray mekeləɲ eye bay.

† 1:31 Zəba ma Zeremi 9.22-23.

Na tsikiye wene wene eye na, ka mämäte ngay nakə tə dar na ka mayako mazlälmbada eye.»

³ Ahäl nakə neñ ka təv kurom aye na, gədanj ga andaya bay, zluwer a genj ada na dzədzar haladzay.

⁴ Ahäl nakə na dākum ha bazlam i Mbəlom aye na, na tsikakum tə metsehe i ndo neheye tə gwad ta tsah aye hərwi məvakum gər bay. Ane tuk na, Məsəfəre i Mbəlom a dākum ha ta gədanj i Mbəlom bazlam ga nakə na tsikakum aye na, dedek.

⁵ Hərwi niye, ka pum mədzal gər kurom ka Yesu Kəriste na, hərwi ka ngatamay a gədanj i Mbəlom bəna, a metsehe i ndo hay bay.

⁶ Ndo neheye ta sara ka tsəved i Mbəlom aye na, nəmaa tətikatay metsehe i Mbəlom. Ane tuk na, metsehe i ndo i mändzibəra hay bay ada metsehe i bəy tay neheye faya ta ləviye mändzibəra aye bay. Nəteye na ta dziye.

⁷ Sadzək bay, metsehe nakə na dākum ha aye na, metsehe i Mbəlom. Ahäl niye na, mangaha eye, ndo hay tə sər bay. Ahäl nakə kə ge mändzibəra zuk bay aye na, 6a kə ləva ha bo hərwi mətəme kway ha hərwi ada kə yakwa a təv mändze ngay nakə ta dəslay ha gər aye.

⁸ Metsehe niye na, ndəray kwa nəte mə walañ i ndo neheye tə ləva mändzibəra aye ta sər metsehe niye bay. Tadə ta sər na, ta dəriye Bəy Maduweñ kway ka mayako mazlälmbada eye bay. Neñgeye na, məzlaḅ ngay a ze kwa mey tebiye.

⁹ Wu niye Mbəlom a ge na, andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwad:

«Wu nakə Mbəlom a ləva ha bo hərwi ndo neheye ta wudə Mbəlom aye na*, a ze wu neheye ndo hay ta ngatay bay aye tebiye
ada nakə ta tsəne bay kwa wu nakə ta dzala faya bay aye.»

¹⁰ Mbəlom a da ha metsehe niye na, a nəmay ta gədanj i Məsəfəre ngay. Məsəfəre na, a sər wu hay tebiye. Kwa wu nakə Mbəlom a dzala mə gər ngay aye na, a sər.

¹¹ Maa sər mədzal gər i ndo mekeleñ eye na, way? Ndo məsəre na andaya bay. Maa sər na, məsəfəre ngay eye ngway. I Mbəlom na, andza niye dərmaç. Maa sər mədzal gər i Mbəlom na, Məsəfəre ngay eye ngway, ndo mekeleñ eye a sər bay.

¹² Məsəfəre nakə Mbəlom a vəlakway a nəkway aye na, a yaw abəra ma ndo i mändzibəra hay bay. Məsəfəre na, i Mbəlom eye ngway. Mbəlom a vəlakway na, hərwi ada kə sərakwa wu neheye a vəlakway ta ngwalak ngay aye tebiye.

¹³ Nəmay, nəmaa tsikawa wu neheye na, nəmaa tsikawa tə metsehe i ndo zezəñ bay. Bazlam may hay ti yaw na, ma Məsəfəre. Andza niye, nəmaa dawa ha na, wu neheye a tsik ka Məsəfəre aye a ndo neheye Məsəfəre niye andaya mə dərev tay aye.

¹⁴ Ndo nakə Məsəfəre i Mbəlom andaya mə dərev ngay bay aye na, ma sliye faya matəme dedek neheye Məsəfəre faya ma datay ha a ndo hay aye bay. A tsəne bay, a dzala mə gər ngay na, wu kəriye hay, neheye ma giye ngama bay aye, bəna tadə ndoweye Məsəfəre andaya mə dərev ngay bay na, ma sliye faya matsəne bay.

¹⁵ Ndo nakə Məsəfəre i Mbəlom mə dərev ngay aye na, a sər tay ha ka bo abəra wu hay tebiye. Tadə ngwalak eye hay kwa ngwalak eye bay na, a sər. Ane tuk na, ndo hay na, ta sliye faya məsəray naha ka wu nakə ma dzaliye aye bay.

* 2:9 Ezay 64.3.

16 Niye na, andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye, a gwad:
«Wu nakə Mbəlom a dzala aye na, maa sər na, way?
Maa day ha wu ka həlay a Mbəlom na, way?»†»

Ane tuk na, nəmay neheye Məsəfəre i Mbəlom mə dərev may aye na, nəmaa dzalawa gər na, andza i Yesu Kəriste nakə ma dzaliye dərmak.

3

Ndo mədzal gər hay na, i Yesu

1 Malamar ga hay ahəl nakə neñ tə nəkurom aye na, na tsikawakum wu andza nakə na tsikateye a ndo neheye Məsəfəre i Mbəlom mə dərev tay aye bay. Na tsikawakum na, andza a ndo i məndzibəra hay hərwi nəkurom ka tsəved i Yesu Kəriste na, andza wawa ndəriz hay.

2 Na tətikakum wu neheye a wur bo bay aye bəna, na tətikakum wu neheye a wur bo aye bay. Nəkurom ka tərūm na, andza wawa ndəriz neheye ta vəlateye wah dəkdək, ta sliye faya mənde dəf zuk bay aye.

3 Hərwi nəkurom na, huya andza ndo neheye faya ta dzaliye ka wu i məndzibəra aye. Nəkurom faya ka gumeye sələk ka ndo mekeleñ eye hay. Nəkurom faya ka gumeye məkədə wuway mə walañ kurom. Kə ge faya ka gumeye andza niye na, nəkurom ndo i məndzibəra hay mba huya bədaw? Ta dedək nəkurom na, andza nəteye.

4 Siye hay tə gwad tə peñ bəzay na, a neñ Pol, siye hay tə gwad tə pay bəzay na, a Apolos. Kə ge faya ka tsikumeye andza niye na, nəkurom ka tərūm andza ndo i məndzibəra hay!

5 Apolos na, way? Ada neñ na, way tey? Nəmay na, ndo i məsler i Mbəlom tsa. A slər naha may ka təv kurom hərwi mədakum ha bazlam ɲgay hərwi ada kə dzalom ha ka Kəriste. Kwa way ma giye na, məsler nakə Mbəlom a day ha məge aye.

6 Neñ na, na zəv. Apolos neñgeye a mbəday yam. Ane tuk na, ndo məgəle ha na, bo i Mbəlom eye ɲgway.

7 Andza niye, ndo nakə a zəv wu aye ta ndo nakə a mbəday yam aye na, nəteye salamay tə sla wuray bay. Mbəlom nəte ɲgweñ neñgeye a sla məge wu, hərwi neñgeye a sla faya məgəle ha wu.

8 Ndo nakə a zəv wu aye ta ndo nakə a mbəday yam aye na, wuray ka ɲgəna tay ha ka bo abəra bay. Ane tuk na, Mbəlom ma vəliye kwa a way merəbe ɲgay andza nakə ma hutiyeye aye.

9 Neñ ta Apolos na, nəmay madzapa eye nəte ma məsler i Mbəlom. Nəkurom na, ka tərūm andza guvah i Mbəlom. Nəkurom andza gay i Mbəlom dərmak.

10 Mbəlom kə vəleñ tsəved ta ɲgwalak ɲgay hərwi madazlay a məsler ɲgay tə nəkurom. Neñ na təra andza ndo nakə a sər madəzle gay, a sər məsler ɲgay lele aye. Ahəl nakə na dazlay a məge məsler i Mbəlom mə gay kurom aye na, na pa naha mədok aye andza nakə Mbəlom a vəleñ faya tsəved nə ge aye. Anəke ndo siye ha faya ta dəzliye faya. Kwa way m̄a ge metsehe, m̄a dəzl faya gay na, lele.

11 Mədok i gay niye na, Yesu Kəriste. Mbəlom a pa na andza mədok. Ndəray ma sliye faya məpe naha mədok mekeleñ eye sa bay.

12 Ka mədok niye na, ndo siye hay ta dəzliye faya gay ta gura, siye hay ta dəzliye ta bəre, ndo siye hay ta dəzliye tə kwar neheye tsakala eye haladzay aye. Ndo siye hay na, ta dəzliye faya ta mayako, siye hay ta guzer ada siye hay ta dəzliye ta gwavəkəw.

† 2:16 Ezay 40.13.

13 Pat nakə Mbəlom ma gateye sariya ŋgay a ndo hay aye na, kwa way məsler ŋgay ma bəziye parakka lele hərwi pat eye niye na, ako ma bəziye ha məsler kwa i way. Kwa way ma ŋgateye a məsler ŋgay, kwa lele kwa lele bay, ma ŋgateye.

14 Gay i ndo nakə a dəzl aye, ako ka təma na bay na, ma hutiyə merəbe ŋgay.

15 Ane tuk na, ndo nakə ako ka təma na gay nakə a dəzl aye na, ma hutiyə merəbe ŋgay bay. Mbəlom ma təmiye ha. Ane tuk na, neŋgeye ma təmiye andza ndo nakə a təməw abəra ma ako i gay aye.

16 Nəkurom tebiye na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, ada Məsəfəre ŋgay mandza eye mə nəkurom na, ka sərūm təbədew?

17 Tadə ndoweye kə nas ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, Mbəlom ma kədiye na ndoweye dərma hərwi gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, tsədanja. Gay eye niye Mbəlom mandza eye mə dəma aye na, nəkurom.

18 Ndəray mā vay gər a bo ŋgay bay. Tadə ndoweye mə walaŋ kurom kə dzala neŋgeye a tsah andza ndo i məndzibəra hay na, mā gər ha. Mā təra ka dərə i ndo hay duh na, andza a tsah bay tebiye. Kə ge andza niye na, ma hutiyə metsəhe lele eye.

19 Na tsik andza niye na, hərwi wu neheye ndo i məndzibəra hay tə dzala, tə gwad nəteye ta tsah aye na, ka dərə i Mbəlom na, wu kəriye. Andza nakə məwatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye na, tə gwad: «Mbəlom ma gəsiye tay ha ndo i metsəhe hay ma balay i wewer tay nakə tə ŋga ka bo aye.*»

20 Ma təv mekeləŋ eye tə gwad sa: «Bəy Maduweŋ a sər mədzal gər i ndo i metsəhe hay. A sər ha nəteye na, wu kəriye.†»

21 Hərwi niye neŋ faya na tsikakumeye, ndəray mā zlapa tə wu nakə ndo mekeləŋ eye a ge aye bay. Sərūm ha na, wu hay tebiye na, i kurom duh.

22 Neŋ Pol, Apolos ada Piyer, nəmay na, i kurom hay tebiye. Kwa məndzibəra, sifa, məməte i kurom tebiye. Wu neheye anəke ta wu neheye kame aye na, i kurom tebiye dərma.

23 Nəkurom na, ndo i Yesu Kəriste hay ada Kəriste, neŋgeye i Mbəlom.

4

Ndo i maslaŋ i Kəriste hay

1 Sərūm ha, nəmay na, ndo mäge məsler i Yesu Kəriste hay. Mbəlom a vəl wu ŋgay neheye maŋgaha eye ahəl niye na, a nəmay hərwi ada nəməā dətay ha a ndo hay.

2 Ndo nakə ndo i gay ŋgay a gəray ha wu ŋgay hay, wu kurre a say ka neŋgeye mā təra na, ndo i dedək.

3 Neŋ na, tadə faya ka ŋgəlu meŋeje bəzay ka wu na, kwa tsekweŋ wuray a geŋ mə bo haladzay bay. Kwa tadə siye i ndo hay faya ta ŋgəleŋeje bəzay neŋ ndo i dedək tsukuđu neŋ ndo i dedək bədaw na, niye na, wuray a geŋ mə bo bay dərma. Kwa neŋ eye na geje sariya a gər bay.

4 Neŋ na, na sər wuray nakə mə neŋ na may ha mənese a gər ga aye bay. Ane tuk na, andza məgwede mənese andaya fagaya təbey aye bay. Mata ge sariya i gər ga na, Mbəlom bəna ndo hay bay.

5 Hərwi niye həlay eye kə ndislew zuk bay na, kə gum sariya ka siye i ndo bay. Pat nakə Bəy Maduweŋ Yesu ma maweye na, ma bəziye ha wu neheye anəke ma ləvoŋ aye parakka mə dzaydzay. Wu nakə ndo hay tə dzala mə gər tay aye na, ma bəziye dərma. Pat eye niye na, Mbəlom ma zambədeye kwa a way hərwi məsler nakə a ge aye. Tadə a ge haladzay na, Mbəlom

* 3:19 Zob 5.13. † 3:20 Dəməs hay 94.11.

ma zambadeye haladzay. Tačə a ge tsekweŋ na, Mbəlom ma zambadeye tsekweŋ.

⁶ Malamar ga hay, na đakum ha wu neheye ka neŋ ta Apolos aye na, hərwi madzəne kurom hərwi ada kâ tətikum wu nakə mə đəma aye. A seŋ na, pumay bəzay a bazlam i Mbəlom lele. Andza niye, kâ gum zlapay ta ndo siye hay bay ada kâ kətsəm tay ha ndo siye hay bay.

⁷ Nəkar nakə ka dzala mə gər yak, ka ze siye i ndo hay aye na, nəkar way? Maa vəlaka wu hay tebiye na, Mbəlom bəđaw? Tačə maa vəlaka Mbəlom na, ka giye ha zlapay andza ka huta wu niye hay ta gədaŋ yak na, hərwi mey?

⁸ A'əhəŋ! Nəkurom na, ka hutum wu hay tebiye ba! Ka tərüm ndo neheye zlele eye tsiy ka tsəved i Mbəlom aye na gwad! Ka gwadum nəkurom na, bəy hay. Nəmay na, bəy eye hay təbey. Tačə nəkurom bəy eye hay ka đəre i Mbəlom ta dedek na, hađe lele hərwi ada nəmay ndo i maslaŋ i Kəriste hay nəmaa sliye faya matəre bəy hay dərma.

⁹ Nəmay na, ndo i maslaŋ i Yesu Kəriste hay, ane tuk na, a ge fagaya ka đəre ga na, andza nəmay ma đəba i siye i ndo hay duk ma təv nakə lele bay aye. Nəmay na, ndo neheye tə gəs tay ha tə gatay sariya, ta diye tay hay mata kəde tay ha kame i ndo hay aye. Na tsik andza niye na, hərwi nəmay ka đəre i ndo i məndzibəra hay ada kwa ka đəre i gawla i Mbəlom hay tebiye na, andza ndo məge đəretsətseh hay hərwi ada ndo i məndzibəra ada kwa gawla i Mbəlom hay tā zəba famaya andza wu məge həbad.

¹⁰ Andza niye nəmay na, andza ndo i matərakahaŋ hay. Nəkurom ka dzalum na, ka tsahum hərwi nəkurom madzapa eye tə Kəriste. Ndo hay tə dzala na, nəmay bəle eye hay, ane tuk na, nəkurom ka gwadum nəkurom gədaŋ eye hay. Nəmay na, ndo hay tə kətsə may, nəkurom na, faya ta rəhakumeye ha gər.

¹¹ Hus anəke bəgom, may a wur famaya, yam a gamay dərma. Peteked may manasa eye hay. Faya ta gameye đəretsətseh haladzay, gay may andaya məhəne mə đəma bay, nəmaa təra ndo madzəda eye hay.

¹² Nəmaa ge məsler ta gədaŋ may hərwi məhute wu məndaŋ.* Ndo hay faya ta tsadəmeye na, nəmaa đuwulay me a Mbəlom hərwi ada mâ pa fataya ŋgama. Ahəl nakə ndo hay faya ta gameye đəretsətseh aye na, nəmaa ndza tete, nəmaa matay ha a đəma bay.

¹³ Ndo hay faya ta tsikiye famaya wu lele bay eye na, nəmaa tsikatay bazlam ləfedede eye duh. Ndo hay tə dzala nəmay ka đəre i ndo i məndzibəra hay na, andza kwasukwalay kəriye. Hus bəgom tə dzala na, nəmay nəmaa təra andza wu neheye ndəluə eye ndo hay ta fadiye, ta kutsiye ha a pesl aye.

Pol a tsikatay me a wawa ŋgay hay

¹⁴ Wu nakə na watsa kənaŋ aye na, na watsakum hərwi məpakum horoy a đəre ka wu nakə ka gumeye bay. Na watsa andza nakay na, hərwi nəkurom wawa ga neheye na wuda kurom haladzay aye. A seŋ məđakum ha metsehe.

¹⁵ Kwa tačə ndo hay wal wal haladzay ta đakum ha məpay bəzay a Yesu Kəriste bəbay na, bəba kurom hay haladzay bay. Bəba kurom na, nəte. Neŋ na təra bəba kurom na, hərwi maa đakum ha Labara Ŋgwalak eye na, neŋ ada nəkurom ka pum mədzal gər ka Yesu Kəriste.

¹⁶ Bəba kurom na, neŋ sa, faya na gakumeye amboh, tərüm andza neŋ.

¹⁷ A seŋ na, gum andza niye. Hərwi niye na sləriye naha Timote ka təv kurom hərwi ada mâ ye naha mâ makum ahaya a gər mede ga ka tsəved i Yesu Kəriste. Wu nakə ma diye naha ma tətikakumeye na, wu nakə na tətikawatay

* 4:12 Məsler hay 18.3.

a ndo hay kwa ka waray aye. Tsənum! Timote na, nenɣeye wawa ga, na wuɗa na haladzay. Ada nenɣeye na, ma giye məsler i Bəy Maduweŋ Yesu ta tsəved eye lele.

¹⁸ Na sər ha, siye i ndo hay ta zəba faya na ye naha ka təv kurom zuk bay na, tə dzala na, na diye naha sa bay, hərwi niye faya ta dəslay gər a bo tay.

¹⁹ Ane tuk na, tadə Bəy Maduweŋ kway kə vələŋ tsəved na, na diye naha bəse. Na ndisl naha na, na səriye ha ndo neheye faya ta giye zlapay aye na, na zəbiye fataya təday. Na səriye ha ta tsikawa na, bazlam kəriye tsa tsukuɗu ta huta gədaŋ i Mbəlom ɗaw?

²⁰ Na tsik andza niye na, hərwi mələve i Bəy i Mbəlom nakə ma ləviye. A sər bo na, ma gədaŋ bəna mə bazlam hay kəriye dekdək tsa bay.

²¹ A sakum na, wuye mey? Ahəl nakə aza na diye naha aye na, a sakum nā zla naha mandalaɗa ka həlay hərwi makəte kurom ha ɗaw? Kəgəbay ka mbəɗumeye ha ɗərev kurom ada neŋ na diye naha tə bazlam ləfedede eye hərwi məɗakum ha na, na wuɗa kurom ɗaw?

5

Wu nakə a ge horoy mə walaŋ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye

¹ Na tsənawa wu hay ka nəkurom. Ndo hay tə gwad na, faya ka gumeye wu nakə lele bay aye. Kwa ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye na, faya ta giye slala i wu niye bay. Tə gwedeŋ na, ndo ta həna ta ŋgwas i bəba ŋgay.*

² Ada ka ɗəslumay ha gər a bo ɗuh na, kəkay? Tuwum ɗuh hərwi mənese kurom. Ndo nakə faya ma giye andza niye ka gərūm ha na, kəkay?

³ Neŋ na, na ge na sariya eye tsiy andza nəkway ka bo dziye. Neŋ mə walaŋ kurom bay, ane tuk na, ɗərev ga mandza eye tə nəkurom.

⁴ Na ge sariya nakay ta gədaŋ i Bəy Maduweŋ kway Yesu. Wu nakə na tsikakumeye naha aye na, hayum gər ada ɗərev ga ma ndziye tə nəkurom. Gədaŋ i Bəy Maduweŋ kway Yesu ma ndziye tə nəkurom ɗərmak.

⁵ Ahəl nakə ka hayum gər aye vələumay ha ndo niye a həlay i Fakalaw hərwi ada Fakalaw mā nas ha slo i bo ŋgay. Mā nas ha slo i bo ŋgay na, hərwi ada Mbəlom mā təma ha pat nakə Bəy Maduweŋ kway Yesu ma maweye.

⁶ Ka ɗəslumay ha gər a bo na, hərwi mey? Məɗəslay ha gər a bo na, lele bay. «Gəde tsekweŋ a kwasa ha wu tebiye» na, ka sərūm təbədew? Andza niye mezeleme tsekweŋ na, ma nasiye wu na, ka sərūm təbədew?

⁷ Zlum na mezeleme niye andza gəde abəra mə walaŋ kurom hərwi ada kə tərūm tsədaŋŋa andza wu nakə gəde faya bay aye. Na sər ha ta dedək, Mbəlom ka təra kurom ha tsədaŋŋa hərwi kə kəɗ təbaŋ hərwi ada kə hatsakwa magurlom i Pak ta nenɣeye. Təbaŋ eye niye na, Yesu Kəriste nakə a mət hərwi kway aye.†

⁸ Hatsakwa magurlom lele. Ane tuk na, hatsakwa magurlom tə makwala weɗeye, gəde mā ge mə ɗəma bay. Tərakwa ndo neheye tsədaŋŋa eye. Pakway bəzay a tsəved i Mbəlom tə ɗərev kway peteh‡. Gərakwa ha mäge wu neheye lele bay tebiye. Wu niye hay na, andza gəde niye.

⁹ Mə ɗerewel ga nakə na watsakum naha ahəl niye na, na gwadəkum: «Kā ndzum dziye ta ndo neheye faya ta giye madama aye bay.»

¹⁰ Na tsik andza niye na, ka ndo i məndzibəra hay bay. Hərwi ndo mäge madama hay, ndo i bor hay, məkal hay ada ndo mäge kule hay, nəteye ndo

* 5:1 Levitik 18.8; Bazlam mapala eye masulo eye 23.1. † 5:7 Madayaw abəra ma Ezipt 13.7; 12.21.

‡ 5:8 Madayaw abəra ma Ezipt 12.15-20; Bazlam mapala eye masulo eye 16.3.

i mändzibëra hay. Məngədatay hərwi mədzepe ta nəteye bay na, haße ka deyumeye abëra ma mändzibëra.

¹¹ A'ay! Wu nakə na watsa aye na, na watsa düh na, ka ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste. Tađə ndoweye kə gwad neñgeye ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste ada faya ma giye madama, faya ma giye bor ka wu i ndo, faya ma giye kule, faya ma tsikiye wu lele bay eye ka ndo hay, faya ma kwaiyye ta guzom, faya ma kəliye wu hay na, kâ ndzum ka təv manəte aye ta neñgeye bay. A həlay nakə nəkurom mandza eye ka mändzibëra mba aye na, tsəved andaya ka ɲənumeye ta nəteye aye bay.

¹² Mata ge sariya i ndo neheye tə pay bəzay a Yesu Kəriste bay aye na, neñ tədew? Nəkurom dərmaḱ na, ka gumateye sariya na, a ndo neheye ka hayawum gər dziye.

¹³ Mata ge sariya a ndo neheye tə pay bəzay a Yesu Kəriste bay aye na, Mbəlom. Gum andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, a gwad: «Həharum na ndo nakə faya ma giye wu nakə lele bay aye abëra mə walañ kurom.Ş»

6

Ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste hay ta wuda ka bo bay

¹ Tađə faya ka tərumeye mə walañ kurom na, ka yawum ka təv i ndo məge sariya neheye tə sər Mbəlom bay aye na, ka gum andza niye hərwi mey? Mata ɲəgənakum ha sariya düh na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

² Mata gatay sariya a ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, ka sərüm təbədew? Kə ge düh mata gatay sariya a ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye nəkurom tuk na, ada ka sərüm məge sariya i wu neheye tsekweñ tsekweñ aye bay na, kəkay?

³ Mata gatay sariya kwa a gawla i Mbəlom hay nəkway na, ka sərüm təbədew? Kə ge andza niye na, ka ɲəgənakweye ha sariya a bo ka mändzibëra bəna kemey?

⁴ Tađə ka tərüm mə walañ kurom na, ka diyumeye ha ka təv i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye na, kəkay? Nəteye na, wuray kə dzapa kurom ha kwa tsekweñ bay. Ane tuk na, a sakum tã ɲəgənakum ha sariya na, ma kəkay?

⁵ Horoy a gakum təbədew? Ndo nakə a tsah ma tsikakumeye me a zləm aye na, andaya mə walañ kurom ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste hay təbədew?

⁶ Ndo məpay bəzay a Yesu ma wudiye ka malamar nakə faya ma pay bəzay a Yesu andza neñgeye na, lele bay. Ada kwa ka təv i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye ka wudawum.

⁷ Ka wudumeye ka bo mə walañ kurom na, lele bay. Ka wudum ka bo mə walañ kurom na, ka dəđum abëra ka tsəved i Mbəlom. Ka sakumay naha a ndo neheye faya ta gakumeye mənese aye. Tađə ta kəlakum na wu kurom na, gəsüm dərev, kã wudum fataya bay.

⁸ Ane tuk na, ka gəsüm dərev bay, faya ka gumateye wu lele bay eye a siye ndo hay düh. Faya ka kəlumeye wu i ndo hay, kwa nəteye malamar kurom hay ka tsəved i Mbəlom bəbay na, faya ka kəlumeye tay ha.

⁹ Ndo neheye faya ta giye lele bay eye ta diye a Bəy i Mbəlom bay na, ka sərüm təbədew? Kã vumay gər a bo kurom bay. Sərüm ha na, ndo neheye faya ta giye madama, ta giye kule, faya ta həniye ta ɲəgwas i ndo hay ada ndo neheye tə zla hasləka ta təra ha andza ɲəgwas eye,

¹⁰ ndo makəle wu i ndo hay, ndo mäge dəre ka wu i ndo, ndo məkway eye hay, ndo mətsadətay a ndo hay, ndo mabuwe siye i ndo hay ta gədan, slala i ndo neheye tebiye na, ta diye a Bəy i Mbəlom bay.

¹¹ Ahəl niye na, siye i ndo hay mə walaŋ kurom tə gawa wu neheye lele bay aye. Ane tuk na, Məsəfəre i Mbəlom nakə faya ka dəslakweye ha gər aye kə pəsakum ha mezeleme kurom ada kə bara kurom. Kə pala kurom hərwi ada kə tərūm ndo i Mbəlom hay. Ka təra kurom hay tsədəŋŋa kame i Mbəlom. A ge andza niye na, hərwi ka pum mədzal gər ka Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste.

Bo na, hərwi mazambaday a Mbəlom

¹² Ndo siye hay mə walaŋ kurom tə dzala mə gər tay na: «Tsəved andaya ka mäge wu hay tebiye.» Ane tuk na, wu tebiye lele hərwi kurom bay. «Tsəved andaya ka mäge wu hay tebiye.» Ane tuk na, a seŋ matəre beke i wu bay.

¹³ Ka gwadum sa: «Mbəlom a ge wu mənday na, hərwi huɗ, a ge huɗ hərwi wu mənday dərmaɗ.» Ayaw dedək, ane tuk na, Mbəlom ma dziye tay ha sulo tay eye tebiye. Mbəlom a lambaɗ bo na, hərwi mäge ha madama bay. A lambaɗ na, hərwi ada kə dəslakway ha gər a Bəy Maduweŋ kway ɗuh, hərwi neŋgeye faya ma tsəpiye bo kway.

¹⁴ Mbəlom kə lətse ahaya Bəy Maduweŋ kway Yesu abəra ma mədahaŋ. Mā lətsakway ahaya abəra ma mədahaŋ ta gədan ŋgay dərmaɗ. Ka lətsakweye abəra ma mədahaŋ tə slo i bo kway tebiye.

¹⁵ Nəkurom siye i bo i Yesu Kəriste na, ka sərūm təbədəw? Na sliye faya mabuwe siye i bo i Yesu məwəlay ha a ŋgwas mäge madama ɗaw? A'ay, ma giye bo andza niye bay!

¹⁶ Ka sərūm bədəw? Nɗoweye kə wəlay ha bo ŋgay a ŋgwas mäge madama na, nəteye sulo ta təra bo nəte. Andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad: «Ndo hay sulo na, ta təriye bo nəte.*»

¹⁷ Ane tuk na, ndo nakə kə wəlay ha bo ŋgay a Bəy Maduweŋ Yesu aye na, neŋgeye ta Bəy Maduweŋ, dərev tay nəte.

¹⁸ Hərwi niye, kə gum madama bay. Siye i wu neheye ndo hay faya ta giye na, bo tay madzapa eye tə wu niye hay bay. Ane tuk na, ndo nakə faya ma giye madama aye na, a gay wu nakə lele bay aye a bo ŋgay.

¹⁹ Bo kurom na, gay i mədəslay ha gər a Məsəfəre Tsədəŋŋa eye na, ka sərūm bədəw? Mbəlom a wəlakum Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ada ma ndziye mə dərev kurom. Maa ləvay gər a bo kurom hay na, bo kurom eye bay. Maa ləvay gər na, Mbəlom.

²⁰ Mbəlom a mbədə kurom ahaya tə wu nakə tsakala eye haladzay aye. Hərwi niye dəslumay ha gər a Mbəlom tə bo kurom.

7

Bazlam i məzle bo

¹ Anəke na, na mbədəkumeye naha ka bazlam kurom nakə ka watsumeŋew a dərewel aye. Ayaw! Tadə hasləka kə zla ŋgwas bay na, kə ge lele.

² Ane tuk na, lele eye na, hasləka mā zla ŋgwas ada ŋgwas mā ye a zal hərwi ada tā ge madama bay.

³ Hasləka mā kərah məhəne ta ŋgwas ŋgay bay, ŋgwas dərmaɗ mā kərah məhəne tə zal ŋgay bay.

⁴ Bo i ŋgwas na, i ŋgay eye ŋgway bay. Bo ŋgay na, i zal ŋgay dərmaɗ. Bo i hasləka bəbay na, i ŋgay eye ŋgway bay. Bo ŋgay na, i ŋgwas ŋgay dərmaɗ.

* 6:16 Madazlay i wu hay 2.24.

⁵ Andza niye, haslaka ta ngwas ngay na, tã kãrah ha a bo mähöne bay. Tadã agëna nëtëye salamay ta gwad yaw na, ta sliye faya mähöne bay mändze tsekweñ tsa härwi maduwulay me a Mbälom. Kã ndzum wal wal mändze haladzay bay, Fakalaw ma ta vakumeye gër härwi nakã ka gumay metsehe a bo kurom bay aye.

⁶ Wu nakã na tsikakum ka mæzle bo aye na, na tsikakum na, gum tã kutorñ bay. Tadã ka gum andza nakay na, ka gum mænese bay.

⁷ Tadã neñ na, na gwadiye ngama ndo hay tebiye tã ndza andza neñ ze ngwas. Ane tuk na, ta dedek ma giye lele bay härwi Mbälom a vël ngwalak kwa a way andza nakã a say mäge aye. Ndo siye hay a vëlatay gëdanj mæpay bæzay ta ngwas. Ndo mekelëñ eye hay tã sër mändze ze ngwas ta gëdanj i Mbälom.

⁸ Anãke, neñ faya na tsikakumeye a näkurom madakway i ngwas ta näkurom neheye ka zlum ngwas zuk bay aye. Neñ faya na gwadakumeye: Lele na, ndzum andza neñ. Kã zlum ngwas bay, näkurom ngwas hay bæbay kã yum a zal bay.

⁹ Ane tuk na, kã ge ka mbumeye faya mändze tãta bay na, haslaka mã zla ngwas, ngwas mã ye a zal. Ngama haslaka mã zla ngwas, ngwas dærmak mã zla zal ta bæmalã nakã bor i bo ma gæsiye kurom aye.

¹⁰ Anãke faya na tsikateye a ndo neheye nëtëye ta ngwas tay hay aye, kægäbay nëtëye tã zal tay hay aye. Maa tsik bazlam nakay na, neñ mahägeye bay. Maa tsik na, Bøy Maduweñ Yesu Kãriste. A gwad: Ngwas mã gër ha zal ngay bay.

¹¹ Kã ge ngwas eye kã gër ha zal ngay na, mã zla zal mekelëñ eye bay. Tadã kã ge a say zal sa na, mã ma ta dëba ka tøv i zal kurre eye tã ma ka bo. Haslaka dærmak mã hãhar na ngwas ngay bay.

¹² Anãke na tsikateye naha a ndo mekelëñ eye hay nakã agëna ngwas kã dzala ha ka Yesu bay nëtëye mandza eye aye. Maa tsik na, neñ bëna Bøy Maduweñ Yesu bay. Faya na tsikiye: Tadã ndoweye ngwas ngay kã dzala ha ka Yesu zuk bay na, tadã ka tãma mändze tã neñgeye na, mã hãhar na bay.

¹³ Härwi ngwas nakã kã dzala ha ka Yesu aye na, andza niye dærmak. Tadã zal ngay kã dzala ha ka Yesu bay ada tadã a say mändze ta ngwas ngay na, ngwas mã kãrah mändze mæ gay ngay bay.

¹⁴ Na tsik andza niye na, härwi zal ngay nakã kã dzala ha ka Yesu zuk bay aye na, neñgeye i Mbälom härwi ngwas nakã a dzala ha ka Yesu aye. Härwi ngwas nakã kã dzala ha ka Yesu zuk bay aye na, andza niye dærmak. Kã ge zal mapä gër eye ka Yesu na, ngwas ngay na, i Mbälom dærmak. Tadã kã ge andza niye bay na, wawa tay ta tæriye andza ndo neheye tã sër Mbälom bay aye. Ane tuk na, wawa tay hay nëtëye ta tæra andza niye bay, Mbälom kã pa tay hay a walañ i ndo ngay hay.

¹⁵ Kã ge ndoweye kã dzala ha ka Yesu bay, tadã a say mægër ha ndo neñged na, mã ye. Tadã kã gër ha, ki ye ngway na, haslaka kægäbay ngwas, mã dzala wuray bay. Härwi ngay na, mænese andaya bay. A yay a gër a Mbälom härwi ada kã ndzum zay.

¹⁶ A näkar ngwas mapä gër eye ka Yesu, tadã Mbälom ma tæmiye ha zal yak härwi yak na, ka sër daw? A näkar zal mapä gër eye ka Yesu, tadã Mbälom ma tæmiye ha ngwas yak härwi yak na, ka sër daw? Ka sër bay tebiye.

Ndzum andza nakã Mbälom a zalakum aye

¹⁷ Ane tuk na, kwa way mã pay bæzay a tsæved nakã Bøy Maduweñ a vëlay aye ada mã ndza andza nakã ahël niye a zalayaw härwi ada mã pay bæzay

aye. Wu nakay na tsikakum aye na, wu nakə neŋ faya na tətikateye a ndo hay ma məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.

¹⁸ Tadə Mbəlom a zalaka nəkar madəsa bo eye na, ndza madəsa bo eye. Kə ge tadə Mbəlom a zalaka nəkar madəsa bo eye bay na, kâ gwad «Na dəsiye bo» bay.

¹⁹ Agəna nəkar madəsa bo eye, kəgəbay agəna nəkar madəsa bo eye bay na, kame i Mbəlom na, nəte. Wu nakə ma giye ŋgama mə dəma aye na, andaya bay. Wu nakə ma dzəniye kame i Mbəlom aye na, marəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye.

²⁰ Kwa nəkar kəkay, kəkay na, Mbəlom a zalaka ka məndze andza niye.

²¹ Agəna Mbəlom a zalaka ahəl niye nəkar beke eye na, mâ dzəma kar bay. Ane tuk na, tadə ka hutiiye tsəved matəre ndo barbarra eye ka ləviye gər yak aye na, lele dərma sa tsa.

²² Na gwad tadə nəkar beke eye kâ dzəma wuray bay na, hərwi tadə ahəl niye Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste a zalaka nəkar beke eye na, sər ha Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste kə təma kar ahaya abəra ma beke i mezeleme. Sa na, ndo nakə beke eye bay Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste a zalay ka məpay bəzay aye na, ka təra beke i Kəriste.

²³ Nəkurom tebiye, kwa beke kwa beke eye hay bay, Mbəlom a mbəfa kurom ahaya na, tə wu nakə tsakala eye haladzay aye. Nəkurom na, ndo ŋgay hay. Hərwi niye kâ pumay bəzay a mədzal gər i ndo hay andza nakə beke hay faya ta pay bəzay a ndo i gay tay hay aye bay.

²⁴ Malamar ga hay, neŋ faya na tsikakumeye. Kwa way mâ ndza andza nakə ahəl niye Mbəlom a zalay aye. Mâ ndza kame i Mbəlom na, andza niye.

Ndo neheye ta zla bo zuk bay aye

²⁵ Anəke na, neŋ faya na tsikiye ka hasləka neheye ta zla ŋgwas zuk bay ada tə dem neheye ta ye a zal zuk bay aye. Wu nakə na tsikiye aye na, Bəy Maduweŋ Yesu a tsiken bay. Na tsikiye na, wu nakə na dzala mə gər ga aye tsa. Ane tuk na, ka slumeye məpe faya mədzal gər hərwi neŋ na, ndo dedək eye kame i Mbəlom ta gədan i Bəy Maduweŋ Yesu.

²⁶ Na zəba ka dərətsətseh nakə faya ka sakweye a həlay nakay anəke aye, na dzala na, lele məndze andza nakə tə ndzawa aye.

²⁷ Kə ge ka zla ŋgwas tsiy na, kâ həhar na bay. Tadə ka zla ŋgwas zuk bay na, ndza andza niye, kâ pəla tsəved ka məzle ŋgwas bay.

²⁸ Ane tuk na, kwa tadə hasləka kə zla ŋgwas bəbay na, kə ge mənese bay. Tadə dem kə zla zal na, kə ge mənese bay dərma. Ane tuk na, sərma ha na, ndo neheye ta ŋgwas tay hay aye kəgəbay tə zal tay hay aye na, faya ta siye dərətsətseh haladzay ka məndzibəra. Hərwi niye na gwad lele məndze ze məzle ŋgwas kəgəbay ze məzle zal hərwi ada kâ hutakwa dərətsətseh bay.

²⁹ Malamar ga hay, gər i bazlam nakə a seŋ mətsikakum aye na, anəŋ: Həlay nakə Mbəlom a vələkway aye na, məzlambar ma slaweye. Hərwi ma dazlay anəke hus mede kame na, ndo neheye ta zla ŋgwas aye ta ndza ka tsəved i Mbəlom andza i ndo neheye ta zla ŋgwas bay aye.

³⁰ Ndo neheye faya ta tuwiye na, tã gay məsler a Mbəlom andza nəteye faya ta tuwiye bay aye. Ndo neheye faya ta ŋgwasiyə na, tã gay məsler a Mbəlom andza nakə nəteye faya ta ŋgwasiyə bay aye. Ada ndo neheye faya ta səkəmiye wu hay aye na, tã zəba faya ka wu nakə ta səkəmiye andza wu kəriye.

³¹ Ndo neheye faya ta giye məsler tə wu i məndzibəra aye na, tã ndza andza nakə nəteye faya ta giye ha məsler tə wu niye hay bay aye, hərwi məndzibəra nakay anəŋ mandza eye anəke na, ma ndəviye.

³² A seņ na, kâ dzalum wuray bay. Ndo nakə ɲgwas andaya faya bay aye na, ma piye mædzal gər ɲgay tebiye ka mæsler i Bəy Maduweŋ Yesu. Ma giye andza niye na, hərwi neŋgeye mâ yay a gər a Bəy Maduweŋ Yesu.

³³ Ndo nakə ta ɲgwas aye neŋgeye, ma dzaliye na, ka wu i mændzibəra. A say mæge na, wu nakə a yay a gər a ɲgwas ɲgay aye.

³⁴ Andza niye mædzal gər ɲgay na, sulo. ɲgwas na, andza niye dərma. ɲgwas nakə zal ɲgay andaya bay aye tə dem nakə ki ye a zla zal zuk bay ta pa mædzal gər tay ka mæsler i Bəy Maduweŋ Yesu. A satay mævəlay ha dərəv tay tə bo tay a Mbəlom. ɲgwas nakə zal ɲgay andaya neŋgeye a dzala na, ka wu i mændzibəra, a say mæge wu nakə a yay a gər a zal ɲgay aye.

³⁵ Na tsikakum andza niye hərwi madzəne kurom dūh bəna hərwi mægakum me bay. A seņ dūh na, mede kurom mâ ge lele ada kâ pumay bəzay a Bəy Maduweŋ tə dərəv kurom peteh.

³⁶ Anəke na tsikiye na, ka gawla ta mædel ɲgay. Tadə gawla a zəba faya a say mædel ɲgay ka zal ada ma geye mənese na, tã zla bo. Tã ge mənese bay.

³⁷ Ane tuk na, tadə gawla kə dzala ta dedək dūh ma zliye mædel ɲgay bay na, ada tadə a dzala tə dərəv ɲgay peteh ndəray a gay me ka mæzle bay, bo ɲgay eye a dzala ɲgway ada ma sliye mændze tətə na, a ge niye na, lele.

³⁸ Andza niye, ndo nakə kə zla dahəlay aye na, kə ge lele. Ndo nakə kə zla dahəlay bay aye na, kə ge lele haladzay sa tsa.

³⁹ ɲgwas tə zal ɲgay ta ndziye na, huya. Tadə zal ɲgay kə mət na, ma sliye faya mæzle zal mekeleŋ eye andza nakə a say aye. Ane tuk na, lele eye ma zliye na, ndo məpa gər eye ka Yesu.

⁴⁰ Neŋ na dzala, mâ ndza mahəŋgeye, hərwi ma ta ndziye ma sifa ta məŋgweŋ eye ma ziye nakə neŋgeye tə zal aye dūh. Wu nakə na tsik aye na, sər ha maa deŋ ha na, Məsəfəre i Mbəlom.

8

Wu nakə makəday a kule aye

¹ Matsəsehe kurom nakə ka tsətsahum hərwi slo nakə ta tawal ha kule aye na, ta dedək nəmaa sər ha tebiye andza nakə ka tsikum aye. Ane tuk na, məsəre wu na, ndo hay ta dəslay ha gər a bo. Duh wu nakə ma dzəniye ndo hay hərwi ada kâ yakwa kame kame aye na, mawudə bo nakə ka wudəkweye bo nəte nəte mə walaŋ kway aye.

² Tadə ndoweŋe kə dəslay ha gər a bo ada a dzala mə gər ɲgay neŋgeye, a sər wu hay na, niye a bəz ha na, a sər wu hay andza nakə a say a Mbəlom aye zuk bay.

³ Ane tuk na, ndo nakə ma dəslay ha gər bo ɲgay andza niye təbey aye na, a wuda Mbəlom dūh. Mbəlom a sər ha, a gwad: «Ndo nakay na, ndo ga.»

⁴ Slo nakə ta tawal ha kule aye na, ka həpədəkweye bay tsukudu ka həpədəkweye daw? Wu nakə neŋ na dzala aye na, anaŋ: Ka sərakwa ha kule na, wu dedək eye bay. Ka sərakwa ha Mbəlom na, nəte ɲgweŋ bəna siye hay andaya bay.

⁵ Dedək, siye i ndo hay tə gwad na, mbəlom hay andaya haladzay ma magərmbəlom ada ka mændzibəra. Ka nəteŋe na, dedək mbəlom hay andaya haladzay ada bəy maduweŋ hay andaya haladzay.

⁶ Ane tuk na, kwa andza niye bəbay na, nəkway ka sərakwa Mbəlom na, nəte ɲgweŋ tsa. Neŋgeye Bəba kway. Wu neheŋe ka mændzibəra aye tebiye a yaw na, mə həlay ɲgay. A ge kway na, hərwi ada kâ tərakwa ndo ɲgay hay. Bəy

kway na, nāte tsa dārmak. Neŋgeye na, Yesu Kāriste. Wu hay tebiye ti yaw na, mā hālay ŋgay, ka hutakwa sifa wedeeye na, tē hālay ŋgay.

⁷ Ane tuk na, siye i ndo mape mādzaḷ gār hay ka Yesu ta sār ha, sifa andaya mā kule hay bay na, ta sār ha bay. Ahāl nakā nāteye faya ta hāpādiye slo i kule aye, tē dzala mā gār tay andza huya kule na, mbālom dedek. Ta huta gādaŋ ka tsāved i Mbālom zuk bay. Tē dzala mā gār tay, tadā ta hāpāf slo i kule na, ta ge mānese.

⁸ Azlakwa bay, ka sarakwa ha wu mānday na, ma tēriye kway ha ndo ŋwalak eye hay kame i Mbālom bay. Kwa tadā ka ndayakwa, ma dzāniye kway bay. Kwa tadā ka ndayakwa bay, ma giye wuray kwa tsekweŋ bay dārmak.

⁹ Nākurom, ka sārūm ha ka slumeye faya mānde wu nakā a sakum aye tebiye. Ane tuk na, gum metsehe, bāna ndo neheye ta huta gādaŋ ka tsāved i Mbālom zuk bay aye na, ta dziye abāra ka tsāved hārwi kurom.

¹⁰ Zābum tēday, nākar nakā ka sār dedek aye, tadā ndo nakā gādaŋ ŋgay andaya zuk bay kē ŋgataka nākar māndza eye mā gay i mateweḷe kule faya ka hāpādiye slo nakā ta tawal ha kule aye, nākar ka dzala na, ma hāpādiye dārmak bādaw?

¹¹ Hārwi niye wu nakā ka ge hārwi ka sār aye na, ma nasiye ha ndo niye gādaŋ andaya bay aye. Ane tuk na, sār ha neŋgeye na, malamar yak nakā Yesu Kāriste a mat hārwi ŋgay aye.

¹² Tadā ka ge andza niye na, ka nasay a malamar yak nakā bāle eye, ka nasay ha mādzaḷ gār ŋgay. Ka nasay na, a malamar yak dekdēk bay, sār ha mānese nakā ka ge aye na, ka bo i Kāriste eye ŋgway.

¹³ Hārwi niye tadā slo nakā na hāpādiye ma diye ha malamar ga a mānese na, na hāpādiye slo dāda sa bay, hārwi a seŋ malamar mā dāf abāra ka tsāved bay.

9

Pol a dā ha mādze ŋgay

¹ Zābum ka mādze ga tēday, neŋ na, na lēva gār ga! Neŋ, ndo i maslaŋ i Yesu na, ka sārūm bādaw? Neŋ na ŋgatay a Yesu Bāy Maduweŋ kway tē dāre ga! Nākurom tebiye ka pum mādzaḷ gār ka Bāy Maduweŋ na, hārwi nakā na ge māsler ŋgay mā walaŋ kurom aye bādaw?

² Kwa tadā ka dāre i ndo mekelēŋ eye hay neŋ ndo i maslaŋ i Yesu bay bābay na, nākurom ka sārūm ha. Ka pum mādzaḷ gār ka Yesu Kāriste na, hārwi nakā na dākum ha Labara ŋwalak eye bādaw? Maa bāz ha neŋ ndo i maslaŋ i Bāy Maduweŋ kway na, nākurom.

³ Hārwi ndo neheye ta meŋeye ha mānese aye na, na gwadateye faya kākay? Na tsikateye faya,

⁴ neŋ na sla dā nākurom ka vālumeneye wu mānday hārwi māsler nakā faya na giye bādaw?

⁵ Neŋ na sla māzle ŋgwas nakā mapa gār aye ka Yesu, neŋ ta ŋgwas ga nāmaa hāhaliye salamay andza i Piyer tē siye i ndo i maslaŋ i Yesu hay ada andza i malamar i Yesu Kāriste hay tēbāfaw?

⁶ Sa na, nākurom ka dzalum mata ge māsler hārwi māhute ha wu mānday a gār may na, nāmay ta Barnabas dekdēk dāw?

⁷ Tadā ndoweeye neŋgeye ma sidzew na, ma pāliye wu mānday a gār ŋgay dāw? A'ay! Andza niye bay. Ndo māfāte kē fāt, hohway eye kē nah na, ma ndiye. Ndo mātsākure gānaw na, ma dātsiye wah eye ma siye bādaw?

8 Wu neheye na tsik aye na, mædzal gær i ndo zezen dekdek tsa bay. Kwa bazlam i Musa mapala eye a tsik faya na, andza niye dærmak.

9 Mawatsa eye mæ dærewel i Musa na, a gwad: «Ahæl nakæ sla ma giye mæsler ma guvah aye na, kâ pay wu ka bazlam bay, gær ha mâ hæpæd wu mænday.* » Ka dzalum, Mbælom a tsik na, ka sla dekdek dedek daw?

10 Mbælom a tsik nakay na, ka nəmay. Ayaw, tæ watsa bazlam neheye ahæl niye na, hærwi may. Ndo nakæ faya ma fətiye na, mâ pa mædzal gær ta dedek ma hutiiye madagær ŋgay. Ndo nakæ faya ma kəzliye daw aye, mâ pa mædzal gær ta dedek ma hutiiye wu mænday.

11 Ah lele! Nəmay na, nəmaa dækum ha bazlam i Mbælom andza nakæ ta slaga hulfe a guvah aye. Ka dzalum tadə nəmaa hutiiye wu neheye ka mændzibəra aye abəra mæ həlay kurom na, lele bədaw?

12 Tadə ta dedek siye i ndo hay faya ta tsətsahiye fakuma wu neheye ta ndiye na, ka dzalum nəmay nəmaa tsətsah na, lele dærmak bədaw? Kwa tadə andza niye bəbay na, nəmaa tsətsah wuray abəra mæ həlay kurom bay. Dəretsəteh neheye a ndzamay a gær tebiye nəmaa dəma hærwi a say mæge wu nakæ ma ŋgærəzliye na Labara Ŋgwalak eye i Yesu Kəriste bay.

13 Sərum ha na, ndo neheye faya ta giye mæsler mæ gay i mædəslay ha gær a Mbælom aye na, faya ta hutiiye wu mænday tay mæ dəma. Ndo neheye tæ kədaway naha wu a Mbælom ma təv məvəlay wu a Mbælom aye na, tæ hutawa wu mænday tay mæ dəma dærmak.

14 Ndo neheye faya ta diye ha Labara Ŋgwalak eye na, andza niye dærmak. Bəy Maduweŋ kway Yesu a gwad ndo hay ta vələteye wu a ndo neheye faya ta diye labara ŋgay aye.†

15 Kwa tadə andza niye bəbay na, neŋ na tsətsah fakuma wuray bay. Wu nakæ na watsa aye na, na watsa hærwi ada kâ slərumeŋew wu bay. Tə bəmalə nakæ na tsətsahiye fakuma wu aye na, ŋgama nâ mət. Ndəray mâ nesəŋ ha məŋgwese ga bay.

16 Labara ŋgwalak eye nakæ faya na diye ha aye na, ma vələŋeye tsəved mæge ha zlapay bay. Maa geŋ faya kutoŋ na, Yesu. Na da ha bay na, dəretsəteh ka gær ga.

17 Tadə neŋ eye na dzalay a gær ga na datay ha labara wədeye a ndo hay na, haḅe ta vələŋeye merəḅe ga. Ane tuk na, andza niye bay! Mæsler eye nakay na, neŋ na zla tə gær ga bay. Na giye na, hærwi Mbælom a vələŋ hærwi ada nâ ge.

18 Kə ge andza niye na, merəḅe ga na, wuye mey? Merəḅe ga na, faya na diye ha Labara Ŋgwalak eye kəriye, faya na tsətsahiye tã vələŋ faya wu bay. Na sliye faya matsətehe ndo tã vələŋ wu hærwi Labara Ŋgwalak eye nakæ faya na diye ha aye. Ane tuk na, a seŋ bay.

19 Na ndziye na, na ləva gær ga, ndəray ma sliye faya mələveŋ gær bay. Ane tuk na, na təra beke hærwi ndo hay tebiye na, tə gær ga eye hærwi ada tã yaw tã pa mædzal gær ka Bəy Maduweŋ Yesu.

20 Neŋ mæ walaŋ i Yahuda hay na, na ndziye andza nəteye hærwi ada nâ həlata ahaya ka təv i Bəy Maduweŋ Yesu. Bazlam i Musa mapala eye na, gədaŋ ŋgay andaya fagaya bay. Ane tuk na, neŋ mæ walaŋ i ndo neheye ta rəhay ha gær a bazlam mapala eye na, na giye andza nəteye hærwi ada nâ həlata ahaya ka təv i Bəy Maduweŋ.

* 9:9 Bazlam mapala eye masulo eye 25.4. † 9:14 Zəba mæ Mata 10.10; Luka 10.7.

21 Ahəl nakə neŋ mə walaŋ i ndo neheye tə sər bazlam i Musa mapala eye bay na, na ndziye andza nəteye hərwi ada nâ həlata ahaya ka təv i Bəy Maduweŋ dərmak. Andza məgwede neŋ na, na rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye təbey. A'ay! Neŋ faya na rəhay gər hərwi faya na rəhay ha gər a Kəriste.

22 Ahəl nakə neŋ ta ndo neheye ta huta gədaŋ ka tsəved i Mbəlom zuk bay aye na, na ndziye andza nəteye hərwi ada na dzəniye tay ha tã huta gədaŋ ka təv i Bəy Maduweŋ. Ahəl nakə neŋ ta ndo hay tebiye aye na, na ndziye andza nəteye. Na giye wu nakə na sər aye tebiye hərwi ada nâ təma tay ha siye hay.

23 Wu neheye na ge tebiye aye hərwi ada Labara Ņgwalak eye mǎ ye kame kame. Mbəlom mǎ pa fagaya űgama, ka neŋ ta ndo űgay siye hay.

Matətike i ndo mahway hay

24 Sərum ha na, ahəl nakə ndo hay ta hwiye na, ndo mahway nəteye haladzay ta hwiye. Ane tuk na, mata ze ndo siye hay na, ndo nəte tsa, ma hutiyə merəbe i mahway űgay. Neŋ faya na gwadəkumeye: Gum gədaŋ andza ndo mahway hay hərwi ada kǎ hutum merəbe kurum dərmak.

25 Ndo neheye a satay mahway lele aye na, ta gəriye ha wu hay wal wal haladzay. Ta tətikiye, ta ndudiye ha mbəle tay hay lele nakə ada ndo ma sliye faya mazay a ndo neŋged aye ada ma hutiyə merəbe űgay aye. Ane tuk na, merəbe űgay niye ta vəleye ma ndziye bay, ma nasiye bəse. Nəkway na, nəkway ka tətikakweye mahway kame i Mbəlom hərwi ada kǎ hutakwa merəbe nakə ma nasiye dǎda bay aye.

26 Hərwi niye neŋ na, na hwiye andza ndo nakə ma hwiye so tsa bay aye. Neŋ bəbay na, andza ndo nakə faya matətikiye məgay duzl a ndo nakə faya ta tətikiye salamay, həlay űgay a ma a zay bay aye. Neŋ na, andza ndo naka ma feye a mətasl kafats kəriye bay.

27 Neŋ eye na geye dəretsətseh a bo ga tə həlay ga eye ada ma gəseŋeye mə hərwi ada pat naka Mbəlom ma ndəviye ha mǎndzibərə aye na, neŋ ndo mǎde ha bazlam űgay a ndo hay nâ təra ndo i dəba bay.

10

Israyel hay mə makukulek

1 Malamar ga hay, wu nakə a ge bo ahəl niye ta bəba tətə kway hay aye, a seŋ na, mǎ makumaw a gər. Mbəlom kə dərəzl tay ha nəteye tebiye tə makukulek. Nəteye tebiye ta tas ta bəlay nakə tə zalay Bəlay Ndozza aye.*

2 Nəteye tebiye Mbəlom ka dzəhu6 tay ha mə makukulek ada ma dəlov hərwi ada tã təra nəteye madzapa eye tə Musa.

3 Nəteye tebiye ta nda wu mǎnday eye nəte nakə a yaw mə mbəlom aye†,

4 ada nəteye tebiye ta sa yam eye nəte nakə Mbəlom a vəlatay aye dərmak. Yam nakay na, yam nakə a gəzaw abərə ma hotokom aye.‡ Maa vəlatay hotokom niye na, Mbəlom. Hotokom eye niye na, Kəriste ada a laka tay ha.

5 Kwa tadə ta űgatay a masuwayaŋ nakə Mbəlom a ge aye bəbay na, həlay a vay a ndo hay tə gawa wu nakə a yay a gər a Mbəlom bay aye. Hərwi niye ndo hay ta mət tolololo mə kəsaf kwa ka waray.§

6 Wu neheye na, ta gakweye daf. Ta vəlakweye matətike hərwi ada bor i bo kway mǎ ye kway ha ka məge mǎnese andza nəteye bay.*

* 10:1 Madayaw abərə ma Ezipt 13.21-22, 14.22-29. † 10:3 Madayaw abərə ma Ezipt 16.4-35.

‡ 10:4 Məpesle 20.8-11. § 10:5 Məpesle 14.16, 23, 29-30. * 10:6 Məpesle 11.4, 34.

⁷ Siye hay mə walañ tay tə dəslay ha gər a kule. Andza niye, tə watsa a dərewel i Mbəlom na, tə gwad: «Ndo hay tə ndza, tə nda wu mənɗay ada tə sa wu məsay. Tsa na, tə lətse hərwi mäge həbaɗ tə mədəslay ha gər a kule.†» Nəkurom na, kâ tərüm ndo i kule hay andza nəteye təbey.

⁸ Kâ gakwa madama andza siye i ndo neheye mə walañ tay aye bay. Nəteye tə mət ada Mbəlom a kəɗ tay ha pat eye nəte gwezem kuro kuro sulo gər eye mahkar hərwi nakə tə ge madama aye.‡

⁹ Nəkway na, kâ dzakwa ha Mbəlom andza siye i ndo neheye mə walañ tay tə dza ha Mbəlom aye bay. Dədə a dza tay ha ada ta mət hərwi nakə tə ge andza niye aye.

¹⁰ Kâ guñguzum ka Mbəlom andza siye i ndo neheye mə walañ tay, ta guñguzay a Mbəlom aye bay. Nəteye niye na, gawla i Mbəlom nakə a kədawa ndo hay aye kə kəɗ tay ha hərwi nakə ta guñguz aye.

¹¹ Wu neheye tebiye a ge bo aye na, məgatay ɗaf a ndo hay hərwi ada tâ ge metsehe. Tə watsa na wu neheye a Dərewel i Mbəlom na, hərwi ada kâ tətikakwa wu neheye, nəkway neheye mandza eye mə həlay nakə mazlambar mənɗzibəra ma ndəviye aye.

¹² Hərwi niye, ndo nakə a dzala mə gər ŋgay neŋgeye malətsa eye duwirre lele aye na, mâ ge metsehe bəna ma ta ɗəɗiye.

¹³ Wu neheye Fakalaw ma dziye kurom ha aye na, wu neheye faya a dzawa tay ha ndo hay aye huya. Mbəlom na, ma dzəniye kway andza nakə a tsik aye. Tadə Fakalaw kə say ma dziye kurom ha na, tə wu nakə ma ziye gəɗaŋ kurom aye na, Mbəlom ma vəleye tsəved bay. Mbəlom ma vəlakumeye gəɗaŋ məsəmay naha a mədze i fakalaw nakə ma dziye kurom ha aye.

¹⁴ Malamar ga neheye na wuɗa kurom haladzay aye, hərwi niye neŋ faya na gwadəkumeye: Mbəɗumay ɗəba a mədəslay ha gər a kule.

¹⁵ Na tsik niye na, a nəkurom ndo neheye ka dzalum gər lele aye. Dzalum gər ka wu nakə na tsikakum aye na, dedək tsukudu dedək bəɗaw?

¹⁶ Ahəl nakə nəkway faya ka ndayakweye wu mənɗay i Bəy Maduweŋ ka təv manəte eye ada ahəl nakə ka gawakway naha siŋce a Mbəlom hərwi məse wu nakə ka sawakwa ma gəvet aye na, nəkway tə Yesu Kəriste madzapa eye hərwi bambaz ŋgay bəɗaw? Ahəl nakə ka ŋgənakweye peŋ ada faya ka ndayakweye§ aye na, nəkway madzapa eye tə bo i Yesu Kəriste bəɗaw?

¹⁷ Nəkway haladzay, ane tuk na, ka tərakwa andza bo nəte hərwi ka ŋgənakwa peŋ eye nəte.

¹⁸ Mum ahaya məɗzal gər kurom ka Israyel hay təɗay. Tə kədawa wu hay ka təv məvələy wu a Mbəlom. Ndo neheye ta həpəɗawa slo niye na, nəteye madzapa eye ta Mbəlom.

¹⁹ A seŋ məgwede na, mey? Andza məgwede kule tə slo ŋgay niye na, wu lele eye hay ɗaw?

²⁰ A'ay, andza niye bay! Ane tuk na, sərum ha ndo neheye tə sər Mbəlom bay tə kəɗ aye na, tə kəɗatay a fakalaw hay bəna a Mbəlom bay. A seŋ na, nəkurom ka dzapum tə fakalaw hay ɗuh bay!

²¹ Ka zlumeye gəvet i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste ka sumeye ha wu məsay ada ka mbəɗumeye bo vərələh ka zlumeye gəvet i fakalaw hay ka sumeye. Sulo sulo na, ma giye bo bay. Ka ndayumeye wu mənɗay i Bəy Maduweŋ i Yesu Kəriste ada ka mbəɗumeye bo vərələh ka ndayumeye i fakalaw hay ɗərmak na, ma giye bo bay.

† 10:7 Madayaw abəra ma Ezipt 32.6.

‡ 10:8 Zəba mə Məpesle 25.1-9.

§ 10:16 Luka 22.19; 1

Koriñte hay 11.23-26.

²² Ka gakwa andza niye bay bəna mandala eye fakwaya a Bəy Maduwej kway. Ka dzalum na, ka zakwa ha neŋgeye ta gadəŋ daw?

Gum wu nakə ma dzəniye siye i ndo hay aye

²³ Ndo siye hay mə walaŋ kurom tə dzala mə gər tay na: «Tsəved andaya ka məge wu hay tebiye.» Andza niye, ane tuk na, wu siye hay ma dzəniye kurom bay. Ndo neheye tə dzala na: «Tsəved andaya ka məge wu hay tebiye.» Ane tuk na, wu siye hay ma dzəniye kway mede kame kame ka tsəved i Mbəlom bay.

²⁴ Kwa way m̄ pəla na, wu nakə ma dzəniye ndo hay aye. K̄ pəlum wu nakə ma dzəniye bə kurom eye dəkdek tsa bay. Pəlum wu nakə ma dzəniye ndo hay aye.

²⁵ Tadə a sakum masəkəme slo mə luma na, wuray kwa tsekweŋ m̄ gakum faya me bay, səkəmmum, həpədum.

²⁶ Sərum ha na, tə watsa a Derewel i Mbəlom tə gwad: «Məndzibəra tə wu nakə mə dəma tebiye aye na, i Mbəlom Bəy Maduwej.*»

²⁷ Tadə ndo nakə kə dzala ha ka Yesu Kəriste bay aye, kə zalaka a gay ŋgay ka mände wu mənday, kə yaka a gər mede na, do. Ka ye naha ta wəlaka wu mənday na, nda. Ka ndiye wu mənday nakay na, faya ka giye mənese tsukudu faya ka giye lele du na, m̄ dzəma kar bay.

²⁸ Ane tuk na, tadə kə tsikaka, a gwadaka «Nakay slo i kule» na, k̄ həpəd bay. Ka həpəd na, ka nasay ha mədzał gər i ndo niye.

²⁹ Na tsik niye na, ka wu nakə neŋgeye ma dzaliye mə gər ŋgay aye bəna hərwi mədzał gər yak bay.

Agəna ndoweye ma gwadiye: «Neŋ na, tsəved ga andaya mände wu tebiye. Ka gwedeŋeye: “K̄ nda bay, ka ta nasay ha mədzał gər i ndo mekeleŋ eye” na, hərwi mey?»

³⁰ Tadə na gay naha sisə a Mbəlom hərwi wu mənday na, na ndiye. Ka meŋeye ha mənese na, hərwi mey?»

³¹ Wu nakə a seŋ mətsikakum aye na, anaŋ: Tadə faya ka ndayumeye wu mənday kwa tadə ka sumeye wu məsay, tadə ka gumeye kwa wu waray na, gum wu nakə ndo hay ta zambaday ha a Mbəlom aye.

³² K̄ gum wu nakə ma dadiye tay ha siye i ndo hay abəra ka tsəved aye bay. Kwa Yahuda hay, kwa ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, kwa siye i məhay gər i ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu, k̄ dādum ha ndəray kwa nəte abəra ka tsəved bay.

³³ Gum andza neŋ nakə faya na giye aye. Wu nakə faya na giye tebiye a seŋ na, m̄ yatay a gər a ndo hay tebiye. Na dzala ka wu nakə ma dzəniye neŋ eye bay. Duł na dzala ka wu nakə ma dzəniye ndo hay aye təday hərwi ada Mbəlom m̄ təma tay ha.

11

¹ Tərum andza neŋ nakə na təra andza Yesu Kəriste aye.

Hasləka hay ta ŋgwas hay kame i Mbəlom

² Neŋ faya na zambadakumeye naha hərwi faya ka dzalumeye ka bazlam ga kwa a həlay waray, ada faya ka pumeye bəzay na, andza nakə na tətikakum aye.

³ A seŋ na, sərum ha dərma. Yesu Kəriste na, ka gər i hasləka hay tebiye. Hasləka na, ka gər i ŋgwas ada Mbəlom na, ka gər i Yesu Kəriste.

* 10:26 Derewel dames hay 24.1.

⁴ Tadə hasləka ma dūwuleye me a Mbəlom agəna ma tsikiye kame i ndo hay bazlam neheye Mbəlom a day ha aye, kə zla dzagwa abəra mə gər bay na, kə tsadəy a Yesu Kəriste nakə bəy ηgay aye.

⁵ I ηgwas na, ahəl nakə faya ma dūwuleye me a Mbəlom agəna ma tsikiye kame i ndo hay bazlam neheye Mbəlom a day ha aye, kə ndza kəriye ze məbere dərəkəd a gər na, ka tsadəy a hasləka nakə bəy ηgay aye. A ge horoy andza i ηgwas nakə mahəza gər eye.

⁶ Nηgwas nakə a say məbere dərəkəd a gər bay aye na, wal wal tə mədase abəra ka məkwetse bay. Tadə ηgwas kə dəs abəra ka məkwets ηgay kəgəbay a həz na gər na, ka sərakwa niye na, wu nakə ma geye horoy aye. Kə ge andza niye na, m̄ gər ha gər kəriye bay, m̄ ɓar a dəma dərəkəd.

⁷ Tadə hasləka ma dūwulay me a Mbəlom na, m̄ zla dzagwa abəra mə gər hərwi Mbəlom a ge na na, ka mandzəkit bo ηgay. Ma bəziye ha məzlaɓ i Mbəlom nakə a ze wu hay tebiye aye. Ane tuk na, ηgwas ma bəziye gadəŋ i hasləka.

⁸ Sərum ha, Mbəlom a ge hasləka na, a ge tə bo i ηgwas bay. A ge ηgwas dūh na, tə bo i hasləka.

⁹ Sa na, Mbəlom a ge hasləka hərwi ηgwas bay. A ge ηgwas dūh na, hərwi hasləka.

¹⁰ Kə ge andza niye na, ηgwas hay t̄ ɓar dərəkəd a gər hərwi məde ha na, faya ta rəhay ha gər a zal tay hərwi ada m̄ ndalatay a gawla i Mbəlom ha bay dərma.

¹¹ Kwa ka təra andza niye bəbay na, nəkway neheye madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste aye na, ka sərakwa ha ηgwas na, a ndzay ka həlay na, a hasləka. Hasləka bəbay na, a ndzay ka həlay na, a ηgwas.

¹² Mbəlom a ge ηgwas na, tə bo i hasləka. Nηgwas nakə Mbəlom a ge aye bəbay a wa hasləka. K̄ mətsakwa ha gər bay, maa vəl wu tebiye na Mbəlom.*

¹³ Wu nakay na, bo kurom eye tsikumenəy tey. Tadə ηgwas ma diye a məhay gər mata dūwulay me a Mbəlom gər kəriye na, lele daw? Kə ge lele na, tsikumenəy.

¹⁴ Ndo hay tebiye kwa ka waray tə sər tadə hasləka kə gər ha məkwets ηgay ndzəvawwa, i ηgay na, horoy.

¹⁵ Nηgwas na, tadə kə gər ha məkwets ηgay zəbol eye na, lele haladzay dūh. Mbəlom a vəlay məkwets ηgay m̄ ge zəbol eye na, hərwi ada m̄ ηgahay na gər, m̄ ndza ndozlayzlayya bay.

¹⁶ Tadə a say a ndoweye məkədə wuway ka bazlam nakay sa na, sərums ha nəmay nəmaa sər na, andza nakay ada siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə sər tsəved mekeləŋ eye wal bay.

Dafi Bəy Maduweŋ Yesu

Mata 26.26-29; Markus 14.22-25; Luka 22.15-20

¹⁷ Wu mekeləŋ eye andaya nakə na dākumeye ha aye. Neŋgeye na, na gākumeye naha faya sisce bay. Tadə na makum ha maŋgok na, hərwi ahəl nakə ka hayum gər mədəslay ha gər a Mbəlom aye na, wu nakə lele eye na, ka gawum bay. Duh ka gawum na, wu nakə lele bay aye.

¹⁸ Hərwi wu nakə kurre na tsəne, tə tsiken aye na, wuye mey? Tə gwedeŋ: Ka hayum gər hərwi mədəslay ha gər a Mbəlom na, ka ηganawum bo mə walaŋ kurom təv wal wal. Na dzala na, ma giye andza niye dedek tsukuđu?

* 11:12 Zəba mə Madazlay i wu hay 1.26-27 ada 2.18-23.

19 Manğəne bo niye na, mâ ge andaya dedək ngway hərwi ada ndo hay tâ ngatay a ndo neheye nətəye faya ta pay bəzay a Yesu tə dərev tay peteh aye.

20 Ane tuk na, ahəl nakə ka hayum gər aye, ka ndayawum na, daf i Bəy Maduweñ† bay.

21 Kwa way a dzalawa na, ka wu mənday ngay dəkdek tsa, a hway faya bəse ka mənde. Hərwi niye ndo siye hay tə ndzawa tə may ada siye hay nətəye tə kwayawa.

22 Tadə faya ka gumeye andza niye na, ka ndayum wu mənday kurom eye mətəgay kurom eye hay bədaw? A sakum matəre ha siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu wu kəriye na, hərwi mey? Ka gumeye tay ha ndo i mətəwak hay andza niye na lele daw? Na gwadəkumeye naha tebiye na, mey? Ka dzalum na, na zambadəkumeye daw? A'ay! Duh na zambadəkumeye bay.

23 Bazlam neheye na tətəkakum aye na, maa tətiken na Bəy Maduweñ Yesu ada na dəkum ha. Ahəl niye ta həvad, ta ta giye faya daf na, a zla peñ,

24 a gay naha sisə a Mbəlom. Ma dəba eye na, a ngəna ha peñ niye, a gwad: «Nakay na, bo ga, mavəla eye hərwi kurom. Gum ha andza nakay huya hərwi ada kâ dzalum ha ka neñ.»

25 Andza niye dərmak, ta ndəv ha mənde wu mənday na, a zla gəvet, a gwad: «Wu mase nakay na, bambaz ga nakə Mbəlom ma bəriye Dzam Wədəye ta ndo hay aye. Ahəl nakə ka sumeye na, gum ha andza nakay anəke aye hərwi ada kâ dzalum ha ka neñ.»

26 Bazlam i Bəy Maduweñ neheye tə dā ha na, pat pat ahəl nakə faya ka ndayum peñ andza nakay ada faya ka sumeye wu mase na, nəkurom faya ka dumatay ha a ndo hay parakka, Bəy Maduweñ kə mət hərwi mətəme kway ha.

27 Hərwi niye ndo nakə kə nda peñ i Bəy Maduweñ i Yesu ada kə sa wu mase i Bəy Maduweñ ka rəhay ha gər bay na, niye na, andza məgwədə kə ge mənese ka slo i bo ada ka bambaz i Bəy Maduweñ Yesu.

28 Andza niye kwa way kə say mənde peñ ada mase wu mase na, mâ tsətsahay a mədzal gər ngay lele təday. Tadə wuray andaya bay na, mâ nda ada mâ sa.

29 Hərwi ndo nakə kə nda peñ ada kə sa wu mase i Bəy Maduweñ, tadə ka rəhay ha gər a bo i Bəy Maduweñ bay, kə ge mənese ada sariya ma gəsiye na.

30 Hərwi niye ndo kurom hay haladzay nətəye dāvats eye hay, siye hay ta ge bəle, ada siye hay ta mət.

31 Tadə ka tsətsahakwa ka mədzal gər kway təday na, həbə Mbəlom ma gəsiye kway a sariya bay.

32 Ane tuk na, Bəy Maduweñ Mbəlom ma gəkweye sariya ada faya ma vəkəweye dərətsətseh na, hərwi ada pat i sariya nakə ma ta giye sariya ka ndo i məndzibəra hay aye na, nəkway kâ dədəkwa a sariya andza siye i ndo hay bay.

33 Malamar ga hay, ahəl nakə ka hayumeye gər hərwi mənde wu mənday i Bəy Maduweñ aye na, həbum siye i ndo kurom hay tâ yaw təday.

34 Tadə ndoweye may a wur faya na, mâ ndayaw wu mənday mətəgay təday bəna, ahəl nakə ka hayum gər ka təv manəte eye na, Mbəlom ma gəsiye kurom a sariya hərwi wu neheye faya ka gumeye aye.

Wu siye hay na, ahəl nakə na ye naha aye na, na tsikakumeye.

† 11:20 Daf i Bəy Maduweñ: Zəba ka mede 23 hus ka 26, ada Korinthe manəte eye 10.16.

12

Gədanj neheye Məsəfəre Tsədanjña eye ma vəlateye a ndo hay aye

¹ Malamar ga hay, anəke na, na tsikakumeye naha ka gədanj neheye wal wal Məsəfəre Tsədanjña eye ma vəlateye a ndo hay aye. A seŋ na, sərūm ha lele.

² Sərūm ha, ahəl niye ka pum mədzal gər ka Yesu Kəriste zuk bay aye na, ka dəslawumay ha gər a kule mandək eye hay. Gədanj i fakalaw a yawa kurom ha ka matewele kule hay.

³ Hərwi niye a seŋ na, sərūm ha ndo nakə a tsik me ta gədanj i Məsəfəre i Mbəlom aye na, neŋgeye ma sliye faya məgwede: «Mbəlom m̄a vəlay mezeleme a Yesu» na, ma tsikiye bay. Kə ge ta gədanj i Məsəfəre Tsədanjña bay na, ndəray ma sliye faya məgwede: «Yesu neŋgeye Bəy Maduweŋ kway» na, ma tsikiye tətə bay.

⁴ Məsəfəre Tsədanjña eye na, nəte ŋgweŋ, ane tuk na, faya ma vəliye gədanj hay a ndo hay wal wal hərwi mäge wu hay.

⁵ Məsler neheye Bəy Maduweŋ a vəlateye a ndo hay hərwi ada t̄a ge aye na, məsler eye niye hay wal wal haladzay dərmak, ane tuk na, Bəy Maduweŋ Yesu neŋgeye na, nəte ŋgweŋ.

⁶ Tsəved andaya hərwi mäge ha məsler hay wal wal haladzay dərmak, ane tuk na, maa vəl gədanj eye a ndo hay na, Mbəlom nəte ŋgweŋ.

⁷ Mbəlom faya ma bəziye ha gədanj i Məsəfəre ŋgay kwa m̄a way tebiye. Faya ma bəziye ha na, ta tsəved wal wal hərwi ada kwa way m̄a dzəna ndo siye hay.

⁸ Ndo siye hay Məsəfəre a vəlatay gədanj ka mətsike bazlam i metsehe. Ndo siye hay, Məsəfəre a dətay wu hay ada a vəlatay gədanj mətsike parakka. Nəteye tebiye, maa ge məsler m̄a nəteye na, Məsəfəre eye nəte.

⁹ Ndo mekeləŋ eye na, Məsəfəre a vəlay gədanj ka məpe mədzal gər ka Yesu Kəriste ta dedək eye. Ndo neŋged na, Məsəfəre a vəlay gədanj məmbəle ha ndo hay abəra ma dəvats. Maa vəl gədanj niye na, Məsəfəre eye nəte ŋgweŋ.

¹⁰ A vəlatay a ndo siye hay gədanj i mäge masuwayaŋ. Siye a vəlatay gədanj m̄əde ha bazlam i Mbəlom nakə a tsikatay aye. Siye hay a vəlatay gədanj məsəre ha ka bo abəra Məsəfəre Tsədanjña eye ta məsəfəre ŋgwalak eye bay aye. Ndo siye hay a vəlatay gədanj mətsike bazlam i gəma neheye t̄ə sər bay aye. Ndo mekeləŋ eye hay a vəlatay gədanj məma ha bazlam neheye ndo mekeləŋ eye t̄ə tsik aye.

¹¹ Maa ge məsler niye na, Məsəfəre eye nəte. Neŋgeye nəte ŋgweŋ nakə a vəl wu neheye tebiye aye. A ŋgəna gədanj hay wal wal kwa a way andza nakə a say aye.

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, andza bo i ndo nəte

¹² Zlakwa mandzək̄it bo eye t̄ə bo i ndo. Ka sərakwa ha bo i ndo na, nəte. Ane tuk na, wu siye hay wal wal andaya ka bo ŋgay. Kwa hawal hay haladzay ka bo i ndo bəbay na, bo ŋgay na, nəte ŋgweŋ. I Yesu Kəriste bəbay na, andza niye dərmak.

¹³ Nəkway tebiye Mbəlom ka dzəhuḅ kway ha na, ta gədanj i Məsəfəre ŋgay hərwi matəre kway ha bo nəte. Kwa Yahuda hay, kwa neheye nəteye Yahuda bay aye, kwa beke hay, kwa neheye nəteye beke hay bay aye. Ada nəkway tebiye ka hutakwa na, Məsəfəre eye nəte, a rah kway ha andza ka sakwa wu məse.

¹⁴ Hawal hay ka bo i ndo na, nəte tsa bay. Nəteye haladzay.

¹⁵ Kwa sik m̄a gwad: «Neŋ wal abəra ka bo hərwi neŋ na, həlay bay.» Kwa kə tsik andza niye bəbay na, neŋgeye huya ka bo.

16 Tadə kwa zləm mâ gwad: «Nej wal abəra ka bo hərwi nej na, dərə bay.» Kwa kə tsik andza niye bəbay na, neŋgeye huya ka bo.

17 Tadə bo i ndo na, dərə dekdek tsa na, ma tsaniye wu hay ma kəkay? Tadə bo i ndo na, zləm dekdek tsa na, wu ma zeye ma kəkay?

18 Ane tuk na, Mbəlom a ge bo i ndo na, andza niye bay. Duh a ge wu neheye ka bo aye tebiye ada a pa na ka membre ka membre andza nakə a say aye.

19 Tadə Mbəlom mâ ge ndo sədok nətə tsa, kə ge faya wu mekeləŋ eye bay na, niye na, ka təra bo daw?

20 Ane tuk na, andza niye bay. Hawal hay andaya ka bo haladzay, ane tuk na, bo na, nətə ŋweŋ.

21 Tadə kə ge andza niye na, dərə ma sliye faya məgwadəy a həlay: «A seŋ kar bay» na, ma sliye faya mətəsike bay! Gər dərma ma sliye faya məgwadəy a sik: «A seŋ kar bay» na, ma sliye faya mətəsike bay!

22 Duh wu nakə ka bo ka dzala mə gər yak bəle eye na, azlakwa bay kutoŋ nətəye andaya.

23 Hawal neheye fakwaya ka dəsłakwatay ha gər bay aye na, nəkway faya ka gəkwateye gər lele duh. Hawal neheye faya ka ŋgahakweye abəra ka dərə i ndo hay aye na, nətəye na, faya ka gəkwateye metsehe haladzay.

24 Hawal neheye ka bo kway dərə a ŋgatay aye na, ŋgama andaya mənŋgehe tay ha aye bay. Mbəlom eye tə gər ŋgay a ge bo i ndo hay na, tã dəsłay ha gər a hawal neheye tə dəsławay ha gər bay aye.

25 A ge andza niye na, hərwi ada bo mâ ŋgəna wal wal bay. A say duh na, hawal neheye ka bo aye tã dzəna bo nətə nətə mə walaŋ tay.

26 Tadə hawal nətə ka bo kway faya ma giye dərətəstəh na, neŋgeye tə siye hay tebiye faya ta giye dərətəstəh dərma. Tadə faya ka dəsłakway ha gər a hawal neŋged nətə na, neŋgeye tə siye hay tebiye dərma ta ŋgwasie.

27 Nəkurom na, nəkurom tebiye ka manətə eye bo i Yesu Kəriste. Kwa way neŋgeye hawal i bo i Yesu Kəriste.

28 Mə walaŋ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, Mbəlom a pa tay ha ndo hay hərwi ada tã ge məsler ŋgay hay wal wal. A lah məpele təday na, ndo i maslaŋ hay. Masulo eye a pala ndo məde ha bazlam ŋgay hay. Mamahkar eye a pala siye hay hərwi ada tã tətikatay bazlam ŋgay a ndo hay. A pala ndo mekeləŋ eye hay dərma hərwi ada tã ge masuwayaŋ. Siye hay ndo məmbəle tay ha ndo hay. Siye hay a vəlatay gədaŋ ka madzəne ndo hay. Siye hay a vəlatay gədaŋ mandze tay kame a ndo hay. Siye hay sa na, mətəsike bazlam i gəma hay wal wal neheye tə sər bay aye.

29 Andza nakə ka ŋgatumay aye na, Mbəlom a pa tay ha tebiye nətəye ndo i maslaŋ i Yesu daw? Tebiye ndo məde ha bazlam i Mbəlom daw? Tebiye ndo matətikatay bazlam i Mbəlom a ndo hay daw? Tebiye ta giye masuwayaŋ daw?

30 Tebiye ta mbəliye ha ndo hay abəra ma dəvats daw? Tebiye ta tsikiye me tə bazlam i gəma neheye ndo hay tə sər bay daw? Tebiye ta miye ha bazlam daw? A'ay! Ma giye bo andza niye bay.

31 Ane tuk na, pəlum wu neheye ŋgwalak eye hay Məsəfəre ma vəlatəye a ndo aye hərwi ada kã hutum.

Anəke na, na dəkuməye ha tsəved lele eye sa, nakə a ze siye hay haladzay hərwi ada kã yum tə dəma.

¹ Kwa tadə na sər mətsike me tə bazlam i gəma hay tebiye, kwa bazlam i gawla i Mbəlom hay, na wudə ndo hay bay na, na təra andza bəre nakə ta fay na, a ləve ndoy ndoy kəriye tsa aye, kəgəbay andza mendelenj nakə a gatay zləm a ndo hay aye.

² Tadə kwa gədanj ga andaya mədə ha bazlam i Mbəlom, tadə kwa na sər wu hay tebiye, tadə kwa gədanj ga andaya mətsəne wu i Mbəlom neheye manğaha eye, kwa ta mədzal gər ga nakə na dzala ha ka Mbəlom aye na gwaday ha a mahamba «Lətse, do abəra kananj» ada kə lətse, ki ye, ane tuk na, tadə na wudə ndo hay bay na, neñ na, wuray kəriye.

³ Kwa tadə na ŋənatay wu ga hay a ndo i mətawak hay, kwa tadə na təma t̄a kal ga ha a ako na dul a dəma hərwi mədzal gər, tadə na wudə ndo hay bay na, wuray ma geñeye ŋgama kwa tsekweñ bay tebiye.

⁴ Ndo nakə a wudə ndo hay aye na, ma giye ŋgatay, ma gateye ŋgwalak a ndo hay, ma giye səlak bay, ma giye zlapay bay, ma dəslay ha gər a bo bay.

⁵ Ndo nakə a wudə ndo hay aye na, ma giye wu nakə a ge horoy aye bay, a pəlay wu a gər ŋgay dəkdek bay, wu a ndalay bay, a ge zəgəle ta ndo hay bay.

⁶ Ndo nakə a wudə ndo hay aye na, mənese a yay a gər bay, ane tuk na, dərev ŋgay a ŋgwasa d̄uh na, tə wu neheye ŋgwalak eye.

⁷ Ndo nakə a wudə ndo hay aye na, a səmay naha a dəretsətseh kwa a həlay waray, kwa kəday a dzala ha ka Mbəlom huya, pat pat a pa mədzal gər ŋgay na, ka təv i Mbəlom. Neñgeye mandza eye pat pat bəñbəñ.

⁸ Mawudə bo na, a dze təbey. Bazlam i Mbəlom neheye ndo hay tə dawatay ha a ndo hay aye na, ta ndəviye. Həlay eye ma slaweye, bazlam i gəma neheye faya ka tsikakweye ta ndəviye. Məsəre wu hay neheye ka sərakwa anəke aye ta ndəviye dərma.

⁹ Ma ta giye andza niye hərwi ka sərakwa wu hay tebiye bay. Bazlam i Mbəlom nakə ka dāwakwa tay ha a ndo hay aye bəbay na, ka sərakwa tebiye zuk bay.

¹⁰ Ane tuk na, aza ahəl nakə Mbəlom ma dākway ha wu neheye ŋgwalak eye dedək aye na, wu neheye ka sərakwa tebiye bay aye ta dziye.

¹¹ Tsənum! Ahəl niye neñ wawa eye mba na, na tsikawa me andza wawa hay. Na tsənawa wu andza wawa hay. Anəke na təra ndo bagwar eye na, məndze ga andza i wawa hay sa bay.

¹² Anəke na, ka ŋgatakway a wu hay lele zuk bay andza ka zəbakwa dəre a malam. Pat eye ma slaweye ka ŋgatakweye parakka tə dəre kway. Anəke na sər wu hay tebiye zuk bay. Pat eye niye na, na səriye wu kwetseh kwetseh andza nakə Mbəlom a sər ga ha kwetseh kwetseh aye dərma.

¹³ Wu neheye ta ndəviye bay aye na, ananj nəteye mahkar: Mədzal gər nakə ka dzalakwa ha Mbəlom aye, məpe mədzal gər ka wu nakə ka ta hutakweye ka təv ŋgay aye ada mawudə bo nakə ka wudakwa ndo hay aye. Ane tuk na, maa ze wu neheye tebiye na, mawudə bo.

14

Siye i bazlam neheye a tsik ka gədanj neheye Məsəfəre ma vələteye a ndo hay aye

¹ Rəzlumay a gər matəre təday na, ndo mawudə ndo hay. Pəlum tə dərev kurom peteh gədanj neheye Məsəfəre ma vələteye a ndo hay aye hərwi ada k̄a hutum. Gədanj nakə k̄a pəlum aye a ze siye hay tebiye aye na, mədə ha bazlam i Mbəlom nakə a tsikakum aye.

² Tadə ndoweye a tsik bazlam i gəma neheye a sər bay aye na, a tsikatay na, a ndo hay bay. A tsikay na, a Mbəlom hərwi ndo hay tə tsənay na bay. A tsik ta gədan i Məsəfəre, wu i Mbəlom neheye mənğaha eye.

³ Ane tuk na, ndo nakə a dətay ha bazlam i Mbəlom tə bazlam i gəma nğay aye na, neŋgeye a tsikatay a ndo nğay hay. Bazlam nğay niye hay na, ma vəlatəye gədan. Wu nakə faya ma tsikateye, ma mateye naha dərəv hərwi ada tã gəl, tã ye kame kame.

⁴ Ndo nakə a tsik bazlam i gəma neheye ndo hay tə sər bay aye na, a dzəna na, bo nğay eye nğway. Ndo nakə a dā ha bazlam i Mbəlom tə bazlam i gəma nğay aye na, neŋgeye dūh faya ma vəlatəye gədan a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu mahaya gər eye tebiye.

⁵ A seŋ nəkurom tebiye kã tsikum me tə bazlam i gəma hay. Ane tuk na, kutoŋ ndo məma ha mã ge andaya tə bazlam i gəma nğay hərwi ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye tã gəl ada tã ye kame kame. Kə ge andza niye bay na, ndo nakə ma diye ha bazlam aye a ze ndo nakə ma tsikiye bazlam i gəma neheye a sər bay aye.

⁶ Malamar ga hay, tadə na ye naha a gay kurom, na tsikakum me tə bazlam i gəma neheye ka sər um bay aye na, na gakumeye nğama na, ma kəkay? Tadə na dākum ha wu i Mbəlom nakə mənğaha eye bay, na dākum hay siye i wu hay bay, na dākumeye ha bazlam i Mbəlom bay ada na tətikiye kurom ha bay na, na dzəna kurom ka wuray kwa tsekweŋ bay tebiye!

⁷ Dzalum ka wu i məhetse hay təday, andza ndərloy ta gandzaval. Tadə ndo məfe ta fa təfə təfə bay na, ndo hay ta səriye məpaka naha faya bay.

⁸ Məfe fagam bəbay na, andza niye dərma. Tadə ağəna gəma ta gəma neŋged ta giye vərəm ada tadə ndo məfe fagam i mede a vərəm kə fa na tə dəma bay na, ndəray ma diye a vərəm niye bay.

⁹ I kurom dərma, andza niye. Tadə faya ka tsikumeye bazlam i gəma neheye ndəray a sər bay aye na, ndo hay ta tsəniye wu nakə ka tsikum aye na, ma kəkay?

¹⁰ Bazlam i gəma hay wal wal andaya ka məndzibəra. Bazlam i gəma hay tebiye a satay məgwede wu andaya.

¹¹ Ane tuk na, tadə ndoweye kə tsiken me tə bazlam i gəma nakə na sər bay aye na, neŋgeye mbəzlew kame ga ada neŋ dərma andza mbəzlew kame nğay.

¹² Andza niye, neŋ faya na gwadākumeye pəlum tə dərəv kurom peteh gədan neheye Məsəfəre ma vəlatəye a ndo hay aye hərwi ada kã hutum haladzay. Ane tuk na, wu nəte na, wudum wene wene eye na, wu nakə ma dzəniye tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu məgəle ada ma ye kame kame aye.

¹³ Hərwi niye ndo nakə a sər mətsike bazlam i gəma aye na, mã dūwulay me a Mbəlom hərwi ada Məsəfəre mã vəlay gədan məmatay ha a ndo hay tə bazlam nakə ndo hay tə tsəniye aye.

¹⁴ Tadə faya na dūwulay me a Mbəlom tə bazlam i gəma nakə na sər bay aye na, məsəfəre ga neŋgeye faya ma dūwuliye me a Mbəlom. Dədək, ane tuk na, metsehe ga andaya mə dəma bay.

¹⁵ Kə ge andza niye na, na giye na, kəkay? Na dūwulay me a Mbəlom ta məsəfəre ga tə bazlam i gəma neheye na sər bay aye. Ane tuk na, na dūwulay me a Mbəlom tə metsehe ga tə bazlam neheye na tsəne aye hərwi ada nã tsəne. A seŋ məge dəmes ta məsəfəre ga tə bazlam neheye na tsəne bay aye ada a seŋ məge dəmes tə metsehe ga dəmes neheye na tsəne aye.

16 Tadə kə ge andza niye bay, nəkar i yak faya ka gay naha sisœ a Mbəlom tə bazlam neheye ka sər bay aye tuk na, ada ndo neheye tə sər wu niye hay bay aye na, ta mbədiye faya «amen» na, ma kəkay? Nəteye tə tsəne wu nakə ka tsik aye bay.

17 Məgay naha sisœ yak niye ka gay naha a Mbəlom aye na, lele, ane tuk na, ma giye ŋgama a ndo neŋged bay.

18 Neŋ faya na gay naha sisœ a Mbəlom hərwi na tsik bazlam neheye na sər bay aye na, na ze kurum ha tebiye.

19 Ane tuk na, ahəl nakə neŋ ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu mahaya gər eye na, ŋgama na tsikatay gər i bazlam hay zlam neheye ta tsəniye andza niye na, na tətikiye tay ha ndo hay tə bəmalə nakə na tsikateye gər i bazlam hay gwezem kuro vədvdəd haladzay tə bazlam neheye tə sər bay aye.

20 Malamar ga hay, ka dzalam gər ka wu hay andza wawa ndəriz hay bay. Duh dzalam gər na, andza nəkurom bagwar eye hay. Ta təv i mənese na, tərurum andza wawa ndəriz hay. Nəteye na, tə sər məge mənese bay.

21 Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, Bəy Maduweŋ a gwad: «Neŋ na sləriye naha ndo i gəma neŋged hay ka təv i ndo ga hay. Ta tsikateye bazlam ga tə bazlam i gəma mekeləŋ eye. Kwa na ge andza niye bəbay na,

ndo hay ta peŋeye faya zləm wal bay.* »

22 Hərwi niye mətsike me tə bazlam neheye tə sər bay aye na, faya ma bəzatay ha wu a ndo neheye tə pa mədzal gər ka Yesu Kəriste bay aye. Ndo neheye faya ta diye ha bazlam i Mbəlom aye na, faya ma bəzatay ha wu a ndo neheye ta dzala ha ka Yesu aye na, Mbəlom andaya ta nəteye bəna a ndo neheye ta pa mədzal gər ka Mbəlom bay aye bay.

23 Andza niye, ahəl nakə ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye mahaya gər eye, tadə nəkurom tebiye faya ka tsikumeye tə bazlam i gəma neheye ndo hay tə sər bay aye, ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye tə sər wuray bay aye kəgəbay ndo neheye ta dzala ha ka Yesu bay aye, ta ye naha na, ta gwadiye gər a vuwakum.

24 Ane tuk na, tadə duh nəkurom tebiye faya ka dumeŋe ha bazlam i Mbəlom tə bazlam i gəma nakə ndo hay tə sər aye na, ndo neheye ta dzala ha ka Yesu zuk bay aye ada ndo neheye ta dzala ha ka Yesu tə sər wuray bay aye, ta ye naha na, ta səriye ka mənese tay. Wu nakə ta tsəniye tebiye aye na, ma gateye hiyew mə dərev tay.

25 Wu neheye maŋgaha eye tə dzala mə gər tay aye na, ma ndohwaweŋe parakka. Tsa na, ta dəkweŋe gurmets a Mbəlom, ta dəslyay ha gər ada ta tsikiye parakka tə bazlam tay, ta gwadiye Mbəlom andaya mə walaŋ kurom ta dedək.

26 Malamar ga hay, ka gakweŋe na, kəkay? Ka hayum gər na, ndoweŋe ma giye dəmes, ndo neŋged ma tətikateye bazlam i Mbəlom a ndo hay, ndo neŋged ma tsikiye wu nakə maŋgaha eye Mbəlom a dəy ha aye, ndo neŋged neŋgeŋe na, ma tsikiye me tə bazlam i gəma neheye ndo hay tə sər bay aye, ada ndo neŋged ma miye ha parakka wu nakə a tsik tə bazlam i gəma nakə ndo hay tə sər bay aye. Wu nakə faya ka gumeye tebiye na, gum hərwi ada ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tā gəl.

27 Tadə ndo hay andaya a satay mətsike me tə bazlam i gəma neheye ndo a sər bay aye na, ndo sulo kəgəbay maħkar ta tsik tsa, mə ze ndo hay maħkar bay, ada tā tsik na, nəte ta nəte. Ada ndoweŋe mə ma ha wu nakə tə tsik aye.

28 Tadə ndəray andaya məma ha bay na, tā ndza tətə. Tə dzala mə gər tay ada tā tsikay a Mbəlom.

* 14:21 Zəba ma Ezay 28.11-12.

²⁹ Ndo mæde ha bazlam i Mbəlom hay na, ndo hay sulo kəgəbay mahkar tɑ tsik me tsa. Ndo siye hay tɑ pay zləm a wu nakə ta tsikiye aye, a yaw abəra ka təv i Mbəlom dedek tsukudu dedek bədaw?

³⁰ Tadə ndoweye faya ma diye ha bazlam i Mbəlom, tsa na, Mbəlom a dɑ ha wu wedeye a ndo nenjed mə walaŋ kurom na, ndo nakə kurre faya ma tsikiye me aye mɑ gər ha mətsike hərwi ada ndo nenjed mɑ tsik me.

³¹ Nəkurom tebiye ka slumeye mæde ha bazlam i Mbəlom, ane tuk na, tsikum me nəte ta nəte hərwi ada nəkurom tebiye kɑ tətikum wu ada kɑ vəlumatay gədanj a ndo siye hay.

³² Ndo nakə gədanj i Məsəfəre andaya faya mæde ha bazlam i Mbəlom aye na, a sər məgay metshe a gədanj eye niye dərmak.

³³ Andza niye hərwi wu nakə ma diye ta tsəved eye bay na, a yay a gər a Mbəlom bay. Nenjeye a say düh na, ndzakwa ta tsəved eye lele tə zay.

Ŋgwas hay tɑ ge na, andza ŋgwas neheye ma məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye tebiye.

³⁴ Ka hayum gər ka təv manəte eye na, tɑ ndza təte, tɑ tsik me bay. Nəteye na, tsəved tay andaya mətsike me bay. Ŋgwas hay na, tɑ rəhay gər a hasləka hay andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom aye.

³⁵ Tadə wu andaya nakə ta tsəne bay aye ada a satay matsətsehe aye na, tɑ tsətsah ma məhay gər bay, tɑ tsətsah ka zal tay hay mətagay. Ŋgwas ma tsikiye me ma məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, lele bay.†

³⁶ Ah! Ka dzalum na, bazlam i Mbəlom a yaw abəra mə gay kurom ba! Kəgəbay ka dzalum na, maa tsəne bazlam nakay na, nəkurom dəkdek ba!

³⁷ Tadə ndoweye kə dzala mə gər ŋgay kə huta gədanj i mæde ha bazlam i Mbəlom kəgəbay gədanj mekelenj i Məsəfəre, mɑ sər ha wu nakə na watsa kanaŋ aye na, maa tsik gum andza niye na, Bəy Maduweŋ kway.

³⁸ Tadə ndoweye kə sər wu nakə na watsa aye, bazlam i Bəy Maduweŋ bay na, nəmay dərmak nəmaa təma na bay.

³⁹ Malamar ga hay vəlumay ha dərəv kurom ka mapəle mæde ha bazlam i Mbəlom ada kɑ gumatay me a ndo hay mətsike me tə bazlam i gəma hay bay.

⁴⁰ Ane tuk na, gum wu hay tebiye ta lele eye. Gum ta tsəved eye dərmak.

15

Yesu Kəriste kə lətsew abəra ma mədahanj

¹ Malamar ga hay, anəke a seŋ na, məmakum ahaya a gər Labara Ŋgwalak eye nakə na dəkum ha ahəl niye aye. Ka təmum a dərəv kurom, ka dzalum ha faya lele.

² Labara niye ŋgwalak eye na, nakə Mbəlom ma təmiye kurom ha aye tadə faya ka dzalumeye huya andza nakə na tsikakum aye. Tadə faya ka gumeye andza niye bay na, ka dzalum ha faya ta dedek bay.

³ Na tətikakum na, wu nakə Yesu Kəriste a tətikenj aye. Wu nakə a ze kwa me tebiye na lah matətikakum aye na, Yesu Kəriste kə mət hərwi mezeleme kway andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye.

⁴ A mət na, tə pa na a tsəvay. Məhəne sulo mamahkar eye na, kə lətsew abəra ma mədahanj andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye.

⁵ Ahəl nakə a lətsew abəra ma mədahanj aye na, a bəzay ha bo a Piyer ada a bəzatay ha bo a siye i gawla ŋgay neheye kuro gər eye sulo aye.

† 14:35 1 Korinthe hay 11.5.

⁶ Ada ka bəzətay ha bo a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ziye temerre zləm, nəteye tebiye tə ɲgatay a həlay manəte eye. Siye hay ta mət tsiy, ane tuk na, siye hay haladzay nəteye andaya tə dəre.

⁷ Ma dəba eye a bəzay ha bo a Yakuba ada a bəzay ha bo a ndo i maslaɲ siye hay tebiye dərmak.

⁸ Tsa na, maduk i duk eye a bəzeɲ ha bo a neɲ dərmak. Pat eye niye neɲ na tərə na, andza wawa nakə tə wa na kə ndisl a kiye i məwe ɲgay bay aye.

⁹ Neɲ na, wawa eye tsekwededeɲ mə walaɲ i ndo i maslaɲ i Yesu hay. Neɲ na sla da tā zeleɲ ndo i maslaɲ i Yesu bay hərwi na gatay dəretsətseh a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

¹⁰ Ane tuk na, Mbəlom kə geɲ ɲgwalak ɲgay nakə na tərə ndo i maslaɲ ɲgay andza nakay anaɲ ka ɲgatumeɲ anəke aye. ɲgwalak i wu nakə a geɲ aye na, ka tərə kəriye bay. Duh na ge ha məsler haladzay a ze siye i ndo i maslaɲ i Yesu hay. Ane tuk na, gədaɲ nakə na ge ha məsler aye na, i ga bay. Maa pa fagaya ɲgama na, Mbəlom. Maa ge məsler mə neɲ na, neɲgeye.

¹¹ Andza niye, kwa ta də maa tsikakum Labara ɲgwalak eye niye na, neɲ, kwa maa tsik na, siye i ndo i maslaɲ i Yesu hay, nəmay tebiye nəmaa tsikiye labara ɲgwalak eye andza nakə na tsikakum aye ada nakə ka dzalum ha aye.

Mbəlom ma ta lətsiye tay ahaya ndo hay abəra ma mədahaɲ

¹² Labara ɲgwalak eye nakə nəmaa a tsik aye na, Yesu Kəriste kə lətsew abəra ma mədahaɲ. Kə ge andza niye tuk na, ada ndo siye hay mə walaɲ kurom tə gwad, ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaɲ bay na, ma kəkay?

¹³ Ta də ta dedək ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaɲ bay na, andza məgwede Yesu Kəriste bəbay kə lətsew abəra ma mədahaɲ bay bəna mey?

¹⁴ Ta də neɲgeye kə lətsew abəra ma mədahaɲ bay na, andza məgwede bazlam i Mbəlom nakə nəmaa da ha aye na, ka tərə wu kəriye. Ada mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha Yesu aye na, ma giye ɲgama bay.

¹⁵ Ta də kə ge andza niye na, andza məgwede nəmay faya nəmaa rawiye me ka Mbəlom hərwi nəmay faya nəmaa tsikateye a ndo hay na, Mbəlom kə lətse ahaya Yesu Kəriste abəra ma mədahaɲ. Ane tuk na, ta də ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaɲ bay na, Mbəlom neɲgeye kə lətse ahaya Yesu Kəriste abəra ma mədahaɲ bay.

¹⁶ Ta də Mbəlom ma lətsa tay ahaya ndo hay abəra ma mədahaɲ bay na, Yesu Kəriste dərmak, Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma mədahaɲ bay.

¹⁷ Ta də Yesu Kəriste kə lətsew abəra ma mədahaɲ bay na, mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha aye, ma giye ɲgama bay ada nəkurom na, huya mə mezeleme.

¹⁸ Andza məgwede ndo neheye ahəl niye tə mət ta dzala ha ka Kəriste aye na, ta dze hele hele.

¹⁹ Ta də ka pakwa mədzal gər kway ka Yesu Kəriste hərwi ada mā dzəna kway ka məndzibəra dəkdək tsa ada wuray andaya kame bay na, ndo hay ta tuwiye fakwaya haladzay ma ziye ha i ndo siye hay.

²⁰ Ane tuk na, ta dedək Kəriste kə lətsew abəra ma mədahaɲ. Maa lah mələtsew abəra ma mədahaɲ na, neɲgeye. A da ha na, siye i ndo neheye tə mət aye, ta lətseweye abəra ma mədahaɲ dərmak.

²¹ Maa zlaw məməte ka məndzibəra na, ndo nəte. Andza niye, maa həndəkətay tsəved a ndo hay mələtsew abəra ma mədahaɲ na, ndo nəte dərmak.

²² Ndo hay tebiye ta mətiye hərwi nəteye gwala i Adam hay. Andza niye, ndo neheye nəteye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, ta ta hutiiye sifa.

²³ Ane tuk na, ma giye bo na, ka membre ka membre. Maa lah mælətsew kurre na, Yesu Kəriste. Pat nakə kə maw aye na, ndo ŋgay hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ tuk.

²⁴ Ma dəba eye na, Yesu Kəriste ma bəbazliye tay ha gədan i məsəfəre neheye lele bay eye tebiye ada ta bəy tay hay tebiye ada ta gədan i bəy i dala hay tebiye. Tsa na, məndzibəra ma ndəviye. Ma dəba eye ma vəlay ha bəy a həlay i Bəba Mbəlom.

²⁵ Andza mægweđe na, Kəriste ma ləviye təmad hus a pat nakə Mbəlom ma piye tay ha ndo mənə dəre ŋgay a həlay ŋgay aye.

²⁶ Maduk i duk i ndo mənə dəre nakə Mbəlom ma dziye ha aye na, məməte.

²⁷ Ka sər kwa ha na, hərwi tə watsa mə Ɗerewel i Mbəlom na, tə gwad: «Mbəlom kə pa wu hay tebiye a həlay i Wawa ŋgay.*» Mbəlom a tsik bazlam niye hay na, bo i Mbəlom eye neŋgeye ma ndziye mə həlay i Wawa ŋgay bay hərwi maa pa siye i wu hay a həlay i Wawa ŋgay na, bo ŋgay eye.

²⁸ Mbəlom kə pa wu hay tebiye a həlay i wawa ŋgay na, Wawa ma rəhay ha gər a Mbəlom nakə a pa wu hay a həlay ŋgay tebiye aye. Andza niye Bəba Mbəlom ma ləviye wu hay tebiye ada ndo zezəŋ tebiye.

²⁹ Dzalum ka ndo neheye faya ta dzəhuḃiye bo a yam hərwi ndo neheye ta mat tsiy aye. Maa gatay ŋgama mə dəma na, wuye mey? Tadə ta dedək ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ bay na, ndo niye hay ta dzəhuḃawa bo a yam a bəram tay na, hərwi mey?

³⁰ Tadə ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ bay na, nəmay nəmaa siye dəretətseh pat pat na, hərwi mey?

³¹ Malamar ga hay, pat pat neŋ na, na mawa veket veket abəra ma məməte. Wu nakə faya na tsikakumeye dedək. Na tsikakum na, ta dedək, neŋ faya na ŋgwasiye hərwi kurom. Məŋgwese ga na, hərwi nəkurom ta nəmay tebiye, nəkway madzapa eye ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

³² Ma gəma i Efez na, nəmaa ge magazləga ta ndo hay haladzay andza ta wu i peŋl neheye sewed hay haladzay aye. Tadə na dzala ka wu i məndzibəra na, dəretətseh nakay ma giye ŋgama daw? Tadə ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ bay na, na tsikiye andza ndo wuray a gwad: «Ndayakwa wu mənday haladzay ada sakwa wu məse haladzay hərwi mazlambar ka mətakweye.†»

³³ Kā vumay gər a bo kurom bay. Sərum ha, tadə faya ka həhalumeye ta ndo neheye faya ta giye mənese aye na, nəkurom dərmak ka gumeye mənese.

³⁴ Kā tərur ndo i matarakahaŋ hay bay. Kā gum mənese bay. Na zəba faya na, siye i ndo hay mə walaŋ kurom tə sər Mbəlom bay. Na tsik andza niye na, hərwi ada horoy m̄a gakum.

Bo nakə ma lətseweye abəra ma mədahaŋ aye

³⁵ Agəla ndoweye ma tsətsahiye, ma gwadiye: «Ndo hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ na, ma kəkay? Ndowneye kə lətsew na, bo ŋgay ma təriye na, kəkay?»

³⁶ Ndowneye ka tsətsah andza niye na, neŋgeye matarakahaŋ eye. Dzala təday! Ka sləga hulfe a guvah ma mətiye ada ma ndzohwiye.

³⁷ Ada ka sləga na, wuye mey? Ka pa a bəd na, wu mandzohwa eye tsiy ta slambah eye bay. Ka sləga na, wur eye, agəna daw, agəna hulfe i wu mekelen.

³⁸ Dərizl i gərdaf ma ndzohwiye andza nakə a say a Mbəlom aye. Dərizl i gərdaf i hulfe kwa waray waray na, wal wal.

* 15:27 Dames hay 110.1. † 15:32 Zəba ma Ezay 22.13.

³⁹ I wu neheye tə səfəra eye na, andza niye dərmaḱ. Mbəlom a ge bo tay na, wal wal. Bo i ndo zezeŋ na, wal, bo i wu i pesl hay wal, bo i diyeŋ hay wal, ada bo i kələf hay wal dərmaḱ.

⁴⁰ Wu neheye ka maḡərmbəlom aye ta wu neheye ka məndzibəra aye, nəteye na, wal wal dərmaḱ. Məle tay nakə tə le aye na, wal wal, nəte bay.

⁴¹ Madəve i pat na, wal abəra ka madəve i kiye dərmaḱ. Ada madəve i kiye wal abəra ka madəve i wurzla. Kwa mə walaŋ i wurzla hay bəbay na, madəve tay na, wal wal.

⁴² Ahəl nakə Mbəlom mata lətse ahaya ndo abəra ma mədahaŋ aye na, ma giye na, andza niye dərmaḱ. Bo i ndo na, andza hulfe dərmaḱ. Ta pa mədahaŋ a tsəvay na, ma ziye. Mbəlom kə lətse ahaya ndo niye abəra ma mədahaŋ na, bo ŋgay ma ndziye ka tor eye.

⁴³ Tə la na mədahaŋ a bəd na, gədaŋ mə dəma bay, a le bay. Ahəl nakə ma lətseweye na, ma təriye gədaŋ eye, ma liye haladzay.

⁴⁴ Bo nakə tə pa na a bəd andza hulfe aye na, wu i məndzibəra. Ane tuk na, ahəl nakə ma lətseweye abəra ma mədahaŋ aye na, ma hutiiye bo nakə Məsəfəre mavəla eye.

Bo i məndzibəra andaya na gwad ba! Sərum ha na, ka ta hutakweye bo nakə Məsəfəre ma vəliye dərmaḱ.

⁴⁵ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Adam na, ndo nakə kurre Mbəlom a vəlay məsəfəre aye.» Ndo nakə a yaw duk ma dəba aye na, Kəriste. Neŋgeye na, ndo nakə ma vəliye sifa a ndo hay tə həlay i Məsəfəre.[‡]

⁴⁶ Wu nakə Məsəfəre a vəl aye na, makurre eye nakə ndo hay tə ŋgatay aye bay. Tə ŋgatay təday na, a bo i məndzibəra ada ma dəba eye ta ŋgateye a bəmalə nakə Məsəfəre a vəl aye.

⁴⁷ Makurre i ndo na, Adam, neŋgeye i məndzibəra. Mbəlom a ge neŋgeye na, ta bətekwew. Ndo neŋged na, Məsəfəre. A yaw abəra mə mbəlom.

⁴⁸ Ndo i məndzibəra hay bo tay na, andza i Adam nakə Mbəlom a ge na ta bətekwew aye. Andza niye dərmaḱ, ndo neheye ta ndziye mə mbəlom aye, ta təriye andza ndo nakə a mbəzlaw mə mbəlom aye.

⁴⁹ Anəke na, ka ndzəkitakwa bo ta ndo nakə Mbəlom a ge ta bətekwew aye. Kame mba na, ka ndzəkitakweye bo ta ndo nakə a mbəzlaw mə mbəlom aye dərmaḱ.

⁵⁰ Malamar ga hay, neŋ faya na tsikakumeye, ndo zezeŋ ma sliye faya mede a Bəy i Mbəlom tə slo i bo ŋgay bay. Hərwi wu nakə ma ziye na, ma sliye faya məndze tə wu nakə ma ndziye ka tor eye bay.

⁵¹ Tsənum! Na tsikakumeye wu nakə maŋgaha eye Mbəlom a deŋ ha aye. Ka mətakweye tebiye kway eye bay. Ane tuk na, nəkway bo kway ma mbədiye.

⁵² Ka məndəve i məndzibəra na, ta fiye tolom. Ta fa na, kwayaŋna ka mətsike me niye na, bo kway ka mbada. Ta fa tolom na, ndo neheye ta mət tsiy aye ta lətseweye abəra ma mədahaŋ tə bo nakə ma ziye bay aye. Nəkway neheye tə dəre aye, Mbəlom ma vəlakweye bo wedeye dərmaḱ.

⁵³ Andza məgwede, bo kway nakə ma mətiye ada ma ziye na, kutoŋ ma təriye bo nakə ma mətiye bay ada ma ziye bay aye.

⁵⁴ Ahəl nakə bo nakə ma mətiye ada ma ziye ka təra bo nakə ma mətiye sa bay ada ma ziye sa bay aye na, wu nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye ma bəziye tuk. Tə watsa na: «Məməte andaya sa bay. Mbəlom kə dze ha tebiye.»

⁵⁵ «Nəkər məməte, ehey! Gədaŋ yak eye məngay tuk?»

Səmbər yak eye nakə ka mbalawa tay ha ndo hay aye na, məŋgay tuk?[§]

56 Məməte na, a huta gədan məgay wu nakə lele bay aye a ndo hay hərwi mezeleme. Mezeleme a huta gədan na, hərwi bazlam i Mbəlom mapala eye.

57 Ane tuk na, gakway sisə a Mbəlom hərwi kə vəlakway gədan məngwese ka mezeleme kwa ka məməte ta gədan i Bəy Maduweñ kway Yesu Kəriste.

58 Malamar ga hay neheye na wudə kurom haladzay aye, hərwi niye ndzum bəñbəñ lele, kə yum gər bay. Rəzlumay a gər a məsler i Bəy Maduweñ Yesu pat pat tə dərev kurom peteh. Ka sərum ha məsler nakə ka gumeye ta gədan ɲgay aye na, ma təriye kəriye bay.

16

Ta tsakal suloy hərwi madzəne tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu

1 Anəke na, na tsikakumeye naha ka suloy nakə ka tsakalumeye hərwi madzəne tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye. Gum andza nakə na tsikatay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Galat aye.

2 Pat i luma i sidzew hay na, kwa way way tsakalum dala andza nakə ka hutum, Mbəlom a vəlakum aye. Pum na hərwi ada pat nakə na ye naha aye na, ka tsakalumeye sa bay.

3 Na ye naha na, ka tsikumenəye ndo neheye ka palum tay ha hərwi ada tə ye ha suloy nakə ka tsakalum, ta diye ha a Zerozelem aye na, na watsateye derewel a həlay.

4 Tadə kə ge lele neñ nā ye dərmak na, nəmaa diye dziye.

Pol ma diye a Korinthe

5 Na diye naha ka təv kurom na, na diye ta Masedowan.

6 Ağəna na ye naha na, na ndziye tsekweñ ka təv kurom, ağəna a həlay i mətaşl na, na ndziye ka təv kurom. Ma dəba eye na diye abəra ka təv kurom, na diye kwa ka waray na, ka dzənumeye ga.

7 Na diye naha ka təv kurom na ndziye tsekweñ tsa, na diye gwa na, a señ andza niye bay. Tadə kə yay a gər a Bəy Maduweñ na, a señ ka ndzakweye ka təv manəte eye məndze haladzay.

8 Ane tuk na, na ndziye kanan ma Efez təmad hus a magurlom i Peñtekt*,

9 hərwi Mbəlom ka həndekeñ na tsəved lele ka məge məsler bagwar eye kanan. Ada ndo mənə dəre ga hay andaya haladzay.

10 Timote ki ye naha ka təv kurom na, təmum na tə həlay sulo sulo hərwi ada mənə ndza ta məngwese eye lele mə walañ kurom. Hərwi neñgeye ndo məge məsler i Bəy Maduweñ andza neñ nakə faya na giye.

11 Ndəray mē gay wuray bay. Dzənum na duh hərwi ada mē gər kurom ha tə zay ada mē maw ka təv ga. Neñ ta ndo siye hay faya nəmaa həbiye na kanan.

12 Malamar kway Apolos na, na tsikay madzəga haladzay, na gwaɟay na, neñgeye tə siye i malamar hay tə ye naha ka təv kurom tey. Ane tuk na, a say mede naha anəke zuk bay. Aza kə huta həlay eye kame mba na, ma diye naha.

Mandəve i bazlam

13 Ndzum tsezlezleñje tə metsehe lele. Tərum ndo gədan eye ka tsəved i Mbəlom bəñbəñ lele. Kə dzədzarum bay. Dərev kurom mē ndza ta gədan eye.

14 Wu nakə ka gumeye tebiye aye na, gum tə mawudə bo nakə ka wudumeye ha ndo hay aye.

* 16:8 Peñtekt na, tə bazlam i Gərek. Magurlom i gərndzahosl. Tə gawa magurlom eye na, məhəne 50 ma dəba i Pak. I ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, magurlom i məhute Məsəfəre Tsədanja eye.

¹⁵ Malamar ga hay, ka sərüm Sitefanas ta ndo i gay ñgay hay tebiye. Sərüm ha, maa lah mæpe mædzal gər ka Yesu Kəriste ma gəma i Akay† na, nətəye. Ta vəl ha gər tay ka mæge mæsler i Mbəlom hərwi madzəne tay ha ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu. Neñ faya na gakumeye naha amboh,

¹⁶ Slala i ndo neheye faya ta giye mæsler i Mbəlom mə walañ kurom aye na, rəhumatay ha gər. Rəhumatay ha gər a ndo neheye faya ta rəzleye a gər mæge mæsler i Mbəlom dziye aye dərmaḳ.

¹⁷ Dərev ga kə ñgwasa haladzay hərwi nakə Sitefanas ta Fortunatus ada ta Akayəkus ti yaw ka təv ga aye. Na ñgatatay na, andza na ñgatakum a nəkurom tebiye.

¹⁸ Ta meñ naha dərev andza tə makum naha dərev a nəkurom aye dərmaḳ. Slala i ndo neheye andza nakay aye na, rəhawumatay ha gər.

¹⁹ Ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu neheye tə hayawa gər ka təv ga kanañ ka dala i Azi‡ aye ta tsikakum naha me. Akelas ta Pərisil tə siye i ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu neheye tə hayawa gər a gay tay aye, ta tsikakum naha me lele ta mæzele i Yesu Kəriste.

²⁰ Siye i ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu neheye kanañ aye tebiye ta tsikakum naha me dərmaḳ.

Tsikum me a bo nətə nətə mə walañ kurom ta mægəse bo kurop kurop lele.

²¹ Neñ Pol na tsikakum naha me dərmaḳ. Nakay na, neñ na watsakum naha tə həlay gay eye.

²² Ndo nakə a wudə Bəy Maduweñ kway Yesu bay aye na, Mbəlom mə vəlay mezeleme. *Maranata*§, andza mægweḏe Bəy Maduweñ may, dara!

²³ Bəy Maduweñ kway Yesu mə pa fakuma ñgama.

²⁴ Nəkurom tebiye na wudə kurom huya hərwi nakə nəkway tebiye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

† 16:15 Akay na, mæzele guram i diye i Salawa i Geres. ‡ 16:19 Dala i Azi anəke na, Turki. § 16:22 Maranata: Mæzele i wu tə bazlam i Gerek. Yesu ta ndo neheye tə pa mædzal gər kurre eye tə ndzawa ma gəma i Yahuda hay tə tsikawa bazlam eye nakay.

Masulo i d̄erewel i Pol nakə a watsatay naha a Korinthe hay aye Məfələkwe

A gəsaw abəra ka makurre i d̄erewel i Pol nakə a watsatay naha a Korinthe hay aye na, labara hay ti yaw abəra ma Korinthe ada ta watsayaw d̄erewel hay a Pol ada Pol d̄ərmak kə watsatay naha (2.3). Məndze i Pol ta ndo i Korinthe hay ŋgwalak eye sa bay. Ma ta diye a d̄əma na, a watsatay naha h̄ərwi malembede ha wu nakə a ye bay aye.

Mə madədo 1 ka 7 na, Pol faya ma tsikiye me abəra ka bo ŋgay,

Mə madədo 8 ka 9, Pol a tsətsah wu h̄ərwi ndo məpe mədzal gər neheye mətawak eye hay ma Zerozelem aye.

Mə madədo (10 ka 13) na, Pol a tsik ka matəre ndo i maslan i Yesu Kəriste na, kəkay wal wal sulo. Ndo hay andaya faya ta diye ha labara mekelən eye wal abəra ka bəmalə i Pol (11.3-4).

Pol a h̄əna ha gər tsekweŋ h̄ərwi faya ma h̄əbiye, ma hutiyə gədan ŋgay na, mə h̄əlay i Mbəlom. Pol ka tsətsah tā d̄əslay gər bay, tā v̄əlay wu na, ka tsətsah bay. A da ha Labara Ŋgwalak eye i Yesu na, kəriye.

Pol a tsikatay naha me

¹ Maa watsakum naha d̄erewel nakay na, neŋ Pol. Neŋ ndo i maslan i Yesu Kəriste h̄ərwi a say a Mbəlom. Neŋ ta Timote malamar kway nəmaa tsikakum naha me a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gama i Korinthe aye ada a siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ka dala i Akay* aye.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tā pa fakuma ŋgama ada tā v̄əlakum zay.

Mbəlom ma matay naha d̄ərev a ndo neheye faya ta siye d̄əretsətseh aye

³ Zambadəkway a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Neŋgeye faya ma gateye ŋgwalak a ndo hay huya, ma matay naha d̄ərev pat pat aye.

⁴ Kwa kəday ahəl nakə nəmay mə d̄əretsətseh aye na, a v̄əlawamay gədan h̄ərwi ada nəmay nəmaa sliye faya məmatay naha d̄ərev a siye i ndo neheye faya ta siye d̄əretsətseh aye andza nakə Mbəlom a dzəna may aye d̄ərmak.

⁵ Andza niye, Yesu Kəriste kə sa d̄əretsətseh haladzay ada nəmay d̄ərmak nəmaa siye d̄əretsətseh haladzay. Mbəlom bəbay ma v̄əlaməye gədan haladzay d̄ərmak h̄ərwi nəmay madzapa eye tə Yesu Kəriste.

⁶ Tadə nəmay faya nəmaa siye d̄əretsətseh kəgəbay tadə Mbəlom faya ma v̄əlaməye gədan na, h̄ərwi ada k̄ə tərūm gədan eye hay ada Mbəlom mə t̄əma kurom ha. Andza niye ka sluməye faya məsəmay naha a d̄əretsətseh nakə nəmay faya nəmaa səmay naha aye d̄ərmak.

⁷ Nəmaa sər ha ta dedək ka ndzuməye b̄əŋb̄əŋ ka tsəved i Mbəlom. Nəmaa sər ha Mbəlom ma makuməye naha d̄ərev andza nakə neŋgeye faya ma məmēye naha d̄ərev aye, h̄ərwi faya ka suməye d̄əretsətseh andza nəmay neheye faya nəmaa siye d̄əretsətseh aye d̄ərmak.

* 1:1 Akay na, məzele guram eye i diye i Salawa i Gəres.

⁸ Ayaw, malamar may hay, a samay na, sərüm ha d̄aretsətseh nakə nəmaa sa ka dala i Azi aye. Nəmaa sa d̄aretsətseh haladzay, a ze may gadañ. Nəmaa dzala na, tsiy nəmaa mətiye.

⁹ Ayaw, ta dedek nəmaa dzala mə d̄arev may na, nəmaa mətiye. Azlakwa Mbəlom a ge andza niye na, h̄ərwi ada nəmaâ pa mədzal gər may ka gadañ may bay, d̄uh nəmaâ pa mədzal gər may na, ka Mbəlom n̄əte ɲgweɲ. Neñgeye na, ma mbəla tay ahaya ndo hay abəra ma mədahañ.

¹⁰ Ada ma buwa may ahaya abəra mə d̄aretsətseh i mədahañ nakə haladzay nəmaa mətiye ha haɓe aye, ada ma buwa may ahaya abəra mə d̄aretsətseh siye hay d̄ərmak. Nəmaa piye mədzal gər may, nəmaa sər ha ma buwa may ahaya abəra mə d̄aretsətseh siye hay sa.

¹¹ Nəkurom d̄ərmak d̄uwulumay me a Mbəlom. Andza niye, tadə ndo hay haladzay faya ta d̄uwuliye me a Mbəlom h̄ərwi may na, ndo hay haladzay ta gay naha sis̄e d̄ərmak h̄ərwi ɲgwalak ɲgay nakə ma ta gamay aye.

Pol ka mbəda ha wu nakə haɓe a say m̄age aye

¹² Wu nakə nəmaa ɲgalakiye ha aye na, anañ; Nəmaa sər ha mə d̄arev mede may kame i ndo hay tebiye na, dedek, nəmay ndo i dedek hay andza nakə a say a Mbəlom aye. Mede may niye lele wene wene eye na, kame kurom. Gədañ may nakə nəmaa ndza ha andza niye aye na, a yaw abəra mə metsehe i ndo i m̄əndzibəra hay bay. Ane tuk na, Mbəlom a dzəna may ta ɲgwalak ɲgay.

¹³ Wu nakə nəmaa watsakum naha aye na, a wur bo bay, ka slumeye faya m̄əsəne.

¹⁴ Wu andaya nakə ka ts̄ənum i ɲgal aye. Ane tuk na, ka ta ts̄ənumeye tebiye. Wu eye na, anañ; Ka ta ɲgalakumeye may ha andza nəmay d̄ərmak nəmaa ta ɲgalakiye kurom ha pat i B̄əy Maduweɲ Yesu nakə ma maweye aye.

¹⁵ Na sər ha ta dedek, h̄ərwi niye na gwad haɓe a seɲ na diye naha a gay kurom t̄əday ada na h̄əndz̄ədiye kame. Na maweye na, ta t̄əv kurom d̄ərmak h̄ərwi ada n̄a dzəna kurom masulo eye.

¹⁶ Andza m̄əgwede, na dzala na, na diye naha a gay kurom t̄əday ada na diye ka dala i M̄əsədowan ada na maweye ta t̄əv kurom. Ada aza na mb̄ədiye gər, nakə na diye ka dala i Yahuda aye na, haɓe ka dz̄ənumeye ga.

¹⁷ Ahəl nakə na gwad̄akum na giye andza niye aye na, na ts̄ikakum ta d̄ərneh sulo d̄aw? A'ay, tadə na gwad̄ na giye wu nakə na h̄əl faya bo m̄age aye na, na giye andza i ndo i m̄əndzibəra hay d̄aw? Na gwadiye ayaw ada a'ay sulo sulo bay.

¹⁸ Mbəlom, neñgeye ndo m̄əh̄əle mbal ga. Wu nakə nəmaa ts̄ikakum aye na, ayaw ada a'ay sulo sulo bay.

¹⁹ H̄ərwi neɲ, Silas ta Timote nəmay nəmaa da ha mə walañ kurom na, Wawa i Mbəlom Yesu K̄əriste. Ayaw ta a'ay sulo sulo mə neñgeye bay. M̄ə neñgeye na, ayaw dekdek huya.

²⁰ Ada wu nakə tebiye Mbəlom a gwad̄ ma v̄əlakweye, maa ts̄ikakway ta dedek na, neñgeye. H̄ərwi niye ka gwad̄akwa «amen» na, ta neñgeye h̄ərwi ada ndo hay t̄a d̄əslay ha gər a Mbəlom.

²¹ Sa na, maa v̄əlamay gədañ na, Mbəlom eye t̄ə gər ɲgay t̄ə h̄əlay i Yesu K̄əriste ada ma v̄əlakumeye gədañ d̄ərmak. Maa pala kway na, neñgeye.

²² K̄ə pakway M̄əsəf̄əre ɲgay a d̄arev kway h̄ərwi m̄əde ha na, nəkway ndo ɲgay hay. Andza niye a da ha na, ma ta v̄əlakweye siye i wu neheye a gwad̄ ma v̄əliye aye.

²³ K̄ə ge na raw me na, Mbəlom m̄a k̄əf̄ ga. Na ye naha a gay kurom a Koriñte sa bay na, h̄ərwi a seɲ d̄arev m̄a wur fakuma bay.

²⁴ Nəmay na, nəmaa gakumeye kutoŋ ka məpe mədzal gər bay. Nəmaa sər ha ka pum mədzal gər bəŋbəŋ ka Yesu Kəriste tsiy. Duh na, nəmaa giye məsler ka təv manəte eye tə nəkurom hərwi ada dərev kurom mâ ŋgwasas.

2

¹ Andza niye, na diye naha ka təv kurom zuk bay hərwi na dzala na, na ta wurakumeye ha dərev sa tsa.

² Tadə na wurakum ha dərev na, neŋ dərmak dərev ma wuriye fagaya. Ndəray andaya ma ŋgwesənəye ha dərev bay, hərwi nəkurom tebiye dərev ma wuriye fakuma.

³ Hərwi niye nakə na watsakum naha dərewel neŋged niye aye na, ada na ye naha ka təv kurom sa bay aye. Na watsakum naha na, hərwi ada nā ndisl naha na, ka wurumənəye ha dərev bay. Hərwi mata ŋgwesən ha dərev na, nəkurom. Azlakwa duh na sər kurom ha tebiye, na sər tadə dərev ga manğwasa eye na, nəkurom dərmak dərev kurom manğwasa eye.

⁴ Ahəl nakə neŋ na watsakum naha dərewel niye na, ta mətuwe eye haladzay. Na watsa ta mədzal gər eye hərwi dərev a wur fagaya dəkək haladzay. Na watsakum naha na, hərwi məwurakum ha dərev bay. Ane tuk na, na watsakum naha na, hərwi ada kâ sərums ha, na wudə kurom haladzay.

Pol a pəsay mənese a ndo nakə a nasay aye

⁵ Ndoweye kə wurakum ha dərev na, a wureŋ ha dərev a neŋ bay, a nəkurom tebiye, siye hay kə ndalatay haladzay, siye hay tsekweŋ. Ane tuk na, a seŋ mətsike faya ka zal bay.

⁶ Matsəla ndo hay haladzay ta kəta na ndo niye, kə sla də andza niye.

⁷ Anəke duh na, pəsumas ha mənese ŋgay ada vəlumay gədaŋ ta məmay naha dərev, bəna ma ta mətiye ta mevel.

⁸ Hərwi niye neŋ faya na gwadəkumeye naha amboh, pəsumas ha mənese ŋgay hərwi ada mâ sər na, ka wudum na.

⁹ Dərewel niye na watsakum naha aye na, hərwi a seŋ məsəre ha faya ka rəhumay ha gər a bazlam ga ŋgway daw?

¹⁰ Ka pəsumas ha mənese a ndo niye na, neŋ dərmak na pəsay ha. Neŋ na, kə ge wu andaya məpəsay ha na, na pəsay ha. Na pəsay ha na, hərwi kurom, kame i Kəriste.

¹¹ Na ge andza niye na, hərwi ada Fakalaw mâ ŋgwasas fakwaya bay. Hərwi wu nakə a say məge aye na, ka sərakwa ha lele.

Pol ma gəma i Tərowas

¹² Na həl bo, na ye a gəma i Tərowas mata də ha Labara ŋgwalak eye nakə a tsik ka Kəriste aye mə dəma. Na ndisl naha a dəma, na zəba faya na, Bəy Maduweŋ Yesu kə həndekeŋ na tsəved vototo lele.

¹³ Ane tuk na, mədzal gər ga mandza eye wadəŋ wadəŋ hərwi na huta na malamar kway Titus mə dəma bay. Hərwi niye, na gər tay ha ndo məpe mədzal gər neheye ma gəma i Tərowas aye, na ye ka dala i Masedowan.

Yesu a vəlakway gədaŋ ada kâ mbakwa ka wu hay

¹⁴ Ane tuk na, zambadəkway a Mbəlom! Maa ye may ha kame kame məsle ka wu hay huya na, neŋgeye, hərwi nəmay madzapa eye tə Kəriste. Andza niye faya ma diye ha Kəriste a ndo hay kwa ka waray ka waray tebiye tə nəmay, ma zatay a ndo hay andza mal nakə a ze huŋŋa aye.

¹⁵ Nəmay na, andza mal nakə a ze huŋŋa lele Kəriste ma vəlay naha a Mbəlom aye. Mal eye niye a zatay a ndo neheye Mbəlom ma təmiye tay ha aye ada ndo neheye ta dziye aye.

¹⁶ Hərwi ndo neheye faya Mbəlom ma təmiye tay ha na, a zatay lele ada Mbəlom ma vəlatəye sifa. Hərwi ndo neheye faya ta dziye, mal niye a zatay i tay na, məməte ada faya ta mətiye hərwiye kame i Mbəlom. Mata sle faya məge məsler nakay na, way?

¹⁷ Nəmay na, ndo neheye Mbəlom a slər may ha mata ge məsler aye. Nəmay na, andza ndo neheye ta tərə ha bazlam i Mbəlom andza wu i tsakala aye bay. Maa slər may ha na, Mbəlom. Nəmaa də ha bazlam ɲgay ta dedək kame ɲgay hərwi nəmay madzapa eye tə Yesu Kəriste.

3

Məsler i ndo i Dzam Wedəye hay

¹ Nəmay faya nəmaa dazleye a mədəslay ha gər a bo may dəw? Kəgəbay t̄a watsamay dərəwel a həlay hərwi məbəzakum ha na, nəmay ndo i maslañ i Yesu Kəriste hay dəw? Kəgəbay nəmaa tsətsah fakuma dərəwel hərwi məbəzatay ha a ndo mekeləñ eye hay dəw? Ndo siye hay na, tə gawa andza niye. Ane tuk na, nəmay andza nəteye təbey.

² Dərəwel may na, nəkurom nakə Kəriste a watsa a dərev kurom aye. Kwa way ma sliye məsərə ada mədənge.

³ Ta dedək nəkurom na, dərəwel nakə Kəriste a watsa ada a slər tə həlay may aye. A watsa na, ta yam i wu nakə tə watsawa ha wu aye bay. A watsa na, ta Məsəfərə i Mbəlom neñgeye nakə ta sifa aye. A watsa na, ka beleler i kwar bay, a watsa a dərev i ndo zezeñ.*

⁴ Nəmaa gwad nəkurom dərəwel i Kəriste na, hərwi Yesu Kəriste kə də may ha kame i Mbəlom maa ge məsler tə həlay may na, neñgeye.

⁵ Nəmaa sər ha, nəmay tə gər may nəmaa sla məge məsler ta gədañ may bay. Maa vəlamay gədañ ka məge na, Mbəlom.

⁶ Maa vəlamay gədañ matərə ndo məge məsler, hərwi mədatay ha bazlam i Dzam Wedəye na, neñgeye. Dzam nakay wedəye na, andza bazlam mapala eye nakə tə watsa ahəl niye aye bay. Ane tuk na, ka rəhakway ha gər na, a Məsəfərə Tsədəñña eye. Bazlam mapala eye nakə tə watsa ahəl niye na, ma diye tay ha ndo hay a mədahan. Məsəfərə Tsədəñña eye na, ma vəliye sifa ka tor eye.

⁷ Ahəl niye Mbəlom a watsa bazlam ɲgay mapala eye ka beleler i kwar ada ahəl nakə a gawa aye wu niye na, ndo hay ta ɲgatay a məzlaḅ ɲgay.† Da'ar i Musa ka wuzl dəre hərwi məzlaḅ ɲgay. İsrayel hay ta sla faya mazəbe ka da'ar ɲgay bay, a dəv haladzay. Ada azlakwa dzaydzay niye na, ma ndziye huya bay. Ada tadə bazlam mapala eye nakə ma diye tay ha ndo hay a mədahan ka bəz ha məzlaḅ i Mbəlom a ndo hay ahəl nakə a yaw aye düh tuk na,

⁸ ada məsler i Məsəfərə Tsədəñña eye ma bəziye ha məzlaḅ i Mbəlom ma ziye ha tebiye düh!

⁹ Bazlam mapala eye kə gəs tay ha ndo hay a sariya. Ada tadə bazlam mapala eye ma gəsiye kway a sariya, faya ma bəzakway ha məzlaḅ i Mbəlom tuk na, ada Dzam Wedəye nakə ma təriye kway ha ndo i dedək kame i Mbəlom aye, ma bəzakway ha məzlaḅ, ma ziye ha düh.

¹⁰ Ka slakweye faya məgwədə na, wu nakə a bəzawa ha məzlaḅ i Mbəlom ahəl niye faya ma mbatiye hərwi Dzam Wedəye a ze Dzam Guram eye haladzay ta məzlaḅ.

* **3:3** Zəba mə Madayaw abərə ma Ezipt 24.12; Zeremi 31.29-35; Ezekiyel 11.19; 36.26-27. † **3:7** Zəba mə Madayaw abərə ma Ezipt 34.29-35.

¹¹ Ta dedek Dzam Guram eye nakə Mbəlom a vəl hərwi mändze tsekweŋ, ka bəzakway ha məzlaḅ. Ada tadə andza niye na, Dzam Wedeye nakə ma ndziye huya aye a ze na dūh.

¹² Nəmaa tsik parakka kame i ndo hay tebiye na, hərwi nəmaa pa mədzał gər ka wu neheye.

¹³ Musa ahəl niye na, ka tək na dərə ŋgay tə peteked hərwi məzlaḅ i Mbəlom nakə ka da'ar ŋgay aye ada a say na, Israyel hay tã ŋgatay a məzlaḅ nakay ma ndziye bay, ma mbatiye aye. Ane tuk na, nəmay nəmaa giye andza neŋgeye təbey.

¹⁴ I Israyel hay ahəl niye na, tə sla faya mətsəne wu neheye a say məgwede mey na, tə tsəne bay. Bəgom kwa gwala hay tay bəbay andza niye dərmak. Faya ta dzaŋgiye dərewel i Dzam Guram eye na, tə tsəne bay andza ta mbuza na metsehe tay tə peteked nakə Musa a mbuzawa ha dərə ŋgay aye. Peteked niye andaya ka dərə huya. Say ndo nakə neŋgeye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

¹⁵ Ayaw, kwa bəgom, ta dzaŋgiye dərewel i Musa na, ta tsəniye bay, andza peteked kə mbuzatay na mədzał gər.

¹⁶ Ane tuk na, kwa kəday tadə ndoweye ka mbəda bo ka təv i Bəy Maduweŋ na, peteked niye ma dziye.[‡]

¹⁷ Andza niye hərwi Bəy Maduweŋ ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye nəteye madzapa eye. Təv nakə Məsəfəre i Bəy Maduweŋ mə dāma aye na, ndo hay ta təmaw abəra ma beke. Nəteye beke i bazlam mapala eye sa bay.

¹⁸ Andza niye nəkway neheye ka dzalakwa ka neŋgeye na, peteked ka mbuzakway na dərə sa bay, faya ka ŋgatakweye a məzlaḅ i Bəy Maduweŋ Yesu ada faya ka tərakweye andza neŋgeye kame kame. Andza niye məzlaḅ ŋgay faya ma səkahiye mə nəkway kame kame. Anan məsler nakə Məsəfəre i Bəy Maduweŋ faya ma giye aye.

4

Nəkway bəle eye hay, Mbəlom neŋgeye gədanj eye

¹ Mbəlom kə gamay ŋgwalak haladzay. A vəlamay məsler nakay a həlay. Hərwi niye nəmaa zliye faya abəra mədzał gər may bay tebiye.

² Nəmaa kərəh məsler neheye ndo hay tə ŋgahawa faya bo, a ge horoy aye. Nəmaa səpatiye ndo hay bay, nəmaa dzapiye ha bazlam i Mbəlom tə maraw me bay. Duh nəmay faya nəmaa diye ha dedek parakka kame i Mbəlom. A samay na, ndo hay tebiye tã sər ha, bazlam nakə faya nəmaa tsikiye na, dedek.

³ Siye hay na, tə tsəne Labara ŋgwalak eye nakə faya nəmaa tsikateye a ndo hay aye bay. A tərā fataya na, andza dərə tay mambuza eye tə peteked. Kwa andza niye bəbay, sərūm na, hərwi ndo neheye nəteye faya ta dziye dəkdek tsa.

⁴ Tə dzala ha bay na, hərwi Fakalaw neŋgeye ndo mələve mändzibəra ka guluf tay ha mədzał gər hərwi ada tã dzala ha ka Labara ŋgwalak eye bay. Hərwi a say tã ŋgatay a dzaydzay niye faya ma dəviye ka nəteye bay. Dzaydzay niye a yaw na, abəra ma Labara ŋgwalak eye ada Labara ŋgwalak eye faya ma dəkweye ha məzlaḅ i Kəriste. Neŋgeye, ka ŋgatay na, ka ŋgatay a Mbəlom.

⁵ Ahəl nakə nəmay faya nəmaa diye ha Labara ŋgwalak eye na, nəmaa tsik ka bo may eye bay, nəmaa dā ha Yesu Kəriste neŋgeye Bəy Maduweŋ. Nəmay na, nəmay ndo məgakum məsler hərwi Yesu.

[‡] 3:16 Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 34.34.

6 Ahəl niye Mbəlom a ge mändzibəra na, a gwad: «Dzaydzay mâ däv ma ləvonj.*» Maa vəl dzaydzay nakə ma dəviye mə dərev may aye na, Mbəlom eye nəte. A ge andza niye na, hərwi ada nəmaa ngatay a məzlaə ngay nakə a däv dzaydzay ka dəre Yesu Kəriste aye.

7 Nəmay bəle eye hay andza gah i dodə. Ane tuk na, Mbəlom a pa zlele nakay ngwalak eye na, a dərev may. Mbəlom a ge andza niye na, hərwi ada ndo hay tâ ngatay a gədan bagwar eye i Labara Ngwalak eye a yaw abəra ma nəngeye bəna, ma nəmay bay.

8 Nəmaa sa dəretsətseh hay wal wal. Ane tuk na, ta ndəvamay ha məsəfəre bay. Nəmaa dzala gər ka bo, ane tuk na, həlay kə kədamay bay.

9 Ndo hay ta həhar may, ane tuk na, Mbəlom kə gər may ha bay. Ta kal may ha ka dala, ane tuk na, nəmaa mət bay.

10 Ta pəla tsəved məkədə may mədahan eye andza Yesu nakə tə kəd na aye. Ane tuk na, nəmay andaya ta sifa ada niye a dā ha na, Yesu nəngeye andaya ta sifa.

11 Pat pat ahəl nakə nəkway ka mändzibəra mba aye, ta pəliye tsəved məkədə kway hərwi faya ka pakweye bəzay a Yesu. Andza niye ta sliye faya mənğatay a sifa i Yesu mə bo may.

12 Andza niye, nəmay na, mə dəretsətseh i mədahan huya. Ada hərwi niye nakə ka hutum sifa nakə ma ndəviye bay aye.

13 Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Na dzala ha ka Mbəlom, hərwi niye faya na tsikiye.†» Nəmay dərmak nəmaa dzala ha ka Mbəlom, hərwi niye nəmay dərmak nəmaa tsikiye.

14 Maa lətse ahaya Yesu abəra ma tsəvay na, Mbəlom. Ka sərakwa ha ma ta lətsakway ahaya abəra ma tsəvay dərmak hərwi mata ndze tə nəngeye.

15 Mbəlom a vələmay məsler nakay na, hərwi madzəne kurom hərwi ada Mbəlom mâ tama tay ha ndo hay haladzay ta ngwalak ngay kame kame. Andza niye ndo hay ta səkahiye haladzay hərwi məgay naha sisə a Mbəlom ada mazambadəy.

Həbakwa wu nakə ndəray kwa nəte kə ngatay dāda bay aye

16 Hərwi niye, mədzal gər na, faya huya. Ka sərakwa bo kway faya ma giye bəle tsekwen tsekwen. Ane tuk na, gədan andaya mə dərev kway. Pat pat Mbəlom faya ma vələkweye gədan wədəye hərwi məpay bəzay a tsəved ngay.

17 A seŋ məgwədə dəretsətseh neheye faya ka sakweye anəke aye na, ta ndəviye. Hərwi dəretsətseh neheye na, ka hutakweye məzlaə bagwar eye. Məzlaə niye na, a ze wu hay tebiye ada ma ndziye ka tor eye. Ka sərakwa ha dəretsətseh neheye na, tsekwen tsa.

18 Andza niye, ka pakwa mədzal gər kway na, ka wu i Mbəlom bəna ka wu i mändzibəra bay, hərwi wu i mändzibəra hay na, ta ndziye huya bay. Wu neheye ta ndziye huya aye na, wu neheye mə mbəlom ka ngatakway bay aye.

5

1 Ka sərakwa ha bo kway ma ndziye huya bay. Bo kway na, andza madzawadzawa nakə ma nasiye bəse aye. Sa na, kwa tadə madzawadzawa kway nakə kanaj aye kə nas bəbay na, Mbəlom ma vələkweye a dəma mekeləŋ eye mə mbəlom. Na tsik na, ka bo kway. Ka mətakwa na, Mbəlom ma vələkweye bo mekeləŋ eye mə mbəlom, ma ndziye ka tor eye.

* 4:6 Madazlay i wu hay 1.3. † 4:13 Dəmes hay 116.10.

² Bo kway nakə wedeye mə mbəlom aye a yakway a gər haladzay, dərev a ndalakway dokdök, a sakway Mbəlom mâ pakway ka bo neŋgeye niye wedeye.

³ Tadə ka fələkwakwa a dəma na, ka ndzakweye mə bo niye wedeye ka tor eye, məsəfəre ma həhaliye kəriye ze bo bay.

⁴ Anəke nəkway huya mə madzawadzawa na, faya ka sakweye dəretsətseh ada faya ka tuwakweye. Niye na, a sakway Mbəlom mâ zla fakwaya abəra wal bay. Ane tuk na, a sakway mâ kalakway nakə bo wedeye ka gər aye. Andza niye sifa wedeye ma mbədiye kway ha ka mətakweye sa bay.

⁵ Maa ge məsler mə nəkway hərwi ada kâ hutakwa bo wedeye na, Mbəlom. Kə vələkway Məsəfəre ŋgay. Andza niye ka sərakwa ha ma giye wu mekeləŋ eye hərwi kway dərma.

⁶ Hərwi niye kwa kəday ka gəsakweye dərev bəŋbəŋ lele. Ane tuk na, ka sərakwa ha, ahəl nakə nəkway huya tə bo nakay aye na, nəkway mandza eye dərəŋ tə Yesu Bəy Maduweŋ.

⁷ Andza məgweđe ka ŋgatakway tə dərə kway zuk bay. Ane tuk na, ka ndzakweye andza niye na, hərwi ka dzalakwa ha ka neŋgeye.

⁸ Ta dedək, ka gəsakweye dərev bəŋbəŋ lele. A sakway na, kâ gərakway ha bo nakay ada kâ deyekweye ka təv i Bəy Maduweŋ.

⁹ Ada kwa tadə nəkway mandza eye ka təv ŋgay zuk bay, kwa tadə ka deyekweye mata ndze ka təv ŋgay bəbay, a sakway na, mäge wu nakə a yay a gər aye.

¹⁰ Hərwi nəkway tebiye ka deyekweye kame i Yesu Kəriste hərwi ada mâ ŋgənakway ha səriya. Ma vələkweye magogoy a nəkway tebiye, kwa way ma hutiyə ka məsler ŋgay nakə a ge ka məndzibəra aye. Tadə ka gakwa wu ŋgalak eye na, ma vələkweye magogoy kway. Tadə ka gakwa wu lele eye bay na, ma vələkweye magogoy lele bay aye.

A say a Mbəlom məme kway ha ka bo tə neŋgeye tə həlay i Yesu

¹¹ Hərwi niye nəmaa rəhay ha gər haladzay a Bəy Maduweŋ. Nəmay faya nəmaa giye məsler hərwi ada ndo hay tâ təma bazlam i Mbəlom. Mbəlom na, a sər may ha lele ada na dzala na, nəkurom ka sərüm ga ha mə dərev kurom.

¹² A samay mäge zlapay kame kurom bay. Duh nəmay faya nəmaa dəkumeye ha tsəved nakə ka ŋgalakumeye may ha aye, hərwi ada tadə ndo hay faya ta mamay ha maŋgok na, ka sərümeye mambədatay faya. Nəteye ta ŋgalakiye na, tə wu neheye dərə a ŋgatay aye. Ta zəba dərə a dərev tay bay.

¹³ Ka dzalum mə gər kurom na, gər a vuwamay dāw? Kə ge ka dərə kurom gər a vuwamay na, hərwi nəmaa vələy ha bo may a Mbəlom peteh. Tadə kə ge nəmay tə metsehe may na, sərüm ha niye na, hərwi madzəne kurom.

¹⁴ Məsler neheye tebiye nəmaa ge aye na, hərwi nəmaa sər ha Kəriste a wuda may. Mawudə bo ŋgay nakə a wuda may aye na, a gamay kutoŋ mede kame. Nəmaa sər ha ta dedək neŋgeye kə mət hərwi ndo gədem. Ka dərə i Mbəlom na, ndo hay gədem ta mət tə neŋgeye.

¹⁵ Kə mət hərwi ndo hay gədem hərwi ada ndo neheye ta sifa aye tâ ge wu nakə a satay a nəteye bay, ane tuk na, tâ ge wu nakə a say aye. A mət na, hərwi tay ada Mbəlom a lətse ahaya abəra ma tsəvay hərwi tay.

¹⁶ Hərwi niye, anəke na, nəmay nəmaa zəbiye ka ndo hay andza ndo zəzeŋ tsa bay. Ahəl niye kwa tadə nəmaa zəba ka Yesu Kəriste andza niye bəbay na, anəke nəmaa giye andza niye sa bay.

¹⁷ Kwa way kə dzapa tə Yesu Kəriste na, ka təra bo wedeye. Ndo guram eye kə dze, andaya sa bay, ka təra ndo wedeye.

¹⁸ Maa ge mäsler niye tebiye na, Mbəlom. A sləraw Yesu Kəriste na, hərwi ada mā makway ha ka bo tə neñgeye. Mbəlom a vəlamay mäsler mede məhəlatay ahaya ndo hay ada tā ma ka bo tage neñgeye.

¹⁹ Andza məgwədə Mbəlom a ge mäsler tə həlay i Yesu Kəriste hərwi a say ndo hay gədem tā ma ka bo tə neñgeye. Ma paslatay na mənese tay sa bay, ada nəmay a slər may ha hərwi məhəlaw ndo hay ada tā ma ka bo tə neñgeye.

²⁰ Maa slər may ha na, Yesu Kəriste ka mədə ha bazlam ɲgay. Maa zalakum tə bazlam may na, Mbəlom eye tə gər ɲgay. Faya nəmaa gəkumeye amboh hərwi Yesu Kəriste, təmum məmə ka təv i Mbəlom.

²¹ Yesu Kəriste kə ge mezeleme dāda bay, ane tuk na, Mbəlom a zla mezeleme kway a pa faya. Mbəlom a ge andza niye na, hərwi kway hərwi ada ka dzapakwa tə Kəriste na, ma təriye kway ha ndo ɲgwalak eye ka dəre ɲgay.

6

Pol a da ha neñgeye ndo i maslaɲ i Mbəlom

¹ Anəke nəmay faya nəmaa ge ka bo mäsler ta Mbəlom ka təv manəte eye. Andza niye faya nəmaa gəkumeye amboh na, Mbəlom kə pa fakuma ɲgama haladzay, kə nasum ha ɲgama niye kəriye bay.

² Mbəlom a gwad na:

«Ahəl nakə həlay i mäge ɲgwalak ada həlay i mətəme tay ha ndo hay aye na, na tsəne amboh yak ada na dzəna kar.*»

Malamar ga hay tsənun! Anəke na, həlay nakə a say Mbəlom məgakway ɲgwalak aye, ada a say mətəme tay ha ndo hay anəke.

³ A samay mäge wu kəriye nakə ma dzəgədiye tay ha ndo hay abəra ka tsəved i Mbəlom aye bay, hərwi a samay tā tsadəy a mäsler may bay.

⁴ Duh mə wu neheye faya nəmaa giye tebiye na, faya nəmaa diye ha nəmay ndo mäge mäsler i Mbəlom hay. Kwa tadə faya nəmaa siye dəretsətseh waray waray, kwa tadə faya ta ɲgəfətsiye may, nəmaa dəma andza niye.

⁵ Tə ndabawa may, tə gəsawa may a danɲay, tə sutawa famaya ndo hay, madagar a gawamay haladzay, nəmaa hutawa məndzəhəre bay, marəzle a gawamay, nəmaa ndzawa hwapat ze wu mənday dərmak.

⁶ Nəmaa ndzawa ma məndze may na, tsadəɲɲa, nəmaa sər dedək, nəmaa zlawə ɲgatay, dərev may lele kame i ndo hay, Məsəfəre Tsadəɲɲa eye mə dərev may, nəmaa wudə tay ha ndo hay tə dərev may peteh.

⁷ Nəmaa dəwatay ha a ndo hay na, bazlam dedək eye, Mbəlom a vəlamay gədan. Andza niye nakə nəmaa də ha nəmay ndo i mäsler i Mbəlom aye. Nəmay ndo i dedək hay, ada niye andza wu həlay hərwi mäge vərəm ta ndo mənə dəre may ada hərwi mäge ka bo abəra dərmak.

⁸ Ndo siye hay faya ta rəhamay gər, siye hay faya ta tsikiye famaya wu nakə lele bay aye. Ndo mekelən eye faya ta zambadəme, siye faya ta tsadəme. Ta zəba famaya andza ndo i maraw me hay, nəmay ndo i dedək hay duh.

⁹ Ta zəba famaya andza ndəray a sər may ha bay, azlakwa ndo hay tebiye tə sər may ha. Tə dzala mə gər tə gwad faya nəmaa ndziye huya bay, nəmaa mətiye. Ane tuk na, zəba! Nəmay ta sifa may lele. Tə gawamay dəretsətseh, ane tuk na, nəmaa mət bay.

¹⁰ Mə wu neheye a ndalawamay aye bəbay na, dərev may faya ma ɲgwasiye huya. Ka dəre i ndo hay na, nəmay mətawak eye hay, ane tuk na, nəmay faya nəmaa təriye tay ha ndo hay zlele eye hay ka tsəved i Mbəlom. Andza nəmay

* 6:2 Eza 49.8.

na, wuray andaya kwa tsekwenj tábey, dúh ta dedek eye wu hay tebiye na, i may.

¹¹ A nakurom Korinje hay, nēmaa tsikawakum wu na, parakka. Wu nakə dərev may aye na, nēmaa ŋgaha na bay.

¹² Nəmay na, nēmaa wudá kurom lele. Maa wudá may bay na, nakurom.

¹³ Faya na tsikakumey me na, andza na tsikatay me a wawa ga hay. Neŋ faya na gwadakumey: Tsikumamay wu nakə mə dərev kurom aye. Wudum may andza nakə nēmaa wudá kurom aye.

Ndo mape mədzal gər ka Yesu na, mârəhay ha gər a Mbəlom

¹⁴ Ká dzapum ta ndo neheye ta dzala ha ka Yesu bay aye bay. Wu nakə tsədanŋa ta wu nakə tsədanŋa bay aye ta dzapiye na, ma kəkay? Dzaydzay ta ləvəŋ ta dzapiye na, ma kəkay?

¹⁵ Yesu Kəriste ta Fakalaw ta dzapiye na, ma kəkay? Ndo neheye ta dzala ha ka Yesu aye ta ndo neheye ta dzala ha ka Yesu bay aye, ta dzapiye na, ma kəkay?

¹⁶ Mata dzepe tay ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta kule na, wuye mey? Gay i məvəlay wu a Mbəlom na, nəkway. Mbəlom neŋgeye ma ndziye ka tor eye. Andza nakə a gwad:

«Na ndziye mə walaŋ i ndo ga hay,
na həhaliye mə walaŋ tay,
ta dəsleŋeye ha gər a neŋ,
ta təriye ndo ga hay.†»

¹⁷ Hərwi niye Bəy Maduweŋ a gwadatay a ndo ŋgay hay:

«Dumara abəra mə walaŋ tay,
ká ndzum ka təv manəte eye bay.

Wu nakə tsədanŋa bay aye na,
ká tətalum faya bay.

Ka gum andza niye na,
neŋ na təmiye kurom.‡»

¹⁸ «Na təriye bəba kurom
ada nakurom ka tərumeye wawa ga hasləka eye hay ada wawa ga dem
eye hay.

Maa tsik na, Bəy Maduweŋ Mbəlom bagwar eye.§»

7

¹ Dzam ga neheye na wudá kurom haladzay aye, wu neheye Mbəlom a tsik ahəl niye a gwad ma giye na, i kway. Kə ge andza niye na, bo kway mâ ndza tsədanŋa ka dəre i Mbəlom. Gərakwa ha wu neheye mə dərev kway lele bay aye. Mede kway mâ ge lele, rəhakway ha gər a Mbəlom lele.

Məŋgwese i Pol

² Ká kərahum mawude may sa bay. Nēmaa gay mənese a ndəray bay, ndəray kə dze abəra ka tsəved i Mbəlom hərwi may bay, nēmaa zla wu i ndəray tə məvay gər bay.

³ Ká dzalum mə gər kurom na tsik niye na, hərwi məpakum horoy a dəre bay. Niye na, andza nakə na lah mətsike aye, nēmaa wudá kurom haladzay. Wuray andaya nakə ma sliye məŋgəne may ha abəra ta nakurom aye bay. Kwa tadə mədahan, nəkway dziye, kwa tadə sifa, nəkway dziye.

† 6:16 Levitik 26.12; Ezekiyel 37.27. ‡ 6:17 Ezay 52.11. § 6:18 2 Samuyel 7.14; Ezay 43.6; Zeremi 31.9; Oze 2.1.

⁴ Na sər ha nəkurom ndo i dedək hay, dərɛv ga maŋgwasə eye haladzay hərwi kurom. Na sa dərɛtsətseh haladzay ane tuk na, dərɛv kə ye fagaya abəra bay. Dərɛv ga a ŋgwasə düh, dərɛv ga maraha eye ta maŋgwesə.

⁵ Ayaw nəmaa sa dərɛtsətseh na, haladzay. Kwa ahəl nakə nəmaa ndislew kanaŋ a Masedowan aye na, nəmaa huta tsəved ka mazəzukwe bo kwa tsekweŋ bay tebiye. Wu mawura bo eye a ndzawamay ka tsəved wal wal haladzay. Ndo hay tə wiyawa famaya wu tə magazləga. Mə dərɛv may bəbay nəmay mandza eye tə mədzal gər eye, nəmaa dzədzar.

⁶ Ane tuk na, ahəl nakə ndo hay ta ge bələ aye na, maa matay naha dərɛv na, Mbəlom. A mamay naha dərɛv na, tə madayaw i Titus nakə a yaw aye.

⁷ Maa mamay naha dərɛv na, madayaw i Titus dekdək tsa bay. A mamay ha dərɛv na, tə wu nakə Titus a tsikamay aye. A gwadamay na, ka mumay naha dərɛv. A gwadamay sa na, a sakum məngeteŋ, mevel a wur fakuma hərwi wu neheye lele bay ka gum aye. Ada sa faya ka dzənumeye ga haladzay ta mäge fagaya abəra me ka təv i ndo mane dərə ga hay. Na tsəne andza niye na, dərɛv ga a səkah ta maŋgwesə.

⁸ Na sər ha dərɛwel nakə na lah məwatsakum naha aye na, kə vəlakum mədzal gər.* Ane tuk na, na watsa andza niye kemey na, kə ndelenə bay. Dedək ŋgway, hafe na, ma ndeleneye hərwi na sər ha, na vəlakum mäge mevel tsakway tə dərɛwel ga nakə na watsakum naha aye.

⁹ Anəkə düh na, dərɛv ga kə ŋgwasə hərwi dərɛwel nakay na watsakum naha aye. Dərɛv ga a ŋgwasə na, hərwi nakə na vəlakum mäge mevel aye bay. Dərɛv ga a ŋgwasə na, hərwi wu kurom neheye ka gawum lele bay aye a ndalakum ada nakə ka gərɛm ha mezeleme kurom aye. Wu nakə a ndalakum aye, ka dərə i Mbəlom na, lele hərwi ada kə gərɛm ha mezeleme kurom. Andza niye, tə dərɛwel nakə nəmaa watsakum naha aye na, nəmaa gakum wuray kwa tsekweŋ bay tebiye.

¹⁰ Ndo weye kə ge mevel hərwi nakə a say a Mbəlom aye na, mäge mevel ŋgay niye ma mbədiye ha mədzal gər ŋgay ka wu ŋgwalak eye ada andza niye Mbəlom ma təmiye ha abəra ma mənese. Slala i mäge mevel niye na, ma vəlakweye madzədzere bay! Slala i mäge mevel nakə ndo i mändzibəra hay ta giye na, ma kədiye ndo.

¹¹ Dedək, mevel kurom nakə ka gum aye na, a yay a gər a Mbəlom. Anəkə na, zəbum faya ma kəkay nakə a mbədə aye! Anəkə na, ka vəlum ha bo kurom ka mədzal ha andza nakə a ye ka bo aye. Faya ka dūmeye ha na, ka wudum mənese bay, ka gum mevel ka bo kurom eye hərwi wu niye. Ka dzədzarum hərwi wu nakə ma ta ndzakumeye a gər aye. A sakum mə dərɛv kurom məngeteŋ haladzay. A sakum mäge wu nakə a say a Mbəlom aye ada tə məpəray a ndo nakə a ge mənese aye. Ka dūm ha ta tsəved wal wal parakka hərwi nakə həlay kurom andaya mə wu niye sa bay aye.

¹² Andza niye, dərɛwel nakay na watsa naha aye na, na watsa naha hərwi ndo nakə a ge mənese aye dekdək tsa bay. Na watsa naha hərwi ndo nakə tə gay mənese aye bay. Ane tuk na, na watsakum naha na, hərwi ada kə sərɛm ha lele kame i Mbəlom na, ka wudum may tə dərɛv kurom peteh.

¹³ Hərwi niye anəkə na, dərɛv kə mamay naha.

Dərɛv kə mamay naha dedək. Wu mekelən eye ma ze nakay na, andaya sa. Dərɛv may a ŋgwasə haladzay na, hərwi Titus nakə dərɛv ŋgay maŋgwasə eye hərwi nəkurom tebiye kurom eye ka mumay naha dərɛv aye.

¹⁴ Dərɛv ga a ŋgwasə na, hərwi na ŋgalak kurom ha kame ŋgay. Na ŋgalak na, kəriye tsa bay. Wu nakə nəmaa tsikawakum aye na, dedək huya. Andza niye

* 7:8 Zəba ma 2 Koriñte hay 2.3.

manjeleke nakə nəmaa ɲgalak kurom ha kame i Titus aye bəbay na, dedək. A ge bo a dəma andza nakə nəmaa tsikakum aye.

¹⁵ Ahəl nakə a ye naha ka təv kurom aye na, ka təməum na tə marəhay ha gər tə madzədzaray haladzay. Nəkurom tebiye ka rəhumay ha gər. A sər ha faya, faya ma səkahiye ha mawude kurom.

¹⁶ Dərev ga kə ɲgwasə haladzay hərwi na sər ha, nəkurom ndo i dedək hay.

8

Madzəne hərwi ndo neheye tə pa mədzal gər ka Yesu ma Zerozelem aye

¹ Malamar ga hay, a samay na, sərūm ha wu nakə ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə ge ka dala i Masedowan aye. Tə ge wu niye hərwi nakə Mbəlom a ge məsler ma nəteye aye.

² Ta sa dəretsətseh haladzay. Ane tuk na, kwa nəteye mə dəretsətseh ada kwa nəteye mətawak eye hay bəbay na, dərev tay manğwasə eye haladzay. Ta vəl suloy haladzay hərwi məsler i Mbəlom duh.

³ Neɲ faya na gwadəkumeye, ta vəl haladzay andza nakə tə sla faya məvəle aye. Tə vəl na, haladzay a ze gədaɲ tay tebiye. Ndəray ka tsətsah fataya bay, ane tuk na, ti yaw

⁴ ta tsətsah ta amboh. Tə gwadəmay: «Vəlumamay tsəved hərwi ada nəmaa dzəna ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye.»

⁵ Wu nakə tə ge aye na, a ze wu nakə nəmaa dzala fataya aye. Təday na, ta vəl ha bo tay a Bəy Maduweɲ Yesu ada ta vəl ha bo tay hərwi may andza nakə a say a Mbəlom aye.

⁶ Hərwi niye nəmaa tsətsah ka Titus, nəmaa gwadəy m̄a mbədə naha gər ka təv kurom hərwi ada məsler i məvəle wu nakə a dazlay mə walaɲ kurom aye na, m̄a ye naha m̄a ndəv ha.

⁷ Nəkurom ka tsəved i Mbəlom na, zlele eye hay haladzay. Ka pum mədzal gər kurom ka Kəriste peteh, ka sərūm dedək i Mbəlom, ka vəlumay ha bo a Mbəlom tebiye, ka wudum may haladzay, faya ka dume ye ha labara i Yesu lele. Hərwi niye gum məsler niye lele eye tə dərev kurom peteh m̄a ze i siye ndo hay.

⁸ Wu nakə na tsikakum aye na, na gakum kutoɲ ka məvəle suloy bay. Andza niye bay, na gwadəkum na, ndo siye hay a satay haladzay məvəle. Na tsikakum andza niye na, hərwi a seɲ məsərə ha nəkurom tə gər kurom ka wudum siye i ndo hay ta dedək ɲgway dāw.

⁹ Nəkurom ka sərūm ha ɲgwalak i Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste nakə a ge hərwi kurom aye. Neɲgeye na, zlele eye, ane tuk na, kə gər ha zlele, ka tərə ndo i mətawak hərwi kurom. Ka tərūm zlele eye hay mə dərev kurom na, hərwi nakə a tərə ha bo ndo i mətawak aye.

¹⁰ Na tsikakumeye wu nakə na dzala hərwi suloy aye, niye lele hərwi kurom. Dəz na, nəkurom ka lahum, a sakum matsekele suloy niye ada maa dazlay a məsler niye kurre na, nəkurom.

¹¹ Anəke hərwi kurom na, lele nakə ka ndəvumeye ha məsler niye aye. Gum tə gər kurom andza nakə ka gum ahəl niye ka dazlumay aye ada ndəvum ha məge. Vəlum andza nakə ka slum faya məvəle aye.

¹² Hərwi tadə ka vəlumeye wu a Mbəlom ta manğwese andza nakə ka hutum aye na, Mbəlom ma təmiye. Wu nakə andaya fakuma bay aye na, ma tsətsahiye fakuma bay.

13 Kâ dzalum mæ gær kurom na, na zliye dæretsæseh abæra ka ndo siye hay ada na piye fakuma ŋgiyats hærwi ada næteye zay zay ada nækurom ka sumeye dæretsæseh na, andza niye bay. A seŋ na, lævum hærdeðe.

14 Anæke na, wu kurom andaya haladzay. Lele na, vølumatay a ndo neheye i tay andaya bay aye. Tadæ pat mekeleŋ eye i kurom kæ ge andaya bay na, i tay kæ ge andaya haladzay na, næteye ta vælakumeye. Andza niye ka lævumeye hærdeðe.

15 Ma tæriye na, andza nakæ tæ watsa a Derewel i Mbælom, tæ gwad: «Ndo neheye tæ hæl ka zal aye na, andaya fataya ka zal bay. Ndo neheye tæ hæl tsekweŋ aye na, wuray a kætsay bay.*»

Titus tæ siye i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tiye a Koriñte

16 Titus na, kæ vøl ha bo ŋgay hærwi madzæne kurom andza næmay neheye a samay madzæne kurom aye. Maa ge andza niye mæ dærev ŋgay na, Mbælom. Hærwi niye næmaa gay naha siæc haladzay a Mbælom.

17 Titus ka tæma matsæsehe may nakæ næmaa gwadæy mâ mbæða naha gær a tæv kurom aye. Ma mbæðiye naha gær na, hærwi nakæ næmaa gwadæy mâ ye naha aye dekdæk tsa bay. Bo ŋgay eye tæ gær ŋgay a dzala mede naha a tæv kurom hærwi a say madzæne kurom haladzay.

18 Næmaa slæriye tay naha næteye sulo ta ndo nengeð. Ndowne ye niye na, ndo mæpe mædzal gær ka Yesu Kæriste ta zambadaway ha haladzay hærwi a dæwa ha Labara Ŋgwalak eye i Yesu a ndo hay lele.

19 Næmaa slær naha nengeye na, hærwi niye dekdæk tsa bay. Mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu Kæriste tæ zla nengeye hærwi ada næmaâ hæhal salamay. Ma dzæniye may ka matsekele suloy nakæ hærwi madzæne ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu aye. Ŋgwalak i mæsler nakay na, ma sækahiye mæðæsly ha gær a Bøy Maduweŋ nakæ ta dæsly ha gær aye ada ma diye ha na, a samay madzæne ndo hay.

20 Madzæne niye ka tsakalakweye na, haladzay ada næmaa giye metsehe a gær bæna agæna ndo hay ta ta mamay ha mænese, ta gwadiye næmaa gay gær lele bay.

21 A samay mæge wu nakæ lele ka dære i Bøy Maduweŋ dekdæk tsa bay. Næmaa giye lele ka dære i ndo hay dærmak.

22 Næmaa slæriye naha malamar mekeleŋ eye ta diye naha dziye sa. Nengeye na, næmaa zæba ka mændze ŋgay madzæga haladzay. Kæ vøl ha bo ŋgay peteh ka mæsler i Mbælom. Anæke na, kæ vøl ha bo ŋgay sa tsa, hærwi a sær ha mede kurom ka tsæved i Mbælom na, lele.

23 Titus na, næmaa hæhalawa salamay, næmaa gawa mæsler salamay hærwi madzæne kurom. Malamar neheye siye sulo aye na, mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu Kæriste tæ slær tay naha ka tæv kurom. Ndo hay ta dæsly ha gær a Kæriste hærwi tay.

24 Dumatay ha a ndo neheye na, ka wuðum tay ha. Ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu Kæriste neheye tæ slær tay naha ta tsæniye. Ta tsæne andza niye na, ta særiye ha bazlam neheye ŋgwalak eye næmaa tsik fakuma aye na, deðek.

9

A say a Pol tâ hayay gær a madzæne hærwi malamar hay

1 Hærwi madzæne nakæ mæsleratay naha a ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye na, ma giye ŋgama bay nakæ na watsakumeye naha dærewel aye.

* 8:15 Madayaw abæra ma Ezipt 16.18.

² Hərwi na sər ha, a sakum madzəne tay ha. Na ɲgalak kurom ha ka təv i Masedowan hay, na gwadətay: «Ndo neheye ka dala i Akay* na, nəteye maləva bo eye ka məvəle zla dəz dzəy. A satay madzəne ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ka dala i Yahuda aye.» Ndo i Masedowan hay tə tsəne na, ndo siye hay haladzay mə walaŋ tay ta səkah ha tsuɓtsuɓ a dərev tay madzəne tay ha dərmaƙ.

³ Na sləriye malamar neheye mahkar aye ka təv kurom hərwi ada kâ ləvum ha bo tə madzəne andza nakə na tsik, na gwad ka gumeye. Ahəl nakə nəmaa ndisl naha ka təv kurom aye na, wu nakə na ɲgalak kurom hay aye ma təriye dedək, nəmaa ndzay naha a gər nəkurom maləva bo eye məvəle.

⁴ Bana tadə na ye naha ta ndo neheye ka dala i Masedowan aye nəmaa ndzay a gər a madzəne niye ka ləvum ha bo bay na, horoy ma geŋeye kame tay haladzay. Hərwi na mbərəm maŋgeleke kurom ha, na gwadətay na, na sər ha ta dedək ta hayay gər a madzəne niye, azlakwa bay. Ane tuk na, horoy ma ta giye wene kame tay na, a nəkurom.

⁵ Hərwi niye na dzala na, na gwad lele na tsətsahiye ka Titus tə siye i malamar neheye sulo aye tã leheŋ kame mede naha ka təv kurom. A seŋ na, tã ye naha, tã dzəna kurom ka məge wu nakay ɲgalak eye ka gwadum ka vələmeye. Andza niye, ahəl nakə na ndisl naha aye na, ɓa nəkurom maləva bo eye tsiy. Niye ma diye ha na, ndrəy kə gakum kutoŋ ka məvəle bay. Ka vələm na, tə dərev kurom peteh.

⁶ Sərum ha na, tadə ndoweye kə gay dərə a hulfe ɲgay, ka sləga tsekweŋ na, ma ta dziye tsekweŋ dərmaƙ. Tadə ndoweye ka sləga hulfe ɲgay haladzay na, ma ta dziye haladzay dərmaƙ.

⁷ Kwa way mâ vəl andza nakə a dzala məvəle mə dərev ɲgay aye. Kâ vələm tə mədzal gər sulo siye bay ada ndrəy mâ gakum faya kutoŋ ka məvəle bay. Ane tuk na, vələm tə maŋgwese, hərwi Mbələm a wudā na, ndo nakə ma vəliye ta maŋgwese aye.

⁸ Hərwi Mbələm neŋgeye na, ma sliye faya məpe fakuma ɲgama ta tsəved mekeleŋ eye wal wal haladzay hərwi ada wuray kwa tsekweŋ mâ kətsakum bay. Wu ma giye andaya fakuma haladzay hərwi məge ha məsler ɲgalak eye tebiye.

⁹ Ka tərumeye na, andza nakə tə watsa mə Dərewel i Mbələm aye, tə gwad: «Ndo nakə a vəl həlay lele a ndo i mətawak hay aye na, ɲgalak ma ndziye faya ka tor eye.†»

¹⁰ Maa vəl hulfe a ndo hay ada maa vəlatay wu mənday hərwi ada tã nda na, Mbələm. Ma vəlakumeye hulfe dərmaƙ, ma səkahakumeye ha haladzay hərwi ada ndo siye hay ta hutiye haladzay abəra mə həlay kurom. Wu nakə ka vələmeye na, Mbələm ma tələkiye a dəma həlay ɲgay hərwi ada ɲgalak i məsler kurom mâ vəl hohway haladzay ka tsəved ɲgay.

¹¹ Ma piye fakuma ɲgama haladzay hərwi ada kâ vələm həlay a ndo siye hay. Andza niye, ndo hay haladzay ta gay naha sişə a Mbələm haladzay hərwi wu nakə ka vələmeye na, nəmaa zla tay naha aye.

¹² Sərum ha suloy nakə ka tsakalumeye, ka dzalum mə gər kurom ma dzəniye na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu dəkdek daw? A'ay! Ma vəlateye gədaŋ a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka məgay naha sişə a Mbələm haladzay hərwiye.

¹³ Məvəle wu kurom nakə ka vələmeye kəriye aye ma diye ha ta dedək nəkurom na, ka təmum Labara ɲgalak eye i Kəriste ada ka rəhumay ha

* 9:2 Zəba ma 2 Korinje hay 1.1 ada ka bazlam nakə tə watsa faya aye. † 9:9 Dames hay 112.9.

gær. Ndo hay ta zambafeyə a Mbəlom dərmaḱ hərwi nakə ka vəlumataŷ wu kurom tə dərəv kurom pətəh ada ka vəlumataŷ a ndo siye hay dərmaḱ.

¹⁴ Madzəne kurom nakə ka slərumatay naha aye na, ma diye ha Mbəlom kə gakum űgwalak űgay haladzay. Ndo hay ta űgatay andza niye na, ta wudiyə kurom haladzay, ta dūwulay me a Mbəlom hərwi kurom.

¹⁵ Zambafakway a Mbəlom hərwi wu nakə a vəlakway aye na, andza niye andaya bay, a ze wu hay tebiye.

10

Pol a tsik ka ndo neheye ta űgalaway bəzay a məsler űgay aye

¹ Neű Pol, a seű mətsikakum naha ka bo ga. Faya na gwadəkumeye naha amboh hərwi ndo siye hay mə walaű kurom nəteye faya ta gwadiye: «Ahəl nakə neűgeye mandza eye mə walaű kway aye na, a hənawa ha gær. Ane tuk na, ahəl nakə ki ye abəra ka təv kway aye na, ma űgərəzaweye fakwaya tuk, andza a dzədzar tə nəkway sa bay.» Neű na, a seű na geye űgwalak a ndo dūh, na tsikiye me ləfədədə andza Kəriste.

² Na gakumeye naha amboh, mbədum ha mede kurom hərwi ada ahəl nakə na ye naha ka təv kurom aye, kə gumenű kutoű ka matərakum bay. Ndo hay andaya mə walaű kurom ta gwadiye famaya na, nəmay faya nəmaa giye məsler andza ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Slala i ndo niye hay na, na sliye faya mədatay ha gədaű ga.

³ Dədək, nəmay na, ndo zezeű hay. Ane tuk na, vəram nakə nəmaa giye na, andza i ndo i məndzibəra hay bay.

⁴ Wu i həlay neheye nəmaa giye ha vəram aye na, wu i həlay i ndo i məndzibəra hay bay. Duh ma vəlamay wu i həlay niye hay na, Mbəlom hərwi mambəzl ha lar i ndo mane dərə i Mbəlom neheye tə pawə bo a dəma aye. Wu i həlay niye hay na, gədaű eye hay. Nəmaa nasiye ha mədzal gær tay neheye tə dzalawa lele bay aye.

⁵ Nəmaa mbatiye ha bazlam i ndo neheye tə dəslaway ha gær a bo tay aye, faya ta dərəzlatay na tsəvedə ndo hay hərwi ada tā sər Mbəlom sa bay aye. A samay mambədə ha wu nakə ndo hay faya ta dzaliye mə dərəv tay aye hərwi ada tā rəhay ha gær a Kəriste.

⁶ Ka dūmamay ha, nəkurom ka rəhumamay ha gær na, nəmay maləva bo eye məpəratay a siye i ndo neheye tebiye ta rəhamay ha gær bay aye.

⁷ Zəbum na, ka wu nakə parakka aye. Tadək ndoweye kə dzala ta dədək neűgeye ndo i Kəriste na, mə sər ha nəmay dərmaḱ nəmay ndo i Kəriste hay.

⁸ Gədaű nakə Bəy Maduweű a vəleű aye, kwa faya na űgalakiye ha ka zal na, horoy ma geűeye bay, hərwi Bəy Maduweű a vəleű hərwi ada nā dzəna kurom bəna, nā nas kurom ha bay.

⁹ Ndəray mə dzala na, a seű məpe naha fakuma zluwer tə dərəwel nakə na watsakum naha aye. A'ay, andza niye bay.

¹⁰ Hərwi ndo siye tə gwad: «Pol a watsakway dərəwel hay na, wu neheye a watsa a dəma aye a wur bo haladzay ada a tsik ta gədaű. Ane tuk na, ahəl nakə neűgeye mə walaű kway aye na, neűgeye bələ eye, bazlam űgay neheye ma tsikiye bəbay na, bazlam kəriye.»

¹¹ Ndo neheye faya ta tsikiye andza niye aye tā sər na, wu nakə nəmaa watsa a dərəwel may hay, ahəl nakə aza nəmay mə walaű kurom aye nəmaa tsikiye andza nakə nəmaa watsakum naha aye.

¹² Ndo neheye tə gwadaŷ a gær tay na, nəteye bagwar eye hay, nəmay na, nəmaa sla məgwədə nəmaa ləva ta nəteye bay. Nəmaa ləviye ha bo may ta

nəteye bay. Ta zəba ka bo tay na, andza ndəray andaya ma dəba tay sa bay. Tə ləva ha bo tay na, ka bo tay eye wu tay. Nəteye matərahəñ eye hay.

¹³ Gəma nakə Mbəlom kə vəlamay bay aye na, nəmaa ŋgalakiye ha bay. Nəmay na, nəmaa ŋgalakiye ta gəma nakə Mbəlom a vəlamay aye. Ada nəkurom eye na, ma gəma eye nakə Mbəlom a vəlamay aye.

¹⁴ Ahəl nakə nəmaa ye naha ka təv kurom aye na, nəmaa zay ha a təv i məsler nakə Mbəlom a vəlamay aye bay. Maa lah mede naha hus a gay kurom mədakum ha Labara Ŋgwalak eye i Kəriste na, nəmay.

¹⁵ Nəmay na, nəmaa giye zlapay ta məsler nakə ndo siye hay tə ge aye bay. Məsler i ndo niye hay na, nəmay andaya mə dəma bay. Ane tuk na, nəmaa pa mədzal gər may na, ka nəkurom. A samay na, mədzal gər kurom mǎ səkah kame kame hərwi ada nəmaâ sla faya masəkah ha məsler may mə walañ kurom. Ane tuk na, nəmaa zay ha tə gər a təv i məsler nakə Mbəlom a gwadamay gum aye bay.*

¹⁶ Ma dəba eye na, nəmaa sliye faya məhute tsəved mede məde ha Labara Ŋgwalak eye a ndo neheye ta tsəne bay aye, a gəma dərən eye abəra ka gəma i Koriñte. Nəmay na, a samay mäge zlapay ta təv i məsler nakə Mbəlom a vəlatay a ndo siye hay ada nəteye ta giye aye bay.

¹⁷ Ane tuk na, tə watsa mə Derewel i Mbəlom, tə gwad: «Ndo nakə a say mäge zlapay aye na, mǎ ge zlapay tə wu nakə Bəy Maduwerə a ge aye.†»

¹⁸ Hərwi ndo neheye tə dəslyay ha gər a bo tay aye na, Mbəlom ma təmiye tay bay. Mbəlom ma təmiye na, ndo neheye bo ŋgay eye faya ma dəslyatay ha gər aye.

11

Pol ta ndo neheye tə dawa ha bazlam i Mbəlom tə maraw me aye

¹ Anəke na, zlum ŋgatay, na tsikiye me andza gər mavuwe. Ta dedək zlumerəñ ŋgatay.

² Neñ faya na giye sələk hərwi kurom andza nakə Mbəlom a ge sələk hərwi kurom neheye a wudə kurom aye. Nəkurom ka tərūm na, andza dem nakə a señ na vəliye na, a ndo nəte aye. Andza mǎgwədə a Yesu Kəriste. A señ na, mǎ ndza tsədanñja nakə na vəleye.

³ Neñ faya na dzədzariye haladzay hərwi ağəna ndəray ma vakumeye gər hərwi ada kǎ pumay bəzay a Yesu Kəriste tə dərəv kurom peteh sa bay. Hərwi nəkurom ka sərūm dədə a yaw a səpat na Hawa ta bəbərək ŋgay.

⁴ Na tsik andza niye na, hərwi ndo məde ha bazlam i Mbəlom tə maraw me eye ta ye naha a gay kurom, ka vəlumateye tsəved tə tətikakum. Bazlam nakə ta tsikiye ka Yesu aye na, wal wal abəra ka bəmalə may. Məsəfəre nakə tə tsik faya aye, Məsəfəre Tsədanñja eye nakə ka hutakwa ahəl niye aye bay, ada faya ta diye ha Labara Ŋgwalak eye nakə nəkurom ka dzalum ha aye bay. Kwa andza niye bəbay na, faya ka zlumeye ŋgatay.

⁵ Ka dzalum na, ndo neheye nəteye bagwar i ndo i maslañ hay ta dedək. Azlakwa duh neñ na ze tay ha.

⁶ Dedək, neñ na, na sər mətsike me lele nakə ma deyeteye a gər a ndo hay andza nəteye təbey. Ane tuk na, məsəre wu i Mbəlom na, nəmaa dākum ha parakka sik haladzay.

⁷ Ahəl niye na dākum ha Labara Ŋgwalak eye i Mbəlom na, na tsətsah fakuma suloy bay. Na həna ha gər ga ka dala na, hərwi kurom hərwi ada nǎ dzəna kurom ka tsəved i Mbəlom. Duh na ge andza niye na, mənese dāw?

* 10:15 Zəba ma Roma hay 15.17-21. † 10:17 Zəba ma 1 Koriñte hay 1.31.

⁸ Ahəl nakə neñ faya na giye mäsler mə gay kurom aye, na təma ndo məpe mädzal gər hay ka Yesu Kəriste tə sləreñew suloy. Na təra tay ha nəteye düh mətawak eye hay hərwi ada nā dzəna kurom.

⁹ Ahəl nakə neñ mə gay kurom aye na, kwa hawa i wu hay a geñ bəbay, na tsətsah fakuma wuray bay. Kə ge wu andaya fagaya bay na, ndo məpe mädzal gər neheye ka dala i Masedowan ti yaw tə vəleñ. A həlay nakə hawa i wu a geñ aye na, na gakum dəretsətseh bay tebiye ada dādā ma señeye matsətsehe fakuma wu bay.

¹⁰ Na giye zlapay hərwi na təma fakuma abəra suloy dādā bay, ndəray ma sliye faya madərəzleñ ka bazlam bay. Na giye ha zlapay kwa ka waray ka dala i Akay.* Wu nakə na tsik aye, na tsik na, dedək ta məzele i Yesu Kəriste nakə mə neñ aye.

¹¹ Na ge andza niye na, hərwi nakə na wudā kurom bay aye dāw? A'ay, Mbəlom a sər ha na wudā kurom.

¹² Wu nakə faya na giye na, na giye andza niye huya hərwi ada ndo i maslañ i Mbəlom neheye tə dāwa ha bazlam i Mbəlom tə maraw me aye tə huta tsəved ka məge zlapay ta mäsler tay nakə tə gwad faya ta giye andza nəmay aye bay.

¹³ Ndo niye hay na, nəteye ndo i maslañ hay ta dedək eye bay. Nəteye faya ta vateye gər a ndo hay ta mäsler tay niye, ta mbəda ha bo tay andza ndo i maslañ i Kəriste.

¹⁴ Wu niye na, mā gakum wadəñ wadəñ bay. Kwa Fakalaw bəbay a mbəda ha bo andza gawla i Mbəlom nakə a dəv dzaydzay aye.

¹⁵ Tadə Fakalaw faya ma giye andza niye na, mā gakum wadəñ wadəñ bay. Ndo i mäsler ñgay hay ta mbəda ha bo hərwi ada tə ndzək it bo ta ndo neheye faya ta tətikateye tsəved nakə dedək eye a ndo hay aye. Pat nakə mändzibəra ma ndəviye aye na, Mbəlom ma pərateye ka wu tay nakə tə ge aye.

Pol a zlapa tə dəretsətseh ñgay neheye a sa aye

¹⁶ Na masiye ha, na tsikakumeye sa, ndəray mā dzala neñ na, gər mavuwe bay. Tadə ka dzalum mə gər kurom gər a vuweñ na, təmum andza niye hərwi ada neñ nā sla faya məge zlapay dərma andza nakə ka vəlawumatay tsəved a gər mavuwe hay aye.

¹⁷ Wu nakə na tsikiye na, na tsikiye andza nakə a say a Bəy Maduweñ aye bay. Ahəl nakə na giye zlapay aye na, ta dedək na tsikiye me andza gər mavuwe.

¹⁸ Na zəba faya na, ndo hay haladzay faya ta giye zlapay andza ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Neñ dərma na giye andza nəteye.

¹⁹ Ka gwadum nəkurom na, ka tsahum ba? Ka zalumatay a gər mavuwe hay ta mädzal gər kurom.

²⁰ Ka vəlumatay tsəved a ndo hay tə təra kurom ha andza beke hay, ta səpatiye fakuma abəra wu kurom hay ta bəbək, tə vakum gər, tə zəba fakuma andza wu kəriye ada tə fakum. Ka vəlumatay tsəved andza niye.

²¹ Ah! Neñ na, horoy a geñ haladzay. Neñ bəle eye, na gakum andza niye təbey.

Anəke na tsikiye me andza gər mavuwe. Na giye zlapay tə wu nakə ndo siye hay faya ta giye ha zlapay aye dərma.

²² Tə gwad nəteye na, Hebrə hay. Neñ dərma ndo i Hebrə. Tə gwad nəteye Israyel hay. Neñ dərma ndo i Israyel. Nəteye slala i Abraham. Neñ dərma slala ñgay.

* 11:10 Zəba ma 2 Koriñte hay 1.1.

²³ Nəteye ndo mäge mäsler i Yesu Kəriste. Neñ na ze tay ha. Na tsikiye andza neñ ndo i matərakahanj. Na ge mäsler tə mawura bo eye a ze i tay. Tə gəsawa ga a danğay madzəga haladzay, a ze i tay, ta ndaβa ga madzəga haladzay, a ze i tay, na sər məməte madzəga haladzay, a ze i tay.

²⁴ Madzəga zləm Yahuda hay ta ndaβa ga ta mandalaβa, tə ndaβawa ga na, kuro kuro mahkar gər eye tsid.†

²⁵ Madzəga mahkar, Roma hay ta kəf ga, sik nəte ta kal ga tə kwar hərwi məkəde gay. Madzəga mahkar kwalalanj i yam ka bətuk may ha a hud i yam. Sik nəte ta həpat kwa ta həvad, na həna mə hud i yam.

²⁶ Sik haladzay ahəl nakə faya na həhaliye na, na sa dəretsətseh hərwi mazaw nakə ma zliye ga aye, na sa dəretsətseh hərwi məkal hay ta zlenj zay haladzay, na sa dəretsətseh hərwi ndo neheye nəteye Yahuda hay bay kwa tə həlay i Yahuda gwala ga hay, ta pəreñ haladzay. Na sa dəretsətseh haladzay kwa ma wuzlahgəma, kwa mə kəsaf, kwa ka gər i bəlay. Ndo neheye tə gwaday a gər tay nəteye ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste ta genj dəretsətseh haladzay.

²⁷ Na ge mäsler haladzay ta gədanj ada na sa dəretsətseh, madzəga haladzay na hutawa tsəved ka məndzəhəre bay, madzəga haladzay na ndzawa ze mände wu mənday ada ze məse yam, mətasl a gawerj ada na hutawa petekəd məpe ka bo bay.

²⁸ Dəretsətseh siye hay andaya, ane tuk na, na tsikiye sa bay. Na tsikiye ka wu mekeleñ eye dəkdək. Ma mədzal gər na, na dzalawa ka ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste huya. Na dzalawa fataya pat pat.

²⁹ Tadə ndoweye kə ge bəle ka tsəved i Mbəlom na, a wur fagaya haladzay andza maa ge bəle na, neñ. Tadə ndoweye kə dəd a mezeleme na, a wur fagaya haladzay andza faya ta fəkiye ga ta ako.

³⁰ Tadə na giye zlapay na, na giye zlapay tə bəle ga.

³¹ Mbəlom Bəba i Bəy Maduwerj Yesu Kəriste, mazembədə nakə ndo hay ta zambadəye, tā zambadəy. Neñgeye a sər ha na raw me bay.

³² Ahəl niye ahəl nakə neñ ma Damas aye na, bəy bagwar eye i gəma niye tə zalay Aretas. A pa bəy hərwi mələve wuzlahgəma. Bəy a pay ndo hay ka tsəved hərwi məgəse ga. Gəma niye na, malawara eye ta zled.

³³ Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə pa ga a kəteh, tə ɓar faya ləber. Tə zla ga ahaya abəra tə mavavar. Tə mbəzla ga ahaya sərəhəhə abəra ma wuzlahgəma niye. Na təmaw abəra mə həlay i bəy niye.‡

12

Pol a sər ha gədanj i Yesu Kəriste

¹ Kutonj na giye zlapay huya. Na sər ha ma giye ŋgama kwa tsekwerj bay tebiye. Ane tuk na, anəke na tsikiye ka wu nakə Yesu Kəriste a bəzeñ ha ma məsine aye.

² Na sər ndoweye andaya madzapa eye tə Yesu Kəriste. Kə ndza ma giye məve kuro gər eye fəd, Mbəlom a zla na a mbəlom ka təv ŋgay. Agəna Mbəlom a bəzay ha ma məsine, agəna ki ye tə slo i bo ŋgay ta dedək, Mbəlom nəte ŋgwerj a sər.

³ Ayaw! Mbəlom kə zla na ndo niye a mbəlom ka təv ŋgay. Agəna məsine a gay, agəna ki ye ta dedək, maa sər na, Mbəlom.

⁴ Ahəl nakə neñgeye mə dəma aye na, kə tsəne wu nakə ndo zezəñ ma sliye mətsike bay aye. Ta vəl faya tsəved a ndo hay ka mətsike bay.

† 11:24 Zəba mə Bazlam mapala eye masulo eye 25.3. ‡ 11:33 Zəba mə Mäsler hay 9.23-25.

⁵ Na giye zlapay na, ta ndo niye, ane tuk na, ka wu neheye tebiye a zäben däre a neñ aye na, na giye zlapay tã bäle ga dëkdëk tsa.

⁶ Tađã a señ mage zlapay na, na tsikiye me andza gær mavuwe bay, wu nakã na tsikiye na, ma tãriye dedëk. Ane tuk na, na giye zlapay bay hãrwi a señ bay nakã ndo ta rãheñye ha gær hãrwi wu neheye na giye ha zlapay aye. A señ tã rãheñ ha gær ðuh na, hãrwi bazlam neheye ñgwalak eye hay tã tsãne abãra mã bazlam ga aye ada tã ñgatay a mede ga.

⁷ Hađe na, na giye zlapay hãrwi wu nakã Mbãlom a bãzeñ ha aye. Ane tuk na, Mbãlom a vãleñ nakã ma wuriye fagaya mã bo aye hãrwi ada nã ge zlapay sa bay. Mbãlom a geñ wu niye na, tã hãlay i ndo i maslan i Fakalaw nakã a slãraw hãrwi mãndebe ga hãrwi ada nã ge zlapay bay.

⁸ Madzãga mahkar na ðuwulay naha me a Bãy Maduweñ hãrwi ada mã zla fagaya abãra dãretsãtseh nakay.

⁹ Ane tuk na, Bãy Maduweñ a gwedeñ: «Ñgwalak ga na, ðã kar. Hãrwi gãdan ga ma zãbiye na, ahãl nakã nãkar bãle aye.» Kã ge andza niye na, ðãrev ga mañgwasa eye haladzay. Neñ faya na ñgalakiye hãrwi gãdan i Kãriste mandza eye mã neñ.

¹⁰ Hãrwi niye ðãrev ga mañgwasa eye hãrwi nakã neñ bãle eye. Kwa tađã faya ta tsedeñeye, kwa tađã faya ta pãreñeye, kwa tađã dãretsãtseh siye hay faya ta ndzeñeye a gær, kwa tađã wu hay ta zeñ gãdan, na sãr ha faya na giye dãretsãtseh hãrwi Kãriste ada ðãrev ga mañgwasa eye hãrwi ahãl nakã neñ bãle eye na, Kãriste ma vãleñeye gãdan ñgay.

Pol a dzala ka ndo mape mãdzal gær hay ka Yesu neheye ma Koriñte aye

¹¹ Na tsik me andza gær mavuwe, ane tuk na, maa geñ kutoñ na, nãkurom. Na zambadãy a bo ga na, hãrwi nãkurom ka zambadũm ga ha bay. Hađe mata zembede ga ha na, nãkurom na gwad bãdaw? Neñ wuray kãriye, ane tuk na, ndo i maslan kurom neheye ka gwadũm nãteye bagwar eye hay haladzay aye na, ta ze ga ha bay.

¹² Nãkurom ka sãrum ahãl nakã neñ mã gay kurom aye na, na ge mãsler ta mãzle ñgatay mã dãretsãtseh ada Mbãlom kã ge masuwayañ wal wal haladzay tã hãlay ga. Masuwayañ neheye a ðã ha na, neñ ndo i maslan ñgay ta dedëk.

¹³ Na ge wu hay mã gay i ndo mape mãdzal gær hay ka Yesu Kãriste siye hay ada na ge mã gay kurom bay na, andaya ðaw? Wu andaya nãte tsa nakã na ge mã gay kurom bay aye. Na tsãtsah fakuma: «Ndayum ga ha wu mãnday» bay. Kã ge na gakum lele bay na, pãsum ga ha!

¹⁴ Anãke na, mazlambar na diye naha a gay kurom mamahkar eye. Na ye naha na, na tãmiye ka vãlumen wu wal bay. Wu nakã a señ aye na, ðãrev kurom bãna wu kurom hay bay. Andza i wawa hay ta bãba tay hay. Maa vãlatay wu a bãba hay na, wawa tay hay bay. Ðuh maa vãlatay wu a wawa hay na, bãba tay hay.

¹⁵ Kwa tađã na dziye ha wu ga tebiye, kwa tađã na vãliye ha mãsãfãre ga peteh hãrwi madzãne kurom na, a yeñ a gær haladzay. Ass! Ka wudũm ga sa bay na, hãrwi nakã na wuđã kurom ka zal aye ðaw?

¹⁶ Na gwad kã sãrum ha na tsãtsah fakuma vãlumen wu bay! Ane tuk na, ndo siye hay mã walañ kurom tã gwad: «Pol neñgeye bãbãrek eye, faya ma vakweye gær.»

¹⁷ Na vakum gær na, ma kãkay? Na vakum gær na, ta ndo nãte mã walañ i ndo neheye na slãr tay naha a gay kurom aye tsukudũ, ma kãkay?

18 Na tsətsah ka Titus mâ ye naha a gay kurom. Na slər naha malamar mekeləŋ eye nakə ka sərūm na aye t̄a ye naha salamay.* Ti ye naha na, Titus kə vakum gər hərwi məzle suloy kurom d̄aw? Titus t̄ə neŋ, nəmay salamay mədzal gər may n̄əte b̄ədaw ada faya n̄əmaa zəŋgaliye ts̄əved eye n̄əte b̄ədaw?

19 Wu nakə n̄əmaa watsa a d̄erewel nakay aye na, aḡəna ka dzalumeye na watsakum naha hərwi m̄əge me ab̄əra ka b̄o may kame kurom. N̄əmaa tsik na, kame i Mb̄əlom hərwi nəmay ndo i K̄əriste hay. N̄əkurom malamar may neheye n̄əmaa wud̄a kurom haladzay aye, n̄əmaa tsikakum wu neheye tebiye na, hərwi a samay madz̄əne kurom hərwi ada k̄a ḡalum ka ts̄əved i Mb̄əlom.

20 D̄ərev faya ma diye fagaya ab̄əra hərwi na dzala aḡəna ah̄əl nakə na ye naha a gay kurom aye, na ndzakumeye a gər n̄əkurom ka ts̄əved nakə lele bay aye. Mede kurom ma deyeŋeye a gər bay. Tad̄ə kə ge andza niye na, mede ga ma deyakumeye a gər bay. Aḡəla na ndzakumeye a gər na, faya ka t̄ərumeye m̄ə walaŋ kurom, faya ka gume ye ka b̄o s̄əl̄ək m̄ə walaŋ kurom, faya ka gume ye ka b̄o mevel, faya ka ŋḡanumeye b̄o, faya ka tsikumeye wu nakə lele bay aye ka ndo hay, faya ka nasumeye ha m̄əzele i ndo siye hay, faya ka d̄əslumeye ha gər a b̄o kurom ada faya ka gume ye wu neheye a ye ta ts̄əved nakə ŋgwalak eye bay aye.

21 Aḡəna ah̄əl nakə na ye naha a gay kurom sa aye na, d̄ərev ga ma ŋgwasiye kame i Mb̄əlom sa bay. Na dz̄ədzar hərwi na ye naha na, aḡəna na ndze ye a gər a ndo i mezeleme hay haladzay m̄ə walaŋ kurom ta gər ha mezeleme bay. Aḡəla n̄əte ye huya ta giye wu nakə lele bay aye, n̄əte ye faya ta giye madama, faya ta giye wu neheye lele bay aye tebiye. Kə ge andza niye na, na ta tuwiye hərwi tay.

13

Mand̄əve i bazlam

1 Aza na diye naha a gay kurom na, mamahkar eye. N̄əmaa giye sariya ka ndo neheye faya ta giye m̄ənese aye ada n̄əmaa giye andza nakə t̄ə watsa m̄ə D̄erewel i Mb̄əlom, t̄ə gwad: «Ta ŋḡəniye sariya i wu hay tebiye na, ndo m̄əh̄əle mb̄al hay sulo k̄əḡəbay mahkar t̄a ge andaya b̄əna sariya ma ŋḡəniye bay.* »

2 Mede nakə na ye naha masulo aye na, b̄a na tsikatay a ndo neheye faya ta giye m̄ənese ada a ndo siye hay tebiye d̄ərmak. An̄əke na, na ye naha zuk bay. Na masakumeye naha m̄ətsike wu nakə na tsikakum aye. Aza na ye naha na ḡəriye nd̄əray kwa n̄əte bay tebiye.

3 Maa tsik me t̄ə bazlam ga K̄əriste d̄aw na, na gwad a sakum m̄əs̄əre ha b̄ədaw? Ka ta s̄ərumeye ha! N̄əŋgeye na b̄əle eye kame kurom bay, ma giye m̄əsler m̄ə walaŋ kurom ta ḡədaŋ.

4 Ah̄əl nakə ta dar na ka mayako mazl̄əlm̄əb̄ad̄a eye na, d̄əd̄ək n̄əŋgeye b̄əle eye. Ane tuk na, k̄ə l̄əts̄ew ab̄əra ma m̄ədah̄aŋ, n̄əŋgeye andaya ta ḡədaŋ i Mb̄əlom. N̄əmay na, nəmay madzapa eye ta n̄əŋgeye. N̄əmaa h̄əniye ha gər hərwi mat̄əre b̄əle eye hay. Ane tuk na, aza n̄əmaa ye naha a gay kurom na, n̄əmaa b̄əziye ha nəmay ta m̄əs̄əf̄əre ta sifa ŋgay, n̄əmaa giye m̄əsler ta ḡədaŋ i Mb̄əlom.

5 Ts̄ətsahumay a gər kurom, z̄əbum ka m̄əndze kurom, n̄əkurom mandza eye andza ndo m̄əp̄e mədzal gər hay ka Yesu ŋgway d̄aw? Yesu K̄əriste andaya

* 12:18 Pol kə tsik ka malamar niye tsiy. Z̄əba 2 Koriñte hay 8.22. 13:1 Z̄əba m̄ə Bazlam mapala eye masulo eye 19.15; Mata 18.16; 1 Timote 5.19; Hebr̄əe 10.28.

* 13:1 Z̄əba m̄ə Bazlam mapala

mə nəkurom na, ka sərum ha bədfaw? Kə ge andza niye bay na, ka dədumeye abəra ka tsəved.

⁶ Ane tuk na, kwa kəkay kəkay bəbay na, ka sərumeye ha ta dedek nəmay na, nəmaa dəd abəra ka tsəved bay. Nəmay na, ndo i maslanj i Yesu hay ta dedek.

⁷ A samay ndo hay tã gwad famaya, nəmaa ge məsler lele mə gay kurom bay. Wu nakə a samay aye na, nəmaa duwulay naha me a Mbəlom hərwi ada kã gum mənese sa bay. Kwa tadə ndo hay tã gwad nəmaa ge məsler lele mə gay kurom bay na, wu nakə a samay aye na, kã gum ŋwalak.

⁸ Nəmaa tsik andza niye na, hərwi nəmaa sliye faya mənese ha bazlam dedek eye bay. Nəmaa sliye faya mäge na, wu nakə dedek eye dəkdek.

⁹ Tadə nəkurom gədanj eye ka tsəved i Mbəlom, kwa tadə nəmay bəle eye hay na, dərəv may faya ma ŋwasiye huya. Nəmaa duwulay naha me a Mbəlom hərwi ada mã dzəna kurom ka mægəle ka tsəved ŋgay.

¹⁰ Hərwi niye na watsakum naha dərəwel nakay ka bo abəra anəke na, hərwi ada nã ye naha ɓa ka tsətsahum məpəse me tsiy na, na tərakumeye sa bay. Ta dedek Mbəlom kə vələnj tsəved ka matərakum hərwi ada nã nas kurom ha duh bay, ane tuk na, hərwi ada nã dzəna kurom ka mægəle kame kame.

¹¹ Malamar ga hay, anəke na, na ndəv ha bazlam ga kananj! Pəlum mægəle ka tsəved i Mbəlom, vələm gədanj a bo mə walañ kurom nəte nəte, ndzum ayaw ayaw mə walañ kurom, ndzum ka təv manəte eye tə zay. Ada Mbəlom, neŋgeye nakə a wudā ndo hay aye ada faya ma vələteye zay a ndo hay aye, ma gakumeye gər.

¹² Tsikum me a bo lele mə walañ kurom nəte nəte andza malamar hay. Ndo məpay bəzay a Mbəlom hay tebiye kananj ta tsikakum naha me.

¹³ Bəy Maduweñ kway Yesu Kəriste mã pa fakuma ŋgama. Mbəlom mã rahakum ha dərəv kurom tã mawudə bo ŋgay. Məsəfərə Tsədanjja eye mã dzapakum ha dərəv kurom hay nəte nəte.

Derewel **nakə Pol a watsatay naha a** **Galat hay** **aye** **Məfələkwe**

Derewel i Pol nakə a watsatay naha a Galat hay aye na, a tsikatay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ta diye i tsakay i Turki nakə anəke aye. Pol a pa gay i mađuwule me a həlay mahəhele ngay masulo eye ta mahkar eye. Ma dəba ngay na, ndo mekeləy eye hay ti yaw tə labara wal abəra ka bəmalə i Pol.

Ma Galat na, slala i ndo hay wal wal: Yahuda neheye ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye tə siye i ndo neheye ti yaw abəra mə kule mekeləy eye mə dəma andza ma təv siye hay dərmak.

Pol faya ma gwafateye na, ka ta ndziye ta Mbəlom na, məndze yak mā ge lele ada ngwalak eye. A tsik niye na, tə gər i bazlam hay wal wal mahkar.

Ka madədo 1 ta 2 na, a təkər wu nakə a ge bo ka gər ngay aye.

Ka madədo 3 ta 4, Pol a ge me abəra ka labara ngay ta mətsike wu nakə a tsik ma Dzam Guram eye aye.

Ka madədo 5 ta 6. Pol a dā ha ma kəkay nakə ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste, nəteye ta təmaw abəra ma beke i bazlam mapala eye.

¹ Maa watsakum naha derewel nakay na, ney Pol. Ney ndo i maslan i Yesu. Ney ndo i maslan i ndo hay bay, maa slər ga ha na, ndo hay bay. Maa slər ga ha na, Yesu Kəriste eye tə gər ngay ta Mbəlom Bəba kway nakə a lətse ahaya abəra ma mədahanj aye.

² Malamar siye hay tə ney kananj tebiye nəmaa tsikakum naha me a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste neheye mahaya gər eye ka dala i Galat aye.

³ Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduwej kway Yesu Kəriste tā pa fakuma ngama ada tā vəlakum zay.

⁴ Bəy Maduwej Yesu Kəriste kə vəl ha gər ngay, a mət na, hərwi ada Mbəlom mâ pəsakway ha mezeleme kway hərwi ada wu i məndzibəra neheye lele bay aye tā ge bəy ka gər kway sa bay. A ge na, andza nakə a say a Mbəlom Bəba kway mâ ge aye.

⁵ Zambadəkway a Mbəlom ka tor eye. Mâ ge bo andza niye!

Labara ngwalak eye na, nəte ngwej

⁶ Wu nakə nəkurom faya ka gumeye na, a geñ hərəbəkka! Mbəlom kə zalakum hərwi kâ tərūm ndo ngay hay ada kə gakum ngwalak kəriye tə həlay i Yesu Kəriste. Ane tuk na, nəkurom faya ka mbədumeye dəba ta bəse tsa, ka pumeye bəzay a labara mekeləy eye nakə ka dzalum mə gər kurom ngwalak eye, ane tuk na, ngwalak eye bay.

⁷ Labara ngwalak eye na, nakə na tsikakum aye bəna, mekeləy eye nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom sa aye na, andaya bay. Na tsikakum andza niye na, hərwi ndo hay andaya faya ta kwasakumeye ha mədzal gər, a satay mənese ha ada mambəda ha Labara Ngwalak eye i Kəriste.

⁸ Tadə ndoweye a tsikakum labara mekeləy eye wal abəra ka bəmalə nakə nəmaa tsikakum aye, kwa tadə nəmay, kwa tadə gawla i Mbəlom na, Mbəlom mâ vəlay mezeleme.

⁹ Ba nəmaa tsikakum tsiy, ada anəke na maseye mətsikakum naha sa. Tadə ndoweye kə tsikakum labara mekelej eye wal abəra ka bəmalə nakə ka tsənum aye na, Mbəlom mā vəlay mezeleme.

¹⁰ Ka dzalum mə gər kurom na tsik andza niye na, hərwi ada ndo hay tâ dəslej ha gər daw? A'ay! Andza niye bay. A seņ na, Mbəlom neņgeye mā dəslej ha gər. Ka dzalum mə gər kurom na, a seņ neņ nā yatay a gər a ndo hay daw? A'ay! Tadə a seņ nā yatay a gər a ndo hay sa na, na sliye faya matəre ndo i məsler i Kəriste bay.

Pol a da ha ma kəkay nakə a təra ndo i maslaņ i Yesu Kəriste aye

¹¹ Malamar ga hay, sərūm ha na, Labara Nğwalak eye nakə faya na diye ha aye, a yaw abəra mə bazlam i ndo hay bay.

¹² Na tsəne abəra ka ndo hay bay, ada maa tətiken na, ndo hay wal bay sa tsa. Yesu Kəriste eye tə gər nğay a deņ ha.*

¹³ Mede ga nakə ahəl niye aye na paway bəzay a kule i Yahuda ma kəkay na, ka tsənum. A həlay niye na, na gawatay dərətsətseh a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka zal naha haladzay. Na pəlawə tsəved ka mədze tay ha.

¹⁴ Mə walaņ i ndo neheye məve may nətə aye na, na ze tay ha siye i ndo may hay tə məpay bəzay a kule may Yahuda hay. Na vəlaway ha bo ga peteh a kule i bəba tətə me hay.

¹⁵ Ane tuk na, Mbəlom kə zla ga. A zla ga na, kwa ahəl nakə ta wa ga zuk bay aye. Kə geņ nğwalak nğay, a zelen hərwi ada nā ge məsler nğay a həlay nakə a yay a gər aye.

¹⁶ A bəzeņ ha wawa nğay mə neņ hərwi ada nā dā ha Labara Nğwalak eye nakə a tsik ka neņgeye a ndo neheye nətəye Yahuda hay bay aye. Ahəl nakə a bəzeņ ha aye na, nəmaa ge faya mahəmba ta ndəray bay.

¹⁷ Na ye a Zerozelem mata tsike me ta ndo neheye nətəye tə leheņ matəre ndo i maslaņ i Yesu hay aye na, na ye ka təv tay bay. Na ye duh kwayaņņa, na ye ka dala i Arabi. Ma dəba aye, na maw na ye a Damas.

¹⁸ Məve mahkar a ye abəra mə dəma na, na ye a Zerozelem hərwi ada nā nğatay a Piyer. Nəmaa ndza ta neņgeye na, məhəne kuro gər eye zlam tsa.†

¹⁹ Na nğatay na, a Yakuba malamar i Bəy Maduweņ kway Yesu Kəriste bəna, na nğatay a ndo i maslaņ i Yesu mekelej eye bay.

²⁰ Mbəlom a sər wu nakə na tsik aye na, dedək, na raw me bay.

²¹ Ma dəba eye na ye ka dala i Siri ada a Silisi.

²² Ahəl niye na, məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste neheye ka dala i Yahuda aye na, tə sər ga ha zuk bay.

²³ Tə tsənawa wu neheye siye i ndo hay tə tsikawa fagaya, tə gwadawa: «Ndo nakə ahəl niye a gawa kway dərətsətseh aye na, ka mbədə. Duh anəke faya ma diye ha Labara Nğwalak eye a ndo hay tuk. Ahəl niye na, a pəlawə tsəved ka mədze ha ndo neheye tə dzala ha ka Yesu aye.»

²⁴ Ta zambafay a Mbəlom hərwi ga.

2

Ta təma Pol ma Zerozelem

¹ Ma dəba i məve kuro gər eye fad na, neņ ta Barnabas, nəmaa ye a Zerozelem sa. Na zla na Titus ka həlay dərmaκ.

* **1:12** Zəba mə Məsler hay 9.3-6. † **1:18** Sefas na, məzele i Piyer ndo i maslaņ i Yesu Kəriste.

² Na mbəda gər a dəma na, hərwi Mbəlom ka bəzeñ ha, a gwedeñ «do». Na ndisl naha a dəma na, nəmaa haya gər ta bagwar i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu əzad abəra ka ndo hay mahəmeye. Na datay ha Labara Nğwalak eye nakə faya na datay ha a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye. Ağəna ta dzaliye na, məsler ga nakə ahəl niye ta məsler ga nakə faya na giye a təra kəriye.

³ Titus nakə nəmaa ye salamay aye na, neñgeye ndo i Gərek, ane tuk na, ta gay kutoñ ka mədəse bo hərwi məpay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, ta gay bay.

⁴ Ane tuk na, ndo i maraw me hay tə yaw a walañ may ta bəbərek tay, a satay mə dəs bo. Tə fəlakwaw ta məkal hərwi mazəbe ka tsəved kway nakə ka ləvakwa gər kway hərwi nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste aye. A satay na, kə tərakwa beke i bazlam i Musa mapala eye sa.

⁵ Ane tuk na, nəmaa vəlatay tsəved kwa tsekweñ bay tebiye. A samay na, Labara Nğwalak eye mə ye kame huya ta dedək nakə ada ka tsənumeye dərmak aye.

⁶ Ndo neheye tə gwad nəteye bagwar eye hay aye, kwa tadə nəteye bagwar eye hay, kwa tadə nəteye bagwar eye hay bay, məndəre ga mey tey. Ka dərə i Mbəlom ndo hay na, tə ləva nəte. Ahəl nakə faya na tsikiye wu nakə na dawa ha a ndo hay aye na, ndo neheye bagwar eye ta səkeheñ ha faya wuray ka bazlam ga nakə na dawa ha aye bay.

⁷ Azlakwa bay tə sər ha düh na, Mbəlom kə vəleñ Labara Nğwalak eye, a gwedeñ do ta datay ha a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye andza nakə a tsikay ahəl niye a Piyer, a gwaday do ta datay ha a Yahuda hay aye.

⁸ Tə sər ha Mbəlom nakə a vəlay gədañ a Piyer ada a təra ha ndo i maslañ i Yahuda hay aye na, neñgeye Mbəlom nakə a vəleñ gədañ ada a slər ga ha ka təv i ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye na, huya neñgeye.

⁹ Yakuba ta Piyer ta Yuhana na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə sər ha nəteye ndo məndzatay kame, tə sər ha ta dedək Mbəlom kə vəleñ məsler nakay a həlay. Hərwi niye tə gəseñ həlay a neñ ada a Barnabas. Andza məgwede nəmay tebiye bazlam may nəte. Andza niye nakə nəmay tebiye bazlam may a ye ka bo ta nəteye aye. Nəmay nəmaa diye ka təv i ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye ada nəteye na, ta giye məsler mə walañ i Yahuda hay.

¹⁰ Wu nakə ta tsətsah famaya nəmaa giye na, nəte tsa. Wu niye na, na vəl ha bo ga ka məge dərmak. Tə gwadamay nəmaə dzəna ndo i mətawak neheye mə walañ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Zerozelem aye.

Pol a may ha mañgok a Piyer ma Añtiyos

¹¹ Ma dəba eye na, Piyer a yaw a Añtiyos, na gay me kame i ndo hay hərwi a ge wu nakə lele bay aye.

¹² Kurre na, neñgeye ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye nəteye Yahuda hay bay aye tə ndayawa wu mənday ka təv manəte eye. Aza ma dəba eye na, Yakuba a sləraw ndo hay a təv may. Ahəl nakə tə ndislew, Piyer a nğtatay na, a dazlay madayaw abəra mə walañ tay, kə nda wu mənday ta nəteye sa bay. A dzədzar ta ndo neheye tə gwad ndo hay tebiye tə dəs bo aye.

¹³ Siye i Yahuda neheye tə pa mədzal gər ka Yesu andza Piyer aye dərmak. Kwa bo i Barnabas eye tə gər nğay a ge andza niye dərmak. Tə ge ta məvatay gər.

¹⁴ Na zəba faya na, tə pay bəzay a dedək i tsəved i Labara Nğwalak eye bay na, na tsikay a Piyer kame tay tebiye, na gwaday: «Nəkar ndo i Yahuda, ane tuk na, məndze yak nakə ka ndza kanañ aye na, andza ndo neheye nəteye

Yahuda hay bay aye. Ka ndza andza nakar Yahuda hay bay. Kə ge andza niye na, a saka ndo neheye nateye Yahuda hay bay aye tā ndza andza nateye Yahuda hay na, hərwi mey?»

Ka təmakweye na, ta məpe mədzal gər kway ka Yesu Kəriste

¹⁵ Nəkway na, tə wa kway Yahuda hay bəna nəkway ndo i slala i siye i ndo neheye tə sər bazlam i Mbəlom mapala eye bay aye bay.

¹⁶ Ane tuk na, kwa andza niye bəbay na, ka sarakwa ha ndəray ma sliye matəre tsədanja kame i Mbəlom bay, say ndo nakə kə pa mədzal gər ngay ka Yesu Kəriste aye. Bəna ndo nakə faya ma pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, ma təriye tsədanja bay. Nəkway bəbay ka dzalakwa ha ka Yesu Kəriste nakə ada Mbəlom a təma kway andza ndo neheye nateye ngwalak eye kame ngay aye. Bəna hərwi nakə ka pakway bəzay a bazlam i Musa mapala eye bay. Ndəray ma sliye faya matəre ngwalak eye kame i Mbəlom hərwi nakə faya ma pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye bay.*

¹⁷ Andza niye, nəmay Yahuda hay a samay matəre ngwalak eye hay kame i Mbəlom na, hərwi nakə nəmaa pa mədzal gər may ka Yesu Kəriste aye. Kə ge nəmay andza niye na, nəmaa təra andza ndo neheye ka zalakway ndo i mezeleme hay hərwi faya ta pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye sa bay aye. Niye na, andza məgwede Kəriste faya ma diye may ha a mezeleme daw? Kwa tsekweŋ andza niye duh bay!

¹⁸ Maga eye na, andza nakay duh: Tadə ndoweye kə gər ha məpay bəzay a bazlam i Musa mapala eye hərwi nakə ma təriye ha ngwalak eye bay aye, ada ma dəba eye a mbəda gər məpay bəzay sa, a zəba faya andza wu nakə ngwalak eye sa. Niye a ge na, wu nakə a yay a gər a Mbəlom bay aye.

¹⁹ Neŋ na mət na, hərwi bazlam i Musa mapala eye. Neŋ kame ngay na, andza ndo nakə maməta eye aye. A ge bo andza niye na, hərwi ada nā ge andaya ta sifa kame i Mbəlom. Ahəl nakə ta dar na Kəriste ka mayako mazləmbada eye na, neŋ madzapa eye tə neŋgeye, nəmaa mət ka bo salamay.†

²⁰ Neŋ na, sifa nakə anəke na ndziye ha aye na, i ga bay, mandza eye mə neŋ na, Kəriste. Məndze ga nakə na ndziye ka məndzibəra anəke aye na, na ndziye hərwi nakə na dzala ha ka neŋgeye Wawa i Mbəlom nakə a wuda ga aye ada a vəl ha gər ngay hərwi ga aye.

²¹ Neŋ na, dāda na kərahiye ngwalak i Mbəlom nakə a geŋ aye ta məme a bazlam i Musa mapala eye bay. Tadə ta dedək ndoweye ma təriye tsədanja kame i Mbəlom hərwi faya ma pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, niye na, Kəriste a mət kəriye, kə ge ngama bay. Duh andza niye bay!

3

Bazlam i Musa mapala eye ta məpe mədzal gər ka Yesu

¹ Nəkurom Galat hay, maa zla fakuma abəra metsehe na, mey? Maa ndzək kurom way? Na dəkum ha parakka lele hərwi ada kā tsənum ma kəkay nakə Yesu Kəriste a mət ka mayako mazləmbada eye.

² Na tsətsahiye fakuma wu nate. Məsəfəre Tsədanja eye nakə Mbəlom a vəlakum aye na, a vəlakum na, hərwi nakə faya ka pumay bəzay a bazlam

* **2:16** Dəmes hay 143.2; Roma hay 3.20, 23. † **2:19** Ahəl niye hərwi madayay a gər a Mbəlom ada matəre ngwalak eye kame ngay na. Pol a paway bəzay a bazlam i Musa mapala eye. A pa mədzal gər ka Yesu Kəriste na, a zəba faya bazlam i Musa mapala eye ma təriye ha ndo ngwalak eye bay. Hərwi niye a gər ha məpay bəzay a bazlam i Musa mapala eye.

i Yahuda hay mapala eye daw? A'ay, Mbəlom a vəlakum Məsəfəre Tsədanŋa eye na, hərwi nakə ka tsənum Labara Ņgwalak eye ada ka dzalum ha faya aye, na gwad ba?

³ Metsehe andaya fakuma bay na, hərwi mey? Ka dazlumay ahəl niye na, ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye. Nəke a sakum mandəv ha ta gədan kurom eye na, ma kəkay?

⁴ Wu neheye tebiye a ndzakum a gər aye ka dzalum na, kəriye tsa daw? Ta dedək ma təriye kəriye tsa bay.

⁵ Mbəlom a vəlakum Məsəfəre űgay ada a ge masuwayan hay mə walaŋ kurom na, hərwi nakə ka pumay bəzay a bazlam i Yahuda hay mapala eye daw? A'ay, a ge na, hərwi nakə ka pumay zləm a Labara Ņgwalak eye ada ka pum mədzal gər kurom ka Kəriste aye.

⁶ Wu nakə bazlam i Mbəlom a tsik ka Abraham aye na, məmum ahaya a gər, a gwad: «Abraham a dzala ha ka Mbəlom, hərwi niye Mbəlom a tərə ha ndo i dedək kame űgay.* »

⁷ Niye na, andza məgwede, wawa i Abraham dedək eye hay na, ndo neheye tə dzala ha ka Mbəlom aye.

⁸ Tə watsa kurre mə Derewel i Mbəlom, a gwad: «Mbəlom ma təmiye ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, ma piye tay ha nəteye űgwalak eye hay kame űgay. Niye na, hərwi ta dzala ha ka neűgeye.» Abraham a tsəne Labara Ņgwalak eye nakay na, kurre. Mbəlom a gwad: «Na piye űgama ka ndo i mändzibərə hay tebiye hərwi yak.†»

⁹ Andza nakə ahəl niye Mbəlom a pa űgama ka Abraham hərwi nakə a dzala ha ka Mbəlom aye na, Mbəlom ma piye űgama ka ndo neheye tebiye tə dzala ha ka neűgeye andza niye dərmak.

¹⁰ Ndo neheye tə dzala, tə gwad ta təriye űgwalak eye hay kame i Mbəlom ta məge wu nakə bazlam i Musa mapala eye a tsik aye na, Mbəlom ma vəlateye mezeleme. Andza niye, tə watsa a Derewel i Mbəlom na, a gwad: «Ndowe ye kə pay bəzay a wu neheye mawatsa eye mə Derewel i Musa aye pat pat bay na, Mbəlom ma vəleye mezeleme.‡»

¹¹ Ka sərakwa ha bazlam i Musa mapala eye ma sliye matərə ha ndo űgwalak eye kame i Mbəlom bay. Ka sərakwa ha na, hərwi tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: «Ndo nakə kə dzala ha ka Mbəlom aye na, Mbəlom ma təriye ha űgwalak eye ka dəre űgay, ada ma hutiyə sifa.§»

¹² Ane tuk na, məpay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, wal ta məpe mədzal gər ka Mbəlom. Duh andza nakə tə watsa a Derewel i Mbəlom aye na, tə gwad: «Ndo nakə kə pay bəzay tebiye a bazlam mapala eye na, ma hutiyə sifa dedək eye tə neűgeye.* »

¹³ Andza niye Mbəlom a vəlakway mezeleme na, hərwi nakə ka pakway bəzay a bazlam i Musa mapala eye peteh bay aye. Ane tuk na, Kəriste a yaw, a zla təv mändze kway hərwi ada Mbəlom mə vəlay mezeleme a neűgeye a bəram kway. A ge andza niye na, a səkəma kway ahaya hərwi ada Mbəlom mə vəlakway mezeleme sa bay. Andza nakə tə watsa a Derewel i Mbəlom aye, tə gwad: «Ndo nakə ta dar na ka mayako aye na, Mbəlom kə vəlay mezeleme.†»

¹⁴ Yesu Kəriste a ge andza niye na, hərwi űgama nakə Mbəlom a tsikay a Abraham kurre a gwaday «na ta vəlakeye» na, ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye ta hutiyə tə həlay i Yesu Kəriste dərmak. A ge andza niye na,

* 3:6 Madazlay i wu hay 15.6. † 3:8 Madazlay i wu hay 12.3. ‡ 3:10 Bazlam mapala eye masulo eye 27.26. § 3:11 Habakuk 2.4. * 3:12 Levitik 18.5; Roma hay 10.5. † 3:13 Bazlam mapala eye masulo eye 21.23.

hərwi ada nəkway kâ hutakwa Məsəfəre nakə Mbəlom a tsik kurre a gwađ ma vələkweye hərwi nakə ka pakwa mədzal gər kway ka neŋgeye aye.

Bazlam i Musa mapala eye ma nasiye ha wu nakə Mbəlom a gwađ ma vəliye aye bay

¹⁵ Malamar ga hay, na dākumeye ha wu nakay tə wu neheye ka ŋgatawakway pat pat aye. Tadə ndo hay sulo tə ndza ka təv manəte eye, tə ma ha ka bo bazlam ada tə ɓar dzam mə walaŋ tay na, ndo andaya ma sliye faya məpəla tay ha dāw? Nɔray ma sliye faya masəkah ha faya wuray bay dərma.

¹⁶ Dzam nakə Mbəlom a ɓar aye dərma andza niye. Mbəlom a tsik kurre, a gwađ ma vəliye wu neheye na, a Abraham. Kə tsik, a gwađ ma vəliye a hulfe ŋgay dərma. Ta watsa mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom ma vəliye wu neheye a Abraham ada a hulfe ŋgay hay na, andza niye bay. Tə tsik bazlam niye na, ka hulfe nətə tsa. Hulfe niye na, Kəriste.‡

¹⁷ Wu nakə a seŋ mətsike aye na, anaŋ: Mbəlom a ɓar dzam ta Abraham kurre. Ma dəba i məve temerre fađ tə kuro kuro mahkar na, Mbəlom a vəl bazlam mapala eye a Musa. Andza niye, bazlam i Musa mapala eye ma sliye məpəle ha dzam nakə Mbəlom a ɓar ta Abraham kurre aye bay, wu nakə a tsik, a gwađ ma vəliye na, ma sliye faya məneşe ha bay.

¹⁸ Tadə Mbəlom ma vəliye wu a ndo hay hərwi nakə faya ta pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, andza məgwede ma vəliye hərwi kə gwađ ma vəliye sa bay. Ane tuk na, Mbəlom a pa ŋgama ka Abraham na, hərwi nakə a tsikay kurre a gwađay ma ta giye andza niye aye.

Mbəlom a vələkway bazlam mapala eye na, hərwi mey

¹⁹ Tadə kə ge andza niye na, Mbəlom a vəl bazlam mapala eye a Yahuda hay na, hərwi mey? Mbəlom a vəlamay na, hərwi ada kâ sərakwa ha wu neheye lele bay kame ŋgay aye. A vəl na, ka təmad eye hus ahəl nakə hulfe i Abraham ki yaw aye, ndo nakə Mbəlom a gwađ ma ta vəleye wu niye aye. Ma dəba eye na, gədaŋ i bazlam mapala eye andaya sa bay. Mbəlom a vəl bazlam mapala eye a gwala ŋgay hay na, hərwi ada tã yaw, tã day ha a Musa ada Musa mã datay ha a Yahuda hay.‡

²⁰ Ndo məma ha bazlam neŋgeye na, mə walaŋ i bərək hay sulo huya, ane tuk na, ahəl nakə Mbəlom a gwađay a Abraham na ta vələkeye wu aye na, a ge neŋgeye mahəŋgeye bəna ndəray andaya mə walaŋ tay bay.*

²¹ Andza məgwede na, wu nakə Mbəlom a gwađ ma vəliye na, a say a bazlam mapala eye bədaŋ? A'ay, andza niye bay. Tadə kə ge bazlam mapala eye nakə Mbəlom a vəl aye ma vəliye sifa a ndo hay na, haɓe ma sliye məge tay ha ndo hay ŋgwalak eye hay kame i Mbəlom, ane tuk na, bazlam mapala eye andaya andza niye bay.

²² Azlakwa dūh tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwađ: Ndo i məndzibəra hay tebiye nətəye mə həlay i mezeleme. A ge andza niye na, hərwi ada Mbəlom mã vəl wu nakə a gwađ ma vəlateye a ndo neheye tə pa mədzal gər tay ka Yesu Kəriste aye. A vəlatay na, hərwi nakə tə dzala ha ka Yesu Kəriste aye tsa.

²³ Ahəl niye na, tsəveđ andaya hərwi ada ndo hay tã dzala ha ka Yesu zuk bay, bazlam i Musa mapala eye a ləva kway. Bazlam i Musa mapala eye a ləva kway hus a həlay nakə Mbəlom a dākway ka tsəveđ i mədzal ha ka Kəriste aye.

‡ 3:16 Madazlay i wu hay 12.7. § 3:19 Ka kule i Yahuda hay na, Mbəlom a day ha bazlam ŋgay mapala eye a Musa tə həlay i gawla ŋgay hay. Musa neŋgeye ndo məme ha mə walaŋ i gawla i Mbəlom hay ta Yahuda hay. * 3:20 Zəba mə Bazlam mapala eye masulo eye 6.4.

²⁴ Andza niye, bazlam i Musa mapala eye a tæra andza ndo matsæpe kway hus a hælai nakæ Kæriste ma deyeweye aye. Bazlam mapala eye a tæra ahæl niye na, andza niye, hærwi ada Kæriste ki yaw na, ka tærakweye ngwalak eye hay kame i Mbælom. Niye na, hærwi ka dzalakwa ha ka neŋgeye.

²⁵ Anæke na, Mbælom ka hændækakway tsæved i mædzal ha ka Kæriste, bazlam i Musa mapala eye ma tsæpiye kway sa bay.

²⁶ Anæke na, nækurom madzapa eye tæ Yesu Kæriste, nækurom tebiye wawa i Mbælom hay hærwi ka dzalum ha ka neŋgeye.

²⁷ Neheye tebiye tæ dzapa tæ Kæriste mæ madzæhuþe tay ha nakæ ta dzæhuþ tay ha aye na, ta mbæda, mændze tay a ndzækit bo i Kæriste.

²⁸ Tadæ agæna nækar Yahuda, kægæbay nækar Yahuda bay na, ma giye wuray bay. Tadæ nækar beke, kægæbay beke bay na, ma giye wuray bay. Kwa tadæ nækar haslakæ eye, kwa tadæ nækar ngwas eye, ma giye wuray bay. Nækurom tebiye næte hærwi nækurom madzapa eye tæ Yesu Kæriste.

²⁹ Kæ ge nækurom madzapa eye tæ Kæriste na, andza mægweþe nækurom dærmak ma hulfe i Abraham. Ka ta hutumeye wu neheye tebiye Mbælom a tsik ahæl niye a gwad ma væleye a Abraham ada a hulfe ngay hay aye.

4

¹ Wu nakæ a seŋ mætsikakum aye na, anarj: Maga eye na, andza wawa nakæ ma ndiye gay i bæba ngay aye. Ahæl nakæ neŋgeye wawa eye mba kwa tadæ wu i bæba ngay tebiye i ngay bæbay na, neŋgeye andza beke.

² Ahæl nakæ neŋgeye wawa eye mba aye na, ndo hay ta geye gær, ta geye gær a wu ngay hay dærmak hus a mæpesle hælai i bæba ngay nakæ ma ndisliye a dæma aye.

³ I kway andza niye dærmak. Ahæl nakæ nækway andza wawa hay mba aye na, nækway beke i mæsæfære neheye ngwalak eye bay neheye faya ta læviye mændzibæra aye.

⁴ Ane tuk na, ahæl nakæ mæpesle i hælai i Mbælom a ndisl a dæma aye na, a slæraw wawa ngay. Ngwas a wa na. A pay bæzay a bazlam i Musa mapala eye lele.

⁵ Hærwi ada mâ tæma tay ha ndo neheye næteye beke i bazlam i Musa mapala eye ada kâ tærakwa wawa i Mbælom hay.

⁶ Wu nakæ ka særakweye ha ta dedek nækway wawa ngay hay aye na, anarj: Mbælom a slæraw Mæsæfære i wawa ngay a dærev kway. Mæsæfære niye faya ma zaleyæ a Mbælom mæ dærev kway, «*Abba, Bæba ga.*»

⁷ Andza niye, nækurom beke i fakalaw hay sa bay, nækurom wawa i Mbælom hay düh. Sa tsa na, ka hutumeye wu neheye ma vælateye a wawa ngay hay aye dærmak hærwi nækurom wawa ngay hay.

A say a Pol na, Galat hay tâ ma ka tsæved ngwalak eye

⁸ Ahæl niye Mbælom neŋgeye way ta dækum ha zuk bay na, nækurom beke i wu hay wal wal ada wu niye hay na, Mbælom nakæ dedek aye bay.

⁹ Anæke na, ka særum Mbælom, a seŋ mægweþe düh na, Mbælom a sær kurom. Ass! Ka mbædumeye gær mæpay bæzay a wu neheye kæriye gædan andaya mæ dæma bay aye sa na, ma kækay? A sakum matære beke i wu neheye sa na, hærwi mey?

¹⁰ Ka pum mædzal gær kurom na, ka mæhæne hay, ka kiye hay, mæve hay, neheye tebiye hælai eye kæ sla a dæma na, ka gawum magurloom.

¹¹ Mændze kurom na, a dzædzar ga ha. Agæna mæsler ga nakæ na ge mæ walaŋ kurom aye na, a tæra kæriye.

12 Malamar ga hay, neŋ na tɛra andza nɛkurom neheye Yahuda hay bay aye. Neŋ faya na gakumeye amboh, tɛrum andza neŋ. Ka gumeŋ mɛnese kwa tsekweŋ bay.

13 Nɛkurom ka sɛrum ha makurre eye bo a geŋ nakɛ na ndza mɛ walaŋ kurom hɛrwi mɛdakum ha Labara Ngwalak eye aye.

14 Dɛvats ga kɛ sakum dɛretsɛtseh haladzay. Ane tuk na, kwa andza niye bɛbay na, ka zɛbum fagaya andza wu kɛriye wal bay, ka hɛharum ga bay. Duh ka tɛmum ga lele andza neŋ na, gawla i Mbɛlom, ada ka tɛmum ga sa na, andza neŋ na, Yesu Kɛriste eye tɛ gɛr ŋgay.

15 A hɛlay niye na, dɛrev kurom kɛ ŋgwasa haladzay. Ada dɛrev kurom a ŋgwasa anake sa bay na, hɛrwi mey? Ahɛl niye neŋ tɛ gɛr ga na sɛr ha tadɛ tsɛved andaya mɛŋgwede na dɛre kurom na, atay na, ka ŋgwadum ka vɛlumeŋ.

16 Anɛke ka zlum ga andza ndo mɛne dɛre kurom na, hɛrwi nakɛ na tsikakum dedek aye dɛw?

17 Ndo neheye tɛ tsik me ada ta mbɛda ha Labara Ngwalak eye na, tɛ ge mɛsler ta tsɛtsɛb eye mɛ walaŋ kurom. Ane tuk na, wu nakɛ tɛ dzala faya mɛge aye na, lele bay. Faya ta giye andza niye na, hɛrwi ada kɛ gɛrum ga ha ada kɛ gum tsɛtsɛb ka mɛpatay bɛzay a nɛteye.

18 Lele haladzay nakɛ ndo hay ta giye tsɛtsɛb hɛrwi ndo siye hay aye. Tadɛ ta giye andza niye huya na, lele. Tadɛ nɛkway dziye kɛgɛbay neŋ dɛreŋ tɛ nɛkurom na, a seŋ ndzum tɛ neŋ huya.

19 Nɛkurom na, wawa ga neheye na wuda kurom haladzay aye. Neŋ andza ŋgwas nakɛ faya ma wiye wawa aye. Faya na siye dɛretsɛtseh ada ma wuriye fagaya andza niye hus ka tɛv nakɛ mɛdzal gɛr kurom ka tɛra andza i Kɛriste aye.

20 A seŋ tɛ dɛrev ga pɛteh mede naha ka tɛv kurom anɛke hɛrwi ada nɛ sɛr mɛtsikakum wu neheye. Dɛrev faya ma diye fagaya abɛra hɛrwi kurom.

Agar ta Sara

21 A nɛkurom neheye a sakum mɛpay bɛzay a bazlam i Musa mapala eye, tsikumeŋ: Ka tsɛnum wu nakɛ Derewel i Musa a tsik aye tɛbɛdew.

22 Tɛ watsa mɛ Derewel i Mbɛlom na, tɛ gwad: Abraham na, wawa ŋgay hay sulo. Neŋged na, beke a wa, wawa neŋged ŋgwas nakɛ beke eye bay aye a wa. ŋgwas nakɛ beke eye aye na, tɛ zalay Agar. ŋgwas nakɛ beke eye bay aye na, tɛ zalay Sara.*

23 Wawa i beke na, tɛ wa ta mɛdzal gɛr i slo i bo tay, ane tuk na, wawa i ŋgwas nakɛ beke eye bay aye a wa na, hɛrwi wu nakɛ Mbɛlom a tsikay a Abraham kurre, a gwadɛy na vɛlakeye aye.†

24 Bazlam nakay na, a say mɛdakway ha wu andaya. ŋgwas neheye sulo aye na, a ndzakit ha bo ta dzam neheye Mbɛlom a ɛar aye. Agar, ŋgwas beke eye na, a ndzakit bo ta dzam nakɛ Mbɛlom a ɛar tɛ Musa mɛ mahɛmba i Sinay aye. Wawa neheye ta wiye tay ma dzam niye na, nɛteye beke i bazlam i Musa mapala eye.

25 Agar na, neŋgeye andza mahɛmba i Sinay nakɛ ka dala i Arabi aye. Neŋgeye na, andza gɛma i Zerozelem nakɛ anɛke aye darmak hɛrwi gɛma niye ta ndo neheye tebiye nɛteye mɛ dɛma aye na, nɛteye beke i bazlam i Musa mapala eye.‡

* 4:22 Zɛba mɛ Madazlay i wu hay 16.15; 21.2. † 4:23 Zɛba mɛ Madazlay i wu hay 17.16. ‡ 4:25 Kanaŋ Zerozelem na, andza mɛpay bɛzay a kule i Yahuda hay.

²⁶ Ane tuk na, Zerozelem nakə mə mbəlom aye na, neŋgeye andza ŋwas nakə beke eye bay aye. Maa təra andza may kway na, neŋgeye.

²⁷ Maga eye na, andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye, tə gwad: «Nəkar ŋwas dəlay eye,

ka wa wawa nəte bay aye,

dərev yak mā ŋwasa,

nəkar nakə dəretsətseh i məwe wawa kə zlakazay nəte bay aye, wuda ta mənɣwese eye,

hərwi ŋwas nakə zal ŋgay a gər ha aye na,

ma ta hutiiye wawa hay haladzay

abəra ka ŋwas nakə mandza eye tə zal ŋgay aye.»

²⁸ Malamar ga hay, nəkurom na, wawa dedek eye hay andza i Mbəlom nakə a tsik kurre aye. Neŋgeye na, andza nakə Mbəlom a tsikay a Abraham kurre a gwaday nakə Sara ma ta wiye Izak aye. §

²⁹ A həlay niye na, wawa nakə tə wa ta mədzal gər i slo i bo aye na, a saway dəretsətseh a wawa nakə tə wa ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye. A həlay nakay anake eye na, huya andza niye dərmak.

³⁰ Ane tuk na, tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad kəkay? «Həhar na ŋwas nakə beke eye ta wawa ŋgay hərwi wawa i beke ma ndiye wu i bəba ŋgay bay. Mata nde na, wawa i ŋwas nakə beke eye bay aye.*»

³¹ Malamar ga hay, nəkway na, wawa i beke bay, nəkway wawa i ŋwas nakə beke eye bay aye.

5

Kā tərūm beke i bazlam i Musa mapala eye bay

¹ Kəriste kə təma kway ahaya abəra mə bazlam i Musa mapala eye hərwi ada kā tərakwa beke i wuray sa bay. Ndzum bəŋbəŋ, kā vəlumay tsəved a ndəray tā təra kurom ha beke i wuray bay.

² Neŋ Pol, faya na tsikakumeye: Tadə a sakum ndo hay tā dəs kurom na, niye na, andza məgwədə wu nakə Kəriste a ge hərwi kurom aye ma giye ŋgama bay.

³ Neŋ faya na masakumeye ha sa, tadə ndoweye kə dəs bo na, kutoŋ mā pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye tebiye.

⁴ Nəkurom ndo neheye ka dzalum mə gər kurom ka tərūmeye ŋgwalak eye hay kame i Mbəlom hərwi nakə faya ka pumeye bəzay a bazlam i Musa mapala eye na, ka ŋgənum, ka zum a bo tə Kəriste dəreŋ. Ka hutumeye ŋgwalak i Mbəlom sa bay.

⁵ Nəmay na, nəmaa pa faya mədzal gər may, Mbəlom ma ta təriye may ha ŋgwalak eye hay hərwi nəmaa vəl ha dərev may a Kəriste. Nakay na, wu nakə faya nəmaa həbiye ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa aye.

⁶ Tadə ndoweye madzapa eye tə Yesu Kəriste, tadə agəna neŋgeye madəsa bo eye, agəna madəsa bo eye bay na, ma giye wuray bay. Wu bagwar eye na, nakə ka dzalakweye ka neŋgeye aye. Məpe mədzal gər kway ka neŋgeye ma vəlakweye gədan mawude siye i ndo hay.

⁷ Ahəl niye na, ka yawum kame kame ta mäge wu nakə lele aye. Maa gakum me ka mäge wu neheye dedek aye na, way?

⁸ Ndo nakə a səpat kurom, a say gum andza niye na, Mbəlom nakə a zalakum kā tərūm ndo ŋgay hay aye bay.

⁹ Ndo hay tə gwaɖawa na: «Ka kuts gəɖe ka wu tsekweŋ na, ma kwasiye ha wu niye tebiye. *»

¹⁰ Hərwi nəkway na, madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Neŋ na sər ta dedek ka təmumeye andza i ga, ka dzalumeye andza neŋ. Na sər ha ndo faya ma zlakumeye naha mawesewes aye na, kwa way Mbəlom ma gəsiye na a sariya.

¹¹ Malamar ga hay, neŋ na, taɖə na ɖawa ha bazlam i Mbəlom huya, ada na gwaɖawatay a ndo hay ɖəsum bo na, Yahuda hay ta geŋeye ɖəretsətseh bay. Ada bazlam nakə na tsikiye ka madere i Kəriste nakə ta dar na ka mayako mazləmbaɖa eye aye na, ma ndalateye bay. Ane tuk na, na tsikawa andza niye bay.

¹² Ndo neheye faya ta kwasakumeye ha gər aye na, a seŋ na, t̄a ye t̄a t̄ara andza vo'ar neheye mahəla kudes aye.

¹³ Malamar ga hay, nəkurom na, Mbəlom a zalakum hərwi ada k̄a təmumaw abəra ma beke i bazlam i Musa mapala eye. Ka ləvumeye gər kurom andza niye, k̄a gwaɖumay a gər kurom ka gumeye wu nakə a say a bor i bo kurom aye bay. Duh na, dzənum bo n̄ate n̄ate ta mawuɖe bo.

¹⁴ Wu nakə bagwar eye mə bazlam i Musa mapala eye na, andza nakay: «Wuɖa ndo i m̄ageɖ yak ɖərmak andza ka wuɖa na gər yak.†»

¹⁵ Taɖə ɖuh faya ka gumeye andza wu i pesl hay, ka dzumeye bo ada ka gumeye mbəlak a bo na, gum metsehe bəna, ka nasumeye ha bo n̄ate n̄ate kurom eye.

Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye tə ɖərev i ndo zezey

¹⁶ Wu nakə a seŋ mətsikakum aye na, anaŋ: Vəlumay tsəved a Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye mə ɖakum ha tsəved. Taɖə ka gum andza niye na, ka pumay bəzay a tsəved neheye lele bay bo kurom a wuɖa aye sa bay.

¹⁷ Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye a wuɖa wu neheye lele bay a say a bo i ndo m̄age aye bay, ada bo i ndo nakə a kula ha gər ka Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye. N̄ateye neheye sulo aye faya ta giye v̄aram. Hərwi niye ka slumeye m̄age wu nakə a sakum m̄age aye bay.

¹⁸ Ane tuk na, taɖə Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye faya ma ɖakumeye ha tsəved na, bazlam i Musa mapala eye a ləva kurom sa bay.

¹⁹ Ka sərakwa wu neheye a say a bor i bo kway aye. A say m̄age na, wu neheye anaŋ aye: M̄age madama, m̄age wu nakə lele bay aye ada m̄age wu nakə a ge horoy aye.

²⁰ Ta tawal kule, t̄e ge madaŋ, ndo hay t̄e nay ɖəre bo n̄ate n̄ate mə walaŋ tay, faya ta t̄əriye a bo, ta sələk, wu a ndalatay, t̄e dzala na, bo tay ɖekɖek, ta ŋgəna ka bo abəra ndo hay, me a ye tay ka bo bay.

²¹ T̄e ge ɖəre ka wu i ndo hay, t̄e kwaya, t̄e ge wu nakə a ye ka bo m̄age bay aye, ada faya ta giye wu siye andza nakay haladzay. Ba na gakum ɖaf, an̄eke na maseye sa. Ndo neheye faya ta giye slala i wu neheye na, ta fələkwiye a Bəy i Mbəlom bay.

²² Wu nakə a yaw ma Məsəfəre Tsəɖaŋŋa eye andza hohway i gərɖaf aye anaŋ: Məsəfəre a vəl mawuɖe bo, m̄əŋgwese, zay, m̄əsəmay naha, ŋgwalak, lele, dedek,

²³ m̄əndze ləfedede, m̄age metsehe a bo. Ndo neheye faya ta giye andza nakay aye na, sariya ma gəsiye tay ha bay.

* **5:9** Wu nakə t̄e zalay gəɖe kanaan aye, mandək̄it bo i ndo neheye ta səpat tay ha Galat hay aye.

† **5:14** Levitik 19.18.

²⁴ Ndo neheye nateye i Yesu Kəriste aye na, ta kərah bor i bo tay ada ta mədzal gər nakə lele bay aye, andza ta dar tay ha wu niye hay ka mayako mazlələmbada eye.

²⁵ Məsəfəre Tsədanḡa eye kə vələkway sifa. Kutoḡ mata ləve kway na, neḡgeye.

²⁶ Kā dəslakway ha gər a bo kway bay, kâ ndalakway ha dərev a siye i ndo hay bay, kâ gakwa sələk ka siye i ndo hay bay.

6

Dzənakwa bo

¹ Malamar ga hay, tadə ka ndzumay a gər a ndo faya ma giye mənese, mata may bo mâ maw ka tsəved na, nakurom neheye Məsəfəre i Mbəlom faya ma lakiye kurom ha aye. Ane tuk na, gum na, ta ləfedədə eye. Neḡ faya na tsikiye kwa a way kurom eye: Ge metsehe hərwi ada kâ dəd a mənese bay dərmak.

² Dzənum bo nate nate mə walaḡ kurom ka wu nakə ma mbiye kurom haladzay aye. Tadə ka gum andza niye na, ka gumeye wu nakə Kəriste a gwadakum gum aye.

³ Hərwi tadə ndoweye ka zəba ka bo ḡgay andza bagwar eye azlakwa bay neḡgeye wuray kəriye na, niye neḡgeye faya ma səpatiye gər ḡgay.

⁴ Kwa way mâ zəba ka mede ḡgay, neḡgeye lele tsukudu lele bədaw na, mâ zəba faya. Tadə ka zəba ka mede ḡgay lele na, dərev ḡgay mâ ḡgwasə ta məsler nakə faya ma giye aye bəna ma ḡgwasieye hərwi nakə a ze ndo ḡged aye bay.

⁵ Kwa way mâ ge tə həlay ḡgay eye məsler nakə Mbəlom a vəlay aye.

⁶ Ndo naka faya ma tətikatəye bazlam i Mbəlom a ndo hay aye na, a ye ka bo na, ndo niye hay tâ vəlay wu tsakway abəra mə wu tay hay dərmak.

⁷ Sərum ha lele, Mbəlom ma gəriye ha ndo nakə ma ḡgwasieye faya aye bay. Wu nakə ndo a sləga aye na, ma dziye na, neḡgeye.

⁸ Tadə ndoweye kə ge wu nakə a yay a gər a bor i bo ḡgay aye na, magogoy ḡgay nakə ma hutiye na, mədahaḡ. Ane tuk na, tadə duh a ge wu nakə a yay a gər a Məsəfəre Tsədanḡa eye na, ma hutiye sifa nakə ma ndəviye bay aye mə həlay i Məsəfəre Tsədanḡa eye.

⁹ Kə ge andza niye na, gakwa ḡgwalak huya, kâ gərakwa ha bay hərwi tadə ka gərakwa ha bay na, həlay eye ma ndisleweye ka hutakweye wu ḡgwalak eye.

¹⁰ Hərwi niye anəke na, həlay eye andaya, gakwatay ḡgwalak a ndo hay tebiye. Wene wene eye na, a ndo neheye ta dzala ha ka Yesu Kəriste aye.

Mandəve i bazlam

¹¹ Zəbum ka wu nakə faya na watsakumeye naha anəke aye, faya na watsakumeye naha dogolum eye vərzləzla tə həlay ga eye.

¹² Ndo neheye a satay məgakum kutoḡ ka mədəse bo aye na, a satay ndo hay tâ zambadatay hərwi məsler tay. Faya ta giye andza niye na, hərwi ada dəretsətseh mâ ndzatay a gər bay dəkdək tsa. Ndo hay faya ta sateye dəretsətseh na, a ndo neheye faya ta rəzleye a gər a məde ha məməte i Yesu Kəriste aye.

¹³ Kwa ndo neheye mədəsa bo eye hay aye na, faya ta rəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye bay. Ane tuk na, a satay na, dəsum bo hərwi ada ta giye ha zlapay tə nakurom.

¹⁴ Neḡ na, na giye zlapay tə wuray bay, na giye zlapay duh na, ta məməte i Bəy Maduweḡ Yesu Kəriste nakə ta dar na ka mayako mazlələmbada eye dəkdək tsa. Hərwi məməte ḡgay na, wu i mändzibəra hay ta təra ka dəre ga

wu kəriye. Wu neheye na, andza ta dar tay ha ka mayako mazlɛmbada eye. Neɲ dərmaƙ na, andza ndo nakə a mət ka mayako mazlɛmbada eye ada a gər ha wu i mändzibəra hay aye.

¹⁵ Hərwi kwa tadə ndoweye maɗəsa bo eye, kwa maɗəsa eye bay na, ma giye wuray bay. Wu nakə bagwar eye na, Mbəlom kə vɛlakway sifa wedeye.

¹⁶ Ndo neheye tebiye faya ta pay bəzay a tsəved wedeye, andza maɗwede ndo neheye nəteye ndo i Mbəlom hay ta dedek aye, Mbəlom mâ vɛlatay zay ada mâ gatay ɲɗwalak.

¹⁷ Kame na, ndaray mâ kweseɲ gər sa bay, hərwi neɲ na, vavay ka bo ga, a ɗa ha neɲ na, i Yesu.

¹⁸ Malamar ga hay, Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste mâ pa fakuma ɲgama. Mâ ge bo andza niye.

Derewel **nakə** Pol a watsatay naha a Efez hay aye Məfələkwə

Derewel nakay tə watsatay naha a Efez hay aye na, mawatsa eye hərwi ndo hay haladzay ka dala i Azi, nakə anəke tə zalay Turki aye. Pol a watsa ahəl nakə neŋgeye ma daŋgay aye (3.1; 4.1). Derewel eye a hayay gər ada a dzapa ha maduk i duk i məsənəke i Pol nakə a sənəkata y məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. A watsa na, a ndo məpe mədzal gər neheye nəteye Yahuda hay bay aye.

Mədzal gər nakə ŋgwalak eye wene wene aye mə derewel i Pol nakay a watsatay a Efez hay aye na, wu nakə a say a Mbəlom məge aye.

Ma madədo 1 ka 3, Pol a rəzlay a gər mətsike ka mədzepe nəte kə ge bo, hərwi Yesu kə vəl ha məsafəre ŋgay ka mayako mazləmbada eye. Ndo məpe mədzal gər hay neheye Yahuda hay bay aye ta Yahuda hay tə dzapa nəte.

Ma madədo 4 ka 6, Pol faya ma mataya ahaya a zləm a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, mədzepe nəte, ada zay nakə Mbəlom a vəlatay aye.

Pol a tsikatay naha me

¹ Maa watsakum naha derewel nakay na, neŋ Pol ndo nakə Mbəlom a zla hərwi ada nā təra ndo i maslaŋ i Yesu Kəriste aye. Na watsa naha derewel nakay na, a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Efez, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste tə dərev kurom lele ada nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tā pa fakuma ŋgama ada tā vəlakum zay.

Ŋgama i Mbəlom a ze wu hay tebiye

³ Zambadakway a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste! Ka zambadakweye na, hərwi kə pa fakwaya ŋgama ta ŋgwalak i wu neheye tebiye ta ndziye ka tor eye mə mbəlom aye. A vəlakway na, hərwi nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste.

⁴ Ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, nəkway neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, 6a Mbəlom kə pala kway. A pala kway na, hərwi ada kâ tərakwa ndo ŋgay hay tsədaŋŋa eye hay ada kâ tərakwa kame ŋgay na, mənese mâ ge andaya fakwaya bay.

⁵ Neŋgeye a wuda kway haladzay. Ba kə tsik kurre, a gwad ma təriye kway ha wawa ŋgay hay tə həlay i Yesu Kəriste. Niye na, a yay a gər a neŋgeye məge andza niye.

⁶ Zambadakway a Mbəlom hərwi ŋgwalak ŋgay nakə a gakway aye na, a ze wu hay tebiye aye. Ŋgwalak ŋgay nakə a gakway haladzay aye tə həlay i felik i wawa ŋgay niye a wuda na haladzay aye.

⁷ Kə təmakway ahaya abəra mə həlay i Fakalaw tə bambaz* i wawa ŋgay niye nəkway madzapa eye tə neŋgeye. Andza məgwədə na, kə pəsakway ha mezeleme kway. Andza niye, a dakway ha na, kə gakway ŋgwalak haladzay.

* 1:7 «Tə bambaz ŋgay», andza məgwədə ta məməte ŋgay nakə tə kəf na ka mayako mazləmbada eye aye.

⁸ Kə rah kway ha ta ɲɟwalak ɲɟay na, haladzay. Andza məgweɗe na, kə ɗakway ha metsehe ɲɟay. A ɗakway ha na, hərwi ada kâ sərakwa wu nakə a say aye.

⁹ Kə ɗakway ha wu nakə maɲgaha eye kurre a say məge tə həlay i Yesu Kəriste aye. Wu neheye a ge na, ta ɲɟwalak ɲɟay, anəke na, kə ɗa ha.

¹⁰ Wu niye Mbəlom ma ta ndəviye ha aye na, pat nakə həlay ɲɟay eye ma ndisliye a ɗama aye. Ma hayatay gər a wu hay tebiye. Wu neheye mə mbəlom aye ta wu neheye ka mändzibəra aye tebiye. Ma piye tay ha a həlay i Yesu Kəriste hərwi ada mâ tara bəy.

¹¹ Mbəlom a ge wu hay tebiye na, andza nakə a say məge aye. Kə pala kway kurre andza nakə a yay a gər aye hərwi ada kâ dzapakwa tə Kəriste. Kə vəlakway wu nakə a tsik kurre a gwad ma vəlakweye.

¹² A vəlakway na, hərwi ada ndo hay tâ zambaday a neɲgeye nakə bagwar eye ta məzlaɓ eye hərwi may neheye nəmaa lah məpe mədzal gər may ka Yesu Kəriste aye.

¹³ Nəkurom ɗərmak na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste. Ka tsənum bazlam dedek eye. Ka tsənum na, Labara ɲɟwalak eye i mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste. Ma mədzepe nakə ka dzapum tə Yesu aye na, Mbəlom kə vəlakum Məsəfəre Tsəɗaɲɲa eye andza nakə a tsik kurre, a gwad ma vəlakumeye. Məsəfəre Tsəɗaɲɲa eye niye a vəlakum aye na, andza ɲɟodgor nakə tə ge ka ɗa'ar ma ɗiye ha na, nəkurom ndo ɲɟay hay.

¹⁴ A vəlakum Məsəfəre ɲɟay niye ka bo abəra təmad na, hərwi ada kâ sərakwa ha ta dedek ma ta vəlakweye siye i wu neheye ɲɟwalak eye hay kame mba. Ka hutakweye wu niye hay na, ahəl nakə Mbəlom ma ta təmiye kway ha ka tor eye. Zambadəkway a neɲgeye, Mbəlom nakə bagwar eye ta məzlaɓ eye.

Pol a ɗuwulay me a Mbəlom hərwi ndo i Efez hay

¹⁵ Hərwi niye neɲ faya na gay naha siɓe a Mbəlom hərwi kurom. Neɲ faya na gay naha siɓe a Mbəlom na, hərwi mey? Hərwi na tsəne kəkay nakə nəkurom faya ka dzalumeye ha ka Bəy Maduweɲ Yesu kame kame ada kəkay nakə ka wuɗum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye ɗərmak. Ayaw! Na tsəne wu niye hay andza niye na,

¹⁶ ahəl nakə neɲ faya na ɗuwulaway naha me a Mbəlom aye na, na gaway naha siɓe a Mbəlom pat pat hərwi kurom.

¹⁷ Na ɗuwulay naha me na, a Mbəlom Bəba kway nakə ta məzlaɓ eye haladzay aye. Neɲgeye Mbəlom nakə Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste faya ma geye məsler aye. Na ɗuwulay naha me sa na, hərwi ada mâ ɗakum ha metsehe ɲɟay hərwi ada mâ bəzakum ha bo, kâ səkahum ha məsəre na lele.

¹⁸ Faya na ɗuwulay naha me sa na, mâ həndəkakum na mədzal gər kurom lele ada ka dzalumeye ka wu nakə a zalakum faya ma vəlakumeye aye lele. Neɲ faya na ɗuwulay naha me na, hərwi ada kâ sərɒm ha kəkay wu nakə ma ta vəlakumeye na, ɲɟwalak eye haladzay a ze wu hay tebiye. Wu niye ma vəlakumeye na, ma vəlakumeye tə siye i ndo ɲɟay hay tebiye.

¹⁹ Neɲ faya na tsətsahiye faya na, ka sərɒm gəɗaɲ ɲɟay nakə a ze ha gəɗaɲ i wu hay tebiye aye ada ka sərɒm ha gəɗaɲ ɲɟay niye faya ma giye məsler ma nəkway neheye ka dzalakwa ha ka neɲgeye na, kəkay.

²⁰ Gəɗaɲ ɲɟay niye na, nəte tə bəmalə nakə a ge məsler tə Yesu Kəriste ahəl nakə a lətse ahaya abəra ma məɗahaɲ aye. Yesu a lətsew abəra ma məɗahaɲ na, Mbəlom Bəba a gwaday: «Ndza ka təv lele eye tə həlay i mənday ga.»

²¹ Ma tæv niye Yesu a ndza a dæma aye na, nenŋeeye bøy ka gær i gawla i Mbælom hay ta bøy tay eye hay tebiye, ada ka gær i siye i wu neheye gædan tay andaya mæ mbælom aye tebiye. Nenŋeeye ka gær i ndo neheye kwa mæzele tay kækay kækay eye tebiye. Mæde a zlæm nŋgay na, a ze mæzele neheye ka mændzibæra nakay anæke aye ada tæ bæmalæ nakæ ma deyeweeye kame aye.

²² Mbælom a hæl wu hay tebiye, a pa na a hud'i sik nŋgay. A zla, a pa na nenŋeeye bøy ka gær i wu hay tebiye, a gwadáy: «Nækær na, bøy i ndo ga hay tebiye.»

²³ Ndo nŋgay hay na, ta tæra andza bo i Yesu. Nŋwalak i wu neheye lele eye hay tebiye aye na, faya ma vølateye a ndo nŋgay hay ada nenŋeeye na, nŋwalak i wu i Mbælom tebiye andaya mæ nenŋeeye.

2

Mbælom a vøl sifa tæ høløy i Kæriste

¹ Ahæl niye nækurom kame i Mbælom na, andza mamæta eye hay hærwi mænese tæ mezeleme kurom neheye ka gawum aye.

² Ka pawumay bæzay huya na, a mede i ndo i mændzibæra hay. Ka pawumay zlæm a bøy i fakalaw nakæ nenŋeeye mandza eye ma magærmæbælom aye. Maa ge mæsler ma ndo neheye tæ pay naha faya a Mbælom bay hus anæke aye na, nenŋeeye.

³ Nækway tebiye ahæl niye na, nækway andza næteye dærmak. Ka gawakwa wu neheye lele bay a say a bor i bo kway aye hay. Bor i bo kway a yawa kway ha ka mæge wu neheye lele bay aye hay kame kame. Ka dzalawakwa na, ka mæge wu neheye a say a bor i bo kway aye. Haæ sariya i Mbælom ma gæsiye kway andza ndo neheye ta dzala ha ka Yesu Kæriste tæbey aye na, hærwi bor i bo kway.

⁴ Ane tuk na, anæke na, andza niye sa bay. Mbælom, nenŋeeye na, ka gækway mæ bo haladzay. A wudá kway haladzay.

⁵ Kwa nækway andza mamæta eye hay hærwi nakæ faya ka gækweye wu neheye lele bay aye hay na, kæ vølakway sifa wedeeye. Kæ dzapa kway ha tæ Yesu Kæriste hærwi nakæ a wudá kway haladzay aye. A tæma kway ha na, kæriye.

⁶ Sa na, a lætsækway ahaya abæra ma mædahan dziye tæ Yesu Kæriste hærwi nakæ nækway madzapa eye tæ Yesu Kæriste aye. Ada kæ vølakway tæv mændze a nækway tage Yesu Kæriste mæ mbælom.

⁷ Andza niye, kæ gækway wu lele eye haladzay tæ høløy i Yesu Kæriste. A ge andza niye na, hærwi a say mædatay ha a ndo neheye ta deyeweeye kame mba aye. Næteye ta sær ha dærmak nŋwalak nŋgay nakæ a vøl haladzay aye na, kæriye.

⁸ Mbælom a tæma kurom ha abæra mæ mezeleme na, kæriye ta mædzal gær nakæ a vølakum ka dzalum ha ka nenŋeeye. A gækum nŋwalak nŋgay na, kæriye

⁹ bæna, hærwi mæsler neheye faya ka gumeeye lele eye hay bay. A gækum nŋwalak nŋgay kæriye na, hærwi ada ndaray mâ dæslay ha gær a bo nŋgay bay.

¹⁰ Hærwi niye maa gækway na, nenŋeeye. A vølakway sifa wedeeye na, tæ høløy i Yesu Kæriste hærwi ada kâ gækwa wu lele eye hay huya. Mbælom a læva ha bo tæ wu niye lele eye hay na, kurre hærwi ada kâ pækway bæzay a tsæved lele eye.

Ka tærakwa næte na, tæ Kæriste

¹¹ Hærwi niye nækurom ahæl niye kækay na, mâ makumaw a gær. Nækurom na, Yahuda hay bay, slala kurom wal. Yahuda hay tæ zalawakum na, ndo neheye ta dæs bo tæbey aye. Næteye tæ gwadaway a gær tay na, næteye madæsa

eye hay. Ane tuk na, tə tsik na, ka wu nakə ndo hay faya ta geye a bo tay, däre a ngatay aye dekdek tsa.

¹² Məmun ahaya a mədzal gər kurom, ahəl niye na, ka sərüm Kəriste bay. Mə walaŋ i Yahuda hay na, nəkurom mbəlok eye hay. Mbəlom na, kə ɓar dzam ta ndo ngay hay. Ma dzam niye a ɓar ta ndo ngay hay eye na, a tsik a gwad ma vələteye wu na, kurre. Ane tuk na, nəkurom mə dəma bay, nəkurom mbəlok eye hay. Wuray andaya nakə ka pum faya mədzal gər kurom aye bay. Nəkurom ka mändzibəra nakay, ane tuk na, nəkurom dərəŋ ta Mbəlom.

¹³ Ahəl niye na, nəkurom dərəŋ ta Mbəlom. Anəke na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste. Nəkurom bəse ta Mbəlom tuk hərwi Yesu Kəriste. Neŋgeye ka mbəda ha bambaz ngay hərwi kurom.

¹⁴ Neŋgeye ndo i zay. Ka hutakwa mändze zay mə walaŋ kway na, hərwi ngay. Bəna, ahəl niye na, Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye na, nəteye maŋgəna eye. Ane tuk na, neŋgeye kə gaw ngwalak ngay, ka təra kway ha nəte. Ahəl niye na, mənə däre a bo andaya mə walaŋ kway, a ngəna kway ha ka bo abəra andza dzal. Ahəl nakə a mət aye na, ka mbəzl ha dzal aye niye.

¹⁵ Kə mbata ha bazlam mapala eye i Yahuda hay nakə a gwadawa: «Kā ge nakay bay» kəgəbay «Ge nakay» aye. A ge andza niye na, hərwi mədzepe tay ha Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye. Nəteye maŋgəna eye sulo sa bay, nəteye nəte hərwi nəteye madzapa eye nəte ta neŋgeye. Nəteye tebiye ta təra slala wedeye. A vələtay mändze zay a walaŋ tay na, andza niye.

¹⁶ Mənə däre nakə mə walaŋ tay aye na, kə mbata ha ta məməte ngay. Mənə däre andaya sa bay. Ta təra slala nəte na, hərwi ngay. Kə sər tay ha ka bo nəteye tebiye tage Mbəlom.

¹⁷ Kəriste ki yaw ka mändzibəra, kə da ha labara wedeye ka gər i mändze zay mə walaŋ i ndo hay ta Mbəlom. Mändze zay niye na, i kurom neheye dərəŋ ta Mbəlom aye ada i may neheye nəmay bəse ta Mbəlom aye.

¹⁸ Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, nəkway sulo kway eye tebiye ka hutakwa tsəved mahəndzəde ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye nəte ngweŋ.

¹⁹ Kə ge andza niye na, nəkurom mbəlok eye hay sa bay. Nəkurom madurloŋ hay sa bay. Nəkurom na, wawa i dala niye hay nəkurom andza siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Nəkurom mə gay i Mbəlom andza nəteye.

²⁰ Nəkurom na, ka tərüm kwar neheye ta dəzliye ha gay aye. Matəra mədok eye na, ndo i maslaŋ hay ta ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay. Kəriste na, neŋgeye kwar nakə ma vəleye gədan a gay aye.

²¹ Gay niye a gəl kame kame, a mbəzl bay na, hərwi ngay. Gay niye a təra na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Mbəlom ma ndziye na, mə dəma.

²² Nəkurom neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, kə həl kurom ta siye i ndo hay, ka təra kway hay tebiye andza kwar i madəzle gay. Gay niye na, Məsəfəre i Mbəlom ma ndziye mə dəma.

3

A say a Mbəlom na, Pol mā datay ha labara ngay a ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye

¹ Hərwi niye neñ Pol, neñ faya na dıwulay naha me a Mbəlom pat pat hərwi kurom. Neñ ma daŋgay na, hərwi məsler i Yesu Kəriste nakə faya na giye hərwi madzəne nəkurom neheye Yahuda hay bay aye.

² Ka tsənum Mbəlom kə vələñ məsler hərwi ada nā ge hərwi kurom bədfaw? Na huta na, hərwi ɲgwalak ɲgay.

³ Mbəlom kə deñ ha wu nakə maŋgaha eye kurre aye andza nakə na lah məwatsakum naha faya tsekweñ aye.

⁴ Ka dzaŋgum na, ka sərume ye ha kəkay nakə neñ na sər wu nakə maŋgaha eye ka gər i Kəriste kurre aye lele tuk.

⁵ Ahəl niye na, Mbəlom kə datay ha wu nakə maŋgaha eye andza nakə anəke aye bay. Ane tuk na, anəke na, a slərəw Məsəfəre ɲgay hərwi ada mā datay ha wu niye maŋgaha eye parakka. A dā ha na, a ndo i maslañ ɲgay hay, ada a ndo məde ha bazlam ɲgay neheye a pala tay ha aye.

⁶ Wu niye Mbəlom a dā ha aye na, nəkurom neheye Yahuda hay bay aye na, Mbəlom ma vəlakumeye dziye ta Yahuda hay. Nəkurom ta Yahuda hay nəkurom ka tərüm slala nəte. Wu nakə Mbəlom a gwađ ma ta vəliye a ndo neheye nəte ye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye ma vəlakumeye na, dziye ta Yahuda hay. Wu neheye tebiye na, maa dā ha Labara ɲgwalak eye.

⁷ Mbəlom a geñ ɲgwalak ɲgay, a zla ga məge məsler ɲgay hərwi ada nā dā ha labara ɲgay ɲgwalak eye a ndo hay. A ge andza niye na, ta gədañ ɲgay.

⁸ Neñ mə walañ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, na sla wuray kwa tsekweñ bay tebiye. Kwa andza niye bəbay na, Mbəlom kə geñ ɲgwalak ɲgay a neñ hərwi ada nā datay ha a ndo neheye nəte ye Yahuda hay bay aye ɲgama nakə a yaw mə həlay i Yesu Kəriste aye. ɲgama niye na, haladzay. Ndo hay ta sliye faya məsəre tebiye bay, hərwi ka zal naha.

⁹ Mbəlom a vələñ tsəved ka mədatay ha a ndo hay wu nakə a tsik ahəl niye maŋgaha eye, ma ta giye bo na, kəkay. Mbəlom neŋgeye ndo məge wu hay tebiye kə pa na wu niye maŋgaha eye hus ahəl nakay anañ aye. Anəke na, kə ndohwaw a dzaydzay parakka tuk.

¹⁰ Anəke na, Mbəlom kə dā ha mə walañ i ndo ɲgay hay hərwi ada gawla ɲgay hay ta bəy tay hay mə mbəlom tā zəba fataya tā sər ha metsehe ɲgay ka gər i wu hay wal wal tebiye.

¹¹ Andza niye, a ge na, andza nakə a tsik a gwađ ma giye na, ahəl nakə məndzibəra andaya zuk bay aye. A ge na, tə həlay i Yesu Kəriste Bəy Maduweñ kway.

¹² Anəke nəkway na, nəkway madzapa eye tə Kəriste. Faya ka dzalakweye ha faya. Ka dzədzarakweye sa bay, ka hutakwa tsəved mahəndzəde ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste.

¹³ Hərwi niye neñ faya na gakumeye amboh. Dərev mā ye fakuma abəra hərwi dəretsətseh nakə neñ faya na siye hərwi kurom aye bay. Duh dəretsətseh nakay faya na siye na, ma dzəniye kurom haladzay.

Mawude bo i Kəriste nakə a wuda kway aye

¹⁴ Hərwi niye neñ faya na dəkweye naha gurmets a Mbəlom Bəba kway.

¹⁵ Neŋgeye na, Bəba i slala hay tebiye mə mbəlom ada ka məndzibəra ta dedek.

¹⁶ Neñ faya na dıwulay naha me hərwi ada Məsəfəre ɲgay mā vəlakum gədañ. Ta gədañ i Məsəfəre ɲgay nakə ma vəlakumeye aye na, ka ɲgəlumeye ha bo lele ka tsəved ɲgay. Hərwi neŋgeye na, gədañ aye haladzay, wu hay tebiye mə həlay ɲgay.

17 Neŋ faya na dūwulay naha me sa na, hārwi ada Yesu Kāriste m̄a ndza m̄a d̄arev kurom hay ta m̄adzal ḡar kurom nak̄a ka dzalum ha faya aye. Neŋ faya na dūwulay naha me na, hārwi ada k̄a wud̄um bo n̄ate n̄ate m̄a walaŋ kurom. Ta d̄a ka wud̄um bo n̄ate n̄ate m̄a walaŋ kurom na, ka hutumeye ḡedaŋ andza d̄arizl i ḡerdaf nak̄a mapa z̄lalay eye lele aye ada andza gay nak̄a ta d̄azl ka m̄adok nak̄a mapa eye lele aye.

18 Andza niye, n̄akurom ta ndo m̄ape m̄adzal ḡar hay ka Yesu siye hay ka mbumeye faya m̄as̄are ha k̄akay nak̄a Yesu Kāriste a wud̄a kurom aye. Kwa ka yum na, a ŋgay, kwa ka tsalum na, a ḡema, kwa ka mb̄azlumaw ka dala, kokway i mawud̄e bo ŋgay andaya t̄abey.

19 Neŋ faya na dūwulay naha me na, hārwi ada k̄a s̄arum ha neŋgeye a wud̄a kurom. Mawud̄e bo ŋgay nak̄a a wud̄a kway aye na, ka slumeye m̄as̄are tebiye bay. Andza niye, Mb̄alom na, wuray a k̄atsay bay. Ma rahiye kurom ha ta wu neheye neŋgeye maraha eye.

20 Neŋgeye na, ma s̄liye faya m̄age wu hay tebiye a ze wu nak̄a ka ts̄atsahakwa faya m̄a ḡakway aye haladzay. Kwa wu nak̄a ka dzalakwa m̄a ḡakway aye na, a ze. Faya ma giye na, ta ḡedaŋ ŋgay nak̄a faya ma giye m̄asler m̄a n̄akway aye.

21 T̄a zambad̄ay a Mb̄alom hārwi wu nak̄a a ge ta ndo ŋgay hay ada t̄a Yesu Kāriste aye kame kame ka tor eye. M̄a t̄ara andza niye!

4

Dzapakwa n̄ate

1 Neŋ nak̄a ma danŋay hārwi m̄asler i B̄ay Maduweŋ kway Yesu Kāriste aye, faya na ḡakumeye naha amboh hārwi ada mede kurom m̄a t̄ara na, andza i Mb̄alom nak̄a a zalakum ka m̄age aye.

2 Andza m̄agwed̄e r̄ahumay ha ḡar a ndo hay kwa k̄ad̄ay. M̄as̄are me m̄a ge m̄a walaŋ kurom. Zlum ŋgatay ka t̄av i wu hay tebiye. Wud̄um bo n̄ate n̄ate m̄a walaŋ kurom ada sakumay naha a bo n̄ate n̄ate m̄a walaŋ kurom.

3 R̄azlumay a ḡar, m̄andze kurom m̄a ge n̄ate, metsehe n̄ate andza nak̄a M̄as̄af̄are Ts̄ad̄aŋŋa eye a dzapa kurom ha aye. Nd̄zum t̄a zay m̄a walaŋ kurom hārwi ada k̄a nd̄zum n̄akurom madzapa eye n̄ate.

4 Ndo m̄ape m̄adzal ḡar hay ka Yesu ta t̄ara na, bo i Yesu Kāriste n̄ate. M̄as̄af̄are i Mb̄alom b̄abay na, n̄ate. Wu neheye Mb̄alom a zalakum faya aye na, n̄ate d̄armak.

5 B̄ay Maduweŋ kway na, n̄ate. M̄ape m̄adzal ḡar kway nak̄a ka pakwa ka Mb̄alom aye n̄ate. Madz̄ahūbe nak̄a ta dz̄ahūb kway ha a yam aye na, n̄ate.

6 Mb̄alom na, neŋgeye n̄ate ŋgeweŋ. Neŋgeye na, B̄aba i ndo hay tebiye. Neŋgeye a l̄ava wu hay tebiye. Faya ma giye m̄asler m̄a walaŋ kway tebiye. Neŋgeye m̄a walaŋ i ndo ŋgay hay.

7 N̄akway tebiye Kāriste k̄a v̄alakway ḡedaŋ wal wal ka m̄age m̄asler ŋgay.

8 Andza nak̄a mawatsa eye m̄a bazlam i Mb̄alom aye na, a gwad̄:
«Ah̄l nak̄a a ŋgwasa ka ndo m̄ane d̄are ŋgay hay aye na,

k̄a tsal a mb̄alom,

k̄a h̄al tay ha ndo neheye maḡasa eye hay.

Tsa na, a v̄elatay ndaraw a ndo hay ka m̄and̄zib̄ara. *

9 A gwad̄: «K̄a tsal a mb̄alom na, andza m̄agwed̄e mey? A tsal a mb̄alom na, d̄uh a lahaw mamb̄azlaw hus ka dala t̄aday.

* 4:8 Matsika eye andza m̄a Dames hay 68.19.

¹⁰ Ndo niye a mbəzlaw aye na, neŋgeye ndo nakə a tsal a mbəlom a gər eye dərən hərwi ada mâ tərā ha wu hay tebiye lele.

¹¹ Maa vəl ndaraw a ndo hay na, neŋgeye. Siye hay a vəlatay ndaraw matəre ndo i maslan ŋgay hay, siye hay ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay, siye ndo mədə ha labara wədeye a ndo hay ada ndo mekelən eye hay ndo mətəsəkure tə matatikatay bazlam i Mbəlom a ndo hay.

¹² A ge andza niye na, hərwi ada tâ dzəna tay ha siye i ndo ŋgay neheye tə dzala ha aye ka mäge məsler i Mbəlom ada ndo niye hay ta tərā bo ŋgay aye na, tâ gəl.

¹³ A ge andza niye na, nəkway tebiye ka dzapakwa nəte hərwi mədzal gər kway nakə ka dzalakwa ha ka Yesu Kəriste Wawa i Mbəlom aye na, nəte. Ada ka sərakwa na sa. Andza niye ka gəlakweye, ka tərakweye ndo neheye masəra eye ka tsəved i Mbəlom aye. Ka tərakweye ndo lele hay andza Kəriste.

¹⁴ Ka tərakwa andza niye na, nəkway wawa hay sa bay. Ndo məvay gər a ndo hay tə maraw me tay ta dziye kway ha abəra ka tsəved i Mbəlom tə matətike tay niye hay andza mətəsl nakə ma bəliye ha kwalalan i yam ka gər i yam vuv afən vuv afən aye sa bay.

¹⁵ Duh na, tsikakwatay dedək a ndo hay. Gakwa wu hay tebiye tə mawudə bo nəte nəte mə walan kway. Ka gakwa andza niye na, ka gəlakweye hus ka matəre andza Kəriste, neŋgeye nakə ka gər i ndo neheye tebiye aye.

¹⁶ Maa hayay gər a ndo hay tebiye na, neŋgeye hərwi ada tâ dzapa nəte andza vərəzl i bo i ndo nakə a zəv ha bo ka təv manəte aye. Tadə siye faya ta giye məsler tebiye na, bo ma gəliye. Andza niye, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta wudə bo nəte nəte mə walan tay na, ta diye kame kame.

Sifa wədeye ka təv i Yesu

¹⁷ Wu nakə na tsikakumeye naha aye na, ta məzele i Bəy Maduwen kway. Na tsikakumeye naha na, wuye mey? Neŋ faya na gwadəkumeye naha amboh ta amboh, kâ pumay bəzay a mede i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye sa bay. Nəteye tə dzala na, ka wu nakə ma giye ŋgama bay aye.

¹⁸ Mədzal gər tay na, ləvon. Nəteye kame i Mbəlom na, mbəlok eye hay. Sifa nakə ma ndəviye bay ka tor aye na, ta huta bay hərwi ta kula ha gər tay tənɣwa tənɣwa andza kwar. Tə sər tsəved i Mbəlom bay.

¹⁹ Horoy a gatay sa bay. Tə vəlay ha bo tay na, ka mäge wu neheye lele bay aye hay. Wu neheye a ge horoy aye na, faya ta giye ta mənɣwese.

²⁰ Nəkurom, ka tətikum ka gər Kəriste na, andza niye bay.

²¹ Ka rəhumay ha gər na, a neŋgeye bədaw? Nəkurom neheye madzapa eye tə neŋgeye na, ta tətikakum dedək. Dedək niye ta tətikakum aye na, Yesu.

²² Ta tətikakum na, gərūm ha mədzal gər kurom neheye kurre aye. Gərūm ha mede kurom nakə ahəl niye aye. Mede kurom niye na, ma nasiye kurom ha hərwi bor i wu neheye lele bay aye ta vakumeye gər.

²³ Məsəfəre i Mbəlom mâ mbədəkum ha dərəv kurom ada dzalum ka wu lele eye hay.

²⁴ Pumay bəzay na, a mede wədeye. Mede wədeye niye na, maa mbədə ha mə nəkurom na, Mbəlom hərwi ada mâ tərā andza i ŋgay. Mede niye na, dedək eye, a yay a gər a Mbəlom. Mənese andaya kwa tsekwen mə dəma bay.

²⁵ Hərwi niye kâ rawum me bay. Kwa way mâ tsikay a ndo na, dedək hərwi nəkway madzapa eye na, nəte andza hawal i bo neheye wal wal madzapa eye ka bo eye nəte aye.

²⁶ Wuray kə ndalakum na, kâ gum mezeleme bay. Pat mâ dəd ka wu nakə a ndalakum aye bay, səfum ha dərəv kurom.

²⁷ Kâ vəlumay tsəved a Fakalaw bay.

²⁸ Məkal hay tâ kəla sa bay. Duh na, tâ ge məsler lele tə həlay tay hərwi ada tâ huta wu hərwi məvəlatay a mətawak hay dərmak.

²⁹ Bazlam nakə ma nasiye ha ndo hay aye na, mâ ndohwaw abəra ma təbəlem kurom bay. Tsikum düh na, bazlam nakə ma dzəniye siye i ndo hay məgəle ka tsəved i Mbəlom aye. Tsikum na, wu neheye a ye ka bo mətsike, ma dzəniye tay ha ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam kurom aye.

³⁰ Kâ gumay dəretsətseh a Məsəfəre i Mbəlom Tsədanjə eye kwa tsekweŋ bay tebiye. Mbəlom a ge fakuma ŋgodgor na, ta Məsəfəre[†] niye. Andza məgwədə na, nəkurom ndo ŋgay hay. A dakum ha sa na, pat nakə həlay aye kə slaw na, ma təmiye kurom ha ka tor eye tuk.

³¹ Zlum na dəgum abəra mə dərev kurom. Kâ gum mevel bay, wu mâ ndalakum bay. Gərum ha mətsal bo, kâ tsadum a bo bay. Kâ gum sewed kwa tsekweŋ bay tebiye.

³² Tərum düh na, kwakwad eye hay kame i ndo hay. Gumatay ŋgwalak a ndo hay. Pəsum ha a bo mənese mə walaŋ kurom nəte nəte andza nakə Mbəlom a pəsakum ha tə Kəriste aye.

5

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndziye na, mə dzaydzay

¹ Nəkurom na, wawa i Mbəlom hay. Mbəlom a wudə kurom haladzay. Kə ge andza niye na, tərüm andza neŋgeye.

² Ma mändze kurom tebiye na, wudum ndo hay andza Kəriste nakə a wudə kway, a mət hərwi kway aye. Məməte nakə a mət aye andza wu nakə a tsəhən ada a ze huŋjə lele tə vəlay a Mbəlom, a yay a gər haladzay aye.

³ Anəke na, nəkurom na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Kâ gum madama kwa tsekweŋ bay. Wu neheye a ge horoy məge aye na, kâ gum bay. Kâ gum dərə ka wu i ndo hay bay. Ka gər i wu neheye na, kwa tsekweŋ kâ tsikum bay.

⁴ Bazlam neheye a ge horoy aye ada tə bazlam neheye matərakahaŋ aye na, a ye ka bo mətsike mə walaŋ kurom bay. Kwa məge mahəmba neheye lele bay aye na, kâ gum bay. Duh na, gumay naha sisə a Mbəlom hərwi wu nakə a ge aye.

⁵ Sərum ha na, ndo neheye faya ta giye madama aye ta ndo neheye faya ta giye siye i wu neheye lele bay aye na, ta hutiyə mede a Bəy i Mbəlom ta Kəriste bay. Ndo neheye faya ta giye dərə ka wu i ndo hay aye ta hutiyə mede a bəy i Mbəlom bay hərwi wu neheye a yatay a gər a ze Mbəlom. Niye andza nəteye faya ta dəslyay ha gər na, a kule.

⁶ Ndo hay tâ vakum gər tə bazlam neheye kəriye bay. Dərev ma ta ndaleyə a Mbəlom hərwi bazlam niye hay lele bay aye. Mbəlom ma ta giye mevel ka ndo neheye ta rəhay ha gər bay aye.

⁷ Kâ dzapum ta ndo niye hay bay tebiye.

⁸ Ahəl niye na, nəkurom ma ləvoŋ. Anəke na, nəkurom mə dzaydzay hərwi nəkurom madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu. Ndzum na, andza ndo neheye nəteye mandza eye mə dzaydzay aye.

⁹ Na tsik andza niye na, hərwi dzaydzay faya ma vəliye wu neheye ŋgwalak eye ta wu neheye mənese mə dəma bay aye ada dedək eye.

¹⁰ Gum gədanj məsəre na, wu neheye a yay a gər a Bəy Maduweŋ aye. Ada gum na, wu niye hay.

[†] 4:30 Zəba ma Efez hay 1.13.

11 Məsler i ndo neheye faya ta giye ma ləvonj aye na, kâ tələkum a dəma həlay kurom bay. Wu nakə faya ta giye na, ɲgwalak eye andaya mə dəma kwa tsəkweŋ bay tebiye. Duh na, wu tay neheye lele bay faya ta giye na, dumatay ha parakka.

12 Wu neheye faya ta giye ta məkal aye na, a ge horoy mətsike faya.

13 Tadə ta da ha wu niye hay parakka na, nəteye kəkay na, ndo hay ta ɲgateye,

14 hərwi wu nakə a bəz parakka ta həpat aye na, ma təriye dzaydzay. Hərwi niye tə gwad:

«Nəkar nakə mandzahəra eye, pədeke abəra ka məndzəhəre,
lətse abəra mə walaŋ i mədahaŋ hay,
hərwi ada Kəriste mə vəlaka dzaydzay.»

15 Kə ge andza niye na, gumay metsehe a mede kurom. Ndo neheye tə sər wuray bay aye na, kâ pumay bəzay a mede tay bay. Duh pumay bəzay na, andza ndo neheye ta tsah aye.

16 Həlay nakay anaŋ aye na, həlay nakə lele bay aye. Kâ dzum ha həlay kəriye bay, gum ɲgwalak huya.

17 Hərwi niye kâ tərūm andza ndo neheye ta tsah təbey aye bay, duh pumay zləm na, a wu nakə Bəy Maduweŋ kway a say kâ gum aye.

18 Kâ kwayum ta guzom bay. Məkweye na, ma nasiye ha sifa kurom. Duh na, Məsəfəre i Mbəlom mə rahakum a dərev pat pat.

19 Zambadumay a Mbəlom ta dəmes nəte nəte mə walaŋ kurom. Gum dəmes kwa waray waray neheye Məsəfəre i Mbəlom a vəlakum aye. Gum dəmes niye hay mə walaŋ kurom. Zambadumay a Bəy Maduweŋ tə dərev kurom tebiye.

20 Gumay naha sisə a Bəba Mbəlom hərwi wu hay tebiye. Gumay naha sisə na, tə məzele i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Gumay naha sisə pat pat.

Məndze i ɲgwas hay tə zal tay hay

21 Rəhumay ha gər kwa a way nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi nəkurom faya ka pumay naha faya a Kəriste.

22 Nəkurom ɲgwas hay, rəhumay gər a zal kurom hay andza nakə a say a Bəy Maduweŋ kway Yesu aye.

23 Hərwi zal na, neŋgeye bəy eye ka gər i ɲgwas andza nakə Yesu Kəriste neŋgeye bəy ka gər i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. Neŋgeye ma mbəliye tay ha məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay. Məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay na, bo ɲgay.

24 Kə ge andza niye na, ɲgwas hay tə rəhatay ha gər a zal tay hay lele andza nakə məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ta rəhay ha gər a Yesu Kəriste aye.

25 Nəkurom zal hay, wudum ɲgwas kurom hay haladzay andza nakə Yesu Kəriste a wuda məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ada a mət hərwi tay aye.

26 A ge andza niye na, hərwi mə tərə tay ha tsədəŋŋə kame i Mbəlom. Neŋgeye a təd yam, a bara tay ha hərwi ada tə tərə tsədəŋŋə ta labara ɲgay.* Andza niye, a pala tay ha wal, nəteye ta tərə i Mbəlom.

27 A say ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə yaw kame ɲgay na, ta mədəslatay ha gər nakə ta dəslatay ha gər aye. Tə tərə na, tsədəŋŋə, ndəluə

* 5:26 Məbere tsədəŋŋə ta yam: Zəba ma Ezekiyel 36.25; Titus 3.5, ada labara: Zəba ma Yuhana 15.3.

kwa tsekwenj mâ ge andaya fataya bay. Tâ tæra ka dære i ndo na, lele. Mænese mâ ge andaya fataya bay, ada kwa vavay mâ ge andaya fataya bay.

²⁸ Andza niye nækuroom zal hay dærmak wuðum ñgwas kurom hay andza nakæ ka wuðum bo kurom aye. Ndoweje ka wuða ñgwas na, a wuða bo ñgay.

²⁹ Ndæray andaya nakæ ma geye dæretsæseh a bo ñgay aye na, andaya bay. Kwa way na, ma geye gær a bo ñgay ta wu mæday lele andza Yesu Kæriste nakæ faya ma gateye gær a mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay aye.

³⁰ Nenjeye faya ma gakweye gær hærwi nækway na, hawal i bo ñgay.

³¹ Hærwi niye bazlam i Mbælom a gwad na: «Hærwi niye haslæka ma gæriye ha bæba ñgay ta may ñgay, ta ndziye ta ñgwas ñgay. Næteye sulo ta tæriye bo næte.†»

³² Bazlam nakay na, kæ dakway ha wu nakæ ñgwalak eye lele haladzay. Nen na tsik na, ka gær i Kæriste ta mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu.

³³ Bazlam neheye na, hærwi kurom dærmak. Kwa way mâ wuða ñgwas ñgay andza nakæ a wuða bo ñgay aye. Ñgwas hay ræhumatay gær a zal kurom hay.

6

Mændze i wawa hay ta bæba tay hay

¹ Wawa hay, nækuroom ka tærum madzapa eye ta Bøy Maduweñ Yesu. Gæsumatay me a bæba ta may kurom hay hærwi andza niye na, lele.

² Bazlam i Mbælom mapala eye næte a gwad: «Ræhay ha gær a bæba yak ta may yak.» Niye na, makurre i bazlam i Mbælom mapala eye a tsik ahæl niye a gwad na ta væliye wu aye.

³ Wu nakæ a gwad: «Ma ta væliye, tadæ ka ræhay ha gær aye na, wu tebiye ma giye lele hærwi yak. Ka ndziye ka mændzibæra haladzay.*»

⁴ Nækuroom bæba i wawa hay, kâ gumatay wu mandala eye a wawa kurom hay bay. Duh na, gumatay gær lele. Tætikumatay ada kætum tay andza nakæ Bøy Maduweñ Yesu a dæ ha aye.

Beke ta ndo i gay tay hay

⁵ Nækuroom beke hay, ræhumatay ha gær a ndo i gay kurom hay ka mændzibæra nakay. Gæsumatay me ada dzædzarumatay. Gum mæsler tæ dærev kurom næte. Niye na, ka ræhumay ha gær na, a Kæriste.

⁶ Kâ gum mæsler ka tæv dære tay dækdek tsa bay. Kâ gum mæsler hærwi ada tâ dæslakum ha gær dækdek tsa bay. Duh na, gum wu neheye a yay a gær a Mbælom aye tæ dærev kurom næte hærwi nækuroom na, ndo i mæsler i Kæriste.

⁷ Gumatay mæsler na, ta ñgwalak andza nakæ faya ka gumeje mæsler na, a Bøy Maduweñ aye bæna andza nakæ ka gumeje a ndo hay aye bay.

⁸ Kwa nækær na, beke, kwa nækær beke eye bay, sær ha na, tadæ faya ka giye mæsler lele eye na, Bøy Maduweñ ma ta hamakeye a dæma.

⁹ Nækuroom ndo i gay i beke hay, gumatay ñgwalak a beke kurom hay dærmak. Kâ gumatay dæretsæseh bay. Særum ha nækuroom ta beke kurom hay na, nækuroom i Mbælom næte bæna wal wal bay. Nenjeye na, a ñgæna tay ha ka bo bæra ndo hay tæbey.

Mæhale wu halay i Mbælom

¹⁰ Wu nakæ na ndævakumeye naha mætsikakum aye na, ndzum madzapa eye ta Bøy Maduweñ Yesu. Tærum gædanj eye hay hærwi gædanj ñgay na, a ze kwa mey tebiye.

† 5:31 Madazlay i wu hay 2.24.

* 6:3 Zæba ma mæ Madayaw abæra mæ Ezipt 20.12; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16.

¹¹ Dzəwudum bo ta wu həlay i Mbəlom neheye a pakum aye tebiye hərwi ada Fakalaw mâ sla fakuma məvakum gər bay. Ka ndzumeye duwirre, ma sliye fakuma bay.

¹² Vəram nakə ka gəkweye na, ka gəkweye ka ndo hay bay. Ka gəkweye na, ta məsəfəre neheye lele bay aye hay ada ta bəy tay hay, ta neheye nəteye faya ta ləviye məndzibəra nakay manasa eye tə mezeleme aye. Ada ka gəkweye vərəm sa na, tə wu neheye lele bay aye, nəteye ta gədanj eye ma magərmbəlom aye.

¹³ Hərwi niye, həlum wu i həlay i Mbəlom neheye a pakum a həlay aye tebiye hərwi ada pat i vərəm kə ndislew na, kə hwayum bay, ka gumeye vərəm hus ka mandəve nğay eye. Andza niye, ta sliye fakuma bay.

¹⁴ Hərwi niye, ləvum bo. Tərüm ndo dedək eye hay. Wu neheye dedək eye hay aye na, andza petekəd nakə ka bərumeye ha bəzihud aye. Pumay bəzay a tsəved i Mbəlom hərwi tadə ka gum andza niye na, a təra andza petekəd i bəre nakə ka pumeye ka bo aye. Ma təkiye kurom abəra ka wu neheye lele bay aye hay.

¹⁵ Ləvum bo pat pat ka mədə ha Labara Nğwalak eye nakə ma vəlatəye zay a ndo hay aye. Niye na, andza təhərak neheye ka pumeye a sik aye, hərwi ada ka ndzumeye ka tsəved i Mbəlom bənjbənj lele.

¹⁶ Ma məsler kurom nakə ka gumeye tebiye aye na, pum mədzal gər kurom ka Bəy Maduweñ Yesu. Niye na, andza ka zlum nğaram a həlay. Səmber i Fakalaw neheye ma mbaliye kurom ha aye ta ndziye fakuma bay. Kwa tadə səmber niye hay ta ako eye faya bəbay na, nğaram ma mbatiye ha.

¹⁷ Mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye na, andza mbəramdaw nakə ka pumiye a gər aye hərwi matəke na gər. Pum a gər ada zlum bazlam i Mbəlom. Nəngəye na, andza məslalam nakə Məsəfəre ma vəlakumeye, ka gumeye ha vərəm aye.

¹⁸ Duwulumay me a Mbəlom tə dərev kurom tebiye pat pat. Gumay amboh ta gədanj i Məsəfəre Tsədanjja eye. Kə ndzahərüm bay, kə gərüm ha maduwulay me a Mbəlom bay. Duwulumay me a Mbəlom pat pat hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye.

¹⁹ Duwulumay naha me a Mbəlom hərwi ga dərmak hərwi ada Mbəlom mâ vələnj wu nakə na tsikiye ada nâ də ha Labara Nğwalak eye nakə Mbəlom a dənj ha aye. Nâ də ha na, tə madzədzar eye bay.

²⁰ Kwa neñ ma danğay bəbay na, neñ ndo məsləre i Kəriste hərwi bazlam wədəye nakə faya na diye ha aye. Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada nâ dzədzar bay, nâ də ha labara wədəye parakka andza nakə a say a Mbəlom nâ də ha aye.

Mandəve i bazlam

²¹ Tisik məlamar kway nakə na wudə aye na, nəngəye tə neñ faya nəmaa giye məsler i Bəy Maduweñ salamay. Faya ma giye məsler i Bəy Maduweñ tə marəhay ha gər ta dedək eye. Neñ mandza eye kənanj kəkay na, ma diye naha ma tsikakumeye.

²² Neñ faya na sləriye naha ka təv kurom na, hərwi ada kə sərüm ha nəmay mandza eye kənanj na, kəkay, ada mâ makum ha dərev.

²³ Mbəlom Bəba ta Bəy Maduweñ Yesu Kəriste tə vəlatay zay a məlamar hay tebiye. Tə vəlatay mawudə bo, hərwi ada tə wudə bo nəte nəte mə walañ tay ada tə pa mədzal gər ka Yesu Kəriste huya.

²⁴ Mbəlom mâ pa nğama ka ndo neheye ta wudə Bəy Maduweñ kway Yesu Kəriste ka tor eye.

Derewel **nakə Pol a watsatay naha a** **Filipi hay** **aye** **Məfələkwe**

Pol a pa məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a gəma i Filipi na, ahəl i mahəhele ŋgay masulo eye. Məhay gər niye na, makurre i məhay gər nakə Pol a pa ka dala i Erop aye.

Derewel i Pol faya ma diye ha ndo i Filipi hay tə Pol, məndze tay a ye lele. A say a Pol masəkah ha, mâ ge gədan eye lele. Ane tuk na, neŋgeye ma daŋgay. Faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə kə gatay a gər a Filipi hay bay aye. A tsikatay mawudə bo ŋgay nakə a wudə tay ha aye.

A tsikatay sa na, wu nakə faya ma dzəmiye na aye. Hərwi ndo siye hay faya ta diye ha Kəriste ta tsəved nakə ŋwalak eye bay aye. A satay masəpete tay ha (1.15-17; 2.21, 18). Pol faya ma dzaliye məsləre ndo neheye tə gawa ka bo məsler aye a Filipi hərwi tã ye, tã vəlatay gədan ada mətsəne labara tay (2.19-30).

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Filipi ta slər wu kəriye a Pol (4.10-20).

Pol a tsikatay a Filipi hay ka sifa ta məməte i Yesu (2.6-11). Pol a gər ha wu nakə haɓe ma hutaye (3.3-10). Pol a təma məse dəretsətseh hərwi məpay bəzay a Yesu Kəriste. Neŋgeye ma daŋgay, ada maləva bo eye hərwi məvəle ha sifa ŋgay. Pol a tsikatay a Filipi hay tã pay bəzay a mede ŋgay (3.17; 4.9).

Pol a vəlatay gədan a Filipi hay tã ndza huya ma məŋgwese.

¹ Maa watsa naha dərewel nakay na, neŋ Pol ta Timote, nəmay ndo i məsler i Yesu Kəriste hay. Nəmaa tsikatay naha me a bagwar hay, a ndo mədzəne kurom hay ada a ndo məpe mədzal gər hay tebiye hay ka Yesu Kəriste ma Filipi.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tã pa fakuma ŋgama ada tã vələkum zay.

Pol a gaway naha sisə a Mbəlom

³ Kwa kəday na dzalawa fakuma na, na gaway naha sisə a Mbəlom. Na gaway naha sisə pat pat hərwi kurom.

⁴ Ahəl niye na dūwulaway me pat pat hərwi kurom na, dərev ga məŋgwasa eye haladzay.

⁵ Na gaway naha sisə a Mbəlom na, hərwi ka dzapakwa nəte ka məde ha Labara ŋwalak eye. Ka dazlumay mədzəne ga na, pat niye kurre ka tərūm ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu hus anəke aye.

⁶ Maa dazlay məge məsler lele eye mə dərev kurom hay na, Mbəlom. Na sər ta dedək, neŋgeye na, ma gəriye ha ka manawa eye bay. Ma ndəviye ha məsler eye niye na, a pat nakə Yesu Kəriste ma maweye aye.

⁷ Wu nakə na dzala andza niye hərwi kurom aye na, lele. Hərwi ka yumen gər haladzay. Sa na, hərwi nəkurom tebiye tage neŋ Mbəlom kə gakway ŋwalak hərwi ada kã dzənum ga, kwa anəke neŋ ma daŋgay. Ada ahəl nakə na tsikawa labara i Yesu Kəriste kame i ndo məge sariya hay ada na dawatay ha labara nakay na, Labara ŋwalak eye dedək.

⁸ Mbəlom a sər na tsik na, na wudə kurom tə dərev nəte. Na raw me bay, na tsik na, dedək. Mawudə bo aye niye na wudə kurom haladzay eye a yaw na, məŋgay? A yaw na, ka təv i Yesu Kəriste.

⁹ Na dūwulaway naha me a Mbəlom hərwi kurom na, hərwi ada mawuđe bo i Mbəlom nakə ka wuđum bo mə walaŋ kurom aye, mâ səkah kame kame. Andza niye ka sərume ye dedək i Mbəlom, ada ka sərume ye ha ka bo bəra wu lele eye hay ta lele bay eye hay,

¹⁰ Hərwi ada ka slumeye faya məzle wu neheye ŋwalak eye hay. Andza niye pat nakə Kəriste ma maweye na, ka ndzumeye tsədaŋŋa, mənese fakuma bay.

¹¹ Nəkurom na, ka tərume ye ndo mäge wu neheye ŋwalak eye ta gədaŋ i Yesu Kəriste. Ka gum andza niye na, ndo hay ta zambəde ye a Mbəlom ada ta dəslay ha gər.

Yesu na, a ze wu hay tebiye

¹² Malamara ga hay, a seŋ na, sərūm ha lele wu neheye tə ndzeŋ a gər kanaŋ aye na, dūh ta dzəna məde ha Labara ŋwalak eye.

¹³ Hərwi niye sidzew neheye tebiye faya ta tsəpiye gay i bəy bagwar eye ta siye i ndo hay tebiye tə sar hay neŋ ma daŋgay na, hərwi nakə faya na giye məsler i Yesu Kəriste aye.

¹⁴ Sa na, məgəse nakə tə gəs ga a daŋgay aye na, ka səkahata y ha mədzal gər ka Bəy Maduweŋ kway. Madzədzere kwa tsekweŋ andaya mə dərev tay sa bay. Faya ta diye ha bazlam i Mbəlom a ndo hay kame kame dūh.

¹⁵ Ane tuk na, siye hay mə walaŋ tay faya ta diye ha bazlam i Kəriste na, hərwi faya ta giye fagaya sələk. A satay maze ga ha. Ndo mekeleŋ eye hay na, tə da ha bazlam i Kəriste na, tə dərev nate.

¹⁶ Nəte ye tə ge andza niye na, hərwi ta wuđa ga. Tə sər ha maa sləra ga ahaya kanaŋ na, Mbəlom. A sləra ga ahaya na, hərwi ada nā tsikatay, nā dātay ha Labara ŋwalak eye i Yesu na, Labara ŋwalak eye dedək.

¹⁷ Siye i ndo niye hay na, faya ta diye ha bazlam i Yesu Kəriste a ndo hay dərmak. Ayaw dedək ŋgway, ane tuk na, tə ge andza niye na, a satay maze ga, tə tsikawa tə dərev nate eye dedək bay. A satay masəkeheŋ ha dəretsətseh kanaŋ ma daŋgay.

¹⁸ Ane tuk na, niye na, ma ndeleŋeye daw? Ma ndeleŋeye bay. Kwa tadə tə tsik na, tə dərev nate eye bay, kwa tə tsik na, tə dərev lele eye sadzak, na sər tə da ha na, bazlam i Kəriste. Neŋ na, dərev ga ma ŋgwasiye. Ayaw, ta dedək na ŋgwasiye huya kame kame andza nakay.

¹⁹ Hərwi na sar ha na, wu neheye ta dzəniye ga mətəme ga ha hərwi faya ka dūwulumeye me hərwi ga ada Məsəfəre i Yesu Kəriste ma dzəniye ga.

²⁰ Wu nakə na wuđa haladzay aye ada na pa faya mədzal gər aye, faya na həbiye na, horoy ma ta geŋeye dadə bay. Dərev ga ta gədaŋ eye lele. Ada a seŋ na, kwa anəke, kwa kəday ndo hay tə dəslay gər a Yesu Kəriste hərwi ga. Kwa tadə neŋ andaya tə dərə, kwa tadə na mət na, tə dəslay gər andza niye.

²¹ Hərwi tadə neŋ tə dərə mba na, na zambəde ye a Yesu Kəriste. Tadə kwa na mət bəbay na, na hutiyə magogoy ga.

²² Ane tuk na, tadə kə ge andza niye, neŋ andaya tə dərə mba na, na giye məsler nakə ma dzəniye ndo hay aye. Mə walaŋ i bazlam neheye sulo aye na, a geŋ gərəŋ gərəŋ. Na zliye mə walaŋ eye wuray na, na sər bay.

²³ Wu neheye sulo aye na, ta ŋgəneŋ ha mədzal gər. A seŋ ha bə na, nā gər ha məndzibəra nakay. Na diye mata ndze tə Kəriste mə mbəlom. Andza niye ka neŋ na, ŋwalak eye haladzay. A ze ha məndze nakə ka məndzibəra aye.

²⁴ Ane tuk na, məndze ga nakə na ndziye tə dərə aye na, ma giye ŋgama haladzay hərwi madzəne kurom.

²⁵ Ada na zəba faya na, ŋwalak eye na, andza niye dūh. Hərwi na sər ta dedək na ndziye ka məndzibəra mba. Ka ta ndzakweye ka təv manəte eye

tage năkurom. Ka ndzakweye ka tăv manăte eye na, na dzăniye kurom ka mede kame kame ka tsăved i Mbălom, hărwi ada đărev kurom mâ ge lanlan ka tsăved i Mbălom.

²⁶ Andza niye, ta găr ga ha abăra ma đanğay, na ye naha ka tăv kurom na, ka zambadumeye a Yesu Kăriste hărwi ga.

Măge đăretsătseh hărwi Yesu

²⁷ Ŋgwalak eye na, mede kurom mâ ge lele hărwi ada ndo hay tâ zăba fakuma, faya ka pumeye bəzay na, a bazlam i Kăriste dedek. Ayaw! A seŋ kwa tadă na ye naha ka tăv kurom kăgəbay kwa na ye naha bay na, nă tsăne năkurom mandza eye na, bazlam kurom năte. Ada sa na, faya ka gumeye gədan tă đărev kurom năte andza ndo măge vərəm hay hărwi ada Labara Ŋgwalak eye i Yesu mâ ye kame kame.

²⁸ Kă dzədzarumatay a ndo măne đăre kurom bay tebiye. Tadă ka dzədzarumatay bay na, ta səriye ha lele năteye kame i Mbălom na, ta dze. Ane tuk na, năkurom na, Mbălom kə mbəl kurom ha. Mata bəzatay ha niye na, Mbălom.

²⁹ Hărwi Mbălom a gakum ŋgwalak na, ada kă dzalum ha ka Kăriste đekdek tsa bay. A gakum ŋgwalak na, hărwi ada kă gum đăretsătseh hărwi ŋgay đərmak.

³⁰ Năkurom ka ŋgatumay a vərəm nakə na ge ahəl niye aye. Anəke na, faya ka tsənumeye neŋ faya na giye andza niye huya. Aya! Năkurom đərmak ka gumeye vərəm nakə neŋ faya na giye.

2

Tərum na, andza Yesu

¹ Năkurom ka sərūm ha năkurom madzapa eye năte tă Yesu Kăriste. Andza niye neŋgeye ma vəlakumeye gədan ka đărev kurom hay. Mawudə bo ŋgay nakə a wudă kurom aye na, ma makumeye naha đărev segey. Sərūm ha năkurom madzapa eye năte ta Məsəfəre Tsədanŋa eye. Ada ka wudum bo mə walan kurom năte năte bədaw? Ndo hay tă gakum mə bo, na gwad ba?

² Kə ge andza niye na, wudum bo mə walan kurom năte năte. Mədzal găr kurom mâ ge năte. Məndze kurom mâ ge năte, ada bazlam kurom mâ ge năte mâ ye ka bo ayaw ayaw. Tadă ka gum andza niye na, đărev ga ma ŋgwasiiye, ma deyeŋeye a găr kurah kurah.

³ Kă dzalum ka bo kurom đekdek tsa bay. Kă đəslumay ha găr a bo bay. Duh na, hənūm ha găr kurom. Zăbum ka siye i ndo hay na, ndo neheye lele ta ze kurom aye.

⁴ Kwa way mâ gay ŋgwalak a ndo hay. Kă pəlūmay wu lele eye a găr kurom đekdek tsa bay. Ka gum wu neheye tebiye andza nakay na, đărev ga ma rahiye tă mənğwese.

⁵ Đărev kurom mâ tăra na, andza i Yesu Kăriste.

⁶ Kwa Yesu năteye năte ta Mbălom bəbay na, kə ləva ha găr ŋgay ta Mbălom bay.

⁷ Duh na, kə găr ha tăv məndze nakə lele eye, ka tăra ndo i məsler.

Tə wa na andza ndo zezən nakə tə wa na aye đərmak.

Ahəl nakə a tăra ndo zezən aye na,

⁸ a hana ha găr ŋgay.

A gəsay me a Mbălom hus ka məmăte sa!

Məməte ŋgay niye a mət aye na,

ta dar na ka mayako mazlɛmbaɗa eye.

⁹ Hərwi niye, Mbəlom a pa na ka gər i wu hay tebiye.

Kə pa faya məzele nakə a ɗa zɛm a ze məzele i wu hay tebiye aye.

¹⁰ A ge andza niye na, hərwi ada wu hay tebiye kwa mə mbəlom, kwa kanan ka mɛndzibəra, kwa ma bəɗ

ta tsəne məzele i Yesu na, nəteye tebiye tɑ yaw tɑ ɗəkway gurmets.

¹¹ Kwa way ma tsikiye tə bazlam ηgay Yesu Kəriste na,

Bəy Maduwerη ka gər i wu hay tebiye.

Andza niye ta zambadeye a Bəba ηgay Mbəlom dərmaɗ.

Mede i ndo mape madzal gər hay a Yesu ka mɛndzibəra

¹² Nəkurom dzam ga neheye na wuda kurom haladzay aye, Yesu Kəriste a gəsay me a Mbəlom kəkay na, nəkurom ka sərɛm ha lele. Andza niye, nəkurom dərmaɗ gəsɛmay me a Mbəlom. Ahəl niye neη ka təv kurom na, ka rəhawumay ha gər. Kwa anəke neη andaya ka təv kurom sa bay bəbay na, səkahum ha marəhay ha gər kame kame. Andza mægweɗe na, mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye na, gum məsler eye tə həlay kurom eye dərmaɗ. Ka gumeye na, tə madzədzere i Mbəlom.

¹³ Hərwi Mbəlom faya ma giye məsler mə ɗərev kurom hərwi ada kɑ wudum wu neheye a yay a gər aye ada ma vələkumeye gəɗaη hərwi ada kɑ gum wu neheye a yay a gər aye dərmaɗ.

¹⁴ Ma məsler kurom nakə ka gumeye tebiye na, kɑ sum me bay, kɑ tərɛm a bo bay,

¹⁵ hərwi ada ka ndzumeye tsəɗaηηa mənese fakuma bay, ada ka tərɛmeye wawa i Mbəlom neheye ta giye mənese bay aye. Nəkurom mandza eye na, mə walaη i ndo neheye faya ta səpatiye ndo hay aye. Tə pay bəzay i tay na, a tsəweɗ nakə lelebay aye. Nəkurom ka ndzumeye mə walaη tay na, andza wurzla neheye ta ɗəv dzaydzay ka magərmbəlom aye.

¹⁶ Ada sa na, ka tsikumateye bazlam nakə ma vəliye məsəfəre a ndo hay aye. Taɗa ka gum andza niye na, pat nakə Yesu Kəriste ma maweye na, na ta zɛlapiye haladzay kame ηgay hərwi kurom. Na ta zɛlapiye hərwi kurom na, hərwi na ta səriye ha məsler nakə na ge mawura bo eye na, ka təra kəriye bay.

¹⁷ Madzal gər kurom nakə ka dzalum ha ka Mbəlom aye na, a təra wu nakə ka kəɗawumay a Mbəlom kəriye aye. Agəla ta kəɗiye ga na, ma təriye mambəɗe ha bambaz andza wu kəriye niye ka kəɗawumay a Mbəlom aye dərmaɗ. Kə ge andza niye na, ma deyeηeye a gər haladzay, na ηgwasiye tage nəkurom tebiye.

¹⁸ Nəkurom dərmaɗ na, mā yakum a gər, ηgwasakwa ka bo tage neη.

Pol a slər Timote ta Epafrodit

¹⁹ Taɗa kə say a Bəy Maduwerη kway Yesu na, na sər ha mazlambar na slərakum naha Timote, hərwi ada kə maw ka təv ga na, nəkurom mandza eye kəkay na, ma ɗeηeye ha, ada ma meηeye ha ɗərev andza nakə ma diye naha ma makumeye naha ɗərev aye dərmaɗ.

²⁰ Kanaη na, ndo andaya madzal gər may nəte andza neηgeye na, andaya bay, say neηgeye nəte ηgweη. Ta ɗeɗək neηgeye na, a say madzəne kurom.

²¹ Ndo siye hay tebiye tə dzala na, ka bo tay ɗəkɗək tsa bəna, tə dzala ka məsler i Yesu Kəriste bay.

²² Ka sərɛm ha Timote na, ka bəz ha neηgeye ɗa kə sla. Neη tə neηgeye, nəmay salamay nəmaa ɗawa ha Labara Nηwalak eye. Faya ma dzəniye ga ka mäge məsler andza wawa nakə faya ma dzəniye bəba ηgay aye.

²³ Andza niye a seŋ na slərakumeye naha. Ane tuk na, na həbiye ta ɲɣənən ha sariya ga təday.

²⁴ Neŋ dərmak, na sər ha ta dedək Bəy Maduweŋ ma vəleŋeye tsəved hərwi mede naha ka təv kurom.

²⁵ Nəkurom ka sərüm ha malamar kway Epafrodit, ndo məsləre kurom nakə ka slərumeye hərwi ada mǎ dzəna ga tə wu neheye andaya fagaya bay aye na, neŋ tə neŋgeye nəmaa ge məsler salamay. Nəmaa ge məsler ta gədaŋ tə neŋgeye salamay hərwi bazlam i Mbəlom. Na dzala anəke na, ɲgama mǎ ma naha ka təv kurom.

²⁶ Kə gay wadəŋ wadəŋ haladzay hərwi a tsəne tə gwad ka tsənum neŋgeye kə dəd a dəvats. Hərwi niye hawa kurom eye a gay haladzay, a say mede naha mənɣatakum.

²⁷ Andza nakə ka tsənum aye na, dedək kə dəd a dəvats, ka bərəzl. Ane tuk na, a gay mə bo a Mbəlom. Mbəlom kə mbəl ha. Maa gay mə bo a Mbəlom na, neŋ dərmak. Mbəlom a mbəl ha na, andza a mbəl ha na, neŋ, hərwi ada dəretsətseh mekeleŋ eye mǎ yaw fagaya bay.

²⁸ Hərwi niye, a seŋ mǎ ma naha ta bəse ka təv kurom, hərwi ada ahəl nakə ka ɲgatumay na, ka ɲgwasumeye, ada neŋ nǎ dzala wuray sa bay.

²⁹ Ayaw! Ki ye naha na, təmum na lele. Təmum na tə mənɣwese, hərwi neŋgeye na, malamar kurom ka tsəved i Bəy Maduweŋ. Slala i ndo andza nakay na, dəsłumay ha gər.

³⁰ Na tsik andza niye na, hərwi neŋgeye na, a zəkaw tsekweŋ ma mətiye hərwi məsler i Kəriste. Neŋgeye a zla na, təv mǎndze kurom. Kə sər mǎdze ha məsəfəre ɲgay hərwi ada mǎ dzəna ga andza nakə tadə nəkurom kanan na, ka dzənumeye ga aye.

3

Matəre tsədaŋɲa kame i Mbəlom na, kəkay?

¹ Malamar ga hay wu nakə na ndəvakumeye naha mətsike aye na, anan: ɲgwasum hərwi nəkurom na, ndo i Bəy Maduweŋ hay. Na diye gər məwatsakum naha wu nakə bə na watsakum naha tsiy aye bay. Na masakumeye naha məwetse sa, ma dzəniye kurom hərwi ada wuray mǎ gakum bay.

² Gum metsehe kame i ndo neheye faya ta giye məsler ɲgwalak eye bay aye. Nəteye faya ta kwasatay ha gər a ndo hay ta mǎgwedə dəsüm bo.

³ Ta dedək mədəsa bo eye na, nəkway bəna, nəteye bay. Maa təra ndo i Mbəlom hay na, nəkway. Nəkway sa na, ka dūwulakway naha me a Mbəlom ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədaŋɲa eye, ada ka zambadawakway a Yesu Kəriste. Nəkway na, ka pakway zləm a wu nakə ndo zezeŋ ma giye bay.

⁴ Tadə kə ge wu i ndo zezeŋ faya ma giye lele na, həbe neŋ dərmak na piye faya zləm. Tadə ndoweye kə gwadəy a gər ɲgay lele məpay zləm a wu i ndo zezeŋ nakə ma giye na, neŋ na sər ha, i ga nakə na tsikiye na, ma ziye i ɲgay.

⁵ Hərwi neŋ na, ndo i Yahuda dədaŋ eye. Mawa ga na, Yahuda hay. Sa na, neŋ wawa i Israyel hay, ada tə wa ga ma gwala i Bəndzameŋ. Ahəl nakə tə wa ga, na həna məhəne tasəla matsamahkar eye na, tə dəs bo ga. Tadə ta tsətsahiye fagaya ka gər i bazlam i Yahuda hay mapala eye na, neŋ mə walan i Farisa hay.

⁶ Neŋ na, na pay bəzay a kule i Yahuda hay lele. Na təkay dəre tə tsəbtsəb eye hus ka məgatay dəretsətseh a məhay gər i ndo məpe mǎdzal gər hay ka Yesu Kəriste. Tadə bazlam i Yahuda hay mapala eye mǎ təra ha ndo lele kame i

Mbəlom na, na sliye faya haḅe mægwaḁakum neŋ na, mənese andaya kwa tsekweŋ faɣaya bay.

⁷ Wu niye hay na zəbawa faya aḁəl niye na, andza magogoy ga. Ane tuk na, na sər ha wu niye ŋgama andaya mə dəma bay hərwi ada nā huta mədzepe tə Yesu Kəriste duh.

⁸ Ayaw! Na mbəḁay dəba a wu niye hay tebiye na, hərwi na sər ha Yesu Kəriste na, Bəy Maduweŋ ga. Niye na, a ze wu hay tebiye. Na mbəḁay dəba a wu hay tebiye na, hərwi Yesu Kəriste. Na zəba ka wu niye hay na, andza mandzak hərwi ada nəmaā dzapa tə Yesu Kəriste

⁹ ada nā ndza mə həlay ŋgay. Na gwadiye neŋ lele kame i Mbəlom hərwi nakə na rəhay ha gər a bazlam i Yahuda hay mapala eye na, daḁa na tsikiye bay. Wu nakə a tərə ga ha lele kame i Mbəlom aye na, nakə na pa mədzal gər ka Yesu Kəriste aye. Maa tərə ga ha ndo lele eye na, Mbəlom hərwi na dzala ha ka neŋgeye.

¹⁰ Wu nakə a yeŋ a gər haladzay aye na, nəte ŋgweŋ tsa. A seŋ na, məsərə Yesu ta gədaŋ ŋgay nakə a lətse ahaya abərə ma mədahaŋ aye. A seŋ sa na, məse dəretsətseh andza neŋgeye nakə a sa dəretsətseh aye, na mətiye andza neŋgeye nakə a mət aye dərmak.

¹¹ Andza niye hərwi ada taḁə kəkay kəkay bəbay na, Mbəlom ma ta mbəla ga ahaya abərə ma mədahaŋ.

Mahway hərwi məhute wu nakə kame aye

¹² Kwa wu neheye na tsik tebiye aye na, na gwadiye na huta tsiy na, na tsikiye bay. Ada mægweḁe neŋ lele na sla tsiy na, na tsikiye bay. Duh na, na giye gədaŋ mede kame kame hərwi ada nā huta tay ha wu niye hay a həlay ga. Na giye andza niye na, hərwi Yesu Kəriste kə zla ga a hud i həlay ŋgay. Na tərə ndo ŋgay.

¹³ Ayaw malamar ga hay, wu niye hay na tsik aye ta tərə i ga tsiy na, na tsikiye zuk bay. Ane tuk na, wu nakə na giye na, nəte ŋgweŋ tsa. Na gər ha wu neheye ma dəba ga aye tebiye. Duh na giye gədaŋ na, mede kame kame hərwi ada nā huta wu nakə kame aye.

¹⁴ Andza niye neŋ faya na hwiye ndirndir ka məndisle ka kokway nakə na ndisliye a dəma aye. Na hwiye na, mata hute magogoy ga nakə Mbəlom a zeleŋ faya ma ta vəleŋ aye. Magogoy aye niye ma ta vəleŋ aye na, mede mata ndze tage neŋgeye hərwi Yesu Kəriste.

¹⁵ Nəkway neheye məsərə eye hay ka tsəveḁ i Mbəlom aye na, mədzal gər kway mā ge na, andza niye. Taḁə ndoweye kə dzala wu mekeleŋ eye wal na, Mbəlom ma bəzakumeye ha parakka.

¹⁶ Wu nakə bagwar eye ka gakweye na, zəŋgalakwa tsəveḁ nakə ka zəŋgalakwa hus anəke aye. Kā gərakwa ha bay.

¹⁷ Nəkurom malamar ga hay, nəkurom tebiye zəŋgalum na, təv sik ga. Zəbum ka mede i ndo neheye mede tay lele andza mede may nakə nəmaadəkum ha aye.

¹⁸ Hərwi ndo siye hay haladzay mede tay faya ma bəziye ha, nəteye na, faya ta neye dəre a Kəriste nakə a mət ka mayako mazləlmbaḁa eye. Wu neheye na, bəa na tsikakum madzəga haladzay. Na məsakumeye ha mətsikakum sa. Faya na tsikakumeye naha anəke na, tə mətuwe eye.

¹⁹ Pat nakə məndzibərə ma ndəviye na, Mbəlom ma dziye tay ha. Mbəlom ma dziye tay ha, hərwi ta wuḁa məpay bəzay a Mbəlom təbey. Tə pay bəzay i tay na, a wu neheye mevel tay a wuḁa aye. Faya ta giye wu nakə a ge horoy aye, bo tay aye na, a ye tay a gər haladzay. Tə dzala na, ka wu i məndzibərə dekdek tsa.

²⁰ Nəkway na, ka pəlakweye məge wu niye hay təbey. Nəkway gay kway na, mə mbəlom. Nəkway faya ka həbakweye ndo mətəme ha ndo, Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste nakə ma mbəzlaweeye mə mbəlom mata dzəgər tage nəkway aye.

²¹ Ki yaw na, ma mbəfəkweye ha bo kway nakay bəle eye hərwi ada bo kway mâ tərə gədanj eye andza bo ŋgay. Ma giye wu nakay ta gədanj nakə ma giye ha məsler hərwi məpe tay ha wu hay tebiye a huvo ŋgay.

4

Mətsikatay me a zləm a ndo hay

¹ Kə ge andza niye na, malamar ga hay, ndzum ta gədanj eye bəŋbəŋ lele mə həlay i Bəy Maduweŋ kway. Nəkurom na, ka yumenj a gər haladzay. Hawa kurom a geŋ, a seŋ məŋgatakum. Dərev ga faya ma ŋgwasiye haladzay tə nəkurom. Nəkurom ka tərūm na, magogoy i məsler ga nakə na ge aye.

² A nəkurom Evodi ta Siŋtis neŋ faya na gwadəkumeye amboh, ndzum na, ayaw ayaw, bazlam kurom mâ ge nətə, hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweŋ kway.

³ A nəkar dzam ga nakə faya ka gameye məsler i Mbəlom nətə aye. Neŋ faya na gwadəkəye naha dərma, dzəna tay ha ŋgwas niye hay, tâ ndza ayaw ayaw mə walaŋ tay. Hərwi neŋ tage nətəye na, nəmaa ge vərām haladzay hərwi ada Labara Ŋgwalak eye mâ ye kame kame, ndo hay tâ tsəne. Məsler niye nəmaa ge aye na, nəmay tebiye tage ŋgwas niye hay tage Kələneŋ ada ta ndo siye hay, nəmaa ge ka bo məsler dziye. Nətəye tebiye tay aye, Mbəlom kə watsa məzele tay a dərweul ŋgay nakə a watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye.

⁴ Ŋgwasum pat pat hərwi nəkurom mandza eye na, mə həlay i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Neŋ faya na gwadəkumeye sa: Ŋgwasum.

⁵ Ndo i mändzibəra hay tebiye ta zəba ka mede kurom na, faya ka təmum ndo hay lele ada faya ka gumateye ŋgwalak. Sərūm ha na, mazlambar Bəy Maduweŋ kway kə ndzew. Mâ mətsakum gər bay.

⁶ Wuray kwa tsekweŋ mâ dzəma kurom bay tebiye. Duh na, tsətsahum wu nakə a sakum ada andaya fakuma bay aye ka Mbəlom. Tsətsahum na, ta məgay naha amboh, mâ dzəna kurom ada gumay naha sisə dərma.

⁷ Yawa! Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vələkumeye mändze zay mə dərev kurom hay. Zay niye ma vələkumeye na, a ze wu nakə ndo hay ta sər aye. Neŋgeye na, ma tsəpiye dərev kurom ta mədza gər kurom hay hərwi ada wuray kwa tsekweŋ mâ gakum bay. Hərwi nəkurom na, mandza eye mə həlay i Yesu Kəriste.

⁸ Malamar ga hay, wu nakə a zəkaw na ndəvakumeye naha mətsike aye na, anaŋ: Dzalum na, ka wu neheye ŋgwalak aye hay, nakə ndo hay ta dəslay gər aye, wu neheye dedək eye, a wu neheye ka rəhakway ha gər aye, a wu neheye maraw me andaya mə dəma bay aye, a wu neheye tsədəŋŋa aye, a wu neheye a yatay a gər a ndo hay aye ada a wu neheye ta zambadaway aye. Gumatay metsehe na, a wu neheye anaŋ aye.

⁹ Gum məsler na, tə wu neheye na tətikakum aye, wu neheye ka təmum aye, wu neheye ka tsənūm mə bazlam ga na tsikakum aye, ada wu neheye kə ŋgatumay tə dərə kurom neŋ na ge aye. Ka pumay bəzay na, Mbəlom nakə ma vələkweye mändze zay aye na, ma ndziye tə nəkurom.

Pol a gatay sisə a Filipi hay hərwi madzəne nakə tə sləray naha aye

¹⁰ Na gay sisə a Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ada dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi ka dzalumaw fagaya sa. Həbe kurre na, ka dzalum fagaya

ngway. Ane tuk na, ka hutum həlay eye madzəne ga ada kə ndza haladzay nakə ka dzənum ga bay aye.

¹¹ Na tsik andza niye na, hərwi nakə wu andaya fagaya bay aye na, bay. Hərwi kwa tadə wu andaya, kwa andaya bay na, na tətik mändze tə mənğwese eye.

¹² Na sər mändze ma mətawak, na sər mändze mə wu nakə ndasassa aye. Na sənəka mändze ta mənğwese eye kwa mə dəretsətseh waray waray. Na sənəka mərəhe ta wu mənday ada na sənəka mändze tə may. Na sənəka mändze tə wu haladzay ada tə wu tsekweŋ eye.

¹³ Na sliye faya madəme wu neheye tebiye na, ta gədan i Yesu Kəriste nakə a vələŋ aye.

¹⁴ Kwa tadə andza niye bəbay na, madzəne nakə ka dzənum ga anəke ahəl nakay anan j neŋ mə dəretsətseh aye na, ka gum lele.

¹⁵ Nəkurom ndo i Filipi hay, sərur ha na, ahəl nakə na dazlay mədəkum ha Labara Nğwalak eye kurre hüs ahəl nakə na lətse, na ye abəra ma Masedowan aye na, maa dzəna ga na, nəkurom dəkdək bəna, siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, ta vələŋ wuray bay.

¹⁶ Ahəl nakə neŋ ma wuzlahgəma i Tesalonik aye na, 6a sik haladzay ka slərurəŋ naha wu nakə andaya fagaya bay aye.

¹⁷ Neŋ faya na pəliye tsəved ada ka vəlurəŋ wu bay. Na tsik andza niye düh na, dərev kə nğwasa hərwi na sər ha Mbəlom ma piye fakuma nğama hərwi madzəne nakə ka vəlurəŋ aye.

¹⁸ Na nğatay a wu nakə ka slərurəma ahaya Epafrodit aye. Ka vəlurəŋew na, haladzay, wuray a kətsəŋ sa bay. Wu neheye ka vəlurəŋew aye na, lele andza wu kəriye nakə tə fəkaway naha a Mbəlom a ze huŋŋa a yay a gər haladzay aye.

¹⁹ Mbəlom na, məzla6 eye, a ləva wu hay tebiye, wuray a kətsay bay. Neŋgeye ma vəlakumeye wu nakə a kətsakumeye tebiye. Ma vəlakumeye na, tə həlay i Yesu Kəriste.

²⁰ Ndo hay tâ zambaday a Mbəlom Bəba kway ka tor eye. Mâ təra andza niye.

²¹ Tsikumətatay me a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye tə məzele i Yesu Kəriste. Malamar neheye ka təv ga kanan j aye ta tsikakum naha me dərmak.

²² Siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye ta tsikakum naha me dərmak. Maa tsikakum naha me wene wene eye na, ndo neheye ma bədgay i bəy i Roma aye.

²³ Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste mâ pa fakuma nğama.

Derewel **nakə Pol a watsatay naha a** **Kolosi hay** **aye** **Məfələkwe**

Kolosi na, wuzlahgəma nakə ta diye i mægəma i Azi aye, bəgom na, tə zalay Turki. Pol ki ye a dəma, mata zəbatayaw dəre a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu dāda bay. Maa pa məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a dəma na, Epafəras nəte mə walaŋ i ndo neheye tə gawa ka bo məsler aye (1.7; 4.12).

Pol a tsəne ndo hay faya ta səpatiye tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma gəma i Kolosi, a watsa tay naha derewel.

Gər i bazlam eye anar: Kəriste ma təmiye tay ha ndo hay abəra ma gədaŋ i ndo mənə dəre.

Pol a dazlay kəreh mə derewel ŋgay (1.1–2.5), dəmes mazambaday a Kəriste hərwi andza neŋgeye Bəy Maduweŋ i məndzibəra ada i ndo məpe mədzal gər hay (1.15–20). Ka ndzay a gər a dəmes na, maduwule me andaya ka gər i Kolosi hay (1.3–14). Ma dəba i dəmes na, Pol a ma ahaya a zləm vərəm ŋgay nakə a ge hərwi ndo məpe mədzal gər hay aye (1.24–2.5).

Ma dəba eye, Pol a gwadatay a Kolosi hay tɑ ge metsehe (2.6–23).

Ka mändəve eye na, derewel nakay faya ma vəlatəye gədaŋ ka mändze ma sifa wefəye mə walaŋ i ndo hay, ma bədgay tay hay ada ma mədzepe ta ndo hay (3.1–4.6).

Derewel nakay a ndəv ta mətsike me (4.7–18).

¹ Neŋ Pol nakə Mbəlom a zla ga hərwi ada nɑ təra ndo i maslaŋ i Yesu Kəriste aye. Neŋ ta Timote malamar kway, nəmaa watsakum naha derewel nakay.

² Nəmaa watsa naha na, a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Kolosi aye. Nəkurom malamar may neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste, nəkurom faya ka pumeye bəzay a neŋgeye aye. Mbəlom Bəba kway mā pa fakuma ŋgama ada mā vəlakum zay.

³ Nəmaa duwulaway naha me a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste hərwi kurom. Pat pat nəmaa duwulaway naha me andza niye, nəmaa gaway naha sisəcə hərwi kurom.

⁴ Nəmaa gaway naha sisəcə hərwi nəmaa tsəne na, nəkurom faya ka dzalume ye ha ka Yesu Kəriste ada ka wudum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye dərmak.

⁵ Ka gum andza niye na, hərwi ka pum mədzal gər kurom ka wu neheye Mbəlom a ləva ha bo, ma ta vəlakuməye mə mbəlom aye. Tə dəkum ha wu nakə Mbəlom a gwad ma ləviye ha bo hərwi kurom aye na, ahəl nakə ka tsənum Labara ŋgwalak eye niye dedek aye.

⁶ Labara nakay ŋgwalak eye faya ma diye a zləm ka məndzibəra tebiye, faya ma vəliye hohway andza gər daf nakə a wa hohway aye ada a gəl kame kame aye. Andza niye, faya ma diye kame kame mə walaŋ kurom kwa a pat nakə ka tsənum kurre aye, nakə Mbəlom kə pa fakuma ŋgama ta dedek aye hus bəgom.

Mətsike me

⁷ Maa lah mədəkum ha Labara ŋgwalak eye nakay na, Epafəras. Neŋgeye na, dzam may, nəmay ta neŋgeye faya nəmaa giye məsler i Yesu Kəriste ka bo

dziye. Neŋgeye faya ma giye mäsler i Yesu Käriste tə dərev ŋgay peteh, faya ma giye mäsler mə gay kurom na, a bəram may.

⁸ Maa tsikamay ma kəkay nakə Məsəfəre i Mbəlom a vələkum gədanj ka mawuđe siye i ndo kurom hay aye na, neŋgeye.

⁹ Hərwi niye kwa a pat nakə nəmaa tsəne labara kurom aye na, nəmaa gər ha mađuwulay naha me a Mbəlom hərwi kurom bay. Nəmay faya nəmaa đuwulay naha me a Mbəlom na, m̄a đakum ha wu nakə a yay a gər aye parakka ada k̄a sərūm, k̄a hutum metsehe nakə Məsəfəre ŋgay ma vəliye aye, ada k̄a tsənum wu neheye ka tsəved ŋgay aye.

¹⁰ Tə metsehe niye na, ka slumeye mändze andza nakə a say a Bəy Maduweŋ Yesu Käriste aye ada ka gumeye wu neheye tebiye a yay a gər aye. Ka gumeye wu neheye ŋgwalak eye wal wal tebiye ada ka səkahumeye məsəre Mbəlom kame kame.

¹¹ Nəmay faya nəmaa đuwulay naha me sa na, hərwi ada m̄a vələkum gədanj ŋgay nakə a ze kwa mey aye hərwi ada k̄a ndzum bəŋbəŋ lele, hərwi ada ka səmumeye naha tə zayzay nakə mə dərev kurom aye ada dərev kurom ma ŋgwasiye dərmaċ.

¹² Gumay sisə a Mbəlom nakə a vələkum gədanj aye hərwi ada k̄a hutum wu nakə a ləva ha bo hərwi ndo ŋgay hay ka təv nakə dzaydzay ŋgay a dəv aye.

¹³ Mbəlom bəba kway kə mbəl kway ha hərwi ada k̄a təmakwaw abəra ma bəy i ləvonj, a pa kway a təv i mələve bəy i mändərkwasla i wawa ŋgay.

¹⁴ A mbəđakway ahaya abəra mə həlay i Fakalaw na, tə həlay i wawa ŋgay niye ada a pəsəkway ha mənese kway hay dərmaċ.

Dəmes i mazambađay a Käriste Bəy Maduweŋ i mändzibəra

¹⁵ Ndəray andaya kə ŋgatay a Mbəlom bay,
ane tuk na, Yesu Käriste nakə ndo hay tə ŋgatay aye na, a ndzəkit bo Mbəlom,

Mbəlom neŋgeye kəkay na, faya ma đakweye ha.

Neŋgeye bagwar eye ka gər i wawa i Mbəlom hay tebiye.

A ze wu neheye tebiye Mbəlom a ge aye.

¹⁶ Hərwi Mbəlom a ge wu hay tebiye na, tə həlay ŋgay,
wu neheye mə mbəlom aye ta wu neheye ka dala aye,
wu neheye dərə a ŋgatay aye

ta wu neheye dərə a ŋgatay bay aye.

Wu neheye ta gədanj eye hay mə mbəlom aye,
kwa bəy i gawla i Mbəlom hay ada bagwar tay dərmaċ
Mbəlom a ge tə həlay ŋgay.

Wu neheye tebiye na, Mbəlom a ge tay ha tə həlay i wawa ŋgay
ada wu neheye a ge tebiye aye na, i ŋgay hay.

¹⁷ Neŋgeye na, andaya kwa ahəl nakə Mbəlom kə ge mändzibəra zuk bay aye,
wu hay tebiye na, mə həlay ŋgay ada maa gəs tay ha ka təv manəte eye
na, neŋgeye.

¹⁸ Neŋgeye bəy i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay.
Maa ləva tay na, neŋgeye andza gər nakə a ləvay gər a bo aye.
Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, andza bo ŋgay.

Makurre na, neŋgeye,
maa lətsəw abəra ma mədahanj kurre na, neŋgeye,
nakay na, andza məgwəđe neŋgeye ka gər i ndo hay tebiye ada ka gər i
wu hay tebiye.

- ¹⁹ Wu neheye tebiye mæ dærev i Mbəlom aye na, mæ dærev i Kəriste tebiye dərma, hərwi a yay a gər andza niye.
- ²⁰ A say a Mbəlom na, wu hay tebiye tã sər bo ta neŋgeye tã həlay i wawa ŋgay, wu neheye ka dala aye ada wu neheye mæ mbəlom aye, ada mændze zay andaya ma wuzlah i ndo hay tã neŋgeye.
A ge niye na, tã bambaz i wawa ŋgay nakə ta dar na ka mayako mazləmbada eye.
- ²¹ Ahəl niye nəkurom na, dərəŋ ta Mbəlom, nəkurom ndo mæne dære ŋgay hay, hərwi ka dzalawum ka wu neheye lele bay aye, ka gawum wu neheye lele bay aye.
- ²² Ane tuk na, anəke na, Mbəlom kə ma kurom ahaya ka təv ŋgay ta məməte i wawa nakə a tərə ndo zezəŋ a mət aye. A ge andza niye na, hərwi ada kã ndzum tsədəŋŋa, ka slumeye faya mələtse kame i Mbəlom mənese kwa tsekweŋ andaya fakuma bay. Ndərəy ma sliye faya məmaku ha mənese bay.
- ²³ Lele na, dzalum ka Yesu huya ada ndzum bəŋbəŋ, kã dagwarum bay, pum mədzał gər kurom ka wu neheye ka tsənum ma Labara Ŋgwalak eye. Labara Ŋgwalak eye nakay na, ta tsikay kwa a way ka mändzibəra nakay. Neŋ Pol, ndo i məsler i Mbəlom hərwi mədətay ha a ndo hay dərma.

Məsler nakə Mbəlom a vəlay a Pol aye

- ²⁴ Anəke na, dærev faya ma ŋgwasiyə hərwi dərətsətseh nakə faya na siye hərwi kurom aye. Andza nakə Yesu Kəriste a sa dərətsətseh ahəl niye aye na, bo ga faya ma siye dərətsətseh dərma hərwi məhay gər i ndo mæpe mədzał gər hay ka Yesu. Nətəye na, andza bo ga. Na siye dərətsətseh andza niye na, hərwi ada məsler ŋgay mã ndəv.
- ²⁵ Mbəlom a zla ga, a pa ga ndo i məsler kurom na, a gwedəŋ nã tsik bazlam ŋgay tebiye a nəkurom.
- ²⁶ Ahəl niye na, bazlam nakay maŋgaha eye, ndo hay tã sər bay, anəke na, kə ndohwa ahaya parakka a ndo ŋgay hay.
- ²⁷ A say a Mbəlom mədətay ha a ndo ŋgay hay na, wu nakə a say mæge aye na, ŋgwalak eye haladzay, ma dzəniye ndo hay tebiye. Bazlam nakay a ndzawa maŋgaha eye nakə anəke a ndohwaw parakka a dzaydzay aye na, Yesu Kəriste mæ dærev kurom. Hərwi niye, pum mədzał gər kurom ka mændze ta Mbəlom ma təv nakə ta dəslyay ha gər aye.
- ²⁸ Faya nəmaa diye ha na, Yesu Kəriste eye nakay. Faya nəmaa gatay daf a ndo hay, ada faya nəmaa tətikatəye wu hay tã metsəhe nakə Mbəlom a vəl aye. A samay na, ndo neheye tebiye madzapa eye tã Yesu Kəriste aye na, tã tərə masəra gər eye hay.
- ²⁹ Hərwi niye neŋ faya na ŋgəliye ha bo haladzay ka mæge məsler ta gədan i Yesu Kəriste nakə a vələŋ hərwi ada nã ndəv ha mæge məsler.

2

- ¹ A seŋ na, sərūm ha na ge məsler haladzay hərwi kurom Kolosi hay, hərwi ndo i Lawdise hay ada hərwi siye i ndo neheye ta ngeŋəŋ zuk bay aye.
- ² Faya na giye andza niye na, hərwi məmaku naha dærev ada kã wudum bo nətə nətə mæ walaŋ kurom ada kã dzapum nətə. A seŋ sa na, sərūm wu nakə Mbəlom a bəzakway ha parakka aye hərwi ada kã ndzum bəŋbəŋ mæ dəma. Sa na, ada kã tərūm ndo i zlele hay ka tsəved ŋgay. Wu nakə Mbəlom a daku ha aye na, Yesu Kəriste.

³ Neŋgeye na, ma hændəkakweye tsæved hærwi ada kâ hutakwa metsehe ada kâ sarakwa wu hay. Metsehe nakay na, lele haladzay, ma sækamiye bo ta suloy bay.

⁴ Na tsik andza niye na, hærwi ada ndəray mâ vakum gər tə bazlam læfedede eye bay.

⁵ Sərum ha na, kwa neŋ dərən tə nəkurom bəbay na, faya na dzaliye huya ka nəkurom. Dərev ga faya ma ŋgwasiye hærwi faya ka gumeye wu hay ta tsæved eye ada hærwi nakə ka dzalum ha ka Kəriste aye, nəkurom mandza eye bəŋbəŋ lele.

Gum metsehe ta ndo masəpete ndo hay

⁶ Ka təmum Yesu Kəriste ka təra Bəy Maduweŋ kurom. Hærwi niye mede kurom mâ ge na, andza nakə a yay a gər a neŋgeye aye.

⁷ Ndzum mə həlay ŋgay andza dərızl i gərdaf nakə a pa zləlay ŋgay a bəd haladzay aye. Dum kame kame, dzalum ha peteh ka neŋgeye huya andza nakə ta tətikakum aye. Gumay naha sisə haladzay a Mbəlom huya.

⁸ Gum metsehe, ndəray mâ vakum gər tə metsehe nakə ma giye ŋgama bay aye bay. Metsehe niye na, a yaw abəra ma ndo hay ada ma məsəfəre neheye lele bay ka mändzibəra aye bəna abəra mə Kəriste bay.

⁹ Ka pumateye zləm a nəteye bay na, hærwi mede i Mbəlom na, tebiye mə bo i Yesu Kəriste.

¹⁰ Tadə nəkurom madzapa eye tə Kəriste na, Mbəlom kə rah kurom ha tə Məsəfəre ŋgay. Kəriste na, bəy ka gər i wu hay tebiye ada ka gər i bəy tay hay.

¹¹ Ka hutum mədəse bo na, hærwi nakə ka dzapum tə Kəriste aye. Mədəse bo niye na, mədəse bo nakə tə həlay i ndo zezeŋ aye bay. A yaw na, mə Yesu Kəriste. A zla fakuma abəra wu nakə ma diye kurom ha a mənese aye na, ta neŋgeye.

¹² Ahəl nakə ta dzəhuḅ kurom ha a yam aye na, andza nakə tə la kurom ka bo tə Kəriste aye. A həlay niye ka tsalumaw abəra ma yam na, andza nakə nəkurom tə Kəriste ka ləsumaw abəra ma mədahan aye hærwi ka dzalum ha Mbəlom na, gədan ŋgay andaya mələtse kurom ahaya abəra ma mədahan andza naka a lətse ahaya Yesu Kəriste abəra ma mədahan aye.

¹³ Ahəl niye nəkurom na, andza mədahan hay hærwi ka gawum mezeleme ada hærwi nakə Yesu Kəriste kə dəs kurom bay aye. Anəke na, Mbəlom kə lətse kurom ahaya abəra ma mədahan tə Yesu Kəriste ada kə pəsakway ha mezeleme kway.

¹⁴ Ahəl niye na, sariya kə gəs kway hærwi wu nakə Mbəlom a tsik aye na, ka gakwa bay. Ane tuk na, Mbəlom kə zla fakwaya abəra mezeleme nakə ka gər kway aye, kə hama gwedere nakə fakwaya aye, andza a dar na ka mayako mazləmbada eye.

¹⁵ Ahəl nakə Yesu Kəriste a mət ka mayako mazləmbada eye na, a zla gədan abəra ka fakalaw hay ada ta bəy tay hay tebiye. A həhal tay ha kame i ndo hay tebiye, a patay horoy a dərə.

¹⁶ Tadə kə ge andza niye na, ndəray kwa nəte mâ gakum me hærwi wu mənday kəgəbay hærwi wu məse na, ndəray mâ gakum me bay. Ndəray kə gwadakum gum magurlom i məhəne siye hay, i wur kiye kəgəbay i pat i mazəzukw bo na, kâ təmum bay.

¹⁷ Wu neheye na, andza mezek, a datay ha a ndo hay wu nakə ma deyeweye kame aye. Wu dedek eye nakə a dā ha na, bo i Yesu Kəriste eye.

¹⁸ Kâ gərumatay tsæved a ndo hay tã səpat kurom tə bazlam kəriye abəra ka magogoy kurom bay. Ndo niye hay faya ta gwadiye kuton məgay dərətsətseh

a bo, ada mædæslatay ha gær a gawla i Mbælom hay. Næteye faya ta tsikiye na, ka wu nakæ tæ ngatay ma mæsine aye. Slala i ndo neheye na, faya ta dæslay ha gær a bo kəriye tsa, tæ dzala i tay na, ka wu neheye ka mændzibæra aye.

¹⁹ Næteye madzapa eye tæ Kæriste bøy tay sa bay. Matæra andza gær na, nengeye ada ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu na, bo ngay. Ndo neheye madzapa eye tæ nengeye na, ta hutiiye gædarj mæ hælaj ngay, maa dzapa tay ha ka tæv manæte eye na, nengeye. Ta gæliye, ka tsæved ngay andza nakæ a yay a gær a Mbælom aye. Ma piye tay ha ndo ngay hay ka tæv manæte eye hærwi ada næteye tebiye tæ dzapa andza bo i ndo næte a zæv ka tæv manæte eye tæ mbæle hay ada ta slo i bo hay.

²⁰ Nækurom ka særum ha, ka mætum ka bo tæ Kæriste. Andza niye, fakalaw hay ta læviye kurom sa bay. Tadæ kæ ge andza niye tuk na, ada ka ndzum andza nækurom ndo i mændzibæra hay sa kækay? Faya ka pumay bæzay a wu neheye tæ gwad:

²¹ «Kâ zla wu nakay bay», «kâ ndzaka wu nakay bay», «kâ tætal ka wu nakay bay» aye na, ma kækay?

²² Maa tætik bazlam neheye mapala eye na, ndo hay dækdek tsa. Wu neheye tebiye na, ta dziye ahæl nakæ ndo hay ta giye ha mæsler aye.

²³ Ka madazlay, ndo hay tæ dzala mæ gær tay bazlam neheye mapala eye na, ta væliye metsehe hærwi tæ gwad, tæ ge kutoŋ hærwi mæpay bæzay a kule tay, marahay gær ka dala ada mægay dæretsæseh a bo. Ane tuk na, nenj na ngatay na, kule tay ma dzaniye ndo hærwi ada mâ gay metsehe a bor i bo ngay kwa tsekwenj bay tebiye.

3

Yesu Kæriste ka tæra kway ha wedeye hay

¹ Nækurom ka særum ha na, ka mbælumaw abæra ma mædahanj tæ Kæriste. Yesu Kæriste mandza eye tæ hælaj i mændaj i Mbælom anæke. Hærwi niye, pum mædzal gær kurom ka wu neheye mæ mbælom aye.

² Dzalum ka wu nakæ mæ mbælom aye huya, kâ dzalum ka wu neheye ka mændzibæra aye bay.

³ Nækurom ka særum ha ka mætum, Mbælom kæ lætse kurom ahaya abæra ma mædahanj. Sifa kurom wedeye mæ hælaj i Kæriste, Mbælom kæ pa na ka tæv ngay.

⁴ Sifa kurom dedek eye na, Kæriste. Ahæl nakæ ma maweye na, nækurom tæ nengeye ka mumaweye dærmak ta mæzlaæ ngay.

⁵ Hærwi niye gærum ha mæge wu neheye lele bay ka mændzibæra aye. Gærum ha mæge madama, mede nakæ lele bay aye na, gærum ha, bor i bo kurom mâ ge bøy ka gær kurom bay, wu neheye lele bay aye na, kâ pælum bay, kâ gum dære ka wu hay bay hærwi tadæ faya ka gumeye dære ka wu hay na, ka dæslumatay ha gær a ze Mbælom.

⁶ Mbælom ma ta gæsiye ndo neheye ta ræhay ha gær bay aye a sariya na, hærwi wu neheye anaj aye.

⁷ Ahæl niye na, nækurom ka gawum andza niye, wu neheye lele bay eye tæ lævawakum gær.

⁸ Anæke na, gærum ha wu neheye tebiye. Kâ gum mevel bay, dærev mâ ndalakum bay, kâ gumatay sewed a siye i ndo hay bay, kâ tsikum wu neheye lele bay aye ka ndo hay bay, bazlam neheye a ye ka bo mætsike bay aye na, kâ tsikum bay.

⁹ Kâ rawum me ka bo mæ walanj kurom bay, hærwi ka gærum ha mede kurom nakæ ahæl niye aye ada tæ wu neheye ka gawum ahæl niye aye.

¹⁰ Ka hutum mede nakə wedeye duh. Maa wəlakum mede nakay wedeye na, Mbəlom. Neŋgeye faya ma təriye ha wedeye pat pat hərwi ada mā təra andza neŋgeye, hərwi ada kâ sərūm na lele.

¹¹ Hərwi niye wuray andaya ma ŋgəniye kurom ha wal wal bay. Yahuda hay ta slala mekeləŋ eye hay nəteye nəte, ndo neheye ma dəsə bo eye hay ta ndo neheye ma dəsə bo eye bay aye nəteye nəte, ndo neheye mə kəsaf hay aye ta ndo neheye ma tərakahan aye hay nəteye nəte, beke hay ta ndo neheye beke hay bay aye wuray ka ŋgəna tay ha ka bo abəra bay. Nəteye tebiye nəte hərwi Kəriste a ləwa tay ha ada neŋgeye mə dərev i ndo hay tebiye.

¹² Mbəlom a pala kurom na, hərwi ada kâ tərūm ndo ŋgay hay, a wu dā kurom. Hərwi niye, gum wu neheye anaj aye: Sakumay naha a ndo hay, gumatay ŋgwalak a ndo hay, rəhum ha gər kurom, tərūm ndo ləfedede eye hay, ada tərūm ndo məzle ŋgatay dərma.

¹³ Sakumay a bo nəte nəte mə walaŋ kurom. Ta dā ndoweye kə gakum mənese na, pəsūmay ha. Pəsūm ha bo nəte nəte mə walaŋ kurom andza nakə Bəy Maduweŋ a pəsakum ha aye.

¹⁴ Wene wene eye na, wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi ta dā ka gum andza niye na, ka ndzumeye ka təv mənəte eye tə dərev nəte.

¹⁵ Zay nakə Kəriste ma wəlakumeye mā gəs dərev kurom bəŋbəŋ. Mbəlom a zalakum na, hərwi ada kâ tərūm nəte ada kâ hutum zay. Gumay sisə huya.

¹⁶ Pūm bazlam i Kəriste a dərev kurom lele. Dzalum ka bazlam i Kəriste huya. Tətikum a bo nəte nəte mə walaŋ kurom. Dūm ha a bo nəte nəte mə walaŋ kurom. Zambadūmay a Mbəlom ta dəmes hay wal wal ada ta dəmes nakə Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a wəlakum aye. Gumay dəmes a Mbəlom, gumay naha sisə ta məŋgwese.

¹⁷ Wu nakə ka gumeye ada ka tsikumeye tebiye na, gum andza nakə ndo i Bəy Maduweŋ Yesu hay ta giye aye. Gumay sisə a Bəba kway Mbəlom ta məzele ŋgay.

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndziye mə walaŋ i ndo hay na, kəkay

¹⁸ Nəkurom ŋgwas hay, rəhumatay gər a zal kurom hay lele, hərwi a yay a gər a Bəy Maduweŋ kway andza nakay.

¹⁹ Nəkurom hasləka hay wudum ŋgwas kurom hay, kâ ŋgərəzum fataya bay.

²⁰ Nəkurom wawa hay, rəhumatay gər a bəba kurom tə may kurom mə wu hay tebiye hərwi a yay a gər a Bəy Maduweŋ kâ gum andza niye.

²¹ Nəkurom bəba i wawa hay, kâ ndalumatay ha dərev a wawa kurom hay bay. Ka gumatay andza niye na, dərev ma diye fataya abəra.

²² Nəkurom beke hay, rəhumatay ha gər a ndo i gay kurom hay ka məndzibəra mə wu hay tebiye. Kâ rəhumatay ha gər ka dərə tay dəkdək tsa hərwi ada tâ zambadəkum bay. Duh gum məsler tə dərev kurom peteh andza ndo neheye faya ta dəslay ha gər a Mbəlom aye.

²³ Məsler neheye ta wəlakumeye tebiye aye na, gum tə dərev kurom peteh andza nakə ka gumay məsler a Bəy Maduweŋ Yesu aye, bəna məsler i ndo hay dəkdək bay.

²⁴ Sərūm ha na, mata wəlakum magogoy i məsler kurom na, Bəy Maduweŋ. Ma wəlakumeye wu nakə a pa na mə mbəlom hərwi ndo ŋgay hay aye. Ndo i gay kurom nakə faya ka gumeye məsler aye na, Yesu Kəriste.

²⁵ Ndo neheye faya ta giye mənese aye na, Mbəlom ma ta pərateye hərwi mənese nakə faya ta giye. Neŋgeye a ŋgəna tay ha ka bo abəra ndo hay bay.

4

1 Nəkurom ndo i gay hay bəbay, gumatay gər a beke kurom hay lele, kâ zəbum fataya andza wu kəriye bay. Sərum ha nəkurom bəbay ndo i gay kurom andaya mə mbəlom.

Duwulumay me a Mbəlom pat pat ada tərūm ndo metsehe eye hay

2 Duwulumay me a Mbəlom huya. Kâ gum bəle mə mađuwule me bay, gumay sisə a Mbəlom.

3 Duwulumay me a Mbəlom hərwi may dərmak hərwi ada Mbəlom mâ händəkamay na tsəved lele ka məde ha bazlam ngay a ndo hay, ada nəmaâ dā tay ha wu i Kəriste neheye manğaha eye mâ zəba dzaydzay. Ka sərum ha neŋ ma danğay na, hərwi wu nakay.

4 Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada nâ dā ha parakka andza nakə kutoŋ na giye aye.

5 Gumay metsehe a mede kurom, mede kurom mâ ge kame i ndo neheye ta təma Yesu Kəriste bay aye na, ngwalak eye. Kâ nasum ha həlay eye bay, kwa kađay dzənum tay ha.

6 Bazlam kurom mâ ge na, ləfedəde. Mâ ge na, andza sluwal. Sərum ha tađə ka mbəduimeye ka bazlam tay na, mbəduimatay faya ta tsəved eye lele.

Mətsike me

7 Tisik, malamar kway nakə ka wuđum na haladzay ma mədzepe tə Kəriste aye, neŋgeye faya ma giye məsler i Kəriste tə dərev ngay peteh, neŋ tə neŋgeye nəmay faya nəmaa giye məsler pat pat hərwi Bəy Maduweŋ. Neŋ mandza eye kəkay na, ma dəkumeye ha.

8 Na sləriye naha na, hərwi ada kâ sərum ha nəmay mandza eye na, kəkay. Ki ye naha na, ma makumeye naha dərev dərmak.

9 Na sləriye tay naha neŋgeye tə Onezim malamar kway. Neŋgeye dərmak faya ma pay bəzay a Yesu Kəriste tə dərev ngay peteh. Neŋgeye a yaw ma təv kurom. Ta ye naha na, ta tsikakumeye wu nakə faya ma giye bo kanan aye tebiye.

10 Aristark nakə nəmay salamay ma danğay aye, kə tsikakum naha me. Markus, wawa i malamar i Barnabas kə tsikakum naha me dərmak. Tađə ki ye naha ka təv kurom na, təmum na lele. Ba na tətikakum wu nakə ka gumeye tsiy.

11 Yesu ndo nakə tə zalay Zustus aye kə tsikakum naha me dərmak. Mə walaŋ i ndo neheye faya ta giye məsler hərwi Bəy i Mbəlom tə neŋ kanan aye na, Yahuda mekeleŋ eye hay bay, say ndo neheye mahkar aye. Nəteye faya ta dzəniye ga haladzay.

12 Epafəras nakə a yaw abəra ka təv kurom aye, kə tsikakum naha me. Neŋgeye ndo i məsler i Yesu Kəriste. Pat pat, neŋgeye faya ma rəzlay a gər mađuwulay naha me a Mbəlom hərwi kurom. Neŋgeye faya ma duwulay naha me a Mbəlom na, hərwi ada kâ ndzum bəŋbəŋ lele, kâ tərūm ndo masara eye hay ka tsəved i Mbəlom, ada kâ sərum wu nakə a yay a gər a Mbəlom kâ gum aye tebiye.

13 Ta dedək na sər neŋgeye faya ma giye məsler haladzay hərwi kurom ada hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Lawdise ada neheye ma Hiyerapolis* aye dərmak.

14 Luka, doktor kway nakə ka wuđakwa na haladzay aye ada Demas, ta tsikakum naha me dərmak.

* 4:13 Lawdise ta Hiyerapolis na, hudğay neheye tə mbay naha a Kolosi.

¹⁵ Tsikumenjatay ha me a ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu neheye ma Lawdise aye. Tsikumay me a Nimfa ada a ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu neheye tæ hayawa gær a gay ɲgay aye.

¹⁶ Ka dzaɲgum na ðerewel nakay na, slærumatay naha a mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu neheye ma Lawdise aye hærwi ada tâ dzaɲga ðærmak. Nækurom ðærmak, ðerewel nakæ na slæratay naha a mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu neheye ma Lawdise aye na, tâ slærakum naha hærwi ada kâ dzaɲgum ðærmak.

¹⁷ Gwadumay a Arsip na, mâ ɲgæla ha bo ka mæsler i Bøy Maduweɲ Yesu Kæriste nakæ a vælay aye, mâ ndæv ha.

¹⁸ Neɲ Pol, bo ga eye na watsakum naha mætsike me ga nakay tæ hælai ga eye. Na tsikakum naha me. Mâ mætsakum gær bay, neɲ na, ma danɲay.

Mbælom mâ pa fakuma ɲgama.

Makurre i d̄erewel i Pol nakə a watsatay naha a Tesalonik hay aye Məfələkwe

Pol a pa gay i maduwule me a Tesalonik na, a həlay i mahəhele ŋgay masulo eye. A ye a Tesalonik na, a yaw abəra ma Filipi. Tesalonik na, ta diye bəzay i Gəres ka dala i Masedowan. Tesalonik na, wuzlahgəma, ta səkəmwawa ha wu hay mə dəma. Mbəzlew hay mə dəma haladzay, wene wene eye na, Yahuda hay. Yahuda siye hay ta təma məsənəke i Pol bay, ta həhar na. Pol a watsa tay a Tesalonik neheye ta təma məpe mədzal gər ka Yesu Kəriste aye.

Madədo 1 ka 3 faya ma tsikakweye ka məndze i Tesalonik hay tə Pol.

Madədo 4 ada 5, Pol faya ma vəlateye gədanj mede kame kame ma məndze i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. A mbədatay naha ka metsehe nakə ma kwasatay ha mədzal gər aye.

Mətsike me

¹ Maa watsakum naha d̄erewel nakay na, neŋ ta Silas ada ta Timote. Nəmaa watsakum naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Tesalonik aye. Nəkurom na, ndo i Mbəlom Bəba kway ada ndo i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste hay. Mbəlom m̄a pa fakuma ŋgama ada m̄a vəlakum zay.

Pol a gay sisə a Mbəlom hərwi mede i ndo məpe mədzal gər ha ka Yesu

² Nəmay faya nəmaa gay naha sisə a Mbəlom pat pat hərwi kurom kwa a həlay waray. Ahəl nakə nəmaa d̄uwulaway naha me a Mbəlom aye na, nəmaa d̄uwulaway naha me hərwi kurom tebiye.

³ Ahəl nakə nəmaa d̄uwulaway naha me a Mbəlom aye na, nəmaa dzalawa ka məsler kurom nakə faya ka gumeye hərwi ka dzalum ha ka Yesu Kəriste aye. Faya nəmaa dzaliye sa na, nəkurom faya ka ŋgəlumeye ha bo ka məsler ta gədanj hərwi nakə ka wədum Yesu Kəriste ada nəkurom mandza eye bəŋbəŋ lele hərwi nakə faya ka təkumeye d̄əre a Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste aye.

⁴ Malamar ga hay, nəmaa sər ha, Mbəlom a wud̄a kurom. A pala kurom na, hərwi ada k̄a tərūm ndo ŋgay hay.

⁵ Nəmaa sər ha hərwi ahəl nakə nəmaa d̄akum ha Labara Ŋgwalak eye na, nəmaa tsik tə bazlam d̄ekd̄ek tsa bay, nəmaa tsik ta gədanj i Məsəfəre Tsədanj̄na eye. Nəmaa sər ha lele wu nakə nəmaa tsik aye na, d̄ed̄ek. Ahəl nakə nəmay mə gay kurom aye na, ka sarum ha mede may. Nəmay faya nəmaa giye andza niye na, hərwi madzəne kurom.

⁶ Nəkurom na, ka dazlumay a məpay bəzay a mede may ada a bəmalə i Bəy Maduweŋ kway. Ahəl nakə ka təmum bazlam i Mbəlom aye na, ka sum d̄əretsətseh haladzay hərwiye, ane tuk na, d̄uh d̄ərev kurom kə ŋgwasa hərwi bazlam nakay ta gədanj i Məsəfəre Tsədanj̄na eye.

⁷ Andza niye faya ka bəzumatay ha tsəved lele eye a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye tebiye ka dala i Masedowan ada ma Akay* aye, ta sər ha ma kəkay məndze tay nakə ta ndziye aye.

⁸ Hərwi kurom, ndo hay haladzay ma Masedowan ada ma Akay ta tsəne labara i Bəy Maduweŋ kway, ane tuk na, nəteye d̄ekd̄ek bay. Sa na, ndo hay

* 1:7 Akay: Məzele i Gəres nakə tə zalaway ha guram eye.

kwa ka waray ta tsəne ka mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha ka Mbəlom aye. Wuray andaya nakə nəmay nəmaa səkahiye ha faya aye bay.

⁹ Nəteye tə bazlam tay faya ta tsikiye fakuma, ma kəkay nakə ka təmum may lele ahəl nakə nəmay mə gay kurom aye. Faya ta tsikiye sa, ka mægər ha kule hay, ka pumay bəzay a Mbəlom nakə dedek eye, nenğeye ta sifa aye.

¹⁰ Tə sər ha nəkurom faya ka həbumeye wawa nğay nakə ma deyeweye mə mbəlom aye. Wawa niye na, Yesu nakə Mbəlom a mbəl ahaya abəra ma mədahaŋ aye. Nenğeye ma buwiye kway abəra ma mevel i Mbəlom nakə ma ndziye ka ndo i mezeleme hay aye. Ma giye na, pat i sariya nğay nakə ma slaweye aye.

2

Məsler i Mbəlom nakə Pol a ge ma Tesalonik aye

¹ Malamar ga hay, nəkurom ka sərur ha tə gər kurom mede may nakə nəmaa ye naha a gay kurom aye na, kəriye tsa bay.

² Ka sərur ha nəmaa sa dəretsətseh haladzay ma Filipi təday, ta tsadamay. Ahəl nakə nəmaa ndisl naha a gay kurom aye na, ndo mənə dəre may hay ta samay dəretsətseh huya ane tuk na, Mbəlom kə mamay naha dərev hərwi ada nəmaađ dākum ha Labara Nğwalak eye nakə a yaw abəra ka təv nğay aye.

³ Ahəl nakə nəmaa gatay amboh a ndo hay ka matəme bazlam i Mbəlom aye na, nəmaa raw me bay, wu nakə lele bay aye na, andaya ma mədzal gər may bay, nəmaa vay gər a ndəray bay.

⁴ Duh nəmaa sik na, wu neheye Mbəlom a gwadamay dūm ha aye hərwi a zəba famaya na, nəmaa a yay a gər. A vəl Labara Nğwalak eye a həlay may na, hərwi ada nəmaađ dātay ha a ndo hay. Nəmaa diye ha na, hərwi ada nəmaađ yatay a gər a ndo hay bay. Ane tuk na, hərwi ada nəmaađ yay a gər a Mbəlom nenğeye nakə a sər dərev may aye.

⁵ Nəkurom ka sərur ha lele dāda nəmaa tsikakum wu hərwi məvakum gər bay ada dāda ki yamayaw a mədzal gər nəmaa tsikakum wu hərwi ada kə vəlumamay bay. Wu nakə na watsa kanaŋ aye na, Mbəlom a sər ha dedek.

⁶ Nəmaa pəla ndo hay tā zambadamay bay, kwa nəkurom, kwa siye i ndo hay, a samay andza niye bay.

⁷ Həbə na, nəmaa ləvakum gər hərwi nəmay na, ndo i maslaŋ i Yesu Kəriste hay, ane tuk na, a samay andza niye bay. Duh nəmaa ndza mə walaŋ kurom ta ləfedede eye andza may i wawa hay nakə ma gatay gər a wawa nğay hay aye.

⁸ Nəmaa wuda kurom haladzay. Hərwi niye, ahəl nakə nəmay ka təv kurom aye na, a samay mədākum ha Labara Nğwalak eye nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye. Ada nenğeye niye dəkdek bay, a samay məvəle ha məsəfəre may hərwi kurom, hərwi ka yumamay a gər haladzay.

⁹ Malamar ga hay, kə mətsum ha gər ta məsler nakə nəmaa ge mawura bo eye mə gay kurom aye bay. Nəmaa ge məsler kwa ta həvad, kwa ta həpat hərwi ada nəmaađ tsətsah fakuma wu mənday bay. Andza niye, nəmaa dā ha Labara Nğwalak eye i Mbəlom ze matsətsehe fakuma wuray.

¹⁰ Nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, ka sərur ha mede may ahəl nakə nəmay mə walaŋ kurom aye na, lele ada dedek eye ada Mbəlom a sər ha dərma. Ndəray ma sliye mətsike famaya wuray bay.

¹¹ Ka sərur ha, nəmay ta nəkurom andza bəba ta wawa nğay hay.

12 Nəmaa vəlakum gədanj. Nəmaa gawakum amboh hərwi ada mede kurom mâ yay a gər a Mbəlom, neŋgeye nakə a zalakum hərwi ada kâ fələkum a bəy ŋgay, ma təv nakə ŋgwalak eye haladzay aye.

13 Nəmay faya nəmaa gay naha sisə a Mbəlom huya sa na, hərwi ahəl nakə nəmaa dākum ha bazlam i Mbəlom aye na, ka pum faya zləm. Ka tənum, ka sərūm ha ta dedek bazlam nakay a yaw abəra ka təv i Mbəlom bəna bazlam i ndo zezeŋ bay. Ayaw ta dedek bazlam nakay a yaw na, mə həlay i Mbəlom. Faya ma giye məsler mə nəkurom neheye ka dzalum ha ka Yesu Kəriste aye.

14 Malamar hay nəkurom ka tərūm andza məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma dala i Yahuda nəteye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye. Yahuda hay ta satay dəretsətseh ada anəke ndo i gəma kurom hay ta sakum dəretsətseh dərmak andza i tay.

15 Yahuda neheye na, ta kəd ndo mədə ha bazlam i Mbəlom neheye ahəl niye aye, ta kəd Bəy Maduweŋ kway sa. Ta həharawa may dərmak. Nəteye na, tə yay a gər a Mbəlom bay tebiye, nəteye ndo mənay dəre a ndo hay tebiye.

16 Andza niye, nəmaa dətay ha bazlam i Mbəlom a ndo siye neheye nəteye Yahuda hay bay aye hərwi ada Mbəlom mâ təma tay ha na, a satay bay. Anəke na, ta rah ha ka mənese tay nakə tə gawa aye tebiye, ada kə ndalay a Mbəlom fataya, sariya ŋgay ma gəsiye tay ha.*

A say a Pol mambəde gər a Tesalonik

17 Malamar hay, nəmay na, ahəl nakə nəmaa ye abəra ka təv kurom, nəmaa gər kurom ha aye na, hawa kurom a gawamay haladzay, a samay məŋgatakum. Tə dəre na, nəmay dəreŋ ta nəkurom. Ane tuk na, dərev may mandza eye na, tə nəkurom huya. Nəmaa pəla tsəved madzəga haladzay mede naha məŋgatakum.

18 A samay mambəde naha gər ka təv kurom. Neŋ Pol tə gər ga, na tsik sik haladzay nakə a seŋ mede naha aye. Ane tuk na, Fakalaw ka dərəzlamay na tsəved.

19 Ayaw, məpe mədzal gər may ta məŋgwese may na, hərwi kurom. Nəkurom magogoy may nakə nəmaa ŋgalakiye kurom ha kame i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste pat nakə ma maweye aye.

20 Ayaw, ta dedek nəmaa ŋgalakiye kurom ha ada dərev may ma ŋgwasiye hərwi kurom.

3

1 Ahəl nakə nəmaa tsəne labara kurom sa bay aye na, nəmaa sla faya məgəse dərev sa bay. Nəmaa gwad nəmaa sləriye naha Timote ka təv kurom. Nəmay na, nəmaa ndziye ma Aten mahəmeye təmad.

2 Ka sərūm ha Timote neŋgeye malamar kway. Neŋgeye ta nəmay faya nəmaa giye məsler i Mbəlom. Nəmay ta neŋgeye faya nəmaa diye ha Labara ŋgwalak eye i Yesu Kəriste. Nəmaa slər naha ka təv kurom hərwi ada mâ dzəna kurom ada mâ makum naha dərev ada nakə kâ ndzum bəŋbəŋ ka tsəved i Mbəlom aye,

3 hərwi ada dəretsətseh nakə faya ma ndzakumeye a gər aye mâ dze kurom ha ta dəba bay. Ba ka sərūm ha a ye ka bə ka sakweye dəretsətseh andza niye.

4 Ahəl nakə nəmay ka təv kurom, dəretsətseh ka ndzakway a gər zuk bay aye na, nəmaa tsikakum, nəmaa gwadəkum aza dəretsətseh ma deyeweye ada kə ndislew andza nakə ka sərūm aye.

5 Hərwi niye na sla faya madəme sa bay. Na slər naha Timote ka təv kurom hərwi ada nā tsəne labara kurom. Ağəna nəkurom faya ka dzalumeye ha

* 2:16 Zəba ma Roma hay 11.28-32.

huya ka Yesu Kəriste kəgəbay aɡəna Fakalaw kə vakum ɡər. Tadə kə ge andza niye na, məsler nakə nəmaa ge mə walaŋ kurom aye na, ka tərə kəriye.

⁶ Ane tuk na, anəke Timote nakə a ye naha ka təv kurom aye, kə maw ka təv may. Kə tsikamay labara hay ŋɡwalak eye ka nəkurom. A ɡwad na, nəkurom faya ka dzalumeye ha ka Yesu Kəriste huya ada ka wudum bo nəte nəte. A ɡwad sa na, ka pum may a mədzal ɡər kurom, a sakum mənɡatamay andza nəmay nakə a samay mənɡatakum aye dərmak.

⁷ Andza niye malamar may hay, dəretsətseh faya ma ndzameye a ɡər haladzay ada ndo hay faya ta kwasameye ɡər haladzay. Ane tuk na, ahəl nakə Timote a maw a tsikamay labara kurom aye na, kə mamay naha dərev hərwi nəkurom faya ka dzalumeye ha ka Yesu Kəriste huya.

⁸ Anəke na, dərev may kə ŋɡwasa hərwi nəkurom mandza eye bəŋbəŋ mə həlay i Bəy Maduweŋ.

⁹ Kwa nəmaa gay naha sisəe a Mbəlom ma kəkay na, kə sla bay, hərwi dərev may kə ŋɡwasa haladzay hərwi kurom.

¹⁰ Nəmay faya nəmaa duwulay naha me ta həpat ta həvad hərwi ada mə vəlamay tsəved nəmaā ye naha mazəbakumaw dəre ada matətikakum wu nakə ka sərūm zuk bay aye hərwi ada kə səkahum ha mədzal ɡər ka Yesu Kəriste.

¹¹ Mbəlom Bəba kway tə ɡər ŋgay eye ta Bəy Maduweŋ kway Yesu tā vəlamay tsəved mede naha ka təv kurom.

¹² Bəy Maduweŋ mə ɡəl ha mawudə bo kurom nakə ka wudum bo mə walaŋ kurom aye kame kame ada kə wudum ndo hay tebiye kame kame andza nakə nəmay nəmaa wuda kurom aye.

¹³ Andza niye, mə vəleye ɡədan a dərev kurom hay hərwi ada mənese mə ge andaya mə nəkurom bay ada kə tərūm tsədanŋa kame i Bəba kway Mbəlom pat nakə Bəy Maduweŋ Yesu ma maweye aye. Mata maw na, neŋgeye ta ndo ŋgay hay tebiye.

4

Mede nakə a yay a ɡər a Mbəlom aye

¹ Malamar ɡa hay, wu nakə nəmaa ndəvakumeye naha mətsike aye na anay: Ahəl niye nəmaa tətikakum mede nakə a yay a ɡər a Mbəlom aye. Nəmaa sər ha mede kurom na, andza niye. Anəke nəmay, nəmaa ɡakumeye amboh ta məzele i Bəy Maduweŋ kway Yesu, pumay bəzay a mede kurom niye kame kame.

² Ka sərūm ha mede nakə nəmaa ɡwadakum pumay bəzay ta ɡədan i Bəy Maduweŋ kway Yesu aye.

³ Wu nakə a say a Mbəlom aye na, tərūm tsədanŋa. Andza məɡwede na, kə gum madama bay.

⁴ Kwa way mə walaŋ kurom tā ndza ta ŋɡwas ŋgay salamay ka tsəved nakə a yay a ɡər a Mbəlom aye, ndo hay tā ŋɡəlakum bəzay bay.

⁵ Kə ɡərūmay ha bo a bor i bo kurom bay. Maa ge andza niye na, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye.

⁶ Nəray mə gay mənese a ndo ta təv i ŋɡwas bay, mə vay ɡər kwa tsekweŋ bay. Sərūm ha na, Bəy Maduweŋ kway ma vəlateye dəretsətseh a ndo neheye ta giye slala i mənese nakay aye. Nəmaa ɡakum dəf, 6a nəmaa tsikakum.

⁷ Mbəlom kə zalakway. Ane tuk na, a zalakway na, hərwi ada kə ɡakwa madama bay. Neŋgeye a zalakway hərwi ada kə ndzakwa tsədanŋa.

⁸ Hərwi niye, ndowe ye ka kərah bazlam neheye na, a kərah bazlam i ndo hay bay. A kərah na, Mbəlom, neŋgeye nakə a vəlakum Məsəfəre Tsədanŋa eye.

⁹ Malamar ga hay, wuray andaya nakə na watsakumeye naha sa ka mawude siye i ndo i Yesu hay aye na, andaya bay, hərwi bo i Mbəlom eye tə gər ŋgay ka tətikakum, wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom.

¹⁰ Ayaw, ta dedək ka wudum ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ka dala i Masedowan aye tebiye. Ane tuk na, faya nəmaa gakumeye amboh, gum andza niye kame kame.

¹¹ Pəlum na, məndze nakə səkeffe aye. Kā tələkum me kurom a wu i ndo siye hay bay. Gum məsler tə həlay kurom eye andza nakə bə nəmaa tsikakum aye.

¹² Tađə ka gum andza niye na, ndo neheye ta dzala ha ka Yesu Kəriste zuk bay aye na, ta rəhakumeye ha gər ada ka rəkumeye wu mənday wal bay.

Bəy Maduweŋ Yesu ma maweye

¹³ Malamar ga hay, a samay məgəre kurom ha ze məsəre wu ka bazlam i ndo neheye ta mət aye bay. Hərwi a samay na, dərev mā ye fakuma abəra bay andza ndo neheye faya ta həbiye madayaw i Yesu təbey aye.

¹⁴ Tađə azlakwa ka sarakwa ha Yesu kə mət ada kə lətsew abəra ma mədahan, sərūm ha ndo neheye tə mət bə ta dzala ha ka Yesu aye na, Mbəlom ma lətse tay ahaya abəra ma mədahan, ma hayatay gər ka təv i Yesu.

¹⁵ Wu nakə nəmaa tsikakumeye anəke aye na, Bəy Maduweŋ kway kə dā ha. Pat nakə ma maweye na, nəkway neheye tə dərə ka məndzibəra aye ka lahakwatəye kame a ndo neheye ta mət aye bay.

¹⁶ Pat eye niye na, Mbəlom ma vəlatəye tsəved a gawla ŋgay hay, bəy i gawla i Mbəlom hay ma zaliye ta magala. Tsa na, tolom i Mbəlom ma ləviye ada Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste, bo ŋgay eye ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom. Ndo neheye tə mət bə ta dzala ha ka neŋgeye na, nəteye ta lahiye mələtsew abəra ma mədahan,

¹⁷ tsa na, Mbəlom ma hayakweye gər a nəkway neheye huya tə dərə aye hərwi ada nəkway tage nəteye kə hayakwa gər ma pazlay. Nəkway tebiye ka dzakweye gər ta Bəy Maduweŋ kway ka məgər mbəlom. Ka ndzakweye huya ta Bəy Maduweŋ kway ka təv manəte eye.

¹⁸ Hərwi niye, mum ha dərev a bo tə bazlam neheye nəte nəte mə walaŋ kurom.

5

Ndəray a sər pat i məmaw i Yesu bay

¹ Malamar hay, ka bazlam i pat kəgəbay həlay i məmaw i Bəy Maduweŋ na, nəmaa watsakumeye naha na, ma dzanəiye kurom bay,

² hərwi bo kurom eye ka sərūm ha ma maweye andza məkal ndəray ma səriye faya bay.

³ A həlay nakə ndo hay ta gwadiye: «Gəma may mandza eye zay, wuray andaya ma gameye bay.» A həlay niye na, dərətsətseh ma dazleye tuk, ta dzaliye faya bay. Tsəved andaya mətəme abəra mə dəma bay. Ma giye na, andza ŋgwas nakə məwe wawa a dazlay, məwure ŋgay eye a dazlay kwayanŋa aye.

⁴ Malamar ga hay, nəkurom na, andza ndo neheye nəteye ma ləvon aye bay. Pat eye niye mā ndzakum a gər andza məkal bay.

⁵ Hərwi nəkurom tebiye ndo neheye tə yawa mə dzaydzay ta həpat aye. Nəkway na, andza ndo neheye tə yawa ta həvad ma ləvonj aye bay.

⁶ Hərwi niye, kâ ndzahərakwa andza siye hay bay. Nəkway düh ndzakwa tsezlezlenjje ada gakway metsehe a bo kway.

⁷ Ndo neheye tə ndzahərawa aye na, tə ndzahərawa ta həvad ada tə kwayawa na, ta həvad dərmak.

⁸ Nəkway na, ndo neheye mandza eye mə dzaydzay aye, nəkway ka həhalakwa ma ləvonj bay. Hərwi niye, gəkway metsehe a bo, dzalakwa ha ka Yesu Kəriste huya ada wudakwa bo nəte nəte. Niye na, andza ka pakwa ka bo peteked i bəre hərwi ada wuray mâ gəkway bay. Həbakwa pat nakə Mbəlom ma təmiye kway ha hərwi məpe faya mədzal gər kway na, andza mbəramdaw i bəre nakə tə pawa a gər a həlay i vərəm aye.

⁹ Mbəlom a pala kway na, hərwi ada mâ vəkəkway dəretsətseh bay. A pala kway düh na, hərwi ada mâ təma kway ha tə həlay i Bəy Maduwej kway Yesu Kəriste.

¹⁰ A mət na, hərwi kway hərwi ada nəkway ta neñgeye kâ ndzakwa ka təv manəte eye. Kwa ta də ka mətakwa tsiy, kwa ta də nəkway tə dərə mba, pat nakə ma maweje na, nəkway tə neñgeye, ka ndzakweye ka təv manəte eye.

¹¹ Hərwi niye, mum ha dərəv a bo mə walañ kurom ada dzənum bo hərwi ada kâ hutum gədanj andza nakə bə faya ka gumeye anəke aye.

Mandəve i bazlam

¹² Malamar hay, faya nəmaa gəkumeye amboh, rəhumay ha gər a ndo neheye faya ta giye məsler i Mbəlom mə walañ kurom aye. Bəy Maduwej a pa tay ha kame kurom hərwi ada tã tətikakum tsəved ngay.

¹³ Rəhumatay ha gər lele ada wudum tay ha haladzay hərwi faya ta giye məsler i Mbəlom. Ndzum zay mə walañ kurom.

¹⁴ Malamar hay, faya nəmaa gəkumeye amboh, tsikumatay faya a ndo i səe hay, mumatay naha dərəv a ndo neheye zluwer a gatay aye ada məmatay bo a ndo neheye bəle aye hay, zlum ngatay kwa ka way tebiye.

¹⁵ Gum metsehe, ndərəy mâ ma ha sewed tə sewed bay. Gum gədanj kwa kədəy hərwi ada kâ gum düh na, wu ngwalak eye hay mə walañ kurom ada a ndo hay tebiye.

¹⁶ Ndzum na, pat pat ma mənğwese.

¹⁷ Duwulumay me a Mbəlom pat pat.

¹⁸ Kwa a həlay waray, gumay naha sisəe a Mbəlom. Ananj wu nakə nəkurom ndo neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste a say a Mbəlom kâ gum aye.

¹⁹ Kâ kərahumay ha tsəved a Məsəfəre Tsədanjja ka mətsike me bay.

²⁰ Ka ta rəsum na bazlam i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay bay.

²¹ Dzədzamum tay ha wu neheye ta tsikiye tebiye təday ada pum wu nakə lele eye a dərəv kurom.

²² Kâ gum mənese bay tebiye.

²³ Mbəlom tə gər ngay neñgeye nakə a vəl zay aye, mâ təra kurom ha tsədanjja eye hay. Mâ tsəpa məsəfəre kurom ta mədzal gər kurom tə bo kurom tebiye hərwi ada a həlay nakə Bəy Maduwej kway Yesu Kəriste ma maweje na, ndərəy mâ ngələlakum bəzay ta təv i wuray kwa tsekwej bay.

²⁴ Mbəlom a zalakum na, hərwi ada kâ tərur ndo ngay hay. Neñgeye ma giye andza niye hərwi wu nakə kə tsik aye na, ma giye.

²⁵ Malamar hay, duwulumay me a Mbəlom hərwi may dərmak.

²⁶ Tsikumatay me a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye lele.

²⁷ Na gakum amboh ta mæzele i Bøy Maduweŋ kway: Dzaŋgum dærewel nakay kame i siye i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tebiye.

²⁸ Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste mâ pa fakuma ŋgama.

Masulo i d̄erewel i Pol nakə a watsatay naha a Tesalonik hay aye Məfələkwe

Derewel nakay masulo eye a masay a gər i bazlam nakə a tsik mə d̄erewel nakə makurre eye. Həlay eye faya ma diye a d̄əba, gər faya ma kwasateye a ndo məpe mədzal gər hay hərwi Bəy Maduweŋ Yesu kə maw zuk bay. Ma Tesalonik na, siye hay tə gwad pat i məmaw i Bəy Maduweŋ kə ndislew (2.2). Siye hay ta kərah məge məsler (3.6-12).

Mə d̄erewel nakay na, Pol faya ma səkahiye ha məsənəke ŋgay. Məpe mədzal gər ka Yesu ma mbatiye ha labara i ndo zezəŋ bay. Ma mbatiye ha wu mawura bo eye ta d̄əretsətseh wal bay. Pat nakə Yesu ma maweye na, mənese ma dziye (1.5-9). Anəke na, mənese faya ma giye məsler ta məkal (2.1-12). Pol a tsik faya andza ndo nakə tə zalay «ndo i sewed» aye. Nəŋgeye na, gədanj nakə a hayay gər a gədanj sewed eye hay tebiye aye.

Mətsike me

¹ Maa watsakum naha d̄erewel nakay na, neŋ Pol, Silas ada ta Timote. Nəmaa watsakum naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Tesalonik aye, nəkurom i Mbəlom Bəba kway ada i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste t̄a pa fakuma ŋgama ada t̄a vələkum zay.

Bəy Maduweŋ ma gateye sariya a ndo i məndzibəra hay

³ Malamar ga hay, a ye ka bo nəmaâ gay naha siŋce a Mbəlom hərwi kurom pat pat. A ye ka bo nəmaâ ge andza niye hərwi faya ka səkahumeye ha məpe mədzal gər kurom ka nəŋgeye ada nəkurom tebiye, kwa way a wud̄a siye i ndo hay kame kame dərma.

⁴ Hərwi niye ahəl nakə nəmay ta siye i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, nəmaa tsikawa fakuma ta mən̄gwese hərwi ndo hay faya ta gakumeye d̄əretsətseh, faya ta nakumeye d̄əre, ane tuk na, ka hwayum bay. Ka səmumay ha, faya ka dzalumeye ha ka Yesu Kəriste. Nəmay faya nəmaa ŋgalakiye kurom ha.

⁵ Wu nakay faya ma diye ha parakka Mbəlom ma giye sariya ada sariya ŋgay na dedək. Ka gum d̄əretsətseh andza niye na, hərwi ada k̄a tər̄um ndo məfələkwe a Bəy i Mbəlom. Hərwi niye nakə faya ka sumeye d̄əretsətseh aye.

⁶ Dedək, Mbəlom ma giye na, wu nakə dedək eye, ma gateye d̄əretsətseh a ndo neheye ta gakumeye d̄əretsətseh aye.

⁷ Nəkurom ndo neheye anəke faya ka sumeye d̄əretsətseh aye na, Mbəlom ma vələkumeye zay ada ta nəmay dərma. Ma giye andza niye na, a həlay nakə Bəy Maduweŋ kway ma mbəzləweye mə mbəlom aye. Gawla ŋgay gədanj eye hay ta laka ahaya.

⁸ Bəy Maduweŋ kway ma deyeweye ma dərneh i ako, ma gateye d̄əretsətseh a ndo neheye tə sər Mbəlom bay ada ta kərah Labara ŋgwalak eye i Bəy Maduweŋ Yesu kway aye.

⁹ Ta siye d̄ar̄ets̄atseh. Ta dziye ka tor eye, Mb̄elom ma d̄ar̄ezlateye a ts̄aved h̄arwi ada t̄a yaw ka t̄av i B̄ay Maduweŋ bay. Ta sliye m̄andze ma m̄azla6 nak̄a ze kwa mey aye bay.

¹⁰ Wu nakay ma giye bo na, pat nak̄a B̄ay Maduweŋ ma maweye. Ndo ŋgay hay ta zambadeye. Ndo neheye ta dzala ha ka nen̄geye tebiye ta d̄aslay ha ḡar. Ka d̄aslumeye ha ḡar d̄armak h̄arwi ka t̄amum bazlam nak̄a n̄amaa d̄akum ha aye.

¹¹ H̄arwi niye, n̄amay faya n̄amaa d̄uwulay naha me a Mb̄elom huya h̄arwi kurom. N̄amaa d̄uwulay naha me na, h̄arwi ada k̄a ndzum andza neheye a zalatay aye. N̄amaa d̄uwulay naha me h̄arwi ada m̄a dz̄ana kurom ka m̄age wu neheye ŋgwalak eye tebiye a sakum hab̄e m̄age aye ada m̄asler nak̄a ka gumeye h̄arwi m̄adzal ḡar ka Yesu aye. N̄amaa gwadeye: M̄a dz̄ana kurom ta ḡad̄aŋ ŋgay.

¹² Andza nakay, ndo hay ta zambadeye a m̄ezele i B̄ay Maduweŋ kway Yesu h̄arwi kurom ada ndo hay ta zambad̄akumeye h̄arwi ŋgay d̄armak. Wu nakay ma giye na, h̄arwi Mb̄elom ta B̄ay Maduweŋ kway Yesu K̄ariste ta piye fakuma ŋgama.

2

Wu nak̄a ma lahiye m̄age kame aza Yesu ma maweye aye

¹ Malamar hay, a seŋ m̄atsike ka pat i m̄amaw i B̄ay Maduweŋ kway Yesu K̄ariste ada i m̄ahay ḡar kway kame ŋgay. Faya n̄amaa gwad̄akumeye naha,

² k̄a dz̄adzum ha m̄adzal ḡar kurom b̄ase t̄a wu nak̄a siye hay t̄a gwad̄ pat nak̄a B̄ay Maduweŋ ma maweye k̄a husaw aye bay. Kwa tad̄a ndo i maslaŋ hay ta tsik, kwa tad̄a ka ts̄enum ab̄era ka ndo neheye faya ta d̄iye ha bazlam i Mb̄elom, k̄aḡabay t̄a gwad̄ maa watsa andza niye na, neŋ, k̄a dz̄adz̄arum bay.

³ Nd̄eray m̄a vakum ḡar kwa tsekweŋ bay tebiye. Pat eye k̄a husaw zuk bay h̄arwi ma husaweye na, ndo hay haladzay ta ḡariye ha ts̄aved i Mb̄elom t̄aday, ndo i sewed̄ nak̄a Mb̄elom ma kaliye ha a ako aye ma deyeweye t̄aday. Tsa na, pat eye ma husaweye tuk.

⁴ Ndo i sewed̄ niye ma gateye me a ndo hay ka m̄ad̄aslay ha ḡar kwa tad̄a a Mb̄elom, kwa a mey, ma gwad̄ateye k̄a d̄aslumay ha ḡar bay. Ma gwad̄ateye nen̄geye na, a ze kwa mey tebiye. Ma f̄al̄akwiye kwa a gay i m̄ad̄aslay ha ḡar a Mb̄elom, ma ndziye m̄a d̄ama, ma gwadiye nen̄geye Mb̄elom.*

⁵ Ah̄al nak̄a neŋ m̄a gay kurom aye na, na tsikakum wu neheye, k̄a m̄atsakum ḡar d̄aw?

⁶ An̄ake wu ka d̄ar̄ezlay na ts̄aved̄ ada ka s̄arum wu nak̄a a d̄ar̄ezlay na ts̄aved̄ aye. Aza h̄alay eye k̄a sla na, ndo i sewed̄ niye ma ndohwaweye parakka.

⁷ Sewed̄ nakay faya ma giye m̄asler m̄a walaŋ i ndo hay, ane tuk na, nen̄geye m̄angaha eye, ada ma ndziye m̄angaha eye hus a h̄alay nak̄a ndo mad̄ar̄ezlay na ts̄aved̄ ma ḡariye ha mad̄ar̄ezlay na ts̄aved̄ aye.

⁸ Tsa na, ndo i sewed̄ ma ndohwaweye parakka. Ma d̄aba i wu nakay na, B̄ay Maduweŋ Yesu ma maweye ta ḡad̄aŋ ŋgay. Ma k̄adiye na ab̄era m̄a d̄ama ta ḡad̄aŋ i m̄as̄af̄ere ŋgay nak̄a ma v̄azlaweye m̄a bazlam ŋgay aye.

⁹ Ndo i sewed̄ niye ma deyeweye na, ta ḡad̄aŋ i Fakalaw. Ma giye masuwayaŋ hay wal wal, ma gateye h̄ar̄fab̄akka a ndo hay. Ma vateye ḡar a ndo hay t̄a wu niye ma giye.

¹⁰ Ma giye wu neheye ŋgwalak eye bay aye wal wal tebiye ada ma vateye ḡar a ndo neheye ta kutsiye tay ha a ako nak̄a d̄ad̄a ma mbatiye bay aye. Ta

* 2:4 Zaba ma Daniyel 11.36; Ezekiyel 28.2.

dziye andza niye hærwi ta wuða dedek bay, ta kæräh. Tadä ta tæma na, Mbælom ma tæmiye tay ha haße.

¹¹ Hærwi niye, Mbælom ma slæriye fataya ndo mævatay gær gædan eye hærwi ada tå velay ha mædzal gær tay a maraw me.

¹² Mbælom a ge andza niye na, hærwi ada sariya mâ gæs tay ha ndo neheye ta tæma dedek bay aye ada ta wuða mæge mænese aye.

Ndzum ka tsæved i Mbælom bæŋbæŋ

¹³ Nækurom malamar may hay nakæ Mbælom a wuða kurom aye, kutoŋ næmaa gay naha sisce a Mbælom pat pat hærwi kurom, bæna Mbælom a pala kurom kwa ahæl nakæ mændzibæra andaya zuk bay aye hærwi mætæme kurom ha. A tæma kway ha ta gædan i Mæsæfære Tsædanŋa eye nakæ a tæra kurom ha ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu aye. Mbælom a tæma kurom ha na, hærwi ka dzalum ha ka wu nakæ dedek aye.

¹⁴ Mbælom a zalakum na, ahæl nakæ næmaa ðakum ha Labara Nŋwalak eye i Yesu Kæriste aye. A say na, kâ hutum mæzla6 i Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste dærmak.

¹⁵ Hærwi niye malamar ga hay, ndzum dæwerwerre bæŋbæŋ lele, dzalum ka wu neheye næmaa tætikakum aye huya, kwa tadä næmaa tætikakum tæ bazlam kwa tadä næmaa watsakum naha a dærewel, pum na a mædzal gær kurom.

¹⁶ Faya na dūwulay naha me a Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste tæ gær ŋgay eye ada a Mbælom Bæba kway nakæ a wuða kway aye. Ta ŋgwalak ŋgay, faya ma makweye naha dærev huya ada faya ma dzæniye kway ka mædzal gær kway, ka wu nakæ ŋgwalak eye ma deyeweye kame aye.

¹⁷ Mâ makum naha dærev ada mâ vælakum gædan ka mæge wu neheye ŋgwalak eye hay huya ada ka mætsike wu neheye ŋgwalak eye hay huya.

3

Duwulumay me a Mbælom hærwi may

¹ Malamar hay, nakay na, wu nakæ næmaa ndæviye ha mætsikakum aye. Duwulumay me a Mbælom hærwi may hærwi ada bazlam i Bøy Maduweŋ Yesu mâ ye kame bæse base ada ndo hay tå ræhay ha gær andza nækurom neheye ka ræhumay ha gær aye dærmak.

² Duwulumay me a Mbælom hærwi may hærwi ada mâ tsæpa may abæra ka ndo i sewed hay, hærwi a say a siye hay matæme bazlam i Mbælom nakæ næmaa tsikiye bay.

³ Ane tuk na, Bøy Maduweŋ na, a mbæðay hæløy a bazlam ŋgay bay. Ma dzæniye kurom ada kâ tærum gædan eye hay ada ma tsæpiye kurom abæra ka Fakalaw.*

⁴ Bøy Maduweŋ kway faya ma dzæniye may ka mæge fakuma mædzal gær. Næmaa sær ha na, faya ka gumeye wu nakæ næmaa tsikakum aye ada ka gumeye huya.

⁵ Bøy Maduweŋ kway mâ dzæna kurom hærwi ada kâ særum ha ma kækay nakæ Mbælom a wuða kurom aye ada kâ sæmumay naha a dæretsætseh andza Yesu Kæriste nakæ a sæmay naha aye.

Kwa way mâ ge mæsler

⁶ Malamar hay, faya næmaa tsikakumeye ta mæzele i Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste, faya næmaa gwadakumeye na, kâ ndzum ka tæv i ndo mæpe

* 3:3 2 Tesalonik hay 2.3.

mədzal gər hay ka Yesu neheye sə eye bay, hərwi ta kərah wu neheye nəmaa tətikakum aye.

⁷Nəkurom ka sərüm ha tə gər kurom eye wu nakə ka gumeye hərwi məpay bəzay a mede may aye. Hərwi ahəl nakə nəmay mə gay kurom aye na, nəmay sə eye hay dəw?

⁸Nəmaa nda wu mənday i ndo mekeləy eye hay kəriye bay, nəmaa səkəm məsəkəme. Nəmaa ge məsler tə madagər eye həvad ta həpat hərwi wu mənday may hərwi ada nəmaâ vələkum dəretsətseh hərwi wu mənday bay.

⁹Nəmaa ge məsler andza niye na, nakə tsəved may andaya matsətsehe fakuma wu mənday bay aye bay. Ane tuk na, nəmaa ge düh na, hərwi mədākum ha wu nakə kə gum aye.

¹⁰Ahəl nakə nəmay mə gay kurom aye na, nəmaa tsikakum, nəmaa gwadākum: Tadə ndoweye kə ge məsler bay na, kə vələmay wu mənday bay.

¹¹Nəmaa tsikakum naha andza niye na, hərwi nəmaa tsəne tə gwadə ndo mekeləy eye hay mə walaŋ kurom na, sə aye hay. A satay məge məsler bay, ane tuk na, faya ta ndapiye a bazlam i ndo hay.

¹²Faya nəmaa tsikatəye naha a ndo niye hay, faya nəmaa gatay naha me ta məzele i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Gum məsler ta tsəved eye hərwi məhute wu mənday tə həlay kurom aye.

¹³Malamar hay, nəkurom na, gum wu ŋgwalak eye andza niye, kə yum gər bay.

¹⁴Tadə ndoweye ka rəhay ha gər a wu nakə nəmaa watsa a dərəwel nakay aye bay na, zəbum faya, nəkurom ta neŋgeye kə dzapum ka məge wu hay dziye bay hərwi ada horoy mə gay.

¹⁵Ane tuk na, kə zəbum faya andza ndo mənə dərə kurom bay. Tsikumay me düh ta tsəved eye hərwi neŋgeye malamar kurom huya.

Mandəve i bazlam

¹⁶Bəy Maduweŋ Yesu bo ŋgay eye ndo məvəle zay, mə vələkum zay huya pat pat kwa həlay waray waray. Bəy Maduweŋ Yesu mə ndza tə nəkurom tebiye.

¹⁷Neŋ Pol na tsikakum naha me, neŋ na watsa tə həlay ga eye. Na pawa ŋgodgor ka dərəwel ga hay tebiye na, andza nakay. Nakay na, məwetse ga.

¹⁸Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste mə pa fakuma ŋgama tebiye.

Makurre i d̄erewel i Pol nakə a watsay naha a Timote aye Məfələkwə

Məzele i Timote ka ndzele a gər ma d̄erewel i ndo i maslan̄ hay ada mə d̄erewel hay i Pol. Timote a lakawa ha Pol ka məge məsler. Kə laka ha Pol a mahəhele hay haladzay. Pol kə slər ha a t̄əv mawura bo haladzay, a Tesalonik ada Korin̄te.

Pol a watsay d̄erewel a Timote sulo. Pol a watsa d̄erewel neheye na 6a m̄ədok i m̄əpe m̄ədzal gər ka Yesu mapa eye t̄siy. A zəkaw anəke na, m̄əpe tay ha gay i maɖuwule me hay lele ada mat̄əra ha m̄əpe m̄ədzal gər ḡədan̄ eye.

Makurre i d̄erewel a v̄əlatay ḡədan̄ a ndo m̄ədzal gər hay ka Yesu, a ndo neheye t̄ə kalatay kame a ndo hay aye, ada a Timote.

Siye i ndo m̄əpe m̄ədzal gər ka Yesu faya ta s̄ənəkateye wu lele bay aye a ndo hay (1.3-7; 4.1-4; 6.3-5).

Pol faya ma tsikateye me a zləm h̄ərwi m̄əd̄əslay ha gər a Yesu ada t̄ə maɖuwule me (m̄əd̄ədo 2). A ɖa ha d̄ərmak, ndo neheye t̄ə kalay kame a gay i maɖuwule me hay ta ndziye na, ma kəkay (m̄əd̄ədo 3).

B̄əba i Timote na, ndo Ḡərek ada may ɱgay dem i Yahuda hay. Faya ma ɖay ha a Timote ma kəkay nakə ma gateye gər a ndo hay aye (m̄əd̄ədo 4 ka 6).

¹ Maa watsa d̄erewel nakay na, neɱ Pol, neɱ ndo i maslan̄ i Yesu K̄əriste. Ndo nakə a pa ga ndo i maslan̄ aye na, Mb̄əlom ndo m̄ət̄əme kway ha t̄ə Yesu K̄əriste nakə a ge wu nakə ka pakwa faya m̄ədzal gər aye.

² Na watsaka naha a n̄əkar Timote. N̄əkar na, andza wawa ga dedek eye h̄ərwi ka dzala ha ka Yesu K̄əriste.

Mb̄əlom B̄əba kway t̄ə Yesu K̄əriste B̄əy Maduweɱ kway t̄ə pa fakaya ɱgama, t̄ə gaka ɱgwalak ada t̄ə v̄əlaka zay.

Ndo i parasay hay

³ A seɱ na, ndza ma Efez andza nakə na tsikaka kurre ah̄əl nakə na gər kar ha, na ye ka dala i Masedowan aye. Ndza mə ɖəma h̄ərwi ada k̄a gatay me a ndo neheye faya ta t̄ətikateye maraw me a ndo hay aye, t̄ə gər ha.

⁴ Gwadatay na, t̄ə v̄əlay ha bo tay a wurmbes hay ada a m̄ək̄əde wuway ka b̄əba t̄əte tay hay bay. Niye na, ma ḡəliye ha m̄ək̄əde wuway k̄əriye, ma dz̄əniye wu nakə a say a Mb̄əlom aye bay. Wu nakay ka s̄ərakwa ha na, h̄ərwi ka dzalakwa ha ka neɱgeye.

⁵ Ka tsikakwateye andza niye na, h̄ərwi ada t̄ə wuɖa ndo hay. Kə satay mawuɖe ndo hay na, ɖ̄ərev tay m̄a t̄əra ts̄əɖan̄ɱa lele, t̄ə ge wu ɱgwalak eye ɖ̄ek̄ek̄ ada t̄ə dzala ha ka Mb̄əlom lele. Niye na, ta wuɖa ndo hay.

⁶ Ndo mekeleɱ eye hay na, ta dze ab̄əra ka ts̄əveɖ, ta gər ha wu ɱgwalak eye. Duh faya ta tsikiye wu neheye ma giye ɱgama bay aye.

⁷ A satay mat̄ətikatay bazlam i Mb̄əlom mapala eye a ndo hay, faya ta t̄ətikaye ta ḡədan̄. Ane tuk na, bo tay eye t̄ə ts̄əne wu nakə faya ta tsikiye bay ada faya ta t̄ətikateye a ndo hay aye bay.

⁸ Tad̄ə ndowe ye kə pay b̄əzay a bazlam i Mb̄əlom mapala eye ta ts̄əveɖ eye na, ka s̄ərakwa ha na, lele.

⁹ Tsənakwa wu nakə na tsikiye: Mbəlom a vəl bazlam mapala eye na, hərwi ndo neheye faya ta giye ɲgwalak aye bay. Mbəlom a vəl düh na, hərwi ndo neheye faya ta giye wu nakə lele bay aye, ndo neheye ta rəhay gər a Mbəlom bay aye, ada hərwi ndo neheye tə kəts na Mbəlom aye. Mbəlom a vəl bazlam mapala eye na, hərwi ndo neheye faya ta giye mənəse aye, ndo neheye tə yay a gər a Mbəlom bay aye, ndo neheye ta kərah wu hay i Mbəlom aye. Mbəlom a vəl bazlam mapala eye sa na, hərwi ndo neheye ta kədiye bəba tay ta may hay aye, ada ndo neheye ta kədiye siye i ndo hay aye dərmak,

¹⁰ ada ndo mäge madama hay, ndo neheye tə zlawə siye i hasləka hay ta tərəwa ha andza ɲgwas tay ayé, ndo neheye ta səkamawa ndo hay hərwi matəre tay ha beke aye, ndo neheye tə dəsa wa parasay aye, ndo neheye tə mbadawa tə maraw me aye. Mbəlom a vəl bazlam mapala eye na, hərwi siye i wu neheye lele bay ta nasiye ha wu nakə lele faya ma tətikakweye aye.

¹¹ Matətike nakay a yaw na, abəra ma Labara ɲgwalak eye nakə Mbəlom, ndo i məzlaḅ, a vələŋ a həlay aye. Labara ɲgwalak eye niye a də ha Mbəlom bagwar eye, neŋgeye nakə ma ndziye ma təv ɲgwalak eye huya aye.

Pol a zambaday a Mbəlom hərwi ɲgwalak ɲgay

¹² Na gay sisəe a Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ kway hərwi nakə a zla ga andza ndo i dedek. Na gay sisəe sa hərwi ka təra ga ha ndo i məsler ɲgay. Maa vələŋ gədaŋ ka mäge məsler na, neŋgeye.

¹³ Ahəl niye na, na tsalaway ka gər a Mbəlom, ada ta zlapay ga na, na gawatay dəretsətseh a ndo ɲgay hay haladzay hərwi nakə na dzala ha ka neŋgeye bay aye. Ane tuk na, Yesu neŋgeye na, kə geŋ ɲgwalak hərwi wu nakə na gawa aye na, na sər bay.

¹⁴ Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste kə pa fagaya ɲgama haladzay. Anəke na dzala ha ka neŋgeye ada kə vələŋ gədaŋ ka mawudé siye i ndo hay.

¹⁵ Mezeleme nakə neŋ na ge aye na, a ze i ndo siye hay tebiye. Yesu Kəriste a yaw ka məndzibəra na, hərwi ada mâ təma tay ha ndo i mezeleme hay. Anaŋ bazlam nakay na, dedek, ndo hay gədem tâ təma a dərev tay.

¹⁶ Ane tuk na, Yesu Kəriste a geŋ ɲgwalak na, hərwi ada mâ dətay ha a ndo hay neŋgeye ndo məzle ɲgatay. A də ha na, a geŋ ɲgwalak a neŋ nakə na ze ndo hay tə mezeleme aye. A bəzatay ha niye hərwi məvəlatay gədaŋ a ndo neheye ta dzaliye ha faya aye ada ta hutiyə sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁷ Ndo hay tâ dəslay gər a Bəy Mbəlom nakə ma ndziye ka tor eye. Neŋgeye Mbəlom nəte ɲgweŋ. Ndəray a ɲgatay bay. Zambadumay ka tor eye. Amen!

Pol a vələy gədaŋ a Timote

¹⁸ Timote, nəkar na, andza wawa ga, na gəraka ha bazlam nakay a həlay yak andza nakə ndo i maslaŋ hay tə tsik fakaya aye. Bazlam neheye tə tsik aye tâ təra i yak na, andza wu həlay hərwi ada kə ge vərəm nakə ɲgwalak aye.

¹⁹ Vələy dərev yak a Mbəlom huya ada ge na, wu nakə ɲgwalak eye. Siye i ndo mekeleŋ eye hay ta kərah tsəved nakay ɲgwalak eye. Hərwi niye ta dzala ha ka wu neheye dedek aye sa bay.

²⁰ Mə walaŋ i ndo niye hay na, Himene ta Aləgəzandər. Nəteye na, na vələy tay ha a həlay a Fakalaw* hərwi ada tâ tətik metshe lele eye ada tâ tsalay ka gər a Mbəlom sa bay.

* 1:20 A say məgwədə a ndo məwetse dərəwel nakay na: «Na həhar tay abəra mə walaŋ i ndo hay.»

2

Mađuwulay me a Mbəlom na, kəkay?

¹ Makurre i wu nakə a seŋ mətsikatay a ndo hay aye na, anarj: Tsətsahum ka Mbəlom, duwulumay me, gumay amboh tə məgay naha sisə hərwi ndo hay tebiye.

² Duwulumay me a Mbəlom hərwi bəy hay ada hərwi ndo neheye faya ta ləviye ndo hay aye tebiye hərwi ada kâ ndzakwa zay madzədzere kwa tsekweŋ mâ ge andaya bay, ada kâ rəhakway ha gər a Mbəlom, ada mede kway mâ tərə ŋwalak eye kame ŋgay.

³ Mađuwulay me a Mbəlom hərwi ndo hay na, lele ada a yay a gər a Mbəlom ndo matəme kway ha.

⁴ A yay a gər haladzay hərwi a say na, ndo hay tebiye tâ təma ada a say tâ sər dedək.

⁵ Bazlam nakay na, hərwi ndo hay tebiye. Hərwi Mbəlom na, nəte ŋweŋj ada ndo mə walaŋ i Mbəlom ta ndo hay na, nəte ŋweŋj. Nəŋgeye ndo zezeŋ, ndo zezeŋ eye niye na, Yesu Kəriste.

⁶ A yaw na, kə vəl ha məsəfəre ŋgay masəkəmatay ahaya ndo hay. A dā ha na, a həlay nakə ŋwalak eye, a say a Mbəlom ndo hay tebiye tâ təma aye.

⁷ Mbəlom a slər ga ha, na tərə ndo i maslaŋ ŋgay hərwi ada nā dā ha wu nakay a ndo hay. A gwedeŋj tətikatay a ndo neheye Yahuda hay bay aye bazlam ŋgay nakə dedək eye ada tâ dzala ha. Na tsik na, dedək, na dəs parasay bay.

⁸ A seŋ na, hasləka hay kwa ka waray tâ duwulay me a Mbəlom, tâ duwulay naha me a Mbəlom tə dərəv tsədanŋa eye. Tâ ge mevel ka ndo bay, tâ kəd wuway ka wu bay.

⁹ A seŋ na, ŋgwas hay tâ pa ka bo petekəd andza nakə a ye ka bo məpe aye. Petekəd nakə ndo hay ta giye faya dərə aye na, tâ pa ka bo bay. Tâ gay metsehe bo tay. Tâ mətsa ka matərdə gər lele hərwi ada tâ zəba fataya bay. Tâ pa ka bo wu i maslawə neheye tsakala eye haladzay aye bay, kwa petekəd neheye tsakala eye haladzay aye tâ pa ka bo bay.

¹⁰ Məsler nakə lele aye mâ tərə malembədə bo tay dūh. ŋgwas neheye tə gwəd faya ta rəhay gər a Mbəlom aye na, tâ ge andza niye.

¹¹ Ahəl nakə faya ta tətikiye mə gay i mađuwule me aye na, ŋgwas hay tâ tsik me bay, tâ ndza dīkdīk. Tâ dəslay ha gər a ndo matətike ndo hay.

¹² Na vəlatay tsəved a ŋgwas hay ka matətikatay a hasləka hay bay ada tâ ləvay gər a hasləka hay bay. Tâ ndza dīkdīk,

¹³ hərwi Mbəlom a lah məge na, Adam təday, ada ma dəba eye a ge Hawa.

¹⁴ Sa na, Fakalaw ka səpat Adam bay. Ane tuk na, a səpat na, ŋgwas. Maa kərah marəhay ha gər a Mbəlom na, ŋgwas.

¹⁵ Kwa mâ ge andza niye bəbay, ŋgwas ta wiye wawa ada Mbəlom ma təmiye tay ha. Ane tuk na, tâ dzala ha ka Mbəlom huya, tâ wuda ndo hay, tâ tərə ŋwalak eye ka dərə i Mbəlom, tâ gay metsehe a bo tay.

3

Madugula hay i ndo i Kəriste hay

¹ Bazlam nakə na tsikiye na, dedək. Ndo nakə ka pəla matəre madugula i ndo i Kəriste hay aye na, a say məge məsler ŋwalak eye.

² Madugula i ndo i Kəriste na, mede ŋgay mâ ge ŋwalak eye, hərwi ada ndo hay tâ may ha mənese ka gər wuray kwa tsekweŋ bay. ŋgwas ŋgay mâ ge nəte

ngwenj. Mâ kwaya ta guzom bay. Mâ gay metsehe a bo ngay, mâ ge wu neheye ngwalak eye, mâ tãma mbelok hay a gay ngay ada mâ sər matatikatay wu a ndo hay dərma.

³ Mâ tãra beke i guzom bay, mâ tãra ndo i terengez bay, mâ tãra dũh na, ndo lãfedede, mâ tsala bo ta ndo hay bay, mâ ge bor i dala bay.

⁴ Mâ sər mægay gər a ngwas ngay ta wawa ngay hay, mâ gəl tay ha wawa ngay hay lele, wawa ngay hay tã rəhay ha gər.

⁵ Tadã ndoweye kã sər mægay gər a ndo i gay ngay hay bay na, ma səriye mægatay gər a məhay gər i ndo mape mædzal gər hay ka Yesu na, ma kəkay?

⁶ Ahəl nakã ka pumeye ndo mâ tãra madugula aye na, kã pum ndo nakã a dzala ha ka Yesu Kəriste anake aye bay. Ma ta dəslay ha gər a bo. Kã ge andza niye na, sariya ma gəsiye na andza nakã ma gəsiye Fakalaw aye.

⁷ Ndo nakã ma tãriye madugula i ndo i Kəriste hay aye na, mede ngay mâ yatay gər a ndo neheye ta dzala ha ka Yesu bay aye dərma. Kã ge andza niye bay na, horoy ma geye kame tay ada Fakalaw ma mbəzliye na a balay ngay.

Ndo mæge mæsler mə walaŋ i ndo i Kəriste hay

⁸ Mede i ndo hay mæge mæsler mə walaŋ i ndo i Kəriste hay na, mâ ge lele. Dərneh mâ ge mə bazlam tay sulo bay, tã tãra beke i guzom bay, tã ge mavaha i dala bay.

⁹ Tã tãma bazlam nakã Mbəlom a dã ha aye tã dərev tay peteh.

¹⁰ Ka pumeye tay ha a mæsler na, zəbum ka mede tay lele təday. Kã ge mede tay lele na, pum tay ha tã tãra ndo mæge mæsler hay.

¹¹ Mede i ngwas tay hay mâ ge lele dərma. Tã tsik wu nakã lele bay aye ka ndo hay bay, tã kwaya ta guzom bay, tã ge na, wu neheye dedek aye huya.

¹² Ndo mæge mæsler mâ tãra na, zal i ngwas nate, mâ gatay gər a wawa ngay hay ta ndo i gay hay lele.

¹³ Tadã ndo mæge mæsler ta ge mæsler lele na, ndo hay ta dəslatay ha gər. Ta sliye faya mæde ha bazlam i Yesu Kəriste parakka hərwi ta dzala ha faya lele.

Wu bagwar eye nakã Mbəlom a dã ha aye

¹⁴ Na dzala na, na miye naha ka təv yak bəse. Ane tuk na, na watsaka naha wu neheye na,

¹⁵ hərwi kwa tadã na ye naha bay na, dərwelel nakay ma dakeye ha ndo i gay i Mbəlom hay ta ndziye kəkay na, ka səriye ha. Ndo i gay i Mbəlom na, ndo neheye tã dzala ha faya aye, nengeye tã dære eye. Bazlam dedek eye malatsa eye faya andza mædok i gay.

¹⁶ Ta dedek, bazlam nakay na, bagwar eye haladzay. Manğaha eye ahəl niye, ane tuk na, Mbəlom kã dəkway ha. Faya ma dəkway ha kəkay nakã ka ndzakweye ka tsəved i Mbəlom aye. Ndəray ma sliye faya mahəmbər na bay. A tsik na, ka Yesu Kəriste:

A tãra ndo zezeŋ aye.

Məsəfəre Tsədəŋŋa eye kã dã ha,

nengeye mənese andaya faya bay.

Gawla i Mbəlom hay ta ngatay.

Ndo hay ta dã ha bazlam ngay a ndo neheye nateye Yahuda hay bay aye.

Ndo hay kwa waray ka mändzibəra ta dzala ha,

Mbəlom kã zla a gəma, ka vəlay məzlab.

¹ Məsəfəre Tsədanŋa eye kə tsik parakka, a gwad: Aza kame na, ndo məkelen eye hay ta gəriye ha mədzele ha ka Yesu. Ta rəhatay ha gər a məsəfəre neheye ŋgwalak eye bay ta rawiye me aye. Ta pay bəzay a matətike neheye tə yaw abəra ka fakalaw hay aye.

² Ndo neheye faya ta tətikateye wu neheye a ndo hay aye na, dərneh mə bazlam tay sulo, faya ta dəsiye parasay. Mədzal gər tay kə nas andza wu nakə ako a fəka na aye.

³ Ndo neheye na, faya ta gwadateye a ndo hay məzle ŋgwas na, lele bay. Faya ta giye me ka mände wu siye hay sa dərmak. Ane tuk na, Mbəlom, neŋgeye a ge wu neheye na, hərwi ada ndo neheye ta dzala ha ka Kəriste ada tə sər dedək aye, t̄a nda ada t̄a gay sisə.

⁴ Andza niye, hərwi wu nakə Mbəlom a ge tebiye aye na, lele. Wu mənday kwa waray ka kərahum mände bay, ndayum tsa ada k̄a gumay naha sisə a Mbəlom.

⁵ Wu mənday tebiye na, lele hərwi bazlam i Mbəlom ada hərwi mađuwule me kway nakə faya ka đuwulakweye me aye.

Ndo məge məsler i Yesu Kəriste lele eye

⁶ Tadə ka tətikatay wu neheye a ndo mədzal gər hay ka Yesu Kəriste na, ka təriye ndo məge məsler i Yesu Kəriste lele eye ada ka hutiyə gədan hərwi bazlam i Mbəlom nakə ka dzalakwa ha aye ada hərwi matətike nakə faya ka pay bəzay lele aye.

⁷ Wurmbəz neheye kəriye a yay a gər a Mbəlom bay aye na, k̄a pay zləm bay. Mede yak m̄a səkah matəre kame andza nakə a say a Mbəlom aye.

⁸ Tadə ndoweye ma giye həbad hərwi matətədə ha mbəle ŋgay aye na, ma geye ŋgama tsekwen a bo ŋgay. Ane tuk na, tadə mede ŋgay lele andza nakə a say a Mbəlom aye na, ma geye ŋgama na, haladzay, hərwi a sər ma dzəniye na anəke ma sifa nakə ka məndzibəra aye ada ma sifa nakə ma hutiyə ka tor eye.

⁹ Bazlam nakay na, bazlam dedək eye. Lele na, kwa way m̄a təma tə dərev ŋgay peteh.

¹⁰ Hərwi niye ka vəlakway ha gədan kway ka məge məsler, ka ŋgəlakwa ha faya bo sah lele na, hərwi ka pakwa faya mədzal gər kway ka Mbəlom, neŋgeye nakə ta sifa aye. Neŋgeye ndo mətəme tay ha ndo hay tebiye, ma təmiye ha wene wene eye na, ndo neheye tə dzala ha ka Kəriste aye.

¹¹ Datay ha ada k̄a tətikatay wu nakay a ndo hay.

¹² Ndəray m̄a kəts kar hərwi nəkar wawa eye segey bay. Duh nəkar na, bəzətatay ha a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndziye na, kəkay. Bazlam yak nakə ka tsikiye na, m̄a təra bazlam lele eye, mede yak m̄a ge lele, wuđa ndo hay, dzala ha ka Yesu ada ndza na, tsədanŋa.

¹³ Dzaŋga Derewel i Mbəlom pat pat kame i ndo hay. Datay ha ada k̄a tətikatay hus a pat nakə aza na ye naha aye.

¹⁴ K̄a gay məsəfaya a gədan nakə Mbəlom a vəlaka aye bay. A vəlaka na, ahəl nakə ndo hay tə də ha wu nakə Mbəlom a tsik ka nəkar aye ada madugula hay tə pa faya həlay tay aye.*

¹⁵ Pay gər na, a məsler neheye anəŋ aye. Vəlay ha bo yak tebiye hərwi ada ndo hay t̄a ŋgatay faya ka diye kame kame ka tsəved i Mbəlom.

* **4:14** Məpe həlay ka ndo: Məzle ndo ka məge məsler mə walaŋ i ndo.

¹⁶ Gay metshehe a mede yak, gay metshehe a wu nakə faya ka tətikatəye a ndo hay aye ada ndza bəŋbəŋ lele. Tadə ka ge andza niye na, ka tamiye ha bo yak eye ada ndo neheye faya ta pay zlam a bazlam yak aye dərmaḱ.

5

Mede i ndo mape mədzal gər hay ka Yesu

¹ Ahəl nakə nəkurom ka təv manəte eye ta ndo guram aye na, kâ may ha mənese bay, tsikay ta tsəfetsəfe eye andza nenḡeye na, bəba yak. Tsikatay me a gawla hay andza nəteye malamar yak hay.

² Tsikatay me a mama hay andza nəteye may yak hay. Ada a dem hay bəbay andza nəteye malamar yak hay. Dərev yak mâ ge kame tay na, tsədanŋa.

³ Gatay gər a madakway i ŋgwas neheye nəteye madakway i ŋgwas hay ta dedek, ndo məgatay gər andaya bay aye.

⁴ Tadə madakway i ŋgwas wawa ŋgay kəgəbay wawa i wawa ŋgay andaya na, gər ha wawa hay tâ tətik marəhatay ha gər a ndo tay hay təday. Andza məgwede tâ gay gər a may tay andza nakə bəba tay hay tə gawatay gər ahəl niye aye. Andza niye na, a yay a gər a Mbəlom.

⁵ Madakway i ŋgwas nakə nenḡeye mahənḡeye, ndəray ŋgay andaya məgay gər bay ada nenḡeye kə pa mədzal gər ka Mbəlom, faya ma duwulay naha me a Mbəlom huya ta həpat kwa ta həvad hərwi ada mâ dzəna na.

⁶ Ane tuk na, madakway i ŋgwas nakə a gər ha bo ŋgay kwa a way tsa aye na, nenḡeye mandza eye ma sifa, ane tuk na, andza nenḡeye maməta eye.

⁷ Datay ha a ndo hay na, tâ gatay gər a bəba tay hay hərwi ada ndəray mâ matay ha mənese bay.

⁸ Tadə ndoweye kə gay gər a ndo ŋgay hay bay, na tsik wene wene eye na, ka ndo i gay ŋgay hay, kə gər ha tsəved i Yesu Kəriste. Nenḡeye lele bay a ze ndo nakə kə dzala ha ka Yesu bay aye.

⁹ Watsa a dərewel na, məzele i madakway i ŋgwas nakə məve ŋgay kə ndisl a məve kuro kuro məkwa aye dekdek ada nakə a zla zal nəte aye.

¹⁰ Ndo hay tâ sər ha məsler ŋgay neheye a gawa aye na, ŋgwalak eye. Kə gatay gər a wawa hay lele ada ka təma mbəlök hay a gay ŋgay lele. Sa na, kə baratay na sik i ndo mape mədzal gər hay ka Yesu* ada ka dzəna ndo neheye mə dəretsətseh aye. Kə ge məsler lele huya. Kə ge andza niye na, watsa məzele ŋgay.

¹¹ Madakway i ŋgwas neheye dahəlay aye na, kâ watsa məzele tay a dərewel bay. Hərwi ka watsa məzele tay aḡəna ma sateye mede a zal sa, ta gəriye ha məpay bəzay a Yesu Kəriste.

¹² Ta ge andza niye na, sariya ma gəsiye tay ha hərwi ta nas wu nakə tə tsik, tə gwad: Ta ndziye mahətəye aye.

¹³ Kwa tadə ta zla zal bay, ka watsa məzele tay na, ta giye məsler sa bay, ta həhaliye ka gay ka gay. Ta dzəguriye me, ta bəbələteye wuray a ndo hay. Ta tsikiye bazlam nakə ka zəbatay naha bay aye.

¹⁴ Hərwi niye a seŋ na, madakway i ŋgwas neheye dahəlay eye hay aye na, tâ ye a zal sa, tâ wa wawa hay, tâ gay gər a bədgay tay hərwi ada ndo neheye tə nakway dərə aye tâ huta wuray mətəsike fakwaya bay.

¹⁵ Na tsik andza niye na, hərwi siye i madakway i ŋgwas hay ta gər ha tsəved i Mbəlom, tə pay bəzay a Fakalaw.

* **5:10** Məbere sik na, andza məgwede: Matame mbəlök.

¹⁶ Tadə ɲɠwas nakə faya ma pay bəzay a Yesu Kəriste, madakway i ɲɠwas andaya mə gay na, neɲgeye mā dzəna na. Madakway i ɲɠwas niye andza niye na, məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dzəniye na bay. Məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dzəniye na, madakway i ɲɠwas neheye ndəray tay andaya bay aye.

¹⁷ Madugula neheye nəteye faya ta gateye gər lele a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, rəhumatay ha gər lele. Rəhumatay ha gər wene wene eye a ndo neheye faya ta vəliye ha gədaɲ tay ka məde ha bazlam i Mbəlom ada ka matətikatay a ndo hay aye.

¹⁸ Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, a gwad: «Ahəl nakə sla ma giye məsler ma guvah aye na, kâ pay wu ka bazlam bay, gər ha mā həpəd wu mənday.†». A gwad sa: «Ndo məge məsler na, lele tâ vəlay wu i madagər ɲgay.‡»

¹⁹ Tadə ndoweeye ki yaw ka təv yak mətsikaka wu nakə lele bay aye ka madugula i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, kâ pay zləm bay. Ka ta pay zləm na, tsəne abəra ka ndo hay sulo kəgəbay ka ndo mamahkar eye təday ada ka pateye zləm.

²⁰ Tsikatay faya a ndo neheye faya ta giye mənese aye kame i ndo hay tebiye hərwi ada ndo siye hay tâ dzədzar məge mənese dərmak.

²¹ Neɲ faya na gakeye amboh kame i Mbəlom, kame i Yesu Kəriste ada kame i gawla i Mbəlom neheye a pala aye, amboh rəhay ha gər a wu nakə na tsikaka aye. Kâ ɲgəna tay ha ka bo abəra ndo hay bay, kâ matay bo a ndo siye hərwi aɲəna nəteye ndo yak hay aye bay.

²² Tadə a saka məzle ndo ka məge məsler mə gay i maɲuwule me na, zəba ka mede ɲgay lele təday nakə ada ka piye həlay ka gər ɲgay aye. Kâ tələka həlay yak a mezeleme i ndo siye hay bay. Ndza na tsədaɲɲa.§

²³ Kâ sa yam dəkdek bay, sa guzom tsekweɲ hərwi huɲ yak nakə a wurawa fakaya aye hərwi ada huɲ mā wur fakaya sa bay.

²⁴ Ndo siye hay kwa tadə ta ye kame i sariya zuk bay na, mezeleme tay a zəba parakka mə dzaydzay. Ka ndo siye hay, ta sariye ha mezeleme tay na, ma dəba i sariya.

²⁵ Məsler ɲɠwalak eye hay na, nəteye mə dzaydzay dərmak. Tadə ta ndohwaw bəse a dzaydzay zuk bay na, ta sliye məndze huya maɲgaha eye bay.

6

¹ Ndo neheye nəteye beke aye hay na, tâ rəhatay ha gər a ndo i gay tay hay hərwi ada ndo hay tâ tsik wu nakə lele bay aye ka məzele i Mbəlom bay ada ka wu neheye faya ka tətikakwatəye a ndo hay aye bay.

² Tadə ndo i gay i beke hay nəteye ndo məpe mədzal gər hay ka Kəriste, kwa tadə nəteye malamar hay ma məpe mədzal gər ka Kəriste bəbay na, tâ kərah marəhatay ha gər a ndo i gay tay hay bay. Kwa nəteye tebiye tə ləva kame i Mbəlom na, ta giye məsler tay lele duh ma ziye nakə kurre aye hərwi ndo neheye faya ta gateye məsler aye na, nəteye ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ada Mbəlom a wuɲa tay.

Ndo neheye zlele eye hay dedək aye

Tətikatay wu neheye a ndo hay, vəlatay gədaɲ.

† 5:18 Bazlam mapala eye masulo eye 25.4. ‡ 5:18 1 Korinje hay 9.9; Mata 10.10; Luka 10.7. § 5:22 Zəba ma 1 Timote 4.14.

³ Taɗa ndoweye ka t̄atik wu mekelen eye, ada ka t̄ama bazlam neheye dedek aye i B̄y Maduwen kway Yesu K̄riste bay, ada a t̄ama wu nak̄a faya ka t̄atikakwateye a ndo hay ka mede nak̄a lele eye kame i Mb̄lom aye bay sa na,

⁴ nenjeye ndo m̄ad̄slay ha ḡar a bo, a s̄ar wuray bay tebiye. A s̄ar na, m̄ak̄ade wuway d̄ekd̄ek tsa, ma giye magazl̄aga ka wu hay. H̄arwi niye ndo neheye faya ta pay zl̄am aye na, ta giye s̄al̄ak, ta wuɗiye m̄ak̄ade wuway a bo, ta tsadiye a bo, ta dzalateye naha wu neheye lele bay aye a ḡar a ndo hay.

⁵ Ta k̄adiye wuway huya h̄arwi m̄adzal ḡar hay lele bay, ada h̄arwi t̄a s̄ar dedek sa bay. T̄a dzala m̄a ḡar tay aḡana, taɗa ta pay b̄azay a ts̄aved̄ i Mb̄lom na, ta hutiyey suloy.

⁶ Ta dedek taɗa ka pay b̄azay a ts̄aved̄ i Mb̄lom na, n̄akar zlele eye, d̄arev yak ma ngwasiye t̄a wu nak̄a andaya fakaya aye.

⁷ Ka yakwaw ka m̄andzib̄ara na, ka zlakwaw wuray ka h̄alay bay, ka makweye na, ka zlakweye wuray ka h̄alay bay d̄armak.

⁸ Taɗa wu m̄anday kway t̄a peteked kway andaya na, niye na, ɗa kway.

⁹ Ndo neheye a satay mat̄are ndo i zlele hay aye na, ta d̄adiye a mas̄opete i Fakalaw andza t̄a d̄ad̄ a ɓalay. Ta wuɗa wu neheye k̄ariye ma nasiye tay ha ndo hay aye ada neheye ta dziye tebiye aye.

¹⁰ Mawuɗe suloy na, ma zlaweye slala i wu neheye lele bay aye tebiye. Siye i ndo hay ta ḡar ha ts̄aved̄ i Mb̄lom h̄arwi a satay suloy ka zal, ada h̄arwi niye ta huta d̄arets̄atseh m̄a d̄arev.

Mand̄ave i bazlam

¹¹ Ane tuk na, n̄akar na, ndo i Mb̄lom, wu neheye tebiye lele bay aye na, k̄a t̄al̄aka h̄alay yak a d̄ama bay. Ge ḡad̄an, h̄arwi ada k̄a t̄ara lele kame i Mb̄lom, pay b̄azay a ts̄aved̄ nḡay, dzala ha huya ka nenjeye, wuɗa siye i ndo hay lele, s̄amay naha a wu hay ada t̄ara ndo lafedede eye.

¹² Ge v̄aram ngwalak eye ka ts̄aved̄ i Mb̄lom. Ḡas sifa i Mb̄lom nak̄a ma nd̄aviye bay aye h̄arwi Mb̄lom a zalaka na, ka nenjeye ada ka ɗa ha parakka ah̄al niye kame i ndo hay haladzay wu nak̄a ngwalak eye ka dzala ha aye.

¹³ Nenj faya na tsikakeye kame i Mb̄lom nak̄a ma v̄aliye sifa a wu hay tebiye aye ada kame i Yesu K̄riste nak̄a a ɗa ha wu ngwalak eye parakka kame i Pon̄jos Pilat aye,

¹⁴ nenj faya na tsikakeye, r̄ahay ha ḡar a wu nak̄a na tsikaka aye, k̄a nas ha bay, gay metseha a m̄andze yak h̄arwi ada ndo hay t̄a maka ha m̄anese bay hus a pat nak̄a B̄y Maduwen kway Yesu K̄riste ma maweye aye.

¹⁵ Ma maweye na, a h̄alay ngwalak eye. Maa ge ha andza niye na, Mb̄lom. Mb̄lom na, ḡad̄an tebiye m̄a h̄alay nḡay, nenjeye Mb̄lom n̄ate ngwenj, nenjeye mandza eye ma m̄angwese, nenjeye B̄y ka ḡar i b̄ay hay, nenjeye B̄y Maduwen ka ḡar i b̄ay maduwen hay,

¹⁶ nenjeye n̄ate ngwenj nak̄a ta sifa huya aye, nenjeye mandza eye m̄a dzaydzay. Dzaydzay nḡay a d̄av haladzay, nd̄aray ma sliye mah̄andz̄ade naha faya bay. Nd̄aray ɗada k̄a nḡatay bay, nd̄aray ma sliye m̄anḡatay bay sa. Ndo hay t̄a d̄aslay ha ḡar. Ma ndziye huya. M̄a ge andza niye.

M̄atsike me a zl̄am a ndo i zlele hay

¹⁷ Ndo neheye zlele eye hay ka m̄andzib̄ara nakay aye na, gwad̄atay t̄a d̄aslay ha ḡar a bo bay, zlele ma ziye k̄ariye. T̄a pa faya m̄adzal ḡar tay bay. T̄a pa m̄adzal ḡar tay ɗuh na, ka Mb̄lom nak̄a ma v̄alakweye wu hay tebiye h̄arwi ada k̄a ngwasakwa aye.

¹⁸ Gwafatay na, ta ge wu ngwalak eye hay, ta ge wu ngwalak eye hay haladzay. Gwafatay na, ta vel wu ta mangwese eye, ta vel wu a siye i ndo hay.

¹⁹ Tadafaya ta giye andza niye na, ta hayay gar a wu tay hay a tav ngwalak eye harwi ada ta huta sifa dedek eye. Maga eye na, andza ndo nakapana naha madok i gay ngay kurre aye.

²⁰ Timote, gay gar a wu nakambelom a pa a halay yak aye. Bazlam neheye ndo hay ta tsikiye kariye na, ka tsik adama bay. Wu nakaneteye ta zalay ndaraw aye, ane tuk na, ndaraw dedek eye bay.

²¹ Na tsik andza niye harwi siye hay ta dzala ha ka wu nakafaya ka dzalakweye faya aye sa bay, harwi ta gwaf ta huta ndaraw eye nakay.

Mbelom ma pa fakuma ngama.

Masulo i d̄erewel i Pol nakə a watsay naha a Timote aye Məfələkwe

Masulo i d̄erewel nakay Pol a watsay a Timote aye, maraha eye tə maduk i duk i bazlam neheye Pol a tsikay a Timote aye. Pol neŋgeye ma danɣay (2.9), ndo hay haladzay ta mbəday d̄əba (1.15; 4.10-16). A sər ha mazlambar ma mətiye (4.6). A gwad̄ay a Timote ndo məleke ha ma məsler, a wud̄a na andza wawa, ka dzameye gər d̄ad̄a sa.

Derewel nakay faya ma makweye ahaya a zləm m̄əndze i Pol: Məsler ŋgay, məsənəke ŋgay, d̄əretsətseh ŋgay hay h̄ərwi Labara Ŋwalak eye. A v̄əlay ḡədan̄ a Timote ka məsəmay naha a d̄əretsətseh ma məsler i K̄əriste (2.1-13). A gwad̄ay m̄a d̄a ha bazlam i Mb̄əlom ta tsəved eye lele (2.14-15). H̄ərwi niye, Timote m̄a ŋḡəday a m̄əkəde wuway, m̄a mbəday d̄əba a ndo neheye faya ta giye wu neheye ŋwalak eye bay aye, m̄a pay b̄əzay na, a mede i Pol. M̄a h̄ənan̄ gər ada m̄a ge na, wu nakə Pol ta ndo siye hay tə sənəkatay a ndo hay aye.

Wu neheye mawatsa eye na, ta dzəniye kway ka matətike wu dedek eye (3.16).

Matsike me i Pol

¹ Maa watsa d̄erewel nakay na, neŋ Pol, neŋ ndo i maslan̄ i Yesu K̄əriste andza nakə a say a Mb̄əlom aye. A slər ga ha h̄ərwi ada n̄a d̄a ha bazlam i sifa nakə Mb̄əlom a gwad̄ ma v̄əlateye a ndo neheye madzapa eye tə Yesu K̄əriste aye.

² Na watsaka naha a nəkar Timote. Nəkar na, na wud̄a kar haladzay andza wawa ga. Mb̄əlom Bəba kway tə Yesu K̄əriste Bəy Maduwen̄ kway t̄a pa fakaya ŋgama, t̄a gaka ŋwalak ada t̄a v̄əlaka zay.

Pol a may naha d̄ərev a Timote

³ Neŋ faya na gay naha siŋce a Mb̄əlom h̄ərwi yak. Neŋ faya na geye məsler tə d̄ərev tsədan̄ja eye andza i bəba t̄əte ga neheye tə gaway məsler aye. Ahəl nakə na d̄uwulaway naha me a Mb̄əlom aye na, na d̄uwulaway naha me h̄ərwi yak huya ta həvad̄ kwa ta həpat.

⁴ H̄əlay nakə ka tuwa aye na, kə mətsen̄ gər bay.* A seŋ haladzay m̄əŋgataka h̄ərwi ada d̄ərev ga m̄a rah ta m̄əŋgese.

⁵ Na matsa ha gər ta məpe m̄ədzal gər yak nakə ka pa peteh ka Yesu K̄əriste aye bay. Təday na, mama yak Lowis nakə a dzala ha ka Yesu K̄əriste ada may yak Enise. Ayaw! Na sər ha ta dedek ka dzala ha ka Yesu d̄ərmak.

⁶ H̄ərwi niye, neŋ faya na gwad̄akeye sa: K̄a gay masəfaya a wu nakə Mb̄əlom a v̄əlaka ḡədan̄ məge aye bay. A v̄əlaka na, ahəl nakə na pa fakaya h̄əlay aye. V̄əlay ha d̄ərev yak p̄əteh ka məge.†

⁷ K̄a dzədzar bay h̄ərwi Məsəfəre Tsədan̄ja eye nakə Mb̄əlom a v̄əlakway aye na, ma t̄əriye kway ha ndo i zluwer hay bay. Duh ma v̄əlakweye ḡədan̄ məge məsler i Mb̄əlom ada tə mawud̄e siye i ndo hay ada tə məgay metsehe a bo kway.

* 1:4 Timote a tuwa ahəl nakə Pol a ye faya abəra a gər ha ma Efez aye. Zəba ma 1 Timote 1.3. † 1:6 Zəba ma 1 Timote 4.14; 5.22.

⁸ Hərwi niye zluwer mâ gaka mæde ha bazlam i Bəy Maduweŋ kway bay. Neŋ ma danğay na, hərwi ŋgay, ane tuk na, kâ ge horoy tə neŋ kame i ndo hay bay. Duh təma mase dæretsətseh hərwi mæde ha Labara Ŋgwalak eye andza neŋ dərmaŋ. Ge andza niye ta gədan nakə Mbəlom ma vələkeye.

⁹ Mbəlom na, kə təma kway ha, a zalakway hərwi ada kâ tərakwa ndo ŋgay hay. A zalakway na, hərwi nakə ka gakwa məsler ŋgwalak eye bay, a təma kway ha hərwi a say məpe faya ŋgama. Andza mægwede na, kwa ahəl nakə məndzibəra andaya zuk bay aye 6a kə ləva ha bo məvəle kway ŋgama tə həlay Yesu Kəriste.

¹⁰ Anəke na, ka bəz ha ŋgama nakə a vələkway aye parakka hərwi Yesu Kəriste ndo mətəme ha ndo ki yaw. Neŋgeye na, kə zla na gədan i mədahan, a da ha na, tadə ka təmakwa Labara Ŋgwalak eye na, ka hutakweye sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye.

¹¹ I ga na, Mbəlom a pa ga ndo i maslan hərwi ada nâ da ha Labara Ŋgwalak eye a ndo hay ada nâ tətikatay.

¹² Hərwi niye nakə neŋ faya na siye dæretsətseh ma danğay aye. Ane tuk na, horoy a geŋ bay hərwi na sər Yesu Kəriste. Na dzala ha ka neŋgeye ada na sər ha ta dedek ma sliye faya matsəpe Labara Ŋgwalak eye nakə a vələŋ aye. Ma tsəpiye na hus a pat bagwar eye nakə ma deyeweye aye.

¹³ Tsikatay a siye i ndo hay bazlam dedek eye nakə na tsikaka aye, kwa tsekweŋ kâ mbəday həlay bay. Ka tsikiye na, dzala ha ka Yesu Kəriste ada wuda ndo hay. Ge andza niye ta gədan nakə a yaw mə Yesu Kəriste aye.

¹⁴ Kâ vələy tsəved a ndəray mâ mbəday həlay a labara ŋgwalak eye nakə Mbəlom a vələka aye bay, tsəpa na ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye nakə mə dərev kway aye.

¹⁵ Nəkar ka sər ha ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu neheye ka dala i Azi aye nəteye ta gər ga ha ŋgwedek. Figelas ta Hermogenas nəteye mə walaŋ tay dərmaŋ.[‡]

¹⁶ Ane tuk na, Onezifor na, a mawen naha dərev, horoy kə gay kame i ndo hay hərwi nakə neŋ ma danğay aye bay. Bəy Maduweŋ kway mâ gay ŋgwalak a ndo i gay ŋgay hay.

¹⁷ Ahəl nakə a ndislew kanaan a wuzlah gay i Roma aye na, kə pəla təv nakə neŋ mə dəma aye puk puk lele hus a huta ga.

¹⁸ Bəy Maduweŋ kway Yesu mâ gay ŋgwalak pat nakə ma ta gateye sariya a ndo hay aye. Ka sər ha dərmaŋ ahəl nakə neŋ ma Efez aye na, ka dzəna ga haladzay.

2

Sidzew i Yesu Kəriste

¹ Wawa ga, nəkar na, vələy tsəved a ŋgwalak nakə Yesu Kəriste a vələka aye mâ təra kar ha gədan aye.

² Ahəl niye ka tətik bazlam i Mbəlom na, abəra ka neŋ. Bazlam nakə na da ha kame i ndo hay haladzay aye na, zla na tətikatay a siye i ndo neheye dedek aye dərmaŋ hərwi ada nəteye tâ sla faya matətikatay a ndo siye hay kame sa.

³ Tadə dæretsətseh kə ndzaka a gər hərwi Yesu Kəriste na, səmay naha andza sidzew nakə lele eye a səmay naha a dæretsətseh aye.

[‡] 1:15 Dala nakə Roma hay tə zalay Azi aye na, neŋgeye bəgom ka dala nakə tə zalay Turki aye.

4 Tadə ndoweje ma dije a vəram, tadə a say neŋgeje mǎ yay a gər a bəy ŋgay na, ma kərahiye məsler i ndo neheje kərije. I yak na, mǎ tərǎ andza niye dərma.

5 Sər ha dərma na, tadə ndoweje faya ma hwiye mahway i mata ndisle kame na, tadə ka hway ta tsəved eye bay na, ta vəleje wu i merəbe ŋgay bay.

6 Ndo i məfəte hay bəbay, mata lehe məhute hohway eye na, ndo nakə a ge məsler haladzay aye təday.

7 Dzala ka wu neheje faya na tsikakeje kənan aye, hərwi tadə ka dzala ha faya na, Bəy Maduwerj ma vəlakeje gədan ka mətsəne wu nakə faya na tsikakeje tebiye.

8 Yesu Kəriste mǎ makaw a gər. Neŋgeje a yaw na, abəra ma gwala i Davit. Kə lətsəw abəra ma mədahan. Anəŋ Labara Ŋgwalak eye nakə faya na datay ha a ndo hay aye.

9 Neŋ faya na siye dəretsətseh ada tə gəs ga a danjay na, hərwi labara nakay ŋgwalak eye. Ayaw, neŋ na, ta peŋ tsalalaw andza ndo məge zlərwek. Ane tuk na, bazlam i Mbəlom na, ta pay tsalalaw bay. Faya ma dije kame kame huya.

10 Hərwi niye neŋ faya na səmay naha a dəretsətseh tebiye. Neŋ faya na səmay naha hərwi ndo neheje Mbəlom a pala tay ha aye hərwi ada nəteje tā huta tsəved nakə Yesu Kəriste ma mbəlije tay ha aye ada tā ye a bəy ŋgay nakə a le haladzay aye ada tā ndza mə dəma ka tor eye.

11 Sa tsa na, kutoŋ kǎ səmay naha hərwi bazlam neheje na tsikakeje naha na, bazlam dedək eye hay:

Tadə ka mətakwa tə neŋgeje na,^{*}
ka ta ndzakweje ma sifa tə neŋgeje dərma.

12 Tadə ka səmakwa naha a dəretsətseh na,
ka ta tərakweje bagwar i bəy tə neŋgeje.
Ane tuk na, tadə ka gwadəkwa ka sərakwa na bay na,
ma ta gwadije a sər kway bay dərma.

13 Tadə ka tərakwa kame ŋgay ndo dedək eye hay bay na,
neŋgeje na, ma ndziye ndo i dedək
hərwi bo ŋgay eye ma slije faya mənese ha bo ŋgay bay.

Ndo məge məsler i Mbəlom dedək eye

14 Matay ha wu neheje na tsik aye a zləm a siye i ndo hay tebiye hərwi ada tā dzala ha faya. Tsikatay ta gədan kame i Mbəlom, tā tərǎ a bo ka gər i bazlam hay bay, tā gər ha hərwi bazlam niye hay na, ta gateje ŋgama kwa tsekwerj bay. Duh ma nasiye ha dərev i ndo neheje faya ta pay zləm aye.

15 Nəkar na, ŋgəla ha bo ka məndze andza nakə a say a Mbəlom aye. Tərǎ ndo məge məsler nakə a ge horoy ta məsler ŋgay bay aye, andza məgwədə a dǎ ha bazlam dedək eye a ndo hay ta tsəved eye.

16 Bazlam neheje i məkədə wuway kərije a yay a gər a Mbəlom bay aye na, kǎ tsik a dəma bay. Ndo neheje faya ta kədiye wuway andza niye aye na, faya ta dziye abəra ka tsəved i Mbəlom kame kame duh.

17 Bazlam tay faya ma səkahiye andza mbəlak nakə faya ma goŋgoŋbiye. Himene ta Filete nəteje mə walaŋ i ndo niye hay.

18 Ta gər ha tsəved dedək eye, tə gwad na, 6a Mbəlom kə lətsa tay ahaya ndo hay abəra ma mədahan. Andza niye ndo siye hay ta gər ha tsəved i Mbəlom hərwi tay.

* 2:11 Zəba ma Roma hay 6.5, 8.

¹⁹ Ane tuk na, dedek i Mbəlom ma mbədiye bay. Nenġeye andza mədok i gay nakə ma ndziye bəŋbəŋ aye. Tə watsa ka mədok niye, tə gwad: «Bəy Maduweŋ a sər ndo ŋgay hay.†» Tə watsa dərmak, tə gwad: «Kwa way ka gwad nenġeye ndo i Bəy Maduweŋ na, mâ ge mənese sa bay.»

²⁰ Ka sər ha mə gay i ndo i zlele na, wu maŋgara eye wal wal andaya. Siye hay tə ŋgar ta gura kəgəbay ta bəre. Siye hay na, ta tsətsad mayako ada siye hay tə ŋgar ta dodo i gərwa. Tə ge ha məsler tə wu neheye na, ta tsəved wal wal. Neheye tə ŋgar ta gura aye kəgəbay ta bəre aye na, tə ge ha məsler pat i maġurlom dəkdek. Siye hay tə ge ha məsler kwa waray waray pat pat.

²¹ A tsik nakay na, ka nəkway. Tadə ndoweje kə gər ha mäge mənese tebiye na, Mbəlom ma vəleye məsler ŋgay wal ma təriye andza wu nakə tə ŋgar ta gura kəgəbay ta bəre aye. Ndo i gay ŋgay ma piye na wal hərwi a sər mäge məsler i ndo i gay ŋgay tebiye.

²² Bor i wu neheye lele bay a satay a gawla hay mäge aye na, kâ ge bay, hway wu yak abəra mə wu niye hay. Ge wu nakə ŋgwalak eye tə dərev yak peteh, pa mədzał gər yak bəŋbəŋ ka Yesu, wuda ndo hay, ndza tə zay ta ndo neheye dərev tay tsədaŋŋa eye ada faya ta dūwulay naha me a Bəy Maduweŋ aye.

²³ Tadə ndo hay faya ta kədiye wuway ka wu nakə ma giye ŋgama bay ada ka wu i matərakahaŋ na, kâ tsik a dəma təbey hərwi ka sər məkədə wuway niye hay ma ndəviye na, tə matəre.

²⁴ Ane tuk na, ndo nakə faya ma giye məsler i Bəy Maduweŋ aye na, kutoŋ mâ tara ta ndo hay bay. Mâ gatay ŋgwalak a ndo hay tebiye, mâ sla faya matətike a ndo hay lele, mâ səmay naha a wu nakə ndo hay ta tsikiye faya aye.

²⁵ Tadə agəna ndo mənə dəre yak hay ta təma wu nakə ŋgwalak eye bay na, datay ha ta ləfedede eye. Agəna Mbəlom ma vəlateye tsəved ka məgəre ha mezeleme tay hərwi ada tâ sər bazlam dedek eye.

²⁶ Kwa tadə Fakalaw kə gəs tay andza a mbəzl tay ha a bəlay hərwi ada tâ ge wu nakə a say aye bəbay na, agəna ta maweye ka mədzał gər ŋgwalak eye hərwi mətəmaw abəra mə həlay ŋgay.

3

Ndo hay ta gəriye ha Mbəlom ka mandəve i məndzibəra

¹ Sər ha wu nakə faya na tsikakeye kənaŋ aye: Ka maduk i duk i məhəne hay na, dəretsətseh ma giye andaya haladzay.

² A həlay niye ndo hay ta wudiye bo tay eye dəkdek, ta wudiye suloy, ta giye zlapay, ta dəsłay ha gər a bo tay, ta tsadiye Mbəlom, ta tsənateye zləm a bəba tay hay bay, ta gateye sısə a ndo neheye faya ta dzəniye tay ha aye bay, ta rəhay ha gər a wu i Mbəlom hay bay,

³ ta wudiye siye i ndo neheye mə gay tay aye bay, ta sakatay naha a ndo hay bay, ta tsikiye wu nakə lele bay aye ka ndo hay, ta səriye i tay na, məgay dəretsətseh a ndo hay, ta wudiye wu lele eye bay,

⁴ ta giye daf ka ndo siye hay, ta giye wu hay ze mədzele faya, ta dəsłay ha gər a bo tay haladzay, ta wudiye na, wu nakə a yatay a gər a bo tay aye a ze Mbəlom.

⁵ Ta ndzakitiye bo ndo i Mbəlom hay ane tuk na, ta təmiye gədaŋ i Mbəlom hərwi ada tâ huta mede ŋgwalak eye na, ta wudiye bay. Nəkar na, kâ ndza ka təv tay bay.

† 2:19 Zəba ma Məpesle 16.5.

⁶ Siye hay mə walaŋ tay anəke faya ta fələkwiye a gay i ndo hay. Faya ta fələkwiye ta tsəfətsəfe eye, ta vateye gər a ŋgwas neheye bəle eye hay aye hərwi ada tã tãma bazlam tay. Ŋgwas neheye ta ge mezeleme haladzay, faya ta pay bəzay a wu neheye wal wal a yatay a gər aye.

⁷ Ta wudã matətike wu hay ane tuk na, tã sər mətšəne wu nakə dedək eye bay.

⁸ Ndo neheye na, faya ta kərahiye bazlam dedək eye andza Zanes ta Zambəres ahəl niye ta kərah bazlam i Musa* aye. Mədzal gər tay kə nas, tã dzala ka Mbəlom ta dedək bay.

⁹ Ane tuk na, ta diye kame sa bay hərwi mäge wu i matərakahaŋ tay niye hay ma zəbiye mə dzaydzay kame i ndo hay haladzay parakka andza i Zanes ta Zambəres nakə ahəl niye ndo hay tã sər ka matərakahaŋ tay nakə tã gawa aye.

Ndza bəŋbəŋ mə wu nakə ka tətik aye

¹⁰ Nəkar na, ka sər wu nakə na tətikawatay a ndo hay aye lele, mede ga kəkay na, ka ŋgatay, ka sər wu nakə a seŋ mäge ma məsler ga aye, ada ma kəkay na pa mədzal gər ga ka Mbəlom aye ka sər ha. Ka sər dərmak kəkay nakə faya na zliye ŋgatay ada ma kəkay na wudã ndo hay aye, ada ma kəkay neŋ mandza eye bəŋbəŋ aye, ka sər.

¹¹ Ka sər kəkay nakə ndo hay tã geŋ dəretsətseh ada ma kəkay na sa dəretsətseh ma wuzlahgəma i Aŋtiyos, ma wuzlahgəma i Ikoniyom ada ma wuzlahgəma i Listəre aye. Ayaw! Ndo hay ta seŋ dəretsətseh haladzay, ane tuk na, Bəy Maduweŋ kway kə tãma ga ha abəra mə wu neheye tebiye.

¹² Ta dedək ndo neheye tebiye a satay mədzepe tã Yesu Kəriste ada mändze andza nakə a say a Mbəlom aye na, ndo hay ta sateye dəretsətseh.

¹³ Ndo i sewed hay ta ndo neheye faya ta vatay gər a ndo hay aye mändze tay ma nasiye kame kame, ta vay gər a bo tay ada ta vatay gər a siye i ndo hay dərmak.

¹⁴ Nəkar na, ndza bəŋbəŋ mə wu nakə ka tətik aye ada nakə ka tãma tã dərəv yak peteh aye. Ndza bəŋbəŋ lele hərwi matətikaka way na, ka sər.

¹⁵ Sər ha na, ka sər Derewel i Mbəlom kwa ahəl nakə nəkar wawa eye mba aye. Derewel i Mbəlom niye na, ma vəlakeye tsəved ka məhute metsehə hərwi ada tadə ka dzala ha ka Yesu Kəriste na, Mbəlom ma mbəliye kar ha.

¹⁶ Wu nakə tebiye tã watsa a Derewel i Mbəlom aye na, a yaw mə bazlam i Mbəlom. Derewel nakay ma dzəniye kway ka matətike wu nakə dedək aye, tadə faya ka gəkweye mənese na, ma dəkweye ha, ma kətiye kway, ma tətikakweye hərwi ada kã gəkwa wu lele eye.

¹⁷ Məsəfəre i Mbəlom a ge andza niye na, hərwi ada ndo i Mbəlom mâ təra neŋgeye maləva bo eye hərwi ka tãma a dərəv ŋgay wu nakə tebiye a say mede mata ge ha məsler ŋgwalak eye aye.

4

Mədə ha bazlam i Mbəlom

¹ Neŋ faya na tsətsahiye fakaya, dã ha Labara Ŋgwalak eye. Na tsətsah fakaya kame i Mbəlom tã Yesu Kəriste. Neŋgeye ma gateye sariya a ndo neheye ta mət aye ada a ndo neheye nəteye tã dərə aye tebiye. Na tsətsah fakaya andza niye na, hərwi na maweye ada ma təriye bəy.

* **3:8** Zanes ta Zambəres: Mə kule i Yahuda hay tã zalawatay a maharam i Ezipt hay andza niye. Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 7.11, 22.

² Da ha bazlam i Mbəlom, rəzlay a gər huya kwa a həlay lele eye ada kwa a həlay nakə lele bay aye. Tadə ndo hay faya ta giye mənese na, tsikatay faya, tsikatay tã gər ha mənese, matay naha dərev, tətikatay ta ləfedede eye,

³ hərwi həlay eye ma ndisleweye ndo hay ta pay zləm a ndo neheye ta tətikateye wu neheye dedek eye bay aye. Duh ta wudiye na, mäge wu neheye lele bay aye ada andza niye ta pəliye ndo matətike hay haladzay ada ta tsikateye wu nakə a yatay a gər a zləm tay mətsəne aye.

⁴ Ta peye zləm a wu nakə dedek eye sa bay, ta peye zləm duh na, a ndo i maraw me hay.

⁵ Ane tuk na, nəkar na, gay metsehe a bo yak huya, səmay naha a dərətsətseh, dətay ha Labara Nğwalak eye a ndo hay, ge məsler nakə Mbəlom a vələka a həlay aye tebiye.

⁶ Neñ na, na təra andza wu kəriye nakə ta vəleye a Mbəlom aye. Həlay nakə ta kədiye ga, na gəriye ha məndzibəra aye mazlambar kə ndislew.

⁷ Na gay məsler a Yesu Kəriste tə dərev ga peteh andza ndo nakə a nğəla ha bo ka mabəbzal bo seh lele aye. Na ndəv ha wu nakə Mbəlom a vələñ a gwedəñ ge aye andza ndo nakə a ndəv ha mahway aye. Wu neheye ka dzalakwa ha faya na, na gər ha kwa tsekweñ bay tebiye.

⁸ Anəke na, Mbəlom kə ləva ha bo ta magogoy ga mə mbəlom hərwi neñ kame nğay mənese kwa tsekweñ andaya fagaya bay. Bəy Maduweñ kway, neñgeye nakə ma gateye sariya dedek eye a ndo hay ma ta vələñeye magogoy ga pat naka ma ta gakeye sariya aye. Ma ta vələñeye a neñ dəkdek bay, ma ta vələteye a ndo neheye tebiye faya ta həbiye na aye.

A say a Pol Timote mā ye ka təv nğay

⁹ Ge gədan hərwi ada kã yaw ka təv ga bəse,

¹⁰ hərwi Demas kə gər ga ha. A wuda wu neheye ka məndzibəra aye, hərwi niye ki ye nğway a Tesalonik. Kəreskenes neñgeye na, ki ye a Galat ada Titus na, ki ye a Dalmatiya.

¹¹ Maa zəkaw ka təv ga na, Luka mahəñgeye. Aza ka deyeweye na, dumara ta Markus salamay hərwi ma sliye faya madzəne ga ka məsler.

¹² Tisik i nğay na, na slər ha a gəma i Efez.

¹³ Ahəl nakə ka deyeweye na, do a gəma i Tərowas, zleñ ahaya peteked i mətasl ga nakə na gəray ha a həlay i Karpus aye. Həl ahaya dərəwel hay dərmaç, ane tuk na, a señ wene wene eye na, neheye tə ge ta mbal aye.

¹⁴ Aləgəzandər ndo məvədə wu kə geñ sewed haladzay. Bəy Maduweñ kway ma ta may ha a dəma magogoy i məsler nğay.

¹⁵ Nəkar na, ge metsehe bəna agəna ma pəliye fakaya tsəved məgaka sewed dərmaç hərwi kwa tsekweñ a wuda bazlam kway bay.

¹⁶ Pat makurre eye nakə ti ye ga ha kame i sariya, na ge me abəra ka bo na, ndəray ki ye naha mata meñ bo bay, tə gər ga ha. Mbəlom mā pəsətay ha.

¹⁷ Ane tuk na, Bəy Maduweñ kway, neñgeye na, kə gər ga ha bay, kə vələñ gədan hərwi ada nã dā ha bazlam nğay parakka, nã hambər faya abəra kwa tsekweñ bay. Ada ndo i gəma hay wal wal haladzay ta tsəne. Bəy Maduweñ kə təma ga ahaya abəra mə bazlam i zil.*

¹⁸ Ada na sər na, Bəy Maduweñ ma ta təmiye ga ha abəra mə wu neheye tebiye lele bay aye, ada ma tsəpiye ga hərwi ada nã ye a bəy nğay a mbəlom. Zambadakway ka tor eye. Mā ge bo andza niye!

Mətsike me

* 4:17 Zəba ma Dəmes hay 22.22.

¹⁹ Tsikatay ha me a Pərisil ta Akelas. Tsikay ha me a ɲgwas i Onezifor ta wawa ɲgay hay.

²⁰ Erast, neɲgeye na, ma ndziye ma gəma i Koriɲte. Tərofime na, na gər ha ma gəma i Melet hərwi neɲgeye dāvats eye.

²¹ Ge gədaɲ madayaw ka təv ga kanaɲ ta bəse, ahəl nakə həlay i mətasl ka dazlay zuk bay aye. Ebulus, Pudenes, Kolodiya, Linus ada tə siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye kanaɲ aye ta tsikaka naha me.

²² Bəy Maduweɲ mâ tsəpa kar huya. Mâ pa fakuma ɲgama tebiye!

Derewel nakə Pol a watsay naha a Titus aye Məfələkwe

Titus neŋgeye ndo məleke ha Pol ma məsler. Ahəl nakə Pol mə həlay nakə mawura bo ta ndo i Korinṭe hay aye na, Titus kə ge məsler ɲɟwalak eye haladzay. Pol a watsay naha derewel nakay na, neŋgeye ma Kəret, dala naka malawara eye ta yam aye. Mə dəma na, a matay bo a ndo məpe mədzal gər hay ka mändze lele.

Pol a may ha a zləm a Titus ka lele i mändze i ndo məkalay kame a ndo məpe mədzal gər hay (1.5-16). A tsikay me a zləm ka gər i mändze ta slala i ndo hay wal wal: Ta ndo neheye guram eye hay, dahəlay hay, gawla hay, beke hay (2.1-15). Yesu Kəriste a vəl ha sifa ɲgay na, hərwi mətəme tay ha ndo hay abəra ma mənese kwa waray waray (2.14). Mədok i sifa wədeye i ndo məpe mədzal gər hay mapa eye na, ka neŋgeye.

Mətsike me

¹ Maa watsa derewel nakay na, neŋ Pol, ndo i məsler i Mbəlom, ada ndo i maslaŋ i Yesu Kəriste. Mbəlom a zla ga, hərwi ada nā tsikatay bazlam ɲgay a ndo ɲgay neheye a pala tay ha aye. Na tsikateye na, ada tā dzala ha ka Mbəlom, tā sər dedək. Hərwi dedək na, ma dəkweye ha mede nakə a yay a gər a Mbəlom aye.

² Na giye andza niye na, hərwi ada ndo hay tā sər ha ta huta sifa nakə ma ndəviye bay aye. Mbəlom neŋgeye na, a raw me təbey. A gwad ma vələkweye na, kwa ahəl nakə kə ge mändzibəra zuk bay aye.

³ A da ha na, ahəl ɲgay nakə a ndisl a dəma aye. A dəkway ha wu nakə a gwad ma vələkweye na, tə bazlam i ndo neheye a slər tay ha hərwi ada tā da ha bazlam ɲgay aye. Mbəlom neŋgeye ndo mətəme kway ha kə vələŋ bazlam nakay a həlay, a gwedəŋ: «Tsikatay a ndo hay dərmak.»

⁴ Titus, na watsaka naha derewel nakay na, a nəkar. Nəkar na, andza wawa ga, hərwi mədzal gər may nəte ka Yesu.

Mbəlom Bəba kway, tə Yesu Kəriste, ndo mətəme kway, tā pa fakaya ɲgama ada tā vələka zay.

Məsler nakə Titus faya ma giye ka dala i Kəret aye

⁵ Na gər kar ha ka dala i Kəret na, hərwi ada kâ lambad tay ha wu neheye a ze naha malembede aye. Sa na, ada kâ ye a walaŋ i gəma hay, kâ pala ndo hay ada tā tərä madugula hay, nəte nəte, tā dzəna ndo mədzal gər hay aye. Ge na, andza nakə na tsikaka aye.

⁶ Madugula na, tā ɲgəlatay bəzay bay. Mâ ge na, zal i ɲgwas nəte. Wawa ɲgay hay tā dzala ha ka Yesu. Mede tay mâ ge lele, hərwi ada ndo hay tebiye tā zəba fataya na, ta ge mənese bay. Tâ gəsay me a bəba tay lele.

⁷ Andza niye madugula na, ndo hay tā ɲgəlay bəzay bay. Hərwi məsler nakə ma giye na, məsler i Mbəlom. Neŋgeye na, mâ dəslay ha gər a bo ɲgay bay. Mâ ge mevel bay, mâ kwaya bay, mâ kəf bo ta ndo hay bay, mâ ge bor i dala bay.

⁸ Duh neŋgeye na, mâ təma ndo hay a gay ɲgay lele, mâ wuɗa na, mäge wu lele eye, mâ tərä ndo masəra gər eye lele, mâ tərä ndo i ɲɟwalak, mâ tərä ndo mə pay naha faya a Mbəlom, mâ gay metsehe a bo ɲgay lele.

⁹ Mâ pa a dɔrev ŋgay na, bazlam dedɛk eye, andza nakə ka tətikakwatay a ndo hay aye. Tadə kə ge andza niye na, ma sliye faya məvəlatay gədan a ndo hay tə bazlam nakay. Sa na, ma sliye faya mədatay ha mənese i ndo neheye tə gwad bazlam nakay lele bay aye parakka.

¹⁰ Na tsik andza niye na, hərwi ndo hay andaya haladzay mə walaŋ i ndo mədzal gər hay ta təma bazlam i ndo təbey. Nəteye faya ta tsikiye na, bazlam nakə ma dzəniye ndo hay bay aye. Faya ta vateye gər a ndo hay. Ndo mæge wu niye hay wene wene eye na, Yahuda hay.

¹¹ Madugula hay, tã gatay me, tã ŋgəraz ka ndo niye hay. Hərwi nəteye na, faya ta nasiye ha bədgay i ndo siye hay. Faya ta tətikiye a ndo hay na, wu neheye a ye ka bo matəfike bay aye. Faya ta giye andza niye na, məhute ha dala tsa.

¹² Ndo andaya mə walaŋ i Kəret hay, nengeye na, kəliŋ tay. A gwad: «Kəret hay na, maraw me eye hay, sewed eye hay andza wu i pəsl hay. Nəteye səe eye hay. Tə dzala i tay na, ka wu mənday tsa.»

¹³ Kəliŋ tay niye a tsik na, dedɛk.

Hərwi niye, tsikatay faya lele hərwi ada tã dzala ha ka Yesu.

¹⁴ Tsikatay faya dərmaƙ hərwi ada tã pay zləm a wurmbez i Yahuda hay sa bay. Tã pay bəzay a bazlam i ndo neheye ta kərah məpay bəzay a dedɛk i Mbəlom aye bay.

¹⁵ Tadə ndoweye tsədanŋa ka təv i Mbəlom na, wu hay tebiye tsədanŋa hərwi ŋgay dərmaƙ. Ndo neheye dɔrev tay lelebay ada ta dzala ha ka Mbəlom bay aye na, wu tebiye ta giye na, lelebay, hərwi mədzal gər tay na, kə nas. Ada faya ta giye wu nakə lelebay aye na, horoy a gatay bay.

¹⁶ Nəteye tə gwaday a gər tay na, tə sər Mbəlom. Azlakwa duh wu neheye faya ta giye na, faya ma bəziye ha na, tə sər Mbəlom bay. Nəteye na, tə pay naha faya a Mbəlom bay. Faya ta giye wu nakə a say a Mbəlom bay aye. Wu nakə lele aye na, tə mba faya mæge bay.

2

Məpay naha faya a Mbəlom na, kəkay?

¹ Titus, nəkar na, tsikatay dedɛk i Mbəlom a ndo hay.

² Gwadatay a bagwar hay na, tã kwaya bay. Tã ge na, wu neheye dā ndo hay ta rəhay ha gər aye. Tã gay metsehe a bo tay lele, tã dzala ha ka Mbəlom ta dedɛk, tã wuda ndo hay tə dɔrev tay peteh. Dəretsətseh kə ndzatay a gər na, tã zla ŋgatay.

³ Tsikatay a ŋgwas bagwar eye hay andza niye dərmaƙ, hərwi ada tã ge na, wu neheye a yay a gər a Mbəlom aye. Tã ŋgəlay bəzay a ndo bay, tã təra beke i guzom bay. Gwadatay na, tã tətikatay wu nakə lele aye a ndo hay.

⁴ Tadə tã ge andza niye na, ta tətikiye tay ha ŋgwas neheye dahəlay aye hay, ta wudiyə zal tay hay ta wawa tay hay na, kəkay.

⁵ Ta tətikiye tay ha hərwi ada tã gay metsehe a bo tay dərmaƙ, tã ge madama bay, tã ge məsler mə gay tay hay lele, tã ge na, məsler lele eye, tã gəsətay me a zal tay hay. Tadə ta ge andza niye na, ndo hay ta tsikiye wuray ka bazlam i Mbəlom bay.

Gawla hay

⁶ Tsikatay a gawla hay andza niye dərmaƙ, gwadətay tã gay metsehe a bo tay.

⁷ Nəkar dərmak na, ge wu neheye lele eye dekdək, hərwi ada gawla hay tâ tətik mede yak. Ka tətikateye wu na, tətikatay tə dərev nəte. Tətikatay na, wu nakə ada ndo hay ta rəhakeye ha gər aye.

⁸ Tətikatay na, wu nakə dedək aye, ada ndaray ma sliye faya məmaka ha manese bay. Andza niye, horoy ma gateye a ndo mənə dəre yak hay, hərwi ta huta bazlam neheye lelebay aye bay.

Beke hay

⁹ Beke hay na, gwadatay tâ gəsətatay me a ndo i gay tay hay huya. Tâ mbatsatay me a ndo i gay tay hay bay, ada wu neheye ta giye na, mâ yatay a gər a ndo i gay tay hay.

¹⁰ Tâ ge mavaha bay dərmak. Duh tâ ge na, wu lele eye hay, hərwi ada ndo i gay tay hay tâ sər ha na, nəteye dedək eye. Tadə tâ ge andza niye na, bazlam neheye faya ka tətikakweye ka gər i Mbəlom ndo mətəme kway ha aye na, ndo hay ta zambadəye.

Mahəbe məmaw i Yesu

¹¹ Ndo hay tâ ge na, wu nakə na tsik aye hərwi Mbəlom ka bəzatay ha a ndo hay neŋgeye na, a wudā ndo hay hərwi ada tâ təma.

¹² Mbəlom a tətikakway andza niye na, kâ gərakwa ha mede kway nakə a yay a gər bay aye, ada kâ pakway bəzay a wu i məndzibəra neheye faya ta səpətiye kway aye bay. Duh ahəl nakə nəkway mandza eye ka məndzibəra mba na, gakway metsehe a bo kway. Gakwa na, wu dedək eye ada nakə a yay a gər a Mbəlom aye.

¹³ Gakwa andza niye ada təkakway dəre a pat lele eye nakə ndo mətəme kway Yesu Kəriste ma deyeweye ta məzlaḅ i Mbəlom kway. Neŋgeye na, Mbəlom bagwar eye.

¹⁴ A vəl ha gər ŋgay hərwi ada kâ təkakwaw abəra mə mezeleme, ada kâ tərakwa tsədəŋŋa kame ŋgay. Andza niye ka tərakwa ndo ŋgay hay, ada ka wudəkwa məge wu neheye ŋgwalak aye pat pat.

¹⁵ Anəŋ andza nakay, nəkar na, tətikatay wu nakə na watsa aye. Vələtatay gədan, tsikatay faya a ndo neheye tə pay zləm a bazlam yak bay aye. Tətikatay ta məzlaḅ nakə Mbəlom ma vəlakeye. Ndo hay tâ təra kar ha bay.

3

Mede nakə a yay a gər a Mbəlom aye

¹ Tsikatay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, tâ rəhatay ha gər a bəy i dala hay tebiye. Tâ ge wu nakə bəy hay ta tsikateye. Tâ wudā na, məge ŋgwalak huya.

² Gwadatay na, tâ ŋgəlay bəzay a ndo bay, tâ təra a bo bay. Duh na, tâ təra ndo masəra me eye hay, tâ dəslatay ha gər a ndo hay tebiye dərmak.

³ Tsikatay andza niye hərwi ahəl niye nəkway dərmak na, ka sərakwa gər bay, ka rəhakwatay ha gər a ndo hay bay, ka dzakwa tsəved, ka gawakwa na, wu neheye a yawakway a gər aye ta wu neheye ka wudawakwa aye. Ahəl niye na, nəkway lele eye hay bay tebiye. Ka gawakwa dəre ka wu i ndo hay. Ndo hay tə nawakway dəre ada nəkway dərmak ka nawakwatay dəre.

⁴ Kwa ka gawakwa andza niye bəbay na, Mbəlom ndo mətəme kway ha, ka bəzakway ha neŋgeye ndo məgay ŋgwalak a ndo hay ada a wudā tay ha haladzay.

⁵ Andza məgwedə, a təma kway ha na, kəriye. A təma kway ha na, hərwi ŋgwalak kway hay daw? A'ay! A təma kway ha na, hərwi ka gakway mə bo. A

barakway na mezeleme kway na, hārwi ada kâ wakwa bo masusulo eye ta gədan̄ i Məsəfəre Tsədən̄na eye ada kâ hutakwa məsəfəre wədeye.

⁶ Mbəlom kə rah kway ha ta Məsəfəre Tsədən̄na eye tə həlay i Yesu Kəriste ndo məmbəle kway.

⁷ A ge andza niye na, hārwi ada kâ hutakwa sifa nakə ma ndəviye bay aye, ka sərakwa Mbəlom ma vəlakweye. Kə vəlakway ha n̄gwalak n̄gay, hārwi ada kâ tərakwa tsədən̄na eye hay kame n̄gay.

Mətsikay me a zlam a Titus

⁸ Bazlam nakay na tsikaka aye na, ta dedək eye. A seŋ na, ka tətikateye a ndo hay huya, hārwi ada ndo neheye tə dzala ha ka Mbəlom aye, t̄a ge məsler lele eye hay. An̄n̄ wu nakə n̄gwalak aye ada lele ma dzəniye tay ha ndo hay aye.

⁹ Məkəde wuway nakə ma giye n̄gama bay aye na, kâ həndzəd̄faya bay. Təd̄ə faya ta kəd̄iye wuway ka bəba tətə may hay na, kâ ye a dəma bay. Kâ tərā ta nətəye bay. Kwa faya ta kəd̄iye wuway ka bazlam i Musa mapala eye na, kâ tsik a dəma bay hārwi wu niye hay na, kəriye, ta dzəniye ndo hay bay.

¹⁰ Ndo nakə ma n̄gəniye tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, tsikay faya. Təd̄ə kə gər ha bay na, tsikay faya masulo eye sa. Kə tsəne bay na, m̄a ndza m̄a walan̄ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu sa bay.

¹¹ Nəkar, ka sər ha, slala i ndo niye hay na, kə dze a bəra ka tsəved̄. Nətəye na, ndo i mezeleme hay. Ada faya ta bəziye ha tə həlay tay eye nətəye ndo i mezeleme hay.

¹² An̄n̄ na sləriye naha Artemas kəgəbay Tsik ka təv yak mba. Kə ndisl naha ka n̄gatay na, pəla tsəved̄ madayaw mədzəgər tə neŋ a gəma i Nikopolis. Na dzala na, na ta ndziye m̄ə dəma hus a mandəve i həlay i mətasl.

¹³ Dzəna Zenas ndo məge sariya, ta Apolos. Dzəna tay ha, lele. Ahəl nakə ta həndzəd̄iye ta diye kame aye na, dzəna tay ha, wu m̄a kətsatay bay.

¹⁴ Ndo neheye tə dzala ka Yesu andza nəkway na, t̄a tətik m̄əge n̄gwalak dərmak hārwi ada t̄a dzəna ndo neheye wu a kətsatay aye. Təd̄ə ta ge andza niye na, mede tay ma təriye kəriye bay.

¹⁵ Ndo neheye nəmay dziye na, ta tsikaka naha me. Tsikatay me a dzam kway neheye tə dzala ha ka Mbəlom aye dərmak.

Mbəlom m̄a pa fakuma n̄gama tebiye.

Derewel nakə Pol a watsay naha a Filimonj aye Məfələkwe

Filimonj na, dzam i Pol. Pol a day ha Labara Ngwalak eye, a təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu. Filimonj neŋgeye zlele eye. Beke hay andaya mə gay ŋgay. Ndo nakə tə zalay Onezim aye na, beke i Filimonj. A hway ŋgway abəra mə gay i Filimonj. A ndzay a gər a Pol ma danŋay. Neŋgeye dərmak a təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu. Pol a maya ahaya Onezim a Filimonj, a watsayaw dərewel a həlay. Filimonj ma təmiye na Onezim na, ma kəkay?

Derewel nakə Pol a watsay a Filimonj aye na, hərwi ndo neheye tə hayawa gər a gay ŋgay aye dərmak (mede 2).

Mə dərewel na, Pol a gwaɗay a Filimonj mâ təma na Onezim andza malamar ŋgay nakə a wuda na haladzay aye. Andza niye, ndo neheye beke hay bay aye, beke hay, nəteye malamar hay mə Kəriste. Ane tuk na, Pol kə gay kutonj a Filimonj bay. A say na, Filimonj mâ dzala tə gər ka wu nakə ma giye aye.

Labara i mawuɗe bo a ge məsler ka məndze i ndo nəte ada ka məndze i ndo hay tebiye.

Mətsike me

¹ Maa watsa dərewel nakay na, neŋ Pol. Neŋ ma danŋay hərwi məge məsler i Yesu Kəriste. Maa watsa na, nəmay ta malamar kway Timote. Nəmaa watsa naha a nəkar dzam may Filimonj. Hərwi nəkar na, ka dzapakwa nəte ka məsler i Bəy maduweŋ kway Yesu Kəriste.

² Tsikatay me a Afiya ta Arsip neŋgeye nakə sidzew i Yesu tə neŋ ka tsəved i Mbəlom aye. Ada kâ tsikatay ha me a siye i ndo neheye ti yawa naha a gay yak mata duwulay me a Mbəlom aye tebiye dərmak.

³ Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tâ pa fakuma ŋgama ada tâ vələkum zay.

⁴ Ahəl nakə faya na giye amboh a Mbəlom aye na, na gaway naha sisəe a Mbəlom hərwi yak huya.

⁵ Hərwi na tsəne na, nəkar ka wuda ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dedek ada ka pa mədzal gər yak na, ka Bəy Maduweŋ kway Yesu.

⁶ Neŋ faya na duwuleye me a Mbəlom hərwi ada mədzepe kway nakə ka dzapakwa ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye hərwi nakə ka dzala ha ka Yesu aye ma dzəniye kway. Ma dzəniye kway hərwi ada kâ sarakwa ha wu neheye Mbəlom a vələkway lele aye hay tebiye. A vələkway tə həlay i Yesu Kəriste.

⁷ Malamar ga Filimonj! Dərev ga kə ŋgwasa haladzay ada ka vələŋ gədanj haladzay dərmak hərwi ka wuda siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ada faya ka vələteye gədanj sa tsə.

Pol a gay amboh a Filimonj hərwi Onezim

⁸ Hərwi niye, neŋ faya na gwaɗakeye amboh ka məge wu nakə na tsikakeye anəke aye. Neŋ na, ndo i maslanj i Yesu Kəriste. Na sliye faya mətsikaka ta gədanj ka wu nakə ka giye.

⁹ Ane tuk na, na tsikakeye andza niye bay. Na dzala dɔh na, mægaka amboh hærwi ka wuda ndo hay. Neŋ Pol na, neŋ guram eye ada neŋ anæke madærɔzla eye ma danɔgay hærwi mæsler i Yesu Kæriste nakay faya na giye aye.

¹⁰ Neŋ faya na gakeye amboh hærwi Onezim. Neŋgeye na, kə dzala ka Yesu, ka tæra andza wawa ga kanaan ma danɔgay. Neŋ na tæra bæba ŋgay.

¹¹ Ahəl niye na, kə gaka mæsler sa bay. Ane tuk na, anæke na, ma gakeye mæsler sa, a nækar ada a neŋ dærmak.

¹² Anæke na, na slærakeye naha ka tæv sa. Ma diye naha andza maa ye naha ka tæv yak na, neŋ.

¹³ Hæbe a seŋ na, mâ ndza ka tæv ga kanaan ma danɔgay hærwi ada mâ dzæna ga a bæram yak nakə tadə nækar ka tæv ga na, ka dzæniye ga aye.

¹⁴ Ane tuk na, na sliye faya mæge andza niye ze nækar mægweɔde faya ayaw bay na, na sliye faya bay. Na sliye faya mægaka kutoŋ mægwaɔdaka geŋ ŋgwalak bay. A seŋ na, dzæna ga tə mædzal gær yak.

¹⁵ Agæna a say a Mbælom Onezim mâ ye a tæv aye mâ ndzaw tsekweŋ andza nakay hærwi ada mâ ma naha ka tæv yak ada ka ndzawumeye salamay ka tor eye.

¹⁶ Anæke na, neŋgeye andza beke sa bay. A ze beke. Neŋgeye malamar may nakə dedek eye ma mædzepe tə Yesu Kæriste. Neŋ na, na wuda na haladzay. Nækar dærmak ka wuɔdiye na ma ziye i ga ada neŋgeye malamar yak ka tsæved i Bøy Maduweŋ andza nækar.

¹⁷ Tadə ka zəba fagaya neŋ dzam yak dedek na, tæma na Onezim tə hælai sulo eye a gay yak andza ka tæma na, neŋ.

¹⁸ Tadə kə nasaka ha wu yak ada agæna wu yak andaya faya a saka mâ maka ha na, tsikeŋ, neŋ eye na hamakeye na.

¹⁹ Maa watsa bazlam neheye na, neŋ Pol tə hælai ga aye: Na hamakeye. Ane tuk na, na hamakeye sa bay hærwi sər ha, maa tsikaka bazlam i Mbælom nakə ka huta ha mæsəfære aye na, neŋ.

²⁰ Amboh malamar ga, neŋ faya na gakeye amboh tə mæzele i Bøy Maduweŋ. Geŋ wu nakə lele eye, meŋ ha dærev tey hærwi nəmay tebiye may aye ka dzapama ka Yesu Kæriste.

²¹ Derewel nakay na watsaka naha na, na sər ha wu nakə na tsətsah naha fakaya aye na, ka giye ma ziye nakə na tsətsah aye.

²² Onezim ki ye naha ka tæma na na, ləva ha bo tə gay nakə na ta hæniye mæ dæma aye dærmak hærwi na dzala na, Mbælom kə tsæne amboh kurom nakə faya ka gumeye. Ma væleŋeye tsæved mede naha ka tæv kurom sa.

Mandæve i mætsike me i Pol

²³ Epafæras neŋgeye nakə tə neŋ salamay kanaan ma danɔgay hærwi mæsler i Yesu Kæriste aye kə tsikaka naha me.

²⁴ Markus, Aristark, Demas ta Luka nətəye neheye ti yawaw ka tæv ga ada faya nəmaa giye mæsler i Mbælom dziye, ta tsikaka naha me dærmak.

²⁵ Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste mâ pa fakuma ŋgama.

Derewel nakə tə watsatay naha a Hebrœ hay aye Məfələkwe

Derewel nakə tə watsatay naha a Hebrœ hay aye na, məzele i ndo məwetse andaya faya bay. A tsikatay me a way hay na, kə də ha bay. Ndo məwetse eye na, ndo Garek, a sər Dzam Guram eye léle. A watsatay naha na, a Yahuda neheye tə dzala ha ka Yesu aye. Nəteye ta ge bəle məpe mədzal gər ka Yesu, a gatay tsəbtsəb sa bay. Siye hay a satay mägəre ha məpe mədzal gər. Hərwi niye, ndo məwetse derewel nakay a say masəkahatay ha matətike nakə tə huta ada məvələtay gədanj.

Tə Kəriste nakə Mbəlom a sləraw aye, ndo hay ta dzapa ta Mbəlom (1.1-2.18).

Ndo hay ta sliye faya mahəndzəde ka Mbəlom hərwi ηgwalak nakə Kəriste a ge aye (3.1-5.10).

Ndo məwetse derewel nakay kə də ha haladzay ma kəkay nakə Yesu neŋgeye bagwar i ndo məvələy wu a Mbəlom i ndo məpe mədzal gər hay ka tor eye andza Melkisedek.

Məpe mədzal gər i bəba tətə hay məvələ eye hərwi məde ha a ndo məpe mədzal gər hay nakay na, ma vəlateye gədanj ka mətese abəra mə dəretsətseh hay ada tə masəpete neheye anəke aye (11-12.13). Ma dazlay ka 12.14, məndəve i derewel nakay faya ma diye ha kəkay nakə ndo məpe mədzal gər hay ta sliye faya məndze ta Mbəlom aye, ta ndo siye, ada mäge məhay gər i ndo neheye dedək aye.

Mbəlom a tsikatay me a ndo hay tə bədiday i Wawa ηgay

¹ Ahəl niye na, Mbəlom kə tsikatay me a bəba tətə kway hay madzəga haladzay ada ta tsəved mekeleŋ eye wal wal haladzay tə bazlam i ndo məde ha bazlam ηgay hay.

² Mbəlom a tsikawa andza niye hus a həlay kway nakay maduk i duk eye. Anəke a tsik bazlam ηgay duh na, ta bədiday i Wawa ηgay. Mbəlom a ge məndzibəra ahəl niye tə həlay i Wawa ηgay, a zla neŋgeye hərwi ada mə ləva wu hay tebiye.

³ Ta ηgateye a məzlaḅ i Mbəlom na, mə neŋgeye. Neŋgeye a ndzəkit bo Bəba Mbəlom. Wu hay tebiye andaya hərwi ηgay. Kə ta tsəved nakə Mbəlom ma bariye mezeleme abəra ka ndo hay aye hərwi ada tə huta tsəved matəre tsədanja. Ma dəba eye na, a tsal a mbəlom, a ye naha a ndza tə həlay i mənday i Mbəlom neŋgeye nakə a ləva wu hay tebiye aye hərwi ada tə ləva tə neŋgeye.

⁴ Andza nakay, Mbəlom a də ha Wawa ηgay na, bagwar eye, a ze gawla i Mbəlom hay, andza nakə məzele niye Mbəlom a vəlay a ze i gawla i Mbəlom hay aye.

⁵ Mbəlom kə tsikay dədə a gawla ηgay nəte:

«Nəkar wawa ga.

Bəgom neŋ na təra Bəba yak.»

Kə tsik ka gawla ηgay nəte:

«Neŋ na təriye bəba ηgay,

neŋgeye ma təriye wawa ga*» bay.

* 1:5 2 Samuyel 7.14.

⁶ Ane tuk na, ahəl nakə Mbəlom faya ma sləraweye Wawa ŋgay felik eye ka məndzibəra na, a gwad:

«Gawla i Mbəlom hay tebiye tā dəslay ha gər.»

⁷ Ka gər i gawla i Mbəlom hay na, Derewel i Mbəlom a gwad:

«Nəteye na, ndo i maslan ŋgay hay.

A təra tay ha andza mətasl, nəteye andza dərneh i ako.»

⁸ Ane tuk na, ka gər i Wawa i Mbəlom na, mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom a gwad:

«Nəkar na, Mbəlom, ka ləviye bəy yak ka tor eye.

Ka ləviye ndo yak hay ta ŋwalak.

⁹ Wu nakə ŋwalak eye na, ka wuda.

Wu nakə ŋwalak eye bay aye na, a yaka a gər bay tebiye.

Hərwi niye Mbəlom, Bəba yak Mbəlom, kə zla kar

ada kə pa kar bagwar eye ka ze ndo neheye nəkurom ka bo dziye aye

ada kə vəlakway mənḡwese.»

¹⁰ Derewel i Mbəlom a gwad sa:

«Bəy Maduweŋ, ka madazlay i wu tebiye maa ge məndzibəra na, nəkar.

Nəkar tə həlay yak eye ka ge magərmbəlom.

¹¹ Wu neheye tebiye ka ge aye ta dziye.

Ane tuk na, nəkar na, ka ndziye ka tor eye.

Wu neheye tebiye ta giye guram andza peteked.

¹² Ka pađiye tay ha andza ta pađiye peteked guram eye.

Nəteye ta mbəđiye andza peteked a mbəđa,

ane tuk na, nəkar na, ka mbəđiye bay,

sifa yak ma ndəviye dāda bay.[†]»

¹³ Dada Mbəlom kə tsikay a gawla ŋgay:

«Dara, ndza tə həlay i mənday ga,

hus a pat nakə neŋ, na piye tay ha ndo məne dərə yak hay a huđ i sik yak aye[‡]» na,

kə tsikay nəte bay.

¹⁴ Gawla i Mbəlom hay nəteye na, way hay? Nəteye məsəfəre neheye faya ta geye məsler a Mbəlom aye, ma sləriye tay ha məmatay bo a ndo neheye faya ma təmiye tay ha aye.

2

Kā gakway masəfaya a wu nakə Mbəlom a tsik aye bay

¹ Hərwi niye, gakway metsehe a bazlam neheye ka tsənakwa aye lele huya hərwi ada kā dzakwa tsəved bay.

² Bazlam neheye gawla i Mbəlom hay tə yaw tə tsik aye na, gədan eye haladzay.* Ndo neheye tə nas ha ada ta rəhay gər bay aye na, Mbəlom kə gatay sariya dā ka mənese tay.

³ Kə ge Mbəlom kə gatay sariya na, ka gwadum na, tadə ka gakway masəfaya a tsəved ŋwalak eye nakə ka təmakweye ha aye na, ma gakweye sariya bađaw? Tadə ka gakway masəfaya na, ta dedek ka təmakweye bay. Maa lah məde ha Mbəlom ma təmiye kway ha ma kəkay na, Bəy Maduweŋ. Ndo neheye tə tsəne aye na, maa tsikakway bazlam neheye dedek na, nəteye.

[†] 1:12 Dəmes hay 102.26-28. [‡] 1:13 Dəmes hay 110.1. * 2:2 A tsik ka bazlam mapala nakə Mbəlom a vəlatay a Israyel hay mə mahamba i Sinay aye.

4 Bo i Mbəlom eye tə gər ŋgay, kə da ha bazlam neheye na, dedək ta masuwayaŋ wal wal tebiye ada Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a vəl gədaŋ a ndo hay ka mäge wu hay wal wal andza nakə a say aye.

Yesu kə da ha tsəved nakə ma təmiye kway ha aye

5 Mbəlom a pa hərwi mələve məndzibəra wedeye nakə ma deyeweye na, gawla i Mbəlom hay bay.

6 Azlakwa bay, mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, ndoweye a gwad:
«Ndo neŋgeye na, way tey Mbəlom,
nakə ka dzaliye ka neŋgeye aye?

Ndo zezeŋ way nakə ka dzaliye faya, ka geye gər aye?

7 Hərwi həlay tsekweŋ, ka pa tay ha ndo zezeŋ hay a huvo i gawla i Mbəlom hay.

Ma daba eye na, ka vəlay məzlaḅ ta mədəslay ha gər.

8 Ka pa wu hay tebiye a huḍ i sik ŋgay mâ ləva.†»

Kə ge Mbəlom kə pay wu hay tebiye mâ ləva na, niye na, andza məgwede wuray andaya nakə kə pay bay aye na, andaya bay. Ane tuk na, anəke faya ka ŋgatakweye faya ma ləviye wu hay tebiye zuk bay.

9 Ane tuk na, ka ŋgatakway a Mbəlom kə kəts ha Yesu abəra ka gawla i Mbəlom hay həlay tsekweŋ. Anəke na, Mbəlom kə vəlay məzlaḅ ada ta mədəslay ha gər hərwi nakə kə sa dəretsətseh ada kə mət aye. Niye na, ta ŋgwalak i Mbəlom nakə Yesu a mət hərwi ndo hay tebiye aye.

10 Mbəlom a ge wu hay tebiye. A ge tay ha na, hərwi ŋgay eye ŋgway. A say məhəle ndo hay haladzay a təv ŋgay nakə ta məzlaḅ aye, nəteye na, wawa ŋgay hay. Andza niye kə yay a gər matəre ha Yesu ŋgwalak eye hərwi mətəme tay ha tə dəretsətseh ŋgay ada ta məməte ŋgay, hərwi mata de kame tay mətəme tay ha na, Yesu.

11 Maa təra ha ndo hay ŋgwalak eye kame i Mbəlom na, Yesu ada nəteye neheye a təra tay ha ŋgwalak eye hay aye na, bəba tay nəte. Hərwi niye horoy ma geye məzalataŋ malamar ga hay bay.

12 A gwad:

«Na dətəy ha məzele yak a malamar ga hay

Na zambadakeye mə walaŋ i ndo hay mahaya gər eye.‡»

13 A gwad sa:

«Neŋ, na dzaliye ha ka Mbəlom.»

A gwad sa:

«Neŋ kənaŋ ta wawa neheye Mbəlom a peŋ tay aye.§»

14 Wawa neheye a tsik fataya aye na, nəteye tebiye slo ada bambaz. Neŋgeye dərmak ka təra ndo zezeŋ andza nəteye hərwi ada mâ mət ada andza niye ma giye ha bəle ta ndo nakə gədaŋ i məməte mə həlay ŋgay aye, andza məgwede Fakalaw.

15 Yesu a ge andza niye na, hərwi zluwer mâ gəs tay ha ndo hay hərwi məməte bay. Ahəl niye tə ndzawa huya andza beke hay hərwi zluwer a gawatay, ane tuk na, anəke Yesu kə təma tay ha.

16 Ka sarakwa ha a yaw məmatay bo a gawla i Mbəlom hay bay, a yaw məmatay bo na, a wawa i huḍ i Abraham hay.

17 Andza niye, kutoŋ ka təra andza malamar ŋgay hay mə wu hay tebiye. A ge niye na, hərwi ada mâ təra bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom nakə ma gəteye ŋgwalak a ndo hay ada ma pay naha faya a Mbəlom aye, hərwi ada

† 2:8 Dəmes hay 8.5-7. ‡ 2:12 Dəmes hay 22.23. § 2:13 Ezay 8.17-18.

mâ vël ha gër ñgay hærwi mäheme mezeleme i ndo hay ada mäsäre tay ka bo ndo hay ta Mbälom.

¹⁸ Anäke na, ma sliye mämätay bo a ndo neheye Fakalaw faya ma səpatiye tay aye hærwi ahël niye Fakalaw ka səpat na ada kə say dəretsətseh.

3

Yesu bagwar eye a ze ha Musa

¹ Malamar ga hay, Mbälom a pala kurom na, ada kâ tərüm ndo ñgay hay. Hærwi niye pum mädzal gër kurom ka Yesu. Nengeye ndo nakə Mbälom a slaraw aye hærwi ada mâ tära bagwar i ndo mävälaway wu a Mbälom ka wu neheye ka pakwa faya mädzal gër aye.

² Maa pa na ka mäge mäsler nakay na, Mbälom ada kə pay naha faya a Mbälom mä wu nakə a ge aye, andza Musa nakə a pay naha faya a Mbälom ma mäsler nakə a gawa aye hærwi ndo i gay i Mbälom hay tebiye.*

³ Ngwalak eye mädäslay ha gër haladzay a Yesu abära ka Musa andza nakə ta däslyay ha gër haladzay na, a ndo nakə a däzl gay aye bəna a gay bay.

⁴ Gay tebiye madäzl na, ndo. Ane tuk na, ndo nakə a däzl wu hay tebiye na, Mbälom.

⁵ Aya Musa nengeye kə pay naha faya a Mbälom ma mäsler nakə a ge tebiye mä gay i Mbälom aye. Ane tuk na, nengeye na, ndo i mäsler i Mbälom dëkdëk tsa. Mäsler ñgay na, mädätay ha a ndo hay wu neheye Mbälom ma tsikiye mba kame aye.

⁶ Käriste na, nengeye wawa nakə ma ləvay gër a gay i Bəba ñgay Mbälom aye. Nəkway na, ndo ñgay hay. Tadə ka pakwa faya mädzal gër kway bəñbəñ ada ka pakwa mädzal gër kway ka wu neheye ta məñgwese hus ka mandəve aye na, nəkway dərmağ gay ñgay.

Mbälom faya ma ləviye ha bo ta təv mazəzukuw bo hærwi ndo neheye ta pa faya mädzal gër aye

⁷ Hærwi niye Məsəfäre Tsədəñña eye a gwad:
«Bəgom tadə ka tsənum məttsike me i Mbälom na,

⁸ kâ kulum ha gër kurom,
andza i bəba tətə kurom neheye ahël niye tə kula ha gër tay ka Mbälom aye bay.

A həlay niye na, nəteye mä makulkwandah məve kuro kuro fad,
tə ge vərəm ka Mbälom ada ta dza ha Mbälom.

⁹ Mbälom a gwad: “Kwa ta ñgatay lele a wu neheye na ge aye bəbay na,
ta dza ga ha məve kuro kuro fad.

¹⁰ Hærwi niye na ge mevel ka nəteye.
Na gwad: Mädzal gër tay ka dzədza,
ta tsəne wu nakə a señ aye bay.

¹¹ Kə ndeləñ ada na mbađa:
Ta fələkwiye dāda a təv ga nakə na ləvatay ha bo ta zəzukuwiye bo mə dāma aye bay.†”»

¹² Malamar ga hay, gum metsehe! Ndo nakə mädzal gër ñgay ñgwalak eye bay aye, a dzala ha ka Yesu bay aye na, mâ ge andaya mä walañ kurom bay. Ndo nakə a dzala ha ka Yesu sa bay aye ma gəriye ha Mbälom nakə ta sifa aye.

* 3:2 Məpesle 12.7. † 3:11 Dəmes hay 95.7-11.

¹³ Ane tuk na, bəgom a say a Mbəlom mətsikakum me sa. Vəlum a bo gədaŋ pat pat mə walaŋ kurom hərwi ada Fakalaw mā səpat kurom ka mäge mənese bay, ada kâ kulum ha gər kurom bay.

¹⁴ Tađə nəkway huya faya ka gakweye gər a wu neheye ka pakwa faya mədzal gər ka madazlay hus ka mandəve i məsəfəre kway na, ta dedək nəkway ndo i Kəriste hay.

¹⁵ Andza nakə tə gwad:

«Bəgom, tađə ka tsənum mətsike me i Mbəlom na,
kâ kulum ha gər kurom bay
andza ahəl nakə bəba tətə kurom hay tə ge vərəm ka Mbəlom aye bay.»

¹⁶ Ndo neheye tə tsəne mətsike me i Mbəlom ada tə ge faya vərəm aye na, way hay? Na gwad ndo neheye tə yaw abəra mə Ezipt tə pay bəzay a Musa aye bədaŋ?

¹⁷ Mbəlom a ge mevel məve kuro kuro fađ ahəl niye na, hərwi way hay? A ge mevel ka ndo neheye tə ge mənese aye na gwad ba? Hərwi niye tə mət mə makulkwandah.

¹⁸ Mbəlom a mbada a gwad: «Ta fələkwiye dađa a təv ga nakə na ləvatay ha bo ta zəzukwiye bo mə dəma aye bay.» A tsik andza niye na, ka way hay? Na gwad ka ndo neheye ta kərah marəhay ha gər aye ba?[‡]

¹⁹ Andza niye, nəmaa zəba faya Mbəlom a vəlatay tsəved məfələkwe a dəma bay na, hərwi nakə ta dzala ha ka Mbəlom bay aye.

4

¹ Ba Mbəlom kə tsik a gwad ka fələkwakweye a mazəzukw bo ŋgay. Ane tuk na, dzədzarakwa hərwi ada ndəray mə walaŋ kurom mā mətsa abəra ka məfələkwe a dəma bay. Wu nakə Mbəlom a gwad ma giye na, ma giye huya.

² Nəkway na, ka tsənakwa Labara Ŋgwalak eye nakay andza nakə ahəl niye bəba tətə kway hay tə tsəne aye dərmak. Ane tuk na, labara nakay kə gatay ŋgama bay hərwi ta dzala ha faya bay.

³ Mata fələkwe a mazəzukw bo i Mbəlom niye na, nəkway neheye ka dzalakwa ha aye. Mbəlom a gwad:

«Kə ndeleŋ ada na mbada,

ta fələkwiye dađa a təv ga nakə na ləvatay ha bo ta zəzukwiye bo mə dəma aye bay.»

Azlakwabay Mbəlom a ndəv ha məsler ŋgay kwa a həlay nakə a ge məndzibəra aye.

⁴ Mawatsa eye mə Dərewel i Mbəlom, tə tsik ka məhəne matasəla eye: «Məhəne məkwa na, Mbəlom a ndəv ha məsler ŋgay, məhəne matasəla eye a zəzukw bo.*»

⁵ Ma təv mekeleŋ eye Mbəlom a gwad sa: «Ta fələkwiye dađa a təv ga nakə na ləvatay ha bo ta zəzukwiye bo mə dəma aye bay.»

⁶ Ndo neheye tə tsəne Labara Ŋgwalak eye kurre aye tə fələkwa a mazəzukw bo bay na, hərwi ta kərah marəhay ha gər a Mbəlom. Ta dedək təv mazəzukw bo andaya anaŋ, ndo mekeleŋ eye hay ta fələkwiye a dəma.

⁷ Hərwi niye Mbəlom a pa pat mekeleŋ eye, a zalay «bəgom». A tsik ka pat eye nakay na, məve haladzay tə bazlam i Davit, bazlam neheye 6a ka watsakwa tsiy aye, a gwad:

«Bəgom tađə ka tsənum mətsike me i Mbəlom na,
kâ kulum ha gər kurom bay.»

[‡] 3:18 Zəba mə Məpesle 14.1-35; Dəmes hay 95.11.

* 4:4 Madazlay i wu hay 2.2.

⁸ Tadæ Zozowe kə ndisl tay ha bəba tæte kway hay a mazəzukur bo nakə dedek aye na, haŋe Mbəlom ma tsikiye ka pat mekeleŋ eye bay.

⁹ Andza mægweŋe mazəzukur bo mekeleŋ eye andaya hærwi ndo i Mbəlom hay. A ndzəkut bo mazəzukur bo i mähəne matasəla eye.

¹⁰ Mbəlom a ndəv ha məsler ŋgay na, a zəzukur bo. I kway bəbay andza niye dərma. Ndo kə huta tsəved məfələkwe a mazəzukur bo i Mbəlom na, ma giye məsler sa bay, məsler ŋgay ka ndəv.

¹¹ Hærwi niye, ŋgələkwa ha bo ka mähute tsəved məfələkwe a mazəzukur bo niye. Kə ge andza niye na, gakwa metsehe lele ndəray mɑ dæf hærwi a kərah marəhay ha gər a Mbəlom andza bəba tæte kway hay aye bay.

¹² Bazlam i Mbəlom na, ma vəliye sifa a ndo hay, gədaŋ eye haladzay. A dəs wu a ze ha maslalam nakə a dəs diye sulo sulo aye. Bazlam i Mbəlom a ye a bo kway hus a huŋ eye. A dəs ndo hus ka maŋgəne ha sifa i məsəfəre ada hus ka maŋgəne ha təv mazəve ta dözoz. Faya ma diye ha wu nakə ma mədzal gər i ndo aye.

¹³ Wuray andaya maŋgaha eye ka dəre i Mbəlom bay. Wu neheye a ge tebiye aye na, a ŋgatay, a sər tay ha nəte ta nəte tebiye. Kə dəkway ha wu hay tebiye na, kame ŋgay.

Mbəlom a pa Yesu bagwar i ndo məvələy wu a Mbəlom

¹⁴ Andza niye, nəkway na, bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom kway andaya ka gər i wu hay tebiye. Neŋgeye na, Yesu Kəriste Wawa i Mbəlom. Kə tsal ka təv i Mbəlom. Hærwi niye ndzakwa tə wu nakə ka dzalakwa ha faya aye ɔəŋɔəŋ lele.

¹⁵ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom kway na, a sər ha bəle kway. Neŋgeye na, kə ŋgatay a dərətsətseh wal wal andza nəkway ada ta dza ha. Ane tuk na, kə ge mezeleme bay.

¹⁶ Hærwi niye həndzədəkwa ka təv i Mbəlom, zluwer mɑ gakway bay. Neŋgeye ma gateye ŋgwalak a ndo hay. Həndzədəkwa ka təv ŋgay hærwi ada kɑ gakway mə bo ada mɑ gakway ŋgwalak ŋgay. Niye na, ma makweye bo ahəl i dərətsətseh.

5

¹ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom tebiye Mbəlom a pala tay ha na, mə walaŋ i ndo hay. A pa tay ha hærwi ada tɑ gay məsler hærwi ndo hay ada tɑ vələy naha wu kəriye ada tɑ kəday naha wu a Mbəlom hærwi mezeleme nakə ndo hay tə ge aye.

² Ndo neheye tə sər tsəved ŋgwalak eye bay aye ada faya ta giye mezeleme aye na, bagwar i ndo məvələy wu a Mbəlom tə sər mäge ŋgwalak hærwi tay hærwi bo tay eye bəle eye andza nəteye dərma.

³ Hærwi niye kutoŋ mɑ kəday naha wu a Mbəlom hærwi mezeleme ŋgay eye dərma, ma kədiye hærwi mezeleme i siye i ndo hay dəkdek bay.

⁴ Ndəray ma sliye mədəslay ha gər a bo, məzle bo ŋgay matəre ha bagwar i ndo məvələy wu a Mbəlom bay. Maa zal na, Mbəlom andza nakə ahəl niye a zalay Aron aye.

⁵ Tə Yesu Kəriste na, andza niye dərma. Kə zla bo ŋgay eye kə dəslay ha gər a bo matəre bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom bay. Maa zalay na, Mbəlom, a gwaday:

«Nəkar wawa ga.

Bagom neŋ na təra Bəba yak.* »

* 5:5 Dəmes hay 2.7.

⁶ Ma tæv mekelenj eye a gwaday:

«Ka ndziye ndo mævəlay wu a Mbəlom huya andza Melkisedek.†»

⁷ Ahəl nakə Yesu ka məndzibəra aye na, a sər ha Mbəlom ma sliye faya mələtse ahaya abəra ma mədahañ. Ka duwulay naha me a Mbəlom ta mətuwe eye ada ta mawude eye ta magala hərwi a say marəhay ha gər dərmak. Mbəlom kə tsənay na kə lətse ahaya abəra ma mədahañ hərwi ka rəhay ha gər.

⁸ Nənǵeye na, Wawa i Mbəlom. Kwa andza niye bəbay na, tə dəretsətseh nakə a sa aye kə tətik marəhay ha gər a Mbəlom.

⁹ Ahəl nakə məsler nǵay a ndəv aye na, a təra ndo nakə ma təmiye tay ha ndo neheye ta rəhay ha gər aye hərwi ada tã huta sifa nakə ma ndəviye bay ka tor eye aye.

¹⁰ Mbəlom a pa na bagwar i ndo mævəlaway wu a Mbəlom andza Melkisedek.

Marava i mǵər ha mǵəpe mǵdzal ka gər Yesu

¹¹ Ka gər i wu nakay na, wu hay andaya haladzay a samay mətsike. Ane tuk na, a wur bo mədakum ha hərwi zləm kurom dərenj mətsəne.

¹² Nəkurom i kurom na, həlay eye kə sla dā hərwi ada bo kurom eye kã tətikumətay wu a siye i ndo hay aye hərwi nəkurom ka tətikum wu hay zla anəke bay. Ane tuk na, a sakum tã tətikakum wu neheye ka tətikum kurre ka bazlam i Mbəlom aye sa. Ka sərurum mǵnde daf andza bagwar hay zuk bay, nəkurom andza wawa ndəriz neheye a satay məse wah aye.

¹³ Ndo nakə faya ma siye wah huya aye na, nənǵeye wawa ndəriz huya. Mbəlom a təra kway ha nǵwalak eye kame nǵay ma kəkay na, a sər zuk bay.

¹⁴ Daf nakə dedək aye na, i bagwar hay. Nətəye na, ta nǵəliye ha bo ka matətike hərwi mǵnǵəne tay ha ka bo abəra wu nǵwalak eye tə wu neheye nǵwalak eye bay aye.

6

¹ Kə ge andza niye na, takwa kame, zakwa ha wu neheye kurre ka gər i Kəriste aye, pakway bəzay a wu neheye bagwar eye. Ba ka pakwa mǵdok i gay tsij, ka pakwa wedeye sa bay. Bazlam i matsətsehe mǵpǵse ha mezeleme hərwi wu neheye nǵwalak eye bay ta diye ha ndo a mǵmǵte aye, bazlam i mǵdzele ha ka Mbəlom,

² bazlam i mǵdzəhuḅe ndo a yam, bazlam mǵpe həlay ka gər i ndo hay,* bazlam i mələtsew abəra ma mədahañ ada bazlam i sariya, wu neheye tebiye na, nəmaa dzaliye faya matətikakum sa bay.

³ Gərakwa ha wu neheye, takwa kame. Ta gədanj i Mbəlom na, ka gəkweye.

⁴ Ndo neheye tə ma ta dəba aye, ta maweye ka matsətsehe mǵpǵse ha mezeleme na, ma giye bo sa daw? Nətəye na, ta nǵatay a dzaydzay i Mbəlom, wu nakə Mbəlom a vələtay a ndo hay aye, kə vələtay dərmak, ta huta Məsəfəre Tsədanǵa eye a dǵrev tay dərmak.

⁵ Ta ndzaka metsəhane i bazlam i Mbəlom, ta sər ha gədanj i mǵndzibəra nakə ma deyeweye kame aye.

⁶ Ada dūh tə dǵd abəra ka tsəved i Mbəlom na, tsəved tay andaya mǵmatay ahaya ka matsətsehe mǵpǵse ha mezeleme sa bay hərwi a təra andza ta dar Wawa i Mbəlom ka mayako mǵzləlmǵbadā eye sa ada tə vələtay tsəved a siye i ndo hay mətsaday.

† 5:6 Dəmes hay 110.4. * 6:2 Zəba ma 1 Timote 4.14.

⁷ Guvah nakə yam faya ma piye a dəma aye tadə wu mənday kə ge bo lele hərwi madzəne ndo neheye tə fət aye na, niye na, andza məgwede Mbəlom kə pa ɲgama ka guvah nakay.

⁸ Tadə duh maa ndzohw a dəma guzer ta dak na, guvah niye ma giye ɲgama bay. Mazlambər Mbəlom ma vəleye mezeleme. Ma dziye ha abəra mə dəma ta ako.

⁹ Dzam ga neheye na wudə kurom haladzay aye, kwa tadə nəmaa tsik andza niye bəbay na, nəmaa sər ta dedək nakuro m faya ka pumeye bəzay a tsəved ɲgwalak eye, tsəved nakə Mbəlom ma təmiye kurom ha aye.

¹⁰ Mbəlom na, neŋgeye ɲgwalak eye, ma mətsiye ha gər ta məsler nakə ka gum aye bay. Andza məgwede, ka mumatay bo a siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, ka mawumatay bo andza niye huya. Ka gum niye na, hərwi nakə ka wudum Mbəlom aye ada ma mətsiye ha gər bay.

¹¹ A samay na, kwa way m̄a ge andza niye huya hus ka mandəve eye, k̄a gər um ha bay hərwi ada k̄a hutum wu nakə ka pum faya mədzal gər aye.

¹² A samay na, k̄a tər um ndo i s̄e hay bay. Duh tər um andza ndo neheye t̄ə pa mədzal gər tay b̄əɲb̄əɲ ka Mbəlom aye. Mata hute wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye na, nəteye.

Wu nakə Mbəlom kə tsik aye na, ma giye bo

¹³ Ahəl nakə Mbəlom a gwaday a Abraham na vəlakeye wu aye na, kə mbada ma giye andza nakə a tsik aye. Ndəray andaya nakə a ze Mbəlom aye nakə ma mbadiye kame ɲgay aye bay. A mbada ta məzele ɲgay.[†]

¹⁴ A gwad: «Ta dedək, na piye fakaya ɲgama, ta dedək na vəlakeye wawa hay haladzay.»

¹⁵ Abraham kə zla ɲgatay, ka həba, hərwi niye kə huta wu nakə Mbəlom a gwad ma vəleye aye.

¹⁶ Ndo hay t̄ə mbadawa na, ta mbadiye ta məzele i ndo nakə bagwar eye a ze tay aye, məmbede niye ma ndəviye ha wu nakə m̄ə walaɲ i ndo hay aye.

¹⁷ Hərwi niye Mbəlom kə mbada dər mak. A say na, ndo neheye a gwad ma vəlatəye wu aye na, t̄a sər ha ma mbədəye həlay d̄ada a wu nakə a gwad ma vəliye aye bay, ma p̄aliye ha bay.

¹⁸ Andza niye, wu hay sulo neheye ma p̄aliye bo bay aye. Wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye ada wu nakə a mbada aye, Mbəlom ma sliye maraw me kwa tsekweɲ bay. Nəkway neheye ka hwayakwa ka t̄əv i Mbəlom m̄əɲgehe bo ka t̄əv ɲgay aye na, kə vəlakway ḡədaɲ haladzay hərwi ada k̄a pakwa mədzal gər kway huya ka wu nakə Mbəlom a gwad ma vəlakweye aye.

¹⁹ Wu nakə ka pakwa faya mədzal gər kway aye na, a ḡəs kway b̄əɲb̄əɲ lele ka dagwarakweye abəra kame i Mbəlom bay andza b̄əre nakə t̄ə l̄ətsawa ha kwalalaɲ i yam aye. Hərwi niye, ka deyekweye ta peteked nakə a t̄ək na t̄əv ts̄ədaɲɲa eye aye, ka f̄ələkwa kweye a huɖ eye.

²⁰ Maa lah məf̄ələkwe a dəma na, Yesu. A ye kame i Mbəlom na, hərwi kway. Ka t̄əra bagwar i ndo məv̄əlaway wu a Mbəlom andza Melkisedek ka tor eye.

7

¹ Melkisedek nakay, neŋgeye b̄əy i Salem. Neŋgeye bəbay i ndo məv̄əlay wu a Mbəlom bagwar eye. A həlay eye andaya Abraham a ye a v̄əram. A sla ka b̄əy hay haladzay. Ahəl nakə faya ma maweye na, Melkisedek a ye mədzəgər ta Abraham. A pa ɲgama ka Abraham.

[†] 6:13 Madazlay i wu hay 22.16-17.

² Abraham a vëlay wu hay a Melkisedek. Wu neheye kuro a huta ma vëram aye na, a zla nôte a vëlay. Melkisedek eye nakay na, andza mægweðe bøy nakə ma giye ngwalak aye. Neņgeye bøy nakə a wudā mändze zay* ta ndo hay aye hærwi neņgeye bøy i Salem. Salem na, andza mægweðe «zay».

³ Ndëray a sër wuray ka gër i bəba ngay bay. Kwa may ngay hay ta bəba təte ngay hay dərmaḱ andza niye. Madazlay ngay eye andaya bay, mandəve ngay aye andaya bay. A ndzakit bo Wawa i Mbəlom hærwi neņgeye ndo mävəlay wu a Mbəlom ka tor eye.

⁴ Zəbum ka Melkisedek, neņgeye bagwar eye. Abraham bəba təte kway a zla wu nakə a hutaw ma vëram aye, a ngəna ha kuro. A zla nôte a vëlay.

⁵ Wawa i huð i Levi na, siye hay ndo mävəlay wu a Mbəlom. Bazlam i Musa mapala eye a gwafatay: «Dum ka tøv i ndo hay hærwi ada tā vëlakum wu nôte mə wu tay neheye kuro aye.†» Sərum ha na, ndo neheye tə huta wu neheye na, mə həlay i malamar tay hay, ada nətəye tebiye na, wawa i huð i Abraham.

⁶ Melkisedek neņgeye na, slala i Levi bay, ane tuk na, ahəl nakə Abraham a vëlay wu nôte mə wu hay kuro aye, Abraham nakə Mbəlom a gwadāy ma piye faya ngama aye na, Melkisedek a pa faya ngama bəna Abraham a pa ngama ka Melkisedek bay.

⁷ Azlakwa bay ka sərakwa ha lele, maa pa ngama ka ndo na, ndo bagwar eye.

⁸ Ndo neheye ma slala i Levi ta təma wu nôte mə wu hay kuro abəra ka malamar tay hay, nətəye na, ta mətəye. Melkisedek na, ma ndziye huya andza nakə bazlam i Mbəlom a tsik aye.

⁹ Ka slakweye faya mægweðe na, Levi ka təma abəra ka siye i ndo hay wu nôte mə wu hay kuro, kə vëlay a Melkisedek dərmaḱ tə həlay i Abraham.

¹⁰ Andza mægweðe Abraham a vëlay wu nôte mə wu hay kuro a Melkisedek na, hulfe i Levi na, andaya mə huð ngay tsiy. Andza niye, ka slakweye faya mægweðe Levi neņgeye dərmaḱ kə vëlay wu nôte mə wu hay kuro a Melkisedek.

Bagwar i ndo mävəlay wu a Mbəlom mekeleņ eye andza Melkisedek

¹¹ Mbəlom a vəl bazlam mapala eye na, a həlay a hulfe i Levi, nətəye neheye ndo mävəlay wu a Mbəlom aye. Ane tuk na, məsler tay i mävəlay wu a Mbəlom ma sliye mandəve ha wu nakə a say aye bay. Tadə məsler tay ma sliye matəre ha ndo hay ngwalak eye ka däre i Mbəlom na, haðe ndo mävəlay wu a Mbəlom neņged andza Melkisedek ma deyeweye sa bay. Ndo mävəlay wu a Mbəlom andza Aronj haðe ma sliye.

¹² Tadə Mbəlom ka mbədāy həlay a slala i ndo mävəlay wu a Mbəlom, ka sərakwa ha bazlam i Musa mapala eye ma mbədāye dərmaḱ.

¹³ Azlakwa anəke na, slala i ndo mävəlay wu a Mbəlom a mbədə. Bøy Maduwej kway Yesu nakə faya ka tsikakweye faya kananj aye na, a yaw abəra ma slala mekeleņ eye wal. Ndëray nôte ma slala ngay andaya ndo mävəlay wu a Mbəlom bay.

¹⁴ Ka sərakwa ha Bøy Maduwej kway, neņgeye ma slala i Yahuda. Ahəl nakə Musa a tsik ka ndo neheye tə vëlaway wu a Mbəlom aye na, kə tsik ka gër i slala nakay təbey.

¹⁵ Wu nakə a dā ha bazlam nakay parakka aye anəj: Ndo mävəlay wu a Mbəlom mekeleņ eye ki yaw, neņgeye na, andza Melkisedek.

* 7:2 Madazlay i wu hay 14.17-20. † 7:5 Zəba mə Məpesle 18.21.

¹⁶ Nengeye a tæra bagwar i ndo mævəlay wu a Mbəlom na, hærwi slala nakə nətəye ndo neheye tæ vəlaway wu a Mbəlom aye bay. Nengeye na, bagwar i ndo mævəlay wu a Mbəlom ta gədanj i sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁷ Andza nakə mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad:
«Ka ndziye ndo mævəlay wu a Mbəlom huya andza Melkisedek.‡»

¹⁸ Mbəlom kə mbata ha bazlam mapala eye nakə ahəl niye aye hærwi bəle eye, ma dzəniye ndo hay bay.

¹⁹ Bazlam i Musa mapala eye na, a sla matəre ha ndo hay ŋgwalak eye ka dəre i Mbəlom bay. Ane tuk na, anəke na, wu mekeleŋ eye andaya a ze ha bazlam neheye mapala eye. Wu andaya nakə ma vəkəweye tsəved lele eye hærwi mändisle ka təv Mbəlom aye. Wu eye niye na, Yesu. Ka pakwa faya mədzal gər na, ka nengeye.

²⁰ Wu mekeleŋ eye na, ahəl nakə Mbəlom ma piye Yesu bagwar i ndo mævəlay wu a Mbəlom aye na, a mbada taday. Ahəl nakə slala i Levi hay ta tæra ndo mævəlay wu a Mbəlom aye na, tæ mbada andza niye bay.

²¹ Ane tuk na, i Yesu na, Mbəlom kə mbada, a gwad:
«Nəŋ Mbəlom na mbədəye həlay bay,

na mbada ka ndziye ndo mævəlay wu a Mbəlom huya.§»

²² Nakay andza mægweđe na, dzam nakə Mbəlom a ɓar tæ nəkway aye na, lele a ze ha dzam nakə a ɓar ahəl niye aye. Andza niye, maa dakway ha ta dedek Mbəlom kə ɓar dzam tæ nəkway na, Yesu.

²³ Wu mekeleŋ eye andaya wal sa. Ndo neheye tæ vəlaway wu a Mbəlom ma slala i Levi aye na, nətəye haladzay hærwi tæ mətawa, tæ gərawa ha məsler tay.

²⁴ Ane tuk na, i Yesu na, andza niye təbey, nengeye ma ndziye ka tor eye, ma ndziye ndo mævəlay wu a Mbəlom huya ka tor eye.

²⁵ Hærwi niye, nengeye na, gədanj andaya mətəme ha ndo neheye faya ta diye kame i Mbəlom tə həlay ŋgay aye kwa kəday hærwi nengeye ma ndziye ka tor eye. Faya ma duwuleye naha me a Mbəlom huya hærwi tay.

²⁶ Nengeye na, bagwar i ndo mævəlaway wu a Mbəlom nakə dəfəŋ eye gədanj ŋgay andaya madzəne kway aye. Nengeye na, tsədanŋa, mənese andaya mə nengeye bay, kə ge mezeleme təbey. Nengeye andza ndo mäge mezeleme hay bay, Mbəlom a pa na wal. Mbəlom a pa na mə mbəlom ka gər i wu hay tebiye.

²⁷ Siye i bagwar hay i ndo mævəlaway wu a Mbəlom, nətəye neheye na, ta kədayay wu a Mbəlom pat pat. Tə kədayay naha hærwi mezeleme tay eye təday ada ta kəday naha hærwi mezeleme i ndo siye hay. Yesu na, nengeye a ge andza niye təbey. Nengeye a vəlay naha wu a Mbəlom hærwi ndo hay sik nətə tsa tæ məvəle ha gər ŋgay. I ŋgay na, da andza niye.

²⁸ Bagwar i ndo neheye tæ vəlaway wu a Mbəlom aye neheye bazlam i Musa mapala eye a pa aye, ndo hay tsa, nətəye tæ gawa mezeleme. Ane tuk na, ahəl nakə Mbəlom a mbada aye, bazlam nakay kə zla təv i bazlam i Musa mapala eye, a pa bagwar i ndo mævəlaway wu a Mbəlom na, Wawa ŋgay. Nengeye na, ka tæra ŋgwalak eye peteh ka tor eye.

8

Yesu nengeye bagwar i ndo mævəlay wu a Mbəlom dedek eye

¹ Bazlam nakə ta dedek bagwar eye a sakway mətəsike aye na, anəŋ: Bagwar i ndo mævəlaway wu a Mbəlom andaya andza nakay. Nengeye na, i kway.

‡ 7:17 Dəmes hay 110.4. § 7:21 Dəmes hay 110.4.

Nenġeje mandza eye ka tæv mändze i Bøy mæ mbəlom, tæ həlay i mänday i Mbəlom Bøy Maduweŋ ka gær i wu hay tebiye mæ mbəlom.

² Nenġeje bagwar i ndo məvəlay wu a Mbəlom a ge məsler na, ma tæv nakə tsəfaŋja Mbəlom mandza eye mæ dəma aye. Ahəl niye ndo neheye tæ vəlaway wu a Mbəlom aye tæ gawa məsler na, mæ madzawadzawa i mədəslay ha gær a Mbəlom nakə ndo a lambad aye. Ane tuk na, tæv nakə Yesu faya ma giye məsler mæ dəma aye na, mæ mbəlom, tæv nakə dəfəŋ eye. Maa ge na, Bøy Maduweŋ bəna ndo zezeŋ bay.

³ Bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom tebiye, kwa way tæ pa na hərwi məvəlay naha wu kəriye ada məkəday naha wu a Mbəlom. Bagwar i ndo məvəlay wu a Mbəlom kway bəbay na, wu andaya nakə mǎ vəlay naha a Mbəlom aye dərmak.

⁴ Kə ge nenġeje ka mändzibəra na, ma təriye ndo məvəlay wu a Mbəlom bay hərwi neheye ka mändzibəra aye 6a faya ta vəleye wu a Mbəlom aye nəteye andaya tsiy andza nakə bazlam i Musa mapala eye a tsik aye.

⁵ Ahəl nakə Musa ma lambadiye madzawadzawa niye aye, Mbəlom a gwaday: «Zəba faya lele, do lambad gay nakə ka lambadiye na, andza nakə na bəzaka ha mæ mahamba aye.» Ndo məvəlay wu a Mbəlom neheye na, ta ge məsler mæ gay eye nakay. Ane tuk na, gay nakay na, mandzək it bo i bəmalə nakə dəfəŋ eye mæ mbəlom aye.* ⁶ Andza nakay ka zəbakwa ka məsler i Kəriste na, a ze ha məsler i ndo məvəlaway wu a Mbəlom neheye. Nenġeje ma miye tay ha ka bo ndo hay ta Mbəlom hərwi ada Mbəlom mǎ 6ar dzam nakə a ze dzam nakə ahəl niye hərwi wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye ma məbərə dzam nakay aye na, a ze wu neheye ahəl niye aye haladzay.

⁷ Tadə məbərə dzam† nakə makurre eye mənese andaya faya bay aye na, Mbəlom ma bəriye dzam masulo eye bay.

⁸ Ane tuk na, ka zəbakwa faya na, a sla wuray bay hərwi Mbəlom faya ma matay ha mənese a ndo hay. A gwadətay:

«Tsənum, maa tsik me na, neŋ Bøy Maduweŋ.

Həlay eye ma deyeweye

na bəriye dzam wedeye

ta slala i Israyel hay ada ta slala i Yahuda hay.

⁹ Dzam nakə na bəriye aye na,

andza nakə na 6ar ta bəba təte tay hay bay.

A həlay nakə na həla tay ahaya tæ həlay ga eye abəra mæ Ezipt aye na,

bo tay eye tæ gær tay ta nas ha Dzam Guram eye nakə na 6ar ta nəteye aye.

Hərwi niye na gær tay ha.

Maa tsik bazlam andza nakay na, neŋ Bøy Maduweŋ.

¹⁰ Bøy Maduweŋ Mbəlom a gwad:

Dzam nakə na bəriye ta ndo i Israyel hay aye a həlay niye na, anarj:

Na piye bazlam ga mapala eye a dərev tay,

na watsiye bazlam ga mapala eye a mədzal gær tay,

na təriye Mbəlom tay

ada nəteye ta təriye ndo ga hay.

¹¹ Ndəray andaya ma diye ma tətikateye a ndo siye aye, ma gwadiye:

“Dumara, sərum Bøy Maduweŋ eye”, andaya bay,

hərwi ndo hay tebiye ta səriye ga,

kwa bagwar hay, kwa neheye makətsa eye hay aye.

¹² Na pəsətay ha mənese tay,

tə mezeleme tay, ma meŋaweje a gær sa bay.‡»

* 8:5 Madayaw abəra ma Ezipt 25.40.

† 8:7 Zəba mæ Madayaw abəra ma Ezipt 24.3-8.

‡ 8:12

¹³ Mbəlom a tsik ka məbere Dzam Wedəye na, andza mægweđe Dzam Guram eye gədan ɲgay andaya sa bay. Ka sərakwa ha wu nakə ka təra guram eye ada ma dzəniye ka wuray sa bay aye na, mazlambar ma dziye.

9

Tsəved dedek eye hərwi mədəslay ha gər a Mbəlom

¹ Ma dzam nakə kurre aye na, bazlam mapala eye hay andaya, neheye ta dətay ha a ndo hay tsəved i mədəslay ha gər a Mbəlom aye. Təv andaya dərma nakə ndo hay ta lambad hərwi maɟuwulay me a Mbəlom mə dəma aye.

² Gay niye ta lambad na, tə peteked. Gay kurre eye na, tə zalay təv tsədəŋŋa eye. Tə pa a dəma lalam bagwar eye ta hawal eye hay tasəla ta ako eye fataya ada tabal tə peŋ mapa eye faya nakə tə vəlaway faya wu a Mbəlom aye.

³ Peteked a ɲgəna ha tsəlak niye ta tsəlak neŋged nakə kame aye. Tə zalay a tsəlak niye na, təv nakə a ze siye hay tebiye ta tsədəŋŋa aye.

⁴ Tə pa a təv niye na, wu nakə tə ɲgar ta gura tə fəkawa faya wu nakə a ze huŋŋa aye. Tə pa a dəma zlaŋgatsa dərma. Zlaŋgatsa niye na, mambuza eye tebiye ta gura, tə zalay zlaŋgatsa i məbere dzam. Ma zlaŋgatsa niye sərə i gura andaya mə dəma dərma. Ma sərə eye niye na, makwala nakə tə zalay *man** aye mə dəma. Sakwal i Aron nakə a dūda, a pa slambah aye mə dəma dərma, tə beleler hay sulo neheye Mbəlom a watsa faya bazlam mapala eye hay ahəl nakə a ɟar dzam ta ndo ɲgay hay aye.

⁵ Ka gər i zlaŋgatsa niye na, ta lambad wu hay sulo, tə pa faya. Tə zalatay a wu niye hay na, *kerubin* hay, faya ta dətay ha məzlaɟ i Mbəlom a ndo hay. Ta həndək ha gwezleviyek tay hərwi mədəsəzle na təv nakə tə vəlaway naha faya wu a Mbəlom hərwi ada Mbəlom mə pəsətay ha mezeleme i ndo neheye tə ge aye. Ane tuk na, na diye ha wu neheye pendek anəke bay.

⁶ Wu niye hay malambada eye tsiy na, ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ti yawa pat pat a gay makurre, tə gawa məsler tay pat pat mə dəma.

⁷ Tsəlak masulo eye maa yawa a dəma na, bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom nəte ɲgew. A yawa a dəma na sik nəte ka məve. Ma diye a dəma na, kutoŋ ma zliye bambaz i gəna a həlay ma vəleye a Mbəlom hərwi ada Mbəlom mə pəsətay ha mənese nakə a ge aye ada nakə siye i ndo hay tə ge ta mədzal gər tay bay aye.

⁸ Məsəfəre Tsədəŋŋa eye faya ma dəkway ha tə wu neheye na, kə ge tsəlak makurre andaya huya na, tsəved nakə ndo hay ta diye ha a təv nakə a ze siye i təv hay ta tsədəŋŋa aye na, mahəndəka eye bay.

⁹ Mandzək it bo i wu neheye a dā ha na, wu neheye ti yaw anəke aye. Faya ma dəkway ha na, wu neheye ta vəleye a Mbəlom aye, tə bambaz i gəna nakə ta vəleye aye ta sliye faya matəra ha dərəv i ndo hay ɲgwalak eye hay ka dərə i Mbəlom bay.

¹⁰ Wu neheye faya ta tətikakweye na, ka gər i wu mənday, wu məsay ada ka gər i məbere wu hay na, kəkay dəkdek tsa. Wu neheye na, wu i ndo i məndzibərə dəkdek, ma ndziye tsekweŋ tsa hus a pat nakə Mbəlom ma mədəsiye ha wu hay tebiye aye.

¹¹ Anəke na, Kəriste ki yaw tsiy. Neŋgeye bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom. Wu neheye ɲgwalak eye faya ka hutakweye na, ka hutakwa mə həlay ɲgay. Neŋgeye ki ye a təv nakə bagwar eye a ze madzawadzawa i

* **9:4** *Man* na, makwala nakə Mbəlom a vəlatay a Israyel mə makulkwandah aye. Zəba ma Madayaw abəra ma Ezipt 16.13-15; 31.

mædæslay ha gær a Mbəlom nakə ahəl niye aye, təv niye na, lele haladzay. Ma lambad təv niye na, ndo hay bay, andaya ka mändzibəra bay.

¹² Kəriste ki ye a təv niye, kə fələkwa a təv nakə a ze siye hay tə tsədanŋa aye. Kə zla bambaz i vo'ar tə bambaz i wawa i sla ka həlay bay. Duh a fələkwa a dəma na, a zla bambaz ŋgay eye nakə a mbəda ha aye, a ye sik nəte ka ndəv. Andza niye kə təma kway ahaya abəra mə mezeleme ka tor eye.

¹³ Ahəl niye na, tə kədawa vo'ar hay, merisla hay, ta gwatsakawa bambaz eye ka ndo neheye nətəye tsədanŋa kame i Mbəlom bay aye. Tə kədawa sla wawa eye dərma, tə dulawa na, ada bətekwew maləməts eye na, tə fadawa ka ndo hay. Andza niye, ndo neheye tə ge mənəse aye na, bo tay ka təra tsədanŋa andza nakə a say a bazlam tay mapala eye.

¹⁴ Kə ge andza niye na, bambaz i Yesu Kəriste a ze ha ta gədan bədaw? Kəriste, neŋgeye na, kə ge mezeleme bay, kə zla bo ŋgay, kə vəlay a Mbəlom ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye. Məsəfəre niye ma ndziye na, ka tor eye. Bambaz ŋgay a təra ha dərəv kway tsədanŋa hərwi ada wu neheye ŋgwalak eye bay ta diye kway ha a mədahan aye na, kə gakwa sa bay. Ane tuk na, kə gakwa duh na, məsler i Mbəlom, neŋgeye nakə ma ndziye ka tor eye aye.

¹⁵ Hərwi niye Kəriste, neŋgeye ndo məsəre tay ha ka bo ndo hay ta Mbəlom hərwi Mbəlom kə ɓar Dzam Wedəye ta nətəye. Hərwi niye, ndo neheye Mbəlom a zalatay aye na, ta hutiyə wu neheye ŋgwalak eye Mbəlom a gwad ma vəlateye aye. Ta hutiyə ka tor eye. Ma giye bo na, hərwi Kəriste kə mət hərwi ndo neheye tebiye ta nas ha Dzam Guram eye tə mezeleme tay aye. Ahəl nakə a mət aye kə təma tay ahaya abəra mə mezeleme.

¹⁶ Tadə ndoweye a gwad: «Na mət na, ŋgənum ha wu ga hay» na, ndo niye mā mət təday ada ta ŋgəniye ha.

¹⁷ Ahəl nakə kə mət aye na, bazlam ŋgay ma hutiyə gədan. Tadə ndoweye andaya tə dərə na, wu nakə a gwad aza ka ŋgənumeye ha aye na, ta ŋgəniye ha zuk bay.

¹⁸ Hərwi niye, kwa dzam makurre a ge bo na, ta mbəda ha bambaz təday bəna ma giye bo bay.

¹⁹ Ahəl niye na, Musa a dətay ha bazlam mapala eye nakə Mbəlom a vəlay aye a ndo hay aye təday. Tsa na, a zla bambaz i sla wawa eye, i vo'ar a dzapa ha ta yam. A zla hawal ta guguman ndozza eye a tələkə ha a bambaz, a gwatsaka ka dərəwel i bazlam mapala eye ada a gwatsaka ka ndo hay tebiye.

²⁰ Ahəl nakə faya ma gwatsakiye na, a gwad: «Nakay na, bambaz nakə Mbəlom a ɓar ha dzam ta nəkurom aye. A gwadəkum rəhumay ha gər:†»

²¹ Musa ka gwatsaka bambaz ka madzawadzawa i mædæslay ha gær a Mbəlom niye ta lambad tə peteked aye dərma, ada ka gwatsaka ka wu neheye tə gawa ha məsler hərwi mædæslay ha gær a Mbəlom aye tebiye.

²² Andza nakə bazlam mapala eye a tsik aye na, matsəla wu hay tebiye ta gwatsakawa faya bambaz ada mā təra tsədanŋa. Ta mbəda ha bambaz bay na, Mbəlom ma pəsiyə ha mezeleme bay.

Bambaz i Kəriste ma bariye ha mezeleme i ndo hay

²³ Tsəved nakə Musa a tətikawatay a ndo hay ahəl niye na, mandzəkət bo i wu neheye dedək eye mə mbəlom aye. Kuton lele mā təra ha wu hay tebiye tsədanŋa andza nakə bazlam i Musa a tsik aye. Ane tuk na, hərwi matəre wu neheye dedək eye mə mbəlom aye tsədanŋa na, kuton məvəle wu nakə a ze bambaz i gənaw aye.

† 9:20 Madayaw abəra ma Ezipt 24.3-8.

²⁴ Siye i ndo mævælaway wu a Mbælom ti yawa a gay i gugumanj nakæ ndo hay ta lambad aye ada gay niye na, mandzækit bo i tæv nakæ Mbælom mæ dæma aye dæddek tsa. Ane tuk na, Kæriste, nenjgeye na, ki ye a tæv nakæ Mbælom mandza eye mæ dæma aye, nenjgeye kame i Mbælom hærwi kway.

²⁵ Bagwar i ndo mævælaway wu a Mbælom a yawa a tæv nakæ a ze siye hay tæ tsædanjja aye na, ka mæve, ka mæve, a yawa a zlaw a bambaz i gænaw ka hælaj bæna bambaz njgay eye bay. Kæriste na, a vël ha bo njgay, nenjgeye a vël ha bo njgay sik næte bæna ka mæve ka mæve andza bagwar i ndo mævælaway wu a Mbælom bay. ²⁶ Tadæ mâ ge andza niye, kwa ka gær nakæ Mbælom a ge mændzibæra aye na, hæbe atay ma siye dæretsætseh haladzay. A yaw a hælaj nakay ka mandæve eye sik næte, a vëlay ha bo njgay a Mbælom hærwi ada mâ zla mezeleme abæra ka ndo hay ka tor eye.

²⁷ Kwa way ma mætiye sik næte, ma dæba eye na, Mbælom ma geye sariya.

²⁸ Andza niye, Kæriste bæbay a mæt sik næte. A vëlay ha bo njgay a Mbælom hærwi mæzle mezeleme abæra ka ndo hay. Ma maweye sik næte. Ma maweye na, hærwi mæzle mezeleme abæra ka ndo hay sa bay. Ane tuk na, ma maweye hærwi mætæme tay ha ndo neheye faya ta hæbiye na aye.

10

¹ Bazlam i Musa mapala eye na, mezek i wu neheye njgalak eye faya ka hutakweye aye. Næteye na, wu niye hay bay. Ndo hay tæ kædaway wu a Mbælom hærwi mahændzæde tæ nenjgeye, tæ kædaway wu a Mbælom ka mæve ka mæve, ane tuk na, a sla faya matære tay tsædanjja kame i Mbælom bay.

² Tadæ ndo hay ta tæra tsædanjja hærwi nakæ tæ kædaway wu a Mbælom ta dedek aye na, hæbe ta gæriye ha mækæday wu a Mbælom. Hærwi atay mezeleme tay kæ bara sik næte ka ndæv, mezeleme tay a matayaw a gær bay.

³ Ane tuk na, düh mækæde wu neheye tæ kædaway a Mbælom aye na, mezeleme tay a matayaw a gær ka mæve ka mæve,

⁴ hærwi bambaz i merisla ta vø'ar a sla mæbere mezeleme bay.

⁵ Hærwi niye, ahæl nakæ Kæriste mazlambar ma deyeweye ka mændzibæra aye na, a gwadaj a Mbælom:

«A saka tâ kædaka gænaw hay bay,
tâ vëlaka wu mekelenj eye bay.

Ane tuk na, ka vælæn bo hærwi ada nâ vëlaka.

⁶ Mækæde gænaw hærwi mæfækaka naha
ada mækæde wu hærwi mæpæse ha mezeleme na,
a yaka a gær bay.

⁷ Aya, na gwadaka:

Nenj ananj Mbælom, na yaw ka mændzibæra na, hærwi ada nâ ge wu nakæ a saka aye,

andza nakæ mawatsa eye ka gær ga mæ dærewel i bazlam mapala eye aye.*»

⁸ Wu nakæ Kæriste a lah mætsike aye na, a gwad: «A saka tâ kædaka gænaw hay bay, tâ vëlaka wu mekelenj eye bay. Mækæde gænaw hærwi mæfækaka naha ada mækæde wu hærwi mæpæse ha mezeleme na, a yaka a gær bay.» Kwa wu neheye a pay bæzay a bazlam mapala eye bæbay na, a yay a gær a Mbælom bay. ⁹ Kæriste a gwad sa: «Nenj ananj na yaw ka mændzibæra na, hærwi ada nâ ge wu nakæ a saka aye.» Andza niye, a mbata ha Dzam Guram eye, a vël a dæma tsæved wedeye.

* 10:7 Dæmes hay 40.7-9.

¹⁰ Ka tərakwa tsədanŋa kame i Mbəlom hərwi Yesu Kəriste a ge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye ada a vəl ha bo sik nəte da ka tor eye.

¹¹ Ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye, nəteye tebiye malətsa eye pat pat ka mäge məsler tay pat pat. Tə kədaway wu huya a Mbəlom. Ane tuk na, wu neheye tə kədawa aye na, tə sla məmbete ha mezeleme i ndo hay bay.

¹² Yesu Kəriste na, a vəl bo ŋgay eye sik nəte hərwi məzle mezeleme abəra ka ndo hay ka tor eye. Tsa na, a ndza tə həlay i mənday i Mbəlom.

¹³ Anəke na, nəngeye faya ma həbiye Mbəlom m̄a pa ndo mane d̄ere ŋgay hay a hud̄i sik ŋgay.

¹⁴ Andza niye, a vəl ha bo ŋgay sik nəte ka tor eye, a t̄era ha ndo ŋgay hay tsədanŋa kame i Mbəlom. A pa tay ha wal hərwi ŋgay. A t̄era tay ha ŋgwalak eye hay ka tor eye.

¹⁵ Məsəf̄ere Tsədanŋa eye faya ma d̄akweye ha d̄armak parakka wu neheye na, dedek. A gwad̄ t̄eday na:

¹⁶ «B̄ay Maduwej Mbəlom a gwad̄:

“Dzam nakə na b̄ariye ta ndo ga hay a həlay niye aye na, anan̄:

Na piye bazlam ga mapala eye a d̄arev tay,

na watsiye bazlam ga mapala eye a m̄ədzal ḡər tay.”»

¹⁷ Tsa na, a gwad̄ sa:

«Na ma ahaya mezeleme tay a m̄ədzal ḡər ga sa bay,

kwa məsler neheye tə ge ŋgwalak eye bay aye.†»

¹⁸ Mbəlom k̄ə p̄əsətay ha mezeleme i ndo hay tsiy na, m̄əvəlay wu hay a Mbəlom ma dz̄aniye hərwi m̄əzle mezeleme abəra ka ndo hay sa bay.

Həndz̄ad̄akwa ka t̄əv i Mbəlom

¹⁹ A nəkurom malamar ga hay, ka hutakwa tsəved̄ məf̄ələkwe a t̄əv nakə a ze siye hay tə tsədanŋa aye na, hərwi bambaz i Yesu nakə a mb̄əda ha aye.

²⁰ Yesu ka ŋgurad̄a ha peteked̄ nakə kame kway aye. Ka həndəkakway tsəved̄ wəf̄eye, nakə ka slakweye məf̄ələkwe a d̄əma aye. Tsəved̄ nakay wəf̄eye na, ka hutakweye ha sifa. Peteked̄ nakə a ŋgurad̄a ha aye na, andza m̄əgwed̄e bo nakə ta dar na ka mayako mazl̄əmb̄ada eye aye.

²¹ Andza niye, i kway na, bagwar i ndo m̄əvəlay wu a Mbəlom andaya a l̄əvay ḡər a gay i Mbəlom.

²² K̄ə ge andza niye na, həndz̄ad̄akwa ka t̄əv i Mbəlom t̄ə d̄arev dedek eye, ta m̄əp̄e m̄ədzal ḡər ḡədan̄ eye ka Mbəlom, hərwi Yesu ka t̄era kway ha tsədanŋa t̄ə bambaz ŋgay ada k̄ə bara kway ta yam tsədanŋa eye.

²³ Tsikakwa parakka huya nəkway ka pakwa m̄ədzal ḡər ka wu nakə Mbəlom a tsik aye, k̄ə dz̄ədzakwa ha m̄ədzal ḡər kway bay, hərwi wu nakə a gwad̄ ma giye na, huya ma giye andza nakə a tsik aye.

²⁴ P̄əlakwa tsəved̄ nakə ka vəlakweye ha ḡədan̄ a bo nəte nəte m̄ə walan̄ kway aye hərwi ada k̄ə wud̄akwa bo kame kame ada k̄ə gakwa wu neheye ŋgwalak eye.

²⁵ K̄ə ḡərakwa ha m̄əhay ḡər andza ndo siye hay bay. Duh na, vəlakwa a bo ḡədan̄ nəte nəte m̄ə walan̄ kway, wene wene eye hərwi ka s̄ərum ha pat nakə Yesu Kəriste ma maweye aye na, mazlambar b̄əse.

²⁶ Ka s̄ərakwa dedek i Mbəlom. Hərwi niye tad̄ə faya ka gakweye mezeleme huya ada ka s̄ərakwa lele ŋgwalak eye bay na, s̄ərakwa ha wu mekelen̄ eye andaya neheye ta s̄liye faya m̄əv̄ələ hərwi m̄əmbete ha mezeleme aye na, andaya sa bay tebiye.

† 10:17 Hebræ hay 8.8-12.

²⁷ Tadá ndoweye ká ge mánese andza niye na, má dzédzar hárwi Mbəlóm ma geye sariya. Sariya niye na, a ge zluwer haladzay, ako gadan eye ma fákiye ndo neheye ta rəhay ha gər a Mbəlóm bay aye.

²⁸ Ka sərúm ha tadá ndoweye ka rəhay gər a bazlam i Musa mapala eye bay, tadá ndo hay sulo kəgəbay mahkar ta tsik ta dedək kə ge mánese na, ta kədiye na ta sakay naha bay.[‡]

²⁹ Tadá kə ge tə bazlam i Musa andza niye na, dərətsətseh i ndo nakə a zəba ka Wawa i Mbəlóm andza wuray kəriye aye na, ma ziye nakay bədaw? Nəngeye na, kə nas ha bambaz i məbərə dzam nakə a təma ahaya abəra mə mezeleme aye dərma. Faya ma tsadəye a Məsəfərə Tsədənəna nakə faya ma dəkweye ha nğwalak i Mbəlóm aye.

³⁰ Ka sərakwa ndo nakə a gwad:

«Mata gatay dərətsətseh a ndo neheye ta kərah marəheñ ha gər aye na, nən. Na hamateye a dəma wu tay neheye nğwalak eye bay tə ge aye.»

A gwad sa:

«Nən, Bəy Maduweñ na gateye sariya a ndo ga hay.Š»

³¹ Mbəlóm na, a vəl sifa. Andza niye, tadá sariya kə gəs ndoweye kame i Mbəlóm na, dərətsətseh i ndo niye ma ziye wu hay tebiye.

³² Mum ahaya a gər ma kəkay wu nakə a ge bo tə nəkurom ahəl niye ka nğatumay makurre eye a dzaydzay i Mbəlóm aye. A həlay niye na, ta sakum dərətsətseh haladzay. Ane tuk na, ka səmumay naha a wu hay tebiye.

³³ A həlay siye na, ta tsadəkum kame i ndo hay, ta sakum dərətsətseh. A həlay siye ka yum a dərətsətseh i ndo neheye tə satay dərətsətseh aye dərma.

³⁴ Ka sum ka bo dərətsətseh dziye ta ndo neheye tə gəs ha tay a dangay aye. Ahəl nakə ndo hay ta buwa fakuma abəra wu kurom hay aye na, ka səmumay naha ta mənğweye eye, hərwi ka sərúm ha wu kurom hay nğwalak eye andaya a ze siye i wu hay tebiye, ta ndziye ka tor eye.

³⁵ Hərwi niye, ká gərúm ha məpe mədzal gər kurom abəra ka Mbəlóm bay, hərwi tadá ka rəzlumay a gər huya na, Mbəlóm ma vəlakumeye magogoy haladzay.

³⁶ Wu nakə a ye ka bo aye na, səmumay naha ada ká gum wu nakə a yay a gər a Mbəlóm aye, hərwi ada ká hutum wu nakə a gwad ma vəlakumeye aye.

³⁷ Hərwi niye, Mbəlóm a gwad:

«A zəkaw həlay tsekweñ ndo nakə ma deyeweye na, ma deyeweye, ma gaweye mahonok bay.

³⁸ Ndo nakə nəngeye nğwalak eye ka dərə ga aye, kə dzala ha ka nən na, ma ndziye ma sifa ka tor eye.

Ane tuk na, tadá kə ma ta dəba na, nəngeye a yeñ a gər sa bay.*»

³⁹ Nəkway na, ndo neheye tə ma ta dəba ada tə dze aye bay. Duh nəkway na, ndo neheye tə pa mədzal gər tay ka Mbəlóm aye. Andza niye, ka hutakweye sifa ka tor eye.

11

Ndo neheye ahəl niye tə pa mədzal gər ka Mbəlóm aye

¹ Məpe mədzal gər ka Mbəlóm na, məsər ha ta dedək wu neheye faya ka təkakweye dərə aye na, ka hutakweye. Kwa tadá ka nğatakway tə dərə kway bay bəbay na, ka sərakwa ha ta dedək andaya.

[‡] 10:28 Zəba mə Bazlam mapala eye masulo eye 19.15. § 10:30 Bazlam mapala eye masulo eye 32.35-35. * 10:38 Habakuk 2.3-4.

² Ndo neheye ahəl niye ta dzala ha ka Mbəlom andza niye. Hərwi niye ta yay a gər a Mbəlom.

³ Hərwi məpe mədzal gər kway ka Mbəlom na, ka sərakwa ha kwetseh kwetseh Mbəlom a ge wu hay tebiye tə bazlam ŋgay nakə a tsik aye. Andza magwede wu neheye tebiye faya ka ŋgatakweye ka məndzibəra aye na, tə yaw abəra mə wu neheye dərə i ndo zezen a ŋgatay bay aye.

⁴ Hərwi məpe mədzal gər ŋgay ka Mbəlom na, Abel a kəday wu a Mbəlom a ze ha wu i Kayin nakə a vəlay a Mbəlom aye. Mbəlom ka zambadəy. A gwad neŋgeye ndo ŋwalak eye kame ŋgay, hərwi Mbəlom ka təma wu nakə a kəday aye. Kwa Abel kə mət bəbay, faya ta tsikakweye labara ŋgay huya hərwi nakə a dzala ha ka Mbəlom aye.*

⁵ Hərwi məpe mədzal gər ŋgay ka Mbəlom na, Henok kə mət bay, Mbəlom a zla na a mbəlom. Ndəray kə ŋgatay a Henok sa bay hərwi Mbəlom kə zla na. Bazlam i Mbəlom a gwad na, ahəl nakə Mbəlom kə zla na Henok zuk bay aye na, Henok a yay a gər a Mbəlom.†

⁶ Ze mədzal ha ka Mbəlom na, ndəray ma sliye madayay a gər a Mbəlom bay. Ndo nakə a say mahəndzəde ka təv i Mbəlom aye mā dzala ha faya neŋgeye andaya. Mā sər ha na, neŋgeye faya ma vəlateye magogoy a ndo neheye ta pəliye na aye.

⁷ Hərwi mədzele ha ka Mbəlom na, Nuhu a rəhay ha a gər a bazlam i Mbəlom. Mbəlom kə tsikay kurre ka wu neheye ta giye bo aye kurre. Ndəray kə ŋgatay dāda a wu niye hay bay, ane tuk na, ka rəhay ha gər a wu nakə Mbəlom a tsikay aye. A lambad kwalalan i yam bagwar eye andza nakə Mbəlom a tsikay aye, a fələkwa a dəma ta ndo i gay ŋgay hay tebiye, ta təma Məpe mədzal gər nakə a pa ka Mbəlom aye a dā ha mede i siye i ndo hay na, ŋwalak eye bay hərwi ta pa mədzal gər ka Mbəlom bay.‡

⁸ Hərwi məpe mədzal gər ŋgay ka Mbəlom na, Abraham a rəhay ha gər a Mbəlom aye, a lətse a ye a gəma nakə Mbəlom a gwad ma vəleye, ma təriye i ŋgay aye. Kwa kə ŋgatay a gəma eye bay bəbay na, ki ye a dəma.§

⁹ Hərwi məpe mədzal gər ŋgay ka Mbəlom na, a ndza ma gəma nakə Mbəlom a gwad ma vəleye aye. A ndza ma dəma na, neŋgeye madurəlon eye, a ndzawa mə gay nakə ta lambad ta guguman aye. Hulfe ŋgay Izak ta Zakob nəteye neheye Mbəlom a gwad ma vəlateye gəma niye aye dərma kə tə ndzawa mə dəma na, mə gay nakə ta lambad ta guguman aye dərma kə.

¹⁰ Abraham a ge andza niye na, a təkay dərə a gəma nakə ma ndziye 6əŋ6əŋ* ma dəfiye bay aye. Maa ləva ha bo ta gəma niye na, bo i Mbəlom eye ŋgway, maa dəzl na, neŋgeye.

¹¹ Hərwi məpe mədzal gər ŋgay ka Mbəlom na, Sara kwa neŋgeye guram eye tsiy bəbay na, kə huta gədan məwe wawa. A sər ha ta dedək wu nakə Mbəlom a gwad ma vəleye na, ma vəleye.†

¹² Hərwi niye Abraham, neŋgeye guram eye tsiy kə wa wawa ada wawa i hud ŋgay hay ta wa bo haladzay andza wurzla neheye ka magərmbəlom aye ada andza hewiyən mə magayam a pasla bo bay.

¹³ Ndo neheye tebiye tə mət ma məpe mədzal gər ka Mbəlom aye, nəteye na, ta huta wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye bay. Ane tuk na, tə sər wu neheye Mbəlom a gwad ma giye aye na, ma giye bo. Hərwi niye dərev tay a ŋgwas.

* **11:4** Zəba mə Madazlay i wu hay 4. 3-10. † **11:5** Zəba mə Madazlay i wu hay 5.18-14. ‡ **11:7** Zəba mə Madazlay i wu hay 6.9-9.29. § **11:8** Zəba mə Madazlay i wu hay 12.1. * **11:10** A tsik na, Zerozelem wedeye, zəba ka mede 16 ada ma Hebræ hay 12.22. † **11:11** Zəba mə Madazlay i wu hay 18.10.

Tə tsik parakka nəteye na, madurlon eye hay, gay tay andaya ka məndzibəra bay.‡

14 Ndo neheye tə tsik andza niye na, tə də ha nəteye faya ta həbiye gəma tay a nəteye.

15 Ta dzala ka təv nakə ti yaw abəra mə dəma aye bay. Ta də ta dzala andza niye na, ta pəliye tsəved məme a təv nakə ti yaw abəra mə dəma aye.

16 Ane tuk na, andza niye bay, duh ta pəla na, təv nakə a ze ha nəngeye nakə ma dəba aye, andza məgwede nakə mə mbəlom aye. Hərwi niye a yay a gər a Mbəlom tā zalay Mbəlom tay. Andza niye, kə ləvatay ha bo ta gəma.

17 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, Abraham a vəlay Izak a Mbəlom. A say a Mbəlom mazəbe ka mədzal gər i Abraham. Hərwi niye a tsətsah faya mə vəlay Izak. Abraham a təma məge andza niye. Ane tuk na, 6a Mbəlom kə gwadəy ma hutie wu.

18 Mbəlom a gwaday: «Hulfe yak dedek eye ma deyeweye na, ma hulfe i wawa yak Izak. §»

19 Abraham a dzala: «Mbəlom na, gədan ngay andaya mələtse ahaya Izak abəra ma mədahan.» Ta dedek a təra andza Izak kə mət ada kə lətsew abəra ma mədahan.

20 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, Izak a pa ngama ka Zakob ta Ezayu. A tsik ka wu nakə ma giye bo ta nəteye kame aye.*

21 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, Zakob ma mətiye na, a pa ngama ka wawa i Yusufa hay, nəte ta nəte. A lətse ta donjwar, a dəslay naha gər a Mbəlom. †

22 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, Yusufa ma mətiye na, a tsikatay a Israyel hay, a gwadatay kame na: «Ka deyumeye abəra mə Ezipt.» Ada aza ta giye ha ta mətasl ngay hay kəkay na, kə tsikatay. ‡

23 Hərwi məpe mədzal gər tay ka Mbəlom na, bəba i Musa hay ahəl nakə tə wa na Musa aye na, tə ngaha na kiye mahkar. Ta zəba faya na, wawa tay a le haladzay. Ta dzədzaray a bazlam i bəy nakə a tsik aye bay. §

24 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, ahəl nakə Musa a ge gawla aye na, a say ta gwaday: «Musa nəngeye wawa i dem i bəy i Ezipt» na, a say bay.

25 A zay ha məse dəretsətseh ta ndo i Mbəlom hay tə bəmalə nakə ma ndziye ma mənəgwese tsekwen ada ka rəhay gər a Mbəlom bay aye.*

26 A sər ha, a zay ha ndo hay tā tsadəy andza nakə tə tsadəy a Kəriste aye tə bəmalə nakə ma hutie zlele i gəma i Ezipt aye. A dzala andza niye na, hərwi faya ma təkay dəre a wu nakə Mbəlom a gwad ma vəleye aye.

27 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, Musa a ye abəra ma Ezipt. Ka dzədzaray a mevl i bəy bay. Kə ndza bəngənj andza ma ngateye a Mbəlom, ndo nakə ndəray a ngatay dəda tə dəre bay aye.

28 Hərwi məpe mədzal gər ngay ka Mbəlom na, a dazlay a məge magurlom i Pak aye. A gwadatay a ndo i Israyel hay tā gwatsaka bambaz ka məged tay hərwi ada gawla i Mbəlom ki yaw ma kədiye malkwara i wawa hasləka eye i ndo i Ezipt hay na, mə kəd malkwara tay hasləka eye hay bay. †

‡ 11:13 Zəba mə Madazlay i wu hay 23.4. § 11:18 Zəba mə Madazlay i wu hay 21.12; 22.1-14.

* 11:20 Zəba mə Madazlay i wu hay 27.1-40. † 11:21 Zəba mə Madazlay i wu hay 47.29-31. ‡ 11:22

Zəba mə Madazlay i wu hay 50.24. § 11:23 Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 2.1-2. * 11:25 Zəba

mə Madayaw abəra ma Ezipt 4.19-23. † 11:28 Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 12.21.

29 Hərwi məpe mədzal gər tay ka Mbəlom na, İsrayel hay tə tas abəra mə Bəlay Ndozza eye. Ahəl nakə ndo i Ezipt hay a satay mətese dərmak aye na, bəlay a ma ka bo a həl tay ha tebiye.‡

30 Hərwi məpe mədzal gər i İsrayel hay ka Mbəlom na, zled i gəma i Zeriko a mbəzl. Ndo i İsrayel hay tə tawa na gəma niye məhəne məkwa matasəla eye na, zled niye a mbəzl.§

31 Hərwi məpe mədzal gər ɲgay ka Mbəlom na, Rahab ɲgwas nakə a gawa madama, ta kəd na bay andza ndo i Zeriko neheye ta rəhay gər a Mbəlom təbey aye hərwi ka təma tay ha İsrayel neheye ti ye mata zəbaw Zeriko ta məkal aye.*

32 Na tsikiye na, sa mey? Həlay eye a sla mətsikakum ka gər i Zedeyon†, Barak‡, Somsoɲ§, Zefte*, Davit, Samuyel ada ta ndo məde ha bazlam i Mbəlom na, həlay eye andaya bay.

33 Nəteye dərmak, hərwi məpe mədzal gər tay ka Mbəlom na, tə ge vəram ta gəma siye hay, ada ta sla ka gəma niye hay aye. Ta ge wu nakə dedək eye, ta huta wu nakə Mbəlom a gwad ma vəlatəye aye, ta dərəzlay ka bazlam a zil hay hərwi ada tə gatay wuray bay.

34 Ta mbata ha ako nakə faya ma fəkiye ta gədan haladzay aye. Ahəl nakə a satay a ndo hay məkəde tay ha ta maslalam aye na, ta təma fataya abəra. Ta ge bəle, ane tuk na, Mbəlom kə vəlatay gədan. Nəteye slagama eye hay, ta həhar sidzew i bərakəzan hay.

35 ɲgwas hay ta ɲgatatay a ndo tay neheye tə mət aye sa, nəteye ta sifa aye. Ndo siye hay tə satay dəretsətəh. Həbe ta gwad nəmaa gəriye ha məpay bəzay a Mbəlom. Ane tuk na, a satay mətəme bay, a satay məməte mə dəretsətəh hərwi ada Mbəlom mə lətsa tay ahaya abəra ma mədahan ada tə huta sifa ɲgwalak eye a ze nakay.†

36 Ndo siye hay sa na, tə ɲgwasə fataya, tə ndafa tay ha ta mandalafa, tə dzawa tay ha tə tsalalaw, ta dərəzl tay ha a gay i danɲay. Andza niye, ta səmay naha bəɲbəɲ.

37 Siye i ndo mekeləɲ eye hay tə kəd tay ha tə kwar. Siye hay ta dəs tay ha ka bo abəra morkotsok. Siye hay tə kəd tay ha ta maslalam. Siye hay gay tay andaya bay, ta dzədzawa so, nəteye mətəwak eye hay. Tə pawa ka bo mbal i təban hay ta məkwets i wak hay. Ndo hay ta hərəwatay ha, tə gəwatay dəretsətəh.

38 Ta dzədzawa mə makulkwandah, ada mə mahəmba hay, tə hənawa ma lar hay ada mə bəd hay. Ndo neheye na, ta ye ka bo ta məndzibəra nakay bay.

39 Ndo neheye tebiye nəteye ta pa mədzal gər ka Mbəlom ada andza niye nəteye tə yay a gər a Mbəlom. Kwa andza niye bəbay na, ta huta wu nakə Mbəlom a gwad ma vəlatəye a ndo hay aye bay,

40 hərwi Mbəlom kə dzala ada kə pa hərwi kway wu ɲgwalak eye a ze i siye i ndo neheye tə huta aye. A say a Mbəlom tə təra ɲgwalak eye ka bo dziye tə nəkway.

12

Melkisedek ndo məvəlaway wu a Mbəlom

‡ 11:29 Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 14.21-31. § 11:30 Zəba mə Zozowe 6.12-21. * 11:31 Zozowe 6.12-21. † 11:32 Zəba mə Ndo i sariya hay 6.11. ‡ 11:32 Zəba mə Ndo i sariya hay 4.6.

§ 11:32 Zəba mə Ndo i sariya hay 13. * 11:32 Zəba mə Ndo i sariya hay 11.1. † 11:35 Zəba ma 1 Bəy hay 17.17-24; 2 Bəy hay 4.18-37.

¹ Nækway na, ndo neheye tebiye tã pawa mædzal gær ka Mbælom ta lawara kway, faya ta ðakway ha ma kækay nakã nækway bəbay ka pakweye mædzal gær ka Mbælom aye. Hærwi niye, kalakwa ha ka bo abəra wu neheye tebiye faya ta gakweye me ka mede kame aye ada ta mezeleme nakã ma miye kway ha ta ðəba aye, ada hwayakwa mahway nakã Mbælom a gwadəkway hwayum aye, madagær mâ gakway bay.

² Zəbakwa kame ka Yesu. Nəngəye nakã a vəkakway tsəved ka pakwa faya mædzal gær ka nəngəye aye, mata laka kway ha hus ka mandəve eye na, nəngəye. Ka təma məməte ka mayako mazləlmbadã eye. Horoy kə gay məməte ka mayako mazləlmbadã eye bay hærwi a sər ha ðərev ma ŋgwasieye ta məngwese nakã Mbælom a ləva ha bo hærwi ŋgay aye. Anəke nəngəye mandza eye tə həlay i mənday i təv məndze i bəy i Mbælom.

³ Dzalum ka nəngəye lele ma kækay nakã ndo i mezeleme hay tã nay ðəre aye ada ma kækay nakã a səmay naha a ðəretsətseh nakã tã say aye. Dzalum ka nəngəye hærwi ada ðərev mâ ye fakuma abəra bay, ada kã gum bəle bay.

⁴ Ka guməye vərəm tã mezeleme, ane tuk na, hus ka məməte bay. Aya ane ðərev mâ ye fakuma abəra bay.

⁵ Ka mətsum ha gær tã bazlam neheye Mbælom a tsikakum hærwi məmakum naha ðərev aye ðaw? A tsikakum me andza bəba ma tsikeye me a wawa ŋgay, a gwad:

«Wawa ga, Bəy Maduwerŋ Mbælom kã tsikaka ka makəte na,

kã zəba faya andza wu kəriye bay.

Kə maka ha mənək na,

ðərev mâ ye faka abəra bay,

⁶ hærwi faya ma tsikateye ka makəte na,

a ndo neheye a wudã tay aye.

Ma ndəbiye na,

ndo neheye tebiye ta təra wawa ŋgay hay aye.* »

⁷ Andza niye, səmunay naha a ðəretsətseh bəŋbəŋ hærwi ada kã sərurum wu nakã Mbælom a kəta kurom ha aye. Dəretsətseh nakay a ða ha na, Mbælom kə həl kurom hærwi ada kã tərurum wawa ŋgay hay. Wawa andaya nakã bəba ŋgay ma tsikeye ka makəte bay aye na, andaya ðaw? Andaya bay!

⁸ Mbælom faya ma kətiye wawa ŋgay hay tebiye. Tadã kã tsikakum ka makəte bay na, nəkururom wawa ŋgay hay bay, nəkururom madazla hay.

⁹ Bəba hay ka məndzibəra nakay, ta kəta kway ada ka rəhakwa tay ha gær. Ada sadzək ka rəhakway ha gær a Bəba kway nakã mə mbælom aye bədaw? Tadã ka rəhakway ha gær na, ka hutakweye sifa.

¹⁰ Bəba kway hay ka məndzibəra, nəteye ta kətiye kway na, həlay tsekwen tsa andza nakã ta zəba faya lele aye. Ane tuk na, Bəba kway nakã mə mbælom aye, nəngəye ma kətiye kway hærwi ada mâ dzəna kway ada ka tərakwa tsəðanŋa andza nəngəye huya.

¹¹ A həlay nakã faya ta kətiye kway aye na, a wur fakwaya, məngwese andaya mə ðərev kway bay. Aza kame, ndo neheye ta təma makəte aye na, ta giye wu nakã a yay a gær a Mbælom aye ada ðərev tay ma ndziye zay.

Matətike ta mäge ðaf

¹² Kə ge andza niye na, ndudum ha həlay kurom neheye madagær eye hay aye, gurmets kurom tã ge bəle bay.

* 12:6 Dzeke hay 3.11-12.

13 Lambadum tsæved fehe lele hærwi sik kurom hay hærwi ada ndo neheye faya ta dzægadasliye na, sik tay mâ sakah mænese bay, ane tuk na, tâ mbæl.

14 Gum gədan mändze zay ta ndo hay tebiye, gum gədan ada mede kurom mâ yay a gər a Mbəlom. Kə ge andza niye bay na, ndəray ma ŋgateye a Bəy Maduweŋ bay.

15 Gum metsehe, ndəray mâ kərah ŋgwalak i Mbəlom bay. Gum metsehe, ndəray mə walaŋ kurom mâ təra andza dərizl i gərdaf nakə təleŋe, a ndzohw faya ma gəliye, ma kwasateye gər a ndo hay aye bay. Slala i ndo niye ma nasiye ha siye i ndo hay mə walaŋ kurom.

16 Gum metsehe, ndəray mə walaŋ kurom mâ ge wu nakə ŋgwalak eye bay aye bay. Rəhumay ha gər a wu i Mbəlom. Kā tərūm andza Ezayu nakə hærwi daf sik nətə na, a səkəm ha magedze ŋgay aye bay.

17 Ka sərūm ha ma dəba eye na, a say mambəde ha mədzał gər i bəba ŋgay ada mâ pa faya ŋgama. Ane tuk na, bəba ŋgay a kərah. Ezayu a pəla tsəved kwa ta mətuwe bəbay na, wewer mekeleŋ eye andaya hærwi mambəde ha wu nakə a ge aye bay.†

18 Sərūm ha təv nakə nəkurom malətse faya kame i Mbəlom aye na, andza mahəmba nakə ahəl niye Israyel hay tə lətse faya tə lamay tə həlay aye bay. Ta ŋgatay a ako faya ma təmiye zləkəd zləkəd, ta ŋgatay a ləvon, dərə a zəba bay, ta ŋgatay a mətasł nakə a vəzl ta gədan aye.

19 Ta tsəne maləve i tołom, ta tsəne maləve i mətsike me i Mbəlom. Tə tsəne maləve i mətsike me niye na, tə ge amboh mətsike me niye mâ tsikatayaw sa bay,

20 hærwi wu nakə a tsikatay aye na, tə sla faya məsəmay naha bay. Mbəlom a gwadətay: «Ndowey kə lamay a mahəmba nakay, kwa maa lamay gənow, kwa way kalum na tə kwar ada kədum na.»‡

21 Wu neheye Mbəlom a bəzatay ha aye na, ka dzədzar tay ha. Kwa Musa, a gwad: «Zluwer a geŋ, na dzədzariye.Š»

22 I kurom na, andza niye bay! Nəkurom i kurom ka həndzədum na, ka mahəmba i Siyon, gəma i Mbəlom nakə ma vəliye sifa aye, Zerozelem nakə mə mbəlom aye. Gawla i Mbəlom hay haladzay mahaya gər eye mə dəma məge magurlom, ma pasliye bo bay.

23 Nəkurom ka hayum gər ta siye i malkwara hay*, Mbəlom kə watsa mazele tay a dərəwel mə mbəlom. Ka həndzədum ka təv i Mbəlom, neŋgeye ndo məgatay sariya a ndo hay tebiye. Ka həndzədum ta ndo neheye nətəye ŋgwalak eye ka dərə i Mbəlom ada Mbəlom a təra tay ha tsədanŋa aye.

24 Nəkurom ka həndzədum ka Yesu. Neŋgeye ka həndzəd tay ha ka bo ndo hay ta Mbəlom hærwi ada Mbəlom mâ ɓar Dzama Wədeye ta nətəye. Ka həndzədum ka bambaz i Yesu nakə a gwatsaka fakuma aye. Bambaz eye niye faya ma tsikakweye ka wu nakə a ze ha bambaz i Abel faya ma tsikakweye aye.

25 Kə ge andza niye na, gum metsehe. Kā kərahum məpay zləm a bazlam i ndo nakə ma tsikakumeye aye bay. Ahəl niye na, ta kərah məpay zləm a ndo nakə a dawatay ha bazlam i Mbəlom ka mändzibəra aye. Nətəye niye ta təma abərə mə dərətsətseh bay. Nəkway neheye faya ka pakway zləm a mətsike

† 12:17 Zəba mə Madazlay i wu hay 25.29-34. ‡ 12:20 Madayaw abəra ma Ezipt 19.12-13. Š 12:21

Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 19.12; Bazlam mapala eye masulo eye 9.19. * 12:23 Malkwara hay na, a ɗa ha gawla i Yesu Kəriste hay. Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 4.22.

me nakə a yaw mə mbəlom aye, ka kərahakwa na, ka slakweye faya mətəme abəra mə dəretsətseh sa bay.

²⁶ Ahəl niye mətəsike me i Mbəlom a bəlawa ha dala. Ane tuk na, anəke kə tsik, a gwad: «Sik nətə sa na, ma bəliye ha dala dəkdek sa bay ta magərmbəlom aye dzay.†»

²⁷ Bazlam neheye a gwad «sik nətə sa» aye na, a dəkway ha parakka wu neheye tə ge aye tebiye ta bəliye, ta dziye hərwi ada wu neheye ta bəliye təbey aye na, ta ndziye.

²⁸ Kə ge andza niye na, gakway sisœ a Mbəlom hərwi ka hutakweye bəy ɲgay nakə ndəray ma bəliye ha dāda bay aye. Zambadəkway andza nakə a yay a gər aye, dəsəkway ha gər ada rəhakway ha gər.

²⁹ Hərwi ta dedək Mbəlom na, neɲgeye andza ako nakə ma təmiye wu hereyew hereyew aye.

13

Mede nakə a yay a gər a Mbəlom aye

¹ Nəkurom ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu, wudum bo nətə nətə mə walaɲ kurom huya.

² Təmum mbəlök hay a gay kurom lele, kə mətsum ha gər bay. Siye hay ta təma mbəlök hay a gay tay ze məsəre ha, mbəlök niye hay na, gawla i Mbəlom hay.

³ Dzalum ka ndo neheye ma danɲay aye andza nəkurom ka bo dziye ma danɲay. Dzalum ka ndo neheye ndo hay faya ta sateye dəretsətseh aye andza nəkurom dərmał faya ka sumeye dəretsətseh.

⁴ Dəslumay ha gər a məzle bo i zal ta ɲgwas. Zal ta ɲgwas ɲgay tə ge madama bay. Sərum ha na, Mbəlom ma gateye sariya a ndo mäge madama hay ada a ndo neheye ta zla ɲgwas zuk bay kwa a ndo neheye ta zla zal zuk bay faya ta giye madama aye.

⁵ Kā gum bor i suloy bay, dərɛv kurom mā ɲgwas tə bəmalə nakə andaya fakuma aye. Hərwi Mbəlom a gwad:

«Na gakeye masəfaya dāda bay,
na gəriye kar ha dāda bay.*»

⁶ Hərwi niye, ka slakweye faya mətəsike tə dərɛv kway peteh:

«Bəy Maduwəɲ Mbəlom ma dzəniye ga huya,
na dzədzareye a wuray kwa tsekweɲ bay.

Ndəray ma sliye məgeɲ wuray bay.†»

⁷ Dzalum ka bagwar kurom neheye tə dəkum ha bazlam i Mbəlom kurre aye. Zəbum ka mede tay ada ka məmətə tay nakə tə mət aye. Pum mədzał gər kurom ka Mbəlom andza nətəye tə pa mədzał gər ka Mbəlom aye dərmał.

⁸ Yesu Kəriste ka mbəda bay. Neɲgeye kurre eye, anəke, ada kame, Yesu a mbəda təbey.

⁹ Kā təmum ndo siye hay tə səpat kurom abəra ka tsəved i dedek ta matətike wu wədəye hay wal wal bay. Kā təmum wu nakə ta tsikakuməye bay hərwi maa vəlay gədan a dərɛv i ndo na, ɲgwalak i Mbəlom bəna wu mənɲay ma vəleye gədan a dərɛv i ndo bay. Ndo neheye tə pay bəzay a bazlam mapala eye nakə a tsik ka wu mənɲay aye na, bazlam eye neheye mapala eye ka dzəna tay ha kwa tsekweɲ bay.

† 12:26 Aze 2.6. * 13:5 Zəba mə Bazlam mapala eye masulo eye 31.6, 8; Zozowe 1.5. † 13:6 Dəmes hay 118.6.

¹⁰ Ndo mævələway wu a Mbəlom neheye tə kədəway wu a Mbəlom mə madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom nakə ta lambad ta gugumanj aye na, ta sliye faya mände wu nakə nəkway ka vəlakway a Mbəlom ma təv kway nakə ka vəlawakway faya wu a Mbəlom aye bay.

¹¹ Hərwi i tay na, ahəl nakə ta kədəway naha wu a Mbəlom aye na, bagwar i ndo mævələway wu a Mbəlom ma zliye bambaz eye, ma diye ha a təv nakə a ze siye hay tə tsədəŋŋa aye, ma vəleye a Mbəlom hərwi ada Mbəlom mā pəsətay ha mezeleme tay. Slo eye na, ti ye ha abəra mə wuzlahgəma tə dul na.[‡]

¹² Hərwi niye Yesu bəbay a mət na, ti ye abəra mə wuzlahgəma.[§] Ka mbəda ha bambaz ŋgay hərwi məbere mezeleme i ndo hay.

¹³ Kə ge andza niye na, kə pakway bəzay a kule i Yahuda hay bay, takwa abəra mə wuzlahgəma, takwa ka təv ŋgay. Təmakwa ndo hay ta tsədəkway andza nakə tə tsaday aye dərmak.

¹⁴ Ka mändzibəra nakay na, gəma kway andaya ka ndzakweye mə dəma ka tor eye bay. Faya ka təkakweye dəre a gəma nakə ka ndzakweye mə dəma ka tor eye.

¹⁵ Zambadakway a Mbəlom huya hərwi wu nakə Yesu a ge aye. Ka zambadakweye ta mətstike me tə bazlam kway. Kwa kədəy, da ha neŋgeye bagwar eye. Niye na, wu nakə faya ka vəlakweye aye. Andza məgwədə ka zambadakweye a məzele ŋgay.

¹⁶ Sa na, kə mətsum ha gər ta məgatay ŋgwalak a siye i ndo hay bay, ŋgənum a bo wu kurom hay ta nəteye. Kə mətsum ha gər bay hərwi məvəle wu neheye andza wu kəriye na, a yay a gər a Mbəlom.

¹⁷ Rəhumatay ha gər a bagwar kurom hay, gum wu nakə tə gwədəkum gum aye. Nəteye na, ta gakumeye gər hərwi Mbəlom ma tsətsahiye fataya ma kəkay nakə faya ta gakumeye gər aye. Ka rəhumatay ha gər na, ta giye məsler tay ta mənŋwese eye, mevel ma gateye bay. Mevel kə gatay na, niye na, ma dzəniye kurom sa bay tebiye.

¹⁸ Duwulumay me a Mbəlom hərwi may huya. Nəmaa sər ha ta dedək dərev may tsədəŋŋa, a samay mäge wu ŋgwalak eye huya.

¹⁹ Neŋ faya na tsətsahiye naha fakuma wene wene eye na, duwulumay me a Mbəlom hərwi ada nā ma naha a təv kurom ta bəse.

Mandəve i bazlam

²⁰ Maa vəlakway zay a dərev na, Mbəlom. Maa lətse ahaya Bəy Maduweŋ Yesu abəra ma mədəharj na, neŋgeye. Ka təra ha Yesu ndo mətəkure bagwar eye, kə mət hərwi kway təbaŋ ŋgay hay. Mbəlom kə zla bambaz ŋgay, kə bər ha dzam ta nəkway ka tor eye.

²¹ Mbəlom mā vəlakum gədaŋ mə wu ŋgwalak eye hay tebiye hərwi ada kə gum wu nakə a yay a gər aye. Mā ge məsler ŋgay mə nəkway tə həlay i Yesu Kəriste hərwi ada kə gakwa wu nakə a yay a gər aye. Ndo hay tā zambadāy a Mbəlom ka tor eye! Mā ge andza niye!

Mətstike me

²² Malamar ga hay, na watsakum naha dərewel nakay hərwi mævələkum gədaŋ. Neŋ faya na gakumeye naha amboh, pum bazlam neheye a dərev kurom hərwi na watsakum naha na, tsekweŋ tsa.

²³ Sərūm ha, malamar kway Timote neŋgeye ma daŋgay sa bay. Taədə kə ndislew ka təv ga bəse, ahəl nakə na diye mazəbakumaw dəre aye na, nəmaa diye naha salamay.

‡ 13:11 Zəba Levitik 16.27. § 13:12 Zəba Yuhana 19.17-20.

²⁴ Tsikumataŷ ha me a ndo neheŷe baġwar kurom aŷe ada a ndo mæpe mædzal ġar hay ka Yesu tebiŷe. Ndo mæpe mædzal ġar hay ka Yesu neheŷe ti ŷaw ma Itali aŷe ta tsikakum naha me dærmak.

²⁵ Mbælom mâ pa ŋgama ka nækurom tebiŷe.

Derewel nakə Yakuba a watsa aye Məfələkwe

Mə derewel i Yakuba na, matətike ta məvələ gədan̄ a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye nəteye man̄gəna gər eye ka mändzibəra tebiye aye. Yakuba a watsa derewel nakay na, a Yahuda neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye.

Derewel i Yakuba faya ma tsikateye a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka metsehe (1.2-8; 3.13-18). Andza niye, ta sliye faya mändze bəḅəḅə kame i wu nakə ma dziye ha ndo zezen̄ aye: Dəretsətseh i mändzibəra (1.2-4), mawudə matəre zlele eye (1.9-11; 5.1-6); mawudə məge mənese (1.2-18; 4.1-9), mədəslay ha gər a bo (4.13-16). Derewel nakay faya ma gwadiye: Məpe mədzal gər ka Mbəlom na, faya ma diye ha ndo ka məge metsehe (2.14-26), məgay metsehe a bo ada mändze bəḅəḅə kame i mənese (zəba ma 3.1-12).

Yakuba a watsa derewel nakay na, a ndo neheye zlele eye bay aye (zəba ma 2.6). Derewel nakay faya ma gwadateye ta kəts ndo i mətawak hay bay (2.1-13). A gwad zlele na, lele bay hərwi nakə ndo i zlele hay tə ge ha məsler tə dāma bay aye (5.1-6).

Mətsike me

¹ Neḅ Yakuba, ndo i məsler i Mbəlom ta Bəy Maduweḅ Yesu Kəriste.

Na tsikakum naha me a nəkurom ndo i Mbəlom neheye ka mändzibəra tebiye aye.

Mbəlom ma vəliye metsehe a ndo neheye tə dzala ha faya aye

² Malamar ga hay, dəretsətseh hay waray waray i mədze nakə ta dziye kurom ha, ta ndzakum a gər na, dərev kurom m̄ ḅwasa haladzay,

³ hərwi ka sərum ha na, tadə ka pum mədzal gər kurom ka Mbəlom huya ada faya ka səmumay naha a mədze nakə ta dziye kurom ha aye na, ka ndzumeye bəḅəḅə lele.

⁴ Ndzum bəḅəḅə hus ka mandəve eye hərwi ada ka tərumeḅe masəra gər eye hay mə wu hay tebiye ada wuray m̄ kətsakum bay, wu nakə lele bay aye m̄ ge andaya mə dərev kurom bay.

⁵ Tadə ndoweye mə walaḅ kurom metsehe ḅgay andaya hala bay na, m̄ tsətsah ka Mbəlom hərwi ada Mbəlom m̄ vəlay. Mbəlom a vəlawə kwa a way tə dərev ḅgay peteh, ma kərahiye ha a ndo bay, ta dedek ma vəliye metsehe a ndo nakə ka tsətsah faya aye.

⁶ Ane tuk na, tadə ndoweye ma tsətsahiye wu ka Mbəlom na, m̄ sər ha ta dedek Mbəlom ma vəleye, m̄ dzala gər faya sulo sulo bay hərwi ndo nakə mədzal gər ḅgay sulo sulo aye na, neḅgeye andza dəlov nakə wekit wekit mətasl a bəl kwa a diye wuray wuray tebiye aye.

⁷ Slala i ndo nakay andza niye m̄ dzala mə gər ḅgay Bəy Maduweḅ ma vəleye wu bay,

⁸ hərwi mədzal gər ḅgay sulo sulo ka Mbəlom, mədzele gər ḅgay ka wu nəte bay.

Ndo i mətawak hay ta ndo i zlele hay

⁹ Ndo nakə mətawak eye faya ma pay bəzay a Yesu Kəriste aye na, dərev ɲgay mâ ɲgwasa hərwi Mbəlom ka səkah ha.

¹⁰ Ndo nakə zlele eye faya ma pay bəzay a Yesu Kəriste aye na, dərev ɲgay mâ ɲgwasa dərmak hərwi Mbəlom kə ma ha ka dala. A sər ha na, ma dziye andza məvurze i guzer nakə a ɓəta bəse aye.

¹¹ Pat kə zla faya abəra ɲgulak na, ma kuliyə ha guzer, məvurze hay ta kutsiyə ada məle tay kə nas. Andza niye, ndo i zlele ma dziye tə məsler ɲgay hay tebiye andza guzer neheye tə ɓəta kəriye tsa aye.

Mbəlom ma dziye ha ndo bay

¹² Məɲgwese ma ndziye ka ndo nakə a səmay naha a mədze neheye tə dza ha aye. Kə səmay a mədze neheye na, Mbəlom ma vəleye magogoy ɲgay, andza məgwede sifa nakə a gwad ma vəliye a ndo neheye a wuɗa tay ha aye.

¹³ Tadə məsəpete kə ndzay a gər a ndoweye na, mâ gwad «Maa səpat ga na Mbəlom» bay hərwi ndəray ma sliye məsəpete Mbəlom ka mäge mənese bay, ada Mbəlom a səpat ndo a mənese bay dərmak.

¹⁴ Kwa way a ge mənese na, ta bor i bo ɲgay nakə lele bay a səpat na ka mäge mənese aye.

¹⁵ Wu neheye lele bay a dzala mə gər ɲgay aye, ma dəba i məndze tsekwen na, ma giye parakka. Mezeleme niye ka səkah haladzay na, ma diye ha a məməte.

¹⁶ Malamar ga neheye na wuɗa kurom haladzay aye, ndəray mâ vakum gər bay.

¹⁷ Wu neheye ɲgwalak eye tebiye ti yaw abəra ka təv i Mbəlom, wu neheye lele eye na, i Mbəlom Bəba kway nakə a ge pat tə wurzla hay aye. Mbəlom na, a mbəda bay, a mbəda andza pat nakə a mbəda ma gəriye kurom ha a ləvonj aye bay.

¹⁸ A vəlakway sifa tə bazlam ɲgay dedək eye. A ge niye na, tə dərev hərwi ada kâ tərakwa kurre eye hay mə walaŋ i wu neheye a ge aye.

Pumay zləm a bazlam i Mbəlom ada gum wu nakə a tsik aye

¹⁹ Malamar ga neheye na wuɗa kurom haladzay aye, dzalum ka wu nakay anan aye: Ndzum tsezlezleŋŋe ka məpay zləm a wu neheye siye i ndo hay ta tsikiye aye, ane tuk na, kâ tsik me bəse tsa bay, zla həlay eye təday ada kâ ge mevel bəse bay dərmak,

²⁰ Hərwi ndo nakə ma giye mevel aye na, ma sliye faya mäge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye bay.

²¹ Hərwi niye, zlum na wu neheye lele bay tebiye abəra mə dərev kurom, kâ gum mezeleme sa bay. Rəhum ha gər kurom ka dala kame i Mbəlom, ada pumay zləm a bazlam nakə a pa a dərev kurom aye. Bazlam nakay na, gədanj ɲgay andaya mətəme ha məsəfəre kurom.

²² Kâ tərūm ndo məpay zləm a wu nakə Mbəlom a tsik aye dekdək bay, gum wu nakə a tsik aye dərmak. Ndo nakə a pay zləm dekdək tsa kə ge na faya məsler eye bay na, a vay gər a bo ɲgay.

²³ Tadə ndoweye a pay zləm a bazlam nakay ada kə ge wu nakə a tsik aye bay na, neŋgeye andza ndo nakə a zəba ka dərə ɲgay mə malam, neŋgeye kəkay na, a ɲgatay.

²⁴ A zəba ka dərə ɲgay lele na, a ye ɲgway. Neŋgeye kəkay na, a mətsa ha gər tə mazəbe ɲgay.

²⁵ Ndowneye ka zəba dərə a bazlam i Mbəlom mapala eye, kə ge ha məsler tə wu nakə a tsik aye na, Mbəlom ma piye faya ɲgama. Mâ pay zləm dekdək tsa

ada mâ mætsa ha gær bay. Ane tuk na, ðuh mâ rəhay ha gær. Mbəlom ma piye faya ŋgama hærwi bazlam nakay mapala eye ŋgwalak eye, neŋgeye gədan eye hærwi mætəme kway ha abəra mə mezeleme.

²⁶ Tadə ndoweye kə dzala neŋgeye ndo məpay bəzay a Mbəlom, kə gay metsehe a dərneh ŋgay bay faya ma tsikiye wu neheye lele bay aye huya na, a vay gær a bo ŋgay, məpay bəzay a Mbəlom ŋgay niye ma giye ŋgama kwa tsekweŋ bay. Bazlam ŋgay neheye faya ma tsikiye ta təra kəriye.

²⁷ Məpay bəzay a Mbəlom ta lele eye nakə a yay a gær a Mbəlom aye na, məgatay gær a wur mətawak hay, a madakway i ŋgwas neheye faya ta siye dəretsətseh aye. Mā gay metsehe a bo ŋgay hærwi ada wu i mändzibəra neheye lele bay aye ta ye ha a mezeleme bay.

2

Ndo hay tebiye kame i Mbəlom na, nəte

¹ Malamar ga hay, nəkurom na, ka dzalum ha ka Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Neŋgeye bagwar eye a ze wu hay tebiye ta məzlaḅ, ka ŋgatakway a Mbəlom na, ma neŋgeye. Hærwi niye, kə ŋgənum ha ka bo abəra ndo hay bay.

² Agana ndo andaya, a pa ka bo peteked neheye tə le aye, a pa wu a wur həlay neheye tə vəd ta gura eye, a ye naha a məhay gær kurom. Ndo ŋgeḁ na, mətawak eye peteked ŋgay neheye ka bo aye lele bay.

³ Nəkurom ka dəsłumay ha gær na, a ndo nakə a pa ka bo peteked neheye tə le aye, ka gwadumay: «Amboh, dara, ndza ka dzaŋga ŋgwalak eye.» Ndo nakə mətawak eye na, ka gwadumeye: «Lətse mələtse» kəgəbay ka gwadumeye «Ndza kanan ka dala.»

⁴ Tadə ka gum andza niye na, ka ŋgənum tay hay ka bo abəra ndo hay bəḁaw? Ka gumay sariya a ndo nəte mə walaŋ i ndo niye hay bəḁaw? Wu neheye ka dzalum aye na, lele bay.

⁵ Malamar ga neheye na wuḁa kurom haladzay aye, tsənum lele, ka sərūm təbədew Mbəlom a pala ndo neheye mətawak eye ka mändzibəra aye na, hærwi ada tā pa mədzal gær ka Yesu Kəriste ada tā huta zlele nakə dedək eye, a pala tay hærwi ada tā fələkwa a Bəy i Mbəlom nakə a gwad ma zliye, ma vəliye a ndo neheye ta wuḁa na aye.

⁶ Ane tuk na, nəkurom ðuh faya ka kətsumeye tay ha ndo i mətawak hay. Maa gawakum dəretsətseh na, ndo i zlele hay na gwad ðuh ba? Maa vahawa kurom kame i sariya na, nəteye.

⁷ Maa tsik wu nakə lele bay aye ka məzele ŋgwalak eye i Yesu Kəriste nakə tə zalakum ha aye na, ndo i zlele hay.

⁸ Tadə ka rəhumay ha gær a bazlam i Mbəlom mapala eye nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom aye na, ka gum lele. Bazlam nakay mapala eye a gwad: «Wuḁa ndo i məgeḁ yak dərmaḁ andza ka wuḁa na gær yak.*»

⁹ Ane tuk na, tadə ka ŋgənum tay ha ka bo abəra ndo hay na, ka gum mənese, bazlam mapala eye ma gəsiye kurom hærwi nakə ka rəhumay ha gær bay aye.

¹⁰ Kwa tadə ndoweye ka rəhay ha gær a bazlam i Mbəlom mapala eye tebiye, ane tuk na, kə nas ha nəte ka rəhay ha gær bay na, niye na, andza məgwede kə nas tebiye.

* 2:8 Levitik 19.18.

11 Hərwi Mbəlom nakə a gwad: «Kâ ge madama bay†» aye na, a gwad, «Kâ kədgər i ndo bay‡» dərma, ane tuk na, tadə ka kəndə na, kwa ka ge madama bay na, ka nas ha bazlam i Mbəlom mapala eye.

12 Hərwi niye faya na gwadəkumeye, sərüm ha, mə wu neheye ka tsikum-eye ada mə wu neheye ka gumeye na, Mbəlom ma gəkumeye sariya, ma tsətsahiye tadə nəkurom ka rəhumay ha gər a bazlam nakay gədan̄ ŋgay andaya mətəme kurom ha aye.

13 Tadə ndoweye kə sakay naha a siye i ndo hay bay na, ahəl nakə Mbəlom ma giye sariya aye ma sakay naha bay dərma. Ane tuk na, tadə ka sakay naha a ndo hay na, Mbəlom ma gəsiye kar a sariya bay.

Məpe mədzal gər ka Yesu ta məge məsler

14 Malamar ga hay, tadə ndoweye kə tsik tə bazlam kə dzala ha ka Mbəlom, ane tuk na, kə ge wu nakə Mbəlom a tsik aye bay na, ma dzəniye na ma kəkay? Mədzal ha andza nakay na, ma təmiye ha bay.

15 Ağəna siye i ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste hay andaya, petekəd andaya fataya bay, may a wur fataya dərma.

16 Tadə ndo mə walaŋ kurom a gwadətay: «Dum tə zay. Mbəlom mâ vəlakum petekəd ta wu mənday», ane tuk na, kə vəlatay wu bay na, ŋgama eye mey?

17 Mədzal ha ka Mbəlom na, andza niye dərma. Tadə ndoweye kə gwad kə dzala ha ka Mbəlom, ane tuk na, kə ge məsler ŋgwalak eye bay na, mədzal gər ŋgay ka Mbəlom kə mət.

18 Ağəla ndoweye ma gwadiye «Ndo ŋged faya ma dzaliye ha ka Mbəlom, ndo ŋged faya ma giye məsler ŋgwalak eye.» Na məbədeye faya na, bəzəŋ ha ma kəkay nakə faya ka dzaliye ha ka Mbəlom aye ada faya ka giye məsler ŋgwalak eye bay. Ada neŋ na bəzakeye ha məsler ga neheye ŋgwalak eye hərwi ada kâ ŋgatay neŋ faya na dzaliye ha ka Mbəlom.

19 Ka dzala ha Mbəlom andaya nəte ŋgewəŋ. Ka ge lele. Kwa məsəfəre neheye lele bay aye ta dzala ha dərma, ada hərwi niye faya ta dzədzariye.

20 Nəkar ndo i mətərakahaŋ! A saka tâ daka ha mədzal gər ka Mbəlom ze məge məsler ŋgwalak eye na, ma giye ŋgama bay na, ka sər təbədew?

21 Bəba tətə kway Abraham a təra tsədan̄ŋa kame i Mbəlom na, ta tsəved waray? A təra tsədan̄ŋa na, tə wu nakə a ge aye bədaw? A zla wawa ŋgay Izak məkəday naha a Mbəlom.

22 Anəke ka sər ha mədzal ha ka Mbəlom ada ta məge məsler ŋgwalak eye hay ti ye ka bo salamay. A ge ha andza niye na, kə vəlay ha dərəv ŋgay peteh a Mbəlom.

23 Wu nakay a ge bo na, andza nakə tə watsa mə Derewel i Mbəlom, a gwad: «Abraham a dzala ha ka Mbəlom, hərwi niye Mbəlom a təra ha ndo i dedək kame ŋgay. §» Tə zalay «dzam i Mbəlom.»

24 Ka sərüm ha na, ndo a təra tsədan̄ŋa kame i Mbəlom na, hərwi nakə a ge məsler ŋgwalak eye hay aye dərma bəna ta mədzal gər dəkdək bay.

25 Ta Rahab ŋgwas məge madama bəbay andza niye. Ndo məslərə i Yahuda ti ye a gay ŋgay na, ka dzəna tay ha. Kə dətay ha tsəved mekeleŋ eye hərwi ada tâ təma. Hərwi məsler ŋgay nakə a ge andza niye aye na, ka təra ndo tsədan̄ŋa eye kame i Mbəlom.*

† 2:11 Madayaw abəra ma Ezipt 20.14, Bazlam mapala eye masulo eye 5.18. ‡ 2:11 Madayaw abəra ma Ezipt 20.13, Bazlam mapala eye masulo eye 5.17. § 2:23 Madazlay i wu hay 15.6. * 2:25 Zozowe 2.1-21.

²⁶ Andza niye, tađə məsəfəre ki yaw abəra ma ndo na, ndoweye niye kə mət. Mədzal ha ka Mbəlom na, andza niye dərmak. Tađə ndoweye kə ge məsler ɲgalak eye hay bay na, mədzal gər ɲgay ka Mbəlom kə mət.

3

Gumay metsehe a dərneh kurom

¹ Malamar ga hay, kâ tərūm tebiye kurom eye ndo matətike tay ha ndo hay bay. Sərūm ha nəmay neheye nəmaa tətikateye a ndo hay aye ta gameye sariya ma ziye i ndo siye hay.

² Nəkway tebiye faya ka gəkweye mənese. Tađə ndoweye faya ma tsikiye me ze mäge mənese na, neɲgeye ndo i dedək. Kə sla đa məgay metsehe a bo ɲgay.

³ Dzalum ka pələs təday. Ka pakway bəre a bazlam a pələs na hərwi ada mâ rəhakway ha gər ada ma zəɲgaliye tsəved nakə a sakway aye.

⁴ Zəbum ka kwalalaɲ i yam bagwar eye. Kwa tađə bagwar eye hay bəbay ada mətasl faya ma vəzliye ta gədaɲ ma diye ha bəbay na, ndo faya ma geye metsehe tə wuye andaya tsekweɲ hərwi ada mâ ye a təv nakə a say aye.

⁵ Dərneh i ndo na, andza niye dərmak. Kwa neɲgeye tsekweɲ bəbay na, ma sliye mədəslay ha gər a bo tə wu bagwar eye hay.

Zəbum! Ako tsekweɲ na, ma təmiye kəsaf bagwar eye tebiye təlmed təlmed.

⁶ Dərneh i ndo bəbay andza ako. Mənese i məndzibəra na, mə đəma, mə bo kway. Faya ma nasiye ha bo tebiye. Ma vatiye ako nakə ma dziye ha məsəfəre i ndo tebiye. Ako niye a yaw na ma ako nakə ma mbatiye bay ka tor eye.

⁷ Ndo hay ta sliye faya məgay metsehe a wu hay tebiye, ta sliye faya ka wu i pesl hay, diyeɲ hay, dədə hay ada tə kələf dərmak.

⁸ Ane tuk na, ndo hay ta sliye faya məgay metsehe a dərneh bay. Neɲgeye na, wu nakə lele bay aye. A sla faya məndze səkeffe bay. Neɲgeye maraha eye ta muwar nakə ma kədiye ndo aye.

⁹ Ta dərneh na, ka zambadakweye ha a Mbəlom Bəba kway, ada ka vəlakweye tay ha mezeleme a ndo neheye a ge ka mändzəkkit bo ɲgay aye dərmak.

¹⁰ Bazlam i mazambadəy a Mbəlom ta məvələ mezeleme a ndo a yaw mə hud i bazlam eye nəte. Malamar ga hay, mâ təra andza niye bay.

¹¹ Yam nakə a tsəhən aye ta yam nakə hərwak hərwak aye ta ɲgəzaweye ma bədiyem eye nəte đaw?

¹² Malamar ga hay, sərūm gurov ma sliye faya məwe tetədəz đaw? Werepezl ma sliye faya məwe gurov đaw? Yam nakə a tsəhən aye na, ma ɲgəzaweye yam nakə a tsəhən bay aye bay.

Metsehe nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye

¹³ Ndo i metsehe andaya mə walaɲ kurom đaw? Ndo i ndaraw andaya đaw? Mâ bəzay ha metsehe ɲgay ta mäge məsler ɲgalak eye hay ada mâ hənə ha gər ɲgay ka dala.

¹⁴ Ağəna nəkurom sələk eye, ada dərev kurom dūwekeke, ada faya ka dzalumeye ka bo kurom eye dəkdek tsa dərmak. Tađə kə ge andza niye na, kâ ɲgalakum bay ada kâ rawum me ka dedək bay.

¹⁵ Slala i metsehe niye na, a yaw abəra ka təv i Mbəlom bay, nakay na, i məndzibəra. Məsəfəre i Mbəlom andaya mə đəma bay, wu i ndo zezeɲ hay, a yaw mə həlay i Fakalaw.

¹⁶ Tadā ndo hay sələk eye hay ada faya ta dzaliye ka bo tay eye dekdək na, wu hay ta diye ka bo ta tsəved eye sa bay ada slala i wu neheye lele bay aye ta ndohwaweye dərmaḱ.

¹⁷ Ane tuk na, metsehe nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye na, wal. Neŋgeye na, tsədanja, a vəl mändze zay mə walaŋ i ndo hay, neŋgeye ləfedede, a sara ha gər tonḡwa tonḡwa bay, a sakay naha a ndo hay, a ge na, məsler ŋwalak eye huya, a ŋəna tay ha ka bo abəra ndo bay, dərneh mə bazlam ŋgay sulo təbey.

¹⁸ Ndo neheye ta wuḡa mändze zay aye na, faya ta dzəniye siye i ndo hay ka məhute mändze zay. Wu nakə faya ta giye na, ma giye lele. Ma giye andza ta sləga wu a guvah ada tə dza wu nakə a ndzohw aye.

4

Kā gum dzam ta mändzibəra bay

¹ Mətsal bo tə matəre mə walaŋ kurom na, a yaw mənḡay? Na gwad hərwi nakə bor i bo kurom hay faya ta tsaliye bo mə nəkurom aye.

² A sakum wu hay, ada ka hutum bay na, nəkurom maləva bo eye ka məkəde ndo hay. Ka gumeye däre ka wu hay ane tuk na, ka slumeye faya məhute bay. Hərwi niye faya ka tərumeye ada faya ka tsalumeye bo mə walaŋ kurom aye. Ka hutumeye wu nakə a sakum aye bay hərwi ka tsətsahum ka Mbəlom hərwi ada mə vəlakum bay.

³ Kwa tadə ka dūwulumay me a Mbəlom hərwi ada mə vəlakum, ma vəlakumeye bay hərwi ka dūwulumay me ta tsəved lele aye bay, ka tsətsahum wu neheye ka gum faya däre aye.

⁴ Nəkurom ka tərūm andza ŋwas neheye faya ta giye madama aye. Sərūm ha, tadə ndoweye ka wuḡa wu i mändzibəra na, neŋgeye ndo mənə däre i Mbəlom. Ndo nakə a say məpay bəzay a wu i mändzibəra aye na, ka təra ndo mənə däre i Mbəlom.

⁵ Nəkurom ka dzalum wu nakə tə watsa a Dərewel i Mbəlom aye na, ka təra wu kəriye daw? A gwad: «Məsəfəre nakə Mbəlom a pa a bo kway aye na, sələk eye.»

⁶ Sa na, ma vəlakweye ŋgama nakə a ze wu tebiye aye. Andza nakə tə watsa a Dərewel i Mbəlom aye na, «Mbəlom ma kərəhiye ndo neheye ta dəslay ha gər a bo aye, ane tuk na, ma vəliye ŋgama a ndo neheye tə həna ha gər aye.*»

⁷ Hərwi niye, rəhumay gər a Mbəlom. Səmumay naha a Fakalaw, ma hwayakumeye.

⁸ Həndzədūm ka təv i Mbəlom, ma həndzədīye tə nəkurom dərmaḱ. Nəkurom neheye faya ka gumeye mezeleme aye, barum na həlay kurom. Nəkurom neheye mədzal gər sulo sulo aye, zlum na mezeleme abəra mə dərev.

⁹ Ndzum tsokodokkwa hərwi mezeleme kurom hay, ada tuwum. Kā ŋwasum dūh bay, tuwum. Dərev kurom mə ŋwasa sa bay, ane tuk ndzum tsokodokkwa.

¹⁰ Hənum ha gər kurom kame i Mbəlom hərwi ada mə səkah kurom ha.

Kā gum sariya ka ndo bay

¹¹ Malamara ga hay, kā tsikum wu nakə lele bay aye ka ndo hay bay. Ndo faya ma tsikiye wu nakə lele bay ka ndo aye ada faya ma giye faya sariya aye na, a tsik wu nakə lele bay ka bazlam mapala eye ada faya ma giye faya

* 4:6 Dzeke hay 3.34.

sariya dərma. Azlakwa tadə faya ka giye sariya ka bazlam mapala eye na, faya ka rəhay ha gər, faya ka giye faya sariya dəkdək tsa.

¹² Maa vəl bazlam mapala eye a ndo hay na, Mbəlom nəte ɲgweɲ. Ndo məge sariya na, neŋgeye nəte ɲgweɲ. Maa sla mətəme tay ha ndo hay na, neŋgeye nəte. Maa sla mədze tay ha na, neŋgeye nəte ɲgweɲ. A nəkar, ka dzala nəkar na, way nakə ka gateye sariya a ndo hay aye.

Kā dəsłumay gər a bo bay

¹³ Pumay zləm a wu nakə na tsikiye, nəkurom neheye faya ka gwadumeye: «Bəgom kəgəbay tədə na, nəmaa diye a wuzlah gay, nəmaa ndziye mə dəma məve nəte hərwi məhute suloy haladzay.»

¹⁴ Ane tuk na, nəkurom na, ka sərüm wu nakə ma giye bo tədə aye bay. Məsəfəre kurom na, andza makukulek nakə mändze tsekweɲ ka ɲgateye, tsa na, ma dziye sa aye.

¹⁵ Ka gwadumeye duh na: «Tadə kə yay a gər a Mbəlom na, nəmaa ndziye tə dəre, nəmaa giye wu nakay kəgəbay wu taday.»

¹⁶ Ane tuk na, faya ka ɲgalakumeye, ka ɲgalakumeye tə bazlam kurom neheye faya ka tsikumeye aye. Məge andza niye lele bay.

¹⁷ Andza niye sərüm ha na, ndoweye a sər məge ɲgwalak ada kə ge na bay na, kə ge mənese.

5

Nəkurom ndo i zlele hay, gum metsehe

¹ Gum metsehe nəkurom ndo i zlele hay, tuwum bo kurom ta magala hərwi dəretsəsh neheye faya ta həbiye kurom aye.

² Zlele kurom hay ta ze, petekəd kurom hay bəbay mətul hay ta nda.

³ Gura kurom hay ta suloy kurom na, reŋgez kə nas tay ha, reŋgez ma makumeye ha mənese hərwi nəkurom həzay eye. Bo kurom ma ta nasiye dərma, andza ta fəkiye ta ako. Ka hayumay gər a zlele a həlay nakay anə mändzibəra mazlambar ma ndəviye aye.

⁴ Ka vumatay gər a ndo neheye tə ge məsler ma guvah kurom aye, ka vəlumatay wu i merəbe tay bay. Tsənum kəkay nakə faya ta tuweye naha bo a Mbəlom hərwi ada mə dzəna tay ha aye. Ndowne neheye tə gakum məsler aye na faya ta tuwiye ada Bəy Maduweɲ Mbəlom Gədan eye faya ma tsəniye.

⁵ Ka ndayum bəra tə zlele kurom ka mändzibəra, ka pumay bəzay na, wu neheye tə yakum a gər aye. Ka ndawum wu mənday haladzay, ka gəlawum tətəp tətəp andza sla nakə ta kədiye.

⁶ Ka gasum tay ha ndo neheye ta gakum wuray bay aye a sariya, ka kədum tay ha. Nəteye na, ta ge fakuma gədan bay.

Zlum ɲgatay ada duwulum me

⁷ Malamar ga hay, zlum ɲgatay hus a həlay nakə Bəy Maduweɲ ma maweye fakwaya aye. Zəbum ka ndo məfəte hay təday. Ndo məfəte na, ma həbiye wu i guvah ɲgay hay ta məzle ɲgatay. Ma həbiye na, ka madazlay i makurre i yam məpe hus ka maduk i duk i yam nakə tsiy ma piye sa bay aye.

⁸ Nəkurom dərma, zlum ɲgatay. Ndzum bəɲbəɲ hərwi pat i məmaw i Bəy Maduweɲ kway mazlambar faya ma ndisleweye.

⁹ Malamar ga hay, kə gunguzum wuray a bo bay hərwi ada Mbəlom mə gəs kurom a sariya bay. Tsənum, ndo nakə ma giye sariya aye mazlambar faya ma ndisleweye, neŋgeye malətsa eye ka həlay məged.

¹⁰ Malamar ga hay, dzalum ka ndo mæde ha bazlam i Mbəlom neheye ahəl niye tə tsik me ta mæzele i Mbəlom aye. Ta sa dəretsətseh ada ta zla ŋgatay. Nəkurom dərmak, zlum ŋgatay andza nəteye.

¹¹ Zəbum, ndo neheye Mbəlom a pa fataya ŋgama hərwi nakə tə səmay naha a dəretsətseh aye. Ka tsənum labara i Zob nakə a səmay naha a wu hay ahəl nakə dəretsətseh a ndzay a gər aye.* Ma dəba eye na, ka sərūm ha wu nakə Mbəlom a vəlay aye.† Ta dedək Mbəlom na, a sakay naha a ndo hay, ma gateye ŋgwalak.

¹² Malamar ga hay, bazlam bagwar eye anan; Mə wu hay tebiye na, kə mbaɖum bay. Kə mbaɖum ta magərmbəlom bay, kə mbaɖum ta dala bay, kə mbaɖum tə wu mekeleŋ eye bay. Lele na, ayaw kurom mā ndza ayaw. A'ay kurom mā ndza a'ay. Tsikum andza niye hərwi ada Mbəlom mā gəs kurom a sariya bay.

¹³ Taɖə ndo andaya mə walaŋ kurom faya ma siye dəretsətseh na, mā dūwulay me a Mbəlom. Taɖə ndo andaya mə walaŋ kurom dərev ŋgay faya ma ŋgwasiye na, mā gay naha dəmes a Mbəlom, mā zambaɖay.

¹⁴ Taɖə ndo andaya dəvats eye mə walaŋ kurom na, mā zalatay a madugula i ndo məpe mədzal gər ka Yesu hay hərwi ada tā faɖa faya mal ta mæzele i Bəy Maduwerŋ Yesu ada tā dūwulay me a Mbəlom hərwi ŋgay.

¹⁵ Taɖə ka dūwulay me a Mbəlom ada kə dzala ha Mbəlom kə tsəne maɖuwule me ŋgay na, ma dzəniye na. Bəy Maduwerŋ ma mbəliye ha. Taɖə kə ge mezeleme na, Mbəlom ma pəsay ha dərmak.

¹⁶ Hərwi wu nakay, neŋ faya na gwaɖumeye, ɖum ha a bo mezeleme kurom hay mə walaŋ kurom nəte nəte, ada dūwulumay me a Mbəlom hərwi ndo siye hay dərmak hərwi ada Mbəlom mā təma kurom ha. Maɖuwule me i ndo nakə tsəɖanŋa kame i Mbəlom aye na, gəɖan eye haladzay.

¹⁷ Dzalum ka Eliya nakə ahəl niye aye. Neŋgeye na, ndo andza nəkway. Ka dūwulay me a Mbəlom tə dərev ŋgay peteh hərwi ada yam mā pa bay.‡ Yam kə pa ka dala niye bay məve mahkar ta kiye məkwa.

¹⁸ Ma dəba eye na, a dūwulay me a Mbəlom hərwi ada yam mā pa sa. Mbəlom a paw yam ada wu hay ta ndzohwaw dərmak.§

¹⁹ Malamar ga hay, taɖə ndoweye mə walaŋ kurom kə dze abəra ka tsəved i Mbəlom, tsa na, ndo ki ye kə ma ahaya ka tsəved na,

²⁰ sərūm ha ndoweye nakə ka dzəna ndo i mezeleme hərwi ada mā gər ha mezeleme aye na, ma təmiye ha ndo i mezeleme niye abəra ma məɖahan. Kwa taɖə mezeleme ŋgay haladzay bəbay na, Mbəlom ma pəsay ha.

* 5:11 Zob 1.1-2.10. † 5:11 Zob 42.10-17. ‡ 5:17 Zəba mə 1 Bəy hay 17.1. § 5:18 Zəba mə 1 Bəy hay 18.1, 41-46.

Makurre i derewel nakə Piyer a watsa aye Məfələkwə

Piyer a watsa derewel na, a ndo məpe mədzal gər neheye ma gəma zlam ka dala i Roma ta diye i tsakay ada ta diye i bəzay i mbəlom i Azi nakə tə zalay anəke Turki aye. Nəteye mandza eye mə dəma andza mbəzlew hay hərwi nəteye ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu (1.1; 2.11). Ta zəba fataya andza ndo hay bay, tə dəsawa fataya parasay kəriye ada tə gawatay dəretsətseh.

Piyer a watsa hərwi məvəlatay gədanj ka məpe mədzal gər ada ka wu nakə tə pa faya mədzal gər aye, a vələtay gədanj ka məndze andza ndo neheye Mbəlom a pala tay aye.

Piyer a watsa a ndo neheye mede tay andza i bəba tətə tay hay sa bay ada andza i ndo tay hay sa bay (1.13–2.4). A dətay ha a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu (2.4–10). Ta sliye məsəmay naha a wu neheye mawura bo aye (1.3, 13, 21; 3.15).

Mbəlom a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahanj. Mədok i ndo məpe mədzal gər hay na, nəngeye (4.12–19). Ma məndze mə walanj i ndo hay na, mawudə bo, məhəne ha gər nəte ta nəte a bo, faya ma lakiye tay ha ndo məkalay kame a ndo hay, gawla hay ada ta hawal i ndo siye hay ka tsəved ngwalak eye (5.1–7; 1.22–2.3). Slala i məndze andza nakay na, faya ma dətəye ha a ndo i bəra hay ta sliye faya mətsədə tay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu bay.

Mətsike me

¹ Maa watsa derewel nakay na, neñ Piyer, ndo i maslanj i Yesu Kəriste. Na watsakum naha a nəkurom ndo i Mbəlom neheye ka ngənum gər kuye kuye, nəkurom anəke mandza eye madurlonj eye hay ka dala i Poñtus, ka dala i Galat, ka dala i Kapados, ka dala i Azi ada ka dala i Bitini aye.

² Kurre ahəl niye 6a Mbəlom a sər wu nakə ma giye hərwi kurom aye. A pala kurom na, mata tere ndo ngay hay ta gədanj i Məsəfəre ngay hərwi ada kə rəhumay ha gər a Yesu Kəriste hərwi ada tə gwatsaka fakuma bambaz ngay. Niye na, ka tərume ye tsədanjəna kame i Mbəlom.

Mbəlom mə səkah ha məpe fakuma ngama haladzay ada mə vələkum zay kame kame.

Mbəlom ma vələkweye sifa nakə ma ndəviye bay aye

³ Zambadəkway a Mbəlom, Bəba i Bəy Maduwej kway Yesu Kəriste hərwi ka gəkway mə bo. Hərwi niye a vələkway sifa wedeye tə həlay i Yesu Kəriste hərwi nakə Yesu Kəriste a lətsew abəra ma mədahanj aye. Hərwi niye ka sərakwa ha ka lətsakwawəye abəra ma mədahanj dərmak.

⁴ Ka sərakwa ha ka hutakweye wu nakə ngwalak eye Mbəlom ma vələkweye a nəkway ndo ngay hay aye mə mbəlom. Wu niye ma ndziye na, huya. Ma nasiye bay, ma kuliye andza guzer bay.

⁵ Nəkurom neheye ka pum mədzal gər kurom ka Mbəlom aye na, Mbəlom faya ma tsəpiye kurom ta gədanj ngay hərwi ada ndo hay tebiye tə sər ha parakka, ahəl nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəlom ma təmiye kurom ha.

⁶ Hərwi niye ngwasum haladzay. Kwa tadə faya ka sumeye dəretsətseh ta tsəved wal wal a həlay tsekweñ bəbay na, ngwasum haladzay.

⁷ Kwa gura nakə ma nasiye bəbay aye na, ndo hay tə zlawə, tə pawə na a ako hərwi mədze ha neŋgeye lele daw. Andza niye dərmak məpe mədzal gər kurom nakə ka pum ka Mbəlom aye na, a ze gura ada ta dziye ha dərmak. Mədze niye faya ta dziye kurom ha aye na, hərwi ada tā ŋgatay a mədzal gər kurom nakə ka pum ka Mbəlom aye na, ka dzalum ha tə dərev kurom peteh. Hərwi niye, ahəl nakə Yesu Kəriste ma maweye na, ndo hay ta dəslakumeye ha gər, ta zambadakumeye, ta vəlakumeye məzlaḥ.

⁸ Kwa ka ŋgatumay a Yesu Kəriste tə dəre kurom zuk bay bəbay na, ka wudum na tsiy. Kwa ka ŋgatumay anəke bay bəbay na, ka dzalum ha faya. Hərwi niye dərev kurom maraha eye ta məŋgwese haladzay, ndo ma sliye faya matakəre bay tebiye.

⁹ Ka hutum məŋgwese niye na, hərwi Mbəlom ma təmiye kurom ha. Nakay na, magogoy i mədzal gər kurom nakə ka pum ka Yesu aye.

¹⁰ Ahəl niye na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom ta rəzlay a gər a mapəle ma kəkay nakə Mbəlom ma təmiye tay ha ndo hay aye. Wu niye lele eye Mbəlom a gwad ma vəlakumeye na, ta datay ha a ndo hay kurre.

¹¹ Məsəfəre i Kəriste nakə mə dərev tay aye kə datay ha kurre, a gwadatay: Kəriste ma siye dəretsətseh, ma dəba eye na, ma hutiyə mədəslay ha gər nakə ndo hay ta dəslay gər aye. Ndo i məsləŋ i Mbəlom neheye ta pəla hərwi ada tā sər ha wu neheye ma giye bo na, ahəl waray ada ma təriye na, ma kəkay.

¹² Mbəlom a datay ha ka bo abəra, mata ŋgatay a wu neheye na, nəteye bay. Ane tuk na, wu niye hay na, i kurom. Anəke ndo neheye faya ta dəkumeye ha Labara ŋgwalak eye na, ta tsikakum wu neheye. Tə tsikakum na, ta gədan i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye nakə Mbəlom a sləraw mə mbəlom aye. Kwa gawla i Mbəlom hay bəbay a satay məsəre wu neheye hay dərmak.

Ndo hay ta ge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye

¹³ Hərwi niye, ləvum ha bo ta mədzal gər kurom na, ka məge məsler i Mbəlom. Gumay metsəhe a bo kurom lele, pum mədzal gər kurom ka ŋgwalak i wu nakə Mbəlom ma vəlakumeye pat nakə Yesu Kəriste ma maweye aye.

¹⁴ Gəsumay me a Mbəlom huya andza wawa neheye tə gəsawatay me a bəba tay hay aye. Ahəl niye, ka sərūm bazlam i Mbəlom zuk bay na, ka pumay bəzay a wu nakə lele bay aye. Anəke kâ mum a dəma sa bay.

¹⁵ Mbəlom nakə a zalakum kâ tərūm ndo ŋgay hay aye na, neŋgeye tsədəŋŋa. Nəkurom dərmak tərūm tsədəŋŋa mə wu nakə faya ka gumeye tebiye.

¹⁶ Hərwi tə watsa mə Dərewel i Mbəlom, a gwad: «Tərūm tsədəŋŋa, hərwi neŋ tsədəŋŋa.*»

¹⁷ Ahəl nakə faya ka dūwulumay me a Mbəlom aye na, ka zalawumay Bəba. Kə ge andza niye na, rəhumay ha gər. Mede kurom mā ge lele a həlay nakə nəkurom ka məndzibəra aye hərwi neŋgeye a ge sariya a ndo na, ka wu ŋgay nakə a ge aye.

¹⁸ Ka sərūm ha Yesu ka mbəda kurom ahaya tsəlök abəra mə kule i bəba kurom neheye a ge ŋgama bay ta tətikakum aye. A mbəda kurom ahaya abəra mə kule niye na, tə wu nakə andza suloy ma nasiye aye bay.

¹⁹ Ane tuk na, a təma kurom ahaya na, tə bambaz i Yesu Kəriste nakə a ze wu hay tebiye aye. Neŋgeye a ndzəkət bo na, andza vo'ar i təbən wawa eye nakə tə kədəy a Mbəlom mənese kwa tsekwenj andaya faya bay tebiye.

²⁰ Kurre ahəl niye Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, ḡa kə zla na. Ka mənəve i məndzibəra nakə anəke ma ndəviye aye na, Mbəlom a dəkum ha parakka, hərwi ada mā təma kurom ha.

* 1:16 Levitik 19.2.

²¹ Ka dzalum ha ka Mbəlom na, hərwi ɲgay nakə a təma ahaya abəra ma mədahaŋ ada a vəlay məzlaḅ aye. Andza niye, ka pum mədzal gər kurom na, ka Mbəlom ada ka sərüm ha neŋgeye ma təmiye kurom ha.

Wudum bo

²² Ka tərüm tsədaŋŋa na, hərwi nakə ka rəhumay ha gər a wu neheye dedək Mbəlom a da ha aye ada ka wudum siye i ndo neheye faya ta pay bəzay a Mbəlom aye. Faya na gwadakumeye: Wudum bo huya tə dərev kurom tsədaŋŋa peteh.

²³ Sərüm ha, ka wum bo wedeye na, ta gədan i bazlam i Mbəlom nakə ma vəliye sifa a ndo hay ada ma nasiye daḁa bay aye. Ka tərüm Wawa i Mbəlom nakə daḁa neŋgeye ma mətiye bay aye. Neŋgeye na, andza nəkway neheye ka mətakweye aye bay.

²⁴ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, a gwad:
«Ndo hay tebiye ta ndzəkit bo na, andza guzer.
Məle tay a ndzəkit bo andza məvurze.
Guzer kə kula na, məvurze ɲgay eye a kalawa.

²⁵ Ane tuk na, bazlam i Mbəlom na, ma ndziye ka tor eye.†»
Bazlam i Mbəlom niye na, Labara ɲgwalak eye nakə tə dəkum ha aye.

2

Mbəlom a pala kurom na, hərwi ada kâ tərüm i ɲgay

¹ Hərwi niye zlum na mənese abəra mə dərev kurom, kâ vumatay gər a ndo hay bay, dərneḥ mâ ge mə bazlam kurom sulo bay, kâ gum dəre ka wu i ndo hay bay, kâ ɲgələmay bəzay a ndo bay.

² Tərüm na, andza wawa ndəriz. Nəteye na, ta wuda məse wah pat pat. Andza niye, nəkurom dərmak wudum bazlam i Mbəlom pat pat hərwi ada kâ gələm ada Mbəlom mâ təma kurom ha tebiye.

³ Andza niye dedək, hərwi tə watsa, tə gwad: «Ka ndzakum Bəy Maduweŋ Mbəlom na, neŋgeye lele. *»

Ndo məpe mədzal gər hay na, nəteye i Mbəlom

⁴ Həndzədum ka təv i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Neŋgeye na, kwar nakə ma vəliye sifa aye. Ndo hay tə kal ha, tə gwad mə gər tay neŋgeye wu nakə ma giye ɲgama bay aye. Duh neŋgeye na, kwar lele eye nakə Mbəlom a zla, a ze kwar hay tebiye.

⁵ Nəkurom dərmak, tərüm andza kwar neheye ta sifa aye hərwi ada Mbəlom mâ həl kurom, mâ dəzl ha gay nakə Məsəfəre ma ndziye mə dāma aye. Ma təriye kurom ha ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye hərwi ada kâ gumay məsler tə dərev kurom peteh. A yay a gər andza niye hərwi Yesu Kəriste.

⁶ Hərwi niye tə watsa mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad:
«Tsənum! Na zla ɲgwalak i kwar nakə ta dəzliye ha gay aye,
na piye na a gəma i Siyoŋ.
Na dəzliye faya gay ga.
Ndo nakə kə dzala ha aye na,
wuray ma dzəmiye na daḁa sa bay.†»

⁷ Nəkurom neheye ka dzalum ha aye, i kurom na, wu ɲgwalak eye. Ane tuk na, hərwi ndo neheye ta dzala ha bay aye na, andza niye təbey. Hərwi tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad:

† 1:25 Ezay 40.6-8. * 2:3 Dəmes hay 34.9. † 2:6 Ezay 28.16.

«Kwar nakə ndo madəzle gay hay tə zla, tə kal ha aye na, azlakwa ɲgwalak i kwar nakə ta dəzliye ha aye duh.»

8 Tə watsa mə Derewel i Mbəlom sa na, tə gwad:

«Kwar niye na, ndo hay ta ndəfiye faya sik.

Hotokom nakə ndo ta dəfiye hərwi ɲgay aye.†»

Ta ndəfiye faya sik na, hərwi nakə ta kərah bazlam i Mbəlom aye. A ge bo andza nakay na, hərwi ka madazlay na, a say a Mbəlom andza niye.

9 Nəkurom na, slala nakə Mbəlom a zla aye. Nəkurom ka tərūm ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom neheye ta geye məsler a Bəy bagwar aye, nəkurom na, slala nakə Mbəlom a pa na hərwi ɲgay aye. Nəkurom na, slala i Mbəlom i ɲgay eye ɲgway. A zalakum, a həla kurom ahaya abəra ma ləvonj, a pa kurom a dzaydzay ɲgay nakə a ze kwa wu hay tebiye aye hərwi ada kə dūm ha wu neheye bagwar eye a ge aye.

10 Ahəl niye na, nəkurom ndo i Mbəlom hay bay. Ane tuk na, anəke nəkurom ka tərūm ndo ɲgay hay. Ahəl niye na, ka gumay mə bo a Mbəlom bay. Ane tuk na, anəke na, ka gumay mə bo, ka təmum na tuk.

Tərūm ndo məgay məsler a Mbəlom

11 Dzam ga neheye na wudə kurom haladzay aye, mə mətsakum gər bay, nəkurom ka məndzibəra na, mbəlok hay, gay kurom andaya kanan bay. Hərwi niye nej faya na gakumeye amboh, wu neheye lele bay a say a bor i bo kurom aye na, kə gum sa bay. Hərwi slala i wu neheye aye na, ta nasiye ha məsəfəre kurom.

12 Anəke nəkurom na, mandza eye mə walaɲ i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Gumay metsəhe a məndze kurom lele huya hərwi ada kwa tadə ta tsik fakuma wu nakə lele bay aye na, ta ɲgateye a wu neheye lele faya ka gumeye pat pat aye ada ta zambadəye a Mbəlom pat nakə ma deyeweye ka təv tay aye.

13 Nəkurom neheye ka wudum Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste aye na, rəhumay ha gər a ndo neheye faya ta ləviye məndzibəra aye. Rəhumay ha gər a bəy bagwar eye nakə a ləva ndo hay tebiye aye.

14 Rəhumatay ha gər a bəy i dala neheye bəy bagwar eye a pa tay ha aye. A pa tay ha na, hərwi ada tə gatay dərətsətseh a ndo neheye faya ta giye wu nakə lele bay aye ada ta zambadəteye a ndo neheye faya ta giye ɲgwalak aye.

15 A say a Mbəlom na, gum wu nakə ɲgwalak aye hərwi ada ndo i matərahəɲ hay, nəteye neheye tə sər wuray bay faya ta ɲgəlakumeye bəzay aye, tə dərəzl ka bazlam.

16 Tərūm na, andza ndo neheye nəteye tə ləva gər tay aye. Ane tuk na, ka dzalum anəke nəkurom ka ləvum gər kurom, ka slumeye faya məge mənese na, andza niye bay. Ndzum məndze i ndo məgay məsler a Mbəlom hay.

17 Rəhumatay ha gər a ndo hay tebiye, wudum siye i malamar kurom neheye faya ta pay bəzay a Yesu aye. Dəslumay ha gər a Mbəlom, rəhumay ha gər a bəy bagwar eye dərma.

Pumay bəzay a mede i Yesu Kəriste

18 Nej faya na tsikakumeye a nəkurom neheye faya ka gumeye məsler i ndo siye hay aye, rəhumatay ha gər a ndo i gay kurom hay. Rəhumatay ha gər tə dərəv kurom peteh. Kə rəhumatay ha gər na, a ndo neheye faya ta

† 2:8 Zəba mə Dəmes hay 118.22; Ezay 8.14. Ndo hay ta dəfiye faya hərwi ta kərah mədzal ha ka bazlam i Mbəlom, ada ma ta ndzatay a gər nakay.

gakumeye ɲɠwalak aye dekdɛk tsa bay. Rəhumatay ha gər kwa a ndo neheye faya ta gakumeye wu nakə lele bay aye.

¹⁹ Hərwi niye taɗa ka səmumay naha a dəretsətseh nakə faya ta gakumeye kəriye hərwi ka pum mədzal gər kurom ka Mbəlom aye na, lele. Kwa taɗa ka gum wuray bay na, niye na, wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye.

²⁰ Taɗa ka gum mənese, ada tə ndaɓa kurom faya na, kwa taɗa ka səmumay naha a dəretsətseh na, mata zambadakum na, way? Ane tuk na, taɗa tə gakum dəretsətseh hərwi ɲɠwalak nakə ka gum aye ada ka səmumay naha na, ka gum niye na wu nakə lele a yay a gər a Mbəlom aye.

²¹ Mbəlom a zalakum hərwi məge andza nakay. Hərwi bo i Yesu Kəriste eye tə gər ɲgay kə sa dəretsətseh hərwi kurom. Neɲgeye a ɗakum ha tsəved hərwi ada kə pumay bəzay andza i ɲgay.

²² Neɲgeye na, kə ge mənese ɗaɗa bay tebiye, kə vay gər a ndəray ɗaɗa bay.

²³ Ndo hay ta tsaday, ane tuk na, neɲgeye kə tsadatay a ɗama bay. Tə gay dəretsətseh na, kə gwad ma gateye a ɗama sewed a ndo hay bay. Duh a vəlay ha bo ɲgay a həlay a Mbəlom nakə ma ɲganiye ha sariya ta dedek aye.

²⁴ Yesu Kəriste, bo ɲgay eye kə zla na mezeleme kway ka gər ɲgay, ta dar na ka mayako mazləmbada eye hərwi ada mezeleme mâ ləva kway sa bay andza nakə a sla faya mələvay gər a mədahan hay sa bay aye. A ge andza niye na, ada kə ndzakwa ma mənɗze nakə a yay a gər a Mbəlom. Mbəlak neheye tə gay aye na, kə təma kurom ha.

²⁵ Ahəl niye nəkurom ka tərūm andza təbaɲ neheye faya ta dzadziye aye. Ane tuk na, anəke na, ka mumaw, faya ka pumay bəzay a ndo nakə ma tsəkuriye kurom ada ma tsəpiye məsəfəre kurom aye.

3

Məndze i hasləka hay ta ɲɠwas tay hay

¹ Andza niye, nəkurom ɲɠwas hay dərmak kwa way mâ rəhay ha gər a zal ɲgay. Taɗa ka gum andza niye na, zal kurom neheye ta dzala ha ka bazlam i Mbəlom bay aye na, ta mbəɗiye ha ɗərev tay. Kwa ka tsikumatay bazlam i Mbəlom bay bəbay na, ta dzaliye ha ka Mbəlom hərwi mede i ɲɠwas tay nakə lele aye.

² Zal kurom hay ta zəbiye ka mede kurom na, lele tsəɗaɲɲa mənese andaya bay ada faya ka rəhumatay ha gər lele.

³ Kə ndədikum gər ka malembede bo tsa bay: Andza matərdə gər, kəgəbay malembede bo ta zele, ta dasay hay məpe a həlay, kəgəbay məpe ka bo peteked neheye tə le haladzay aye.

⁴ Duh məle kurom mâ zəbaw na, abəra mə ɗərev kurom hay. Zlum ɲgatay ada rəhum ha gər kurom, hərwi slala i məle niye na, ma nasiye ɗaɗa bay, a yay a gər a Mbəlom haladzay.

⁵ Ahəl niye ɲɠwas məpe mədzal gər hay ka Mbəlom ta lambad bo tay na, andza niye. Nəteye na, ta rəhawtatay ha gər a zal tay hay.

⁶ Sara a gawa na, andza niye, a rəhaway ha gər a zal ɲgay Abraham. A zalaway «bəy maduweɲ ga.» Taɗa faya ka gumeye wu lele, ka dzadzarumeye a wuray kwa tsekweɲ bay na, anəke nəkurom ka tərūm dem ɲgay hay.

⁷ Nəkurom hasləka hay dərmak ndzum ta ɲɠwas kurom ta mədzele fataya. Sərūm ha, nəteye na, bəle eye hay. Rəhumatay ha gər hərwi sifa nakə Mbəlom ma vəliye kəriye na, ma vəliye a nəkurom ta nəteye dziye. Ka gum andza niye na, ahəl nakə ka dūwulumay naha me a Mbəlom aye na, ma tsənakumeye na.

Ləvum bo hərwi dəretsətseh

8 Mandæve i bazlam ga anañ na ndəvakumeye naha: Nəkurom tebiye ndzum na, mədzal gər kurom nəte, sakumay naha a bo mə walañ kurom nəte nəte, wufum bo mə walañ kurom nəte nəte hərwi nəkurom ta malamar hay. Gumatay ɲgwalak a ndo mekelen eye dərma, rəhumatay ha gər dərma.

9 Kā mum ha sewed tə sewed bay. Tadə ndoweye kə tsadakum na, kə tsadumay a dəma bay. Duh gwadumay: «Mbəlom mâ pa fakaya ɲgama.» Hərwi Mbəlom a zalakum na, ka mäge andza niye hərwi ada kə hutum ɲgama ɲgay.

10 Tə watsa mə Derewel i Mbəlom, tə gwad:

«Tadə ndoweye a say mändze nakə lele aye

ada a say mändze ma mənɟwese na,

kutoñ mâ gər ha mətsike wu nakə lele bay aye

ada mâ gər ha mədəse parasay ka ndo.

11 Mâ gər ha mäge mənese tebiye, mâ ge ɲgwalak duh,

mâ pəla tsəved nakə ma vəliye mändze zay mə walañ i ndo mekelen eye hay aye.

12 Hərwi Mbəlom faya ma tsəpiye ndo neheye faya ta giye ɲgwalak aye.

Faya ma tsənatay na maɟuwule me tay.

Ndo neheye faya ta giye mənese aye na, a say mənɟatay bay.* »

13 Tadə nəkurom faya ka pəlumeye mäge ɲgwalak tə dərev kurom peteh na, ndoweye nakə ma gakumeye sewed aye na, way?

14 Kwa tadə faya ta gakumeye dəretsətseh hərwi wu neheye ɲgwalak aye faya ka gumeye na, Mbəlom ma piye fakuma ɲgama hərwi niye. Kā dzədzarumatay a ndo neheye faya ta gakumeye sewed aye bay, dərev mâ ye fakuma abəra bay.

15 Duh pum mədzal gər kurom na, ka Kəriste nəte ɲgweñ, neɲgeye Bəy Maduweñ kurom. Ndzum nəkurom maləva bo eye huya məmbədətay faya a ndo neheye ta tsətsah fakuma, ka pum mədzal gər kurom ka Yesu Kəriste hərwi mey aye.

16 Dumatay ha na, ta ləfedede eye, rəhumatay ha gər dərma. Dərev kurom mâ ndza na, tsədanña huya, hərwi ada, kwa tadə ndo hay faya ta tsikiye wu nakə lele bay aye fakuma, horoy ma gateye hərwi faya ta tsadəkumeye ka mede kurom ka tsəved i Kəriste ɲgwalak eye.

17 Tadə a yay a gər a Mbəlom andza niye na, sum dəretsətseh hərwi wu neheye lele faya ka gumeye duh tə bəmalə nakə ka sumeye dəretsətseh hərwi wu neheye ka gumeye lele bay aye.

18 Yesu Kəriste, bo ɲgay eye tə gər kə mət sik nəte hərwi mezeleme kurom hay. Neɲgeye nakə mənese andaya faya bay aye, kə mət hərwi ndo neheye faya ta giye mezeleme aye hərwi ada mâ həl kway ka təv i Mbəlom. Ta kəd na, ane tuk na, Məsəfəre Tsədanña eye kə mbəl ha.

19 Ta gədan i Məsəfəre Tsədanña eye niye na, a ye a dətay ha bazlam i Mbəlom a məsəfəre neheye nətəye ma danɟay aye.

20 Məsəfəre niye hay na, neheye ahəl niye ta təma bazlam i Mbəlom bay aye. Mbəlom ka həba tay ha haladzay, kə gəs dərev ahəl nakə Nuhu a lambad kwalalañ i yam aye. Ndo neheye ti ye a dəma aye na, nətəye hala bay. Mbəlom a təma tay ha abəra ma yam na, nətəye tsamahkar tsa.

21 Yam niye a dā ha na, madzəhuḅe ndo hay nakə ta dzəhuḅiye tay ha a yam aye. Mata təme kurom ha na, madzəhuḅe niye, ma təmiye kurom ha abəra mə mezeleme. Ta dzəhuḅiye kurom ha na, andza nakə ka barawum ka bo abəra ndəluḅ aye bay. Ka tsətsahakweye ka Mbəlom na, mâ barakway na mezeleme

* 3:12 Dəmes hay 34.13-17.

abəra mə dərev. Madzəhuβe nakə ta dzəhuβiye kway a yam ma təmiye kway ha aye na, hərwi Yesu Kəriste nakə a lətsew abəra ma mədahaŋ aye.

²² Yesu Kəriste kə tsal ka təv i Mbəlom, neŋgeye mandza eye tə həlay i mənday i Mbəlom. Neŋgeye bəy ka gər i gawla i Mbəlom hay ada ka gər i wu neheye ta gədaŋ eye tebiye.

4

Mbəlom mâ təra bəy kurom

¹ Ka sərakwa ha Yesu Kəriste kə sa dəretsətseh haladzay. Hərwi niye nəkurom dərmak ndzum maləva bo eye məse dəretsətseh, hərwi ndo nakə kə sa dəretsətseh haladzay aye na, ma giye mezeleme sa bay.

² Madazlay anəke a həlay nakay nəkurom mandza eye ka məndzibəra na, mede kurom mâ yay a gər a Mbəlom. Bor i bo mâ ge bəy ka gər kurom bay.

³ Ka ndzum ahəl niye haladzay ka mäge wu neheye ndo neheye tə sər Mbəlom bay, ta wudə mäge aye. Anəke na, də kâ gum sa bay. Ahəl niye na, ka gawumay metsehe a bo kurom bay, nəkurom sələk eye hay, ka kwayum, ka gawum magurlom haladzay mənde ha wu mənday, ka sawum guzum, ka dəsławumay gər a kule nakə ma nasiye ha bazlam i Mbəlom mapala eye.

⁴ Anəke na, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye tə gawa wu neheye na, kâ ndzawum ta nəteye sa bay. Tə ŋgatakum andza niye na, a gatay hərβaβəkka, tə tsadəkum.

⁵ Ane tuk na, pat mekeleŋ Mbəlom ma lətsiye tay ha kame ŋgay hərwi ada tâ də ha wu nakə tə ge aye. Hərwi neŋgeye maləva bo eye məgatay sariya a ndo neheye nəteye tə dəre aye ada a ndo neheye ta mət aye dərmak.

⁶ Hərwi ndo neheye tə mət, ahəl niye nəteye ka məndzibəra aye na, Mbəlom kə gatay sariya andza i ndo neheye tebiye a gatay aye. Ahəl nakə tə mət aye na, Kəriste kə ye kə datay ha Labara Ŋgwalak eye hərwi ada tâ ndza andza Mbəlom.

Məndze i ndo məpe mədzal gər hay mə walaŋ tay

⁷ A zaw hala sa bay məndzibəra ma ndəviye. Hərwi niye ndzum tsezle- zleŋŋe, gumay metsehe a bo kurom hərwi ada kâ slum faya mađuwulay me a Mbəlom.

⁸ Wu nakə bagwar eye a ze wu hay tebiye aye na, mawudə bo. Wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom huya tə dərev kurom peteh, hərwi kwa tadə «mezeleme andaya mə walaŋ kurom haladzay bəbay na, ka pəsumeye ha a bo. »

⁹ Ndo hay ta ye naha a gay kurom na, təmum tay ha ta məŋgwese lele, kâ gum fataya magum bay.

¹⁰ Mbəlom kə gakum ŋgwalak tə wu hay wal wal. Kə vəlay kwa a way gədaŋ ka mäge wu hay wal wal, ka madzəne ha siye i ndo hay. Kwa way mâ ge ta tsəved eye lele.

¹¹ Tadə Mbəlom a vəlay a ndoweye gədaŋ i mətsike bazlam na, mâ tsik bazlam nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye. Tadə Mbəlom a vəlay a ndoweye gədaŋ i madzəne ndo hay na, mâ dzana ndo hay ta gədaŋ i Mbəlom. Gum andza niye hərwi ada ndo hay tâ zambaday a Mbəlom ka gər i wu hay tebiye hərwi Yesu Kəriste. Neŋgeye na, məzlaβ eye ada gədaŋ eye ka tor eye. Amen!

Məse dəretsətseh hərwi məpe mədzal gər ka Yesu

* 4:8 Zəba ma Dzeke hay 10.12; Yakuba 5.20.

¹² Dzam ga neheye na wudá kurom haladzay aye, dǎretsǎtseh neheye faya ka sumeye na, má gakum wadəŋ wadəŋ bay. Wu neheye tǎ ndzakum a gǎr hǎrwi mǎde ha ka pum mǎdzal gǎr kurom ka Mbǎlom ta dedek. Ka dzalum andza a yaw fakuma wedeye bay.

¹³ A hǎlay nakǎ nǎkurom mǎ dǎretsǎtseh aye na, ŋgwasum hǎrwi ka tǎmum dǎretsǎtseh i Kǎriste. Ŋgwasum andza niye, hǎrwi ada pat nakǎ ka ŋgatumay a mǎzlaḅ ŋgay tǎ dǎre kurom aye na, ka hutumeye mǎŋgwese bagwar eye a ze wu hay tebiye.

¹⁴ Tadǎ ndo hay faya ta tsadakumeye hǎrwi nǎkurom ndo i Kǎriste hay na, Mbǎlom ma piye fakuma ŋgama. Tadǎ faya ka sumeye dǎretsǎtseh andza niye na, Mǎsǎfǎre i Mbǎlom nakǎ gǎdanǎ eye a ze wu hay tebiye aye ma ndziye tǎ nǎkurom.

¹⁵ Tadǎ ndoweye mǎ walaŋ kurom faya ma siye dǎretsǎtseh hǎrwi nakǎ a ge mǎnese, agǎna a kǎd ndo, agǎna a kǎla, agǎna a pa tay ha ka bo ndo hay na, slala i dǎretsǎtseh niye na, lele bay. Má ge andaya andza niye mǎ walaŋ kurom bay.

¹⁶ Ane tuk na, tadǎ faya ma siye dǎretsǎtseh hǎrwi nakǎ neŋgeye ndo mǎpay bǎzay a Yesu Kǎriste aye na, horoy má gay bay. Má gay naha sisǎe a Mbǎlom dǎh hǎrwi ndo hay tǎ zalay ta mǎzele i Kǎriste aye.

¹⁷ Hǎlay nakǎ Mbǎlom ma ŋgǎniye ha sariya a ndo hay aye na, kǎ husaw. Ma lahiye mǎgatay sariya na, a ndo ŋgay hay tǎday. Kǎ ge ma lahiye mǎgakway sariya a nǎkway ndo ŋgay hay tǎday na, ada i ndo neheye ta dzala ha ka Labara Ŋgwalak eye bay aye na, kǎkay?

¹⁸ Tǎ watsa mǎ Derewel i Mbǎlom, tǎ gwad:

«Tadǎ ndo mǎpe mǎdzal gǎr ta tǎmiye tǎ mawura bo eye na, ada mata ndzatay a gǎr a ndo i mezeleme hay na, mey?[†]»

¹⁹ Kǎ ge andza niye na, ndo neheye faya ta siye dǎretsǎtseh hǎrwi a yay a gǎr a Mbǎlom aye na, tǎ ge ŋgwalak huya. Ta gǎray ha mǎsǎfǎre tay tebiye a hǎlay i Mbǎlom nakǎ a ge tay ha aye ada ma giye wu nakǎ a tsik aye huya.

5

Mǎndze i ndo mǎpe mǎdzal gǎr hay ka Yesu

¹ Anǎke na, neŋ na tsikatay naha a madugula neheye mǎ walaŋ kurom aye. Neŋ dǎrmak na, madugula eye andza nǎkurom. Na ŋgatay a dǎretsǎtseh i Yesu Kǎriste. Neŋ tǎ nǎkurom ka hutakweye mede a tǎv i mǎzlaḅ i Kǎriste nakǎ Mbǎlom ma bǎziye ha aye. Hǎrwi niye faya na gakumeye amboh:

² Gumatay gǎr a ndo i Mbǎlom neheye a pakum a hǎlay aye lele. Gumatay gǎr lele andza nakǎ ndo mǎtsǎkure gǎnaw ma gatay gǎr a tǎbaŋ ŋgay hay aye. Gumatay gǎr tǎ dǎrev kurom peteh andza nakǎ a say a Mbǎlom aye bǎna andza nakǎ ndo hay tǎ gakum faya kutoŋ aye bay. Vǎlum ha dǎrev kurom ka mǎge mǎsler nakay tebiye, kǎ gum hǎrwi nakǎ faya ta vǎlakumeye faya suloy aye bay.

³ Kǎ lǎvum tay ha ndo neheye Mbǎlom a pa tay ha a hǎlay kurom aye ta gǎdanǎ bay. Dǎh na, pumay bǎzay a mede nakǎ lele aye ada má dǎtay ha tsǎved nakǎ ta pakumeye bǎzay lele aye.

⁴ Tadǎ ka gum andza niye na, pat nakǎ Yesu Kǎriste ndo mǎgakway gǎr tebiye, ma deyeweye na, ma vǎlakumeye magogoy nakǎ ma ndziye ka tor eye, a ze wu hay tebiye aye.

Mǎtsike me a zlǎm a ndo mǎpe mǎdzal gǎr hay tebiye

[†] 4:18 Dzeke hay 11.31.

⁵ Nəkurom gawla hay, rəhumatay ha gər a madugula hay. Neŋ faya na tsikakumeye a nəkurom tebiye, rəhumay ha gər a bo nəte nəte mə walaŋ kurom. Dzənum bo nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi tə watsa mə Dərewel i Mbəlom, tə gwad:

«Mbəlom ma kərahiye ndo neheye ta dəslay ha gər a bo aye,

ane tuk na, ma vəliye ŋgama a ndo neheye tə həna ha gər aye.* »

⁶ Hərwi niye rəhum ha gər kurom kame i Mbəlom hərwi neŋgeye gədaŋ eye ka gər i wu hay tebiye. Ka gum andza niye na, ma səkahiye kurom ha a həlay nakə a say aye.

⁷ Gərumay ha mədzal gər kurom tebiye a həlay ŋgay hərwi neŋgeye ma gakumeye gər lele.

⁸ Tsəpum bo kurom, ndzum tsezlezleŋŋe lele. Hərwi Fakalaw ndo mənə dərə kurom faya ma həhaliye andza zil nakə ma ŋgərəziye, faya ma pəliye wu mənday aye. ⁹ Kā dzədzarumay bay, ndzum bəŋbəŋ ma məpe mədzal gər nakə ka pum ka Mbəlom aye. Sərum ha kwa ka waray ka məndzibəra, malamar kurom hay faya ta siye slala i dərətsətseh nakay.

¹⁰ Dədək nəkurom faya ka sumeye dərətsətseh anəke. Məndze tsekweŋ ma dəba eye na, Mbəlom nakə faya ma gəkweye ŋgwalak huya aye ma lambadiye kurom ha, ma vəlakumeye gədaŋ. Ma vəlakumeye gədaŋ ka məndze bəŋbəŋ ka gər i wu hay tebiye. A zalakum na, hərwi ada kā yum mata ndze tə Kəriste ma mədəslay gər ŋgay nakə ta dəslay ka tor eye.

¹¹ Neŋgeye na, gədaŋ ŋgay ma ndziye ka tor eye. Mā təra andza niye!

Məndəve i bazlam

¹² Madzəna ga ka məwatsakum naha dərəwel nakay na, Silas. I ga na, neŋgeye malamar dədək eye ka tsəved i Mbəlom. Na watsakum naha dərəwel nakay na, məvəlakum gədaŋ ada hərwi məgwadəkum na, ta dədək Mbəlom kə gəkway ŋgwalak andza nakə na tsikakum aye. Kā gərum ha ŋgwalak i Mbəlom niye bay.

¹³ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye nəteye kənaŋ ma Babilon, Mbəlom a pəla tay ha andza nəkurom aye, ta tsikakum naha me. Markus wawa ga, kə tsikakum naha me dərmaç.†

¹⁴ Gəsum həlay a bo nəte nəte mə walaŋ kurom ta məgəse bo təmbolok təmbolok lele, maçfa ha na, ka wuçum bo.

Mbəlom mā vəlakum zay a nəkurom neheye mə həlay i Kəriste aye tebiye.

* 5:5 Dzeke hay 3.34. † 5:13 Ka Piyer Babilon na, wuzlahğəma i Roma. Wawa ga: Andza məgwədə Markus gawla i Piyer, a wuda na andza wawa ŋgay.

Masulo i d̄erewel nakə Piyer a watsa aye Məfələkwe

Piyer a watsa d̄erewel nakay na, a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. Mə dəna na, Piyer a tsik andza ma gəriye tay ha. A gwad həlay i məməte ngay mazlambar (1.13). A watsa na, hərwi ada ndo məpe mədzal gər ka Yesu t̄a ma ahaya məsənəke ngay nakə a sənəkata y aye a gər.

Derewel nakay faya ma tsətsahiye fataya, t̄a pa na wu ngwalak eye nakə a yaw ma məpe mədzal gər aye (madədo 1). Faya ma giye v̄eram ta ndo neheye faya ta sənəkateye maraw me a ndo hay (madədo 2). Faya ma tsikiye ka gər i pat i Yesu nakə ma mawe y e aye (madədo 3).

Hərwi məvəlatay gədan̄ ma məpe mədzal gər na, d̄erewel i ndo məde ha bəzlam i Mbəlom hay i Dzam Guram eye andaya ka ndo məpe mədzal gər hay. Ta huta məsənəke i ndo məhəle mbal i Yesu Kəriste (3.2). A həlay nakə Piyer a watsa d̄erewel ngay masulo eye na, ndo hay t̄ə sər siye i d̄erewel i Pol neheye a watsa aye (3.15). T̄a dazlay mətsəne ada t̄ə məma ahaya wu nakə ta tsəne mə d̄erewel nakay mahəyak eye tsa bay (1.20) ada t̄a dzala faya lele (3.16). Madzəne i ndo məpe mədzal gər ta Məsəfəre Tsədan̄na eye na, lele haladzay.

Mətsike me i Piyer

¹ Maa watsakum naha d̄erewel nakay na, neŋ Simoŋ Piyer ndo i məsler ada ndo i məslar̄ i Yesu Kəriste. Maa slər ga ha na, neŋgeye. Na watsa naha d̄erewel nakay na, a nəkurom neheye ka pum mədzal gər ka Yesu andza nakə nəmay nəmaa dzala ha faya aye. Niye na, ma dzəniye kurom andza nəmay. Yesu Kəriste a ge wu niye na, i kway tebiye hərwi neŋgeye ndo i dedek. Neŋgeye na, Mbəlom, neŋgeye ndo mətəme kway ha dərmak.

² Mbəlom m̄a pa fakuma ngama ada m̄a v̄əlakum zay kame kame andza nakə k̄a sərurum Mbəlom ta Bəy Maduweŋ kway Yesu kame kame.

Hutum gədan̄ ada mede kurom m̄a ge lele

³ Yesu a v̄əlakway tsəved̄ka məsəre Mbəlom nakə a zalakway aye, hərwi ada k̄a ndzakwa t̄ə neŋgeye ma t̄əv̄ ngay nakə ta d̄əslay ha gər ada k̄a pakway bəzay a mede ngay aye. Neŋgeye ta məzlaḅ eye haladzay, k̄ə v̄əlakway wu neheye a sakway aye tebiye hərwi ada k̄a hutakwa sifa wede y e ada k̄a pakway bəzay a mede nakə a yay a gər a Mbəlom aye.

⁴ Andza niye, a v̄əlakway wu bagwar eye neheye a tsik ahəl niye, a gwad ma v̄əlakumeye aye. Nəte y e na, lele haladzay wuray andaya andza niye bay tebiye. A ge andza niye na, hərwi ada t̄ə wu neheye a gwad ma v̄əliye na, k̄a t̄əmum abərə ka bor i bo neheye ka m̄əndzibərə ta dziye ha ndo hay aye, ada k̄a ndzum andza neŋgeye tsədan̄na.

⁵ Hərwi niye neŋ faya na gwadumeye: Pəlum tsəved̄ta gədan̄, məpe mədzal gər kurom nakə ka pum ka Yesu Kəriste aye na, səkahum ha mede nakə lele aye dərmak. Mede kurom ki ye lele na, t̄ərurum ndo neheye t̄ə sər wu neheye a say a Mbəlom aye.

⁶ Ka sərurum wu neheye a say a Mbəlom aye na, gum metsehe a bo kurom. Ka gumay metsehe a bo kurom na, ndzum bəŋbəŋ ta gədan̄. Ka ndzum bəŋbəŋ ta gədan̄ na, rəhumay ha gər a Mbəlom.

⁷ Ka rəhumay ha gər a Mbəlom na, wuɖum bo nəte nəte mə walaŋ kurom andza nəkurom ta malamar hay. Ka wuɖum bo mə walaŋ kurom andza malamar hay na, wuɖum ndo hay tebiye dərmaƙ.

⁸ Taɗa faya ka gumeye wu neheye haladzay na, məsəre kurom nakə ka sərɯm Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste aye na, ma təriye kəriye bay ada məndze kurom nakə ka ndzumeye na, ma bəziye ha wu lele aye hay.

⁹ Ane tuk na, ndo neheye nəteye faya ta giye wu neheye təbey aye na, ta ndzəkɪt bo andza guluf hay. Mbəlom kə pəsətay ha mezeleme tay neheye ta gawa ahəl niye na, ta mətsa ha gər.

¹⁰ Malamar ga hay Mbəlom kə pala kurom ada kə zalakum. Gum gədaŋ hərwi ada kə pumay bəzay a Yesu lele huya. Taɗa faya ka gumeye andza niye na, ka dədumeye abəra ka tsəved i Mbəlom dāda bay.

¹¹ Andza niye ta dedek, Mbəlom ma həndakakumeye abəra ma maged hərwi ada kə fələkum a təv mələve i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ndo mətəme kway. Bəy ŋgay ma ndziye ka tor eye.

¹² Hərwi niye, kwa wu neheye ka sərɯm bəbay na, na makum ahaya a gər pat pat ada kə ndzum bəŋbəŋ ma dedek nakə ta tətikakum aye.

¹³ Ane tuk na, taɗa neŋ andaya tə dərə ka məndzibəra mba na, lele haladzay nakə na makum ahaya wu neheye a gər hərwi ada kə ndzum tsezlezleŋɲe.

¹⁴ Na sər ha i ga na, a zəkəŋaw hala sa bay, na gəriye ha məndzibəra nakay, andza nakə Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste a deŋ ha ahəl niye aye.

¹⁵ Na pəliye tsəved eye tebiye hərwi ada pat naka neŋ andaya sa bay aza na mət aye ka hutumeye tsəved ka məma ahaya wu neheye a gər.

Mbəlom kə dəkway ha Yesu na, wawa ŋgay

¹⁶ Ahəl niye na, nəmaa dəkum ha kəkay nakə Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste a yaw ta gədaŋ aye. Wu neheye nəmaa tsikakum aye na, andza neheye wurmbez kəriye a yaw abəra ma mədzal gər i ndo zezeŋ aye bay. Ane tuk na, nəmay ba nəmaa ŋgatay a gədaŋ ŋgay tə dərə may.

¹⁷ Ahəl nakə Mbəlom a vələy məzlaɓ nakə a ze wu hay tebiye aye na, nəmay andaya ka təv eye dərmaƙ. Mbəlom, neŋgeye ndo i gədaŋ, a ze kwa mey tebiye, a gwad: «Nakay na, wawa ga, na wuɗa na haladzay, a yeŋ a gər haladzay.»

¹⁸ Mətsike me niye a tsənew mə mbəlom aye na, nəmaa tsəne. Nəmaa tsəne na, hərwi nəmay tage Bəy Maduweŋ Yesu dziye mə mahəmba tsədaŋɲa eye.*

¹⁹ Andza niye, səkahakwa ha mədzal ha ka bazlam i ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom nakə tə tsik aye. Hədzakumay zləm ka mətsəne bazlam tay hərwi bazlam tay niye na, andza lalam nakə a dəv ma ləvoŋ dzaydzay aye. Pumay zləm huya hus a həlay nakə pat eye ma sləlaweye aye. Həlay niye na, bamta, andza məgwede Kəriste ma maweye. Tsa na, ka ŋgatumeye a wu hay parakka.

²⁰ Lele na, sərɯm ha wu nakay lele. Wu neheye ahəl niye ndo məɗe ha bazlam i Mbəlom hay tə tsik ada tə watsa a Derewel i Mbəlom aye na, ndəray ma sliye faya mətsəne tə metsehe ŋgay bay, Məsəfəre Tsədaŋɲa eye mə dzəna na ka mətsəne.

²¹ Bazlam neheye ndo i maslaŋ hay tə tsikawa aye na, ta tsik dāda tə metsehe tay bay. Maa vələwatay gədaŋ na, Məsəfəre Tsədaŋɲa eye hərwi ada tə diye ha wu neheye tə tsənew abəra ka təv i Mbəlom aye.

2

Məge metsehe hərwi ndo i maraw me hay

* 1:18 Zəba mə Mata 17.1-5; Markus 9.2-7; Luka 9.28-35.

¹ Ahəl niye na, ndo neheye tə gwaf nəteye ndo mæde ha bazlam i Mbəlom aye nəteye andaya mə walaŋ i ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu. Anəke ma təriye andza niye dərma, ndo mæde ha bazlam i Mbəlom ta parasay eye ta ndohwaweye mə walaŋ kurom, ta tətikakumeye matətike neheye lele bay aye, ta nasiye ha sifa i ndo hay aye. Tə matətike tay niye hay na, ndo hay ta kərahiye mæpe mædzal gər ka Yesu Kəriste nakə nəngeye Bəy Maduweŋ kway nakə ahəl niye a təma tay ha abəra mə mezeleme tay aye. Ta mæge andza niye na, nəteye faya ta vahaweye ka bo dərətsətseh mǎ gəs tay ha. Ma bəbazliye tay ha bəse.

² Ndo hay haladzay ta ta peye bəzay a tsəved tay nakə lele bay aye. Hərwi niye ndo hay ta tsikiye wu nakə lele bay aye ka tsəved i Mbəlom hərwi tay.

³ Hərwi nəteye na, wu i siye i ndo hay a gatay dərə haladzay. Ta vakumeye gər ada ta zliye fakuma abəra wu kurom hay tə maraw me tay. Ba kwa ahəl niye Mbəlom ndo məgatay sariya a ndo hay faya ma həbiye tay ha ta sariya hərwi mædze tay ha. Pat mædze tay ha abəra mə dəma helele na, mazlambar.

⁴ Ahəl niye gawla i Mbəlom neheye tə gawa mezeleme aye na, Mbəlom kə gər tay ha tǎ ge andza niye tsa bay. Kə gəs tay ha, kə kuts tay ha a bəf nakə kutsik bagwar eye. Ta ndziye mə ləvoŋ nakə zenzen aye hus a pat i mæge sariya.

⁵ Ndo neheye ahəl niye tə gawa mezeleme aye na, Mbəlom kə gər tay ha andza niye bay, kə pa yam nakə a rah ka mændzibəra aye. A dze tay ha ndo neheye ta rəhay ha gər bay aye. A təma ha na, Nuhu nakə a dawa ha tsəved dedək i Mbəlom nakə a tsətsah aye tə siye i ndo hay tasəla.*

⁶ Gəma neheye tə zalay Sodom ta Gomora aye na, Mbəlom kə gəs tay ha ndo neheye mə dəma aye a sariya. Kə fəka tay ha hurdək hurdək ta ako. Andza niye, a dā ha na, ma gateye sariya a ndo neheye ta rəhay ha gər bay aye andza niye dərma.†

⁷ Lot nəngeye na, ndo ŋwalak eye, Mbəlom kə təma ahaya abəra ma Sodom. Wu neheye lele bay ndo neheye tə gawa aye na, Lot kə sa dərətsətseh mə dərəv ŋgay haladzay hərwi tay.

⁸ Lot, nəngeye nakə ndo ŋwalak eye a ndzawa mə walaŋ tay pat pat. A ŋgataway a wu neheye ŋwalak eye bay tə gawa aye, a tsənawa bazlam tay neheye ŋwalak eye bay aye. Wu neheye a ndalaway mə dərəv ŋgay hərwi nəngeye na, ndo ŋwalak eye.

⁹ Wu neheye ahəl niye, faya ta dəkway ha na, Mbəlom a sər tsəved nakə ma təmiye tay ha ndo ŋgay hay hərwi ada tǎ təma abəra ka dərətsətseh aye. Faya ma dəkway ha sa, a sər tsəved nakə ma piye tay ha ndo neheye ŋwalak eye bay aye hərwi ada mǎ gatay dərətsətseh pat i sariya.

¹⁰ Mbəlom ma gateye dərətsətseh wene wene eye na, a ndo neheye faya tə gawa wu neheye ŋwalak eye bay huya a say a dərəv tay ada ta kərahawa gədaŋ i Mbəlom aye.

Ndo neheye faya ta tətikateye maraw me a ndo hay ta dzədzaray a wuray bay, tə pay zləm a bazlam i ndo kwa tsekweŋ bay, ta rəhay ha gər a gawla i Mbəlom hay neheye ta məzlaḅ aye bay, faya ta tsadateye.

¹¹ Kwa gawla i Mbəlom eye neheye ta ze ndo i maraw me neheye ta gədaŋ, ta tsadateye a ndo i maraw me hay kame i Mbəlom bay, ta ŋgwsa fataya bay.

¹² Ndo neheye faya ta giye na, wu nakə ma giye ŋgama bay aye. Nəteye na, andza wu i pesl neheye ta gəsiye ada ta kədiye tay ha aye. Nəteye faya ta

* 2:5 Zəba mə Madazlay i wu hay 6.1-7.24. † 2:6 Zəba mə Madazlay i wu hay 19.24.

tsadateye kəriye a wu neheye bo tay eye tə sər bay aye. Ta dedək ta mətiye andza wu i pəsl hay.

¹³ Mbəlom ma vələteye dəretsətseh hərwi nakə tə satay dəretsətseh a siye i ndo hay aye. A satay na, mäge wu neheye ɲgwalak eye bay aye ada tə gawa na, kwa ta həpat ɲgəray ɲgəray. Ahəl nakə nəkurom mandza eye dziye na, nəkurom ta nəteye ka ndayawum wu hay dziye, mede tay a gakum horoy. Faya ta vakumeye gər ada niye na, a yatay a gər.

¹⁴ Dəre tay nduzla maraha eye ta mäge madama, mäge mezeleme a yatay a gər haladzay, dāda tə ye gər ka mäge mezeleme bay. Tādā ta ɲgatay a ndo neheye bəle eye ka tsəved i Mbəlom aye na, ta vateye gər hərwi ada tə ge mezeleme. I tay na, huya mäge dəre ka wu hay. Mbəlom 6a kə vələtay mezeleme.

¹⁵ Ta gər ha tsəved i Mbəlom, faya ta pay bəzay na, a tsəved tay, faya ta giye na, wu nakə Balam wawa i Bosor a gawa aye, a wudā mäge mənese hərwi ada mǎ huta suloy.

¹⁶ Balam, ndo mǎde ha bazlam i Mbəlom a ge mezeleme, ada Mbəlom a tsikay me tə bazlam i zungo. Zungo na, a tsikawa me bay. A tsik me ta bədiday i ndo zezen, a gay me a ndo mǎde ha bazlam i Mbəlom niye ada a ndzay ka tsəved hərwi ada mǎ ge wu i gər mavuwe ɲgay niye sa bay.[‡]

¹⁷ Ndo i maraw me neheye faya ta vateye gər a ndo hay aye, nəteye andza bədiyem neheye ta sakwa aye, nəteye andza pazlay neheye mətasl faya ma həliye tay ha tsekeke a paw yam bay aye. Mbəlom kə ləva ha bo ta təv tay ma ləvonj zəɲzəɲ eye dəre a zəba mǎ dāma bay.

¹⁸ Faya ta giye zlapay tə mawude ha ta magala tə bazlam neheye ta ge ɲgama bay aye, nəteye faya ta dziye bo ka masəpete ndo neheye ti yaw abəra mǎ walaɲ i ndo neheye tə sər tsəved i Mbəlom bay aye, a satay tā yaw ka təv tay tə ge andza nəteye neheye faya ta giye andza nakə a say a bo tay aye.

¹⁹ Faya ta gwadateye a ndo neheye na, ka ndzumeye barbarra, ka ləvumeye gər kurom. Ane tuk na, ndo i maraw me neheye nəteye na, beke i mezeleme, tə ləva gər tay bay hərwi wu nakə a ləvay gər a ndo aye na, ndo niye neɲgeye beke i wu niye.

²⁰ Tādā ndoweyə ki yaw kə sər Yesu Kəriste Bəy Maduweɲ ada ndo mətəme kway ha ada kə gər ha wu neheye ɲgwalak eye bay ma nasiye ha ndo hay aye ada mǎndze tsekweɲ a ma faya ka mäge wu neheye ɲgwalak eye bay aye, wu neheye ta ləvay gər sa na, i tay a həlay i mǎndəve mǎndze ɲgay lele bay ma ziye nakə kurre aye.

²¹ Ta sər tsəved nakə a ye a dedək aye. Ane tuk na, ta gər i bazlam i Mbəlom mapala eye nakə ta tətikatay aye. Həbe meeneɲ ɲgama tā sər tsəved niye bay.

²² Wu nakə a ndzatay a gər a ndo neheye na, andza dzeke kway nakə a tsik, a gwad: «Kəra a vənaha wu nakə a nda aye, tsa na, a ma faya a nda sa.» Tə gwad dərmak: «Tə bara gadaraw ada ndəlū6 mǎ ge faya bay, tsa na, a ma mǎkele ha bo a ndəlū6 sa.Š»

3

Yesu Kəriste ma maweyə

¹ Dzam ga hay, nakay na, masulo i dərewel nakə na watsakum naha aye. Na watsakum naha na, hərwi məmakum ahaya a gər wu nakə ka sərūm tsiy aye, hərwi ada kǎ dzalum ka wu neheye ka tsəved ɲgwalak eye.

‡ 2:16 Zəba mǎ Məpesle 31.16. Š 2:22 Dzeke hay 26.11.

² A seŋ na, kâ mætsum ha gər tə bazlam neheye ndo mæde ha bazlam i Mbəlom hay tə tsikawa ahəl niye aye bay. Mumawa ahaya a gər bazlam i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ndo mətəme kway ha nakə a tsikakum ka gumeye ha məsler aye. A tsik na, tə bazlam i ndo i maslaŋ ŋgay neheye a slərakum naha aye.

³ Wu bagwar eye nakə na tsikakumeye na, a həlay məndzibəra ma ndəviye na, ndo hay ta deyeweye, ta ŋgwasiye fakuma. Ta ndziye na, məpay bəzay a bor i bo tay neheye ŋgwalak eye bay aye dekdek.

⁴ Ta gwadiye: «Yesu Kəriste a gwad ma maweye bədaŋ? Neŋgeye mənŋgay anəke? Bəba kway hay ta mət, kə maw bay. Wu hay tebiye ka məndzibəra andaya andza ahəl nakə Mbəlom a ge məndzibəra aye. Wuray tsa ka mbəda bay.»

⁵ Ndo neheye faya ta tsikiye andza niye na, a satay mətəne Mbəlom kə tsik ahəl niye, a ge magərmbəlom ta dala tə bazlam ŋgay, a ge dala ta yam a ŋgəna ha ka bo abəra ta dala ta yam na, a satay mətəne bay.*

⁶ A bəbazl tay ha ndo hay ahəl niye na, ta yam nakə a rah ka məndzibəra aye.†

⁷ Mbəlom a gwad sa na, magərmbəlom ta dala neheye anəke aye, ma ndəviye tay ha tebiye ta ako, a gər tay ha na, ka təmaɗ. Ma ndəviye tay ha na, pat nakə ma giye sariya a ndo hay ada ma dziye tay ha ndo i mezeleme hay aye.

⁸ Dzam ga neheye na wuɗa kurom haladzay aye. Wu andaya nəte kâ mætsum ha gər bay. Ka ɗəre i Mbəlom na, məhəne nəte na, andza məve gwezem, məve gwezem na, andza məhəne nəte.

⁹ Ndo siye hay tə dzala, Mbəlom na, mahonok eye, wu nakə a tsik kurre a gwad ma giye na, ma giye na bay. Ma giye andza niye bay, ɗuh faya ma həbiye kurom. Faya ma vələkumeye həlay eye hərwi ada kâ gərurum ha mezeleme kurom hərwi a say ndəray mâ dze bay. A say ɗuh na, ndo hay tebiye tâ mbəda ha mede tay.

¹⁰ Pat i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste ma deyeweye na, andza məkal ndəray ma səriye ka bo bay. Pat eye niye na, magərmbəlom ma ləviye haladzay ŋguyats ŋguyats ŋguyats, ma dziye. Ako ma təmiye tay ha wu neheye ka magərmbəlom aye tebiye hereyew hereyew, dala tə wu neheye mə ɗəma aye tebiye ta dziye.

¹¹ Kə ge wu niye hay tebiye ta dziye andza niye na, gumay metsehe a mede kurom, ndzum tsədaŋna ada rəhumay gər a Mbəlom mə wu hay tebiye.

¹² Faya ka həbumeye pat nakə Mbəlom ma deyeweye. Gum wu nakə ka slumeye faya məge aye hərwi ada pat eye niye mâ ndislew bəse. Pat eye niye na, magərmbəlom ma təmiye ada ma dziye hele hele. Ako ma təmiye tay ha wu hay tebiye, wuray kwa tsekweŋ ma zəkaweye bay.

¹³ Ane tuk na, Mbəlom a gwad ma giye magərmbəlom weɗeye ta dala weɗeye. Mə ɗəma na, ndo hay tebiye ta giye wu ŋgwalak eye. Nakay na, wu nakə faya ka həbakweye aye.‡

¹⁴ Hərwi niye dzam gay hay, neŋ faya na gwadəkumeye faya ka həbumeye madayaw i Bəy Maduweŋ sa na, gum gədaŋ hərwi ada mede kurom mâ ge ŋgwalak eye. Andza niye, ki yaw na, ma ŋgatakumeye mənese andaya fakuma bay ada ka ndzumeye zay tə neŋgeye.

¹⁵ Sərum ha na, Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste a maw bəse bay na, hərwi a say ndo hay tâ huta tsəved ka mæde ha mənese tay hərwi ada tâ

* 3:5 Zəba mə Madazlay i wu hay 1.6-9; 7.11. † 3:6 Madazlay i wu hay 7.11. ‡ 3:13 Zəba ma Ezay 65.17; 66.22.

təma. Malamar kway Pol nakə ka wudakwa na aye, mə derewel ɲgay nakə a watsakum naha, ka tətikakum wu neheye dərma. A watsa na tə metsehe nakə Mbəlom a vəlay aye.

¹⁶ Mə derewel ɲgay neheye a watsa aye tebiye faya ma watsiye ka bazlam nakay andza niye. Mə derewel ɲgay neheye a watsa aye na, wu hay andaya mə dəma neheye a wur bo mətsəne aye. Ndo neheye ta tsah bay, mədzal gər a kətsatay na, faya ta mbəday həlay a bazlam neheye. Faya ta mbəday həlay andza nakə ta mbəday a siye i bazlam neheye mə Derewel i Mbəlom aye. Tə məge andza niye na, faya ta vahaweye sariya i Mbəlom ka gər tay.

¹⁷ Dzam ga hay, nəkurom na, ka sərūm wu neheye tsiy. Hərwi niye, neɲ faya na gwadəkumeye, gum metsehe hərwi ada ndo neheye ta rəhay ha gər a Mbəlom bay aye na, t̄a vakum gər abəra ka t̄əv nakə nəkurom mandza eye faya bəɲbəɲ aye mede kurom ha a mənese tay bay.

¹⁸ Səkahum ha məsəre Bəy Maduweɲ kway Yesu Kəriste ndo mətəme kway ha ada məsəre ɲgwalak nakə a vəlakway aye ada ɲgama nakə a vəlakway aye.

Kwa way mâ dəslay ha gər, kwa anəke hus ka tor eye. Amen!

Makurre i derewel nakə Yuhana a watsa aye Məfələkwe

Derewel neheye mahkar ma Dzam Wedeye, ndo hay tə sər maa watsa na, Yuhana. Makurre i derewel neheye mahkar aye na, kə da ha ndo nakə a watsa aye bay. Ndo məwetse derewel masulo eye ta mamahkar eye a da ha bo andza «madugula». Neŋgeye ndo məkalay kame a gay i maduwule me, ndo hay ta hənəy ha gər lele. A watsa derewel nakay na, a nəteye.

Makurre i derewel tə watsay a way na, kə da ha bay. Masulo eye i ŋgay a watsay a «məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nakə ka tərə may i wawa hay, Mbəlom a zla kar aye», andza məgwede a bərək i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ada ta hawal ŋgay hay. A watsa mamahkar eye a ndo məpe mədzal gər nakə tə zalay Gayus aye. Neŋgeye ma bərək i ndo neheye bazlam andaya mə walaŋ tay aye. Derewel neheye mahkar aye tə watsa hərwi ndo neheye tə sər Labara Ŋgwalak eye nakə Yuhana a watsa aye.

Bazlam nakə a tsik ka ndo nakə ma vəliye sifa aye

¹ Ndo nakə nəmaa watsakum naha ka gər ŋgay aye na, kwa ahəl niye məndzibərə andaya zuk bay aye na, neŋgeye andaya. Nəmay na, nəmaa tsəne tə zləm may, nəmaa ŋgatay tə dəre may, nəmaa ndazl na ada nəmaa lamay tə həlay may hay. Neŋgeye na, ndo nakə tə zalay bazlam i Mbəlom aye. Maa vəl sifa a ndo hay na, neŋgeye.

² Ndoweye niye tə zalay bazlam i Mbəlom ma vəliye sifa a ndo hay aye na, ka bəz ha bo parakka, nəmaa ŋgatay. Nəmaa tsikakum na, wu nakə nəmay nəmaa ŋgatay aye, ada nəmaa dəkum ha na, bazlam niye ma vəliye sifa nakə ma ndəviye bay aye. Ahəl niye na, neŋgeye ka təv i Bəba Mbəlom. Anəke na, Mbəlom ka bəzakway ha.

³ Wu nakə nəmaa ŋgatay tə dəre may ada nəmaa tsəne tə zləm may aye na, nəmaa dəkumeye naha a nəkurom dərmak hərwi ada nəmay tə nəkurom kə dzapakwa nəte. Mədzepe nakə ka dzapakwa nəte aye na, ka dzapakwa na, ta Bəba kway Mbəlom ada tə Yesu Kəriste wawa ŋgay.

⁴ Nəmaa watsakum naha wu neheye na, hərwi ada mə yay a gər a dərev kway kurah kurah lele.

Ndo nakə faya ma giye mezeleme aye na, ma ndziye ka təv i Mbəlom bay

⁵ Bazlam nakə nəmaa tsəne, Yesu Kəriste a tsikamay aye ada nəmaa dəkum ha aye na, Mbəlom na, neŋgeye dzaydzay. Ləvoŋ andaya mə neŋgeye təbey.

⁶ Tadə ka gwadəkwa nəkway madzapa eye nəte ta Mbəlom. Ane tuk na, faya ka gəkweye mənese huya na, niye na, andza məgwede faya ka rawakweye me. Sa tsa na, faya ka zəŋgalakweye tsəved nakə lele bay aye.

⁷ Tadə düh nəkway mə dzaydzay andza Mbəlom nakə neŋgeye mə dzaydzay aye na, niye na, andza məgwede nəkway nəte nəte madzapa eye. Bambaz i Yesu Wawa i Mbəlom kə barakway na mezeleme hərwi ada kə tərəkwa tsədanŋa.

⁸ Tadə ka gwadəkwa nəkway faya ka gəkweye mezeleme təbey na, niye na, faya ka vakweye gər a bo kway. Kə ge andza niye na, dedək andaya mə dərev kway bay.

⁹ Duh na, dakway ha mezeleme kway a Mbəlom. Neŋgeye na, Mbəlom nakə dedek aye. Wu nakə a tsik a gwad ma giye na, ma giye na. Andza niye, ma pəsakway ha mezeleme kway, ma təriye kway ha tsədanŋa kame ŋgay.

¹⁰ Tadə ka gwadəkwa dāda ka gakwa mezeleme bay na, niye na, ka tərakwa ha Mbəlom andza neŋgeye ndo i maraw me. Bazlam ŋgay na, dāda ka pakwa a mədzal gər kway bay.

2

¹ A nəkurom wawa ga hay, wu neheye na watsakum naha aye na, hərwi ada kā gum mezeleme bay. Ane tuk na, tadə ndəray kə ge mezeleme na, sərūm ha ndo məmakway bo andaya ka təv i Bəba kway Mbəlom. Ndoweye niye na, Yesu Kəriste. Neŋgeye dāda ma giye mezeleme bay.

² Neŋgeye na, a mat andza wu nakə tə vələwa kəriye hərwi ada Mbəlom mā pəsakway ha mezeleme kway aye. Mbəlom ma pəsakway ha na, mezeleme kway dekdək bay. Ma pəsətay ha mezeleme i ndo hay ka məndzibəra tebiye dərma.

Bazlam mapala eye wedeye

³ Tadə ka gakwa wu nakə Mbəlom a tsikakway aye na, niye na, faya ma bəzakway ha, ka sərakwa na ta dedek.

⁴ Tadə ndoweye kə gwad na sər Mbəlom, ane tuk na, ka rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye bay na, neŋgeye ndo i maraw me. Dedek andaya mə neŋgeye bay.

⁵ Duh ndo nakə faya ma rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye na, maa wuda Mbəlom peteh na, neŋgeye. Andza niye ka sərakweye ha na, nəkway mə həlay ŋgay.

⁶ Tadə ndoweye kə gwad neŋgeye mandza eye mə həlay i Mbəlom na, məndze ŋgay mā tər andza i Yesu.

⁷ Dzam ga neheye na wuda kurom haladzay aye, wu nakə na watsakum naha aye na, wu nakə wedeye dāda ka tsənum bay aye bay. Duh wu nakə na watsakum naha aye na, neŋgeye nətə bəna, wal bay. Ka tsənum na, kurre ahəl niye ka təmum bazlam i Yesu aye. Ayaw! Wu nakay guram eye na, bazlam nakə bə ka tsənum tsiy aye.

⁸ Kwa andza niye bəbay na, wu nakə na watsakum naha aye na, andza bazlam wedeye. Maa bəzakway ha mede niye wedeye na, Yesu. Nəkurom dərma mede kurom na, wedeye. Andza niye ləvon faya ma ndəviye. Dzaydzay nakə dedek eye ka dazlay a mandəv.*

⁹ Tadə ndoweye kə gwad neŋgeye mandza eye mə dzaydzay ada neŋgeye faya ma nay dərə a malamar ŋgay ndo məpe mədzal gər ka Mbəlom na, sərūm ha neŋgeye na, mandza eye ma ləvon huya.

¹⁰ Ane tuk na, tadə ndoweye ka wuda malamar ŋgay na, neŋgeye mandza eye mə dzaydzay. Wu nakə ma dədiye ha ndo abəra ka tsəved i Mbəlom aye na, andaya mə dərev ŋgay kwa tsekweŋ bay tebiye.

¹¹ Ane tuk na, ndo nakə faya ma nay dərə a ndo aye na, neŋgeye hus anəke ma ləvon. Wu nakə faya ma giye tebiye, faya ma giye na, ma ləvon. Faya ma diye a ŋgay na, a sər bay. A ŋgatay a dərə bay hərwi neŋgeye ma ləvon.

Kā gum dərə ka wu i məndzibəra bay

¹² A nəkurom wawa ga hay, na watsakum naha na, a nəkurom: Na watsakum naha na, hərwi Mbəlom kə pəsakum ha mezeleme kurom. A pəsakum ha na, hərwi Yesu Kəriste.

* 2:8 Zəba ma Yuhana 13.34.

- ¹³ A nəkuroom madugula hay, na watsakum naha na, a nəkuroom.
Na watsakum naha na, ndo nakə andaya kwa məndzibəra andaya zuk bay na, ka sərūm na.
A nəkuroom gawla hay, na watsakum naha na, a nəkuroom dərmaκ.
Nəkuroom na, ka ŋwasum ka Fakalaw.
- ¹⁴ Ayaw! Wawa ga hay, na watsakum naha na, a nəkuroom.
Nəkuroom na, ka sərūm Bəba kway Mbəlom.
A nəkuroom madugula hay, na watsakum naha na, a nəkuroom.
Na watsakum naha na, nəkuroom ka sərūm ndo nakə kwa ahəl niye məndzibəra andaya zuk bay aye na, neŋgeye andaya.
A nəkuroom gawla hay, na watsakum naha na, a nəkuroom.
Nəkuroom na, bazlam i Mbəlom mə dərev kurom.
Ka hutum gədaŋ, ka ŋwasum ka Fakalaw dərmaκ.
- ¹⁵ Kā pumay bəzay a mede i ndo i məndzibəra hay bay. Kā wuɖum wu i məndzibəra bay. Taɖə ndoweye ka wuɖa wu neheye ka məndzibəra aye na, sərūm ha neŋgeye na, a wuɖa Bəba kway Mbəlom bay.
- ¹⁶ Ndo neheye faya ta giye wu i məndzibəra aye, nəteye na, kəkay? Nəteye na, faya ta giye wu nakə a yay a gər a bo tay aye. Wu nakə dərə tay kə ŋgatay aye na, a satay məhute. Sa na, faya ta giye ha zlapay tə wu tay niye hay. Wu niye hay məge andza niye na, Mbəlom ka tətikakway bay. Məge wu niye hay andza niye na, i məndzibəra.
- ¹⁷ Sərūm ha na, məndzibəra faya ma ndəviye ada tə wu neheye ndo hay ta wuɖa aye tebiye ta ndəviye dərmaκ. Ane tuk na, ndo nakə faya ma giye wu nakə a say a Mbəlom aye na, neŋgeye ma ndziye ka tor eye.

Gum metsehe ta ndo neheye ta kərah Yesu Kəriste aye

- ¹⁸ Wawa ga hay, mazlambar məndzibəra ma ndəviye. Nəkuroom na, ka tsənūm ndo mənə dərə i Kəriste andaya bagwar eye ma deyeweye. Azlakwa ndo mənə dərə i Kəriste hay haladzay ta yaw anəke. Hərwi niye ka sarakwa mazlambar məndzibəra ma ndəviye.†
- ¹⁹ Ahəl niye ndo neheye na, nəkway nəte. Ane tuk na, ta təra ndo kway hay ta dedek bay. Ti yaw abəra mə walaŋ kway na, hərwi nakə ta təra ndo kway hay ta dedek bay aye. Taɖə nəteye ndo kway hay, ka dzapakwa nəte na, ta gəriye kway ha bay. Ta ndziye mə walaŋ kway. Wu nakay a ge bo andza nakay na, hərwi ada mā sər bo parakka nəteye ndo kway hay bay.
- ²⁰ Nəkuroom na, Kəriste kə vəlakum məsəfərə ada nəkuroom tebiye na, ka sərūm dedek i Yesu.
- ²¹ Na watsakum naha na, hərwi nakə ka sərūm dedek i Yesu bay aye daw? Na watsakum naha na, hərwi məgwadəkum duh na, ka sərūm. Ka sərūm ha na, maraw me andaya kwa tsekweŋ ma dedek bay.
- ²² Ndo i maraw me niye bagwar eye neŋgeye na, way? Ndo i maraw me niye bagwar eye na, ndo nakə a gwad Yesu na, Kəriste bay aye. Ndo mənə dərə i Kəriste na, neŋgeye. Neŋgeye nakə a kərah Yesu Wawa i Mbəlom aye na, a kərah Bəba Mbəlom dərmaκ.
- ²³ Taɖə ndoweye ka kərah Wawa i Mbəlom na, a kərah na, Bəba Mbəlom dərmaκ. Ane tuk na, taɖə ndoweye ka təma Yesu Wawa i Mbəlom na, ka təma Bəba Mbəlom.
- ²⁴ Nəkuroom na, dzalum ka bazlam i Yesu nakə ka tsənūm kurre ka mada-zlay i bazlam i Yesu nakə ka tsənūm aye. Gum gədaŋ duh na, ka bazlam nakə ka tsənūm kurre ka madazlay aye, mə ndza mə dərev kurom. Taɖə bazlam neheye ka tsənūm kurre ka madazlay aye andaya mə dərev kurom na, nəkuroom dərmaκ ndzum mə həlay i Yesu ada mə həlay Bəba ŋgay Mbəlom.

† 2:18 2 Tesalonik hay 2.3-4.

²⁵ Wu nakə Yesu a gwad ma vəkəweye na, anan: A gwad, ma vəkəweye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

²⁶ Wu nakay na watsakum naha na, hərwi məgakum daf. Na gakum daf na, hərwi ndo neheye a satay məvakum gər aye.

²⁷ Nəkurom na, Kəriste kə vəkəlakum Məsəfəre. Məsəfəre niye na, mandza eye mə dərev kurom. Hərwi niye nəkurom na, ka pəlumeye ndo matətikakum wu mekeleŋ eye sa bay. Ba Məsəfəre andaya mə dərev kurom tsiy. Məsəfəre na, ma tətikiye kurom ha ka gər i wu hay tebiye. Ada wu neheye faya ma tətikakumeye na, dedek bəna, mənese mə dəma təbey. Ndzum mə həlay i Yesu Kəriste andza nakə Məsəfəre a tətikakum aye.

²⁸ Wawa ga hay, ndzum mə həlay i Yesu Kəriste. Ka ndzumeye mə həlay ŋgay na, hərwi ada pat nakə ma maweye na, kə dzədzarakwa bay ada horoy mə gakway kame ŋgay bay.

²⁹ Ka sərūm ha Yesu na, neŋgeye ndo i dedek. Sərūm ha dərmak na, ndo nakə faya ma giye wu nakə dedek aye na, neŋgeye ka təra wawa i Mbəlom.

3

Nəkway ka tərakwa na, wawa i Mbəlom hay

¹ Zəbum ka mawudə bo i Mbəlom nakə a wudə kway aye na, hadzəgay! A gwad nəkway na, ka tərakwa wawa ŋgay hay. Ta dedək nəkway ka tərakwa wawa ŋgay hay. Ane tuk na, ndo i məndzibəra hay ta sər ha nəkway wawa i Mbəlom hay bay. A ge andza niye na, hərwi nəteye tə sər Bəba kway Mbəlom bay.

² A nəkurom dzam ga neheye na wudə kurom haladzay aye, nəkway anəke na, wawa i Mbəlom hay tsiy. Kame aza ka tərakweye na, kəkay? Ka tərakweye kəkay na, Mbəlom ka bəzakway ha zuk bay. Ane tuk na, ka sərakwa ha aza Kəriste kə maw na, ka ŋgatakweye parakka. Tsa na, ka tərakweye andza neŋgeye.

³ Ada kwa way kə pa mədzal gər ŋgay ka Kəriste matəre andza neŋgeye na, mə ge mənese bay andza neŋgeye nakə a ge mənese bay aye.

⁴ Tadə ndoweye kə ge mezeleme huya na, a ge vərəm ka Mbəlom. Hərwi məge mezeleme huya na, məge vərəm ka Mbəlom.

⁵ Nəkurom ka sərūm ha Yesu Kəriste a yaw ka məndzibəra hərwi məzle na mezeleme i ndo hay. Neŋgeye na, kə ge mezeleme kwa tsekweŋ bay tebiye.

⁶ Ndo nakə neŋgeye mə həlay i Yesu Kəriste aye na, ma giye mezeleme sa bay. Ndo nakə faya ma giye mezeleme huya na, dadə kə ŋgatay a Yesu Kəriste bay. A sər na bay dərmak.

⁷ Tadə kə ge andza niye na, wawa ga hay, kə vəlumatay tsəved kwa a way tə vakum gər bay. Ndo nakə faya ma giye wu nakə dedək aye huya na, neŋgeye ndo i dedək andza Yesu Kəriste nakə neŋgeye ndo i dedək aye.

⁸ Ane tuk na, ndo nakə faya ma giye mezeleme huya na, neŋgeye wawa i Fakalaw hərwi Fakalaw a ge mezeleme na, kwa anəke bay. Hərwi niye Wawa i Mbəlom a yaw ka məndzibəra na, mədze ha məsler i Fakalaw.

⁹ Ndowneye ka təra wawa i Mbəlom na, ma giye mezeleme huya sa bay. Ma giye mezeleme huya sa bay na, hərwi məsəfəre nakə Mbəlom a vəlay aye na, gədan eye. Faya ma giye məsler mə dərev ŋgay. Ma sliye faya məge mezeleme huya bay hərwi neŋgeye ka təra wawa i Mbəlom.

¹⁰ Ta səriye ha ka bo abəra wawa i Mbəlom hay ta wawa i Fakalaw hay na, kəkay? Ta səriye hay na, tadə ndoweye kə ge wu neheye lele bay, ada a wudə malamar ŋgay hay bay aye na, neŋgeye ka təra wawa i Mbəlom bay.

Wudum bo nate nate ma walan kurom

11 Bazlam nakə kurre ka tsənum aye na, wudum bo nate nate ma walan kurom.

12 Nəkway na, kâ tərakwa andza Kayin bay.* Neŋgeye wawa i Fakalaw. Kə kəd malamar ŋgay mədahan eye. A kəd na na, hərwi mey? A kəd malamar ŋgay na, hərwi məsler ŋgay nakə a gawa na, lele bay. Ane tuk na, məsler i malamar ŋgay na, lele.†

13 Malamar ga hay, tadə ndo i məndzibəra hay ta nakum dəre na, mâ gakum wadəŋ wadəŋ bay.

14 Anəke nəkway ka sərakwa na, nəkway andza ndo neheye maməta eye sa bay. Ane tuk na, nəkway ka huta kwa sifa wədəye nakə ma ndəviye bay aye tsiy. Ka sərakwa ha na, kəkay? Ka sərakwa na, hərwi ka wudakwa malamar kway hay. Tadə ndoweye ka wuda malamar ŋgay hay bay na, neŋgeye huya andza ndo nakə maməta eye.

15 Tadə ndoweye kə nay dəre a malamar ŋgay na, neŋgeye a təra andza ndo məkədə ndo hay. Ka sərurum ndo məkədə ndo hay na, kə huta sifa nakə ma ndəviye bay aye bay.

16 Ka sərakwa mawudə bo na, ma kəkay? Ka sərakwa na, Yesu Kəriste a wuda kway, a vəl ha məsəfəre ŋgay hərwi kway. Andza niye nəkway dərma k wəlakwa ha məsəfəre kway hərwi malamar kway hay.

17 Tadə ndoweye wu ŋgay andaya ada kə sər ha malamar ŋgay andaya nakə wu andaya faya bay, ka kərah məvəlay na, ma sliye magwedə «Na wuda Mbəlom» daw? Ma sliye faya mətisike bay!

18 Wawa ga hay, tadə ka gwadəkwa ka wudakwa bo na, ta dedək dzənakwa bo nate nate ma walan kway. Bəna ka tsikakwa tə bazlam dəkdek tsa bay.

19 Tadə ka gakwa andza niye na, ka sərakweye ha 6a nəkway faya ka pakweye bəzay a tsəved i dedək. Ada andza niye dərev kway ma dzədzariye bay, ma ndziye zayzay kame i Mbəlom.

20 Kwa tadə dərev kway faya ma dəkway ha ka gakwa mezeleme bəbay na, dərev kway ma dzədzariye bay, ma ndziye zayzay kame ŋgay, hərwi Mbəlom na, bagwar eye a sər kway ha a ze dərev kway.

21 Andza niye dzam ga neheye na wuda kurom haladzay aye, tadə dərev kway kə da ha nəkway ka gakwa mezeleme bay na, kâ deyekwa kame i Mbəlom tə madzədzere aye sa bay.

22 Tadə ka tsətsahakwa faya wu kwa wuye mey na, ma vəlakweye hərwi nəkway faya ka rəhakweye ha gər a bazlam ŋgay andza faya ka gakweye wu nakə a yay a gər aye.

23 Bazlam nakə a gwadəkway rəhakway ha gər aye na, anan: Dzalakwa ha ka Yesu Kəriste Wawa i Mbəlom ada wudakwa bo nate nate ma walan kway andza nakə Mbəlom a tsikakway aye.

24 Ndo nakə ka rəhay ha gər a bazlam ŋgay aye na, neŋgeye mandza eye mə həlay i Mbəlom. Mbəlom dərma mandza eye ka gər ŋgay. Ka sərakwa ha Mbəlom mandza eye tə nəkway na, kəkay? Ka sərakwa ha na, ta Məsəfəre ŋgay nakə a vəlakway aye.

4

Məsəre ha Məsəfəre i Mbəlom na, kəkay?

* 3:12 Madazlay i wu hay 4.8. † 3:12 Zəba ma 1 Yuhana 2.13.

¹ Dzam ga neheye na wudá kurom haladzay aye, kâ pumay zlám a bazlam i ndo neheye tã gwad nãteye na, Mãsãfãre i Mbãlom andaya fataya aye bãse tsa bay. Ane tuk na, ka sãrumeye ha ta dedek tadã Mãsãfãre i Mbãlom andaya fataya na, gumay metsehe a bazlam tay lele. Na tsikakum andza niye na, hãrwi ndo neheye tã gwad nãteye ndo mãde ha bazlam i Mbãlom aye nãteye andaya ka mãndzibãra tsiy.

² Ka sãrumeye ha tadã ndoweye Mãsãfãre i Mbãlom andaya faya ma kãkay na, anãj: Tadã ndoweye kã dã ha parakka Yesu Kãriste na, a yaw abãra ka tãv i Mbãlom, a tãra ndo zezenã na, nẽnjeyey na, Mãsãfãre nakã a yaw abãra ka tãv i Mbãlom aye andaya faya.

³ Ane tuk na, tadã ndoweye ka tãma Yesu andza niye bay na, Mãsãfãre nakã mã dãrev ñgay aye na, Mãsãfãre nakã a yaw abãra ka tãv i Mbãlom bay aye. Mãsãfãre niye na, mãsãfãre i ndo mãne dãre i Kãriste. Bã ka mbãrum mãtsãne na, ndo mãne dãre i Kãriste ma deyeweye. Anãke na, ki yaw, nẽnjeyey andaya ka mãndzibãra.*

⁴ Nãkurom na, wawa ga hay, nãkurom wawa i Mbãlom hay. Ka slum ka ndo maraw me niye hay hãrwi Mãsãfãre nakã mã dãrev kurom aye na, nẽnjeyey gãdãj eye a ze na, mãsãfãre i ndo i mãndzibãra hay.

⁵ Ndo maraw me niye hay, nãteye na, faya ta tsikiye na, ka wu nakã a yatay a gãr a ndo i mãndzibãra hay ada ndo i mãndzibãra hay faya ta pateye zlãm na, a nãteye.

⁶ Nãkway na, ka tãrakwa wawa i Mbãlom hay. Ndo nakã a sãr Mbãlom aye na, ma pay zlãm a bazlam may. Ane tuk na, ndo nakã ka tãra wawa i Mbãlom bay aye na, ma pay zlãm a bazlam may bay. Tadã ndoweye mã dãrev ñgay na, mãsãfãre dedek eye kãgãbay mãsãfãre i maraw me na, ka sãrakweye ha na, andza niye.

Maa vãl mawudẽ bo na, Mbãlom

⁷ Dzam ga neheye na wudá kurom haladzay aye, wudãkwa bo nãte nãte mã walañ kway huya. Hãrwi mawudẽ bo nakã ka wudãkweye bo aye a yaw na, abãra ka tãv i Mbãlom. Tadã ndoweye ka wudã ndo hay na, niye a dã ha na, nẽnjeyey ka tãra wawa i Mbãlom ada a sãr Mbãlom dãrmak.

⁸ Ndowneye ka wudã ndo hay bay na, a sãr Mbãlom bay. Ka sãrakwa ha na, hãrwi mawudẽ bo i Mbãlom nakã a wudã kway aye na, huya.

⁹ Mbãlom a bãzakway ha parakka a wudã kway na, kãkay? A bãzakway ha a wudã kway na, a slãraw wawa ñgay niye felik eye ka mãndzibãra hãrwi ada kã ndzakwa huya tã nẽnjeyey ma sifa nakã a vãlakway aye.

¹⁰ Matãra mawudẽ bo na, mey? Maa lah mawudẽ Mbãlom na, nãkway dãw? A'ay! Maa lah mawudẽ kway na, Mbãlom. Ada a slãraw wawa ñgay na, a mãt andza wu nakã tã vãlawa kãriye hãrwi ada mã pãsakway ha mezeleme kway hay.

¹¹ Dzam ga neheye na wudá kurom haladzay aye, kã ge Mbãlom a wudã kway andza niye na, nãkway dãrmak wudãkwa bo nãte nãte mã walañ kway.

¹² Mbãlom na, dãdã ndãray kã ñgatay bay. Ane tuk na, kwa andza niye bãbay na, wudãkwa bo nãte nãte mã walañ kway. Niye a bãz ha na, Mbãlom nẽnjeyey tã nãkway. Ada faya mã bãziye sa na, ka wudãkwa Mbãlom peteh andza nakã a say aye.

¹³ Ka sãrakwa ha nãkway mã hãlay i Mbãlom ada nẽnjeyey tã nãkway na, kãkay? Ka sãrakwa ha na, hãrwi kã vãlakway Mãsãfãre ñgay.

* 4:3 Zãba ma 1 Yuhana 1.18.

¹⁴ Bəba Mbəlom kə sləraw wawa ŋgay hərwi mətəme ndo i məndzibəra hay. Nəmaa ŋgatay tə dəre may, nəmaa dətatay ha a ndo hay, bazlam nakay na, dedək.

¹⁵ Tadə ndoweyə kə gwad̄ Yesu Wawa i Mbəlom na, Mbəlom nənḡeyə tə nənḡeyə. Nənḡeyə dərmak na, mandza eye mə həlay i Mbəlom.

¹⁶ Nəmay na, nəmaa sər ha Mbəlom a wudā kway, ada nəmaa dzala ha dərmak.

Mawudə bo i Mbəlom nakə a wudā kway aye na, huya. Andza niye ndo nakə ka wudā ndo hay huya aye na, nənḡeyə ma ndziye mə həlay i Mbəlom. Mbəlom dərmak nənḡeyə tə nənḡeyə.

¹⁷ Ka sərakwa ha ka wudakwa Mbəlom peteh na, kəkay? Ka sərakwa ha na, pat naka Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, ka dzədzarakweye bay. Ka dzədzarakweye bay na, hərwi məndze kway nakay ka ndzakweye ka məndzibəra aye na, andza Yesu.

¹⁸ Tadə ka sərakwa ha Mbəlom a wudā kway na, ka dzədzarakweye sa bay. Hərwi mawudə bo i Mbəlom nakə a wudā kway aye na, ma zliye fakwaya a bəra madzədzerə niye tebiye. Wu nakə ndo hay ta dzədzaray aye na, sariya i Mbəlom. Andza niye tadə ndoweyə ka dzədzar na, mawudə bo i Mbəlom ma giye məsler mə dərev ŋgay andza nakə a say a Mbəlom aye bay.

¹⁹ Ka wudakwa Mbəlom ada ka wudakwa ndo hay na, hərwi Mbəlom a lah mawudə kway.

²⁰ Tadə ndoweyə kə gwad̄ na wudā Mbəlom ada faya ma nay dəre a malamar ŋgay na, nənḡeyə ndo i maraw me. Kə ŋgatay a malamar ŋgay na, a wudā na bay. Mbəlom na, a ŋgatay bay ada ma wudiyə na na, kəkay?

²¹ Wu nakə Kəriste a gwad̄akway gum aye na, mey? A gwad̄akway na, ndoweyə ka wudā Mbəlom na, mā wudā malamar ŋgay dərmak.

5

Ŋgwasakwa ka wu i məndzibəra

¹ Kwa way kə dzala ha ka Yesu, nənḡeyə na, Kəriste Wawa i Mbəlom. Ada kwa way ka wudā bəba i wawa hay na, a wudā wawa ŋgay hay dərmak.

² Ka sərakwa ha nəkway ka wudakwa wawa i Mbəlom hay na, kəkay? Ka sərakwa ha na, ka wudakwa Mbəlom ada faya ka rəhakway ha gər a bazlam ŋgay mapala eye nakə a tsik aye.

³ Tadə ka wudakwa Mbəlom ta dedək na, andza məgwedə bazlam ŋgay mapala eye nakə a tsikakway rəhumay ha gər aye na, ka rəhakweye ha gər. Bazlam ŋgay hay mapala eye na, ma wurakweye bo haladzay məpay bəzay bay.

⁴ Hərwi kwa way nənḡeyə ka tərə wawa i Mbəlom na, kə sla ka wu i məndzibəra. Ka slakwa faya na, kəkay? Ka slakwa faya na, hərwi ka dzalakwa ha ka Yesu Kəriste.

⁵ Mata sle ka wu i məndzibəra na, way? Mata sle faya na, ndo neheye tə dzala ha tə gwad̄ Yesu na, nənḡeyə Wawa i Mbəlom aye.

Wu neheye tə dā ha Yesu na, Wawa i Mbəlom aye

⁶ Yesu Kəriste na, ki yaw kə mbəzla a yam nakə ta dzəhuḡ ha a dəma aye ada ta mbəda ha bambaz ŋgay. A yaw na, a mbəzla a yam nakə ta dzəhuḡ ha a dəma aye dəkdek tsa bay. Ta dzəhuḡ ha a yam ada ta mbəda ha bambaz ŋgay. Maa bəzakway ha wu neheye dedək na, maa d̄akway ha na, Məsəfərə i Mbəlom. Nənḡeyə na, wu nakə faya ma tsikatəye a ndo hay aye na, dedək.*

* 5:6 Ndo məwetse derewel nakay a tsik ka madzəhuḡe i Yesu a yam ta məməte ŋgay.

⁷ Maa ðakway ha Yesu Wawa i Mbəlom na, wu hay mahkar.

⁸ Wu niye hay mahkar aye na, Məsəfəre, yam tə bambaz. Wu neheye mahkar aye ta təra na, nəte.

⁹ Tadə ka təmakwa wu nakə ndo hay ta diye ha ka gər i wu neheye tə ngatay aye na, ka təmakweye bazlam i Mbəlom dərma hərwi bazlam ngay nakə a ða ha aye na, a ze i ndo hay. Maa ðakway ha wu niye hay ka gər i wawa ngay na, Mbəlom eye ngway.

¹⁰ Ndowne kə dzala ha ka Wawa i Mbəlom na, neŋgeye a sər mə gər ngay wu neheye Mbəlom a ða ha aye na, dedək. Ane tuk na, ndowne kə dzala ha ka Mbəlom bay na, a təra ha Mbəlom ndo i maraw me. A təra ha Mbəlom ndo i maraw me na, hərwi a kərah wu nakə Mbəlom a ða ha ka gər i wawa ngay aye.

¹¹ Wu nakə Mbəlom a ðakway ha aye na, wuye mey? A ðakway ha na, kə vəlakway sifa nakə ma ndəviye bay aye. Sifa niye a vəlakway aye na, tə həlay i wawa ngay.

¹² Ndo nakə neŋgeye mandza eye nəte tə Wawa i Mbəlom aye na, kə huta sifa niye. Ndo nakə neŋgeye mandza eye nəte ta Wawa i Mbəlom bay aye na, neŋgeye kə huta sifa niye bay.

Sifa nakə Mbəlom a vəl aye

¹³ Wu neheye na watsakum naha aye na, a nəkurom neheye ka dzalum ha tə məzele i Wawa i Mbəlom aye. Na watsakum naha na, hərwi ada kə sərūm ha na, ka hutum sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁴ Ahəl nakə nəkway kame ngay aye na, madzədzere andaya mə dərev kway bay. Ka sərakwa ha ta dedək wu nakə ka tsətsahakweye faya tadə a yay a gər na, ma tsənakweye na.

¹⁵ Tadə ka sərakwa ha faya ma tsənakweye na wu nakə faya ka tsətsahakweye tebiye na, ka sərakwa ha ba kə vəlakway wu nakə ka tsətsahakwa aye tsiy.

¹⁶ Tadə ndowne kə ngatay a malamar ngay faya ma giye mezeleme nakə ma diye ha a məməte bay aye na, mə duwulay me a Mbəlom hərwi ndo niye hərwi ada Mbəlom mə vəlay sifa. Na tsik na, hərwi ndo neheye faya ta giye mezeleme nakə ma diye tay ha a məməte təbey aye dekdek tsa. Na tsik na, hərwi ndo neheye faya ta giye mezeleme nakə ma diye tay a məməte aye bay. Hərwi mezeleme nakə ma diye tay ha ndo hay a məməte aye na, andaya.

¹⁷ Tadə ndowne kə ge mənese wuray wuray na, a ge na, mezeleme. Ane tuk na, mezeleme hay tebiye ma diye ha ndo a məməte bay.

¹⁸ Ka sərakwa ha kwa way ka təra wawa i Mbəlom na, ma giye mezeleme huya sa bay, hərwi Yesu Wawa i Mbəlom faya ma tsəpiye na ada Fakalaw ma sliye faya məgay wuray bay.†

¹⁹ Ka sərakwa ha nəkway na, mə həlay i Mbəlom. Siye i ndo hay tebiye ka məndzibəra na, Fakalaw a ləva tay ha.

²⁰ Ka sərakwa ha Wawa i Mbəlom ki yaw ka məndzibəra na, kə həndəkakway na mədzal gər kway hərwi ada kə sərakwa Mbəlom nakə neŋgeye dedək aye. Nəkway mandza eye mə həlay i Mbəlom nakə dedək aye ada nəkway mandza eye mə həlay i wawa ngay Yesu Kəriste. Neŋgeye na, Mbəlom nakə dedək aye. Maa vəlakway sifa nakə ma ndəviye bay aye na, neŋgeye.

²¹ Wawa ga hay, kə pumay bəzay a kule i ndo neheye faya ta zambaday aye bay.

† 5:18 Zəba ma 1 Yuhana 2.13.

Masulo i derewel nakə Yuhana a watsa aye

Mətsike me

¹ Neŋ madugula i gay i mađuwule me, na tsikaka naha me na, a nəkar məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nakə ka təra may i wawa hay, Mbəlom a zla kar aye. Na tsikatay naha me a wawa yak hay dərmak. Na wuda tay ha na, haladzay. Maa wuda tay ha na, neŋ dekdək bay. Ndo neheye tebiye tə sər bazlam nakə a tsik ka gər i Mbəlom nakə dedək aye, ta wuda kurom dərmak.

² Na wuda kurom na, hərwi bazlam niye dedək aye mandza eye mə dərev kway ada ma ndziye mə dərev kway na, ka tor eye.

³ Mbəlom Bəba kway ada wawa ŋgay Yesu Kəriste tā pa fakuma ŋgama. Ta sakakweye naha ada ta vəlakweye zay. Nəkway neheye faya ka pakweye bəzay a bazlam nakə dedək aye ada ka wudakwa bo nəte nəte mə walaŋ kway aye na, ka hutakweye wu niye hay.

Dedək tə mawude bo

⁴ Dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi na tsəne na, siye hay mə walaŋ i wawa yak hay faya ta pay bəzay a tsəved nakə dedək aye. Faya ta giye na, wu neheye Mbəlom Bəba kway a gwad gum aye.

⁵ A nəkar may ga nakə na wuda kar haladzay aye. Wu nakə a seŋ məgwadaka aye na, anaŋ: Wudakwa bo nəte nəte mə walaŋ kway. Bazlam nakay na watsaka naha aye na, bazlam wedefeyə nakə ka tsənum dađa bay aye bay. Na tsikaka naha na, wu nakə 6a ka tsənakwa ahəl niye aye.

⁶ Tađa ka wudakwa Mbəlom na, andza məgwede faya ka gakweye wu nakə Mbəlom a tsikakway aye. Mbəlom a gwadakum na, wudum bo nəte nəte mə walaŋ kurom huya. Nakay na, bazlam nakə ka tsənum ahəl niye kurre ka madazlay i bazlam i Mbəlom nakə ka tsənum aye.

⁷ Na tsikakum andza niye na, hərwi mey? Na tsikakum andza niye na, hərwi ndo masəpete ndo hay nəteye andaya ta yaw haladzay ka məndzibəra. Nətey na, Yesu Kəriste ka təra ndo zezeŋ, ki yaw ka məndzibəra na, ta təma təbey. Ndo nakə faya ma tsikiye andza niye na, neŋgeye ndo mənə dəre i Kəriste. Neŋgeye ndo masəpete ndo hay.

⁸ Hərwi niye, gum metsehe bəna, məsler kurom nakə ka gum tebiye aye mə təra kəriye bay. Duh gum metsehe hərwi ada ka hutumeye wu i madagər kurom nakə Mbəlom a gwad ma vəlakumeye.

⁹ Sərum ha na, ndoweye kə pay bəzay a bazlam i Kəriste nakə a tətikakway aye bay, ane tuk na, a ye a səkah ha faya bazlam mekeləŋ eye hay wal na, ndoweye niye mandza eye mə həlay i Mbəlom bay. Ndo nakə faya ma pay bəzay huya a bazlam i Yesu neheye a tətikakway na, neŋgeye na, mandza eye mə həlay i Mbəlom Bəba kway ada mə həlay i wawa ŋgay Kəriste.

¹⁰ Hərwi niye faya na tsikakumeye: Tađa ndoweye ki ye naha a walaŋ kurom faya ma tətikakumeye bazlam nakə wal abəra ka bazlam i Kəriste nakə a tətikakum aye na, ka təmum na mə ye naha a walaŋ kurom bay. Kwa mətsikay me, kâ tsikumay me bay.

¹¹ Ndowneye kə tsikay me a slala i ndo niye na, neŋgeye dərmak faya ma pay bəzay ka məge mənese nakə faya ma giye.

Mandave i bazlam hay

¹² A seŋ məwatsakum naha wu hay haladzay ha6e, ane tuk na, a seŋ məwatsakum naha a 6erewel bay. Na dzala na, na diye naha ka t6v kurom ada wu nak6 a seŋ mətsikakum aye na, ka tsikakweye t6 bazlam h6rwi ada d6rev kway m6 ngwasa lele kurah kurah.

¹³ M6hay g6r i ndo neheye a t6ra malammar yak nak6 Mb6lom a zla na aye na, wawa ŋgay hay ta tsikaka naha me.

Mamahkar i dɛrɛwɛl nakə Yuhana a watsa aye

Mətsike me

¹ Neŋ nakə madugula i gay i maɖuwule me aye, na watsaka naha a nəkar Gayus dzam ga nakə na wuda kar peteh aye.

² A nəkar dzam ga nakə na wuda kar haladzay aye, neŋ faya na duwulay me a Mbəlom na, wu hay tebiye tā tɛra lele hɛrwi ada bo yak ta məsəfɛre ta ndziye kame i Mbəlom zayzay lele.

Yuhana a dəslay ha gər a Gayus

³ Dɛrɛv ga kə ŋgwasa haladzay hɛrwi malamar hay ma mədzal gər ka Mbəlom, ti yawaw kanaan, tə tsiken gər yak na, tə gwad: Nəkar na, faya ka pay bəzay a tsəved i dedek tə dɛrɛv yak nəte. Na sər ha nəkar na, faya ka giye andza niye huya.

⁴ Na tsəne wawa hay faya ta pay bəzay a tsəved i dedek na, dɛrɛv ga kə ŋgwasa haladzay. Dada wuray kwa nəte kə yeŋ a gər andza niye andaya bay.

⁵ A nəkar dzam ga nakə na wuda kar haladzay aye, nəkar na, faya ka giye wu lele eye. Faya ka dzəniye tay ha malamar kway neheye ka tsəved i Mbəlom aye. Kwa neheye ti yawa naha mbəlok eye hay bəbay na, faya ka dzəniye tay hay.

⁶ Ndo neheye ka gatay gər aye na, nəteye ti yaw kanaan tə dəsłaka ha gər haladzay kame i ndo məpe mədzal gər hay. Tə gwad ka wuda tay ha na, haladzay. Neŋ faya na gakeye amboh, dzəna tay pat pat hɛrwi ada təv tay nakə ta diye aye na, tā ye kame kame. Dzəna tay na, andza nakə a yay a gər a Mbəlom aye.

⁷ Mede tay nakə faya ta diye na, hɛrwi ada tā ge məsler i Yesu Kəriste. Ane tuk na, ndo neheye tə pay bəzay a Yesu Kəriste bay aye na, tā zla fataya abəra wuray bay.

⁸ Hɛrwi niye nəkway ndo mədzal gər ka Mbəlom na, dzənakwa tay ha slala i ndo niye hay hɛrwi ada nəkway ta nəteye kə gakwa məsler dziye ta dedek.

Diyotərif ta Demetəriyos

⁹ Na watsa naha dɛrɛwɛl a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ka təv kurom aye. Ane tuk na, Diyotərif na, a say məpe zləm ka wu nakə na tsik aye bay, hɛrwi neŋgeye a wuda matəre bagwar eye kame i ndo hay.

¹⁰ Na ye naha na, na diye ha mənese ŋgay nakə faya ma giye kame i ndo hay andza neŋgeye nakə faya ma dəsiye fagaya parasay aye. Neŋgeye a ge na, wu neheye dɛkɛk tsa bay. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ti yawa a gay ŋgay na, a wuda matəme tay bay. Ndo mekelɛŋ eye hay a satay matəme ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, a gatay me, faya ma həhariye tay ha ndo neheye a satay matəme ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.

¹¹ A nəkar dzam ga nakə na wuda kar haladzay aye, ka pay bəzay a mede i ndo niye hay faya ta giye mənese aye bay. Duh pay bəzay na, a mede i ndo neheye faya ta giye wu lele eye. Ndo nakə faya ma giye wu lele eye huya na, neŋgeye ka tɛra wawa i Mbəlom. Ane tuk na, ndo nakə faya ma giye wu neheye lele bay aye hay huya na, neŋgeye a sər Mbəlom zuk bay.

¹² Demetəriyos na, kwa way a tsik faya a gwad: Demetəriyos na, faya ma giye wu nakə lele aye. Nəmay dərmak nəmaa gwad faya na, neŋgeye lele. Ada ka sər ha wu nakə nəmaa tsik aye na, dedek.

Mandəve i bazlam hay

¹³ Wu hay andaya haladzay a seŋ mətsikaka naha, ane tuk na, a seŋ məwatsaka naha ka dərəwel bay.

¹⁴ Na dzala na, neŋ eye na diye naha bəse ka təv yak mazəbaka dərə ada wu nakə a seŋ mətsikaka aye na, ka tsikameye lele.

¹⁵ Zay mâ ndza fakaya! Dzam yak neheye kanan ta wuda kar haladzay aye, ta tsikaka naha me. Tsikatay ha me a dzam kway hay tebiye nəte ta nəte.

Derewel nakə Yuda a watsa aye Məfələkwe

Derewel i Yuda mawatsa eye na, hərwi ndo məpe mədzal gər hay tebiye ka Yesu. Derewel nakay a ndzəkıt bo i derewel i Piyer masulo eye. Yuda faya ma giye gədanj ka ndo neheye ta sənəkateye parasay a ndo hay aye ada mede tay lele bay aye. Ka slakweye mələve ha ka bo mede 6 hus ka 13 ta 2 Piyer madədo 2.

Yuda a ge məsler ta Dzam Guram eye. A həlaw məsənəke hay abəra mə dəma hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a həlay ɲgay aye. A ge məsler tə gər i bazlam neheye mə derewel i Yahuda hay andaya mə Derewel i Mbəlom bay aye (mede 9, 14 ada 15).

Yuda a watsa tə bazlam mandala eye ma kəkay Mbəlom ma pərateye a ndo neheye tə kal ha labara i mawudə bo ɲgay aye (mede 3 hus ka 13). Ane tuk na, a gwad mā sakatay ada mā mamatay bo ka mətəme abəra ka mevel i Mbəlom (mede 22-23).

¹ Neɲ Yuda, ndo i məsler i Yesu Kəriste ada neɲ malamar i Yakuba. Na watsakum naha a nəkurom neheye Mbəlom a wudə kurom aye. Neɲgeye a zalakum hərwi ada kə tərüm ndo ɲgay hay, ada Yesu Kəriste ma tsəpiye kurom.

² Gumay mə bo a Mbəlom huya, mā vəlakum zay ada mā bəzakum ha mawudə bo ɲgay.

Ndo i maraw me hay

³ Miya malamar ga hay, həbe na dzala məwatsakum naha ka gər i Mbəlom a təma kway ha na, kəkay ɲgway? Ane tuk na, na watsakum eye naha ənəke tə kutoɲ hərwi na zəba faya na, lele məwatsakum naha. Na watsakum eye naha na, hərwi mə vəlakum gədanj ka məge gədanj ma dedək i Mbəlom nakə ka dzalum ha aye. Sərüm ha na, Mbəlom a vəlatay wu neheye a ndo ɲgay hay. Wu neheye na, ta mbədiye bay ka tor eye.

⁴ Na tsik andza niye na, hərwi ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye ta gəđ naha a walaɲ kurom ta bəbəkək tay. Ndo niye hay na, ɲgwalak i ndo hay bay. Nətəye faya ta pəliye tsəved ka mambəđay həlay a ɲgwalak i Mbəlom nakə a ge kway aye. Tə gwad na: «Mbəlom kə vəlamay tsəved ka məge kwa mey. Kwa wuray wuray na, nəmaa ləviye gər may.» Andza niye ta kərah Yesu Kəriste bəy nakə ma ləviye kway aye. Ahəl niye kurre ta watsa a Derewel i Mbəlom, slala i ndo niye hay na, sariya i Mbəlom ma ta gəsiye tay ha.

⁵ Kwa ka sərüm ha wu neheye kurre bəbay na, a seɲ məmakum ahaya a gər. Mbəlom a təma tay ahaya İsrayel hay a bəra ka dala i Ezipt ahəl niye na, kəkay? Ane tuk na, ndo siye hay ta təma bazlam ɲgay bay. Hərwi niye, Mbəlom kə kəđ tay ha a bəra mə dəma mə walaɲ tay.*

⁶ Sa na, gawla i Mbəlom hay dərma siye hay mə walaɲ tay a satay təv məndze nakə Mbəlom a vəlatay aye bay, tə gər ha. Hərwi niye Mbəlom a dzawa tay ha tə saselek, ka ndərzəl fataya a ləvonj zəɲzəɲ eye. Ta ndziye mə dəma ka tor eye. Ta həbiye pat i sariya i Mbəlom nakə bagwar aye ma ta gateye a ndo hay tebiye aye.

* 1:5 Zəba mə Məpesle 14.

7 Gəma neheye tə zalatay Sodom ta Gomora ada ta gəma neheye tə mbatay naha aye na, mâ mət sakum gər bay dərma. Ndo i gəma niye hay na, tə gawa mezeleme andza i gawla i Mbəlom niye hay. Tə gawa na, wu neheye lelebay aye wal wal haladzay, wu neheye a ye ka bo i ndo zenzen ma giye bay aye. Mbəlom kə kal fataya ako nakə ma mbatiye dāda bay aye. Andza niye, Mbəlom a dā ha na, ada ndo hay tā ge andza nakay sa bay.†

8 Ndo neheye tə gəf naha a walaŋ kurom aye na, faya ta giye andza ndo i gəma i Sodom ta Gomora hay dərma. Faya ta nasiye ha bo tay ta wu neheye lelebay aye, hərwi məsine neheye faya ma gatay aye. A satay Mbəlom mâ ləvatay gər bay. Faya ta tsadiye tay ha gawla i Mbəlom hay.

9 Kwa Misel neŋgeye nakə bəy ka gər i gawla i Mbəlom hay aye bəbay na, kə ge andza nəteye daw? Hərwi ahəl niye ta təra tə Fakalaw ka mədahaŋ i Musa na, kə tsaday a Fakalaw bay. Ane tuk na, a gwaday a Fakalaw na: «Mbəlom mâ gaka dərətsətseh!»

10 Ane tuk na, ndo neheye nəteye na, faya ta tsadiye a wu neheye tə sər bay aye. Nəteye na, tə dzala gər bay andza wu i pesl hay. Faya ta giye wu neheye a yay a gər a bo tay aye. Wu niye hay faya ta giye andza niye na, ma dziye tay ha duh.

11 Waawayah! Dərətsətseh ka gər tay hərwi ta vəlay tsəved a mezeleme mâ ge fataya bəy andza Kayin.‡ Faya ta giye sewed hərwi ada tā huta dala andza Balam nakə a ge ahəl niye aye.§ Faya ta naseye a Mbəlom andza Kore nakə a ge ahəl niye Mbəlom a dze ha aye.* Nəteye na, ta dziye andza niye dərma.

12 Ahəl nakə faya ka ndayumeye wu mənday ka təv manəte eye na, nəteye mə walaŋ kurom na, andza ndaluḅ nakə ka peteked aye. Wu mənday nakə tə ndayawa aye na, ta təra ha magurlom i məse guzom. Tə dzala na, ka bo tay dekdek, horoy a gatay bay. Nəteye na, andza pazlay nakə tərwenihhe zenzen aye. Mətasl a vəzl na, a həl na tsekek, kə pa yam bay. Nəteye na, andza dərizl i gərdaf neheye tə wa bay aye. Kwa həlay i məwe hohway kə sla bəbay na, tə wa bay. Nəteye sa na, andza dərizl i gərdaf neheye tə ŋgwad tay ha ta zləlay tay hay dzay aye. Ta mət tsədək tsədək.

13 Nəteye sa na, andza yam nakə mə magayam faya ma viye ta gədaŋ kutokutokuto aye. Mezeleme tay na, a zəba parakka andza mədərəsəsam nakə yam a gər ha aye. Nəteye na, andza wurzla neheye tə ŋgwad ədzid tə gər ha təv məndze tay aye. Mbəlom ka lambadətay təv ma ləvonj zəŋzəŋ eye. Ta ndziye mə dəma ka tor eye.

14 Ahəl niye Henok neŋgeye nakə maməkwa ma gawla i Adam aye na, kə tsik kurre ka gər i ndo neheye. A gwad: «Anaŋ Bəy Maduwerj ma deyeweye ta gawla ŋgay hay haladzay gədəbille.

15 Ma deyeweye na, ma gateye sariya a ndo i məndzibəra hay tebiye. Ma gəsiye tay ha ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye ta sariya. Ma gəsiye tay ha na, hərwi wu neheye tə gay lelebay aye, ada hərwi bazlam neheye lelebay tə tsik faya aye.»

16 Henok a tsik andza niye na, ka nəteye. Nəteye na, faya ta guŋguziye huya. Faya ta wudiye ka bo. Faya ta giye na, wu neheye a say a dərəv tay aye. Faya ta dəslyay ha gər a bo tay. Faya ta vatay gər a ndo hay hərwi ada ndo hay tā təma bazlam tay.

Yuda a vəlatay gədaŋ a ndo mədzal gər hay

† 1:7 Zəba mə Madazlay i wu hay 19.1-29. ‡ 1:11 Zəba mə Madazlay i wu hay 4.3-8. § 1:11 Zəba mə Məpesle 31.16. * 1:11 Zəba mə Məpesle 16.1-35.

¹⁷ A nəkurom malamar ga hay, wu neheye ndo i maslanj i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste tə ɗakum ha ahəl niye tə gwaɗ ma ta giye bo aye na, mā makumaw a gər.

¹⁸ Tə gwaɗawakum na: «Ahəl nakə mazlambar Yesu ma deyeweye na, ndo hay ta giye andaya ta ŋgwasiye ka ndo mape mədzal gər hay ka Yesu. Nəteye na, tə sər Mbəlom bay. Faya ta giye wu nakə a say a mədzal gər tay aye.»

¹⁹ Andza niye nəteye na, ndo neheye ta ŋgəniye tay ha ndo mape mədzal gər hay ka Yesu. Tə dzala i tay na, ka wu i mändzibəra, Məsəfəre i Mbəlom andaya mə nəteye bay.

²⁰ Nəkurom dzam ga hay na, gum gədaŋ hərwi ada kâ dzənum bo mə walaŋ kurom. Pum mədzal gər kurom huya ka bazlam neheye ka dzalum ha faya aye. Bazlam neheye na, ti yaw abəra ka təv i Mbəlom. Duwulum me na, ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədaŋŋa eye.

²¹ Mbəlom na, a wuda kurom. Ndzum mə həlay ŋgay. Nəkway na, pakwa mədzal gər kway ka Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Ma bəzakweye ha na, ka gakway mə bo ada ma vələkweye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

²² Dzənum tay ha ndo neheye mədzal gər tay mədzadza eye.

²³ Ndo mekeleŋ eye hay na, faya ta vahiyə bo tay a sariya i Mbəlom. Təmun tay ha hərwi ada sariya i Mbəlom mā gəs tay bay. Siye i ndo mekeleŋ eye hay andaya nəteye ta gakum mə bo dərmak. Ane tuk na, gum metsehe bəna, ka ta dəɗumeye a mezeleme tay. Kâ händzəɗum ka wu tay hay bay. Kwa petekeɗ tay niye hay tə gawa ha ka bo mezeleme aye na, kâ tətalum faya bay tebiye.

Zambadəkway a Mbəlom

²⁴ Zambadəkway a Mbəlom hərwi neŋgeye ma sliye faya mahəbe kurom ada kâ dəɗum abəra ka tsəved ŋgay bay. Neŋgeye na, ma bariye fakuma abəra mezeleme kurom hay, ma təriye kurom ha tsədaŋŋa. Ma diye kurom ha ka təv ŋgay. Ka ta lətsumeye kame ŋgay ka təv i mələve i bəy ŋgay. Ka ta ŋgwasumeye haladzay.

²⁵ Zambadəkway a Mbəlom na, neŋgeye nəte ŋwenj. Ada maa təma kway ha tə həlay i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste na, neŋgeye. Ndo hay tebiye tã zambaday, kwa way mā dəslay ha gər a gədaŋ ŋgay. Neŋgeye na, Bəy Bagwar eye ma ndziye ka tor eye. Andza niye zla ka madazlay hus ka bəgom, ada ka tor eye. Ma təriye andza niye. Amen!

Məsine i Yuhana Məfələkwe

Ndo məwetse dərewel nakay a watsa na, ka mandəve i makurre i məve temerre ma dəba i Yesu Kəriste. Ahəl niye na, a say a bəy i Roma t̄a d̄aslay ha gər andza mbəlom. Siye i ndo məpe mədzal gər hay ta sa d̄aretsətseh hərwi nakə t̄ə pa mədzal gər tay ka Yesu aye. Ane tuk na, siye hay ta huta gədan̄ bay.

Dərewel i Məsine i Yuhana a ge məsler ka mələve ha ka bo wu hay ada ta mandzək̄it bo i wu hay. Hələy a vay ti yaw na abəra Dzam Guram eye. Məpesle wu hay t̄ə məzəbe i wu hay a d̄a wu nakə ka ndəv̄ k̄ə rah lele aye.

Madazlay i Məsine i Yuhana (1.1–3.22) na, mə d̄əma d̄erewel hay mawatsa eye tasəla.

Ka madədo 4 hus 20 na, t̄ə zla na Yuhana a mbəlom. Ka madədo 4 hus ka 11, a d̄a ha ma kəkay nakə Yesu a v̄əl tsəved̄ mahəndəke ada mətsəne d̄erewel hay i Dzam Guram eye aye. Madədo 12 hus ka 20 faya ma d̄iye ha ka v̄eram bagwar eye ka gədan̄ i mənese.

Madədo 21 ta 22 t̄ə d̄a ha mäge wu wedef̄e nakə Mbəlom faya ma ləviye ha bo aye.

¹ Dərewel nakay a tsik ka wu nakə Mbəlom a d̄ay ha a Yesu Kəriste aye. Mbəlom a d̄atay ha na, hərwi ada m̄a d̄atay ha a ndo i məsler hay wu nakə ma ta giye bo aye. Yesu Kəriste a sl̄ər gawla ṅgay ka t̄əv̄ i ndo i məsler ṅgay Yuhana ma məsine hərwi məday ha wu nakay.

² Tsa na, Yuhana a tsik wu nakə gawla i Mbəlom a d̄ay ha aye kame i ndo hay tebiye. Andza mägweđe nakə a tsik aye na, bazlam i Mbəlom ada maa d̄a ha wu neheye a tsik dedek na, Yesu Kəriste.

³ Mbəlom ma piye ṅgama ka ndo nakə a dzaṅga d̄erewel nakay kame i ndo hay tebiye aye. Ada ndo neheye t̄ə tsəne ada ta rəhay ha gər aye na, Mbəlom ma piye fataya ṅgama d̄ərmak. Hərwi sər ha na, wu neheye ma ta giye bo aye na, mazlambar k̄ə ndzew.

Yuhana a tsikatay naha me a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu wal wal tasəla aye

⁴⁻⁵ Maa watsa naha d̄erewel nakay na, neṅ Yuhana. Na watsa naha na, a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye wal wal t̄əv̄ tasəla ka dala i Azi aye.

Mbəlom m̄a pa fakuma ṅgama ada m̄a v̄əlakum m̄əndze zay. Neṅgeye andaya kwa ka madazlay, neṅgeye andaya anəke, ada neṅgeye ma maweye sa. Məsəfare ṅgay neheye tasəla mal̄tsa eye hay kame i t̄əv̄ m̄əndze i bəy ṅgay aye t̄ə Yesu Kəriste, t̄a pa fakuma ṅgama ada t̄a v̄əlakum zay. Yesu Kəriste neṅgeye ndo məhəle mbal ta dedek eye, neṅgeye makurre i wawa nakə t̄ə lah məwe aye, neṅgeye a lah mələtsew abəra ma mədahan̄ makurre aye ada neṅgeye bəy ka gər i bəy i m̄əndzibəra hay tebiye.

Yesu Kəriste, neṅgeye a wud̄a kway, k̄ə mət̄ hərwi kway. K̄ə t̄əmakway ahaya abəra mə mezeleme t̄ə bambaz ṅgay.

⁶ Ka deyewekweye t̄ə neṅgeye d̄ziye a mələve i bəy ṅgay, ka ta ləvakweye t̄ə neṅgeye d̄ziye. Nəkway t̄ə neṅgeye ka t̄əra kway ha ndo məv̄əlay wu a Mbəlom hərwi mäge məsler i Bəba ṅgay. Ndo hay t̄ə zambad̄ay a Yesu Kəriste, gədan̄ tebiye a yaw na, mə neṅgeye ka tor eye. M̄a t̄əra andza niye!

⁷ Zəbum d̄əre: Yesu ma deyeweye na, ma pazlay,

Kwa way tebiye ma ṅgateye,

kwa ndo neheye tə slaka na ta suwal aye, ta ɲgateye.*
Slala hay tebiye ka mändzibəra ta tuwiye hərwi ɲgay.
Ma ta giye na, ta dedek andza niye. Mâ təra andza niye!

⁸Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwad: «Maa dazlay a wu tebiye na, neŋ, maa ndəv ha wu hay tebiye na, neŋ gwa.»

Neŋgeye gədan eye ka gər i wu hay tebiye. Neŋgeye andaya kwa ka madazlay, neŋgeye andaya anəke, ada neŋgeye ma maweye sa.

Məsine i Yuhana

⁹Maa watsakum naha dərewel nakay na, neŋ Yuhana malamar kurom. Neŋ tə nəkurom nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste. Andza niye, neŋ faya na siye dərətsətseh andza nəkurom dərmaq. Nəkway tebiye faya ka səmakway naha. Andza niye, kə pa kway a təv mələve i bəy ɲgay.

Neŋ na, ta gəs ga. Ti ye, tə kal ga ha a gəma nakə malawara eye ta yam tə zalay Patmos aye. Tə kal ga ha a dəma na, hərwi na dəwa ha bazlam i Mbəlom. Na gwadawa, maa dəkway ha tsəved dedek eye na, Yesu.

¹⁰Pat wuray, na zəba dərə na, neŋ mə həlay i Məsəfəre Tsədanŋa eye. Pat eye niye na, pat i luma i sidzew. Tsa na, na tsəne mətsike me ma dəba ga andza tolom. A tsik me ta magala ɲgəlakəka.

¹¹A gwedəŋ: «Wu nakə ka ɲgatay aye na, watsa na ka dərewel. Ka watsa na, sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye təv wal wal tasəla aye. Ma gəma i Efez, ma Simirne, ma Pergam, ma Tiyatir, ma Sardes, ma Filadelfi ada ma Lawdise.»

¹²Na tsəne bazlam niye andza niye na, na mbəda dərə a dəba, na gwad na zəbiye naha ka ndo nakə a tsikerjew me aye. Tsa na, na ɲgatay naha a lalam hay tasəla mavəda eye ta gura, ako mavata eye faya nəte nəte tay eye.

¹³Ma wuzlah i wu niye hay na, na ɲgatay naha a wu eye malətsa eye, a ndzakit bo andza ndo. Suwal i peteked ka bo kutsik ada məbərə bo eye mə dərəv ɲgəts tə wu nakə tə vəd ta gura aye.

¹⁴Məkweŋ ɲgay a dəv herre andza guguman, dərə ɲgay bəbay na, andza dərneh i ako.

¹⁵Sik ɲgay hay na, a dəv andza bərə nakə tə pa ako aye. Bədiday ɲgay a ləv andza i yam nakə a vaw abərə mə mahəmba aye.

¹⁶Mə həlay ɲgay na, wurzla hay tasəla. Maslalam matasla eye hepepe diye sulo sulo faya ma deyeweye abərə mə bazlam ɲgay. Dərə ɲgay andza pat nakə a wur ta magərhpət aye.

¹⁷Na ɲgatay na, na dəd abərə ka mbəlom kame ɲgay tsədək tsədək andza na mət. Ane tuk na, a pa fagaya həlay i mənday ɲgay. Tsa na, a gwedəŋ: «Kā dzədzar bay, maa dazlay a wu hay tebiye na, neŋ ada maa ndəv ha wu hay tebiye na, neŋ.

¹⁸Neŋ na, ndo nakə ma ndziye ta sifa aye. Na mət ane tuk na, na lətsew abərə ma mədahan. Neŋ na ndziye ka tor eye. Neŋ na, gədan eye abərə ka mədahan ada neŋ gədan eye ka təv məndze i mədahan hay.

¹⁹Wu nakə ka ɲgatay tebiye aye na, watsa na. Watsa tay ha wu neheye faya ma giye bo anəke aye tə bəmalə nakə ma giye bo kame tebiye aye.

²⁰Wurzla neheye tasəla ka ɲgatay mə həlay ɲgay aye ada lalam hay tasəla mavəda eye ta gura, andza məgwədə mey na, na dəkeye ha. Sər ha, wurzla neheye tasəla aye na, gawla i Mbəlom neheye a pa tay ha ada tə tsəpa ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu niye hay təv wal wal tasəla aye. Lalam neheye

* 1:7 Zakari 12.10; Yuhana 19.37.

tasəla mavəda eye ta gura aye a da ha na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu eye neheye təv wal wal tasəla aye.»

2

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay neheye ma gəma i Efez aye

¹ Ndo niye a gwedej sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Efez aye, gwadatay:

«Maa tsik bazlam eye na, nej Yesu ndo nakə wurzla hay tasəla mə həlay i mənday nğay aye ada neğgeye faya ma həhəliye ma wuzlah i lalam neheye tasəla tə vəd ta gura, ako fataya aye.»

² A gwadatay na: «Na sər ha məsler kurom, na sər ha ka gum məsler ta gədan haladzay ada ka səmumay naha a dəretsətseh. Na sər ha sa na, ka vəlumatay tsəved a ndo i sewəd hay a walañ kurom bay. Ndo neheye tə gwəd nəteye na, ndo i maslañ hay, ane tuk na, nəteye ndo i maslañ ga hay bay. Ka zəbum fataya lele, ka sər um ha nəteye na, ndo i parasay hay.

³ Nəkurom faya ka səmumay naha a dəretsətseh haladzay hərwi ga, ka yum gər bay.

⁴ «Ane tuk na, na zəba faya na, mənese andaya mə walañ kurom. Ka wudum ga andza nakə ahəl niye sa bay.

⁵ Dzalum ka məndze kurom nakə ahəl niye aye, zəbum dəre təday ka dədu, ka mum ta dəba. Gər um ha mezeleme kurom, ndzum andza nakə ka gawum ahəl niye kurre aye. Tadə ka gər um ha mezeleme kurom bay na, na diye naha na miye ha fakuma abəra lalam nakə mavəda eye ta gura ako faya aye.

⁶ «Ane tuk na, nej faya na zambadəkumeye hərwi wu mekeleñ hərwi ka numay dəre a məsler i ndo i Nikolas hay andza nej nakə na nay dəre aye.

⁷ «Ndo neheye zləm andaya fataya aye na, tã pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanña ma tsikiye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. Ndo neheye ta səmay naha, ta nğwasa ka dəretsətseh aye na, na vəlateye hohway i gərdaf nakə ma guvah i Mbəlom ma vəlateye sifa a ndo hay aye, ta ndiye.*»

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay neheye ma gəma i Simirne aye

⁸ Ndo niye a gwedej sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Simirne aye. Maa tsik bazlam nakay na, nej Yesu. Maa dazlay a wu hay tebiye na, nej ada maa ndəv ha wu hay tebiye na, nej. Na mət ada na lətsew abəra ma mədahañ.

⁹ «Na sər ha dəretsətseh kurom, na sər ha nəkurom mətawak eye hay. Ane tuk na, nəkurom zlele eye hay duh. Wu neheye lele bay ndo hay faya ta tsikiye fakuma aye na, na sər ha dərmak. Ndo neheye faya ta tsikiye fakuma aye na, tə gwəd nəteye Yahuda hay. Ane tuk na, nəteye Yahuda hay bay, nəteye ndo i Fakalaw hay.

¹⁰ «Mazlambar ka sumeye dəretsətseh, ane tuk na, kã dzədzarum bay. Tsəne! Mazlambar Fakalaw ma gəsiye siye i ndo hay mə walañ kurom na piye tay ha a danğay hərwi madzədzam kurom. Ka sumeye dəretsətseh məhəne kuro. Kwa ta kədiye kurom bəbay na, səmumay naha, kã gər um ha mədzal gər

* 2:7 Madazlay i wu hay 2.8-9.

abəra ka Mbəlom bay. Andza niye, na vəlakumeye magogoy kurom na, sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹¹ «Ndo neheye zləm andaya fataya aye na, tâ pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanña eye ma tsikateye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye: Ndo neheye ta səmay naha, ta ɲgwasa ka dəretsətseh aye na, ta mətiye məməte masulo eye sa bay.»

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay neheye ma gəma i Pergam aye

¹² Ndo niye a gwedəɲ sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Pergam aye.

«Maa tsik bazlam nakay na, neɲ Yesu ndo nakə maslalam faya matasla eye hepepe diye sulo aye.

¹³ Təv nakə nəkurom mandza eye mə dəma aye na, na sər. Nəkurom mandza eye ma təv nakə Fakalaw neɲgeye bəy eye mə dəma aye. Kwa ahəl nakə tə kəf Anɲipas ndo nakə a tsikawa bazlam ga kame i ndo hay tebiye neɲgeye ndo ga aye na, ka gərūm ga ha bay, ka pum mədzal gər kurom ka neɲ huya. Tə kəf na mə walaɲ kurom ma gəma kurom ma təv nakə Fakalaw mandza eye mə dəma aye, ada dūh huya faya ka dūmeye ha parakka neɲ na, bəy kurom.

¹⁴ «Ane tuk na, na zəba faya na, mənese hay andaya mə walaɲ kurom. Ndo hay andaya mə walaɲ kurom faya ta pay bəzay a matətike i Balam nakə ahəl niye aye. † A tətikay a Balak ma dzəgədiye tay ha Israyel hay a mənese. A vatay gər hərwi ada tâ həpəf slo i kule, ada tâ ge madama dərmak.

¹⁵ Siye hay mə walaɲ kurom faya ta giye andza niye dərmak. Nəteye faya ta pay bəzay a wu nakə ndo i Nikolas hay‡ faya ta tətikiye.

¹⁶ «Mbədum ha mede kurom. Tadə ka mbədum ha mede kurom bay na, na diye naha mazlambar ka təv kurom ta maslalam nakə ma deyeweye abəra mə bazlam aye, na giye ha vəram ka ndo kurom niye hay.

¹⁷ «Ndo neheye zləm andaya faya aye na, tâ pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanña eye ma tsikateye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.

«Ndo neheye ta səmay naha, ta ɲgwasa ka dəretsətseh aye na, na vəlateye dəf nakə dādā ndo hay ta ɲgatay bay aye. Na vəlateye kwar herre eye, məzele wedəye mawatsa eye ka kwar eye niye. Məzele niye na, ndaray a sər bay. Mata səre na, ndo nakə ka təma na a həlay aye.»

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay neheye ma gəma i Tiyatir aye

¹⁸ Ndo niye a gwedəɲ sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Tiyatir aye.

«Maa tsik bazlam nakay na, Wawa i Mbəlom. Dəre ɲgay na, andza dərneh i ako. Sik ɲgay hay a dəv andza bəre nakə tə pa ako aye.

¹⁹ «Na sər ha məsler kurom hay. Na sər ha ka wudum ndo hay ada faya ka pumeye mədzal gər kurom ka neɲ huya. Na sər ha faya ka səmumeye naha a dəretsətseh. Na sər ha na, faya ka dzənumeye siye i ndo hay dərmak ada wu nakə faya ka gumeye anəke aye na, a ze nakə ahəl niye aye.

† 2:14 Zəba mə Məpesle 31.16, 22.1–25.9. ‡ 2:15 Məsine i Yuhana 2.6.

20 «Ane tuk na, na zəba faya na, mənese andaya mə walaŋ kurom. Nğwas niye tə zalay Zizabel aye na, ka vəlumay tsəved məndze mə walaŋ kurom. A gwad neŋgeye na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom. Ane tuk na, neŋgeye faya ma vateye gər a ndo i məsler ga hay, neŋgeye faya ma tətikateye mäge madama ada ka mahəpəde slo i kule.

21 Na paslay həlay eye hərwi ada mâ mbəda ha mede nğay, ane tuk na, a say bay, neŋgeye faya ma giye madama huya.

22 «Hərwi niye, na vəleye dəretsətseh haladzay, ma siye dəretsətseh ka təv məhəne nğay. Ndo neheye tə gawa madama dziye na, ta siye dəretsətseh haladzay dərmak. Tadə ta gər ha mezeleme tay ada ta gər ha mezeleme tay bay na, ta mətiye.

23 Na bəbazliye tay ha wawa nğay hay hərwi ada məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma gəma wal wal tebiye tã sər ha na, wu nakə ndo hay faya ta dzaliye mə gər tay ada wu nakə a yatay a gər aye, neŋ na sər ha tebiye. Nəkurom tebiye na vəlakumeye magogoy kurom na, da ka məsler nakə ka gum aye.

24 «Ane tuk na, nəkurom siye neheye ma gəma i Tiyatir ka pumay zləm a bazlam i nğwas niye təbey aye, wu nakə ndo hay tə zalay wu mənğaha eye i Fakalaw aye na, nəkurom ka sərur təbey. A nəkurom na, bazlam mekeləŋ eye andaya nakə na tsikakumeye bay.

25 Wu nəte na, pum na wu nakə ka tətikumeye a gər bəŋbəŋ lele hus a pat nakə na maweye.

26 «Ndo neheye ta səmay naha, ta nğwasa ka dəretsətseh aye ada faya ta giye wu nakə a yeŋ a gər aye hus ka mandəve i məndzibəra na, na vəlateye gədaŋ ka slala i ndo hay tebiye.

27 Na vəlateye gədaŋ andza gədaŋ nakə Bəba a vələŋ aye dərmak. Ta ləviye ndo hay ta gədaŋ, ta bəbazliye tay ha ndo i sewed hay andza ndo nakə ma həbiye tay ha guram i səŋgəle hay ndəslof ndəslof aye.

28 Na vəlateye bamtaŞ nakə a dəv ta mbəlomda aye dərmak.

29 «Ndo nakə zləm andaya faya aye na, mâ pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədaŋna eye ma tsikateye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.»

3

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay neheye ma gəma i Sardes aye

1 Ndo niye a gwedəŋ sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma gəma i Sardes aye.

«Maa tsik bazlam nakay na, neŋ Yesu ndo nakə Məsəfəre i Mbəlom tasəla mə həlay nğay aye ada wurzla hay tasəla mə həlay nğay aye dərmak. Na sər wu nakə faya ka giye aye. Ndo hay faya ta dəslakumeye ha gər tə gwad ka hutum sifa, azlakwa duh nəkar andza maməta eye.

2 «Pədəkum, gum gədaŋ bəna ka mətəumeye tsədək tsədək hərwi na zəba faya məsler kurom ka dəre i Mbəlom na, tsədaŋna zuk bay.

3 Dzalum na, ka wu nakə ka tsənum ahəl niye aye ada ka təmum bazlam i Mbəlom na, ma kəkay aye ada mbədum ha mede kurom. Niye na, pum na a dərev kurom. Tadə ka pədəkum bay na, sərur ha na diye naha ka təv kurom.

Ane tuk na, na diye naha a həlay waray na, ka sərume ye ha bay. Na diye naha andza məkal.

⁴ «Ane tuk na, ndo siye hay andaya mə walaŋ kurom ma gəma i Sardes, nəte ye ta ge ndəluḅ ka peteked tay təbey. Nəte ye na, tə yeŋ a gər lele. Ta piye peteked herre eye ka bo ada nəmaa diye ka bo dziye.

⁵ «Andza niye, na kalate ye ka bo peteked herre eye a ndo nehe ye tə səmay naha tə ŋgwasa ka dəretsətseh aye. Ta watsa məzele tay a derewel nakə tə watsa a dāma məzele i ndo nehe ye ta huta sifa aye. Dada na mbatiye ha məzele tay abəra mə derewel nakay bay. Na diye tay ha kame i Bəba ga Mbəlom ada kame i gawla ŋgay hay, nəte ye i ga hay.

⁶ «Ndo nakə zləm andaya faya na, mā pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanŋa eye ma tsikate ye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.»

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay nehe ye ma gəma i Filadelfi aye

⁷ Ndo niye a gwedəŋ sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nehe ye ma Filadelfi aye.

«Maa tsik bazlam nakay na, neŋ Yesu ndo nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom ada neŋge ye na, a raw me təbey. Kəle i bəy Davit na, mə həlay ŋgay. Tadə ka həndək abəra ma məged na, ndəray andaya ma sliye faya madərəzl na bay. Tadə ka dəərəzl na məged na, ndəray ma sliye faya mahəndəke na bay.

⁸ «Na sər wu nakə faya ka gumey e aye. Na sər ha gədan kurom na, tsekwen tsa, ada azlakwa ka gum wu nakə a yeŋ a gər aye həbe bədaw? Ka rəhumay ha gər a bazlam ga, ka gwadum nəkurom na, ndo ga hay. Na həndək abəra ma məged hərwi kurom, ndəray ma sliye faya madərəzle na bay.

⁹ Tsənum, anaŋ wu nakə na giye ta ndo nehe ye nəte ye ndo i Fakalaw hay aye. Faya ta tsikiye tə bazlam, tə gwad nəte ye Yahuda hay, ane tuk na, nəte ye Yahuda hay bay, ta raw me dəkdək tsa. Na gate ye kutoŋ, tā yaw tā dəkwakum gurmets. Ta səriye ha na, na wuda kurom.

¹⁰ Nəkurom na, ka səmumay naha a bazlam ga andza nakə na tsikakum səmumay naha aye. Hərwi niye, neŋ na tsəpiye kurom hərwi ada kə yum a dəretsətseh bay. Dəretsətseh nakay ma diye kwa ka way, ma dziye tay ha ndo i məndzibəra hay tebiye.

¹¹ Mazlambar na maweye. Pum wu nakə ka tətik aye bəŋbəŋ a gər hərwi ada mā buwa fakuma abəra magogoy kurom bay.

¹² «Ndo nehe ye tə səmay naha, tə ŋgwasa ka dəretsətseh aye na, na piye tay ha a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ga andza sik i galak nakə tə lawa a wuzlah i gay aye, ta ndziye ka tor eye. Wuray andaya nakə ma həharatay ahaya abəra mə dāma aye bay. Na watsiye məzele i Mbəlom ga ka nəte ye, tə məzele i gəma i Mbəlom ga. Gəma niye na, Zerozelem wedeye. Mbəlom ma sləraweye abəra mə mbəlom. Na watsiye məzele ga wedeye ka ndoweye nehe ye dərmak.

¹³ «Ndo nakə zləm andaya faya na, mā pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanŋa eye ma tsikate ye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.»

Derewel nakə Yesu a sləratay naha a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay nehe ye ma gəma i Lawdise aye

¹⁴ Ndo niye a gwedəŋ sa: «Watsa bazlam nakay, sləray naha a gawla i Mbəlom nakə faya ma tsəpiye tay ha məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nehe ye ma Lawdise aye.

«Maa tsik bazlam nakay na, neŋ Yesu ndo nakə tə zalay “Mâ təra andza niye” aye. Faya ma diye ha wu nakə Mbəlom a ge aye, maraw me andaya mə bazlam ŋgay kwa tsekweŋ bay. Mbəlom a ge wu hay tebiye na, tə həlay ŋgay.

¹⁵ «Na sər wu nakə faya ka gumeye. Nəkurom hiyatsatsa bay ada laluh laluh wal bay sa. Ka ndzumeye mə wuzlah eye ganğəlanğəlanğə andza niye na, a yeŋ a gər bay.

¹⁶ Nəkurom hiyatsatsa bay ada laluh laluh kəgəbay daduk daduk wal bay sa, nəkurom mandza eye ma wuzlah eye andza niye sa na, na vənahiye kurom ahaya abəra mə bazlam ga.

¹⁷ «Ka gwađum nəkurom na, zlele eye, ka hutum wu hay tebiye, wuray a kətsakum bay. Ane tuk na, nəkurom dəretsətseh eye hay, ka gum mə bo. Nəkurom mətawak eye hay peteked andaya fakuma bay, nəkurom guluf eye hay na, ka sərurum bay.

¹⁸ Hərwi niye, neŋ faya na tsikakumeye wu nakə ka gumeye. Səkəmmum gura nakə ta lambad ta ako, a dəv wuzl wuzl haladzay aye. Dumara, səkəmmum mə gay ga hərwi ada kâ tərurum zlele eye hay ta dedek. Dumara, səkəmmum peteked herre eye, kâ pum ka bo. Andza niye horoy ma gakumeye sa bay hərwi nəkurom bo kəriye sa bay. Səkəmmum sidem i dəre, mâ dzəna kurom hərwi ada kâ ŋgatamay a wu hay sa.

¹⁹ «Neŋ na, ndo neheye na wuda tay ha aye na, na ŋgərəziye fataya, na dətay ha metsehe. Kə ge andza niye na, məbədum ha mede kurom, pumeŋ bəzay tə dərev kurom peteh.

²⁰ Tsənum, na lətsiye ka həlay i məged ada na zaliye. Ndo nakə kə tsəne bədīday ga aye ada ka həndəkəŋ na məged na, na fələkwıye a gay ŋgay, nəmaa ndiye daf salamay.

²¹ «Ndo neheye ta səmay naha, ta ŋgwasa ka dəretsətseh aye na, na vəlateye tsəved hərwi ada tā yaw, nəmaa ndziye ka təv məndze i bəy ga, andza neŋ na səmay naha, na ŋgwasa ka dəretsətseh aye, ada neŋ ta Bəba ga, nəmay ndziye ma bəy ŋgay.

²² «Ndo nakə zləm andaya faya na, mâ pay zləm a wu nakə Məsəfəre Tsədanğəna eye ma tsikateye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye.»

4

Məged mahəndəka eye mə mbəlom

¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay a wu mekeləŋ.

Na ŋgatay a məged mahəndəka eye mə mbəlom, na tsəne bədīday i ndo nakə a ləv andza tolom a tsikeŋ me meeneŋ aye sa. A gwedeŋ: «Tsəlaw a gəma kənanğ hərwi ada na dəkeye ha wu nakə ma giye bo kame mba aye.»

² Kwayaŋğəna Məsəfəre Tsədanğəna eye a yaw a zla ga. Tsa na, na ŋgatay a təv məndze i bəy mə mbəlom. Ndoweye mandza eye faya.

³ Ndo niye mandza eye na, da'ar ŋgay a wuzl dəre andza kwar nakə ŋgwalak eye, tə zalay *zaspe* ada *sardowan* aye. Kulay a lawara na təv məndze i bəy niye tuwzik. Kulay niye na, a wuzl dəre andza kwar ŋgwalak eye, tə zalay *emerod* aye dərmak.

⁴ Təv məndze hay kuro kuro sulo gər eye fad dandahtahha tə lawara na təv məndze i bəy niye. Madugula hay kuro kuro sulo gər eye fad mandza eye hay faya. Peteked neheye ka bo tay aye na, kwedek kwedek. Kwa way tə dzagwa i bəy mə gər. Dzagwa niye hay na, tə ŋgar ta gura.

⁵ Mawutseǵe i mbəlom a wutseǵew abəra ma təv məndze i bəy niye. Maləve i mbəlom a ləvwaw abəra mə dəma dərma. Kame i təv niye na, wuye hay andaya tasəla andza lalam, ako faya a dəv haladzay. Wu niye hay tasəla andza lalam aye, nəteye na, məsəfəre neheye tasəla mandza eye kame i Mbəlom aye.

⁶ Kame i təv məndze i bəy niye na, wuye andaya andza dəlov, a wuzl dəre andza malam, dəre a ye abəra mə dəma kwetseh kwetseh.

Wu hay fad tə lawara na təv məndze i bəy a wuzlah. Wu niye hay na, wu neheye ta məsəfəre tay aye. Ta dəba, dəre andaya fataya ada ta diye i me dəre andaya fataya, ɲgurti ɲgurti.

⁷ Wu niye makurre aye na, a ndzəkkit bo zil, masulo eye a ndzəkkit bo vo'ar i sla wawa eye, mamahkar eye na, da'ar ɲgay a ndzəkkit bo ndo zezeɲ ada mafad eye a ndzəkkit bo matsəv nakə faya ma tsəviye aye.

⁸ Wu neheye fad aye na, kwa way ta gwezleviyek eye hay faya məkwa məkwa. Ka gwezleviyek niye hay dəre hay fataya haladzay ta dəba eye kwa tə huǵ eye ndotsndotsta. Ta həpat kwa ta həvad faya ta giye dəmes huya, tə gər ha bay. Ma dəmes tay niye na, tə gwad:

«Bəy Maduweɲ Mbəlom nəkar na, tsədaɲɲa
kwa mənese andaya ka təv yak bay,
nəkar gədaɲ eye ka gər i wu hay tebiye,

nəkar andaya kwa ahəl niye, nəkar andaya anəke, ada ka deyeweje.»

⁹ Andza niye, wu neheye fad aye na, tə gawa dəmes ada ta zambadaway a Mbəlom nakə mandza eye ka təv məndze i bəy ɲgay aye ada a neɲgeye nakə ma ndziye ka tor eye. Tə dəslay ha gər, tə gay sisə.

¹⁰ Ahəl nakə tə gawa ha andza niye na, madugula neheye kuro kuro fad aye ta dəkwawa gurmets kame i Mbəlom, neɲgeye nakə mandza eye ka təv məndze i bəy ɲgay aye ada neɲgeye mandza eye ka tor eye. Tə dəsławay ha gər, ta tsakwawa dzagwa i bəy niye hay mə gər tay aye tə pawa kame ɲgay, tə gwad:

¹¹ «Bəy Maduweɲ may Mbəlom,
nəkar na, ka sla da,

ndo hay tā dəsłaka ha gər,

tā zambadaka ta defek

ada gədaɲ a yaw na, mə həlay yak.

Hərwi maa ge wu hay tebiye na, nəkar,

wu neheye a ge bo na,

hərwi a saka wu neheye tebiye tā ge andaya.»

5

Ta zambaday a ndo nakə a təra andza wawa i tədaɲ i Mbəlom aye

¹ Tsa na, na ɲgatay a dərəwel mə həlay i ndo nakə mandza eye ka təv məndze i bəy aye. Dərəwel niye na, məgəsa eye mə həlay i mənday. Tə watsa faya wu na, diye sulo sulo. Tə paǵa na ka bo. Tə gəs na tə wu məgəse dərəwel təv tasəla hərwi ada mā həndək bay.

² Ma dəba eye na ɲgatay a gawla i Mbəlom gədaɲ eye, a tsətsah ta magala, a gwad: «Way nakə ɲgwalak eye kame i Mbəlom kə sla da məpəle faya abəra wu məgəse dərəwel ada ma həndəkkiye na aye na, way?»

³ Ane tuk na, ndəray kwa nəte nakə ma sliye faya məhəndəke ada ma zəbiye ka wu nakə mə dəma aye na, andaya bay tebiye. Mə mbəlom, ka dala, ma bəǵ, kwa ka waray, ndəray andaya bay.

⁴ Na tuwa haladzay hərwi ndəray andaya ɲɟwalak eye kame i Mbəlom nakə ma sliye mahəndəke dərəwel ada ma zəbiye a dəma dərə aye na, andaya kwa nəte bay.

⁵ Ane tuk na, nəte mə walaɲ i madugula neheye kuro kuro sulo gər eye faɖ aye a gwedeɲ: «Kâ tuwa bay, zəba dərə: Zil nakay na, a yaw abəra ma gwala i Yahuda, neɲgeye gwala i Davit. Neɲgeye kə ɲɟwasa ka wu hay tebiye, ma pəliye ha wu məgəse dərəwel neheye tasəla aye ada ma həndəkiye na dərəwel.»

⁶ Tsa na, na ɲɟatay a ndoweje, neɲgeye malətsa eye ma wuzlah i təv məndze i bəy. Madugula neheye kuro kuro sulo gər eye faɖ aye tə wu neheye faɖ aye tə lawara na a wuzlah. A ndzəkıt bo na, wawa i təbən, andza ta kəd na ahəl niye nəte. Dəram ka gər ɲɟay tasəla ada dərə andaya faya tasəla dərmak. Dərə neheye tasəla aye na, məsəfəre neheye kame i Mbəlom aye, Mbəlom faya ma sləriye tay ha ka məndzibəra tebiye.

⁷ Wawa i təbən niye a ye ka təv i ndo nakə mandza eye ka təv məndze i bəy aye. A ye naha na, a təma na dərəwel abəra mə həlay i mənday ɲɟay.

⁸ A təma faya abəra dərəwel niye na, wu neheye faɖ aye ta madugula neheye kuro kuro sulo gər eye faɖ aye ta dəkw gurmets kame ɲɟay. Nəteye niye tebiye kwa way ta gandzaval mə həlay ada ɲɟwalak i gandayah hay mavəda eye ta gura andaya fataya dərmak maraha eye hay tə wu eye andaya tə pawa faya ako na, a ze hunɲa. Wu niye a ze hunɲa eye na, maɖuwule me i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ta dıwulaway naha me aye.

⁹ Tə ge dəmes wedəye. Ma məge dəmes tay nakə faya ta giye na, tə gwad: «Nəkar na, ka sla ɖa matəme dərəwel nakay
ada mahəndəke na wu nakə tə gəs ha aye dedək.

Hərwi ta kəd kar andza wawa i təbən nakə tə kədaway a Mbəlom aye,
ada ka səkəmatay ahaya ndo hay abəra mə mezeleme tə bambaz yak,
ka həlatay ahaya ka təv i Mbəlom.

Kwa nəteye na, gwala waray,
kwa tə tsik me i gəma waray,
kwa slala waray,
kwa nəteye mandza eye ma gəma waray,
nəkar ka həlatay ahaya ka təv i Mbəlom.

¹⁰ Ka təra tay ha ndo yak hay, nəkar ka ləvateye gər.

Ka təra tay ha ndo məvəlay wu a Mbəlom
hərwi ada tə gay məsler a Mbəlom,
ada nəteye ta təriye bəy ka məndzibəra tebiye.»

¹¹ Tsa na, na ɲɟatay a gawla i Mbəlom hay, gwezem gwezem haladzay ma pasliye bo bay. Tə lawara na təv məndze i bəy ada wu neheye faɖ aye ta madugula neheye kuro kuro sulo gər eye faɖ aye telelewiw a wuzlah. Na tsəne dəmes tay.

¹² Tə gawa dəmes ta magala, Tə gwad:
«Wawa i təbən nakə tə kəd na aye na,
gədan tebiye mə həlay ɲɟay,
zlele tebiye na, i ɲɟay,
a sər wu hay tebiye,
neɲgeye gədan eye.

Neɲgeye na, kə sla ndo hay
tə dəslay ha gər ada tə zambaday.
Zəba faya təday, neɲgeye na, məzlaḅ eye.»

¹³ Tsa na, na tsəne məge dəmes i wu neheye tebiye Mbəlom a ge aye. Wu neheye mə mbəlom aye, neheye ka məndzibəra aye, neheye ma bəd aye, neheye ma dəlov aye, tə gawa dəmes tay eye, tə gwad:

«Zambadəkway a ndo nakə neŋgeye mandza eye ka təv məndze i bəy aye ada a ndo nakə neŋgeye andza wawa i təbaŋ aye,

dəslakwatay ha gər.

Gədaŋ tebiye a yaw na, abəra ma nəteye.

Zəba, nəteye na, məzlaḅ eye hay ka tor eye.»

¹⁴ Wu neheye fad aye ta mbəda faya tə gwad: «Mā təra andza niye!» Madugula neheye kuro kuro sulo gər eye fad aye na, ta dəkw gurmets kame i ndo neheye nəteye mandza eye ka təv məndze i bəy aye ada tə dəslatay ha gər.

6

Wawa i təbaŋ a dazlay a məpəle ha wu neheye tasəla tə bar ha dərewel aye

¹ Ahəl nakə Wawa i təbaŋ a təma dərewel a həlay, a dazlay məpəle ha wu neheye tasəla tə bar ha dərewel aye na, na ŋgatay. A pəla ha nəte. Tsa na, na tsəne mətsike me abəra mə walaŋ i wu neheye fad aye, mətsike me ŋgay niye a ləv andza mələve i mbəlom, a gwad: «Dara!»

² Tsa na, na ŋgatay a pəles kudəkudək eye. Ndo mandza eye faya, tə lalaŋ eye mə həlay. Tə pay dzagwa i bəy a gər. Mata sle ka wu hay tebiye na, neŋgeye. A ye məge vərəm ada ma ŋgwasaweye fataya.

³ Wawa i təbaŋ niye a pəla ha masulo i wu neheye tə bar ha dərewel aye. Na tsəne mətsike me abəra mə walaŋ i wu neheye fad aye, masulo eye mə walaŋ tay, a gwad sa: «Dara!»

⁴ Tsa na, pəles neŋged a yaw. Pəles niye na, a zəba ndozza andza ako. Ndo nakə mandza eye faya aye na, tə vələy gədaŋ ka məzle vərəm, maye ha ka məndzibəra hərwi ada ndo hay tā kəd bo. Tə vələy maslalam bagwar eye a həlay.

⁵ Tsa na, Wawa i təbaŋ a pəla ha mamahkar i wu neheye tə bar ha dərewel aye. Tsa na, na tsəne mətsike me a tsənew abəra mə walaŋ i wu neheye fad aye, mamahkar eye mə walaŋ tay a wuda, a gwad sa: «Dara!» Kwayaŋŋa, na ŋgatay a pəles a zəba zeŋzeŋ. Ndo nakə mandza eye faya aye na, agwada mə həlay ŋgay.

⁶ Na tsəne mələve i wu mə walaŋ i wu neheye fad aye andza mətsike me i ndo. A gwad: «Suloy nakə tə ge faya məsler hwapat aye a sla wuray bay. Ta səkəmiye daw agwada nəte tsa. Tadə bale na, ta səkəmiye agwada mahkar.» A gwad sa: «I mal ta guzum na, ka nas ha bay.»

⁷ Wawa i təbaŋ a pəla ha mafad i wu neheye tə bar ha dərewel aye. Tsa na, na tsəne mətsike me a tsənew abəra mə walaŋ i wu neheye fad aye, mafad eye mə walaŋ tay a wuda, a gwad: «Dara!»

⁸ Tsa na, na ŋgatay a pəles mekeləŋ eye a yaw. Mazəbe ŋgay eye na, a zəba kulah kulah andza gəŋgis. Ndo nakə mandza eye faya aye na, məzele ŋgay Mədahaŋ nakə ma kədiye ndo hay aye. Ndo nakə tə zalay Təv Məndze i Mədahaŋ hay aye na, faya ma pay bəzay. Ta ŋəna ha məndzibəra fad. Tə vələtay nəte ada tə vələtay faya gədaŋ hərwi ada tā bəbazl tay ha ndo hay abəra mə dəma. Ta bəbazliye tay ha ta maslalam ada siye hay ta mətiye tə may, siye hay ta mətiye ta dəvats ada wu i pezl hay ta bəbazliye tay ha.

⁹ Wawa i təbaŋ a pəla ha mazlam i wu neheye tasəla tə bar ha dərewel aye. Tsa na, na ŋgatay a ndo neheye tə kəd tay ha ahəl niye aye ma huvo i təv

məvələy wu a Mbəlom aye. Ndo neheye tə kədf tay ha ahəl niye na, hərwi ta təma bazlam i Mbəlom ada hərwi nakə tə dəwa ha parakka aye.

¹⁰ Ta wuda ta magala, tə gwad: «Bəy Məduweñ may nəkar na, tsədañña. Nəkar ka tsik na, dedek huya. Ndo neheye ka məndzibəra tə kədaw may aye, ka gateye sariya na, kəday? Ka gateye dəretsətseñ na, kəday?»

¹¹ Tsa na, nəteye tebiye tə pa fataya peteked kudekudek eye. Tə gwadatay: «Həbum tsekweñ təmad təday, hərwi nəkurom tebiye kurom eye ka ndəvumaw zuk bay. Ndo mekeleñ eye hay andaya, nəteye malamar kurom neheye faya ta gay məsler a Mbəlom aye. Kuton ndo hay ta kədiye tay ha təday andza nəkurom neheye tə kədaw kurom aye dərmak.»

¹² Wawa i təbañ niye a pəla ha maməkwa i wu neheye təsəla tə ƒar ha ƒerewel aye. Kwayañña a pəla faya abəra na, məndzibəra a ƒəl haladzay dzeki6 dzeki6. Pat a mbəda andza peteked zeñzeñ eye i mətuwe mədahañ. Kiye na, a təra ndozza andza bambaz.

¹³ Wurzla hay tə kutsaw abəra ma magərmbəlom ƒəramama ka dala andza madaƒalak i gurom neheye mətasl a kutsa ahaya abəra mə gərdaf aye.

¹⁴ Magərmbəlom a dze tatəh andza tə pada ƒerewel. Dala neheye malawara eye ta dəlov aye ti ye abəra ka təv məndze tay hay. Mahəmba hay tə lətse abəra ka təv tay hay, ti ye a təv eye.

¹⁵ Ndo neheye ka məndzibəra aye tə ñgaha bo tebiye, ta hway, tə ñgaha bo a bədf hay ada tə tsal a mahəmba mata ñgehe bo a lar. Beke hay ta ndo neheye nəteye beke hay bay aye, nəteye tebiye ta hway tə ñgaha bo. Kwa bəy hay ada bagwar hay, kwa bəy i sidzew hay, kwa ndo i zlele hay ta gədañ eye hay aye, nəteye tebiye ta hway.

¹⁶ Tə zalatay ka bo a mahəmba ada a hotokom hay, tə gwad: «Mbəzlumaw famaya ada kâ ñgahum may tey, hərwi ada ndo nakə mandza eye ka təv məndze i bəy aye mâ ñgatamay bay. Sa na, hərwi ada Wawa i təbañ mâ gəs may ta sariya bay,

¹⁷ hərwi həlay i məgəse ndo hay a sariya kə ndislew. Pat eye niye na, ndəray andaya məsəmay naha bay.»

7

Gawla i Mbəlom a ge ñgodgor ka ndo i Mbəlom hay ka da'ar

¹ Ma dəba eye na, na ñgatatay a gawla i Mbəlom hay ƒad, nəteye malətsa eye ka kokway i məndzibəra ƒad. Faya ta geye me a mətasl neheye ƒad ka kokway i məndzibəra hərwi ada tā vəzl ka məndzibəra bay ada tā lamay a dala bay, kwa a dəlov, kwa a gərdaf hay, tā lamay bay.

² Na ñgatay a gawla i Mbəlom neñged, a yaw mə bəzay. Mə həlay ñgay na, wu məge ha ñgodgor ka ndo i Mbəlom hay, i Mbəlom nakə neñgeye ma ndziye ka tor eye. A zalatay a siye i gawla i Mbəlom neheye ƒad aye hərwi Mbəlom a vəlatay gədañ ka mənese ha dala ta yam. A zalatay ta magala,

³ a gwadatay: «Kâ nasum ha dala, yam ada ta dərizl i gərdaf hay zuk bay. Həbum, nəmaa giye ñgodgor i Mbəlom ka ndo i məsler i Mbəlom hay təday.»

⁴ Tsa na, ndo neheye tə ge fataya ñgodgor aye nəteye nday na, tə tsikeñ. Nəteye gwezem temerre tə kuro kuro ƒad gər eye ƒad. Ndo neheye na, ti yaw ma gwala i İsrayel hay tebiye.

⁵ Gwala i Yahuda nəteye 12 000, gwala i Ruben 12 000, gwala i Gad 12 000,

⁶ gwala i Aser 12 000, gwala i Naftali 12 000, gwala i Manase 12 000,

⁷ gwala i Simeyon 12 000, gwala i Levi 12 000, gwala i Isakar 12 000,

⁸gwala i Zabulon 12 000, gwala i Yusufa 12 000, gwala i Bendzamenj 12 000. Ndo neheye tebiye ta ge fataya ŋgodgor i Mbəlom aye.

Ndo neheye haladzay ti yaw ma slala hay wal wal aye

⁹Ma dāba eye na, na ŋgatay a ndo hay haladzay mbərzəzza, ma pasliye bo bay. Ti yaw abəra ma gəma neheye ka məndzibəra aye tebiye. Ti yaw na, kwa abəra ma gəma waray, kwa ma gwala waray, kwa ma slala waray, kwa neheye tə tsik me i gəma waray waray aye. Nəteye tebiye kame i təv məndze i Bəy kame i Wawa i təbən. Nəteye tebiye tə peteked kwedek kwedek eye ka bo ada nəteye tebiye ta hawal i gərdaf nakə tə zalay təbən aye mə həlay tay hərwi mazabaday a Mbəlom.

¹⁰Ta wuda ta magala, tə gwad:

«Mandza eye ka təv məndzay i bəy na, Mbəlom kway ada Wawa i təbən, maa mbəl may ha na, nəteye.»

¹¹Gawla i Mbəlom hay tebiye, tə lawara na təv məndze i bəy ada madugula neheye kame i Mbəlom aye ada ta wu neheye fad aye, tə lawara tay ha a wuzlah. Tsa na, ta dəkway gurmets, tə dəslyay ha gər a Mbəlom.

¹²Tə gwad:

«Ayaw, m̄a t̄era andza niye!

Məzlaḅ na, mə həlay i Mbəlom kway,
neŋgeye a sər wu, neŋgeye gədan eye.
Gakway sisə, dəslyakway ha gər,
zabadakwa ha ka tor eye.

Zəbum, neŋgeye na, bagwar eye dedek! Amen!»

¹³Nəte mə walaŋ i madugula neheye kuro kuro sulo gər eye fad aye, a tsətsah fağaya, a gwedən: «Ka sər tay ha ndo neheye tə peteked kwedek kwedek eye ka bo aye daw? Ti yaw na, mənğay?»

¹⁴Na mbəday faya, na gwaday: «ŋgalaka, neŋ na sər bay. Maa sər dūh na, nəkar bədaw?»

A mbədən faya, a gwedən: «Neheye na, ndo neheye tə səmay naha a dəretsətseh bagwar eye. Nəteye na, ta bara na peteked tay hay hərwi ada m̄a t̄era kwedek kwedek tə bambaz i Wawa i təbən.

¹⁵Hərwi niye nakə nəteye mandza eye kame i təv məndze i bəy Mbəlom huya aye.

Faya ta zabadəye mə gay ŋgay pat pat, ta həpat kwa ta həvad.

Ndo nakə mandza eye ka təv məndze i bəy aye,
faya ma gateye gər.

¹⁶Nəteye na, may ma gateye sa bay,
yam ma gateye sa bay dərmak.

Pat ma wuriye fataya sa bay,
wuray kwa tsekweŋ ma fəkiye tay ha andza pat sa bay,
kwa wu waray ma wuriye fataya sa bay,

¹⁷hərwi Wawa i təbən niye ma wuzlah i təv məndze i bəy niye
ma təriye ndo mətsəkure tay.

Ma diye tay ha ka yam nakə ma vəliye sifa aye.
Mbəlom ma takadətay na yam dəre abəra ka dəre.»

8

Wawa i təbən a pəla ha maduk i duk i matasəla i wu nakə tə bər ha dərewel aye

¹ Ma dəba eye na, Wawa i təḅaŋ a zla dərewel niye sa, a pəla ha faya abəra maduk i duk i wu nakə matasəla eye a zəkaw aye. A pəla ha na, wu hay tebiye mə mbəlom tə ndza dəfik hus a mənit kuro kuro mahkar.

² Tsa na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom hay tasəla, nəteye malətsa eye kame i Mbəlom aye. Tə vəlatay tolom hay tasəla.

³ Gawla i Mbəlom neŋged andaya ta gəse mə həlay. Gəse niye na, maŋgara eye ta gura. Gəse niye maŋgara eye ta gura eye na, tə fəkaway a dəma wu nakə a ze huŋŋa eye a Mbəlom. Neŋgeye na, a yaw a lətse ka tsakay i təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye. Ta pay a dəma wu nakə tə fəkawa aye haladzay, mə fəka hərwı ada geŋgis eye ada mađuwule me i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu t̄a tsal, t̄a husa ka təv i Mbəlom. A fəka wu niye ka təv məfəke wu nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom kame i təv məndze i Mbəlom.

⁴ Geŋgis i wu niye faya ma fəkiye, a yaw abəra mə həlay i gawla i Mbəlom, a tsal ka təv i Mbəlom. Andza niye, mađuwule me i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a husa ka təv i Mbəlom, Mbəlom a tsəne.

⁵ Tsa na, a zla gəse niye maŋgara eye ta gura eye, a zla ako ma təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye. A pa na a gəse, a rah ha. Tsa na, a kala ahaya ka məndzibəra. A kala ahaya na, maləve i mbəlom a ləv haladzay, mawutsede hay ta wutsede ada dala a bəl haladzay dzekiḅ dzekiḅ.

Tolom hay tasəla

⁶ Tsa na, gawla i Mbəlom neheye tasəla aye, tə ləva bo ta tolom hay hərwı məfe.

⁷ Tsa na, makurre a fa tolom ŋgay. A fa na, ndzalala, ako, bambaz, tə dzapa ka bo. Tə kutsaw ka məndzibəra. Kwayaŋŋa məndzibəra a ŋgəna ka bo abəra təv mahkar, nəte ŋgay eye a təma təlmed təlmed. Dərizl i gərdaf hay, ada guzer ŋgədiz eye, ta təma tebiye heriyew heriyew.

⁸ Masulo i gawla i Mbəlom a fa tolom ŋgay. A fa na, tə zla wuye bagwar eye andza mahəmba i ako, faya ma təmiye. Tə kal ha a bəlay bagwar eye. Bəlay niye a ŋgəna mahkar, neŋged nəte a təra bambaz.

⁹ Mamahkar i wu neheye nəteye mandza eye ma yam niye a təra bambaz aye tə mət tebiye. Kwalalanj i yam hay tebiye tə nas ma təv eye niye.

¹⁰ Gawla i Mbəlom mamahkar eye a fa tolom ŋgay. A fa na, wurzla bagwar eye a ŋgwadədud, a kalaw abəra ka magərmbəlom. A təma zləkəd zləkəd andza dərneh i ako. A dədka dəlöv neheye ta ŋgəna mahkar aye ada ka bədiyem hay, a nas tay ha.

¹¹ Wurzla niye na, məzele ŋgay Duwekeke. Neŋged na, a təra duwekeke. Ndo neheye ta sa yam niye na, ta mət haladzay hərwı a ge duwekeke.

¹² Gawla i Mbəlom mafad eye a fa tolom ŋgay. A fa tolom ŋgay niye na, a kəd tay ha pat ta kiye ada tə wurzla hay. Nəteye na, andza madəsa eye hay təv mahkar. Təv nakə tə kəd a dəma aye na, a zəba zəŋzəŋ. Andza niye nəteye ta dəv lele sa bay. Həpat ta həvad ta ŋgəna təv mahkar. Diye i pat neŋged nəte na, a dəv ta həpat sa bay ada diye i kiye neŋged nəte bəbay na, a dəv ta həvad sa bay.

¹³ Na zəba dərə na, na ŋgatay a matsəv faya ma tsəviye ka magərmbəlom. A wuda ta gədan, a gwad: «Waaw! Gadzi bo kurom i mey, gadzi bo kurom i mey, nəkurom ndo i məndzibəra hay na, ka hutumeye dəretsətseh. Siye i gawla i Mbəlom mahkar na, ta fa tolom tay zuk bay. Ahəl nakə aza ta fa aye na, dəretsətseh ma deyeweye ka məndzibəra haladzay.»

9

¹ Gawla i Mbəlom mazlam eye a fa tolom ɲgay. A fa tolom ɲgay niye na, na ɲgatay a wurzla a dədəw abəra ma magərmbəlom ka dala. Tsa na, tə vəlay kəle i mahəndəke abəra ka bəd nakə kutsik bagwar eye fakalaw hay mandza eye mə dəma aye.

² Wurzla niye a həndək abəra mə dəma na, geɲgis a ndohwaw abəra mə dəma andza zler i ako. Geɲgis niye a dərəzl ka pat tekədəgəm, dərə a zəba bay tebiye zəɲzəɲ.

³ Tsa na, dzaray a bətsakwaw abəra ma geɲgis niye ka dala. Tə vəlatay gədaɲ i mədze ndo andza hərdədə hay.

⁴ Tə gwadətay: «Kâ həpədum guzer bay, kâ nasum ha dərizl i gərdaf bay, wu neheye tə ndohwaw aye tebiye kâ nasum tay ha bay. Gumatay dərətsətseh na, a ndo neheye ɲgədgər i Mbəlom ka da'ar tay bay aye.»

⁵ Tə vəlatay tsəved ka məkədə ndo hay mədahaɲ eye bay. Tə gwadətay: «Gumatay dərətsətseh.» Ta gateye dərətsətseh na, kiye zlam. Dərətsətseh niye na, andza məwure i hərdədə.

⁶ A həlay niye na, ndo hay ta pəliye məməte ada tâ mət hərwi ada dərətsətseh mâ gatay sa bay. Ane tuk na, ta hutiyə məməte bay. Məməte ma deyete ye a gər haladzay, ane tuk na, ta hutiyə məməte bay mədahaɲ ma hwiye fataya abəra.

⁷ Dzaray niye hay ta ndzəkit bo andza pəles neheye tə gawa vəram aye. Wuye hay ka gər tay andza dzagwa i bəy nakə tə ɲgar ta gura aye. Da'ar tay a ndzəkit bo i ndo zezən.

⁸ Məkwets tay na, zəbol eye andza məkwets i ɲgwas hay, ada zler tay hay andza zler i zil.

⁹ Tə bər dərəv tay hay tə wuye andza petekəd i vəram tə ɲgar ta bəre aye. Gwezleviyek tay hay tə ge zləm huwwa andza muta i pəles neheye nəte ye haladzay faya ta diye a vəram aye.

¹⁰ Hutel fataya andza hutel i hərdədə hay ada ta dzatay ha a ndo hay ta hutel niye hay dərma. Mata vəlatay gədaɲ ka mədzatay a ndo hay kiye zlam na, hutel tay niye hay.

¹¹ Bəy tay na, gawla nakə a ləvay gər a bəd nakə kutsik bagwar eye Fakalaw mandza eye mə dəma aye. Tə zalay tə bazlam i Yahuda hay na, Abaddəɲ. Tə bazlam i Gərek bəbay tə zalay Apoliyəɲ. Andza məgwede: Nəɲge ye ndo məbəzle wu hay.

¹² Dərətsətseh makurre eye ki ye abəra mə dəma. Siye dərətsətseh hay sulo ta deyewe ye sa.

¹³ Gawla i Mbəlom məməkwa eye a fa tolom ɲgay. Na tsəne mətsike me a tsənew abəra ka dərəm i təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye wal wal fad. Təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom niye mənğara eye ta gura, mapa eye kame i Mbəlom.

¹⁴ A gwadəy a gawla i Mbəlom məməkwa eye: «Pəla tay ha gawla niye hay fad tə bər tay ha ka me i dəlov bagwar eye niye tə zalay Efrat aye.»

¹⁵ Gawla neheye fad tə tsik fataya aye na, Mbəlom a patay məpeslə həlay hərwi ada tâ ge məsler ma məve eye niye, ma kiye eye niye, ma məhəne eye niye ada ma bəre eye niye. Andza niye a həl tay ha na, hərwi ada tâ ɲgəna ha məndzibəra təv mahkar. Təv nəte na, ta bəbazl abəra mə dəma ndo hay kədəts. Kwayaɲɲa ahəl nakə mətsike me niye a gwadəy a gawla i Mbəlom «Pəla tay ha» aye na, gawla i Mbəlom niye a ye, a pəla tay ha.

¹⁶ Tsa na, sidzew hay haladzay ti yaw, nəteye mandza eye ka pəles hay. Nəteye nday na, ta tsikenj. Nəteye na, gwezem temerre sulo madzəga gwezem.

¹⁷ Ma məsine ga na, na ŋgatatay a pəles hay ada ta ndo neheye mandza eye fataya aye. Nəteye na, peteked i vəram ka bo slala mahkar. Siye hay ndozza andza ako, siye hay a zəba mbəlommbəlom, siye hay a zəba kudewawa kudewawa. Gər i pəles niye hay ta ndzəkit bo andza gər i zil. Ako ta genjis eye a ndohwaw abəra mə bazlam tay hay ada tə wu eye andaya a təmawa wafafa andza wur i asana.

¹⁸ Dəretsətseh neheye wal wal mahkar aye a kədf tay ha ndo hay. A kədf tay ha na, ma təv nakə a ŋgəna ha mahkar a zla nəte aye. Dəretsətseh neheye wal wal mahkar aye na, ako, genjis ada tə wu nakə a təma andza wur i asana aye. Tə ndohwaw abəra mə bazlam i pəles hay, ta bəbazl tay ha ndo hay.

¹⁹ Andza niye, maa vəl gədanj a pəles hay ka məge wu nakə lele bay aye a ndo hay na, bazlam tay. Ane tuk na, hutel tay hay tə gawatay dəretsətseh a ndo hay dərmak. Hutel tay hay na, a ndzəkit bo dədf, gər fataya andza gər i dədf, tə dzawa tay ha ndo hay.

²⁰ Siye i ndo neheye ta zəkaw aye ta mət tə dəretsətseh neheye mahkar aye bay, nəteye huya ta gər ha mezeleme tay bay. Nəteye faya ta dəslyay ha gər a fakalaw ada a kule neheye bo tay aye tə ŋgar aye. Faya ta ŋgariye kule niye hay ta gura, siye hay ta bəre, tə kwar, tə mbəzew ada siye hay ta lambad ta mayako. Wu neheye na, tə ŋgatay a dəre bay, tə tsəne wuray kwa tsekwenj bay, ta həhal bay. Ane tuk na, nəteye faya ta dəslyatay ha gər huya.

²¹ Ndo neheye dərmak nəteye faya ta kədfiye ndo hay huya. Ta gər ha məge masuwayanj bay. Nəteye madanj eye hay ada ta məge madama, nəteye faya ta kəliye. Nəteye faya ta giye huya andza niye, ta gər ha mezeleme bay.

10

Gawla i Mbəlom tə dərewel wawa eye

¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom mekelən eye, gədanj eye haladzay, a mbəzlaw mə mbəlom. Peteked ŋgay nakə ka bo aye na, pazlay. Kulay a lawara na gər ŋgay həndits. Da'ar ŋgay a wuzl dəre andza pat. Sik ŋgay hay andza dərneħ i ako.

² Dərewel wawa eye mə həlay ŋgay, mahəndəka eye. A pa na sik i həlay i mənday ŋgay ka gər i bəlay. Sik i həlay i gula na, a pa na, ka dala.

³ A wuda ta mağala. Mawude ŋgay niye na, a ləv andza manjgəreze i zil. A wuda andza niye na, na tsəne maləve i mbəlom madzəga tasəla hərwi mambədaw faya.

⁴ Na tsəne maləve i mbəlom niye na, həbe a seŋ məwetse wu nakə a tsik aye. Ane tuk na, na tsəne mətsike me mekelən eye mə mbəlom, ndoweye a gwad: «Kə watsa wu nakə maləve i mbəlom a tsik aye bay. Bazlam neheye na, ndəray mə sər bay.»

⁵ Gawla i Mbəlom niye a pa na sik ŋgay nəte ka gər i bəlay, neŋged ka dala aye na, a zla həlay i mənday a mbəlom,

⁶ a mbada ta məzele i Mbəlom, hərwi Mbəlom na, ma ndziye ka tor eye, kə ge mağərməbəlom tə wu neheye mə dəma aye tebiye, kə ge məndzibəra tə wu neheye mə dəma aye tebiye, kə ge bəlay tə wu neheye mə dəma aye tebiye. Gawla i Mbəlom niye a mbada na, a gwad: «Wu nakay ma giye bo kwayanjə anəke.»

⁷ A gwad sa: «Aza gawla i Mbəlom matasəla eye kə fa tolom ɲgay na, Mbəlom ma ndəviye ha wu ɲgay neheye maɲgaha eye, ma giye andza nakə a tsikatay a ndo i məsler neheye ta da ha bazlam ɲgay aye.»

⁸ Ndo nakə a tsikenew me mə mbəlom aye, a gwedenew sa: «Do, zla derewel niye mahəndəka eye mə həlay i gawla i Mbəlom nakə malətsa eye, sik ɲgay nəte ka gər i bəlay, nenɟed ka dala aye.»

⁹ Na ye ka təv i gawla i Mbəlom niye, na həndzəd naha ka təv ɲgay, na gwaday: «Vələɲ derewel wawa eye niye.»

A gweden: «Zla, həpəd. Ka həpədiye na, ma tsəhəniye fakaya mə bazlam andza wum. Ane tuk na, ka sədaka na a huɟ na, ma təriye sərəkeke.»

¹⁰ Tsa na, na zla derewel niye mə həlay i gawla i Mbəlom aye, na həpəd. A tsəhən mə bazlam ga andza wum. Na sədaka na a huɟ na, a tərə ɲgway sərəkeke.

¹¹ Tsa na, tə gweden sa: «Ka diye ha bazlam i Mbəlom nakə ma tsikiye ka slala wal wal aye, ka gəma hay, ka bəy tay hay aye. Kwa neheye tə tsik bazlam i gəma hay wal wal aye, ka diye ka datay ha.»

11

Ndo məhələ mbal i Mbəlom hay sulo

¹ Ma dəba eye na, tə vələɲ sakwal andza wu mələve wu nakə tə ləvawa ha aye. Tsa na, tə gweden: «Lətse, do ta ləva na gay i məvəlay wu a Mbəlom ta təv məvəlay wu a Mbəlom. Pasla tay ha ndo neheye tə dəsəlaway ha gər a Mbəlom mə dəma aye.»

² Ane tuk na, kə ləva na dalabəra eye nakə ma bəra aye bay, gər ha andza niye hərwi Mbəlom ka mbəram məvəlatay ha a ndo neheye tə sər na bay aye. Ta mbəzliye ha gəma niye tsədəɲɲa, gay i Mbəlom mə dəma aye ma kiye kuro kuro fəd gər eye sulo.

³ Na sləriye tay ha ndo neheye sulo ta tsikiye ka neɲ aye. Ta piye ka bo peteked i mətuwe mədahaɲ, ta diye ta diye ha bazlam a həlay niye. Andza məgwədə na, ta diye ha məhəne gwezem temerre sulo tə kuro kuro məkwa.»

⁴ Nətəye na, dərizl i gərɟaf ha sulo, tə zalatay *olive*, lalam hay sulo dərmaɲ. Nətəye kame i Bəy Maduwerɲ nakə faya ma ləviye məndzibəra aye.*

⁵ Tadə ndo mənə dərə tay hay a satay məgatay wu ɲgwalak eye bay aye na, ako ma ndohwaweye abəra mə bazlam tay, ma bəbazliye tay ha ndo mənə dərə tay niye hay. Ndo mənə dərə tay hay ta mət na, andza niye, tsəved andaya mətəme bay.

⁶ Ahəl nakə faya ta diye ha bazlam ga aye, ta sliye faya mətsikay me a yam: «Kə pa bay» hus a pat nakə ta ndəv ha aye. Ta sliye faya mətsikay me a yam hərwi ada mə tərə bambaz. Ta sliye faya məvəlatay dərətsətseh a ndo i məndzibəra hay wal wal andza nakə a satay aye.

⁷ Ane tuk na, ahəl nakə aza ta ndəv ha mətsike bazlam i Mbəlom aye na, wu i pesl eye andaya ma tsalaweye fataya ma bəd naka kutsik bagwar eye, ma giye fataya varam. Ma sliye fataya, ada ma kədiye tay ha.

⁸ Mədəhaɲ tay na, ndəray ma liye bay. Ta ndziye ka dala barbarra eye, ma wuzlahgəma bagwar eye nakə tə kəd mə dəma Bəy Maduwerɲ tay aye. Məzele i gəma niye hay na, Sodom ta Ezipt.

⁹ Mədəhaɲ tay na, ndo hay ka məndzibəra ma gwala hay wal wal ta deyeweye, kwa slala ka waray ka waray aye, kwa ndo neheye tə tsik bazlam

* 11:4 Zəba mə Zakari 4.1-14.

i gəma waray waray aye, kwa gəma hay, ta zəbiye ka mədahaŋ tay məhəne mahkar tə məzaw. Ta kərahiye ndo hay tã la tay ha bay.

¹⁰ Ma deyete ye a gər a ndo i mändzibəra hay haladzay hərwi ta kəf tay ha ndo neheye sulo aye. Ta giye magurlom, ta vəliye a bo wu kəriye. Ta ŋgwasiye hərwi ndo məde ha bazlam i Mbəlom neheye sulo aye ta gatay dəretsətseh a ndo i mändzibəra hay haladzay tə bazlam i Mbəlom nakə faya ta diye ha aye.

¹¹ Ahəl nakə məhəne mahkar ta məzaw a ye abəra mə dəma na, Mbəlom a vəzl məsəfəre ŋgay a ndo neheye sulo aye hərwi ada tã huta sifa. Mbəlom a vəzl a dəma məsəfəre ŋgay na, tə lətse ka mbəlom. Ndo neheye tebiye tə ŋgatatay aye na, ta dzədzar haladzay.

¹² Tsa na, ndo neheye sulo aye tə tsənew mətsike me bagwar eye mə mbəlom, a gwadatay: «Tsalumaw kənaŋ a gəma.» Tsa na, pazlay a ŋgaha tay ha, tə tsal a mbəlom, ndo mənə dərə tay hay faya ta zəbiye fataya.

¹³ Kwayaŋŋa a həlay niye dala a bəl haladzay dzekiḅ dzekiḅ. Gəma a ŋgəna kuro, nəte ŋgay eye a mbəzl hele hele. Ndo hay gwezem tasəla ta mət hərwi dala nakə a bəl aye. Siye i ndo neheye nəteye ta mət təbey aye na, ta dzədzar haladzay, ta zambadəy a Mbəlom nakə mə mbəlom aye.

¹⁴ Andza niye, dəretsətseh masulo eye ki ye abəra mə dəma. Dəretsətseh mamahkar eye ma deyeweye.

Tolom matasəla eye

¹⁵ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom matasəla eye a fa toloom ŋgay. Mətsike me bagwar eye hay ta ləvaw mə mbəlom, tə gwad:

«Bəy Maduweŋ kway Mbəlom ta Kəriste ŋgay

ta pa mələve i bəy tay ka mändzibəra.

Mbəlom ma ləviye ka tor eye.»

¹⁶ A ndəv ha mətsike me na, madugula neheye kuro kuro sulo gər eye fad mandza eye ka təv mändze i bəy kame i Mbəlom aye tə dəkw gurmets kame i Mbəlom, tə dəslay ha gər.

¹⁷ Tə gwad:

«Bəy Maduweŋ Mbəlom bagwar eye,

nəkar andaya anəke ada nəkar andaya ahəl niye.

Nəmaa gaka sisə hərwi gədan yak,

hərwi ka həl ka pa wu hay tebiye a həlay yak,

ka dā ha nəkar na, bəy.

¹⁸ Siye i slala i ndo neheye ta təra ndo yak hay bay aye na, ta ge mevel ka nəkar haladzay.

Anəke na, həlay eye kə slaw nəkar ka giye fataya mevel.

Həlay i məge sariya ka mədahaŋ hay kə slaw.

Həlay nakə ka vəlateye wu i merəbe a ndo i məsler yak neheye faya ta dā ha bazlam yak aye.

Ka vəlateye wu i merəbe tay a ndo yak hay tebiye,

kwa a ndo neheye makətsa bo eye,

kwa a ndo neheye bagwar eye,

ka vəlateye a ndo neheye faya ta rəhakeye ha gər eye tebiye.

Ndo neheye faya ta nasiye ha mändzibəra aye na,

ka bəbazliye tay ha hele hele.»

¹⁹ A ndəv ha mətsike na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom a həndək mə mbəlom tuwaŋ. Zlaŋgatsa nakə dərəwel i məbere dzam mə dəma aye na, andaya mə gay eye niye. Anəke na, kwa way kə ŋgatay. Mawutseḅ hay ta wutseḅ wutsid wutsid. Maləve i mbəlom ka ŋgərəz, dala kə bəl ada ndzalala hay ta kutsaw haladzay.

12

Ngwas ta gədam bagwar eye

¹ Ma dəba eye na, wuye a mbəzlaw mə mbəlom, a ge masuwayan. Na ngatay a ngwas eye andaya, peteked ngay nakə ka bo aye na, pat. Kiye mə huđ i sik ngay. Peteked nakə a bar a gər aye na, wurzla hay kuro gər eye sulo, peteked ngay niye a bar a gər aye na, andza dzagwa i bəy.

² Ngwas eye niye na, ta wawa mə huđ, faya ma wiye ada neŋgeye faya ma ndalamiye ha. Neŋgeye faya ma wudiye ka bo hərwi i wur faya.

³ Wu mekelen eye a ge masuwayan haladzay, a mbəzlaw abəra mə mbəlom sa. Wu niye na, bagwar eye a zəba ndozza andza ako, a ndzəkit bo gədam. Gər ngay hay tasəla, hərikke hərikke tə dzagwa i bəy hay tasəla. Dəram hay andaya faya kuro. ⁴ Wurzla neheye ka magərmbəlom aye, a ngəna ha təv mahkar. A zla diye nətə, a ngwad tay ha ta hutel ngay ada a kutsa tay ahaya ka dala. A lətse ka təv i ngwas niye faya ma wiye wawa aye, kə wa na, ma zliye wawa niye ma həpədiye.

⁵ Ngwas niye a wa wawa hasləka eye. Ma təriye bəy nakə ta gədan eye ma ləviye gəma hay wal wal aye tebiye. A wa na wawa niye na, tə zla na kwayanğa tə hway ha ka təv i Mbəlom ada kame i təv məndze i bəy ngay.

⁶ Ane tuk na, ngwas niye a hway a kəsaf a təv nakə Mbəlom a ləvay ha bo aye. Mbəlom ma geye gər mə dəma. Ma ndziye məhəne gwezem ta temerre sulo tə kuro kuro məkwa.

⁷ Tsa na, tə ge vərəm mə mbəlom. Misel, gawla i Mbəlom, ta gawla ngay hay tə ge vərəm ta gədam. Gədam ta gawla ngay hay tə ge vərəm ta nətəye dərmak.

⁸ Ane tuk na, Misel ta gawla ngay hay tə sla fataya, ta həhar tay ha. Ta vələtay tsəved məndze mə mbəlom sa bəy.

⁹ Tə kala ahaya gədam niye bagwar eye a bəra. Neŋgeye na, guram i dədəcə nakə ahəl niye a vawatay gər a ndo i məndzibəra hay aye. Tə zalay na, bəy i məsəfəre neheye lele bəy aye. Məzele ngay mekelen eye na, Fakalaw. Tə kala ahaya abəra mə mbəlom ka dala ta gawla ngay hay tebiye.

¹⁰ Ma dəba eye na, na tsənew mətsike me a ləvaw mə mbəlom, a gwad: «Anəke na, Mbəlom kə təma may ha.

A da ha na, neŋgeye a ze wu hay tebiye,

bəy na, neŋgeye.

Anəke na, ka ngatakway a Kəriste ngay

ka bəz ha gədan ngay

hərwi ta kala ahaya ndo nakə a həlawatay na sik a malamar kway hay aye.

A həlawa fataya me ka təv i Mbəlom ta həvad ta həpat, pat pat.

¹¹ Ane tuk na, nətəye na, ta sla faya.

Tə sla faya na, hərwi Wawa i təban a mbəda tay ahaya tə bambaz ngay.

Tə sla faya sa na, hərwi bazlam i Mbəlom nakə tə datay ha a ndo hay aye.

Tə vəl ha məsəfəre tay na, andza niye.

¹² Hərwi niye məngwese m̄a ge andaya mə mbəlom

ada ta nəkurom neheye hay mə dəma aye, ngwasum tuk.

Nəkurom dala ta bəlay mata hute dəretsətseh na, nəkurom

hərwi Fakalaw kə mbəzla naha ka təv kurom,

dərev a ndalay haladzay.

Hərwi a sər ha məndze ngay na, a zəkayaw tsekweŋ.»

¹³ Gədam niye bagwar eye a zəba dəre ta kala ahaya mə mbəlom na, a pa bo ka mahəhere ngwas niye a wa wawa hasləka eye.

¹⁴ Ane tuk na, tə pay gwezleviyek sulo andza i matsəv hərwi ada mâ tsəv ha a kəsaf a təv nakə Mbəlom a ləvay ha bo aye. Mbəlom ma geye gər, ma ndziye mə dəma məve mahkar tə məzaw. Ma ndziye na, ma təv nakə gədam ma sliye məgəse na bay aye.

¹⁵ Gədam niye a vənahaw yam abəra mə huf haladzay andza dəlov, hərwi ada yam mâ pay bəzay a ɲgwas niye ada mâ zla na.

¹⁶ Ane tuk na, dala ka dzəna na ɲgwas niye. A ta ka bo bəra tsədək. Tsa na, a sa dəlov niye faya ma ndohwawe ye abəra mə bazlam i gədam aye.

¹⁷ Gədam a ɲgatay andza niye na, dərev a ndalay ka ɲgwas niye haladzay. A mbəda gər a dəba, a ye a ge vərəm ta wawa i ɲgwas niye hay. Wawa niye hay na, ndo neheye faya ta rəhay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye ada faya ta diye ha bazlam i Yesu aye.

¹⁸ Gədam niye a ye, a ndza ka me i bəlay.

13

Wu i pesl hay

¹ Tsa na, na ɲgatay a wu i pesl wuray a ndohwaw abəra ma bəlay. Gər hay faya tasəla ada dəram hay faya kuro. Ka dəram neheye tebiye na, dzagwa i bəy faya hərrikke hərrikke. Ka gər neheye tasəla aye na, tə watsa fataya məzele nakə lele bay aye, i mətsalay ka gər a Mbəlom.

² Wu i pesl niye na, a ndzəkkit bo dəvar. Sik ɲgay hay andza sik dərleɲge. Bazlam ɲgay andza bazlam i zil. Gədam a vəlay gədan ɲgay haladzay a wu i pesl niye. Tsa na, a vəlay tsəved mâ ye, mâ ndza ka təv mədze i bəy ɲgay.

³ Na zəba ka wu i pesl niye, gər ɲgay nəte na, andza ta gay mbəlak. Kə sər məməte ha. Ane tuk na, mbəlak ɲgay niye a paha. Wu i pesl niye a gatay a ndo i məndzibəra hay andza masuwayaɲ. Ndo hay ta dazlay məpay bəzay.

⁴ Nəteye tebiye tə dəslyay ha gər a gədam dərmak hərwi nakə a vəlay gədan a wu i pesl niye aye. Tə dəslyay ha gər a wu i pesl dərmak, tə gwad: «Gədan eye andza wu i pesl nakay na, way? Mata sle məge vərəm ta neɲgeye na, way? Ndəray andaya andza neɲgeye bay.»

⁵ Tə vəlay tsəved a wu i pesl niye ka məge zlapay kame i ndo hay ada ka mətsalay ka gər a Mbəlom. Tə vəlay tsəved ka məge andza niye na, kiye kuro kuro fad gər eye sulo.

⁶ A dazlay a mətsalay ka gər a Mbəlom. A tsalay ka gər a məzele i Mbəlom ada a təv nakə Mbəlom mandza eye mə dəma aye. Ada a neheye mandza eye mə mbəlom aye dərmak.

⁷ Ta vəlay tsəved ka məge vərəm ka ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu dərmak ada mâ ɲgwas fataya. Ta vəlay gədan ka mələve kwa gwala waray waray, mələve kwa slala waray waray, kwa ndo neheye tə tsik bazlam i gəma waray waray aye ada ka gəma hay tebiye.

⁸ Ndo i məndzibəra hay tebiye ta dəslyay ha gər. Maa zəkaw na, ndo neheye tə watsa məzele tay a dərəwel nakə tə watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye. Nəteye tə watsa məzele tay na, kwa ahəl nakə ta ge məndzibəra zuk bay aye. Dərəwel nakay na, i Wawa i təbər nakə tə kəd na ahəl niye aye.

⁹ Ndo nakə zləm andaya faya hərwi mətsəne na, mâ pay zləm a wu nakə na tsikiye lele.

¹⁰ Mbəlom a gwad: «Ndo nakə tə wa na hərwi ada ndo mənə dərə ɲgay tâ gəs na na, ta gəsiye na dedək.» Tadə Mbəlom kə gwad: «Tâ kəd na ta maslalam» na, ta kədiye ta maslalam dedək. Kə ge andza niye na, ndo məpe mədzal gər

hay ka Yesu tâ səmay naha, tâ gər ha tsəved i Mbəlom bay. Andza niye, ta ndziye bəŋbəŋ.

¹¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay a wu i pesl mekeleŋ eye a ndohwaw abəra ma bəf. Dəram ka gər ŋgay sulo andza wawa i təbən. Ane tuk na, a tsik me andza i gədam.

¹² Gədan ŋgay andaya andza i wu i pesl nakə kurre aye. A gawa wu neheye a ge masuwayan aye kame i wu i pesl nakə a tsalaw ma bəlay aye. A gatay kutoŋ a ndo i məndzibəra hay ada a wu siye hay tebiye, a gwadətay: «Dəslumay ha gər a wu i pesl nakə mbəlak ŋgay a paha aye.»

¹³ Kə ge wu neheye a ge masuwayan aye haladzay. Kə ge wu nakə ada ako m̄a mbəzlaw abəra m̄a mbəlom aye. A yaw ka məndzibəra, ndo hay tebiye ta ŋgatay

¹⁴ a vatay gər a ndo i məndzibəra hay hərwi ta vəlay tsəved ka mäge wu neheye a ge masuwayan aye kame i wu i pesl nakə kurre aye. A gwadətay: «Gum kule hərwi mədəslay ha gər a wu i pesl nakə kurre tə gay mbəlak ta maslalam, ane tuk na, kə mət bay aye.»

¹⁵ Wu i pesl niye masulo eye a huta gədan mavəzle məsəfəre a kule niye a ndzakit bo andza wu i pesl aye hərwi ada m̄a tsik me, ada ma sliye faya məkədə ndo neheye ta kərah mədəslay ha gər aye.

¹⁶ A gatay kutoŋ a ndo hay tebiye, wawa hay, bagwar hay, kwa ndo i zlele hay, kwa a ndo i mətawak, kwa beke hay, kwa a ndo neheye beke eye hay bay aye, a gatay kutoŋ ka matəme ŋgodgor ka həlay i mənday kəgəbay ka da'ar aye.

¹⁷ Ndo nakə ŋgodgor niye andaya faya bay aye na, ma sliye faya məsəkəme wu kəgəbay məsəməke ha wu bay. ŋgodgor niye na, məzele i wu i pesl niye ada məpesle wu i məzele ŋgay.

¹⁸ Ane tuk na, ndo hay tâ ge metsehe lele. Ndo nakə a tsah aye na, lamba niye a say mägweđe mey na, ma sliye faya məsəre. Lamba niye a da ha na, ndo zezeŋ hay. Lamba niye na, temerre məkwa tə kuro kuro məkwa gər eye məkwa.

14

Dəmes nakə ndo i Mbəlom hay ta giye aye

¹ Na zəba dəre sa na, na ŋgatay a Wawa i təbən malətsa eye ka mahəmba nakə tə zalay mahəmba i Siyon aye. Nəŋgeye ta nəteye, məzele ŋgay ta məzele i Mbəlom Bəba ŋgay mawatsa eye ka da'ar. Ndo niye hay na, nəteye gwezem temerre tə kuro kuro fad gər eye fad (144 000).

² Tsa na, na tsəne mətsike me a tsənew m̄a mbəlom. A ləv andza yam nakə a vaw m̄a mahəmba aye. A ləv andza maləve i mbəlom. Mətsike me nakə na tsəne aye a ləv lele andza faya ta fiye gandzaval.

³ Maa ge dəmes niye na, ndo neheye gwezem temerre tə kuro kuro fad gər eye fad (144 000) na ŋgatay aye. Nəteye malətsa eye kame i təv məndze i bəy Mbəlom, kame i madugula hay ada kame i wu neheye fad nəteye ta məsəfəre aye. Nəteye faya ta giye dəmes weđeeye. Dəmes niye ndəray ma sliye faya mäge bay. Maa ge dəmes niye na, ndo neheye Mbəlom a mbədətay ahaya abəra ka məndzibəra aye dəkdək tsa.

⁴ Nəteye na, tsədəŋŋa mənese kwa tsekweŋ andaya fataya bay. Ta ge madama bay. Nəteye na, Wawa i təbən ma diye kwa a ŋgay na, tə paway bəzay. Mə walan i ndo i məndzibəra hay Mbəlom a mbəl ha na, nəteye hərwi ada tâ təra i ŋgay ada i Wawa i təbən.

⁵ Ta raw me dāda bay, mənese andaya fataya kwa tsekweñ bay.

Gawla i Mbəlom hay mahkar

⁶ Tsa na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom nenğed faya ma tsəviye ka magərmbəlom. Faya ma deyeweye məde ha Labara Nğwalak eye nakə ma ndziye ka tor eye. Ma diye ma dātay ha a ndo i gəma hay tebiye, a gwala hay tebiye, a ndo neheye tə tsik me i gəma waray waray aye tebiye ada slala hay tebiye.

⁷ Gawla i Mbəlom niye a tsikatay ta magala, a gwadātay: «Rəhumay ha gər a Mbəlom, zambadumay, hərwi həlay məgatay sariya a ndo hay kə slaw. Dəslumay ha gər. Maa ge magərmbəlom ta dala ada ta yam hay na, nenğeye.»

⁸ Tsa na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom masulo eye a yaw ma dəba i gawla i Mbəlom nakə kurre aye sa, a gwad: «Ka ndəv tsiy! Babilon gəma bagwar eye ma mbəzliye, ta dedek ka mbəzl hele hele. Ka bəz ha mənese ŋgay nakə a yay a gər andza guzom aye, ka bəz ha kwa a gwala waray waray.»

⁹ Gawla i Mbəlom mamahkar eye a yaw sa. A tsik ta magala, a gwad: «Ndo neheye faya ta dəslay ha gər a wu i pesl niye a tsalaw ma bəlay aye ada faya ta dəslay ha gər a kule i wu i pesl niye, neheye ta təma ŋgodğor i wu pesl niye ka da'ar tay ada ka həlay tay aye na,

¹⁰ Mbəlom ma gateye dəretsətseh. Gəse tay na, Mbəlom ma rahateye ha tə dəretsətseh. Ndo neheye ta diye na, a ako ada a wuye a təma wafafa andza asana. Ta siye dəretsətseh kame i gawla i Mbəlom hay ada kame i Wawa i təbañ.

¹¹ Genğis i ako nakə faya ma gateye dəretsətseh huya aye ma ndəviye dāda bay. Nəteye tə dəslay ha gər na, a wu i pesl ada a kule i wu i pesl. Ta təma ŋgodğor ŋgay ka bo tay. Ta hutiiye mazəzukw bo dāda bay. Ta həpat, ta həvad, ta siye dəretsətseh.»

¹² Nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, nəkurom neheye faya ka rəhumay ha gər a bazlam i Mbəlom mapala eye aye ada ka pum mədzal gər kurom ka Yesu aye, səmumay naha.

¹³ Na tsəne mətsike me a tsənew mə mbəlom, a gweden: «Dəzlay a məwetse anəke, do ha kame kame ndo neheye tə pa mədzal gər ka Bəy Maduweñ aye ada neheye tə mət ma məpe mədzal gər ka Bəy Maduweñ aye. Nəteye na, Mbəlom ma ta piye fataya ŋgama.»

Məsəfəre Tsədanğa eye a mbəda faya, a gwad: «Ayaw, andza niye. Məsler tay na, ka ndəv, tə zəzukw bo hərwi hohway i məsler tay a da ha na, nəteye lele.»

Wu nakə ma ta ndzatay a gər a ndo hay ahəl nakə məndzibəra ma ndəviye

¹⁴ Na zəba dərə sa na, na ŋgatay a pazlay kwedek kwedek. Wuye andaya ka pazlay niye. Wu niye na, a ndzəkkit bo ndo zezən. Dzagwa i bəy nakə tə ŋgar ta gura aye mə gər ŋgay. Bembek mə həlay ŋgay. Bembek niye na, matasla eye lele hepepe.

¹⁵ Gawla i Mbəlom mekeleñ eye a yaw abəra mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A wuda ta magala, a gwaday a ndo niye mandza eye ma pazlay aye: «Zla bembek yak ada dza ha daw, hərwi wu kə nah ka dala, kə sla mədze.»

¹⁶ Tsa na, ndo nakə mandza eye ma pazlay aye a kal ha bembek ŋgay ka dala, a dəs na wu nakə ka məndzibəra aye tebiye.

Mbəlom ma ta gateye dəretsətseh a ndo i sewed hay

¹⁷ Tsa na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom nenğed mə mbəlom. A yaw abəra mə gay i Mbəlom. Bembek mə həlay, matasla eye hepepe dərmak.

¹⁸ Gawla i Mbəlom neŋgeɗ a yaw abəra ka təv nakə tə fəkwaway naha faya wu a Mbəlom aye. Neŋgeye na, a ləvay gər a ako. A yaw a zalay a gawla i Mbəlom nakə bembek matasla eye hepepe mə həlay ŋgay aye ta magala, a gwaɗay: «Zəba ka hohway i dərizl i gərɗaf neheye ka mändzibəra aye, ta nah. Zla bembek yak, do ta dəs.»

¹⁹ Andza niye, gawla i Mbəlom niye a kal ha bembek ŋgay ka dala, a ye a dəs hohway i wu neheye abəra ka dala. A həl hohway niye hay, a ye a kwats ha ka təv nakə bagwar eye ta sləratawa a dəma hohway hay hərwi maditse yam eye nakə mə dəma aye. Təv niye a ɗa ha na, mevel i Mbəlom.

²⁰ Təv nakə ta sləratawa a dəma hohway hay aye na, dərəŋ ta wuzlahgəma. Ahəl nakə faya ta ditsiye na, maa ŋgəzaw abəra mə dəma na, bambaz duh. A va tuwwa andza yam nakə faya ma viye mə magayam aye. A va na, kilomiter temerre mahkar. Taɗə pələs m̄a lətse a dəma na, ma zəbaweye abəra mə dəma bay. Mata zəbaw na, gər eye dekdək.

15

Gawla i Mbəlom hay tasəla tə dərətsətseh hay tasəla

¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay a wu mekeleŋ eye a ge masuwayaŋ mə mbəlom. A gər hərɓaɓəkka. Na ŋgatay a gawla i Mbəlom hay tasəla, kwa way dərətsətseh nətə nətə mə həlay tay. Neheye na, maduk i duk i dərətsətseh hay hərwi ta ndəviye ha na, mevel i Mbəlom.

² Tsa na, na ŋgatay a wu eye andza bəlay a wuzl dərə andza malam, ako mə dəma dərma. Na ŋgatatay a ndo neheye tə sla ka wu i pesl niye aye ada nətəye ta dəslay ha gər a kule ŋgay təbey aye. Nətəye ta kərəh matəme ŋgodgor i məpesle wu i məzele ŋgay nakə tə zalay məpesle wu aye. Nətəye malətsa eye ka me i bəlay niye a dəv andza malam aye. Nətəye na, ta gandzaval neheye Mbəlom a vəlatay aye mə həlay.

³ Nətəye faya ta giye dəmes andza i Musa ndo i məsler i Mbəlom nakə a gawa ahəl niye aye ta dəmes i Wawa i təbaŋ. Tə gwaɗawa:

«Bəy Maduweŋ Mbəlom, nəkar gədaŋ eye ka gər i wu hay tebiye,
məsler yak na, bagwar eye ada lele haladzay.
Nəkar Bəy i gəma hay tebiye,
wu neheye faya ka giye na, mənese kwa tsekweŋ andaya mə dəma bay
ada nəkar na, ndo i dedək.

⁴ Ndo hay tebiye ta dzədzaraka, Bəy Maduweŋ.

Ndəray ma kərəhiye mazambadaka bay.

Ndo nakə tsəɗaŋŋa eye na, nəkar nətə ŋgweŋ.

Ndo i gəma hay wal wal ta deyeweye kame yak
ta dəslakeye ha gər

hərwi ndo hay tebiye ta ŋgatay a wu nakə faya ka giye na,
mənesə kwa tsekweŋ mə dəma bay.»

⁵ Ma dəba eye, na zəba dərə na, na ŋgatay naha a madzawadzawa i məɗəslay ha gər a Mbəlom mə mbəlom mahəndəka eye tuwaŋŋa, gay nakə ta kərəw tə peteked, ndo hay ta Mbəlom tə dzawa gər a dəma aye andaya mə dəma.

⁶ Na ŋgatatay naha a gawla i Mbəlom hay tasəla kwa way tə dərətsətseh nətə nətə mə həlay tay tə ndohwaw abəra mə gay i məɗəslay ha gər a Mbəlom. Ka bo tay na, peteked lele eye a dəv herre niye. Nətəye na, maɓara bo eye mə dərəv ta gura.

⁷ Wu nətə mə walaŋ i wu neheye ɗaf ta məsɗərə aye na, a ye naha a vəlatay gəsə neheye tə vəd ta gura aye a gawla i Mbəlom neheye tasəla aye, kwa way

nəte nəte. Gəse neheye tasəla aye maraha eye ta mevel i Mbəlom nakə ma ndziye ka tor eye aye.

⁸ Gengis a tsalaw, a rah a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Gengis niye a yaw na, hərwi məzla6 i Mbəlom ada hərwi ngay. Ndəray kwa nəte kə sla faya məfələkwe a gay bay hus dəretsətseh neheye tasəla mə həlay i gawla i Mbəlom hay aye ta ndəviye təday.

16

Dəretsətseh hay tasəla ma gəse

¹ Ma dəba eye na, na tsəne mətsike me a tsənew abəra mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye ngələkəka ta magala, a gwadatay a gawla i Mbəlom hay tasəla: «Dum naha kutsum ha mevel i Mbəlom neheye maraha eye ma gəse ka məndzibəra aye. Kutsum ha na, tasəla tebiye.»

² Tsa na, makurre a ye a kuts ha wu nakə ma gəse ngay aye ka məndzibəra. A kuts ka dala kwayan̄na na, mbəlak neheye lele bay wene wene aye ada a wur haladzay aye a zəba ka ndo neheye ngodgor i wu i pəsl andaya fataya ada tə dəslaway ha gər a kule aye.

³ Gawla i Mbəlom masulo eye a ye a kuts ha wu nakə ma gəse ngay aye a bəlay. Yam niye a təra andza bambaz i mədahan̄. Wu neheye ma yam niye aye tə mət tebiye.

⁴ Gawla i Mbəlom mamahkar eye a ye a kuts ha wu nakə ma gəse ngay aye a dəlov ada a bədiyem hay. Ta təra bambaz dərmak.

⁵ Na tsəne, gawla i Mbəlom nakə a tsəpawa yam aye, a zambadəy a Mbəlom, a gwad:

«Tsədan̄na na, nəkar nəte ngwer̄.

Nəkar andaya anəke ada ahəl niye nəkar andaya huya.

Ka ge na sariya nakay na, ta tsəved eye.

⁶ Ndo neheye ta kəd ndo mədə ha bazlam yak hay ada ta ndo yak hay.

Ka vəlatay bambaz hərwi ada tə sa andza nakə a ye ka bo aye.»

⁷ Tsa na, na tsəne mətsike me a tsənew abəra ma təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye, a gwad:

«Ayaw dedek Bəy Maduwer̄,

nəkar na, Mbəlom gədan̄ eye ka gər i wu hay tebiye,

nəkar na, ndo i dedek.

Ka giye sariya a ndo hay na, huya ta tsəved eye.»

⁸ Mafad i gawla i Mbəlom a kuts ha wu nakə ma gəse ngay aye ka pat. Tsa na, a vəlay gədan̄ a pat ka məwure haladzay andza ako hərwi ada mə fəka ndo hay.

⁹ Ane tuk na, ahəl nakə pat niye a fəka tay aye na, ta gər ha mezeleme tay bay. Ta kəma mazambadəy a Mbəlom bay. Tə tsalay ka gər duh hərwi maa sləraw fataya dəretsətseh niye hay na, neŋgeye.

¹⁰ Gawla i Mbəlom mazlam eye a kuts ha wu nakə ma gəse ngay ka təv i bəy i wu i pəsl niye. Ləvon̄ tekədəgəm a ge ma təv mələve bəy ngay. Ndo hay faya ta həpədiye zler haladzay hərwi faya ta siye dəretsətseh.

¹¹ Ane tuk na, ta gər ha mezeleme tay bay. Wu tay neheye lele bay tə gawa aye na, ta gər ha mezeleme bay. Nəteye faya ta tsəleye ka gər a Mbəlom nakə

neŋgeye mə mbəlom aye hərwi mbəlak tay ada hərwi dəretsətseh tay nakə faya ta siye aye.

¹² Ma dəba eye gawla i Mbəlom maməkwa eye a ye a kuts ha wu nakə ma gəse ŋgay aye a magayam bagwar eye nakə tə zalay Efrat aye. Yam i magayam niye a sakwa hərwi ada bəy neheye ta deyeweye abəra mə bəzay ta hutkiye tsəved mətese mata ge vərəm.

¹³ Tsa na, na ŋgatay a məsəfəre neheye ŋgalak eye bay hay aye mahkar. Nəteye na, andza makombodok hay. Neŋged na, a ndohwaw abəra mə bazlam i gədam, neŋged a ndohwaw abəra mə bazlam i wu i pesl, neŋged a ndohwaw abəra mə bazlam i ndo nakə a gwad neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye.

¹⁴ Məsəfəre neheye ti yaw na, abəra mə fakalaw, tə gawa masuwayaŋ. Tə yawa a gay i bəy i məndzibəra hay tebiye, tə hayawa tay gər hərwi məge vərəm ka Mbəlom gədaŋ eye ka gər i wu hay tebiye pat nakə mə bəziye ha gədaŋ ŋgay aye.

¹⁵ Yesu a gwad: «Gum metsehe bəna, na diye naha na, andza məkal, ka sərumeye ka bo bay. Məŋgwese ma ndziye ka ndo nakə mandza eye tə peteked ŋgay ka bo aye. Neŋgeye mandza eye tsezlezleŋne hərwi ada ahəl nakə na diye naha neŋgeye ze peteked bay ada horoy mā gay kame i ndo hay bay.»

¹⁶ Məsəfəre neheye mahkar aye, tə hayatay gər a bəy hay na, a təv eye andaya Yahuda hay tə zalay Harmagedoŋ.

¹⁷ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom matasəla eye a kuts wu nakə ma gəse ŋgay aye a magərmbəlom. Matsike me a tsənew abəra ka təv mələve i bəy Mbəlom mə gay ŋgay məvəlay wu, a gwad: «Ka ndəv.»

¹⁸ Kwayaŋŋa mawutsədə i Mbəlom a wutsədə, mbəlom a ləv ŋgwezləts. Dala a bəl dzekiḱ dzekiḱ. Kwa ahəl nakə a ge ndo hay aye na, dala kə bəl dāda andza niye bay, a ze ha siye tebiye.

¹⁹ Dala a ta ka bo bəra ndzadədə, gəma bagwar eye a ŋgəna mahkar ada siye i gəma neheye ka məndzibəra aye tebiye ta mbəzl dərmak. Babilon gəma bagwar eye a mayaw a gər a Mbəlom na, andza niye. A vəlay wu məse nakə a tsəhan bay aye ada a gwaday: «Sa, ndəv ha abəra mə dəma.»

²⁰ Dala neheye malawara eye ta yam aye tə dze a hud i yam tebiye ada mahamba zəbol eye ta mbəzl bərəm bərəm.

²¹ Ndzalala bagwar eye hay həbəlagəmgəm, tə mba haladzay tə kutsaw mə mbəlom ka ndo hay. Ndo hay tə tsalay ka gər a Mbəlom hərwi faya ta siye dəretsətseh ta ndzalala. Dəretsətseh niye na, lele bay wene wene aye, a ze ha siye tebiye.

17

Bazlam i ŋgwas nakə a gawa madama aye

¹ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom nəte mə walaŋ i gawla i Mbəlom neheye tasəla kwa way ta gəse mə həlay aye, a yaw ka təv ga, a gwedeŋ: «Dara hərwi ada nə bəzaka ha ŋgwas nakə a dā zləm, a gawa madama ma siye dəretsətseh. ŋgwas məge madama niye a dā ha na, gəma nakə ta dāzl bəse ta magayam hay wal wal haladzay aye.

² Bəy i məndzibəra hay ta ge mezeleme ta neŋgeye ada ndo i məndzibəra hay ta sa guzom ŋgay. Ta kwaya, ta ge mezeleme dərmak.»

³ Tsa na, Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a yaw ka təv ga, a zla ga a ye ga ha a kəsaf. Ahəl nakə neŋ mə kəsaf aye na, na ŋgatay a ŋgwas mandza eye ka wu i pesl ndozza. Gər ŋgay hay tasəla, dəram ka gər niye hay kuro. Ka bo ŋgay na,

məzele hay mawatsa eye faya haladzay. Məzele neheye hay lele bay aye, faya ta tsaleye ka gər a Mbəlom.

⁴ Nğwas niye na, peteked ka bo ndozza andza bəre nakə a dəv haladzay aye, tə wu i maslawə, gura, ada tə kwar neheye lele haladzay aye. Gəse i gura mə halay nğay. Gəse niye na, maraha eye tə wu neheye nğwalak eye bay aye. Andza məgwede tə mezeleme nakə a gawa aye.

⁵ Ta watsa məzele ka da'ar nğay. Məzele nğay niye a da wu manğaha eye, andza məgwede: «Babilon bagwar i gəma, neñgeye maya i nğwas neheye tə gawa madama aye ada tə wu nğwalak eye bay ka məndzibəra aye.»

⁶ Na zəba faya na, nğwas niye kə sa bambaz i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Tə kəd tay ha na, hərwi tə gwadawa parakka Yesu neñgeye Bəy Maduweñ, ada nğwas niye kə kwaya tə bambaz tay.

Na nğatay andza niye na, a geñ hərbaəbəkka.

⁷ Gawla i Mbəlom niye a gwedeñ: «A gaka hərbaəbəkka na, hərwi mey?» A gwad: «Tsəne, na dəkeye ha wu nakə manğaha eye ka nğwas nakay aye ada ka wu i pesl nakə mandza eye faya aye. Wu i pesl niye na, gər hay faya tasəla ada dəram hay kuro.

⁸ Wu i pesl niye ka nğatay kurre na, neñgeye andaya tə dəre. Ane tuk na, anəke na, neñgeye andaya sa bay. Ma tsalaweye abəra ma bəd nakə kutsik bagwar eye aye. Ahəl nakə kə tsalaw aye na, Mbəlom ma dziye ha abəra mə dəma. Kwa ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, Mbəlom kə watsa məzele a dərewel nakə tə watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye. Siye i ndo hay andaya neheye kə watsa məzele tay a dərewel bay aye. Ndo neheye məzele tay mə dərewel bay aye ta nğatay a wu i pesl niye na, ma gateye hərbaəbəkka hərwi a ndzawa neñgeye na, andaya, anəke na, neñgeye andaya sa bay ada pat mekeleñ eye na, ma maweye mba.»

⁹ A gwedeñ sa: «Ndo hay tə huta metsəhe hərwi matsəne wu neheye. Gər i wu i pesl neheye tasəla aye na, a da ha mahəmba hay tasəla nakə nğwas niye mandza eye faya aye dərmak. A da ha bəy hay tasəla.

¹⁰ Mə walañ tay na, bəy hay zlam mələve i bəy tay ka ndəv. Neñged nəte na, neñgeye andaya faya mə ləviye bəy nğay. Matasəla eye na, həlay nğay eye kə slaw zuk bay. Aza həlay nğay kə slaw na, ma ndziye həlay tsekweñ tsa.

¹¹ Wu i pesl nakə ahəl niye neñgeye tə dəre aye ada anəke neñgeye andaya tə dəre sa bay na, neñgeye na, matsamahkar i bəy. Neñgeye mə walañ i bəy neheye tasəla aye dərmak. Ahəl nakə aza kə ndohwaw aye na, Mbəlom ma kədiye na hele hele.

¹² «Dəram neheye kuro ka nğatay aye na, a da ha bəy hay kuro ta deyeweye. Ta yaw zuk bay. Mbəlom mə vəlateye gədañ hərwi ada nəteye ta wu i pesl niye ta ləviye mələve bəy bəre nəte.

¹³ Bəy neheye kuro aye mədzal gər tay na, nəte. Ta geye məsler a wu i pesl ta gədañ tay peteh hərwi ada mə ləva bəy nğay.

¹⁴ Ta giye vəram ta Wawa i təbañ. Wawa i təbañ mə sliye fataya hərwi neñgeye na, Bəy Maduweñ ka gər i bəy Maduweñ hay. Neñgeye Bəy a ze bəy hay tebiye. Ndo nğay hay faya ta pay bəzay na, tə dərev tay peteh. Neñgeye a pala tay ha, a zalatay ada ta pay bəzay. Andza niye ta nğwasiye fataya tə neñgeye.»

¹⁵ Gawla i Mbəlom niye a gwedeñ sa: «Magayam nakə ka nğatay nğwas niye a gawa madama mandza eye ka tsakay aye na, andza məgwede: Slala hay, ndo hay mbərzəzza haladzay, gəma hay, ndo neheye tə tsik kwa bəzlam i gəma waray waray aye.

¹⁶ Dəram neheye kuro ka ŋgatay aye ta wu i pesl niye dərmak, ta neye dəre a ŋgwas niye. Ta buwiye wu hay tebiye abəra mə həlay i ŋgwas niye hərwi ada mā ndza bo kəriye. Ta gəsiye na ada ta həpədiye na. Siye nakə ka zəkaw aye na, ta kaliye ha a ako, ta fəkiye na abəra mə dəma hurdoək hurdoək.

¹⁷ Bəy neheye kuro mədzal gər tay nəte aye ada tə gay məsler a wu i pesl niye hərwi ada mā ləva bəy ŋgay na, maa ge ha andza niye na, Mbəlom. Mbəlom a ge andza niye hərwi ada tə ge wu nakə a say aye. Wu i pesl ma ləviye bəy ŋgay hus ka wu nakə Mbəlom a tsik ahəl niye mā ge bo.

¹⁸ Ŋgwas nakə ka ŋgatay aye na, bagwar i gəma nakə ma ləviye bəy i mändzibəra hay tebiye.»

18

Gəma i Babilon ka mbəzl

¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom nenjed sa, faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom. Gədan ŋgay na, bagwar eye haladzay. Ada mədəve ŋgay nakə a dəv aye na, a dəv dzaydzay ka mändzibəra.

² A wuda ta magala, a gwad: «Babilon gəma bagwar eye ka mbəzl, Babilon ka mbəzl hele hele. Ka təra təv mändze i məsəfəre neheye lele bay aye. Məsəfəre lele bay eye hay kwa waray waray nəteye mandza eye mə dəma. Diyeŋ neheye lele bay aye, a satay a ndo hay bay aye nəteye mə dəma.*

³ Babilon ka mbəzl hərwi kə vələy ha bo ka məge mezeleme. Ndo i gəma hay wal wal tebiye ta sa guzom ŋgay ada bəy hay ka mändzibəra ta ge mezeleme ta nengeye. Ndo i tsakala hay ka mändzibəra ta təra zlele eye hay ta wu neheye a yatay a gər a ndo hay ka zal aye.»

⁴ Na tsəne mətsike me mekeləŋ eye a tsənew mə mbəlom sa, a gwad:
«Nəkurom ndo ga hay, dumara abəra mə walaŋ tay
bəna ka tələkum həlay a mənese
ka ta sumeye dəretsətseh andza nəteye dərmak.

⁵ Dumara abəra mə walaŋ tay
hərwi mənese tay a pasla bo bay haladzay
ada Mbəlom kə mətsa ha gər bay.

⁶ Gumatay dəretsətseh andza nakə nəteye tə gatay a ndo hay aye.

Wu nakə tə gatay a ndo hay aye na, gumatay mā ze niye.
Tadə nəteye tə vələy guzom a ndo gəse nəte na,
rahumatay ha gəse sulo.

⁷ Gumatay dəretsətseh haladzay hərwi ada dərev mā ndalatay.
Tə gwad nəteye gədan eye hay haladzay ada tə ndayawa wu mənday lele.
Tə gwaday a gər tay sa na, nəteye bəy bagwar eye hay.

Tə gwad gəma tay na, ma giye dəretsətseh andza madakway i ŋgwas təbey,
dada mədahaŋ ma ndzateye a gər təbey.

⁸ Hərwi niye, dəretsətseh ma deyeweye fataya na, ka nəte eye.

Dəvats, mədahaŋ ada mändərzləŋ ta deyeweye a gəma tay pat eye nəte
hərwi Bəy Maduwerŋ Mbəlom nengeye Mbəlom bagwar eye.

Mata ge sariya na, nengeye.

⁹ «Ahəl nakə bəy hay ka mändzibəra, neheye tə gawa mezeleme ta gəma niye ta geŋgis i ako nakə faya ma təmiye gəma niye na, ta tuwiye haladzay, ta giye dəmes i mədahaŋ hərwi ahəl niye nəteye mandza eye ma wiya.

¹⁰ Ta diye, ta lətsiye dəren hərwi zluwer ma gateye tə dəretsətseh niye. Ta gwadiye:

* 18:2 Zəba mə Bazlam mapala eye masulo eye 14.3-21.

“Waawayah! Waawayah!

Nəkar Babilon gəma bagwar eye nakə gədan yak a gawa andaya aye,
ka mbəzl hele hele bəre nəte na, kəkay?”

¹¹ «Ndo i tsakala hay ka məndzibəra ta tuwiye ada ta giye dəmes i mədahan dərmak hərwi gəma nakə a təma aye, ndəray kwa nəte andaya mə dəma sa bay. Ndəray andaya masəkəme wu i tsakala tay bay?

¹² Wu niye hay na, gura ta bəre, kwar lele eye hay wal wal, ada peteked ndozza eye, peteked ɲgwalak eye hay wal wal. Wu neheye ndo i tsakala hay ta səkəmawa ha aye na, dərizl i gərdaf neheye lele haladzay ada tə wu neheye ta lambad tə zler i bəgəne aye ada ta mayako lele eye hay. Ta lambad ta bəre, tə kwar.

¹³ Ndo niye hay ta səkəmawa ha mal nakə a ze hıɲɲa aye wal wal dərmak ada ta slambah neheye a ze lele aye. Ta səkəmawa ha guzom ada mal, bəle ada gufa, sla hay, təban hay, pəles hay, muta i pəles hay ada beke hay andza məgwede ndo zezen hay. Ane tuk na, ndəray andaya masəkəme fataya abəra wu niye hay sa bay.

¹⁴ «Tə tuwa, tə gwafatay a ndo i gəma niye hay: “Wu neheye a yawakum a gər aye ta təma ta ako. Zlele kurom tə wu kurom lele eye hay andaya sa bay, ka hutumeye sa bay.”

¹⁵ Ndo i tsakala neheye ta təra zlele eye hay tə masəkəme ha wu ma gəma niye aye na, ta lətsiye dərən ta gəma niye. Zluwer a gatay tə dərətsətsəh bagwar eye. Ta tuwiye haladzay ada ta giye dəmes i mədahan.

¹⁶ Ta gwadiye: “Waawayah, waawayah, gəma bagwar eye ka mbəzl. Nəɲgeye a ndzawa na, andza ɲgwas nakə a pa ka bo peteked ndozza aye ada tə peteked neheye zler i mətul zler i mətul ada tə siye peteked lele eye haladzay aye. A pawə ka bo wu i maslawə, tə ge ta gura, tə kwar neheye lele aye.

¹⁷ Wu hay tebiye a təma andza niye tsa dıh!”

«Ndo neheye faya ta diye tə kwalalan i yam ada ta bagwar tay hay, ndo i tsakala neheye ti yawa a tsekene tə kwalalan i yam ada ta ndo neheye tebiye nəteye mə kwalalan i yam aye, ti ye tə lətse dərən.

¹⁸ Ta zəba dərə, tə ɲgatay a gəɲgis i ako nakə faya ma təmiye gəma niye na, ta wuda ta magala, tə gwad: “Gəma andaya andza gəma nakay bagwar eye bay.”

¹⁹ Tə tuwa, tə ge dəmes i mədahan, tə kuts bətekwew a gər dəsliş dəsliş. Ta wuda, tə gwad: “Waawayah, waawayah, gəma bagwar eye ka mbəzl. Anəɲ gəma nakə ndo neheye tə kwalalan i yam aye ta huta zlele na, mə həlay ɲgay. Bəre nəte tsa na, a mbəzl na, kəkay?”

²⁰ «Nəkurom neheye mə mbəlom aye ɲgwasum! Gəma ka təma! Nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, nəkurom ndo i maslan i Yesu hay ada nəkurom ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay, ɲgwasum hərwi Mbəlom kə gay sariya ka wu nakə a gakum aye.»

²¹ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom gədan eye, a ye a zla kwar bagwar eye andza ber i maləgəre, a kal ha a bəlay. Tsa na, a gwad: «Ta kaliye ha Babilon gəma bagwar eye andza niye, dadə ta ɲgateye sa bay.

²² Ndo hay ta tsəniye dadə mədze gandzaval ma Babilon, məge dəmes, məfe fagam, məfe tolom sa bay. Wuray kwa tsekweɲ ma giye andaya ma Babilon sa bay. Ndo malembede wu hay ta giye andaya sa bay, maləgəre nakə a ləwawa abəra ma təv kurom aye na, ndo hay ta tsəniye sa bay.

²³ Lalam kurom hay ta dəviye dzaydzay ka niye sa bay. Ta tsəniye mabəbəle wuray huwwa i ndo məzle dahəlay hay mə gay kurom sa bay. Ahəl niye ndo i tsakala kurom hay ta ze ha siye i ndo i tsakala hay ka məndzibəra tebiye. Ka

vatay gər a ndo hay kwa mənğay ta madañ kurom. Hərwi niye nəkurom ka nasumeye andza niye.

²⁴Mbəlom a ɲgatay a bambaz i ndo mæde ha bazlam ɲgay hay, ada a bambaz i ndo ɲgay hay. Bambaz i ndo neheye ka mændzibəra tebiye tə kəf tay ha aye na, ka gər tay.»

19

¹Ma dəba eye na, na tsəne mətsike me a tsənew mə mbəlom andza ndo hay haladzay ta tsikiye me. Tə gwad:

«Hələluya! Zambadumay a Mbəlom.

Maa təma tay ha ndo hay na, neɲgeye.

Neɲgeye məzlaḅ eye, neɲgeye gədañ eye a ze kwa mey.

²Neɲgeye na, ndo i dedək,

a ge sariya ɲgay a ndo hay na, ta dedək.

Kə gas na maya i ɲgwas neheye tə gawa madama aye.

ɲgwas niye na, kə nas tay ha ndo hay ka mændzibəra tebiye tə wu neheye lele bay aye.

Mbəlom kə vəlay dəretsətseh a ɲgwas niye

hərwi nakə a kəf ndo i məsler ɲgay hay aye.»

³Ma dəba eye, tə ma faya sa, tə gwad:

«Zambadumay a Mbəlom.

Geɲgis nakə a tsalaw abəra ma gəma niye aye na,

ma ndəviye bay, ma tsalaweye huya andza niye.»

⁴Tsa na, madugula hay kuro kuro sulo gər eye fad ada wu neheye fad aye ta dəkw gurmets kame i təv mændze niye Mbəlom mandza eye faya aye ada tə dəslay ha gər, tə gwad: «Hələluya! Nəkar Mbəlom bagwar eye.»

Magurlom i məzle dahəlay

⁵Na tsəne mətsike me a tsənew abəra ma təv mændze i bəy eye, a gwad:

«Zambadumay a Mbəlom kway,

nəkurom ndo məge məsler ɲgay hay,

nəkurom neheye ka rəhumay ha gər ta dedək,

kwa wawa hay kwa bagwar hay.»

⁶Na tsəne mətsike me neɲged a tsənew sa andza ndo hay haladzay mbərzəzza faya ta tsikiye me. A tsənew sa na, andza mazaw bagwar eye nakə a vaw ka mahəmba aye. A tsənew andza maləve i mbəlom bagwar eye dərmak. Neɲ faya na piye faya zləm na, mətsike me niye a gwad:

«Nəkar Mbəlom bagwar eye

hərwi Bəy Maduweñ Mbəlom kway na, gədañ eye.

Maa lava wu hay tebiye na, neɲgeye.

⁷ɲgwasakwa, dərev kway mâ ge lanlan lele.

Zambadakway hərwi həlay eye kə slaw.

Wawa i təfañ ma zliye dahəlay.

Dahəlay maləva bo eye tsiy, faya ma həbiye.

⁸Ta vəlay tsəved məpe ka bo peteked nakə tsədañña,

ndəlub kwa tsekweñ andaya faya bay aye,

ada nakə a dəv haladzay pəzləd pəzləd aye.

ɲgwalak ɲgwalak i peteked niye a da ha na,

wu neheye ɲgwalak eye ndo məpe madzal gər hay ka Yesu tə ge aye.»

⁹Tsa na, gawla i Mbəlom eye andaya a gwedəñ: «Watsa a derewel na, mənğwese mə ndziye ka ndo neheye tə zalatay a magurlom i məzle dahəlay

i Wawa i təbaŋ aye.» Gawla i Mbəlom niye a gwedeŋ sa na: «Bazlam neheye anaŋ aye na, dedek. A yaw na, abəra mə bazlam i Mbəlom.»

¹⁰ Na tsəne andza niye na, na dəkw gurmets kame ŋgay hərwi mədəslay ha gər, ane tuk na, a gwedeŋ: «Kâ ge andza niye bay. Neŋ dərmak na, ndo i məsler i Mbəlom andza nəkar ada andza malamar yak neheye tə pa mədzal gər tay ka bazlam i Yesu nakə a dâ ha aye. Dəslay ha gər düh na, a Mbəlom.»

Maa vətlatay gədaŋ a ndo i maslaŋ i Mbəlom na, bazlam nakay.

Vəram bagwar eye

¹¹ Ma dəba eye na, na ŋgatay magərmbəlom mahəndəka eye tuwaŋŋa. Pəles herre eye malətsa eye mə dāma ada ndoweye andaya mandza eye faya tunŋa, tə zalay na, ndo i dedek ada ndo nakə a ge wu ta tsəved aye. Ma giye sariya ada ma giye vərəm ta dedek.

¹² Dəre ŋgay a dəv andza dərneh i ako. Kə pa dzagwa i bəy a gər haladzay. Ta watsa faya məzele. Ndaray a sər məzele niye bay, maa sər na, neŋgeye nətə.

¹³ Kələmedze ŋgay nakə ka bo aye na, bambaz faya haladzay. Məzele ŋgay na, bazlam i Mbəlom.

¹⁴ Slala i sidzew hay wal wal mə mbəlom tə pay bəzay. Nətəye mandza eye ka pəles herre eye hay. Peteked tay hay ka bo na, herre kwa tsekweŋ ndəluf faya bay dərmak.

¹⁵ Maslalam matasla eye hepepe, a yaw abəra mə bazlam ŋgay. Ta maslalam niye na, ma həhariye tay ha ndo neheye ta təma bazlam ŋgay bay aye. Ma təriye bəy ta gədaŋ eye ka gər tay. Ma mbərəsliye tay ha mbərəsl mbərəsl andza hohway neheye ta mbərəslawa tay ha hərwi mədītsaw abəra mə dāma yam aye. A dâ ha niye na, mevel i Mbəlom bagwar eye.

¹⁶ Ta watsa məzele ŋgay ka peteked ŋgay ada ka gwas ŋgay. Tə watsa na, tə gwad: «Neŋgeye na, bəy ka gər i bəy hay tebiye. Bəy Maduweŋ ka gər i bəy maduweŋ hay tebiye.»

¹⁷ Tsa na, na ŋgatay a gawla i Mbəlom neŋged malətsa eye ka pat. A wuda ta magala, a zalatay a diyen neheye faya ta tsəviye ta magərmbəlom aye, a gwadatay: «Hayum gər, dumara ndayum bagwar i magurlom nakə Mbəlom a da aye.

¹⁸ Dumara həpədum slo i mədahaŋ i bəy hay, həpədum slo i mədahaŋ i sidzew hay tə slo i bəy tay hay. Həpədum slo i pəles hay tə slo i ndo neheye tə tsalawa faya aye ada tə slo i ndo hay tebiye, kwa slo i beke hay, kwa i ndo neheye nətəye beke hay bay aye, kwa i bagwar hay, kwa i wawa hay.»

¹⁹ Tsa na, na ŋgatay a wu i pesl niye ada ta bəy i məndzibəra hay. Sidzew tay hay tə haya gər hərwi məge vərəm ta ndo nakə a tsal ka pəles herre eye ada ta sidzew ŋgay hay.

²⁰ Ahəl nakə ta dazlay a vərəm aye na, ndo niye tə sidzew ŋgay hay tə gəs na wu i pesl ta ndo nakə a gwad neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom, azlakwa neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom bay aye. Maa ge masuwayaŋ kame i wu i pesl na, neŋgeye. Andza niye, a vatay gər a ndo hay ka matəme ka bo tay ŋgodgor i wu i pesl ada ka mədəslay ha gər a kule nakə a ge aye. Ahəl nakə tə gəs wu i pesl ta ndo niye a gwad neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye na, tə kuts tay ha a dəlov i ako tə dəre. Ako niye a təma na, andza dəlov a təma andza gufa i wur i kudamasara.

²¹ Sidzew i wu i pesl hay na, ndo niye tə pəles aye a kəf tay ha ta maslalam nakə a yawaw abəra mə bazlam ŋgay aye. Diyeŋ hay tebiye, tə yaw tə nda mədahaŋ tay, tə rah.

20

Bazlam nakə a tsik ka məve gwezem aye

1 Ma dəba eye na, na ngatay a gawla i Mbəlom faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom, kəle mahəndəke abəra ma bədf nakə kutsik bagwar eye mə həlay ngay. Tsəlalaw bagwar eye a mba haladzay mə həlay ngay dərmak.

2 A ye naha, a gəs gədam. Gədam niye na, dədfə, andza məgwedə Fakalaw nakə a vaway gər a ndo hay ahəl niye aye. Gawla i Mbəlom niye a gəs, a dzawa na. Ma ndziye madzawa eye məve gwezem.

3 Gawla i Mbəlom a dzawa na Fakalaw niye na, a kal ha a bədf nakə kutsik bagwar eye, a dərəzl faya. A dərəzl faya na, lele tə kəle madərazle hərwi ada mā vatay gər a ndo hay ka məndzibəra sa bay. Ma dəba i məve gwezem na, ta pəliye ha, ane tuk na, ma ndziye tsekweñ tsa.

4 Ma dəba eye na, na ngatay a təv məndze hay i bəy, ndo hay mandza eye faya. Mbəlom kə vəlataş gədanj ka məgatay sariya a ndo hay. Na ngatay a məsəfəre i siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu dərmak. Ndo hay tə dəs fataya abəra gər ahəl niye dədfədə hərwi nakə tə pa mədzal gər tay ka Yesu aye ada hərwi nakə tə dawa ha bazlam i Mbəlom aye. Nəteye na, ta dəslay ha gər a wu i pesl niye bay, ta dəslay ha gər a kule ngay bay, ngodgor ngay andaya fataya ka da'ar təbey kwa ka həlay andaya bay. Na ngatay na, nəteye tə dərə. Nəteye tə Yesu Kəriste ta ndziye ma bəy məve gwezem.

5 Niye na, tə lah mələtsew abəra ma mədahañ aye. Siye i ndo hay na, ta lətseweye zuk bay. Ta lətseweye na, məve gwezem ma ndəviye abəra mə dəma təday.

6 Məngwese ka ndo niye hay tə lah mələtsew aye. Mbəlom kə pa tay ha wal. Məməte masulo eye ma siye fataya məgatay wuray sa bay. Ta təriye na, ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom ada a Yesu Kəriste. Nəteye tə Kəriste ta ndziye ma bəy məve gwezem.

Mbəlom a sla ka Fakalaw

7 Fakalaw kə ndza madzawa eye məve gwezem na, ta gəriye ahaya abəra ma bədf.

8 Kə ndohwaw abəra ma bədf na, ma diye mata vatay gər a ndo hay ma gəma hay wal wal sa. Tə zalatay a gəma niye hay na, Gog ta Magog.* Ma hayatay gər ka təv manəte eye hərwi ada tə ge vərəm ta Mbəlom. Nəteye na, haladzay wurkenkene andza hewiyenj nakə mə magayam aye.

9 Na ngatay na, tə ndohwaw tsid tsid ti ye kwa a ngay, ti ye tə lawara təv i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu andza məgwedə gəma nakə Mbəlom a wudə haladzay aye. Ane tuk na, ako a mbəzlaw fataya mə mbəlom, a təma tay ha təlmed təlmed.

10 Fakalaw niye a vatay gər na, tə gəs na tə kal ha a dəlov i ako. Mə dəma na, gufa i kudamasara wafafafa faya ma təmiye. Tə kal ha na, a təv nakə 6a tə lah məkal ha a dəma wu i pesl ta ndo nakə a gwad neñgeye ndo mədf ha bazlam i Mbəlom aye. Andza niye, ta siye dərətsətseh həpat ta həvad ka tor eye mə dəma.

Maduk i duk i sariya

11 Ma dəba eye na, na ngatay a təv məndze i bəy a zəba herre. Ndo andaya mandza eye faya. Məndzibəra ta magərmbəlom tə dze abəra kame ngay, ta ngatateye sa bay.

* 20:8 Zəba mə Ezekiyl 38-39.

¹² Tsa na, na ngatay a ndo neheye tə mət aye tebiye, kwa bagwar hay, kwa wawa hay. Nəteye malətsa eye kame i təv məndze i bəy. Tsa na, ndoweye a həndək dərewel hay. Ta həndək dərewel mekeləŋ eye dərmak. Nəŋgeye na, ta watsa a dəma məzele i ndo neheye tə huta sifa nakə dedək aye. Ma dəba eye ta həndək dərewel niye hay na, Mbəlom a gatay sariya a ndo neheye tə mət aye. A gatay sariya na, tədə tədə ka wu tay neheye tə ge aye, tə watsa na a dərewel niye hay aye.

¹³ Ndo neheye tə mət ma bəlay aye tə ndohwaw tebiye abəra ma bəlay. Mədəhaŋ neheye ma bəd ma təv məndze i mədahaŋ hay aye tə ndohwaw abəra mə dəma tebiye. Mbəlom a gatay sariya tebiye tədə tədə ka məsler tay.

¹⁴ Tsa na, tə kal ha məməte ta təv məndze i mədahaŋ hay a dəlöv i ako. Dəlöv i ako niye na, təv nakə ndo hay ta mətiye mə dəma masulo aye.

¹⁵ Tadə ndoweye məzele ngay andaya mə dərewel i ndo neheye ta huta sifa aye bay na, ta kal ha a dəlöv i ako niye dərmak.

21

Magərmbəlom wədeye ta məndzibəra wədeye

¹ Ma dəba eye na, na ngatay a magərmbəlom wədeye ta məndzibəra wədeye. Magərmbəlom makurre eye ta məndzibəra makurre eye ta dze. Ada bəlay andaya sa bay kə dze.

² Na ngatay naha a gəma tsədəŋŋa eye, gəma niye na, Zerozelem wədeye nakə faya ma mbəzlaweye abəra ka təv i Mbəlom aye. Gəma niye na, a lambad bo, a le haladzay andza dahəlay nakə a lambad bo lele ma diye a gay i zal aye.

³ Na tsəne mətsike ma tsənew abəra ka təv məndze i bəy ta magala, a gwad: «Zəbum, Mbəlom kə ge gay ngay a walaŋ i ndo hay, ma ndziye tə nəteye. Ta təriye ndo ngay hay. Nəŋgeye Mbəlom nəte ngweŋ ma ndziye tə nəteye.

⁴ Ma takadiye na yam dəre tay. Ta mətiye sa bay tebiye. Wuray ma ndalateye sa bay. Ta tuwiye sa bay, wuray ma wuriye fataya sa bay. Wu guram eye hay ta dze.»

⁵ Tsa na, ndo nakə mandza eye ka təv məndze i bəy aye, a gwad: «Zəba, na giye wu hay tebiye wədeye hay.» Tsa na, a gwedəŋ: «Watsa wu nakay hərwi bazlam neheye na, dedək, makəraw me kwa tsekweŋ andaya mə dəma bay.»

⁶ A gwedəŋ sa: «Ka ndəv. Maa dazlay a wu tebiye na, neŋ, maa ndəv ha wu hay tebiye na, neŋ gwa. Neŋ makurre i wu hay tebiye ada neŋ mandəve i wu hay tebiye. Ndo nakə yam a gay aye na, na vəleye yam kəriye. Yam niye a ngəzaw ma bədiyem. Yam niye na, yam nakə ma vəlateye sifa a ndo hay aye.

⁷ Ndo nakə kə ngwasa ka dəre-tsətseh aye na, na vəleye wu neheye tebiye. Na təriye Mbəlom ngay, nəŋgeye ma təriye wawa ga.

⁸ Ane tuk na, ndo i takazay hay, ndo neheye ta dzala ha ka Yesu bay aye, ndo neheye dərev tay lele bay aye, ndo məkədə gər i ndo hay, ndo məge madama hay, madaŋ hay, ndo məpay bəzay a kule hay, ndo i parasay hay, nəteye dəh ta diye na, a dəlöv i ako. Gufa i kudamasara nakə a təma wafafafa aye mə dəma. Ta mətiye məməte masulo aye na, mə dəma.»

Zerozelem wədeye

⁹ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom a yaw ka təv ga. Nəŋgeye nəte mə walaŋ i gawla i Mbəlom neheye təsələ ta gəse mə həlay tay aye neheye maduk i duk i dəre-tsətseh mə dəma maraha eye. A yaw na, a gwedəŋ: «Dara, na dəkeye ka dahəlay nakə Wawa i təbaŋ ma zliye aye.»

¹⁰ Tsa na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a yaw ka gər ga ada kwayaŋŋa gawla i Mbəlom niye a zla ga, a ye ga ha a mahəmba bagwar eye sololololo.

A dəŋ ka Zerozelem gəma tsədaŋŋa eye, faya ma mbəzlaweye abəra ma magərmbəlom, a mbəzlaw abəra ka təv i Mbəlom.

¹¹ Gəma niye na, a dəv dzaydzay andza kwar lele eye, a wuzl dəre andza malam. Maa wuzl dəre niye na, məzlaḅ i Mbəlom.

¹² Tə lawara na gəma niye na, ta zled. Zled niye madəzla eye dabasəm eye ada zəbol eye dərmak. Tə ge faya maged i məfələkwe a dəma na, kuro gər eye sulo, ada gawla i Mbəlom kwa way ka maged neheye kuro gər eye sulo aye. Ka maged niye hay na, tə watsa faya məzele kuro gər eye sulo i slala i Israyel hay.

¹³ Gəma niye na, hawal faḁ. Ka hawal niye hay faḁ aye na, maged faya mahkar mahkar. Mahkar ta diye i bəzay, mahkar ta diye i pat mədəde ada mahkar ta diye i tsakay, mahkar ta diye i Salawa.

¹⁴ Tə pa mədok i zled i gəma niye tə kwar bagwar eye hay kuro gər eye sulo. Ka kwar niye hay nəte nəte tə watsa faya məzele i ndo i maslan i Wawa i təbaŋ kuro gər eye sulo.

¹⁵ Gawla i Mbəlom nakə faya ma tsikeneye me aye na, sakwal i gura mə halay. Sakwal niye na, hərwi mələve ha wu hay. A ye, a ləva ha gəma, maged eye hay ada zled i gəma eye.

¹⁶ Hawal i gəma niye faḁ na, tə ləva ta ze a bo bay. Gawla i Mbəlom a ləva na gəma eye ta sakwal ŋgay niye. Zəbol ŋgay eye na, gwezem kuro gər eye sulo. Zlabatam ŋgay eye tə solololo ŋgay eye andza niye dərmak.

¹⁷ Ma dəba eye, gawla i Mbəlom a ləva zled niye. Solololo ŋgay eye temerre tə kuro kuro faḁ gər eye faḁ. A ləva na, andza nakə ndo hay tə ləvawa wu aye.

¹⁸ Ta dəzl zled niye na, tə kwar nakə tə zalay *zaspə* aye. Gəma niye na, ta dəzl ta gura lele dəre a tsara ha andza malam.

¹⁹ Tə wurkatsa na mədok i zled niye na, tə kwar neheye wal wal a le haladzay aye. Kwar eye niye hay na, tə zalatay *zaspə*. Masulo eye na, tə zalay *safir*, mamahkar eye tə zalay *apate*, mafad eye tə zalay *emerod*,

²⁰ mazlam eye tə zalay *sardowan*, maməkwa eye tə zalay *kornalin*, matasəla eye tə zalay *kərisolite*, matsamahkar eye tə zalay *beril*, matsid eye tə zalay *topaz*, makuro eye tə zalay *kərisopəras*, makuro gər eye nəte tə zalay *hisinṭe*, makuro gər eye sulo tə zalay *ametiste*.

²¹ Wu i maged niye kuro gər eye sulo eye i kwar, tə zalay *perəl*, a le haladzay. Təv məhay gər i gəma niye na, ta ndərat faya na, gura lele dəre a tsara ha aye.

²² Na ŋgatay a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ma gəma niye bay hərwi Bəy Maduweŋ Mbəlom bagwar eye ada Wawa i təbaŋ nəteye wu tay ma təv maduwule me.

²³ Na zəba dəre na, pat ta kiye ta təriye kəriye ma gəma niye hərwi dzaydzay i Mbəlom a dəv mə dəma. Wawa i təbaŋ neŋgeye a vəl dzaydzay ma gəma niye.

²⁴ Slala hay wal wal ka məndzibəra ta həhaliye ma təv dzaydzay ŋgay ma gəma niye. Bəy i məndzibəra hay ta fələkwiye a dəma tə zlele tay hərwi məvəlay wu a Mbəlom.

²⁵ Maged i gəma niye ma ndziye na, tuwaŋŋa hwapat ta dərəzliye na bay. Ta dərəzliye na dāda bay hərwi həvad andaya sa bay.

²⁶ Ta zliye zlele tə wu neheye lele aye ka məndzibəra, ta fələkwiye ha a gəma niye hərwi məvəlay a Mbəlom.

²⁷ Wu neheye lele bay aye ta sliye faya mede a dəma bay. Ndo neheye dərəv tay manasa eye ada ndo i parasay ta fələkwiye a dəma bay dərmak. Mata fələkwe a dəma na, ndo neheye tə watsa məzele tay a dərəwel i Wawa i təbaŋ aye. Maa huta sifa dedək eye na, nəteye.

22

¹ Ma dəba aye na, gawla i Mbəlom niye a dəŋ ka magayam wuray yam mə dəma. Yam eye niye na, ma vəliye sifa a ndo hay. A wuzl dəre andza malam ada a yaw na, abəra ka təv məndze i bəy i Mbəlom ta Wawa i təbən.

² A va ma wuzlah i tsəved i gəma niye. Ka tsakay i yam niye na, dərizl i gərdaf nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye kə ndzohwaw. A ndzohwaw na, diye sulo sulo. Ka məve nəte na, a wa sik kuro gər eye sulo. Ka kiye na, a wa sik nəte. Slambah eye hay na, sidem. Ma mbəliye tay ha slala i ndo hay wal wal tebiye.

³ Wu neheye Mbəlom a vəlawatay mezeleme aye na, ma giye andaya ma gəma niye bay. Mata ge andaya ma gəma niye na, təv məndze i bəy i Mbəlom ta Wawa i təbən. Ndo ŋgay hay ta dəsleye ha gər.

⁴ Nəteye na, ta ŋgateye a dəre ŋgay, ta watsiye məzele ŋgay ka da'ar tay.

⁵ Həvad ma giye andaya sa bay, lalam hay tə pat ta təriye kəriye hərwi Bəy Maduweŋ Mbəlom bo ŋgay eye ma dəvateye dzaydzay. Ada nəteye na, ta ndziye ma bəy ka tor eye.

⁶ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom a gwedeŋ: «Bazlam neheye na, dedək, maraw me andaya kwa tsekweŋ mə dəma bay. Bəy Maduweŋ Mbəlom a vəlatay Məsəfəre ŋgay a ndo mədə ha bazlam ŋgay hay hərwi ada t̄a d̄a ha bazlam ŋgay. A sləraw gawla ŋgay hərwi ada m̄a yaw m̄a d̄atay ha a ndo i məsler ŋgay hay wu nakə mazlambar ma deyeweye kame aye.»

Yesu ma maweye

⁷ Yesu a gwad: «Tsənum, mazlambar na miye naha bəse. Mbəlom ma piye ŋgama ka ndo neheye faya ta rəhay ha gər a wu nakə mə dərəwel nakay aye hərwi a yaw na, abəra ma Məsəfəre i Mbəlom.»

⁸ Neŋ Yuhana, na tsəne wu neheye t̄ə z̄ləm ga, na ŋgatatay t̄ə dəre ga. Ahəl nakə na tsəne aye ada na ŋgatatay aye na, na kal ha bo kame i gawla i Mbəlom nakə a bəzeŋ ha aye hərwi mədəslyay ha gər.

⁹ Ane tuk na, a gwedeŋ: «K̄a ge andza niye bay. Neŋ na, ndo i məsler i Mbəlom andza nəkar ada andza malamar yak neheye nəteye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay aye ada andza siye i ndo neheye faya ta rəhay ha gər a bazlam neheye mə dərəwel nakay aye. K̄a d̄əslay ha gər na, a Mbəlom.»

¹⁰ A gwedeŋ sa: «Mbəlom kə d̄a ha wu nakə ka watsa a dərəwel nakay aye. Ka ŋgaha na bazlam neheye bay, d̄atay ha a ndo hay hərwi wu neheye ta giye bo na, bəse.

¹¹ Neŋ faya na gwadateye a ndo neheye ta wuda wu nakə lele bay aye. Tadə a sakum məge mənese na, dum ha kame kame andza niye huya. A nəkurom neheye d̄ərev kurom manasa eye, tadə a sakum matere andza niye na, dum ha kame kame andza niye huya. Ndo nakə faya ma giye wu nakə a say a Mbəlom aye na, m̄a ge lele huya. Ndo nakə faya ma pay bəzay a Mbəlom aye na, m̄a pay bəzay a Mbəlom andza niye huya.»

¹² Ma dəba aye na, Yesu a gwedeŋ sa: «Tsəne, na miye naha bəse. Na həliye naha wu hay ka həlay hərwi ada n̄a vəl kwa a way merəbe i məsler ŋgay.

¹³ Maa dazlay a wu tebiye na, neŋ, maa ndəv ha wu hay tebiye na, neŋ gwa. Neŋ makurre i wu hay tebiye ada neŋ m̄andəve i wu hay tebiye

¹⁴ «Məŋgwese ma ndziye ka ndo neheye ta bariye peteked tay hay tsədanŋa eye. Nəteye ta hutiiye tsəved məfələkwe a gəma niye. Nəteye na, ta hutiiye tsəved m̄ənde hohway i d̄ərizl i gərdaf nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye.

¹⁵ Ndo neheye ta t̄əra andza k̄əra aye ada madaŋ hay ta ndo neheye t̄ə gawa mezeleme aye, nəteye na, ta ndziye ma bəra. Ndo məkədə gər i ndo

hay dərmak ada ta ndo neheye tə dəslaway ha gər a kule aye, ndo neheye tə vəlaway ha bo tay a maraw me aye, nəteye tebiye ta ndziye ma bəra, ta fələkwiye dəda a gəma niye bay.

¹⁶ «Nəj Yesu, na slər naha gawla i Mbəlom ga na, hərwi ada mâ ye, mâ dākum ha wu neheye a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye wal wal təv tasəla aye. Nəj na, ndo nakə faya ka həbumeye ma deyeweye abəra ma gwala i Davit aye. Nəj na, bamta i dərə mətsədə nakə a dəvawa ta mekedə aye.»

¹⁷ Məsəfərə Tsədənna eye ta dahəlay, tə gwad: «Dara.» Nəkurom neheye faya ka tsənumeye wu neheye, gwadum: «Dara.»

Nəkurom neheye yam a gākum aye, dumara sum yam nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye. Ta vəliye kəriye a ndo neheye a satay məse aye.

Mandəve i bazlam

¹⁸ Nəj Yuhana faya na gateye dəf a ndo neheye faya ta tsəniye wu neheye mə dərəwel nakay aye. Tadə ndoweye ka səkah ha wu ka bazlam neheye mə dərəwel nakay aye na, Mbəlom ma səkaheye ha dərətsətseh nakə ka dzaŋgum mə dərəwel nakay aye.

¹⁹ Tadə ndoweye kə zla wu abəra mə bazlam i Mbəlom na, Mbəlom ma həliye hohway i dərizl i gərdaf nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye abəra ka bəmalə ŋgay. Ma hutiyə təv ma gəma i Mbəlom bay. Ba dərəwel nakay kə tsik ka hohway ta gəma niye tsiy.

²⁰ Yesu a gwad ka wu neheye tebiye na, dedək aye, ma gwadiye: «Ayaw, na miye naha bəse.»

Ayaw Bəy Maduweŋ ga Yesu, dara.

²¹ Yesu Bəy Maduweŋ kway mâ pa fakuma ŋgama tebiye.